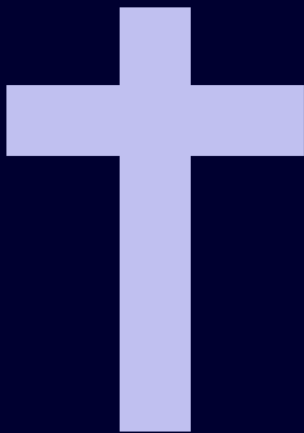

Yü süywáñú
sagı

Nuni, Southern: Yü süywáñú sagı New Testament

Yü süywánú sagı
Nuni, Southern: Yü süywánú sagı New Testament
Le Nouveau Testament en Nun

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nuni, Southern

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
d18530a7-7259-5f23-92b6-70e3abe5f3fa

Contents

Matjē	1
Marəkə	58
Likə	92
Zwan	151
Tɔtɔnan	192
Romə tɪán	245
1 Korɛntə tɪán	272
2 Korɛntə tɪán	297
Galasi tɪán	314
Efezə tɪán	324
Filipə tɪán	334
Kolosə tɪán	341
1 Tɛsalonikə tɪán	348
2 Tɛsalonikə tɪán	354
1 Timote	358
2 Timote	366
Titə	372
Filemon	376
Ebərə-ba	378
Zwakə	398
1 Piyɛrə	405
2 Piyɛrə	413
1 Zwan	418
2 Zwan	425
3 Zwan	427
Zwidə	429
Apokalisə	432

Zwezi-Kərisə suywáńú sagı tə, Matie nə púpónı Matie sagı tə yuu wa svgu

Liù tə, v nə púpónı sagı kv tə

Matie yın lanpolunv. Zwezi kúri wá, sə v ya v karbiu. Marəkə də Likə yá bonə wá Levi ba suywáńú tə wa. Matie yı *Zwifə v jigə *Kərisə liù. U yəə Zwifə-ba Yı saga zəni, v ga yəə ba yofwamınan tə də.

Lìa tə nə, Matie nə púpónı

U púpónı suywáńú tə, v bıri *Zwifə-ba nə jigə Kərisə lià tə nə.

Sagı tə wa svgu

Ba mù *Zwifə-ba tə yəə Yı sagı nədwan tə zəni. Matie bıri də, Zwezi yı liù tə, ba nə me, sə ba twá v nə, ba ma lwarı cwəńə də nətv, ba nə me, sə ba twá ka nə. Zwifə-ba yıjuncwəńə tə yáa tián tə ba kàrà təntə yáa yoo swə. Matie yá ja Zwezi v bonə *Kərisə, nə à yəə *Davidə nàv, nə à yəə Zwifə-ba piú tə. Lià tə, ba nə sèe də, Zwezi yı liù tə, Yı nə tun, Yı wá jon ba ba cuna wa, də ba nə yı Zwifə-ba, nə à yəə də ba nə tà Zwifə-ba. Zwezi bwin v nan tian wa. U yı *Yuu-Tiu tə, v nə wulə də nəba kv ja vəli luv zanv. U jon bara də kana ba cuna wa, v ga zwèe ba yayıran. U kwen ba cuna tə, v li ba mù də Yı pwərə wa. U tə wulə v jonə nəba nə cuna wa, zən kv tə də. Zwezi karbıa tə də wàri yìèn təntə mama ba janı ba cıı con. Ba də dāń me, sə ba bıri Yı sonu tə luv mama nə, də Yı-*Sińu tə diàn ndə Zwezi nə.

Zwezi dwıı dəkıu

(Likə 3.23-38)

¹ Nəń, Zwezi-*Kərisə dwıı tə dəkıu nə yı nətv: Zwezi-Kərisə yı piú *Davidə nàv, Davidə yı *Abərahəmə nàv.

² Abərahəmə lıri *Yızakə, Yızakə lıri *Zwakəbə, Zwakəbə lıri Zwida də v nubıa.

³ Zwida də v kan Tamarə lıri Pere də Zera. Pere lıri Esəron.

Esəron ma lıri Aramə.
⁴ Aramə ma lıri Amınadabə. Amınadabə lıri Nasun.

Nasun lıri Saləma.
⁵ Saləma də v kan Rahabə lıri Bozə.

Bozə də v kan Rutə ma lıri Əbedə.

⁶ Əbedə lıri Yızayı.

Yızayı lıri Davidə.

Piú Davidə də Yiri kan tə ma lıri Salımvın.

⁷ Salımvın lıri Rubıamə.

Rubıamə lıri Abıa.

Abıa lıri Aza.

⁸ Aza lıri Zwızafatə.

Zwuzafatə ma luri Yoramə.

Yoramə luri ʒiasə.

⁹ ʒiasə ma luri Yotamə.

Yotamə ma luri Ahazə.

Ahazə luri Ezekiasə.

¹⁰ Ezekiasə luri Manase.

Manase ma luri Amun.

Amun luri Zwuziasə.

¹¹ Zwuziasə ma luri Yekunia, də v nubia tə Yizerayelə lià tə ka pèe ka ja va *Babilonə máná tə wa.

¹² Ba Babilonə vèli kwa nè, Yekunia luri Swialətiele.

Swialətiele ma luri Zurbabelə.

¹³ Zurbabelə luri Abiudə.

Abiudə ma luri Elakimə.

Elakimə ma luri Azorə.

¹⁴ Azorə luri Sadokə.

Sadokə luri Ahimə.

Ahimə luri Eludə.

¹⁵ Eludə ma luri Elazarə.

Elazarə luri Matanə.

Matanə ma luri Zwakobə.

¹⁶ Zwakobə luri Zwuzefə Mari bari.

Mari tə nè luri Zwezi, ba nè bonə Kərisə.

¹⁷ Yizerayelə lià dwíé fugə bania nè wulə Abərahame də Davidə pwərə wa, tə fugə bania də ga ya Davidə də Yizerayelə lià tə ka pèe ka ja va Babilonə pwərə wa, tə fugə bania duən də yi tə zigi ku mù Babilonə vèli təntə ku ja va Kərisə luru.

Mari piùé tə yoo

(Likə 2.1-7; Galasi tián 4.4)

¹⁸ Nèñ nətə, ba nè luri Zwezi-*Kərisə. U nuu Mari yà yi Zwuzefə bwàlú, v nè càrì, sə v swe. Ku twá Yu-*Siŋu tə diàn nè, Mari ma ja piùé, də v də Zwuzefə tə yèrì duən ndə kan də bæe nè. ¹⁹ U bari Zwuzefə v nè yi cigá tíú, yà ba pià, sə v kə cavira Mari nè. Ku mù nè pun, v yà pià, sə v twá tia tia v ma yá wa.

²⁰ Zwuzefə yà nè jə ka pubuŋa təntə, *Yuu-Tiu *malika twi, ka swin v con v pandwia wa, ka wú: «*Davidə nàú Zwuzefə, Mari biú tə piùé tə, v nè jə, yi ka twi də Yu-Siŋu tə diàn. Ku mù nè pun, dàn ká pa fən ja mú, sə n ti wá ndə n kan nè. ²¹ U wá lura bibee, n ga wá kə v yiri Zwezi, ku mù dèñ nè yi v wá jon *Yizerayelə lià ba cuna wa».

²² Tə mù yìèn təntə mama twi tə tun, sə Yuu-Tiu sugv tə, v nè twá v nii *sòsònd tə nè, v ma swin tə nii ma sú. U swin, v wú:

²³ «Nèñ, kacun tə, v nè tə yèrì bæe, wá ja piùé, v wá lura biú, ba ga wá bon wá Emanuwelə».

(Ku mù dèñ nè yi: <Yu wulə də nəba>.)

²⁴ Zwuzefə nè zàn dwian nè, v twá ku tə nè, Yuu-Tiu malika tə nè swin, v ga ja v kan tə v kə v con. ²⁵ Yá ba dāñ nè wá duən yəni ndə kan də bæe nè, ku ja va Mari biú tə, v nè diga v yiri Zwezi tə, luru.

2

*Yənu tián twi, sə ba na Zwezi
(Likə 2.22-38)*

¹ Mánǵá tǵ, ba nə lɔrɪ Zwezi Betələhemə nə, kɔ nə wulə Zwide nagwanaa wa, kɔ yɪ piú *Erodə pàrì mánǵá wa. Yənu tián nan yɪ yipɪan con, ba bà *Zwerizalemə wa. ² Yənu tián tǵ bwe ba wú: «*Zwifə-ba piú tǵ, ba nə lɔrɪ tǵ wa yèn? Nə nɪ v kacɪlacɔ yɪ yipɪan con, mə nə twi, sə nə pa wá dun».

³ Piú Erodə nə nì ŋwen tǵntǵ, v də Zwerizalemə tɪv lià mama pwii cùgù. ⁴ U kən Zwifə-ba Yɪ *joŋwana yun tián də Yɪ nii *yənu tián tǵ mama duən nə, sə v bwe ba v lwarɪ bwálí tǵ, ba nə mɛ, sə ba lura *Kərisə. ⁵ Ba ma swin v con, ba wú: «Kɔ yɪ Betələhemə tɪv nə, kɔ nə wulə Zwide nagwanaa wa, ndə Yɪ nii *sùsùndə tǵ nə púpúní nǵtɔ tǵ, v swin v wú:

⁶ «Kɔ mù Betələhemə tǵntǵ, kɔ nə wulə Zwida lɔv wa kɔ cíǵá jǵ funə Zwida tian tǵntǵ wa. Kɔ mù wa nə piú wá nan, sə v yiri *Yizərayelə lià tǵ nə yɪ à mù Yɪ lià.»

⁷ Erodə dǵn ma twá tta tta v bon yənu tián tǵ, sə v bwe ba zəni v lwarɪ kacɪlacɔ tǵ nanɔv mánǵá. ⁸ Yá v dǵn tun ba Betələhemə nə, v wú: «Á vələ á bwe á lwarɪ bisiná tǵ yoo zəni. Á nə nɪ wá, sə á pii á bà á swin à con, sə á də va à pa wá dun».

⁹ Ba nə cugɔ piú tǵ nii ba zwèe, ba kèen ba zv cwəŋə. Yá kacɪlacɔ tǵ, ba nə nɪ yɪ yipɪan con tǵ, wulə ba yáá kɔ vǵli. Mánǵá tǵ, kɔ nə yí bisiná tǵ yipaa bwálí, kɔ cón kɔ zɪǵɪ. ¹⁰ Ba nə nɪ kacɪlacɔ tǵ, ba pwii poli zənzən. ¹¹ Ba zva diè tǵ wa, ba ga na bisiná tǵ də v nuu Mari. Ba tva tta bisiná tǵ yáá con, ba pa wá dun. Ba kòrɪ ba zɪla, ba lɪ wiən tǵ, tǵ kwənə nə dáá, ba ma də zilé bisiná tǵ yuu wa. Ba pɪn wá síán də turalɪ yirə duən, ba nə ma boŋə <ansansə> də <mirə>.

¹² Kɔ kwa nə, Yɪ dǵn bɪrɪ ba ba pandwɪa wa, də ba kúú dǵn ká twá Erodə con ba ma vii. Ba dǵn ma tì cwəŋə don ba va ba lɔv.

Zwuzefə-ba dəri ba va Ezwipətə lɔv

¹³ Yənu tián tǵ viru kwa nə, *Yuu-Tiu *malɪka nan ka swin Zwuzefə con v pandwɪa wa, ka wú: «Zàn, n tì bisumaa tǵ də v nuu, n ja dəri, n va *Ezwipətə lɔv wa. Vǵli, n ya lá, də n ma dǵn à kori, *Erodə nə wá pià wá, sə v pa ba gu tǵ yɪrɪ». ¹⁴ Zwuzefə zàn tɪtɪn nə, v tì bisumaa tǵ də v nuu v ja va Ezwipətə lɔv. ¹⁵ U yɪn lá kɔ ja va kɔ yí Erodə tian, sə kɔ tǵ Yuu-Tiu nə twá v nii *sùsùndə tǵ nə, v ma swin tǵ nii sú. Yɪ nii sùsùndə tǵ swin Zwezi yoo, v wú: «À bon à biú à lɪ Ezwipətə lɔv wa».

Erodə pɪn ba zàn bisumaa gɔrɪ nə

¹⁶ Mánǵá tǵ wa, *Erodə nə twi v bà v lwarɪ də, yənu tián tǵ yɪ ba gɪgarɪ wá, v lɪja zàn zənzən. U dǵn tun, sə ba gu Betələhemə də kɔ lɔv nii bisumabarɪ tǵ mama, ba nə yí bɪna bələ də ba tǵ, ba nə tǵ wá yí. Erodə fwa kɔ nǵtɔ, ndə v nə nì yənu tián tǵ nii nə.

¹⁷ Mə kɔ twá nǵtɔ, Yɪ nii *sùsùndə Zweremi sɔgɔ tǵ nii ma sú. U swin, v wú:

¹⁸ «Ba nì bubwiə Ramə tɪv wa, kwirə də zɪra. Kɔ yɪ bisiná tǵ nuu Rasele nə kwi v bisiná nə, yá v ga ba sèe, sə ba kòrɪ wá, ba kúú nə tǵlǵ lɔv wa yɪrɪ».

Zwuzefə-ba pií ba nan Ezwipətə luv
(Likə 2.39-40)

¹⁹ Ku kwa nə, Erode tıga. Yá *Yuu-Tiu *malıka twi Zwuzefə con v pandwıa wa *Ezwipətə luv wa, ka swın v con, ka wú: ²⁰ «Zàn, n ti bisumaa tē dē v nuu n ja va *Yızərayelə luv. Lìà tē, ba yà nə pìà, sē ba lı bisumaa tē mu tē, ba tıga».

²¹ Zwuzefə ma zàn, v tì bisumaa tē dē v nuu v ja va Yızərayelə luv. ²² Fən jun wá, sē v jèn Zwide nagwanaa wa, v nə nì dē, Arəkelayisē nə jəə v nyına *Erodə padav tē yuu wa yırı. Yá Yıı kwè Zwuzefə v pandwıa wa, dē v vəli Galile nagwanaa. ²³ U vəli v jèn tıv don nə, ba nə bonə <*Nazaretə>. Mə ku twá nətı Yıı nii *sùsùnà tē svu tē nii ma sú, ba swın Zwezi yoo, ba wú: «Ba wá bon wá Nazaretə tíú».

3

Zwan-Batisə kàrà tē yoo
(Marəkə 1.1-8; Likə 3.1-18; Zwan 1.19-28; Tutınan 19.4)

¹ Máná don wa, bēe don yın lá, v yırı nə yı *Zwan-Batisə. Ku bēe tēntē twi v nan Zwide kasoo lanworu tē wa, v kàrì Yıı yoo, v bırı lìa nə. ² U yá swın, v wú: «Máná bwələ, sē Yıı dé v pàrì tē lìa mama yuu wa. Ku mù nə pın, á vəvərə á kwa, á ma sá á cuna!» ³ Mə Zwan-Batisə yoo nə Yıı nii *sùsùnə *Ezayi yá swın Yıı sagı tē wa, v wú:

«Ku yı bēe nə bubwi kasoo lanworu wa, v wú: «Á kwíán *Yuu-Tiu cwəñə tē, sē á cēe v cwəminı tē, sē tē ya mənə mənə».»

⁴ Zwan yá zva nyuguma kuran gànə, v ga vwa tànə voru v tǎnjá* nə. U yá dé jərən dē tıran. ⁵ Ku nə zıgı *Zwerizalemə, ku ja va Zwide nagwanaa, ku va ku kıkarı Zwurəden múná tē nii mama, lìa yá twi v con. ⁶ Ba dǎn swın ba cuna tē, ba bırı Zwan, yá v ga zıga lá v li ba Zwurəden múná tē wa, ku twá dē Yıı yırı.

⁷ Zwan-Batisə nə nı *Farızian-ba dē *Sadııian-ba dē, ba nə twi zənzən v con, sē v lə ba dē níá tē wa, v swın ba con, v wú: «Á mù dəkwaá dwıı-ba! Wàà nə bırı aba dē, á wàá á dəri á jén Yıı lıña tē yáá nə, tē nə bıàn?

⁸ Ku nə yı nətı, sē á twá á tutınan nə, á ma bırı dē, á vəvəri á kwa á ma sá á cuna. ⁹ Á jə cıgá, sē á swın dē, *Abərahámə yı á nıbēe, yá ku cıı tē wà yı. Á mù nə swın ku á con dē, Yıı wàá kapana tē tē v lwánı, v pın tē jı Abərahámə nıán. ¹⁰ Nə wàá ku nətı tē nə tı, nə ma maña ndə dəri nə manwarı ku wulə tíán dəkurən nə. Tıv tē mama, ku bıa nə ba ywán, ba wá gonji ku, ba kə mən nə. ¹¹ Á mù li aba níá wa, sē ku ma bırı dē, á wulə á vəvəri á kwa, sē á ma sá á cuna. Yá lıv don, v dián nə dáá, tē donı nə, wá pú á kwa v bə. Á jun mùrì, sē á tı v nēe natura, á ja pú v kwa. U mù nə wá lə aba Yıı-*Sııju dē mən wa. ¹² U jə v wocəri fııyav v jıán wa, v kwen v cəri v wobıa tē, v pwèe tē dē wopulə tē, v lı duən wa. U pèe wobıa tē, v kə v pulu wa, v ga sırtı wosanan tē mən wa, tē nə ba dənı».

Zwan-Batisə ləgə Zwezi níá wa
(Marəkə 1.9-11; Likə 3.21-22; Zwan 1.32-34)

* 3:4 3.4 Mə nətı nə, Yıı nii sùsùnà tē yá zwi tanan ganan dē ba vve tanan vwərən ba tǎnjá nə.

¹³ Zwezi dàń ma nan Galile nagwanaa, v bà *Zwan-Batisè con Zwurèden muna a tē nii nē, sē Zwan lē wá níá wa, kú twá dē Yū yiri. ¹⁴ Yá Zwan yà ba pià, sē v sēe, v swìn, v wú: «À mù nē mē, sē n lē nē níá tē wa, mē kú nē n mù nē pií n bà à con?» ¹⁵ Zwezi ma le wá, v wú: «Yá, sē kú ya nētu síun nē, kú nē mē, sē nē tun won tē mama, kú nē zìen kú pa Yū nē yiri». Zwan dàń ma sēe.

¹⁶ Yá máńá tē, v nē lēgē Zwezi níá tē wa, v nan v zwēe, dē nēń, lanworu nē kú súrí, Zwezi ga na Yū-*Sińu tē, kú cwi v yuu wa ndē gunpwēnē nē. ¹⁷ Yá kori dàń ga nan Yū sàń nē, kú wú: «D tē yí à biswēnē tē, v nē poli à pùò».

4

Sitana dádón Zwezi

(Marəkə 1.12-13; Likə 4.1-13; Ebərə-ba 4.15)

¹ Yū-*Sińu tē dàń ma ja Zwezi, kú ja va kasoo lanworu wa, sē *Sitana dádón, sē v yigu wá, v pa v tun yokokwiton. ² U vwē nii dīan sapwilē, yicav dē titun, yá niēn dàń jūn wá. ³ Sitana ma boli v nii, v swìn v con, v wú: «Dē n nē yí Yū-Biu cigá mama, sē n pa nii, sē kapana tē tē jì wodiu». ⁴ Zwezi ma le wá, v wú: «Kú púpúní Yū sagi tē wa, kú wú: <Kú tà wodiu cici nē wáá mu kú pin liù nē. Kú yí sugv tē dē mama, kú nē nańa Yū nii, nē pin mu liù nē>».

⁵ Sitana dàń ma ja wá, v va tu* tē, kú nē yí Yū nyiēn tē wa, v tún *Zwifə-ba Yū *diè tē yuu wa, ⁶ v ga swìn v con, v wú: «Kú púpúní Yū sagi tē wa, kú wú: <Kú tē, kú nē yí n yoo, Yū wá pa nii v *malke nē, sē tē tì mú tē jìàn wa, n naa dàń ká mà kapan nē>».

Kú mù yiri nē, n nē yí Yū-Biu cigá mama, sē n fan n tu tīa». ⁷ Zwezi ma le wá, v wú: «Kú kúb púpúní Yū sagi tē wa, kú wú: <N wá mē, sē n dádón, sē n yigu n *Yuu-Tiu tē, v nē yí Yū, n pa v tun yokokwiton>».

⁸ Sitana ma kúb ja wá, v dī paan nēdarv nēdarv yuu wa, v ga pa v ywàn v na luv pàrì dē tē zēni tē mama. ⁹ U ga swìn v con, v wú: «À wá pa mú wiēn tē tē mama, dē n nē tva à yáá con, n pa nē dun». ¹⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Kēēń lá nē, Sitana! Kú púpúní Yū sagi tē wa, kú wú: <Pa dun n Yuu-Tiu nē, v nē yí n Yū, sē n dàń ká tun won don, dē kú nē tà kú tē cici, v nē swə>».

¹¹ Sitana dàń ma yá Zwezi, malke ga fàrv tē yí Zwezi yira, tē tūńa tē pin wá.

Zwezi wulə v tətvi tē wa Galile nagwanaa tē wa

(Marəkə 1.14-15; Likə 4.14-15)

¹² Zwezi tìv v nì máńá don wa dē, ba ken Zwan bāń diè wa. Kú mù nē pin, v zān v va Galile nagwanaa wa. ¹³ U nan *Nazarətē, v va v jēé Kapərənayimē nē, kú nē bwələ Galile muna a tē nii Zabulon dē Nefətali nagwanēe tē wa. ¹⁴ U tun kú nētu tē, sē Yū nii *sòsònù *Ezayi sugv tē nii ma sú, ndē v nē swìn, v wú:

¹⁵⁻¹⁶ «Ba mù lià tēntē, ba yá nē jēé yikunu wa Zabulon dē Nefətali nagwanēe tē wa, tē nē wulə muna a tē cwēńə tē vān nē, dē

* 4:5 4.5 Kú yí *Zwerizalēmə yoo nē kú swìn.

Zwureden muna tē kwa con, dē ba tē, ba nē wulē Galile nagwanaa tē wa, ku nē yī liā tē, ba nē tā *Zwifē-ba, bwáí, dān nī poni nēfaru. Poni nan ba liā tēntē nē, ba yā nē jēé ku yikunu lū nī† tē wa, ku nē yī tuan bwáí».

¹⁷ Ku mù máǵá tēntē wa nē, Zwezi zān v wulē v kārī, v wú: «Máǵá bwēlē, sē Yī dé v pāri tē liā mama yuu wa. Ku mù nē pīn, á vōvōé á kwa, á ma sá á cuna!»

Zwezi bon fēlijana banīa

(Marøkø 1.16-20; Likø 5.1-11)

¹⁸ Zwezi nē wulē Galile muna tē nī nē, v vēli, v nī nubta bēlē, ba nē yī fēlijana. Ku mù nē yī Simon tē, ba nē bonø Piyerē, dē v nubiu Andēre. Ba dān yā wulē ba dīli ba fēlō gēgēlū muna tē wa, ba ma janī fēlō. ¹⁹ Zwezi ma swīn ba con, v wú: «Á biān á twá à nē, à dān wá pa, á piā liā, sē ba twá à mù Zwezi nē».

²⁰ Lala dē ba dūg v ba fēlō gēgēlōn tē lá, ba ga twá v nē. ²¹ U kēēn lá, v va yáa mancīn, dē v na liā bēlō duēn dē, ba nē yī nubta. Ku mù nē yī Zwakē dē Zwan, ba nē yī Zebede bīa. Ba dē ba nyīna Zebede yā wulē níá yuu bori wa, ba kwen ba fēlō gēgēlōn. Zwezi ma bon ba. ²² Lala dē, ba dē kúv yá ba níá yuu bori tē dē ba nyīna tē, ba ga twá v nē.

²³ Ku kwa nē, Zwezi jiru Galile nagwanaa tē mama wa, v ma kārī *Zwifē-ba *jéré dīi tē wa. U dān swīn suywáǵú tē, v bīri dē, Yī wá dé v pāri tē liā mama yuu wa. Yá v ga zwēe yayīran mama, v ga pīn yazurē ba tē nē, ba nandaran nē wā ce. ²⁴ U yīri nan Siri lūv nīi tē mama wa. Ba dān ga ja liā tē mama, ba nē dé cān, ba twī v con. Ku mù nē yī liā tē, yayīran yīri mama nē jē, dē liā tē, *zinē nē jē, dē ba tē, ba nē twī kwaran, dē gwanī. Zwezi dān ga zwēe ba mama yayīran tē. ²⁵ Lalūv nan Galile nagwanaa wa, dē Tian Fugē nagwanaa tē wa, dē Zwīde nagwanaa wa, dē *Zwerizalēmō wa, dē Zwureden muna tē vān don nē, ku bà, ku twá v nē.

5

Zwezi kārā paan yuu wa

¹ Ku máǵá tē wa, Zwezi nī lalūv. U dān ma dī v jēé paan yuu wa. U karbua tē fārú ba yī v yīra. ² Yá v dān wulē v twá yīēn tē tē nē, v ma kārī ba.

Pupwēn liā yoo

(Likø 6.20-26)

³ Zwezi swīn, v wú:

«Pupwēn liā nē yī liā tē, ba nē yēé dē, ba yī zōra Yī yáá con, Yī pāri tē nē yī ba mù nyīēn yīri!

⁴ Pupwēn liā nē yī liā tē, ba nē yī pucōnī liā, Yī nē wá zūrī ba bīcanī yīri!

⁵ Pupwēn liā nē yī liā tē, ba nē yī pubwanū tiān, ba nē wá tīnī lūv yīri!

⁶ Pupwēn liā nē yī liā tē, ka tūn Yī fīra nē yī ndē wodiu nē, ku niēn nē jē ba, ku ga yī ndē níá nē, ku nanyōnī nē jē ba, ba mù liā tēntē yīra nē wá zūrī yīri!

† 4:15-16 4.15-16 Liā tē mama, ba yā nē wulē tē nagwanē tēsntē wa, yā yī ndē ba wulē yikunu wa, ba yā nē yēri Yī yoo yīri. Zwezi nē vēli ba con, v sūrī ba yá, v pa ba lwarī Yī.

7 Pupwən lià nə yi lià tə, ba nə dəri ləzwənə yinəgə zənzən, Yı nə wá dəri ba də yinəgə zənzən yırı!

8 Pupwən lià nə yi lià tə, ba nə yi bɪcapon lià, ba nə wá na Yı də ba yía yırı!

9 Pupwən lià nə yi lià tə, ba nə pià, sə nımaru ya lá, Yı nə wá ja ba v bon v bia yırı!

10 Pupwən lià nə yi lià tə, ba nə twá Yı cígá tə nə, kɔ pa ba dé càn, Yı pəri tə nə yi ba mù nyiən yırı!

11 Á yana pupwən wa, máńá tə wa, ba nə twın aba, ba nə ken aba càn wa, ba nə swın kunkun yolwan yiri mama, ba pın aba, à mù yırı. 12 Á pıan á sú də pupwən, á ńwírán nə dáá, tə dənì aba Yı con yırı. Yı nii *sùsùná tə, ba nə yın á yáá, mə nətɔ nə ba ken ba càn wa».

Zwezi karbıa tə ya ndə nakwan nə

(Marəkə 9.50; Likə 14.34-35)

13 Zwezi kúð swın, v wú: «Á yi ndə nakwan nə luv wa, sə kɔ ma ya ywánı. Yá nakwan nyańa nə nan, bɛɛɛ nə ba kúð wá fwa, sə ka ma ja nii? Ka kúð ba funə jə, də kɔ nə tà, ba wá dıı ka kàrá wa, sə lià nıɔı ba kɛɛn».

Zwezi karbıa tə yi ndə poni nə

(1 Piyerə 2.9-12)

14 Zwezi kúð swın, v wú: «Á yi ndə poni nə luv wa. Ba nə lwə tıv paan yuu wa, kɔ tıv tə wəri kɔ sɛgə.

15 Ba bá suru cànú, ba tı, ba sɛgə cənbo dən. Kɔ yi ba yáá tı kɔ ba zıgı canzıv yuu, sə kɔ poni pıvə ba tə mama, ba nə wulə diə tə wa. 16 Mə nətɔ nə á poni tə mə, sə kɔ pəpəli ləzoni yáá con. Kɔ mə, sə ba na á zəni tə, á nə fwa, sə ba ma pa dun á nyına Yı tə nə, v nə wulə Yı *sán nə».

Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə, yuu wa kàrà

(Romə tíán 8.3-4; Likə 24.44)

17 Zwezi kúð swın, v wú: «Á dənà ká bún də, à yi à twi, sə à pa Yı *nii tə, v nə pın *Moyizə nə tə, də Yı nii *sùsùná tə kàrà tə jén. Kɔ tà à twi, sə à pa tə jén, kɔ yi à twi, sə à pa tə cígá. 18 Cígá mama, à mù nə swın kɔ á con: Máńá tə mama, lanworu də tıa tə mə nə wá yà lá, Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə, tə wa yobie də tətə wəri ka lı, halı ka nə swə ka yi nəmənbiə nətɔ mama, kɔ ja vələ tə nii ka sú. 19 Kɔ mù nə pın, liù tə mama, v nə pın Yı nii təntə wa yobie də tətə jén, v ga kwè lià duən, sə ba fwa ndə v nə, v mù liù təntə wá jı talıkwa liù Yı *sán nə. Yá liù tə, v nə twá tə nii nə, v ga swın, sə ba sèe tə nii, kɔ tíú tə wá yà ləzwənfaru Yı sán nə. 20 Kɔ mù nə pın, á nə ba Yı cígá tə nə twá, á doni *Zwifə-ba Yı nii *yənu tíán tə də *Farızian-ba, á bá zv Yı pəri tə wa, abada».

Zwezi kàrà lıńa yoo

(Likə 12.57-59; 1 Zwan 3.15)

21 Zwezi kúð swın, v wú: «Á ni də, ba swın nıbara-ba tə con* nə, ba wú: <N wá mə, sə n gıv liù. Liù tə, v nə gva liù, kɔ mə, sə ba bəri v bərə, sə ba cùgù wá.> 22 Yá à mù swın kɔ á con: Liù mama lıńa nə zàn v nubiu yuu wa, kɔ mə, sə ba bəri v bərə, sə ba cùgù wá. Də liù nə twın v don, v wú:

* 5:21 5.21 Yı sagı tə wa, kɔ yoo təntə púpúnı Yı *nii tə wa, v nə pın *Moyizə nə.

«N yi lakokwɔn», ɔ me, sɛ ba bɔ̀rì ɔ bɔ̀rà *Zwifɛ-ba yun tián, ba nɛ bɔ̀rì *bɔ̀rà tɛ, yáá con. Dɛ liù nɛ wú ɔ don <yuu tɛ̀lɔ́>, ɔ me, sɛ ɔ va mɛn diè wa. ²³ Mɛ kɔ̀ mù nɛ pɔ̀n, n nɛ pià, sɛ n fwa n *jonji Zwifɛ-ba Yɛ̀ *diè wa, n ga bún dɛ, n nubiɔ̀ ziga n nɛ, ²⁴ n me, sɛ n yá n jonji tɛ̀ Yɛ̀ diè tɛ̀ wa, n ga va n dɛ n nubiɔ̀ tɛ̀ kɛ̀ duɛn nɛ. Kɔ̀ kwa nɛ, n dà̀n wáá n twi, n fwa n jonji tɛ̀.

²⁵ Kɛ̀ cígá, sɛ n mù dɛ n jart don kɛ̀ duɛn yuu, mángá tɛ̀ wa, á nɛ wulɛ̀ cwɛ̀nɛ̀ wa, á ma vɛ̀li lià tɛ̀ nɛ bɔ̀rì bɔ̀rà yáá con, sɛ ɔ dà̀n ká kɛ̀ mú ba jìàn wa. Kɔ̀ dà̀n ká yà talikwa kɔ̀ pa mú, dɛ ba nɛ wá kɛ̀ mú bà̀n diè nɛcɛ̀ra jìàn wa, sɛ ba kɛ̀ mú bà̀n diè wa. ²⁶ Cígá mama, á mù nɛ swìn kɔ̀ n con: N bá nan ka bà̀n diè tɛ̀ntɛ̀ wa, dɛ nɛ wá kɔ̀ juɔ̀ tɛ̀ntɛ̀ talikwa darɛ̀sɛ̀ mama jwín n zwèe».

Zwezi kà̀rì ka cwà̀rì yuu wa
(Marəkə 9.43-48)

²⁷ Zwezi kú̀ɔ̀ swìn, ɔ wú: «Á nì dɛ, ba swìn, ba wú: <N wà me, sɛ n cwà̀rì>. ²⁸ Yá á mù swìn kɔ̀ á con nɛ dɛ: Bɛɛ mama nɛ wá ywá̀n kan, ɔ fira ga zɔ̀ wá, ɔ mù bɛɛ tɛ̀ntɛ̀ dí yáá ɔ cwà̀rì dɛ kɔ̀ kan tɛ̀ ɔ waa con. ²⁹ Kɔ̀ nɛ yi, kɔ̀ wá twá n jizɛ̀n yii nɛ, n ma tɔ̀n cɔ̀na, kɔ̀ me, sɛ n vuru kɔ̀ n dɔ̀gɔ̀ yɔ̀nɔ̀n dɛ mú. Kɔ̀ kɔ̀kwa kɔ̀ pa mú, dɛ n nɛ zua Yɛ̀ *sá̀n tɛ̀ wa dɛ yii nɛdɔ̀, kɔ̀ doni dɛ, n nɛ zua mɛn diè dɛ n yira tɛ̀ mama. ³⁰ Dɛ kɔ̀ nɛ kú̀ɔ̀ wá twá n jizɛ̀n nɛ, sɛ n ma tɔ̀n cɔ̀na, sɛ n gwɛ̀nɛ̀ kɔ̀ n dɔ̀gɔ̀ yɔ̀nɔ̀n dɛ mú. Kɔ̀ kɔ̀kwa kɔ̀ pa mú, dɛ n nɛ zua Yɛ̀ sá̀n tɛ̀ wa dɛ jukuku kɔ̀ doni dɛ, n nɛ zua mɛn diè dɛ n yira tɛ̀ mama».

Zwezi kà̀rì ka dɔ̀gɔ̀ kana yoo
(Matie 19.9; Marəkə 10.2-12; Likə 16.18)

³¹ Zwezi kú̀ɔ̀ swìn, ɔ wú: «Kɔ̀ tɛ̀ swìn, kɔ̀ súrí lá: <Liù tɛ̀, ɔ nɛ dɔ̀gɔ̀ ɔ kan, ɔ me, sɛ ɔ pa wá ɔ dɔ̀gɔ̀ tɛ̀ sagɛ̀.> ³² Yá á mù dà̀n swìn kɔ̀ á con: Bɛɛ tɛ̀, ɔ nɛ dɔ̀gɔ̀ ɔ kan, kɔ̀ ga tà ɔ cwà̀rì, kɔ̀ pɔ̀n cwɛ̀nɛ̀, sɛ kan tɛ̀ fwa kacwan, dɛ ɔ nɛ swe bɛɛ don nɛ. Yá liù tɛ̀, ɔ nɛ ti kan, bɛɛ don nɛ dɔ̀gɔ̀, ɔ dɛ tɛ̀tɛ̀ cwà̀rì dɛ kɔ̀ kan tɛ̀».

Zwezi kà̀rì ka dù dù̀rɛ̀ yoo
(Matie 12.36; 23.16-22; Zwakə 5.12)

³³ Zwezi kú̀ɔ̀ swìn, ɔ wú: «Á nì dɛ, ba swìn nɔ̀bara-ba tɛ̀ con† nɛ, ba wú: <N wá me, sɛ n dù dɛ won tɛ̀, n nɛ yɛ̀ɔ̀ dɛ, n bá fwa. Dɛ n nɛ duɛ, n wá me, sɛ n kwíán n nii *Yuu-Tiu yáá con.> ³⁴ Yá á mù dà̀n swìn á con dɛ, á wá me, sɛ á dù. Á dà̀n ká ti lanworu tɛ̀ á ma dù, kɔ̀ nɛ yi Yɛ̀ padav tɛ̀ yɛ̀rɛ̀. ³⁵ Á dà̀n ká ti tua tɛ̀ á ma dù, kɔ̀ nɛ yi Yɛ̀ nɛ tunjɛ̀ ɔ nɛɛ lá yɛ̀rɛ̀. Á dà̀n ká ti *Zwerizalemɛ̀ yɛ̀rɛ̀ á ma dù, kɔ̀ mù nɛ nɛ yi più nɛfaru‡ tɛ̀ tuɔ̀ yɛ̀rɛ̀. ³⁶ Dà̀n ká dù n kɛ̀ n tiàn yuu wa, n nɛ wà̀rì n yukɔ̀ nɛdɔ̀ tɛ̀tɛ̀, n pa ka pìrì, nɛ á yɛ̀ɔ̀ ka beri tɛ̀ yɛ̀rɛ̀. ³⁷ Á nɛ me, sɛ á swíán ndɛ awo, á swìn ndɛ awo. Á nɛ kú̀ɔ̀ me, sɛ á swíán ndɛ ɔn ɔn, á swìn ndɛ ɔn ɔn. Á nɛ súrí yoo don lá, kɔ̀ yi kɔ̀ nan *Sitana».

Zwezi kà̀rì ka bɔ̀li duɛn nɛ yoo
(Likə 6.27-36)

† 5:33 5.33 Yɛ̀ sagɛ̀ tɛ̀ wa, kɔ̀ yoo tɛ̀ntɛ̀ pú̀pú̀nì Yɛ̀ *nii tɛ̀ wa. ‡ 5:35 5.35 Più nɛfaru tɛ̀ntɛ̀ nɛ yi Yɛ̀.

³⁸ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á nì dè, ba swìn, ba wú: <Dè liù nè lá n yii, sè n dè lá v yii. Dè liù nè kén n yeli, sè n dè kén v yeli.> ³⁹ Yá à mù dàń wú: Á dàńà ká zıgı wulwanyına tē nē. Dè liù nè mà n jızən pıpara nē, sè n vøvəri n jıgwıø nyiæn tē, dè n pa v mà kú nē. ⁴⁰ Dè liù nè pià, sè v pa ba bürı n bürà, sè v ma jon n gånù, yá kú tíú, sè v jon n gasɔɔ dē. ⁴¹ Dè liù kálú mú, sè n ja wá n va kilomētərē nēdúš, sè n ja wá n va kilomētərē bəlē. ⁴² Pa liù tē nē, v nè lòrì won n con. Dàn ká vı, sè n juja liù tē, v nè pià, sè v juja won n con».

Ka sóni dıŋa kàrà

(Likē 6.27-28, 32-36; Romē tián 12.17-21)

⁴³ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á nì dè, ba swìn, ba wú: <N mē, sè n sóni n yıra liù tē, n ga zıgı n dıŋu nē.> ⁴⁴ Yá à mù dàń swìn á con, à wú: Á swəñə á dıŋa, á ga lòrì Yı á pa ba tē nē, ba nē keni aba càn wa. ⁴⁵ Kú nētü nē wá pa, á wàní á ya á nyına Yı tē, v nè wulə Yı *sàń nē, bıa. Kú yı cıgá, v mù Yı tē nè pın yıcau pén wulwanyına dē pubwanu tián mama yuu wa. U pa dwà nì ba tē yuu wa, ba nē yı cıgá tián, dē ba tē, ba nē yı kunkun yiæn tián yuu wa. ⁴⁶ Dē kú nē yı ba tē, ba nē swə aba cıci nē á swə, kú ba ŋwírán jē, á nè mē, sē á dàń Yı con. Lanpolına tətə dē fwa kú nētü. ⁴⁷ Dē á nè jùni ba tē nē yı á nubıa *Kərisə yıri cıci, kú nētü ba liù mama gáwári. Ba tē, ba nē yəri Yı tətə, dē fwa kú nētü tē. ⁴⁸ Á mē, sē á ya lià tē, á yoo mama nē zıən, ndē á nyına Yı tē nè wulə Yı sàń nē, yoo mama nē zıən nētü».

6

Zwezi kàrà ka pa won zıra nè yoo

(Likē 12.1-2; Kolosē tián 3.23-24)

¹ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á cıa á tián nē, sē á dàńà ká tun á cıgá yiæn tē ləzoni mama yáa con, sē lià mama na aba. Dē á nè fwa kú nētü, á bá na ŋwírán á nyına Yı tē con, v nè wulə Yı *sàń nē.

² Dē n nè pià, sē n pa ylıori won, dàń ká fwa zuzugu, sē kú pa lià mama yıá ya n yuu wa, ndē níó bəlē tián tē nè fwa nētü *Zwifə-ba *jéré dii tē wa, dē conjı yuu. Mē ba fwa nētü, sē ləzoni ma pa ba dun. Cıgá mama, à mù nè swìn kú á con: Ba lià tētə dí yáa ba na ba ŋwírán, ba zwèe. ³ Dē n dàń nè pià, sē n pa ylıori won, fwa ndē n jıgwıø tē wà mē, sē ka lwarı won tē, n jızən tē nè fwa. ⁴ Pa, sē ylıori won tētə, n nè pın, ya yosəgu n mù dē n nyına Yı cıci pwərə wa. Yá n nyına Yı tē, v nè ni kú tē, n nè sègè n fwa tē, wá pa n ŋwírán».

Zwezi kàrà yıjıni yoo

(Matie 18.21-35; Likē 11.2-4)

⁵ Zwezi kúù swìn, v wú: «Mánjá tē wa, á nè jùni Yı, á dàńà ká ya ndē níó bəlē tián tē nē, ba nē swə, sē ba zàn ba zıgı yı nè *Zwifə-ba *jéré dii tē wa, dē conjı yuu, ba jun Yı, sē lià mama na ba. Cıgá mama, à mù nè swìn kú á con: Ba dí yáa ba na ba ŋwírán, ba zwèe. ⁶ N mù dàń nè pià, sē n jun Yı, zı n dəyaa wa, n pın n mimiı, n ga jun n nyına Yı tē, v nè

§ 5:41 5.41 Kú yoo tētə yı, *Romə-ba pamana tē dē ba yun tián nè jē nii, sē ba kálı *Zwifə-ba liù, ba pa v bıri ba cwəŋə, nè á yəó sē v zin ba zıla.

wulè ku yisègè bwálí tǎntè wa. Yá n nyina Yü tǎ, v nǎ nǐ ku tǎ, n nǎ sǎgè n fwa tǎ, wá pa n ñwirán.

⁷ Dǎ á nǎ jǔnì Yü, mǎnjá tǎ wa, á dànà ká pa á níé sǔrǎn tǎ doni jǔn, ndǎ ba tǎ nǎ, ba nǎ yèrì Yü. Ba mù nǎ bǔnja dǎ, ba níé sǔrǎn ka bwé dǎ ka bwé nǎ wá pa, sǎ Yü le ba. ⁸ Á dànà ká ya ndǎ ba nǎ, á nyina Yü tǎ nǎ dí yáá v yèè ku tǎ, ku nǎ mǎ dǎ aba, dǎ á tǎ wá ku lòrì v con tǎ yiri. ⁹ Á nǎjǎ, á nǎ mǎ, sǎ á jǔn Yü nǎtv:

Nǎ nyina Yü tǎ, n nǎ wulè Yü *sǎñ nǎ! N yiri mǎ dǎ dun. ¹⁰ Bàá, n dǎ n pǎrì tǎ tia yuu wa. N fira tǎ mǎ, sǎ ku tun tia yuu wa, ndǎ Yü sǎñ nǎ. ¹¹ Pa nǎba nǎ zǎn nii wodiu, ku nǎ mǎ nǎba. ¹² Kwen nǎ cǔna, n li nǎ mù dǎ n mù pwǎrǎ wa, ndǎ nǎ dǎ nǎ kwen lwanì tǎ, lià nǎ tun nǎ yira, nǎ li nǎ mù dǎ ba pwǎrǎ wa. ¹³ N dǎñ jon nǎba ku tǎ wa, ku nǎ lwara*. Dǎn ká pa yoo yí nǎba, ku nǎ wá yigu nǎba, ku kǎ yokukwǔn wa. [N mù nǎ ti pǎrì, dǎ diàn, dǎ dun, tǎ nǎ ba zwèè abada. Amuna!]

¹⁴ Á nyina Yü tǎ, v nǎ wulè Yü sǎñ nǎ, v wá kwen á cǔna v li á mù dǎ wá pwǎrǎ wa, dǎ á dǎ nǎ kwen ba tǎ, ba nǎ cǔgù á nǎ, cǔna á li á mù dǎ ba pwǎrǎ wa. ¹⁵ Yá á nǎ vǐga, sǎ á kwen ba cǔna tǎ, á li á mù dǎ ba pwǎrǎ wa, á nyina Yü dǎ bá kwen á cǔna tǎ v li á mù dǎ wá pwǎrǎ wa».

Zwezi kàrì nivori yoo

¹⁶ Zwezi kúù swìn, v wú: «Mǎnjá tǎ wa, á nǎ vwǎ á nii, á dànà ká cǔgù á yáá, ndǎ níé bǎlǎ tiàn tǎ nǎ. Ba mù yáá lwanì ba yéé, sǎ lià mama yǎni dǎ, ba vwǎ ba níé. Cígá mama, à mù nǎ swìn ku á con: Ba dí yáá ba na ba ñwirán, ku zwèè. ¹⁷ Yá n mù, mǎnjá tǎ wa, n nǎ vwǎ n nii, sǎ n pǔlì n yáá, n ga zǎnjá n yuu, ¹⁸ sǎ lià dǎn ká yǎni dǎ, n vwǎ n nii, dǎ ku nǎ tǎ n nyina Yü cǔcǔ, v nǎ wulè ku yisègè bwálí tǎntè wa. Yá n nyina Yü tǎ, v nǎ nǐ ku tǎ, n nǎ sǎgè n fwa tǎ, wá pa n ñwirán».

Jijè yoo

(Likè 12.33-34; 1 Timote 6.9-10)

¹⁹ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á dànà ká pa tia ka tǎ yuu wa wiǎn tǎ, tǎ kwǎnǎ nǎ dáá, ka plà nǎ ja á bian nǎ. Wiǎn tǎntǎ mama wá zwèè, ndǎ kwiù nǎ dí tǎ, ndǎ lugu nǎ sǔnì ku pv nǎ. Nwina dǎ wáá tǎ ba zwǎ ba ñwìn diè tǎ wa. ²⁰ Á pià jijè tǎ, ku nǎ wulè Yü con, á tún á tiàn nǎ, ku mù nǎ kwiù wǎrì ku dǎ, ku ga ba sǔnì ndǎ lugu nǎ ku pv. Nwina dǎ wǎrì ku ba zwǎ ba ñwìn Yü *sǎñ tǎ wa. ²¹ N wiǎn tǎ, tǎ kwǎnǎ nǎ dáá, tǎ wulè lá nǎ, n waa dǎ yáá ya lá».

Lǎzwǎnǎ yíá nǎ yi v cǎnú

(Likè 11.34-36)

²² Zwezi kúù swìn, v wú: «Lǎzwǎnǎ yíá tǎ ya ndǎ n yira cǎnú nǎ. Dǎ n yíá tǎ nǎ zurǎ, n yira tǎ mama yáá pǎrì dǎ poni. ²³ Yá dǎ n yíá tǎ nǎ ba zǎn, n yira tǎ mama yáá ya yikunu wa. Dǎ n poni tǎntǎ, ku nǎ wulè n yira wa, nǎ yi yikunu, tǎ yikunu tǎ yiri lwara».

Á jǎlǎ Yü yuu wa

(Likè 16.13; 12.22-31)

* **6:13** 6.13 Yü saga duǎn wa bwálí ku tǎ wa, ku yi: jon nǎba *Sitana jǔn wa.

²⁴ Zwezi kúú swìn, v wú: «Liù tèlè, v nè wàá v tuŋa, v pín yun tián bèle nè. U nè fwa ku, v wá sóní v don, v ga dún v don tè. U wá sèe v don nii, v ga v v don nii. Á wàrì á twá duən, á tuŋa á pín Yü dè tia yuu jìjè nè. ²⁵ Ku mù nè pín, à wú: Á dànà ká pa, á mü tè twara ja aba, dè ku tè, á nè wá dó, nè à yèé á nè wá nyu, nè à yèé dè ku tè, á nè wá zú á yira nè. Á mü tè jè funè ku doni wodiu. Yá á yira tè dè jè funè tè doni gànù. ²⁶ Á ywàŋá zənbii, tè nè pəri yü nè! Tè ba dwì, tè ga ba ce, tè ba pèe, tè keni təkələ wa. Yá á nyina Yü tè, v nè wulè Yü *sàñ nè, pín tè nii wodiu. Á ba zənbii kəkwa zənzən, naaa? ²⁷ Á wà twara tè, v nè jè nè wàá v mü tè, ku tənì mancın tətè?

²⁸ Bèèèe dān nè pín, á pa gànù twara jè aba? Á ywàŋá á jén kárí gapunè nè naŋa nətü, tè ba tuŋa, tè ma ba gànù dè swì. ²⁹ Á mù nè swìn ku á con dè, pìú *Salumün tətè dè v jìjè tè mama, v wà gànù zwì, ku nè zìən ku doni tè gapunè təntə nədü dè. ³⁰ Yá Yü dān nè ywàŋá tè mù gēe təntə yuu, tè nè yì tutü, dè á mù á nè ja funè zənzən á doni tè, v wá ywāñ á yuu nətè? Tè mù gav, tè nè wulè kárí wa zèn, wá kù, ba kə mən wa jwian nè, Yü dān wá zú aba dè ganan nətè. Á wá á waa ken à nè wuuu! ³¹ Á kúú dānà ká pa twara ja aba, dè ku tè, á nè wá dó, dè ku tè, á nè wá nyu, dè ku tè, á nè wá zú á yira nè. ³² Tè wiən təntə yì ba tè, ba nè yèrì Yü nè pìà tè, ba ba sīí. Yá á mù nyina Yü tè, v nè wulè Yü sàñ nè, yèé ku tè nè mē aba. ³³ Á kənè dīàn á dí yáá, á pìà Yü pàrì tè dè v cígá tè, yá ku kwa nè, Yü wá pa aba tətè mama, tè nè mùrì aba. ³⁴ Á dànà ká pa twara ja aba dè jwian yoo, jwian nè wá ja ku yoo, ku ja bà yiri. Dün mama dè ku yoo!»

7

Á dànà ká bürì duən bürà (Lìkə 6.37-42)

¹ Zwezi kúú swìn, v wú: «Á dànà ká bürì duən bürà, sè Yü dè dān ká bürì á bürà. ² Ba wá bürì á dè bürà, ndè á nè bürì là tè duən bürà nətü. Won tè, á nè ja maŋa, á pín là tè nè, ku mù nè Yü wá ja man, v pa á dè nè. ³ Bèèèe nè pín, n ywàŋá gabü tè, ku nè wulè n nubiu yii wa, yá n ga ba baŋa tè na, ka nè wulè n mù yii tè wa? ⁴ N dān wá twá nətè, n ma swìn n nubiu con, n wú: <Yá, sè à lì gabü tè n yii wa>, n ga jè baŋa tè n tətè yii tè wa? ⁵ Níé bələ tíú! Dí yáá, n lì baŋa tè n yii tè wa. Ku kwa nè, n yá wá na lá zəni, sè n ma lì n nubiu tè yii gabü tè.

⁶ Á dànà ká pa wiən, tè nè ya Yü nyiən, kukuri nè, sè tè ma pií tè duri aba. Á dànà ká dūh á kana bian zanan twərən yáá nè, tè nè wá nuŋa tè, tè kə tè nēe dēñ yiri».

Á jùná á nyina Yü (Lìkə 11.5-13; 18.1-7)

⁷ Zwezi kúú swìn, v wú: «Á lwərə, yá ba wá pa aba! Á pìà, yá á wá na! Á mà mimii nè, yá ba wá sùrí, ba pa, á zú! ⁸ Liù mama nè lòrì, ba wá pa mú. Liù mama nè pìà v wá na. Yá ba ga wá sùrí, ba pa liù tè nè, v nè mà mimii nè. ⁹ Á wàà nè wulè lá, v nè wá sèe, v tì kapan v pa v biú nè, dè v biú tè nè lòrì wodiu v con? ¹⁰ Nè à yèé v wá pa wá dən, dè v nè lòrì wá

fəli? ¹¹ Á mù ləzwənwəlyunə-ba, á nə yəə ka pa wozəŋə á bisíná nə, ku dān wá yà nətə ku pa á nyina Yui tə nə, ʋ nə wulə Yui *sàñ nə, də á nə lōri wá won? U mù dān wá pa aba wien tə, tə nə zion tə doni.

¹² Ku tə, á nə pià, sə ba fwa á yura, á də fwa ku á duən yura. Mə nətʋ nə Yui *nii tə, ʋ nə pɪn *Moyizə nə, saga tə, də Yui nii *sùsùnà saga tə, buri, sə ba fwa».

Mimii pɪriən
(Likə 13.23-28)

¹³⁻¹⁴ Zwezi kùd swìn, ʋ wú: «Mimifaru wulə, ku cwəŋə nə wala, ku twagʋ nə yi mwálí mwálí. Yá ku ja aba, ku vələ jíún bwálí nə, lià zənzən ga dáá ba nə twá ku. Mimii pɪriən də ga wulə, ku cwəŋə tə twagʋ nə cà. Yá ku mù nə ja aba, ku vəli mu bwálí nə, ku nə ba zwèe Yui con. Yá lià ga ba dáá, ba nə twá ku. Á dān twá mimii pɪriən tə, á ma zʋ!»

Tiú bia nə buri, ku yiri nə yi nətʋ
(Likə 6.43-45; 2 Timote 3.5-9; 2 Piyerə 2.1-3)

¹⁵ Zwezi kùd swìn, ʋ wú: «Á cia á tiàn nə də kunkun sùsùnà-ba! Ba wá bà á con ndə pee nə vəli pee con, yá ba ga yi ndə buyurən nyankwan nə, tə nə wá ja pee tə. ¹⁶ Á wá twá ba tutʋnɛ nə, á ma lwarɪ ba. Ba ba lwe, nə à yəə kacan kwe casʋʋ yuu wa. ¹⁷ Tizəŋu yáá zin bizəŋə. Yá tikukwiʋn də yáá zin bia kukwɪnan. ¹⁸ Tizəŋu wàri bia kukwɪnan ku zɪŋa, yá tikukwiʋn də wàri bia tə nə zion, ku zɪŋa. ¹⁹ Tiú tə mama, ku nə ba bia, tə nə zion zɪŋa yi, ba wá gwəŋə ku, ba di mən nə. ²⁰ Mə nətʋ nə, á wá twá, á ma yəni lià tə, ba nə yi kunkun sùsùnà tə».

Á fwa ku tə, á nə swìn!
(Likə 6.46; 13.25-27)

²¹ Zwezi kùd swìn, ʋ wú: «Ku tà ba tə mama, ba nə boŋə nə <*Yuu-Tiu, Yuu-Tiu> nə wá zʋ Yui pàri tə wa. Ku yi ba tə ciɪ, ba nə fwa à nyina Yui fira tə, ʋ nə wulə Yui *sàñ nə. ²² Yui bùrà tə dun nə wá yí, lià zənzən wá swìn, ba wú: <Yuu-Tiu, Yuu-Tiu! Nə wá n yiri tə, nə twá, nə ma swìn Yui nii sùràn, naaa? Nə wá n yiri tə, nə twá, nə ma lɪ *zinə lià yuu wa, naaa? Nə wá n yiri tə, nə twá, nə ma fwa yomilan, naaa?> ²³ Ku kwa nə, à dān wá swìn də ba nəpon nəpon, à wú: <À mù wá aba yəni, abada. Á vələ kwa à sɛpuni nə, á mù yokukwɪnan-ba!> »

Più yuu diə də kasɪv yuu diə yoo
(Likə 6.47-49)

²⁴ Zwezi kùd swìn, ʋ wú: «Ku mù nə pɪn, liù tə mama, ʋ nə cuga à sùràn tə, ʋ ga twá tə nii nə, ʋ wá yà ndə wəbʋŋa tiú nə, ʋ nə lwə ʋ diə più yuu wa. ²⁵ Dwà nəfarʋ nə twi, bun sú tə palɪ. Dwà vʋv nəfarʋ tə firʋ diə tə, yá won mama wá ka fwa, ka dəkuu nə zɪga più tə yuu wa yiri. ²⁶ Yá liù tə, ʋ nə cuga à sùràn tə tə, à nə swìn síún, ʋ ga ba tə nii nə twá, ʋ wá yà ndə ləyigə nə, ʋ nə lwə ʋ diə kasɪv yuu wa. ²⁷ Dwà nəfarʋ nə twi, bun sú tə palɪ. Dwà vʋv nəfarʋ ma fuli, ku zɪŋɪ ka diə tə nə, ka lān ka tu, bɔɔɔ! Ka cùgù míámíán».

²⁸ Máná tə wa, Zwezi nə swìn tə yìèn təntə, ʋ zwèe, ku gwári lià tə zənzən də ku kàrà təntə yiri. ²⁹ Ka də Yui nii *yənu tiàn tə kàri tə nə tà

nədu yırı. Zwezi kàrà tə yà biri də, Yı nə ken diàn v jıun wa, sə v swìn tə sùràn təntə.

8

Zwezi zwèe bæ don dayan

(*Marəkə 1.40-45; Likə 5.12-16*)

¹ Zwezi nan paan yuu, v cú. Yá laluv dàń púó v kwa. ² Kú máńá tə wa, də nèn dayarv don nə kú twi, v tu v yáá con, v ga wú: «*Yuu-Tiu, də n nə swə, n wáá n pın à dayan* tə zwèe, sə à də jì ləzwənzəŋu». ³ Zwezi ma te v jıun v nə, v dwen v yıra, v ga wú: «À swə, sə n dayan tə zwèe». Lala də v dayan tə zwèe. ⁴ Zwezi ga swìn v con, v wú: «Ja n nii zəni! Dàn ká swìn kú liú con. N dàń nə vəli, n biri n tiàn *Zwifə-ba Yı *jonwanv tə. N dàń ga pa wiən tə, v nə wá ja fwa *jonj tə, ndə Yı *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, nə biri Yı sagı tə wa, sə dayaran pa, də ba dayan tə nə zwèe. Kú mù nə wá biri də, n dayan tə cígá zwèe».

Zwezi zwèe pamanv yuu tíu don tutonbiu yayıgv

(*Likə 7.1-10*)

⁵ Máńá tə wa, Zwezi nə zwı Kapəɾənyayimə, *Romə-ba pamana bíı yuu tíu don twi, v lòri wá sanv, ⁶ v wú: «*Yuu-Tiu, à tutonbiu tégé sán nə, v nandəɛ tıga, v ga dé càn zənzən». ⁷ Zwezi ma swìn, v wú: «À wá va, à zwèe v yayıgv tə». ⁸ Pamana yuu tíu tə ma swìn, v wú: «Yuu-Tiu, à jıun mùri, sə n zv à diə wa. N dàń pa nii cíci, yá à tutonbiu tə yayıgv tə wá zwèe. ⁹ À də tətə yı lià duən nə ti nə, à də ga ti pamana duən. À nə swìn pamanv tə don con, à wú: <Vəli!> U wá va. À nə bon wá don, à wú: <Báá!> U wá bà. Yá à nə swìn à tutonbiu con, à wú: <Fwa kú tə!> U wá fwa kú».

¹⁰ Máńá tə, Zwezi nə ni tə sùràn təntə, tə poli v pùé zənzən, v ga swìn ba tə con, ba nə twá v nə, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn kú á con: Liú təlè *Yızərayələ luv nii tə wa, v nə ken v waa Yı nə, ndə bæ wá tə nə. ¹¹ À mù nə tə swìn kú, á con nə: Lià zənzən, ba nə tà *Zwifə-ba, ndə Romə-ba pamana yuu tíu wá tə nə, wá nan yı yıptıan con də yı yızwıa con, ba bà ba jəń Yı pàri tə wa də *Abərahəmə də *Yızakə də *Zwakəbə. ¹² Yá Yızərayələ lià tə, Yı *sán tə yá nə kwən, kú tún ba nə, wá na də, ba dıli ba kàrà wa yıkuu tə wa. Kú bwálı təntə wa, ba wá bubwi, ba ga dıŋa ba jıfwı ba fıfaga.»

¹³ Zwezi dàń ma swìn pamana yuu tíu tə con nə, v wú: «Vəli n bwálı! Yoo tə n nə lòri, kú wá tun, n nə ken n waa à nə, tə yıru». Yá mə kú mù máńá təntə wa nə, pamana yuu tíu tə tutonbiu tə nı v tiàn.

Zwezi zwèe Piyerə tıkan yayıgv

(*Marəkə 1.29-34; Likə 4.38-41*)

¹⁴ Kú kwa nə, Zwezi vələ Piyerə sán. Máńá tə wa, v nə zva Piyerə diə, v nı də, waran jə Piyerə tıkan, v ga tégé. ¹⁵ Zwezi dwen v jıun nə, yá waran tə zwèe, v ga nyı v zàn lala, v wulə v tan, sə v ma lı Zwezi vəri.

¹⁶ Máńá tə, dədəni nə yı, ba ja lià zənzən, *zinə nə wulə ba yuu wa, ba bà Zwezi con. U nii sɔgv cíci nə ken tə zinə təntə mama cwəŋə nə, yá

* **8.2** 8.2 *Zwifə-ba con, dayan nə jə liú, v yı ba yáá lı wá ba dwıfı wa. U dayan tə nə zwèe də kú tə jə *jonj, v nə mèe, sə v fwa, sə v ma píı, v zv v dwıfı tə wa.

yayiran tɛ tián mama ga zwèe. ¹⁷ Mɛ kv twá nɛtu, Yɛ nii *sùsùndò *Ezayi nii tɛ ma sù, ndɛ v nɛ swìn, v wú: «D mù nɛ jon nɛ càn, dɛ nɛ yayiran mama v zɛn.»

Ba tɛ ba nɛ pià, sɛ ba twá Zwezi nɛ yoo
(Likè 9.57-62)

¹⁸ Zwezi ni dɛ laluv twá v kwa. U dàñ ma pa nii v karbia tɛ nɛ, sɛ ba ben mɔnaa tɛ bɛbɛru tɛ don nɛ. ¹⁹ Kv máná tɛntɛ wa, Yɛ nii *yɛnu tíu don ma fàrú v yí v yira, v ga swìn, v wú: «Karnyina, à mù wá twá n nɛ, bwálí mama, n nɛ vɛlɛ». ²⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Cilɛcɛrɛn jɛ tɛ buran tɛ zwɛ, zɛnbii dɛ ma jɛ tɛ pwalan, yá *Lɛzwɛnɛ-Biu† tɛ mù ba bwálí ja, v nɛ wá kɛ v yuu lá». ²¹ U karbiu don dɛ ma swìn, v wú: «*Yuu-Tiu, pa nɛ cwɛnɛ, sɛ à dé yáá à va à gùrì à nyina, sɛ à ga fwa v luɛ». ²² Zwezi ma le wá, v wú: «Twá à nɛ! Yá, sɛ tɛga tɛ tián tɛ, ba nɛ ba mu tɛ, kv nɛ ba zwèe Yɛ con, jɛ gùrì ba tɛga.»

Zwezi pin, mɔnaa vuv nɛfaru zɛgi
(Marəkə 4.35-41; Likè 8.22-25)

²³ Kv kwa nɛ, Zwezi dɛ v karbia tɛ dɛgà níá yuu bori wa, sɛ ba ben vàn tɛ don nɛ. ²⁴ Naa nɛdu, vuv nɛfaru nɛ kv zàn, kv jɛ níá tɛ, kv mà kv pwí níá yuu bori tɛ yuu nɛ. Yá Zwezi mù yá dwèe. ²⁵ U karbia tɛ dàñ ma yí v yira, ba zìn wá, ba ga wú: «*Yuu-Tiu, jon nɛba, nɛ pià, sɛ nɛ ti!» ²⁶ Zwezi ma le ba, v wú: «Bèèè nɛ pin, fɛn jɛ aba nɛtu? Á ba á waa keni à nɛ wuuu, naaa?» U ma zàn, v baa vuv tɛ, dɛ mɔnaa tɛ nii nɛ. Tɛ dàñ ma zɛgi. Yá bwálí tɛ mɛ siii. ²⁷ Kv gwári lià tɛ mama kv bwálí tɛ wa, ba ga bwe ba tiàn, ba wú: «Bɛɛ wá tɛ tà ndɛ lià mɛ nɛ. Vuv dɛ mɔnaa mɛ zilí v nii!»

Zwezi li zinɛ bara bɛlɛ yuu wa
(Marəkə 5.1-20; Likè 8.26-39; 1 Zwan 3.8)

²⁸ Kv kwa nɛ, Zwezi galt mɔnaa tɛ, v le v zu Gadara nagwanaa wa. Kv máná tɛ wa, dɛ nɛñ bara bɛlɛ *zinɛ nɛ jɛ, ba twi ba jóri Zwezi. Ba mù bara tɛntɛ yá yí ba wulɛ piràn buran wa, ba nɛ kwa, ba ma kɛni tɛga. Yá liù dɛ mama yá kwàrì kv bwálí tɛntɛ wa v twá ba yiri, ba yá nɛ tuɛa yolwan zɛnzɛn yiri. ²⁹ Ba dàñ ma bubwi, ba wú: «Yɛ-Biu, bèèè nɛ n pià dɛ nɛba? Kv yí n twi, sɛ n kɛ nɛba càn wa, dɛ kv máná tɛ wá yí, naaa?» ³⁰ Twɛrɛn zɛnzɛn yá wulɛ yáá nɛ, tɛ dé wodirɛn. ³¹ Zinɛ tɛ ma lòrì Zwezi, tɛ wú: «Dɛ n nɛ wá dɛɛa nɛba, sɛ n yá, sɛ nɛ va nɛ zu twɛrɛn tɛ». ³² Zwezi ma le tɛ, v wú: «Á vɛlɛ!» Tɛ dàñ ma nan tɛ yá ba bara bɛlɛ tɛ, tɛ va tɛ zu twɛrɛn tɛ wa. Lala twɛrɛn tɛ dɛru, tɛ bɛbɛli paan tɛ yuu, tɛ tu mɔnaa tɛ níá tɛ wa, tɛ ti.

³³ Twɛrɛn nɛcira tɛ dɛri, ba va tuv tɛ wa. Ba vɛli, ba man kv tɛ mama, kv nɛ yí ba, dɛ ba mù bara bɛlɛ tɛntɛ. ³⁴ Tɛ tɛ tián mama dàñ nan, ba va ba jóri Zwezi. Yá ba nɛ twi, ba na Zwezi, ba dàñ lòrì wá, sɛ v nan, v yá ba tuv tɛ nɛ.

9

Zwezi zìn gwànú don
(Marəkə 2.1-12; Likè 5.17-26)

† 8:20 8.20 Zwezi yí v tɛtɛ yoo nɛ v swìn.

¹ Zwezi kúù píi v zu níá yuu bori tē, v ben munaa tē, v va v yí v tētē tiv Kapereṇayimō. ² Ba jun gwánú don, ba bà v con titav wa. Máná tē, Zwezi nē ni dē, lià tētē ken ba waa v nē, v swìn gwánú tē con, v wú: «Á dabeē, pa n jun dân! Á kwen n cuna tē, à li n mù dē Yü pwərə wa». ³ Kú mù tētē yiri Yü nií *yēnu tián tē dân ma swìn ba waa con, ba wú: «Bēē wā tē swìn, v twín Yü nē!»

⁴ Zwezi nē lwarí ba pubuṅi tē, v dân ma bwe ba, v wú: «Bēēē nē pín, á ma jē pubuṅi tētē yiri á waa nē?» ⁵ Kú kwà nē yi mwálí, kú doni kú don, dē à nē swìn, à wú: Á kwen n cuna, à li n mù dē Yü pwərə wa, nē à yèè dē à nē wú: Zàn yü nē, n va! ⁶ Á yi à pià, sē á yēni dē, Yü ken diàn *Ləzwənə-Biu* jun wa, tia yuu wa yəbə, sē v kwen cuna, v li lià dē Yü pwərə wa». U dân ma swìn gwánú tē con, v wú: «Zàn yü nē, n ti n titav tē, n va n sán!» ⁷ Bēē tē nyí v zàn, v vələ v sán. ⁸ Máná tē, lalub tē nē ni kú nētv, fən zwa lià tē. Ba dân ga wulə ba pín dun Yü nē, v nē ken diàn nētv ləzwənə dē nyan don jun wa.

Zwezi bon Matie, sē v twá v nē

(Marəkə 2.13-17; Likə 5.27-32; Matie 4.18-22)

⁹ Zwezi nē kēēñ v vələ yáá, v ni bēē don, ba nē bonjə Matie†, dē v jèé v jonjə lanpoo v tutunan diē wa. Zwezi ma swìn v con, v wú: «Zàn n bà, n twá à nē!» Matie ma zàn, v twá v nē.

¹⁰ Zwezi dē v karbiá tē vèli Matie sán. Ba nē wulə v diē wa, ba dé máná tē wa, lanpolina tē duən dē cuna lià tē duən dē twi ba yà wulə ba dé dē ba. ¹¹ *Farizian-ba tē ni ba nētv, ba dân bwe Zwezi karbiá tē, ba wú: «Bēēē nē pín, á karnyina tē ma dé dē lanpolina dē cuna lià tē?»

¹² Zwezi nē ni kú, v le ba, v wú: «Lià tē, ba yira nē zurə nē ba dimuturu pià. Kú yi yayiṅa nē pià dimuturu». ¹³ Zwezi ma kúù swìn, v súri lá, v wú: «Á vələ, á pià Yü sagi tē wa yoo tē dēñ, kú nē wú: <Á swə, sē á dəri duən yinəgə zənzən, à ba á *jonjə won pià.> Cígá, kú tà à twi, sē à bon cígá tián, kú yi à twí, sē à bon cuna lià tē».

Zwezi biru kàrà nədvn nivori yuu wa

(Marəkə 2.18-22; Likə 5.33-39)

¹⁴ Zwan‡ karbiá twi Zwezi con, ba bwe wá, ba wú: «Bēēē nē pín, nē mù dē *Farizian-ba tē yáá vwe nē níó, yá n mù karbiá tē ga ba ba níó vwe?» ¹⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Bēē nē pià v vwa v kan fúru, v dabara yáá bà, sē ba twá ba dé fúru tē diṅjə tē. Á buṅa dē, ba wá vwe ba níó, ba dân ká dé wodiu tē, yá fúru bēē ga wulə dē ba? Yá máná dân wá bà, fúru bēē tē bá ya lá. Kú mù máná tētē wa, ba dân wá vwa ba níó.

¹⁶ Liù təlḗ, v nē wá ti gantwandvn, v ma pú gangwırv, gantwandvn tē nē wá vuri gangwırv tē vān don yiri, yá kú buv tē dân wá doni dé yáá tē tētē. ¹⁷ Ba ma ba swana, tē nē wulə tē zaṅa, lwé ba kəni purə§ nədwara wa. Kú nētv tē nē fwa, purə tē wá pwin. Swana tē mama wá lwá tia, yá purə tē wá va bwáná. Ba mē, sē ba kə swana, tē nē wulə tē zaṅa, purə nədura wa, sē swana tē, dē purə tē mē dân ká cùgḃ».

* **9:6** 9.6 Zwezi yi v tētē yoo nē v swìn. † **9:9** 9.9 Matie yiri don nē yi Levi. ‡ **9:14** 9.14 Kú mù Zwan tētē nē yi *Zwan-Batisə, v nē li lià níá wa, kú twá dē Yü yiri. § **9:17** 9.17 *Yizərayələ lub wa, ba swana yá yi ba kəni purə wa.

*Zwezi bwin bùá don, v ga zwèe kan don yayigu
(Marəkə 5.21-43; Likə 8.40-56; Zwan 5.21, 28)*

¹⁸ Də Zwezi tə nə ziga lá, v swìn tə sùràn təntə *Zwan-Batisə karbia tə con, *Zwifə-ba *jéré diè don yuu tíú don twí, v tɔ Zwezi yáá con, v ga wú: «À bùá tɔga, kɔ nə díán mancín. Yá n ya bà, n tún n jìàn v yuu wa, sə v mu ga ya lɔv». ¹⁹ Zwezi də v karbia tə ma zàn ba pú v kwa.

²⁰ Kɔ máǵá tə wa, kan don yí lá, v tàǵá nə twí, ka ba ziga, kɔ nə yí buna fugə bələ. U ma twá Zwezi kwa, v fàrú v yí v yira, v ga dwen v gànù nii nə. ²¹ Kan tə yà swìn v waa con: «À nə ken cígá, à dwen v gànù tə cɪcɪ nə, à yayigu tə wá zwèe». ²² Zwezi nə píí v vəvəri, v na wá, v swìn, v wú: «À nakua, dàn n jìàn! N ken n waa à nə, kɔ mù nə pɪn, n na yazurə». Də naa nədv, kan tə yayigu tə zwèe.

²³ Zwezi ma kèeń, v yí jéré diè tə yuu tíú tə sàń. Kɔ máǵá tə wa, də wuwurə də lalɔv, ba nə bubwi, yà súé lá nə. Zwezi ma swìn, v wú: ²⁴ «Á naŋa lá nə, bùá tə wá tɪ, kɔ yɪ v dwèe». Lìà tə dǎń yà ma wulə ba muŋa Zwezi. ²⁵ Máǵá tə wa, ba nə l lalɔv tə kàrá wa, Zwezi zua diè tə wa. U jin bùá tə jun nə, bùá tə ga nyí v zàn. ²⁶ Kɔ mù yoo təntə kúú súé tɪa mama.

*Zwezi súrí lilirən bələ yía
(Marəkə 8.22-26; 10.46-53)*

²⁷ Máǵá tə, Zwezi nə nan *Zwifə-ba *jéré diè yuu tíú tə kàrá wa, v virí, lilirən bələ duən dəri, ba bubwi v kwa, ba wú: «Pìú *Davidə nàú, dəri nə yinəgə!» ²⁸ Zwezi nə yí sàń, máǵá tə wa, lilirən tə fàrú ba yí v yira. U dǎń ma bwe ba, v wú: «Á pɪn cígá də, à wáá kɔ yoo tə à tɪŋa naa?» Ba ma le wá, ba wú: «Awo, *Yuu-Tiu». ²⁹ Zwezi dǎń ma dwen ba yía nə, v ga swìn, v wú: «Kɔ nɔv tə wá twá á nə ken á waa à nə, kɔ ma tun». ³⁰ Lala də ba yía tə súrí, tə na lá. Zwezi ma dù sú ba nii nə, v wú: «Á cuga zəni, á dǎnà ká pa liù mama ni kɔ». ³¹ Yá ba tə vèli, ba swìn Zwezi yoo, ba sú tɪa mama.

Zwezi pɪn bəru nii póri

³² Máǵá tə wa, Zwezi nə virí, ba jun bəru, ba bà v con. Bəru tə yà wàri kɔ swìn, *zini yà nə bəbəni wá yɪrɪ. ³³ Zwezi ma l kɔ mù zini təntə, bəru tə nii ga póri, v wulə v swìn. Kɔ yoo tə yà gwári lià tə, ba dǎń ga swìn, ba wú: «Nə tə wá kɔ tə don ni *Yizərayelə lɔv nii wa!» ³⁴ *Farızian-ba dǎń ma swìn, ba wú: «Kɔ yɪ zinə yuu tíú tə nə pɪn wá nii, v ma l zinə tə!»

*Zwezi dəri lià tə yinəgə
(Matie 4.23-25; Marəkə 6.34; 3.7-12)*

³⁵ Zwezi jiru tɪfaran tə də tɪan tə mama wa, v swìn Yɪ suywǎńú tə. U bɪrɪ də, Yɪ wá dé v pàri lià mama yuu wa. U yáá zwɪ v kàri *Zwifə-ba *jéré dii tə wa. Yá v ga zwèe yayɪŋa yayɪran yiri mama, v ga pɪn yazurə ba tə nə, ba nandanar nə wá cé. ³⁶ U nə ni lià tə, ba yinəgə jun wá, lià tə jìàn yà nə gwàri, ba pwíi ga cùgù tə yɪrɪ. Ba yá yɪ ndə pee nə, tə nə ba payɪrɪ jə. ³⁷ U dǎń ma swìn v karbia tə con, v wú: «Kàrá tə wiən bɪga zənzən, yá tùtùnà ga ba dáá. ³⁸ Á dǎń wá ləri kàrá tə tíú, sə v tun tùtùnà, sə ba za v wiən tə».

10

Zwezi kúrí v tuntuona fugə bələ tə
(Marəkə 3.13-19; Likə 6.12-16)

¹ Dün don nə, Zwezi bon v karbía fugə bələ tə, sə ba bà, sə v ken diàn ba jun wa, sə ba wàni ba lı *zinə. Yá ba ga zwèe yayıŋa yayıran, ba ga pın yazurə ba tə nə, ba nandaran nə wà cé. ² V karbía fugə bələ tə, ba nə yı v *tuntuona, tə yıra nə nətən:

Ba təntən liü nə yı Simon, ba nə bonə Piyerə, də v nubiu Andərə. Kú súrı Zwakə də v nubiu Zwan nə, ba nə yı Zebede bıa.

³ Kú súrı Filipə də

Barətelemi

də Toma

də Matie, v nə yı lanpolınu.

Kú súrı Aləfe bıü Zwakə də Tade,

⁴ də Simon tə, ba nə bonə <Kananitə* >.

Kú súrı Yisəkariyotə Zwidasə, v nə jun Zwezi v pa v duŋa nə.

Zwezi tun ba tuntuona fugə bələ tə
(Marəkə 6.7-13; Likə 9.1-6; 10.1-12)

⁵ Zwezi tun ba *tuntuona fugə bələ tə, v ga pa ba nii, v wú: «Á dənà ká va lià tə, ba nə tà *Zwifə-ba con, nə à yəə Samari tiàn tıan tə wa. ⁶ Á vələ *Yızərayelə lià tə cıci con, ba nə nyın ndə pee nə, tə nə jén. ⁷ Á vələ, á swın ba con də, máŋá tə bwələ, sə Yı dé v pàri tə lià tə mama yuu wa.

⁸ Á pıan yayıŋa yayıran zwèe, á bwıən tıga, sə á zwèe dayaran dayan, sə ba ji ləzwənzəŋə, á ga lı *zinə lià yuu wa. Á pıan tutu, ba nə pın aba tutu yırı. ⁹ Á dənà ká ti səbiu, ba nə fwa də síán, nə à yəə ba nə fwa də cıria, nə à yəə səbimıni á ganjıga wa. ¹⁰ Á dənà ká ti ləð, nə à yəə gànü don, á súrı kú tə nə, á nə zva. Á dənà ká ti natura duən, nə à yəə daduu, tütünu nə wá na v nii wodiu yırı.

¹¹ Á nə yı tıfaru, nə à yəə tu, sə á pıà liü tə, v nə me, á zırı kú tíu bwálı nə, kú ja vələ á viru. ¹² Diè tə, á nə zva ka wa, sə á jun lià tə, ba nə wulə ka wa. ¹³ Də ka mü diè təntə lià tə nə wá sèe ba jon aba, sə Yı pa á jünà tə pa ba bıcanı sié. Yá ba nə vıga aba, sə kú tə Yı nə pın tə, píı kú bà á con. ¹⁴ Kú nə ya diè wa, nə à yəə tu wa, ba nə vıga, sə ba pa á zı, nə à yəə, sə ba cıgı á sùrán tə, á virə kú bwálı tə nə, á ga zwarı á nɛɛ purən† á lwá ba yuu wa. ¹⁵ Cıgá mama, á mü nə swın kú á con: Kú mü tu təntə bırà tə bıru dıun nə *Sodmə də Gomərə lià bá na càn, ndə kú tu tə tiàn nə».

Wıwalv tə nə bıàn

(Marəkə 13.9-13; Likə 12.11-12; 21.12-17)

¹⁶ Zwezi kúü swın, v wú: «Á cıga zəni! Á tuŋa aba ndə pee nə buyurən nyankwan tətəŋı wa. Kú mü təntə yırı, á cıa á tiàn nə ndə duŋa nə, sə á ga yá sənbwen ndə gunponı nə. ¹⁷ Ba wá ja aba, ba va lià tə nə bıri bırà yáá con. Yá ba ga wá má aba də fıfıran *Zwifə-ba *jóré dii tə wa. Kú mü nə pın, á cıa á tiàn nə də lià tə. ¹⁸ Ba wá ja aba, ba va pèegá tə də yáá tiàn

* **10:4** 10.4 Kananitə yı lià tə, ba nə zıga *Romə-ba nə, ba nə jon ba lıv nii tə yırı. Ba yırı don də nə yı *Zelotə. Ywán Likə 6.15 də Tötönan 1.13. † **10:14** 10.14 Kú nətu tə bıri də, Yı wá nıwın kú tə, ba nə tun tə juŋı ba yıra.

tə, più nəfaru tə nə h v tún, con à mù Zwezi yiri. Ku nətə tə wá tun, sə ku ma biri ba tətə, də dwíé tə duən mama luv mama wa, ba nə tà Zwifə-ba, ku tə, Yü nə fwa. ¹⁹ Yá ba nə jun aba, ba va lià tə nə bürì bürà yáá con, á dànà ká pa ku tə, á nə wá swìn twara ja aba. Ku mágá tə wa, Yü nə wá kə ku tə, á nə me, sə á swìn, á nii wa. ²⁰ Ku tà á mù nə wá swìn, ku wá yá á nyina Yü *Siñu tə, ku nə wulə də aba, nə wá swìn ku pa aba.

²¹ Lià wá ja ba nubia ba pa, sə ba gu, yá bia nyina-ba də wá tun ku nyinyiga də ba bia. Bia wá zàn, ba zigi ba nyina-ba nə, ba gu ba. ²² Lià tə mama wá dùn aba à mù yiri. Yá liù tə, v nə wá ja pínu, v zigi v diàn ku yoo tə, ku va ku zwèe, ku tíu wá na miu tə, ku nə ba zwèe Yü con. ²³ Ba nə fifin aba tuu wa, sə á dəri á nan á va ku don. Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Á bá wàní *Yízərayelə tian tə mama, á va, də *Ləzwənə-Biu tə wá pií v bà.

²⁴ Karbiu təló, v nə dwə v karnyina. Tutunbiu təló, v nə dwə v yuu tíu. ²⁵ Yá karbiu nə ya ndə v karnyina nə, ku ciu me. Tutunbiu də nə ya ndə v yuu tíu nə, ku ciu me. Yá ba nə jun diè tíu, ba bon Beləzəbilə, ba wá pa yira tə nə dwə nətə v diè lià nə?»

*Liù tə, á nə me, sə á dəri v fən
(Likə 12.2-7)*

²⁶ Zwezi kúú swìn, v wú: «Á dànà ká dəri ləzoni! Ku tə mama nə sègə nə wá nan poni nə yiri. Yá ku tə nə yi diè yoo wá nan kàrá. ²⁷ Ku tə, à nə swìn á con yikunu wa, sə á swìn ku yicau wa. Ku tə, á nə ni á zian wa, sə á cəri ku dəyun wa. ²⁸ Á dànà ká dəri ba tə, ba nə wáá yira tə ciu ba gwí, ba ga wàri jərəé tə won ba fwa. Yá á dərə liù‡ mù, v nə wáá á yira tə, də á jərəé tə v cùgá mən diè wa. ²⁹ Ba ba zənbii bələ yoli səbilugu nədu, naaa? Yá ku nədu tətə wàri tta ku twi, də á nyina Yü nə wá nii pin. ³⁰ Yá Yü gəlì á yukoran tə mama á yuu wa. ³¹ Á dànà ká pa fən ja aba. Á kukwa zənbii tə nə dáá».

*Liù tə Zwezi nə yəó
(Likə 12.8-9)*

³² Zwezi kúú swìn, v wú: «Liù tə mama, v nə wá swìn lià yáá con nə də, v yəó à mù Zwezi, à də wá biri à nyina Yü, v nə wulə Yü *sán nə, də v yi à mù cígá nə ti wá. ³³ Yá liù tə, v nə biri lià yáá con də, v yəri nə, à də wá biri à nyina Yü yáá con, v nə wulə Yü sán nə, də à də yəri wá».

*Zwezi yi pwia liù
(Likə 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ Zwezi kúú swìn, v wú: «Á dànà ká bún də, ku yi à twí, sə à kə bican sié tta yuu wa. Ku tà à twí ku mù yiri, ku yi laguri siú nə, à ja bà. ³⁵ Á twi, sə à kə pwia lià pwərə wa: Sə biú zigi v nyina nə, sə búá zigi v nuu nə, sə bikini zigi v baru nuu nə. ³⁶ Liù duña wá yá v diè lià. ³⁷ Liù tə, v nə swə v nuu də v nyina, v doni nə, ku tíu tə wá me, sə v ya à karbia tə wa liù. Liù tə, v nə swə v biú, nə à yəó v búá v doni nə, ku tíu tə wá me, sə v ya à karbia tə wa liù. ³⁸ Liù tə, v nə pià, sə v twá nə, ku tíu me, sə v sée v dé càn də nə, ku ja vèli v tian dagarə tə yuu wa. Ku nə tà nətə, v wá me, sə v ya à karbia tə wa liù. ³⁹ Liù tə, v nə pià, sə v jon v miu tə,

‡ 10:28 10.28 Ku yi Yü.

u wá kwìn ku nɔ. Yá liù tɛ, u nɔ wá kwìn u mu tɛ nɔ à mù yiri, u wá na mu, ku nɔ ba zwèe Yui con».

*Yui ñwirán
(Marəkə 9.41)*

⁴⁰ Zwezi kùb swìn, u wú: «Liù tɛ, u nɔ sèe aba, ku tíú sèe nɔ. Yá liù tɛ, u nɔ sèe nɔ, ku tíú sèe liù tɛ, u nɔ tun nɔ. ⁴¹ Liù tɛ, u nɔ jun Yui nii *sùsùndò tɛ zɛni, u nɔ yi Yui nii sùsùndò yiri, Yui wá pa wá Yui nii sùsùndò ñwirán. Yá liù tɛ, u nɔ jun cígá tíú tɛ zɛni, u nɔ yi cígá tíú yiri, Yui wá pa wá cígá tíú ñwirán. ⁴² Liù nɔ kwán nazunə wùrú zɔŋa tɛtɛ, u pa à karbiu tɛ don jumurinyoga tɛtɛ nɔ, u nɔ yi à karbiu tɛ yiri, cígá mama, à mù nɔ swìn ku á con: U bá kwìn u ñwirán nɔ Yui con».

11

¹ Máná tɛ wa, Zwezi biri kàrà tɛntɛ u karbia fugə bələ tɛ nɔ, u zwèe, u dàñ lɛ u va, sɛ u kàri Yui sùràn tɛ nɔ yi nɛtu, u biri lià tɛ nɔ, ku mù nagwanaa tɛntɛ tian tɛ wa.

*Zwan-Batisə tɛn u karbia tɛ Zwezi con
(Likə 7.18-35; Zwan 5.35-36)*

² Ku máná tɛntɛ wa, dɛ Zwan* wulə bán diè wa. U zigi u bán diè tɛ wa, u ni dɛ, ba swìn Zwezi* Kərisə tɛtɛ tɛ yoo. U dàñ ma li u karbia tɛ duən, sɛ ba va ba bwe Zwezi, ba jón: ³ «N mù nɔ yi liù tɛ, Yui nɔ swìn dɛ, u wá bà, nɔ à yèé nɔ mɛ, sɛ nɔ diàn u don?» ⁴ Zwezi ma le ba, u wú: «Á vələ á man á biri Zwan nɔ ku tɛ, á nɔ ni, á ga na dɛ, à fwa: ⁵ Lilirón yíá sùrí, gwání vɛli, dayaran dayan zwèe, ba ga jì ləzwənzəŋə, zibɔŋa zian sùrí, tɛga bwin ba naŋa. Yá zura dɛ ga nɛn Yui sɔywánjɔ tɛ. ⁶ Pupwən lià nɔ ya lià tɛ, ba nɔ bá vi nɔ, ba dɔgɔ ku tɛ yiri, à nɔ fwa».

Máná tɛ wa, Zwan karbia tɛ nɔ víí, Zwezi zàn u wulə u swìn Zwan yoo, u biri lalɔu tɛ nɔ, u wú: ⁷ «Ləzwənyiri nɛtɛ nɔ, á vɛli á balɔ kasɔ lanworu tɛ wa? Ku tà liù tɛ, u nɔ nyin ndɛ mancani nɔ, vuu nɔ vuvugə. ⁸ Ləzwənyiri nɛtɛ nɔ, á dàñ vɛli á na? Ku tà liù tɛ, u nɔ zɔa ganmɔla. Ba tɛ, ba nɔ zwi ganmɔla, tà ba wulə pèegá dii wa naaa? ⁹ Ləzwənyiri nɛtɛ nɔ, á dàñ vɛli á na? Ku tà Yui nii *sùsùndò, naaa? Awo! À mù nɔ swìn ku á con dɛ, ku liù tɛntɛ dwə Yui nii sùsùndò tɛtɛ. ¹⁰ Ku liù tɛntɛ yoo púpúní Yui sagi tɛ wa, ku wú: «Nɛn, à mù Yui nɔ tun à tütɔndò, sɛ u dé n yáá, sɛ u kwen n cwəŋə tɛ u pa mú». ¹¹ Cígá mama, à mù nɔ swìn ku á con: Luu ləzoni wa, ba nɔ lɔri, liù wá lá yin, u nɔ doni Zwan-Batisə. Yá liù tɛ, u nɔ yi ləzoni tɛ mama nɛmanbiə Yui pàri tɛ wa, tɛ dwə wá. ¹² Ku nɔ zigi Zwan-Batisə máná tɛ wa, ku ja bà zɛn, lià pià, sɛ ba dé Yui pàri tɛ ba pa ba tiàn nɔ dɛ diàn. Yá ku yi lià tɛ, ba nɔ yi diàn tiàn nɔ ni ku. ¹³ Yui pàri tɛ yoo dí yáá ku púpúní Yui *nii tɛ, u nɔ pin *Moyizə nɔ, sagi tɛ wa. Yui nii sùsùndà tɛ mama ga swìn ku yoo, ku ja bà ku yí Zwan máná tɛ. ¹⁴ Dɛ á nɔ pià, sɛ á sèe à nii, Zwan yi ku mù Eli tɛ, ba nɔ dí yáá ba swìn u yoo. ¹⁵ Liù mama dàñ mɛ, sɛ u kɛ diàn, u sùrí u zian, u cɔgɔ zɛni!»

¹⁶ Zwezi ma kùb swìn, u wú: «Zɛn ləzoni tɛ yi à wá ti ba, à ma man dɛ bɛɛɛ? Ba nyin ndɛ bisíná nɔ, ba nɔ jɛé yəə kanporu wa, ba ga bonɛ duən, ba wú: ¹⁷ «Nɛ wùrú wii nɔ kɛ á nɔ, sɛ á sa, á ga wá sèe! Nɛ nun

* **11:2** 11.2 Ku mù Zwan tɛntɛ nɔ yi *Zwan-Batisə, u nɔ li lià níá wa, ku twá dɛ Yui yiri.

pucvni nunji nē pa aba, á ga wà kwi!> ¹⁸ Mē zèn lià tē dē yi nētv. Zwan nē twi, v ma ba wodiu nēzēnu dē, v ga ba swana nywìn, ba swìn, ba wú, dē *zinē nē jē wá. ¹⁹ Ku kwa nē, *Ləzwənə-Biu[†] tē nē twi, v mù ma dē wodiu nēzēnu, v ga nywìn swana, ba kúv swìn, ba wú: <Nēñ, bēē wà tē, v yoyuu nē yi ka dē, dē ka nyv swana, ka sú. U yi lanpolna tē dē cūna lià tē dabēē!> Yá wubūḡa tíú yi v yáá twá v yofwāḡa nē, v ma buri dē, v jē wubūḡa».

Tian tē, tē lià nē viḡa Zwezi

(Likē 10.13-15; 12.47-48)

²⁰ Zwezi dān wulē v caga lià tē nii nē, v nē tun v yomulan tē zūn ba tian wa, ba ga wà ba kwa vevēri, ba ma sá ba cūna tē yiri.

²¹ Zwezi kúv swìn, v wú: «Yomulan tē, tē nē fwa á pwērē wa, yiri yà nē fwa Tirē dē Sidon tian tē wa, tē tian tēntē lià yà wá zv pucvni ganān, ba ga piri ba yira dē tūnū. Ku mù nē pin, cān wá tv á mù Korazin tiān yuu wa! Ku mù nē pin, cān wá tv á mù Betəsayida tiān yuu wa! ²² Mē ku mù nē pin, á swìn ku á con: Būrā tē būrū dūn nē, Tirē dē Sidon tiān cān ba yí á mù tian bēlē tēntē lià. ²³ Sē á mù Kaperənayimē tiān, á buḡa dē, á yuu wá dwen yi nē, naaa? Abada! Yomulan tē, tē nē fwa á pwērē wa yiri, yà nē fwa *Sodōmē wa, Yi yà bá cūgū ku tv tē. Ku mù nē pin, á wá mùrì, á cú á yí mēn diē. ²⁴ Mē ku mù nē pin, á swìn ku á con: Būrā tē būrū dūn nē wá yí, á wá dē cān, á doni Sodōmē tiān».

Bican siē yoo

(Likē 10.21-24; 1 Korēntē tiān 1.26-29)

²⁵ Ku máḡá tē wa, Zwezi swìn Yi con, v wú: «Á nyina tē, n nē tv lanworu dē tia, á kēni n lēēē. N buri yìēn tētē lià tē nē, ba nē mun ba tiān. Yá n ga sēgē tē ba tē nē buḡa dē, ba yi wubūḡa dē yēnu tiān yáá nē. ²⁶ Á nyina, n mù cíḡá nē swē, sē ku nētv tē tun».

²⁷ Zwezi kúv swìn, v wú: «Á nyina Yi ken wiēn tē mama á jūn wa. Liū mama yēri Yi-Biu[‡] tē, dē ku nē tà á nyina Yi tē. Liū dē mama ma yēri á nyina Yi tē, dē ku nē tà Yi-Biu tē, dē liū tē, Yi-Biu tē nē swē, sē v súri v yíá v buri wá.

²⁸ Á biān á con, á mù lià tē mama, á nē zūn á yun zila á gwārì! Yá á wá pa aba siē. ²⁹ Á yá, sē á kē aba cwēḡē nē, ndē nian nē, tē tíú nē ken dav tē bian nē, v vaḡa, á nē yi pubwanv, dē ka mun tiān nē á jē tē yiri. Á ga wá na siē á pa á tiān nē. ³⁰ Á biān dav tē, ku nē wá kē aba cwēḡē nē, tē ba dun jē. Yá ku zḡḡ ga ba cà dē».

12

Zwezi nē tv siē dūn tē

(Marēkē 2.23-28; Likē 6.1-5)

¹ Dian tēntē nii nē, Zwezi dē v karbia tē twá kári wa, ba kēēñ *Zwifē-ba *siē dūn nē. U karbia tē kēn muna yun, ba dḡḡ, niēn yà nē jē ba yiri. ² Ku máḡá tē wa, *Farizian-ba nē nḡ ku nētv, ba swìn Zwezi con, ba wú: «Nēñ, n karbia tē nē fwa ku tē, ku nē wá mē, sē ba fwa siē dūn nē».

[†] 11:19 11.19 Zwezi yi v tētē yoo nē v swìn. [‡] 11:27 11.27 Zwezi yi v tētē yoo nē v swìn.

³ Zwezi ma le ba, v wú: «Á wà Yü sagi tɔ kàrì, á na ku tɔ, pìù *Davidè tɔtɔ nè fwa dùn don nè, dɔ v kwa lià tɔ, dɔ nièn nè jùn ba, naaa? ⁴ U zua Yü *diè tɔ wa. Yá v mù dɔ v kwa lià tɔ dí dipen tɔ, ku nè wulɔ Yü diè tɔ wa, ku yá ga wà mɛ, sɛ ba dé ku. Yá nè Yü *nii tɔ, v nè pùn *Moyizɛ nè, yá ga pa cwɛɛhɛ Yü *jonwana tɔ cici nè, sɛ ba mù nè dé Yü diè dipen tɔtɔ. ⁵ Nɛ à yɛɛ, ku yí á wà Yü nii tɔ, v nè pùn Moyizɛ nè, sagi tɔ kàrì, á na dɔ, Yü jonwana tɔ ba sié dùn tɔ nii zilí, ku ga tà cuna ba tun Yü yáá con, dɔ tɔtunan tɔ, ba nè tɔɛa Yü diè tɔ wa, ku dùn tɔtɔ nè, naaa? ⁶ Yá à mù dàń nè swìn ku á con dɔ, won don wulɔ yɛbɛ, ku nè dwɛ Yü diè tɔ. ⁷ Ku púpúní Yü sagi tɔ wa, ku wú: «Á ba á *jonji pià, à nè pià, sɛ á yá lià tɔ, á nè dɛri yinɛgɛ zɛnzɛn». Dɔ á yá nè ni sùràn tɔtɔ dɛń, á yá bá manwarí á bɔrì lià tɔ duèn, ba nè wà cùgù, bɔrà á zwèe. ⁸ *Lɛzwɛnɛ-Biu tɔ nè ti sié dùn tɔ».

Bɛɛ don, v jùn nè tɛga yoo
(Marɛkɛ 3.1-6; Likɛ 6.6-11)

⁹ Zwezi kùb nan lá, v va *Zwifɛ-ba *jɔrɛ diè don wa. ¹⁰ Bɛɛ don yá wulɔ lá, v jùn nè tɛga. Lià duèn ma bwe Zwezi, ba wú: «N jɛ cwɛɛhɛ, sɛ n zwèe yayigɛ *sié dùn nè, naaa?» Yá ku yá yí ba pià, sɛ ba twá nɛtu, ba ma swìn ba zigɛ Zwezi nè. ¹¹ Zwezi ma le ba, v wú: «Liù tɛlɛ á wa, v nè jɛ piɛ nɛdɔ cici, ka ga tu gwálù wa, ku nè lù, sié dùn nè, yá v ga yá ka, v bá li. ¹² Sɛ lɛzwɛnɛ ba piɛ kukwa zɛnzɛn, naaa? Ku mù nè pùn, nè jɛ cwɛɛhɛ, sɛ nè fwa ku tɔ nè zìèn, sié dùn nè». ¹³ Zwezi dàń ma swìn bɛɛ tɔ con, v wú: «Làri n jùn tɔ à con!» Bɛɛ tɔ ma làrì ku, ku ga jì nɛzɛɛɛ ndɔ ku don tɔ nè.

¹⁴ *Farizian-ba nè ni ku nɛtu, ba nan ba vií. Ba dàń vɛli ba kɛ duèn nè, ba voru ba jón, ba nè wá twá nɛtu, ba ma gu Zwezi.

Tòtòndò tɔ, Yü nè kúrí yoo

¹⁵ Máná tɔ, Zwezi nè lwarí ku nɛtu, v kɛɛn ku bwálí tɔtɔ wa. Yá lalɔ púé v kwa. U pùn yazurɛ yayiɛa tɔ mama nè. ¹⁶ Yá v dàń ga dù sú ba nii nè, sɛ ba dàń ká swìn ku tɔ, v nè yí ba birì lià. ¹⁷ Mɛ ku twá nɛtu, Yü nii *sùsùndò *Ezayi nii sùràn tɔ ma sú:

¹⁸ «Nɛń, à tòtòndò tɔ nè, à nè kúrí, v mù nè yí liù tɔ, à nè swɛ, v nè poli à púé. Á wá pa à *Sinu tɔ wá. Yá v ga wá birì à cígá tɔ luw dwié tɔ mama nè. ¹⁹ U dɔ liù bá tòtòndò duèn, v ga bà zin v kori, v kɛ yü nè. Ba bá na wá dɔ v zigá conji yuu, v swìn sùràn. ²⁰ U bá cùgù liù tɔ, v nè ba diàn jɛ, v nè nyin ndɔ miu nè, ku nè kén ku zìè. Yá v bá sɛɛ v cùgù liù tɔ, v nè nyin ndɔ cànú nè, v mɛn nè ba dáá. Mɛ nɛtu nè, v wá tun wuuu, ku ja vɛlɛ, lià tɔ nè wá sɛɛ Yü cígá tɔ. ²¹ Yá luw dwié tɔ dɔ mama wá kɛ ba yala v yuu wa».

Zwezi le v dɔɛa tɔ
(Marɛkɛ 3.22-30; Likɛ 11.14-23; 12.10)

²² Ku kwa nè, ba jùn bɛɛ don, ba bà Zwezi con. Bɛɛ tɔtɔ yá yí *zinɛ nè ja, v ga yí liliu dɔ bɛru. Zwezi pùn wá yazurɛ, yá v sùrí v nii v wulɔ v swìn, v ga na wièn. ²³ Ku gwárí lalɔ tɔ. Yá lià tɔ mama dàń ga swìn Zwezi yoo, ba wú: «D yí pìù *Davidè nàú tɔ naaa?» ²⁴ Yá *Farizian-ba tɔ nè ni ku nɛtu, ba swìn, ba wú: «D wáá *zinɛ v li lià yuu wa, ku nè yí Belɛzɛbilɛ, v nè yí zinɛ tɔ mama piú, nè pùn wá tɔ diàn tɔtɔ yiri».

²⁵ Zwezi nè yèè ba pubuŋi tètè, v dàñ le ba, v wú: «Payuu lià nè ziga duən nè, ku payuu tē wá cùgò. Tɪv, nè à yèè diè tián nè ziga duən nè, tē tɪv nè ga. ²⁶ Dè *Sitana nè diŋi Sitana, v yi v ziga v tètè nè. Yá v ga yi v tètè payuu nè v cùgà. ²⁷ Á wú, dè ku yi Beləzebīlè, zinè piú tē nè pɪn nè diàn tē. Ku mù nè pɪn, à wàá zinè à li lià yuu wa. Sè á bia tē dè yi wàá diàn nè, ba ma li zinè tē? Mè ku mù nè pɪn, á bia tē tètè nè wá bùrì á bùrà. ²⁸ Yá ku cigá nè yi ku twá Yɪ-Sɪnju tē diàn, à ma li zinè tē, ku nètu tē biri dè, Yɪ dè v pàrì lià yuu wa á tètèji wa.

²⁹ Liù tǎlè, v nè wá zv ladia diè, v ŋv v wiən, ku nè tà v dí yáá, v vwa ladia tē v tún. Ku kwa nè, v dàñ wá wàní v pèe ku tiú tē diè wiən tē mama.

³⁰ Liù tē, v nè tǎlè à kwa, ziga à nè. Yá liù tē, v nè ba à nè saŋa, v kəni duən nè, ku tiú yi v làgà.

³¹ Mè ku mù nè pɪn, à swìn ku á con: Yɪ wá kwèn ləzoni cuna yiri mama, dè ba turan yiri mama, ba nè twɪn v mù Yɪ, v li v mù dè ba pwərə wa. Yá liù tē, v nè twɪn Yɪ-Sɪnju tē, v cuna ba kwèn tē nan, abada.

³² Liù tē mɛ, v nè wá swìn sugv, ku nè ziga *Ləzwənə-Biu* tē nè, ku tiú wáá v cuna kwɪv v ni. Yá liù tē, v nè swìn sugv v zigi Yɪ-Sɪnju tē nè, ku tiú wàri v cuna kwɪv v ni, zèn dè jwian, abada».

Tiú dè ku bia

(Likè 6.43-45; Ebərə-ba 6.4-8; 10.26-29)

³³ Zwezi kúð swìn, v wú: «Tiú yi ba twá ku bia nè, ba ma lwarɪ ku tiyiri. Ku mù nè pɪn, tiú nè ziən, ku bia dè ziən, tiú nè ba ziən, ku bia dè ba ziən. ³⁴ Á nyɪn ndə dəkwaá dwíi nè! Á wulɪŋv tē nè pɪn, á wàri yozeŋu á swìn á nii wa. Á tètè yèè dè, nii sugv nè yáá biri ku tē, ku nè wulə waa nè. ³⁵ Ləzwənəŋu yáá pɪn yozeŋə naŋa v waa con. Yá ləzwənkwɪv dè yi yokɪkwɪnən, v yáá pɪn tē naŋa v waa con. ³⁶ Á mù nè swìn ku á con: Bùrà tē bùrè diɪn nè, Yɪ wá bùrì ləzoni bùrà ba sùràn tē mama yɪv, ba nè swìn, tē nè yi tɪtv. ³⁷ Ku dàñ yi ku wá twá n nii sùràn nè, ba ma yəni dè, n yi cigá tiú Yɪ yáá con. Yá n nii sùràn nè wá pa, ba lwarɪ dè, Yɪ wá bùrì n bùrà, sè v cùgò mú».

Yɪ diàn mumɪv yoo

(Marəkə 8.11-12; Likè 11.29-32; Matie 16.1-4)

³⁸ *Zwifə-ba Yɪ nii *yenu tián tē duən dè *Farɪzɪan-ba tē duən twi, ba yí Zwezi, ba swìn, ba wú: «Karnyɪna, fwa Yɪ diàn mumɪv, sè nè yíá na ku!» ³⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Á mù zèn lià tē! Á yi lakɪkwɪnən, á ba Yɪ ciɪ nè twá. Yá á mù nè pià, sè á na Yɪ diàn mumɪv. Á bá na mumɪv nèdu dè tètè, dè ku nè tá yoo tē, ku nè yí Yɪ nii *sùsùndə Zwɪnasə. ⁴⁰ Ku Zwɪnasə tètè nè fwa diən batwa, tɪtv dè yɪcav, fəli piú wa. Mè nètu nè, *Ləzwənə-Biu tē dè wá fwa ləbəri wa. ⁴¹ Bùrà tē bùrè diɪn nè, Ninivè tián wá zàn ba zigi zèn lià ba tē nè. Ba wá bùrì á bùrà, sè ba cùgò aba, ba mù nè sèe, ba yəvərə ba kwa ba ma sá ba cuna, Zwɪnasə nè biri ba Yɪ sugv tē yɪv. Yá liù ga wulə yəbè, v nè dwə Zwɪnasə. ⁴² Etiyopi pakan tē wá ja zigi v dàn, sè v ma nan yɪvɪv, v bà v cugv piú *Salɪmɪv yenu sùràn tē. Bùrà tē bùrè diɪn nè, ku mù kan tètè wá zigi á mù, zèn lià ba

* 12:32 12.32 Zwezi yi v tètè yoo nè v swìn.

tə nə, ɔ wá bɪrɪ aba də, á tɛ̀lɛ́ cígá wa. Yá liù ga wulɛ̀ yɛ̀bɛ̀, ɔ nə dwɛ̀ Salɔ̀mɔ̀n».

Zini nə vií, kɔ ga pií kɔ bà yoo

(Likɛ̀ 11.24-26)

⁴³ Zwezi kúɔ̀ swìn, ɔ wú: «Mánǎ́ tɛ̀ wa, *zini nə nan kɔ yá liù, kɔ yàá jijiri kasɔ̀ lanworu wa, kɔ ma piá bwálí, sɛ̀ kɔ kɛ̀ kɔ yuu lá, yá kɔ bá yizwɪ́a bwálí na. ⁴⁴ Kɔ̀ mù nə pɪ́n, kɔ̀ yàá swìn, kɔ̀ wú: «Á wá pií, à va à diè tɛ̀ wa, à nə nan à yá.» Kɔ̀ pií kɔ̀ biàn, də diè tɛ̀ zwarɪ́, kɔ̀ kwɛn zɛ̀ni zɛ̀ni kɔ̀ tún lá. Yá liù ga tɛ̀lɛ́ kɔ̀ wa. ⁴⁵ Kɔ̀ dàń wá va, kɔ̀ ja zinɛ̀ barɛ̀ duən, tɛ̀ waa nə lɔ̀ɔ̀ tɛ̀ doni kɔ̀, kɔ̀ súrí kɔ̀ tiàn nə. Tɛ̀ dàń wá zɔ̀ tɛ̀ jɛ̀é, yá ɔ̀ mù liù tɛ̀ntɛ̀ dí yáá wá kɔ̀kwani ɔ̀ síún. Mɛ̀ kɔ̀ wá yá nɛ̀tɔ̀, kɔ̀ pa zèn lakɔ̀kwɪ́nan tɛ̀ nə».

Zwezi nubɪ́a tɛ̀ də ɔ̀ nuu yoo

(Marɛ̀kɛ̀ 3.31-35; Likɛ̀ 8.19-21; Ebɛ̀rɛ̀-ba 2.11-13)

⁴⁶ Kɔ̀ kwa nə, Zwezi zwa diè wa. Mánǎ́ tɛ̀ wa, ɔ̀ nə wulɛ̀ ɔ̀ swìn də lià tɛ̀, ɔ̀ nubɪ́a də ɔ̀ nuu twi, ba zɪ́ga kàrá wa, sɛ̀ ba na wá. ⁴⁷ Liù don ma swìn Zwezi con, ɔ̀ wú: «Cɔ̀ɔ̀ zɛ̀ni, n nuu də n nubɪ́a wulɛ̀ kàrá wa, ba piá, sɛ̀ ba swìn n con». ⁴⁸ Zwezi ma le kɔ̀ tiú tɛ̀, ɔ̀ wú: «Wàà nə yɪ́ à nuu, bɛ̀rɛ́ ga nə yɪ́ à nubɪ́a?» ⁴⁹ Zwezi ma zìn ɔ̀ jɪ́n, ɔ̀ làrɪ́ ɔ̀ karbɪ́a tɛ̀ con, ɔ̀ ga swìn, ɔ̀ wú: «Á ywàǎǎ́, à nuu də à nubɪ́a nə, ba wulɛ̀ yɛ̀bɛ̀. ⁵⁰ Kɔ̀ yɪ́ liù tɛ̀ mɛ̀, ɔ̀ nə fwa kɔ̀ tɛ̀, à nyɪ́na Yɪ́ tɛ̀, ɔ̀ nə wulɛ̀ Yɪ́ *sàń nə piá, kɔ̀ tiú nə yɪ́ à nubɪ́a, də à nakwa, də à nuu».

13

Wodùrú zwansɪ́sara

(Marɛ̀kɛ̀ 4.1-9; Likɛ̀ 8.4-8; 1 Korɛ̀ntɛ̀ tìán 3.9)

¹ Kɔ̀ diɪn tɛ̀ntɛ̀ nə, Zwezi nan diè tɛ̀ wa, ɔ̀ va ɔ̀ jɛ̀é mɔ̀naa tɛ̀ nii nə. ² Lià zɛ̀nzɛ̀n kúɔ̀ púé ɔ̀ yuu nə. U dàń ma kúɔ̀ zàn, ɔ̀ zɔ̀ níá yuu bori wa, ɔ̀ jɛ̀é lá. Lalɔ̀ tɛ̀ kúɔ̀ púé níá tɛ̀ nii nə. ³ U dàń ma twá zwansɪ́sari nə, ɔ̀ ma kàrɪ́ ba yìèn zɛ̀nzɛ̀n, ɔ̀ wú:

⁴ «Wodùrú don nə nan, sɛ̀ ɔ̀ dù. U nə yí ɔ̀ mí wobɪ́a tɛ̀ kàrá tɛ̀ wa, tɛ̀ wobɪ́a tɛ̀ vàn don tua cwɛ̀ɔ̀ yuu. Zɛ̀nbii ma bà, tɛ̀ dé tɛ̀. ⁵ Tɛ̀ vàn don də tua kapataran tia wa, tiran nə ba dáá lá. Kɔ̀ bwálí tɛ̀ nə, wobɪ́a tɛ̀ nan lala, kɔ̀ nə yɪ́ titalɔ̀ yɪ́rɪ. ⁶ Mánǎ́ tɛ̀, yɪ́ nə biɔ̀, kɔ̀ dí tɛ̀ wobii tɛ̀, tɛ̀ ga tɪ́ tɛ̀ kú, tɛ̀ dɛ̀kuren nə wá tia zwɪ́ zɛ̀ni yɪ́rɪ. ⁷ Wobɪ́a tɛ̀ vàn don də kúɔ̀ tua casɔ̀ran tia wa. Tɛ̀ nə péń mánǎ́ tɛ̀ wa, casɔ̀ran tɛ̀ boru tɛ̀ pú wobii tɛ̀ yuu nə, tɛ̀ dàń ga sɪ́nɪ tɛ̀ tɪ. ⁸ Yá wobɪ́a tɛ̀ vàn don tua tia nəzɛ̀ɔ̀ɔ̀ wa, tɛ̀ mù wobɪ́a tɛ̀ntɛ̀ zàn tɛ̀ zɪ́n biá. Tɛ̀ duən zɪ́n biá bíí. Tɛ̀ duən də zɪ́n biá sapwɪ́twa. Tɛ̀ duən də zɪ́n biá fitwa. ⁹ Liù mama dàń mɛ̀, sɛ̀ ɔ̀ kɛ̀ diàn, ɔ̀ súrí ɔ̀ zɪ́n, ɔ̀ cɔ̀ɔ̀ zɛ̀ni!»

Yoo tɛ̀ nə pɪ́n, Zwezi swìn də zwansɪ́sari

(Marɛ̀kɛ̀ 4.10-12; Likɛ̀ 8.9-10)

¹⁰ Zwezi karbɪ́a tɛ̀ fàrí ba yí ɔ̀ yɪ́ra, ba bwe wá, ba wú: «Bèèèè nə pɪ́n, n twá zwansɪ́sari nə, n ma swìn lià tɛ̀ con?» ¹¹ Zwezi ma le ba, ɔ̀ wú: «Á mù wáá Yɪ́ pàrɪ́ yìèn tɛ̀, tɛ̀ nə sɛ̀gɛ̀ tɛ̀ dɛ̀ń, á nì á pɪ́n á tiàn nə. Yá ba duən tɛ̀ ba kɔ̀ pubɔ̀ɔ̀ja tɛ̀ntɛ̀ jɛ̀. ¹² Kɔ̀ mù nə pɪ́n, liù tɛ̀, ɔ̀ nə jɛ̀ pubɔ̀ɔ̀ja manɔ̀n, Yɪ́ wá súrí kɔ̀, ɔ̀ ga wá yá pubɔ̀ɔ̀ja tiú. Yá liù tɛ̀, ɔ̀ nə ba pubɔ̀ɔ̀ja jɛ̀, Yɪ́

wá jon mancın tē tētē, v nē jē. ¹³ Mē ku mū nē pın, à twá zwansısarı à ma swın lià tē con, ba yía nē cē lá, ba ga ba na, ba cuga, yá ba ga ba ku dēñ nēñ tē yırı. ¹⁴ Mē ku twá nētu, Yı nıi *sòsònú *Ezayi nıi tē ma sú. U swın, v wú:

«Á zıan wá nı zēni, á ga ba nı tē dēñ. Á wá ywàñá zēni, á ga ba won mama na. ¹⁵ Ba lià tēntē yáá tēlé dē won mama. Ba zıan swın. Ba yía pú. Ba ba pià, sē ba yía dē na won mama. Ba ga ba pià, sē ba nı yoo. Ba mū nē ba pià, sē ba lwarı yoo ba pubuñ wa. Ba mū nē kúú bá vevēre ba kwa ba ma sá ba cuna, sē à mū Yı zwēe ba yayıran tē.»

¹⁶ Zwezi kúú swın v karbia tē con, v wú: «Á mū dāñ yı pupwēn lià, á mū yía nē na lá, á zıan dē ga nēñ tē yırı. ¹⁷ Cígá mama, à mū nē swın ku á con: Yı nıi *sòsòná dē cígá tıán dáá, ba nē sóní, sē ba yà na ku tē, á nē na á ga nēñ. Yá ba ga wà ku nı, ba ga wà tē nı dē.»

*Zwezi gwin wodùrú tē zwansısara tē dēñ
(Marəkə 4.13-20; Likə 8.11-15)*

¹⁸ Zwezi kúú swın, v wú: «Á nēñ, wodùrú tē zwansısara tē dēñ: ¹⁹ Liù tē mama, v nē cuga Yı pàrı sùràn tē, v ga ba ku dēñ nēñ, yı ndē cwēñ tē nē, wobıa tē nē tua ka nıi nē. *Sıtana yáá bà, v lı ku tē, ku nē tua ba waa nē.

²⁰ Wobıa tē nē tua kapataran tıa tē wa, nē yı ndē liù tē nē, v nē nı Yı sugv tē, v sēe lala dē pupoli. ²¹ Yá Yı sugv tē wà v mū liù tēntē pubuñ tē wa zwı zēnzēn, v ga ba dıàn jē ku wa. Yá càn nē yı wá, nē à yèè ba nē wuwalı wá Yı sugv tē yırı, v yáá pıı v yá Yı cwēñ.

²² Wobıa tē nē tua casuran tē wa, nē yı ndē liù tē nē, v nē nı Yı sugv tē, yá luv wıēn twara dē ka pià jıjē nē súé v pubuñ tē. Tē wıēn tēntē mē dāñ yá pú Yı sugv yuu nē. Ku mū liù tēntē con, Yı sugv tē wà dēñ jın ku pa wá.

²³ Yá wobıa tē nē tua tıa nēzēñu tē wa, nē yı ndē liù tē nē, v yáá cugv sugv tē, v ga sēe ku zēni. U dāñ yáá tıñja yozēñ, ndē wobıa nē zıñja bıa nētu. Ku don zın bıa bıfı. Ku don dē zın bıa sapwıtwa. Ku don zın bıa fıtwá.»

*Gakukwıvn don zwansısara
(Matie 13.36-43, 49-50; 1 Korēntē tıán 4.5)*

²⁴ Zwezi kúú bırı zwansısara don, v wú: «Á nēñ, ku tē nē nyın dē Yı pàrı tē. Bēe don dùè wodwıı nēzēñu v kárá wa. ²⁵ Tıttın don nē, lià nē dıwēe máñá wa, v mū bēe tēntē dıñv twı, v dù gakukwıvn bıa kárá tē wa, v ga le. ²⁶ Máñá tē, wıēn tē nē yı pıwıı janv, gakukwıvn tē dē nan, ku zıga. ²⁷ Bēe tē tütùná ma bà, ba swın v con, ba wú: <Yuu tıú, n yá dùè wozēñ n kárá tē wa, sē gakukwıvn ku tē dē nan yēn nē?> ²⁸ U ma le ba, v wú: <Ku yı dıñv nē fwa ku>. Tütùná tē ma pıı ba bıwē wá, ba wú: <N ba pià, sē nē va nē mùrı ku gav tēntē, naaa?> ²⁹ Bēe tē ma le ba, v wú: <On on! Á nē mùrı gakukwıvn tē, á wá mùrı mına tē dē, á kē lá. Ku mū yırı nē, á dāná ká fwa ku!> ³⁰ Á yaga tē mama, á pa, tē bı. Yá tē zagv máñá nē yı, á dāñ wá swın wocerē tē con, à wú: Á díó yáá, á gıan gamıv tē, á vwa púlé púlé, sē nē kē mēn nē! Á dāñ ga kén mına tē, á kē pulu wa!> »

*Wobiu nemanbiè don yuu wa zwansisara**(Marəkə 4.30-32; Likə 13.18-19)*

³¹ Zwezi kùù biri zwansisara don, v wú: «Yi pàrì tē yi ndə wobiu nēmaa nē, liù nē tì v dù v kárá wa. ³² Kù mù wobiu nēmaa tē nē yi wobia mama wa nēmaa. Yá kù dàñ nē pén, kù yuu yáá doni tìbii tē mama yun. Kù yáá fwa tìú, zənbii bà, tē fwa tē pwalan kù yuu wa».

*Sabwari yuu wa zwansisara**(Likə 13.20-21)*

³³ Zwezi kùù biri zwansisara don, v wú: «Yi pàrì tē yi ndə sabwari nē, kan nē ken mun zəñi batwa wa. Tē mama dàñ ga zàn tē fól».

Zwezi biri kù tē nē pin, v twá zwansisari, v ma kàrì lià

³⁴ Tē yìèn tē mama yi Zwezi twá zwansisari nē, v ma biri tē lià tē nē. U yáá ba yoo swìn, dē kù nē tà v twá zwansisari nē. ³⁵ U fwa kù nətù, sē Yi nii *sùsònò tē sùràn tē nii ma sú. U nē swìn, v wú: «À wá súrí à nii, à ma twá zwansisari, nē à biri ba yìèn tē, tē nē sègè, máñá tē wa, Yi nē fwa lù».

*Zwezi gwin gakukwìon tē zwansisara tē dèñ**(Matie 13.24-30, 49-50)*

³⁶ Zwezi kēñ v yá lalù tē, v ga va sán. U karbia tē ma pú v kwa, ba va ba yí wá, ba ga wú: «Gwin kárá tē gakukwìon tē zwansisara tē dèñ, n biri nēba». ³⁷ Zwezi ma le ba, v wú: «Liù tē, v nē dwi muna nēzəñə tē, nē yi *Ləzwənə-Biu* tē. ³⁸ Kárá tē nē yi lù. Wodwii nēzəñə tē nē yi Yi pàrì lià tē. Gakukwìon tē nē yi *Sitana lià tē. ³⁹ Duñə tē, v nē dwi kù mù gav təntə nē, yi Sitana. Wocerì tē nē yi lù zəñə. Tòtònà tē, ba nē za wièn tē, nē yi Yi *maliké tē. ⁴⁰ Nətù ba nē pùrì gakukwìon tē, ba kəni mən nē, mē kù wá yá nətù, lù zəñə dìn nē. ⁴¹ Ləzwənə-Biu wá tun v maliké. Tē wá li lià tē mama v pàrì tē wa, ba nē pin lià duèn twá ba nē, ba ma dugù Yi tē, ba jén, dē ba tē, ba nē tunə yokukwìnan tē. ⁴² Yá tē ga wá dli ba mən bwálí wa. Kù bwálí təntə wa, ba wá bubwi, ba ga dɔŋa ba jɔfwá ba fɔfaga. ⁴³ Yá ba tē, ba nē yi cigá tián, ba wá pəpəli ndə yɔcəw nē ba nyina Yi pàrì tē wa. Liù mama dàñ mē, sē v kə diàn, v súrí v zian, v cugv zəni!»

*Wiən tē, tē kwənə nē dáá nē sègè zwansisara**(Eberə-ba 11.24-26)*

⁴⁴ Zwezi kùù swìn, v wú: «Yi pàrì tē nyin ndə wiən tē, tē kwənə nē dáá, tē nē sègè kárá don wa. Bē ma na tē, v tì v kwən v sègè. U pùé nē poli zənzən tē, v vèli v yè kù tē mama, v nē jə, v dé, v ga pii v bà, v yè kù kárá təntə».

*Kana bian zanan zwansisara**(Filipə tián 3.7-11)*

⁴⁵ Zwezi kùù swìn, v wú: «Yi pàrì tē nyin ndə bayolu nē fwa nətù, dē v nē pià kana bian zanan nēzəñə. ⁴⁶ Máñá tē, v nē ni kù nədù, kù nē zìèn zənzən, v vèli v yoli v wièn mama, v nē jə, v ga bà, v yè kù mù kana bian zəñú təntə».

Fəlìjanv gègèlù yuu wa zwansisara

* 13:37 13.37 Zwezi yi v tətə yoo nē v swìn.

⁴⁷ Zwezi kúù swìn, v wú: «Yü pàrì tē kúù nyin ndē fēlijana nē. Ba yáá díli gègèlù muu wa, ku ga janí fēlē yiri mama. ⁴⁸ Mánjá tē, ku nē súé, fēlijana tē yáá van, ku ba lí bēbēru yuu, ba ga jēn tía, ba kúrí fēlē tē. Ba kēni fēlizējē tē fuyaran wa, ba ga dūga tē tē, tē nē ba zīēn. ⁴⁹ Mē nētū nē, ku wá yá luv zanjū mánjá wa. *Malikē wá bà, tē pwēē wulunyina dē cígá tián duēn nē, ⁵⁰ sē tē ma díli ba mēn bwálí tē wa. Ku bwálí tēntē wa, ba wá buwí, ba ga dūja ba jufwí ba fifaga».

Sívn dē dí yáá jijē

⁵¹ Mánjá tē wa, Zwezi nē zwēē zwansisari tē, v bwe v karbia, v wú: «Á nì tē yìēn tē mama dēn?» Ba ma le wá, ba wú: «Awo». ⁵² U dān ma swìn ba con, v wú: «*Zwifē-ba Yü nīi *yēnu tíu mama, v nē jigē Yü pàrì tē karbiu, nyin ndē diē tíu nē, v nē lí wodura dē wodwara v wiēn tē, tē kwēnē nē dáá, wa».

Nazaretē tián wá ba waa ken Zwezi nē (Marəkē 6.1-6; Likē 4.16-30; Zwan 1.11)

⁵³ Mánjá tē wa, Zwezi nē swìn zwansisari tēntē v zwēē, v le ku bwálí tē wa, v vii. ⁵⁴ U dān vèli v nyina tūv. U nē vèli v yí lá, v zva *Zwifē-ba *jérē diē wa, v wulē v kàrì lantē. Yá ku dān gwárí lià tē mama, ba nē yin ku bwálí tēntē wa. Ba ma swìn, ba wú: «Yēn nē nē v nī wubūja ku tē? Yá ku yí ku twá nētē, v ma fwa yomulan tē tē? ⁵⁵ Ku tà v mù nē yí kapēnta tē biú tē, naaa? U nuu tē yiri nē tà Mari, naaa? Zwakē dē Zwuzēfē dē Simon dē Zwidē tà v nubta, naaa? ⁵⁶ Yá v nakwana tē mama mù tētē yá tēlē nē tētēji wa, naaa? Yēn nē nē v nī tē diān tēntē?» ⁵⁷ Yá ku mù tēntē dān pín, ba yá ba wá sēē. Zwezi dān ma swìn ba con, v wú: «Ba yáá zilí Yü nīi *sūsūnū bwálí mama nē, yá v nyina tūv nē dē v diē wa, ba ba wá zilí». ⁵⁸ Ku bwálí tē wa, Zwezi wá yomulan zēnzēn fwa, ba nē ba Yü nīi sēē tē yiri.

14

Zwan-Batisē gurí tē yoo (Marəkē 6.14-29; Likē 9.7-9)

¹ Ku mù mánjá tēntē wa, *Erodē, v nē yí Galile nagwanaa tē yáá tíu, nī dē, ba swìn Zwezi yoo. ² U swìn v kwa lià con, v wú: «Ku yí *Zwan-Batisē nē pií v bwin v nan. Mē ku mù nē pín, v wáá yomulan v fwa».

³ Ku yí cígá, Erodē yá pín, ba ja Zwan, ba vwa ba kē bán diē wa. Erodē yá fwa nētū, v zūv Filipē kan Erodadē yiri. ⁴ Zwan yá swìn Erodē con, v wú: «Ku wá mē, sē n jon Erodadē n ma fwa n kan».

⁵ Erodē yá pià cwējē, sē v ma gv Zwan, yá laluv tē fēn yá jē wá, ba yá nē buja dē, Zwan ya Yü nīi *sūsūnū tē yiri.

⁶ Dūn don twí ku yí, ku nē yí Erodē luv canà dūn. Erodadē bùá dān ma sa candēre tē yáá con, Erodē pùé ga poli zēnzēn. ⁷ U dān ma dù, v wú, v wá pa wá ku tē mama, v nē pià. ⁸ Bùá tē nuu nē nī ku, v swìn bùá tē con, sē v va v swìn Erodē con, v wú: «Á pià, sē n kē Zwan-Batisē yuu zūja wa, n pa nē yēbē!»

⁹ Ku cūgū piú Erodē pùé, yá ku nē twá v nikaní tē nē candēre tē yáá con, v pín nīi, sē ba pa ku bùá tē nē. ¹⁰ U dān ma tūn liú, sē v gwējē Zwan yuu bán diē wa. ¹¹ Ba tūn v yuu tē zūja wa, ba ja bà, ba pa bùá tē

nə, v ma jon ku, v pa v nuu nə. ¹² Zwan karbia ma bà, ba ti v tigi tē, ba guri. Yá ba ga va ba swin Zwezi con, ku tē nə tun.

Zwezi pùli dipen v pa bara mùrò bonu nə
(Marəkə 6.30-44; Likə 9.10-17; Zwan 6.1-14)

¹³ Máná tē nə, Zwezi nə ni ku yoo tēntē, v nan lá nə. U vèli v zu níá yuu bori, v va bwálí nə, ku nə vān ku nan kwa, v cici. Yá lalbu tē ni ku. Ba dān ma nan tian tē wa dē nē, ba pú Zwezi kwa, ba vèlè níá tē nii nə.

¹⁴ Máná tē wa, Zwezi nə nan níá yuu bori tē wa, v ni lalbu tē. Ba lià tē yinogə jun wá. U dān ma wulə v zwèe ba yayiŋa yayiran.

¹⁵ Máná tē, tia nə yí, Zwezi karbia tē fārú ba yí v yira, ba wú: «Máná wulə ka lē, yá bwálí tē ga ba yigə. Pa lalbu tē pií, ku va tian tē wa, ku yè wodiu». ¹⁶ Zwezi ma lē ba, v wú: «Ba wə mē, sə ba vií. Á tətə pian ba wodiu, sə ba dé!» ¹⁷ Yá ba swin v con, ba wú: «Nə mù yi dipen bonu dē fəlè bələ cici, nə nə jə». ¹⁸ Zwezi ma swin ba con, v wú: «Á jana tē, á ja bà yəbə!»

¹⁹ Ku kwa nə, v dān ma pa nii lalbu tē nə, v wú, ku jənə gau tē yuu wa. U dān ma ti dipen bonu tē dē fəlè bələ tē, v zin v yáá v kə yi nə, v ga kə Yu lèèè. U fu fu dipen tē, v ga ti v pa v karbia tē nə, ba tàrì lalbu tē. ²⁰ Ba liù mama dí v sú. Yá Zwezi karbia tē ga pèe tē mumunə tē, ba sú ftyaran fugə bələ. ²¹ Ba tē mama nə dí nii yí ndə bara mùrò bonu nə, kana dē bisíná nii ba lá nə dé.

Zwezi vèli muna nía yuu wa
(Marəkə 6.45-52; Zwan 6.16-21)

²² Ku kwa nə, lala Zwezi kálú v karbia tē, v pa ba zu níá yuu bori tē wa. U pià, sə ba dí yáá, ba va ba diàn wá muna tē bəbərú tē don nii nə, sə v ga kə lalbu tē cwəŋə nə. ²³ Yá máná tē nə, v nə dɔgɔ lià tē, v diğə paan yuu bwálí nə, ku nə nan kwa con, sə v jun Yu. Tia yí, dē v cici nə jən lá.

²⁴ Níá yuu bori tē yà manwarí, ku wulə muna tē tətəŋi wa. Níkulə tē yá wulə tē mà ku, vub tē yà nə fuli ku ziga ba nə yiri. ²⁵ Tɪbɪnakunɪn wa, Zwezi zàn v ziga níá tē yuu wa, v ma vèli v karbia tē con. ²⁶ Yá máná tē, ba nə ni wá, v vèli níá tē yuu wa, fən zva ba zənzən, ba ga swin, ba wú: «Ku yi wojjiru!» Ba dān ma wulə ba mà bayalan níó, fən nə zva ba yiri.

²⁷ Zwezi ma swin ba con lala, v wú: «Á dāŋá á jìàn! Ku yi à mù! Á dānà ká pa fən ja aba!»

²⁸ Piyerə ma swin, v wú: «*Yuu-Tiu, ku nə yi n mù cígá, pa, sə à dē va níá tē yuu wa, à bà n con». ²⁹ Zwezi ma swin, v wú: «Báá yəbə!» Piyerə nan níá yuu bori tē wa, v va níá tē yuu, v vèlè Zwezi con. ³⁰ Yá máná tē nə, v nə ni dē vub tē dáá, fən zva wá. Yá máná tē, v nə wulə v mùrì níá tē wa, v mà nii, v wú: «Yuu-Tiu, jon nə!»

³¹ Lala, Zwezi te v jun, v ja wá, v ga swin, v wú: «Nèñ, n nə wà n waa ken à nə wuuu, nətú! Bèèè nə pin, n ma bèéé?»

³² Ba mama bələ ma pèe duən, ba zu níá yuu bori tē wa. Yá vub tē dē zigi. ³³ Zwezi karbia tē mama, ba nə yin níá yuu bori tē wa, tua v yáá con, ba ga wú: «N cígá yi Yu-Biu!»

Zwezi zwèe yayiŋa yayiran Zwenezarətə nə
(Marəkə 6.53-56)

34 Ba nə galu munaa tɛ, ba zwɛɛ, ba zwa Zwenezaretɛ nagwanaa wa.
 35 Ba nə yí tia ba zwɛɛ dɛ ku bwálí tɛntɛ, lià tɛ lwarɪ Zwezi. Ba dǎn ma man bwálí mama nə dɛ, Zwezi twi. Ba ja yayiŋa zɛnzɛn, ba bà v con.
 36 Ba lɔrɪ wá, sɛ v yá, sɛ ba dwen v gǎnɔ cɪcɪ nii nə. Yá lià tɛ mama, ba nə dwen ku nə, ba yáà na yazurɛ.

15

Nɪbara yofwamɪnan yuu wa kàrà *(Marəkə 7.1-13; Likə 11.37-41)*

1 Ku kwa nə, *Farɪzɪan-ba dɛ *Zwifɛ-ba Yɪ nii *yɛnu tián nan *Zwerizalɛmɛ, ba bà, ba bwe Zwezi, ba wú: 2 «N karɪa tɛ, ba ba ba jìàn sɪn, ba ma dé wodiu, ndɛ ku nə mɛ nɛtu. Bɛɛɛ nə pɪn, ba ba nə nɪbara yofwamɪnan tɛ nii zilí?» 3 Zwezi ma le ba, v wú: «Á mù dǎn yɪ, bɛɛɛ nə pɪn, á dɛ ba Yɪ *nii tɛ, v nə pɪn *Moyizɛ nə, nii zilí, á yofwamɪnan tɛ yɪrɪ? 4 Yɪ yà swɪn, v wú: «Zilí n nuu dɛ n nyɪna. Yá liù tɛ, v nə zɪrɪ v kɛ v nuu dɛ v nyɪna nə, v mɛ, sɛ ba gu wá». 5 Yá á mù bɪrɪ dɛ, liù nə swɪn v nuu dɛ v nyɪna con nə, v wú: «N tori tɛ, à yà nə wá ma san mú, yɪ à tún, sɛ ku ya *jɔŋi, ku pa Yɪ nə». Ku mù tíú tɛntɛ kúú tà kálú, sɛ v zilí v nuu dɛ v nyɪna. 6 Mɛ nɛtu nə á gɔŋi Yɪ sugv tɛ, á dɔga, sɛ á ga twá á yofwamɪnan tɛ nə. 7 Níá bɛlɛ tián-ba! Yɪ nii *sùsùndɛ *Ezayi yá jɛ cígá dɛ, v nə dí yáá v swɪn á yoo, fuɛn mama, v wú:

8 «Lià-ba tɛ yɪ ba zilí à mù Yɪ dɛ ba nii cɪcɪ. Yá ba waa ga ɲóná dɛ nə.
 9 Ba yɪjɔn tɛ yɪ tɔtu. Ku tɛ, ba nə kàrɪ ba bɪrɪ, nə yɪ lɛzoni kàrà dɛ ba yofwamɪnan nə, tɛ yɪrɪ.»

Wíɛn tɛ nə pɪn, lɛzwɛnɛ bɪcan yɪ nɛzonu Yɪ yáá con *(Marəkə 7.14-23)*

10 Ku kwa nə, Zwezi bon lalɔv tɛ, v ga swɪn ba con, v wú: «Á cɔga, á ga nì ku tɛ! 11 Ku tà won tɛ, ku nə zwɪ lɛzwɛnɛ nii, nə pɪn, v bɪcan yɪ nɛzonu Yɪ yáá con. Ku yɪ won tɛ, ku nə naŋa v nii wa nə pɪn, v bɪcan yɪ nɛzonu Yɪ yáá con».

12 Zwezi karɪa tɛ dǎn ma fǎrú ba yí v yɪra, ba ga swɪn, ba wú: «N yɛɛ dɛ, n sugv tɛ dí *Farɪzɪan-ba tɛ?» 13 Zwezi ma le, v wú: «Á nyɪna Yɪ tɛ, v nə wulɛ Yɪ *sǎn nə, wá múrɪ tíú tɛ mama, v nə wá cwén. 14 Á yaga Farɪzɪan-ba! Ba yɪ ndɛ lilirɛn nə vaŋa lilirɛn nə. Yá dɛ liliu nə van v don liliu, ba mama bɛlɛ wá tu gwálú wa».

15 Piyɛrɛ ma swɪn v con, v wú: «Bɪrɪ zwansɪsara tɛ dɛn nɛba!»

16 Zwezi ma swɪn, v wú: «Á dɛ tɛ yɪ lià tɛ, á nə wàrɪ yoo dɛn á ni? 17 Á yɛrɪ dɛ, ku tɛ mama nə zwɪ liù nii, yáá va v pùɛ wa. Ku kwa nə, ku yɪ v yáá twa ku, v dugv kaduɛyuu bwálí nə. 18 Yá ku tɛ nə naŋa nii wa, yɪ ku zɪgɪ waa ku ma naŋa. Mɛ ku mù dǎn nə pɪn, lɛzwɛnɛ bɪcan yɪ nɛzonu Yɪ yáá con. 19 Ku yɪ lɛzwɛnɛ waa nə, pubɔɲi kukwɪnan yáá nan, tɛ yugɛ wá, tɛ pɪn v gwi lià, tɛ pɪn v cwàrɪ, tɛ pɪn v ɲwɪn, tɛ pɪn v kɔnɪ kɔnkɔn, v keni lià nii nə, tɛ pɪn v kɔkɔlɪ Yɪ yɪrɪ tɛ. 20 Mɛ tɛ mù nə pɪn, lɛzwɛnɛ bɪcan yɪ nɛzonu Yɪ yáá con. Ku tà ka dé, dɛ n nə wá n jìàn sɪn nə, wáà ku pɪn, lɛzwɛnɛ bɪcan yanɪ nɛzonu Yɪ yáá con».

Kavee don ken v waa Zwezi nə *(Marəkə 7.24-30)*

²¹ Ku kwa nè, Zwezi le lá nè, v va nagwanaa tē wa, Tirē dē Sidon tian tē nè wulē ku wa. ²² Kan don, v nè yī Kanan luv nī tián bùá, nan bwálí tēntē wa, v bà Zwezi con, v ga bubwi, v wú: «*Yuu-Tiu, piú *Davidē nāv, dari à yinōgē! *Zini wōwāl à bùá, ku kēni càn v nè zēnzēn». ²³ Yá Zwezi wà yoo swìn. U karbia tē ma fārú ba yī v yīra, ba lòri wá, ba wú: «Swìn v con, sē v vii! U nè piú nè kwa, v fwa zuzugu tē yīra». ²⁴ Zwezi ma le, v wú: «Yū tun nè *Yizərayelē dwíí tē cici con, ba nè yī ndē pee nè, tē nè jén». ²⁵ Yá kan tē twi, v tu v yáá con, v ga swìn, v wú: «Yuu-Tiu, san nè!» ²⁶ Zwezi ma le, v wú: «Kv wà mē, sē ba ti bisíná wodiū, ba dūh kukurbii yáá». ²⁷ Kan tē ma kùb swìn, v wú: «Awo, ku yī cígá Yuu-Tiu, yá kukurbii tē dàñ nè dé mumunē tē, tē nè naŋa tē tián tē jūn, tē twi tīa». ²⁸ Zwezi dàñ ma pií v le wá, v wú: «Kan, n cígá ken n waa à nè, míámíán. Kv tē, n nè pià tē wá jì». Ku máŋá tēntē wa, dē v bùá tē nī yazurē.

Zwezi zwèe yayiran zēnzēn

(Marəkə 7.31-37)

²⁹ Zwezi kùb zàn, v vii tē bwálá tēntē wa. U vèli Galile mūnaa tē nī nè, v dī paan don yuu wa, v jēō lá. ³⁰ Laluv dàñ ga twi v con, dē ba wa gwànan, dē lilirēn, dē ləzwənkikaran, dē bərən, dē yayira duən zēnzēn. Ba jūn ba mama ba va Zwezi yáá con, yá v ga zwèe ba yayiran. ³¹ Kv gwárí laluv tē zəni, dē máŋá tē, ba nè nī bərən tē swìn, ləzwənkikaran wiən nè twe, gwànan nè vèli, dē lilirēn nè na. Ba dàñ wulē ba bwī *Yizərayelē Yū tē nè.

Zwezi pùlù dipen v pa bara mùrò bania nè

(Marəkə 8.1-10; Matie 14.15-21)

³² Zwezi dàñ bon v karbia tē, v swìn ba con, v wú: «Laluv tē yinōgē jē nè, ba nè wulē dē nè dīan batwa nētən, ba ga ba won jē, ba dé tē yīra. Á ba pià, sē á pa ba vii dē niēn. Ba diàn wàá tē zwèe cwəŋə yuu, ba twi». ³³ Karbia tē ma bwe wá, ba wú: «Yèn nè, nè wá na wodiū, nè pa laluv ku tē mama dé ku sú, bwálí ku tē wa, won mama nè təló?» ³⁴ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Dipen bagalı nè, á jə?» Ba ma le wá, ba wú: «Dipen barpe dē fəlibii mancūn nè wulē».

³⁵ Kv kwa nè, v dàñ pin nī laluv tē nè, sē ba jēñ tīa. ³⁶ U dàñ ma ti dipen barpe tē, dē fəlē tē, v kə Yū lèèèè, v fū fū tē, v pa v karbia tē nè, ba ma tarà laluv tē. ³⁷ Ba liū mama dí v sú. Karbia tē ga pèe tē mumunē, tē nè ga, ba sú tīi barpe. ³⁸ Ba tē mama, ba nè dí tē yī, ndē bara mùrò bania nè. Kana dē bisíná nī ba lá nè dé. ³⁹ Zwezi nè pa, laluv tē vii kwa nè, v zva níá yuu bori tē wa, v va Magadan nagwanaa wa.

16

Lìà pià, sē ba ja Zwezi dēñ nè

(Marəkə 8.11-13; Likə 12.54-56; Matie 12.38-42)

¹ *Farizian-ba dē *Sadisťan-ba fārú ba yī Zwezi yīra, sē ba ma wàní ba ja v dēñ nè. Ba lòri wá, sē v twá mumunē nè, v ma bīri ba dē, v diàn tē yī tē nan Yū con. ² Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Dē yīcau nè pià, ku zu, á yáá swìn, á wú: «Tīa tē wá yà zəni, lanworu tē nè yī nəstian yīra.» ³ Yá jju fuən fuən, á yáá swìn, á wú: «Dwà wá nà zən, tīa tē yáá nè beri yīra.» Á wàá tīa yáá nè yī nētu á lwarī, yá á ga wàri síún máŋá ku tē Yū mumunan tē dēñ á lwarī. ⁴ Á mù zən lià tē, á yī lakukwīnan, á ba Yū cici

nə twá. Yá á mù nə pià, sə á na Yü diàn miminu. Á bá na miminu nədu də tətə, də ku nə tà yoo tə, ku nə yí Zwónasə*». U dugv ba lá, v ga ja ku v le v vií.

Farızian-ba də Sadıstan-ba sabwarı
(Marəkə 8.14-21)

⁵ Mánǵá tə nə, karbıa tə nə le munaa tə bəbərı tə don nə, ba yà swèéé, sə ba tí dipen, ba kə ba yuu. ⁶ Yá Zwezi swın ba con, v wú: «Á zurə á yıra, á cia á tiàn nə zəni də *Farızian-ba də *Sadıstan-ba sabwarı tə!» ⁷ Karbıa tə ma swın duən con, ba wú: «D swın nətv, nə nə wà dipen tí tə yırı». ⁸ Zwezi yəni ku tə, ba nə swın, v dǵn ma bwe ba, v wú: «Bèèèe nə pın, á swın də, ku yı á nə wà dipen jın, á ja bà tə nə pın, à swın sabwarı yoo? Á na, á nə ba á waa keni à nə míámíán nətv! ⁹ Á tə ba nəñ, naaa? Á lie á tiàn dipen bonu tə yoo, à nə pwèe à pa lià mürò bonu tə nə. Sə á líí dipen fıyaran tə nii, á nə pèe, á ja vií! ¹⁰ Yá á tə lie á tiàn dipen barpe tə yoo, à nə pwèe à pa lià mürò banıa tə nə. Sə á líí dipen tíí tə nii, á nə pèe, á ja vií! ¹¹ Bèèèe nə pın, á wà ni də, ku tà dipen tətə yoo nə, à swın á con? Á cia á tiàn nə də Farızian-ba də Sadıstan-ba sabwarı tə».

¹² Karbıa tə dǵn lwarı də, ku tà dipen sabwarı nə, Zwezi swın, sə ba cı ba tiàn nə də ku, ku yı Farızian-ba də Sadıstan-ba kǵrə tə yoo, nə v swın.

Piyerə bırı də, Zwezi yı Yü nə kúrí
(Marəkə 8.27-30; Likə 9.18-21; Zwan 6.66-69)

¹³ Zwezi vəli nagwanaa don wa, ku nə bwələ tv don, ba nə boǵə <Filipə Sezare>. V bwe v karbıa tə, v wú: «Bèèèe nə lià tə swın *Ləzwənə-Biu† tə yuu wa?» ¹⁴ Ba ma le, ba wú: «Lià duən wú, n yı *Zwan-Batisə, ba duən wú, n yı Yü nii *sòsòndə Eli, ba duən də ga wú, n yı Yü nii sòsòndə Zweremi, nə à yəə Yü nii sòsòndə tə don». ¹⁵ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Sə á mù con nə, wàa nə á wú, à yı?» ¹⁶ Simon Piyerə ma le, v wú: «N yı *Kərisə, Yü tə, v nə wulə mı wa, tə biú».

¹⁷ Zwezi ma swın v con, v wú: «Zwónasə biú Simon, n yı pupwən liú, ku nə tà ləzwənə nə bırı mú ku yoo tə yırı. Ku yı à nyına Yü tə, v nə wulə Yü *sǵn nə. ¹⁸ Yá à mù nə swın ku n con: N yırı nə yı Piyerə, ku dèñ nə yı piú. Á wá kə à lià tə púlí tə ku mù piú təntə yuu wa, ndə liú nə tún diè dəkúu piú yuu nətv. Tıan də tə diàn mama, tə ba wànı tə cùǵò ku púlí təntə. ¹⁹ Á wá pa mú Yü pǵrì borbıa tə. Ku tə, n nə wá vı tıa yuu wa, ku wá yà nətv Yü *sǵn də nə. Ku tə, n nə wá sèe tıa yuu wa, ku wá yà nətv Yü sǵn də nə».

²⁰ Ku kwa nə, Zwezi duè sù v karbıa tə nii nə, sə ba dǵn ká swın ku, ba pa liú mama yəni də, v mù nə yı Kərisə.

Zwezi swın v tıan tə, də v ka bwın ka nan tə yoo
(Marəkə 8.31-9.1; Likə 9.22-27; 14.25-27)

²¹ Ku nə zıǵı ku mǵnǵá təntə wa, Zwezi swın v karbıa tə con, də ku yı kálú, sə v va *Zwerizalemə. Mə ku mù tıfarv tə wa, v wá dé cǵn zənzən *Zwıfə-ba *nəkwına, də ba Yü *jɔŋwana yun tiàn, də ba Yü nii *yənu tiàn-ba yáá con. Ba wá ǵv wá, yá dıan batwa nii nə, v wá pií v bwın v nan.

* **16:4** 16.4 Ku Zwónasə təntə nə fwa dıan batwa fəli piúə wa, v nə wá Yü nii zılı tə yırı. † **16:13** 16.13 Zwezi yı v tətə yoo nə v swın.

²² Piyerə dàń ma bon Zwezi, v ja nan kwa, v ga caga v nii nə, v wú: «*Yuu-Tiu, Yu dân ká ja bà! Kú tə bá yí mú, abada». ²³ Yá Zwezi dàń pií v vøvəri, v swín Piyerə con, v wú: «Ja pià bwálí, *Sitana! N cígá à cwəjə nə, n nə ba buja ndə Yu nə, n nə yí n buja ndə ləzoni nə tə yiri».

²⁴ Zwezi ma kúv swín v karbia tə con, v wú: «Liù tə mama nə pià, sə v bà v twá à nə, sə kú tív kúv dân ká tí v tiàn, v ma fwa v tian dagarú tə yuu wa. ²⁵ Liù tə, v nə pià, sə v jon v mu tə, v wá kwín kú nə. Yá liù tə, v nə wá dɔv v mu tə à mù yiri, kú tív wá na mu, kú nə ba zwèe Yu con. ²⁶ Kú funə wa yèn nə kú pa liù nə, də v nə nɪ tia yuu jɪjə tə mama, yá v ga kwín mu tə nə, kú nə ba zwèe Yu con? Won wulə ləzwənə nə wá pa, sə kú ma yə v mu tə kú jon, naaa? ²⁷ *Ləzwənə-Biu‡ tə wá bà, v nyina Yu dun tə wa də v *maliké. Yá v wá njwín liù mama, ndə v nə tun nətu. ²⁸ Cígá mama, à mù nə swín kú á con: Ba tə duən, ba nə wulə yəbə bá tí də ba nə wá Ləzwənə-Biu tə nɪ, v twi də v pàri tə».

17

Zwezi lwàn v tiàn

(Marəkə 9.2-13; Likə 9.28-36; 2 Piyerə 1.16-18)

¹ Dian bardu kwa nə, Zwezi jin Piyerə də Zwakə, v sùrí Zwakə nubiu Zwan nə, v ja ba v va paan nədaru yuu, v də ba cici. ² U lwàn v tiàn ba yíá yuu, v yáá wulə ka pəpəli, ndə yicav nə. Yá v ganan də lwàn nəpwənə, ndə poni nə. ³ Yá v karbia tə dàń na *Moyizə də Yu nii *sùsùndə Eli, ba swín də Zwezi. ⁴ Piyerə dàń ma swín Zwezi con, v wú: «*Yuu-Tiu, kú zien də, nə nə wulə yəbə. Də n nə pià, à wá pú gansilə batwa yəbə. N mù nədu, Moyizə nədu, Eli də nədu».

⁵ U nə wulə v swín máńá tə wa, də bakwan kú nə cici twi, kú pú ba yuu nə. Yá kori ga nan kú wa, kú wú: «U tə yí à biswənə tə, v nə poli à pié. Á cuga v nii!» ⁶ Máńá tə nə, karbia tə nə nì kori təntə, fən jin ba zənzən, ba tu tia ba yáá yuu. ⁷ Zwezi fàrú v yí, v dwen ba yira, v ga swín, v wú: «Á zańa yu nə! Á dânà ká pa fən ja aba!» ⁸ Ba nə zìn ba yéé, ba kə yu nə, ba kúv wá liù don nɪ, ba sùrí Zwezi nə.

⁹ Ba nə nan paan tə yuu ba cwi, Zwezi pin ba nii, v wú: «Á dânà ká swín yoo kú tə, á biri liù mama nə, kú jə vələ, *Ləzwənə-Biu* tə tian də v ka pií ka bwin».

¹⁰ Zwezi karbia tə dàń ma bwe wá, ba wú: «Bèèèe nə pin, *Zwifə-ba Yu nii *yənu tiàn tə wú, də Eli nə wá dí yáá, v bà?» ¹¹ U ma le ba, v wú: «Eli mɛ, sə v cígá bà, v kwen tə mama. ¹² Á mù dàń nə swín kú, á con: Eli manwarú v bà, lià tə ga wá lwarú. Yá ba tí wá, ba ma fwa ba tə swə tə. Mə nətu nə, ba wá kə Ləzwənə-Biu tə càn wa».

¹³ Karbia tə dàń ma lwarú də, kú yí *Zwan-Batisə yoo nə v swín.

Zwezi li zini biù don yuu wa

(Marəkə 9.14-29; Likə 9.37-42)

¹⁴ Máńá tə, ba nə yí bwálí tə, lalv tə nə wulə, bæe don fàrú v yí Zwezi yira, v tu v nadwana yuu v yáá con, v ga swín, v wú: ¹⁵ «*Yuu-Tiu dəri à

‡ 16:27 16.27 Zwezi yí v tətə yoo nə v swín. * 17:9 17.9 Zwezi yí v tətə yoo nə v swín.

biù tē, v nē twi kwaran, tē yinogē, v na cān zēnzēn. Ku nē zān v wāá, v twi mēn wa, nē à yèé níá wa. ¹⁶ À ja wá, à bà n karbia tē con, yá ba wá wá wānì ba pa, v na yazurē». ¹⁷ Zwezi ma swìn, v wú: «Á mù zēn lià-ba, á tē nē ba Yü nii sēe, á ga fwa yotēlōn! Dian bagalt nē à tē wá yá dē aba? Ku yì à wá ja pínú ku mē nētē dē aba? Á jana bisúmaa tē, á ja bà à con!» ¹⁸ Zwezi ma swìn v zigí *zini tē nē. Ku ma nan ku yá bisúmaa tē, v ga na yazurē, naa nēdv.

¹⁹ Karbia tē ma fārú ba yí Zwezi tētē yira, ba bwe wá, ba wú: «Bèèèe nē pun, nē wá wānì nē l zini tē?» ²⁰ Zwezi ma le, v wú: «Ku yì á nē ba á waa kenì à nē wuuu tē yiri. Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Dē á nē ken á waa à nē, ka nē dáá ndē gabiu nēmanbiē nē, á wá wānì á swìn paan ka tē con: «Zān yēbē, n pēñ lá con», yá ku ga wá zān. Won tēlē, á nē ba wānì, á fwa».

[²¹ Yá ku dān nē yì yjunt dē nivori nē nē ku wá twá, ba ma l ku zini yiri ku tē.]

Zwezi kúv swìn v tian tē, dē v ka bwìn ka nan tē yoo
(Marəkə 9.30-32; Likə 9.44-45)

²² Máná tē, Zwezi dē v karbia tē nē wulē ba vèli Galile nagwanaa tē wa, Zwezi swìn ba con, v wú: «*Ləzwənə-Biu† tē mē, sē ba ja wá, ba kē ləzoni jīan wa. ²³ Ba wá gū wá, yá dian batwa nii nē, v wá píí v bwìn v nan». Karbia tē pwíí cūgū zēnzēn ku yoo tētē yiri.

Yü diè lanpoo tē ηwírán yoo
(1 Korētə tián 10.32; Matïe 22.15-22)

²⁴ Máná tē wa, Zwezi dē v karbia tē nē yí Kapērənayimē, *Zwifə-ba Yü *diè lanpoluna tē fārú ba yí Piyerə yira, ba ga bwe wá, ba wú: «Á karnyna tē ηwín Yü diè lanpoo tē, naaa?» ²⁵ Piyerə ma le, v wú: «Awo, v ηwín ku». Máná tē wa, Piyerə nē zwí diè tē wa, Zwezi nē tētēn v swìn, v wú: «Simon‡ bēèèe nē n buja yoo ku tē yuu wa? Wāà nē ηwín lanpoo, v pin tia yuu pēégá nē? Wāà nē yáá lá wiēn, v pin tia yuu pēégá nē? Ku ya tü tián, nē à yèé vērē nē yáá fwa ku?» ²⁶ Piyerə ma le, v wú: «Vērē nē». Zwezi swìn v con, v wú: «Ku nētē tē nē, tü tián tē mù tì ba tián, ba ba won ηwín. ²⁷ Yá, sē nē dān ká cūgū lanpoluna tē pwíí nē, vèli mūnaa tē wa, n dūh gwala níá tē wa. Tētēn fēli tē nii, n nē wá ja, sūrì ku nii, n wá na sēbiu lá, ku nē wá ηwín à dē mú lanpoo».

18

Wāà nē wá doni nē mama Yü pàrì tē wa?
(Marəkə 9.33-37; Likə 9.46-48; 22.24-27)

¹ Ku máná tē wa, karbia tē fārú ba yí Zwezi yira, ba bwe wá, ba wú: «Wāà nē dwē nē mama Yü pàrì tē wa?» ² Zwezi ma bon bisúmaa, v zigí wá ba tētēji wa, ³ v ga swìn, v wú: «Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Á nē wá lwāñ, á jì ndē bisíná nē, á bá zv Yü pàrì tē wa. ⁴ Liù tē, v nē wá doni á mama Yü pàrì tē wa, yì liù tē, v nē wá mun v tián, v ga jì ndē bisúmaa nē. ⁵ Liù tē, v nē jun bisumabiē zēni, ndē wá tē nē à mù yiri, ku yì à mù tētē nē, ku tiú jun zēni».

† 17:22 17.22 Zwezi yì v tētē yoo nē v swìn. ‡ 17:25 17.25 Simon yì Piyerə yiri don.

*Cuna nè ba zìen nètù**(Matie 5.29-30; Marəkə 9.42-48; Likə 17.1-12)*

⁶ Zwezi kùb swìn, v wú: «Yá liù tē, v nè pìn, labwana tētē, ba nè keni ba waa à nè wuuu, don twá v nè, v dɔɔv Yı cwəŋə tē, ka jén, kv wá kukwanı kv tíú con nè, də ba nè vwə kapaŋ nəfarı v bıan nə, ba ja va ba dı muv níá dèń nə. ⁷ Lɛɛ wá yá tıa yuu də yìèn nə dáá, tē nè pìn ləzoni fwa cuna! Tē mù yìèn tētē də wàrì, tē zwèe tıa yuu wa. Yá lɛɛ dǎn nə wá yí liù tē, v nè wá pa, v don fwa cuna.

⁸ Kv nè yı də kv wá twá n jıın nə, nè à yèé n naa nə, sə n ma fwa cuna, gwəŋə tē n dılı yıɟuna də mú. Kv kəkwa kv pa mú, də n nə nı mu tē Yı con, də jıın kuku, nə à yèé də naa kuku, kv donı, də n nə jə jìàn tē mama, nə à yèé nəe tē mama, ba ga tı mú ba dılı mən wa, tē nə ba dəŋə. ⁹ Kv nè kùb yı kv twá n yii nə, n ma fwa cuna, ja kv, n lı n dɔɔv yıɟuna də mú. Kv kəkwa kv pa mú, də n nə nı mu Yı con də yii nədu, kv donı, də n nə jə yía bələ, ba ga tı mú ba dılı mən diè tē wa».

*Piə tē nə jén tē yuu wa zwansısara**(Likə 15.3-7)*

¹⁰ Zwezi kùb swìn, v wú: «À mù nè swìn kv á con nə: Á cıa á tìàn nə, á dǎnà ká gwıən labwana tē, ba nè ba dun jə. Ba wa ladva də tētē. Mǎŋá mama ba *malıke nə zıga à nyına Yı yáá con, v nə wulə Yı *sǎn nə yırı.

¹¹ [*Ləzwənə-Bıu* tē twı tıa yuu, sə v jon lià tē, ba nə jén, v pa Yı nə.]
¹² Də liù nə jə pee bıı, ka nədu ga jén, v wá yá tē sapwııa də fugə də nɔɟv tē duən tē paan tē yuu wa, v ga va v pià ka tē, ka nə jén tē. Bèeə nə á buŋa kv yuu wa? ¹³ Cıgá mama, à mù nè swìn kv á con: V ga nə nı ka, v pùé wá poli, kv mù piə tētē yırı, kv donı tē sapwııa də fugə də nɔɟv tē duən tē, tē nə wá jén tē. ¹⁴ Mə nətu nə, á nyına Yı tē, v nə wulə Yı sǎn nə, də ba pià, sə ba mù labwana tētē nədu jén».

*N nubıu nə cògò nə yoo**(Galasi tıán 6.1; 2 Tesalonikə tıán 3.14-15)*

¹⁵ Zwezi kùb swìn, v wú: «Də n nubıu nə cògò, n nə vèli n yı wá, n ga bırı wá v cuna tē, n mù də wá bələ pwərə wa. V nə cɔɟv n nii, də n jon wá, n kə cwəŋə nə. ¹⁶ Yá v dǎn nə nə vıga, sə v cɔɟv n nii, tı liù nədu, nə à yèé lià bələ, n súrı n tıàn nə, sə kv ma yá ndə kv nə púpúnı Yı sagı tē wa, kv wú: <Kv mə, sə kv ja lià bələ, ba nə yèé kv yoo tē, nə à yèé lià batwa.> ¹⁷ Yá v tē nə vıga, sə v cɔɟv ba nii, sə n swìn kv *Kərisə lià púlı tē con. Yá v tē nə vıga, sə v cɔɟv lià tētē, sə n tı wá, n ma fwa ndə liù tē nə, v nə yèrı Yı, nə à yèé ndə lanpolııv nə».

Zwezi kàrì yıɟıı yoo

¹⁸ Zwezi kùb swìn, v wú: «Cıgá mama, à mù nè swìn kv á con: Kv tē, á nə wá vı tıa yuu wa, kv wá yá nətu Yı *sǎn də nə. Kv tē, á nə wá sèe tıa yuu wa, kv wá yá nətu Yı sǎn də nə.

¹⁹ Cıgá mama, à mù nè kùb swìn kv á con: Kv nə ya á lià bələ, də nə ken duən nə tıa yuu wa, sə á ma lòrı won mama yıɟıı wa, à nyına Yı tē, v nə wulə Yı sǎn nə, wá pa kv aba. ²⁰ Cıgá, bıwálı tē nə, lià bələ, nə à yèé batwa nə ken duən nə à mù yırı tē nə, à wulə ba tətəŋı wa».

* 18:11 18.11 Zwezi yı v tətə yoo nə v swìn.

*Nətv liù nə me, sə v sèe v kwen yoo v li v də v don pwərə wa
(Matïe 6.12, 14-15; Efezə tiàn 4.32; Zwakə 2.13)*

²¹ Piyerə dān ma fārú v yí Zwezi yira, v ga bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, nəe bagali nə à me, sə à sèe à kwen yoo à li à mù də à don pwərə wa, v nə cùgò à nə, máǵá mama wa? Sə ku ya nəe barpe, naaa?» Zwezi ma le wá, v wú: ²² «Á wà swìn də nəe barpe nə me, à wú, sə ku ya nəe sapwítwa də fugə dəkurən barpe.

²³ Ku mù nə pun, Yui pàrì tə nyin ndə più don nə zàn, sə v ma jon v juja v tùtùná con, v kə duən nə. ²⁴ U nə wulə v gəlì máǵá tə wa, ba jun tùtùndò tə don, ba bà v con, v juji nə yí síán səbikulan† mùrò fugə (10 000). ²⁵ Ku bɛɛ təntə yà ba won jə, sə v ma ɲwín səbiu təntə. U yuu tiú tə ma pa nii, sə ba ja wá ba yə ndə yonju nə, sə ba ga yə v kan də v bia də ku tə mama, v nə jə, sə juji tə ma wàni ku ɲwín. ²⁶ Tùtùndò təntə ma tu tiú tə yáá con, v ga lòri wá, v wú: «Ja pínú də nə! Á wá ɲwín n juji tə mama!» ²⁷ U yuu tiú tə dəri v yinəgə. U yá juji tə, v pa wá. Yá v ga dugə wá, v pa v víí.

²⁸ Tùtùndò təntə nə nan, v jəri v tùtùndò don, v cinia səbikulan‡ bíí nə wulə v yuu wa, v pùri v kələru nə v kaɲa, ndə v ka gu wá, v ga wú: «ɲwín à juji tə, ku nə wulə n yuu wa!» ²⁹ U tutundon tə ma tu v nəe nə v yáá con, v lòri wá, v wú: «Ja pínú də nə! Á wá ɲwín mú!» ³⁰ Yá v wà ku sèe. U pun ba ja wá, ba kə bán diə, sə v ya lá, ku ja vələ, v nə wá ɲwín juji tə. ³¹ Máǵá tə wa, tùtùná tə duən nə ni ku nətv tə, ba pwíi cùgò zənzən. Yá ba ga va ba tún ku mama, ba biri ba yuu tiú tə. ³² Yuu tiú tə dān ma pa, ba ja ku tùtùndò təntə ba bà, v ga wú: «Tùtunwulɲnyan! Á yá à juji tə, à pa mú, n nə lòri nə, sə à fwa ku yiri. ³³ N də ya me, sə n dəri n twadon tə yinəgə, ndə à nə dəri n yinəgə nətv.» ³⁴ Yuu tiú tə luja zàn zənzən, v ma pa, ba ja tùtùndò təntə, sə ba mà wá, ku ja vələ, v nə wá ɲwín juji tə».

³⁵ Zwezi dān ma súri lá, v wú: «Mə nətv nə à nyina Yui tə, v nə wulə Yui *sǎn nə, wá tun aba, də á liù mama nə wà sèe v kwen v də v don yìèn v li ba pwərə wa, də v waa mama».

19

*Zwezi kàrì ka kwa kasweri yoo
(Marəkə 10.1-12; Matïe 5.31-32)*

¹ Máǵá tə wa, Zwezi nə kàrì v zwèe, v nan Galile nagwanaa tə wa, v va Zwide nagwanaa wa, Zwurəden muna tə vān don nə. ² Ləlvú piú v kwa, v ga zwèe ba yayiɲa yayıran, ku bwáli təntə wa.

³ *Farızian-ba tə duən fārú ba yí v yira, ba bwe wá, sə ba ma ja v dən nə, ba wú: «Ku me, sə bɛɛ dugv v kan yoo mama dən nə, naaa?» ⁴ Zwezi ma le, v wú: «Á wà kàrì, ku nə púpúní Yui sagu tə wa, ku wú: «Máǵá tə, Yui nə fwa luv, v fwa bɛɛ də kan, ⁵ v ga swìn, v wú: Ku mù yiri nə, bɛɛ wá nan v yá v nuu də v nyina, v ga vwa v tiàn v kan nə. Yá ba me bələ dān wá jì won nədv.» ⁶ Zwezi swìn v súri lá, v wú: «Yá ba kúv ba yà lià bələ, ba dān wá yà won nədv. Ləzwənə mama kúv wa me, sə v dān ká pwèe ku tə, Yui nə vwə duən nə!» ⁷ Farızian-ba ma bwe wá, ba wú: «Bèèèe dān nə pun Yui *nii tə, v nə pun *Moyizə nə, ma pa nii də, bɛɛ nə pià v dugv v

† 18:24 18.24 Síán səbikulv nədv yi yituri mùrò bardv (6 000) tutuɲi ɲwírán. ‡ 18:28 18.28 Cinia səbikulv nədv yi yituri nədv tutuɲi ɲwírán.

kan, sɛ ʋ pa wá ka kwa kasweri sagi?» ⁸ Zwezi ma le, ʋ wú: «Moyizə pɪn cwəŋə, sɛ á dɔgʋ á kana tɛ, á zɪbaniun tɛ yɪrɪ. Yá máŋá tɛ wa, Yɪ nɛ fwa lɔʋ, kʋ yá tà nɛtʋ. ⁹ Á mù nɛ swɪn kʋ á con: Bɛɛ tɛ, ʋ nɛ dɔgʋ ʋ kan, kʋ ga tà ʋ jɪn wá kacwan wa, ʋ ga swe kan don, ʋ mù bɛɛ tɛntɛ fwa bacwan».

¹⁰ ʋ karɓta tɛ ma swɪn ʋ con, ba wú: «Dɛ kʋ nɛ yɪ nɛtʋ kʋ pa bɛɛ nɛ ʋ kan con nɛ, ʋ nɛ wá swe nɛ kʋkwa». ¹¹ Zwezi ma swɪn ba con, ʋ wú: «Lìà mama wàri kʋ yoo tɛntɛ dɛn ba nì, dɛ kʋ nɛ tà ba tɛ, Yɪ nɛ pɪn, sɛ ba nì kʋ dɛn, cɪcɪ. ¹² Yìèn dáá zənzən, tɛ nɛ káŋá lià nɛ, sɛ ba dàn ká swe. Ba duən yɪ ba lɔrɪ ba nɛtʋ. Ba duən dɛ yɪ lià nɛ pɪn, ba jì batanɪ ba wàri kan ba swe. Ba talikwa lià tɛ yɪ ba tɛ, ba nɛ tà Yɪ pàri yìèn tɛ yɪrɪ, ba ba swe. Liù tɛ, ʋ nɛ wáá kʋ dɛn ʋ nì, sɛ ʋ ni!»

Zwezi dɛ bisíná yoo

(Marəkə 10.13-16; Likə 18.15-17)

¹³ Lià jɪn bisíná, ba bà Zwezi con nɛ, sɛ ʋ tún ʋ jìàn ba yuu wa, ʋ lòri Yɪ ʋ pa ba. Yá ʋ karɓta tɛ dàn wulɛ ba caga ba nii nɛ. ¹⁴ Zwezi dàn ma swɪn, ʋ wú: «Á yaga bisíná tɛ, sɛ ba bà à con nɛ! Á dànà ká cì ba nɛ! Yɪ pàri tɛ nɛ yɪ ba tɛ, ba nɛ nyɪn ndɛ ba nɛ tɛ nyiən». ¹⁵ ʋ nɛ tún ʋ jìàn ba yuu ʋ zwɛɛ, ʋ zàn kʋ bwálí tɛ nɛ, ʋ víí.

Jijə balandɔrv don yoo

(Marəkə 10.17-31; Likə 18.18-30; 1 Timote 6.9-10, 17-19)

¹⁶ Bɛɛ don fàrʋ ʋ yí Zwezi yɪra, ʋ ga bwe wá, ʋ wú: «Karnyɪna, bɛɛɛɛ nɛ à mɛ, sɛ à tun, kʋ nɛ zìɛn, sɛ à ma na mu tɛ, kʋ nɛ ba zwɛɛ Yɪ con?» ¹⁷ Zwezi ma le wá, ʋ wú: «Bɛɛɛɛ nɛ pɪn, n ma bwe nɛ kʋ tɛ yuu wa, kʋ nɛ zìɛn? Liù nɛdʋ cɪcɪ nɛ zìɛn. Dɛ n nɛ pìà, sɛ n na mu tɛ, kʋ nɛ ba zwɛɛ Yɪ con, sɛɛ n twá Yɪ *nii yìèn tɛ nɛ, ʋ nɛ pɪn *Moyizə nɛ». ʋ ma bwe wá, ʋ wú: «Yɪ nii yoo kʋ kaa tɛtɛ?» ¹⁸ Zwezi ma le, ʋ wú:

«Dàn ká gv liù!

Dàn ká cwàri!

Dàn ká nɔ!

Dàn ká kɔna kɔnkɔn, n kɛ liù nii nɛ!

¹⁹ Zilí n nuu dɛ n nyɪna nii!

Sóní n yɪra liù ndɛ n tɛtɛ nɛ!»

²⁰ Balandɔrv tɛ ma swɪn ʋ con, ʋ wú: «Á twá Yɪ nii yìèn tɛntɛ mama nɛ. Bɛɛɛɛ don nɛ à kúʋ mɛ, sɛ à fwa?» ²¹ Zwezi ma le wá, ʋ wú: «Dɛ n nɛ pìà, sɛ n ya liù tɛ, Yɪ yìèn tɛ nɛ bɪga n yuu wa, wɛli n tì n wiən tɛ mama, n nɛ jɛ, n yoli, n ga pa sɛbiu tɛ zura nɛ. Yá n wá na wiən tɛ, tɛ kwɛnɛ nɛ dáá, Yɪ *sán nɛ. Kʋ kwa nɛ, n dán bà n twá à nɛ!»

²² Yá máŋá tɛ wa, balandɔrv tɛ nɛ nì tɛ mù yìèn tɛntɛ, ʋ víí dɛ pucɔni, ʋ nɛ yɪ jɪjɛ nɛfarʋ tíú tɛ yɪrɪ.

²³ Zwezi dàn ma swɪn ʋ karɓta tɛ con, ʋ wú: «Cígá mama, à mù nɛ swɪn kʋ á con: Kʋ cà zənzən kʋ pa jɪjɛ tíú nɛ, sɛ ʋ zʋ Yɪ pàri tɛ wa. ²⁴ Yá à mù nɛ swɪn kʋ á con nɛ: Nyugɔma ka twá gancɪn bɔʋ kʋ nan yɪ mwálí, kʋ doni jɪjɛ tíú nɛ pìà, sɛ ʋ zʋ Yɪ pàri tɛ wa». ²⁵ Máŋá tɛ nɛ, karɓta tɛ nɛ nì tɛ yìèn tɛntɛ, kʋ gwári ba zɛni. Yá ba ga swɪn, ba wú: «Dɛ kʋ nɛ yɪ nɛtʋ, wáà dàn nɛ wá wání ʋ na mu tɛ, kʋ nɛ ba zwɛɛ Yɪ con?»

²⁶ Zwezi ma ywán ba, ʋ ga swɪn ba con, ʋ wú: «Ləzoni mù con kʋ wàri! Yá tɛ mɛ wáá Yɪ mù con».

²⁷ Piyerø dån ma swìn, v wú: «Ywån, nè dugv won mama, nè ga twá n nè. Kv dån wá yà nètø kv pa nèba?» ²⁸ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nè swìn kv á con: Mánjá wá bà, *Løzwønø-Biu* tø nè wá jøn v dun padav tø yuu, luv nødun tø wa. Á mù karbia fugø bølø tø, á nè twá à nè, á dø wá jøn padaran yuu wa. Kv mánjá tø wa, á dø wá bürì *Yizørayelø dwíi døkuren fugø bølø tø lià bürà. ²⁹ Yá liù tø me, v nè wá taa à mù yurì, v nan v yá v dii, nè à yèø v nubta, nè à yèø v nakwana, nè à yèø v nuu, nè à yèø v nyina, nè à yèø v bisiná, nè à yèø v kárí, v wá na ñwírán nœe bíí. Kv tø nè súrì lá, v wá na mu tø, kv nè ba zwèe Yü con. ³⁰ Tøntøn lià dáá, ba nè wá yà talikwa lià. Yá talikwa lià dø ga dáá, ba nè wá yà tøntøn lià».

20

Jjuv tøtønà dø yicav tøtønà dø dødøni tøtønà ñwírán zwansisara (Matïø 19.30)

¹ Zwezi kúv swìn, v wú: «Nèñ, Yü pàrì tø nè nyun nøtv: Kára tíú don nan jjuv fuøn fuøn, sø v pià tøtønà, v kø v kára wa. ² Mánjá tø, v nè ni ba, v sèe, sø v ñwín ba cüta sèbikulv* nødv, ndø kv nè me nøtv tø dun mama. Yá v ga tun ba, sø ba va ba tun v kára tø wa. ³ U tø pii v nan lugu nugv mánjá wa jjuv nè, v kúv na ba duøn ba jøø tutv. ⁴ U ma swìn ba con, v wú: «Á vølø, sø á dø tun à kára tø wa. Yá à ga wá pa á dø nè, ndø kv nè me nøtv!» ⁵ Ba dø ma kèen ba va lá nè. Yücau lugu fugø bølø mánjá wa, bæe tø kúv nan. Dødøni lugu batwa mánjá wa, v kúv v nan v fwa, ndø dí yáá tø nè. ⁶ Yá kv nè kúv yí dødøni lugu bonu, v nan v ma kúv na ba duøn, ba nè ziga. U ma bwe ba, v wú: «Bèèe nè pun, á ziga yøbø jjuv tø mama, á ga ba won fwa?» ⁷ Ba le wá, ba wú: «Kv yì liù nè wà nèba tí, sø nè tun.» U ma swìn ba con, v wú: «Haya! Á dø vølø, á tun à kára tø wa!»

⁸ Dødøni nè twi kv yí, kára tø tíú swìn v liù tø, v nè ywåná v tutunøn tø yuu con, v wú: «Bon tøtønà tø, sø n pa ba liù mama v ñwírán. N wá zigi talikwa lià tø, à nè tí tø, n ja va ba tø, à nè dí yáá à tí tø.» ⁹ Ba tø, ba nè vøli dødøni nii lugu bonu mánjá wa, ba tun tø twi ba yí. Ba liù mama ni cüta sèbikulv nødv nødv. ¹⁰ Mánjá tø, ba tø, ba nè tøntøn ba tun tø nè twi, ba yà burja dø, ba wá na ba doni ba duøn tø. Yá ba dån pun ba dø liù mama nè, cüta sèbikulv nødv nødv, ndø nøtv tø, ba nè pun ba duøn tø nè. ¹¹ Ba na ni kv nøtv, ba wulø ba ñwínwín kára tø tíú yuu wa, ¹² ba ga swìn, ba wú: «Tøtønà tø, n nè talikwa n tí tø, tun lugu nødv cüti, yá n ga ñwín ba ndø nè nè. Nø mù ga tun nè gwàrì dun tø mama wa, yücau tø nyva nè yuu wa, jjuv tø mama.» ¹³ Yá kára tø tíú dån le ba wá don, v wú: «Á dabæe, à wà mú gígurì. N sèe, sø n tun cüta sèbikulv nødv yira dun wa, kv tà nøtv, naaa? ¹⁴ Jon n ñwírán, n ja kèen lá nè! Á wá pa talikwa liù tø dø ñwírán ndø n nè. ¹⁵ Á ba cwønø jø, sø à fwa kv tø, à nè swø, dø à sèbiu, naaa? Nø à yèø kv yì à nè yì pubwanv tíú tø nè pun n jø wøgwüv dø nè?» » ¹⁶ Zwezi ma swìn v súrì, v wú: «Mø nøtv nè, tøntøn lià wá yà talikwa lià, yá talikwa lià dø wá yà tøntøn lià».

* **19:28** 19.28 Zwezi yì v tètø yoo nè v swìn.

* **20:2** 20.2 Cüta sèbikulv nødv yì yuturì nødv tøtøn ñwírán.

Zwezi kùv pìi v swìn v tian tə, də v ka bwin ka nan tə yoo
(Marəkə 10.32-34; Likə 18.31-34)

¹⁷ Dũn don nə, Zwezi zua cwəŋə, v vələ *Zwerizalemə. Mánǎ tə wa, v nə wulə cwəŋə tə yuu wa, v bon v karbia fugə bələ tə, v ja nan kwa, v ga swìn ba con, v wú: ¹⁸ «Á coga zəni, nə wulə cwəŋə wa, nə ma vələ Zwerizalemə. Mə tiv təntə wa nə, ba wá ja *Ləzwənə-Biu† tə, ba kə *Zwifə-ba Yũ *joŋwana yun tián, də Yũ nii *yənu tián jiàn wa. Ba wá buri v bura, sə ba gu wá. ¹⁹ Ba wá kə wá lià tə, ba nə yəri Yũ, jiàn wa. Ba wá mun wá, ba wá mà wá, v yira lá, ba ga wá paa wá dagarv yuu wa. Yá dian batwa nii nə, Yũ wá pìi v bwin wá, v li tian wa».

Zwakə də Zwan nuu lòri tə yoo
(Marəkə 10.35-45; Likə 22.24-27)

²⁰ Kú kwa nə, Zebede bia tə nuu dán ma fàrv v yí Zwezi yira də v bia tə. U tua v yáa yuu, sə v lòri won v con. ²¹ Zwezi ma bwe wá, v wú: «Bèèè nə n pià?» Kan tə ma le, v wú: «Á pià, sə n pa nii də, à bia bələ tə, ba nə ziga, wá jəñ ladva n jizən nə, v don n jigwiə nə, n pàri tə mánǎ wa». ²² Zwezi ma le kan tə də v bia tə, v wú: «Á yəri kú tə, á nə lòri. Á wá wàni á zigi á dàn càn tə, à nə wá dé naaa?» Ba ma swìn v con, ba wú: «Nə wáa». ²³ Zwezi ma swìn, v wú: «Á cígá wá zigi á dàn tə. Yá kú tà à mù nə mē, sə à pa nii də, liù wá tə nə wá jəñ à jizən nə, nə à yəə à jigwiə nə. Tə bwálá təntə yí à nyina Yũ nə kwən, sə v pa lià tə nə, tə nə mē də ba, kú tà à mù».

²⁴ Mánǎ tə nə, karbia fugə tə duən tə nə ni kú, ba luja zàn ba nubia bələ tə yuu wa. ²⁵ Zwezi dán ma bon ba mama tə, v kə duən yáa, v ga wú: «Á yəə də, luv pèegá yáa jəə ba lià yuu wa, ba fiŋn ba. Yá də ləzwənfaran tə də yáa dé pàri ba lià yuu wa də diàn. ²⁶ Yá nətv nə wá mē, sə kú fwa á mù pwərə wa. Á liù tə, v nə pià, sə v yá ləzwənfaru, v mē, sə v yá á tətunbiu. ²⁷ Yá á liù tə, v nə pià, sə v yá á yáa tiú, v mē, sə v yá á yonju. ²⁸ Mə nətv nə, *Ləzwənə-Biu‡ tə tà v twi, sə v pa lià tun, ba pa wá. U yí v twi, sə v tun v pa lià nə. Yá v ga pa v mu tə ndə ŋwírán nə, sə v ma jon lià kapupu ba cuna wa».

Zwezi súri lilirən bələ yía
(Marəkə 10.46-53; Likə 18.35-43)

²⁹ Mánǎ tə wa, Zwezi də v karbia tə nə naŋa Zweriko, laluv púé Zwezi kwa. ³⁰ Lilirən bələ tə nə jəə cwəŋə nii nə ni də, Zwezi twi v le. Ba dán ma wulə ba bubwi, ba wú: «*Yuu-Tiu, piú *Davidə nàv, dəri nə yinəgə!» ³¹ Lià tə yá wulə, ba caga ba nii nə, də ba táŋá ba níé. Yá ba dán tə kwən ba bubwi zənzən, ba wú: «Yuu-Tiu, piú Davidə nàv, dəri nə yinəgə!» ³² Zwezi ma zigi, v bon ba, v ga bwe ba, v wú: «Bèèè nə á pià, sə à fwa à pa aba?»

³³ Ba ma le wá, ba wú: «Yuu-Tiu, pa, sə nə yía tə na lá». ³⁴ Zwezi dəri ba yinəgə, v ga dwen ba yía nə. Lala də ba bara bələ təntə yía tə súri. Yá ba dán ga pú v nə.

† 20:18 20.18 Zwezi yí v tətə yoo nə v swìn. ‡ 20:28 20.28 Zwezi yí v tətə yoo nə v swìn.

21

*Zwezi vëli Zwerizalemë**(Marëkë 11.1-11; Likë 19.28-40; Zwan 12.12-19)*

¹ Zwezi dë v karbia dän vëli, ba bwëlë *Zwerizalemë. Mánjá të, ba në yí Betëfazwe në, ku në wulë *oliviye tián paan të con, Zwezi li v karbia të bëlë, v tun, ² v ga swìn ba con, v wú: «Á vëlë yáá tiv të wa, á wá na bínakan dë ku biú, të në vwë. Á kura të, á ja bà à con. ³ Liú në bwe aba, sè á swìn dë, *Yuu-Tiu në pià të. Yá ba dän wá yá aba, ba pa á ja të á vii lala».

⁴ Më nëtü në, ku twá, së Yu nii *sùsùndë të sùràn të nii ma sú. U swìn, v wú:

⁵ «Á swián Siyon* lià con në: Nèñ, n piú të në v biàn n con. U súó dë bucabwanü. U digà bínakan yuu. U digà binabië yuu, ka në yí bínakan të, ka në mì zila zihü, biú.»

⁶ Karbia të dän ma va, ba fwa ku të, Zwezi në pin ba nii, së ba fwa. ⁷ Ba jin bínakan të dë binabië të, ba ja bà, ba li ba ganan ba tún të yuu, ba pa Zwezi di v jëó. ⁸ Lalüv të wa lià zënzën lãrì ba ganan cwëjë të wa. Ba duën dë ga za tián vuran, ba tunjë cwëjë† të wa. ⁹ Lià të, ba në wulë Zwezi yáá ba vëli, dë ba të, ba në wulë v kwa të, zìn ba kwërë yu në, ba ma bwí Zwezi në, ba wú:

«Ozana‡ piú *Davidë nãü të yuu wa! Yu wá fwa zëni liú të yira, v në biàn Yuu-Tiu yiri yuu wa! Ozana Yu sãñ në!»

¹⁰ Mánjá të në, Zwezi në zva Zwerizalemë wa, lià të mama wulë ba kukuri, dë ba bwe, ba wú: «Wàà në yí ku bæë wà të?» ¹¹ Lalüv të le, ku wú: «Ku yí Yu nii *sùsùndë Zwezi të, v në nan *Nazaretë, ku në wulë Galile nagwanaa wa».

*Zwezi zva Yu diè të wa**(Marëkë 11.15-19; Likë 19.45-48; Zwan 2.13-17)*

¹² Ku kwa në, Zwezi zva *Zwifë-ba Yu *diè dëwoo të wa, v ga dñj lià të mama, ba në yoli, dë ba të në yè ku bwálí të wa. U yigu tabilan të, lià të në lãrì sëbia§ të yuu, v vëvëri v pí tia. U ga yigu lià të, ba në yoli nasara gunponi* të, gwëlë v di tia. ¹³ U dän ma swìn ba con, v wú: «Ku púpúní Yu sagí të wa, ku wú: «Ba wá bon à diè të «yijüni diè».> Yá á mü janí ka, á ma fwa ñwana yisëgë bwálí!»

¹⁴ Lilirën dë gwání fãrú ba yí v yira Yu diè dëwoo të wa. Yá v ga zwëë ba yayiran. ¹⁵ Zwifë-ba Yu *jonwana yun tián të, dë Yu nii *yënu tián të, në ni yomilan të, v në fwa, bisíná të ga wulë Yu diè dëwoo të wa, ba bubwi, ba wú: «Ozana† piú *Davidë nãü të yuu wa!» Ku zìn ba lñja. ¹⁶ Ba dän swìn Zwezi con, ba wú: «N nëñ ku të, bisíná të në swìn?» Zwezi ma le ba, v wú: «Awo, à yëó ku dëñ. Á wá ku të kãrì, ku në púpúní Yu sagí të wa, naaa? Ku púpúní, ku wú: «N pin bisíná dë bisíní tëtë dë pa mú dun».>»

¹⁷ Ku kwa në, v yá ba, v ga nan *Zwerizalemë në, v va Betani. Më ku tiv të wa, v vëli v ju.

* **21:5** 21.5 Siyon yí paan të Zwerizalemë në lwë ku yuu wa, yiri nëdwan. † **21:8** 21.8 Kë nëtü biri dë, lià të pin dun Zwezi në. ‡ **21:9** 21.9 Kë dän në yí «Dun më wa Yu con!». § **21:12** 21.12 Kë yí ba ma ñwín Yu diè të yuu lanpoo. * **21:12** 21.12 Nasara gunponi yí ba ma fwa *jonj ba pa Yu në. † **21:15** 21.15 Kë dëñ në yí «Dun më wa Yu con!».

*Zwezi ziri v kə kapırv don nə
(Marəkə 11.12-14, 20-24; Likə 13.6-9)*

¹⁸ Ku tıprıv tə nə, mánjá tə wa, Zwezi nə píı v biàn *Zwerizalemə wa, niən yà jə wá. ¹⁹ U ni kapırv don cwəŋə tə vən nə, v ma fărú v yí ku nii, yá ku yi vuran cıci nə, v ni ku yuu wa. U dãn ma swın kapırv tə con, v wú: «N kúv ba píı n zin bia, abada!» Lala də kapırv tə kva nəkırv.

²⁰ Karbia tə nə ni ku nətıv tə, ku gwári ba zənzən. Ba dãn ma bwe Zwezi, ba wú: «Ku yi ku twá nətə, kapırv tə ma kú lala nətıv?» ²¹ Zwezi ma le ba, v wú: «Cígá mama, à mù nə swın ku á con: Də á nə keni á waa à nə wuuu, á nə ba béeé, ku tà ku tə, à nə fwa kapırv tə yıra, cıci nə, á wá wánı á fwa. Yá á dãn wá wánı á swın paan ka tə con, á wú: «Zàn lá, n va, n tu muv wa!» Yá ku yoo tə wá tun. ²² Də á nə keni á waa à nə wuuu, á wá na ku tə mama, á nə lòri Yıı con».

*Wàà nə ken diàn Zwezi jun wa?
(Marəkə 11.27-33; Likə 20.1-8)*

²³ Zwezi zua *Zwifə-ba Yıı *diə tə wa, v wulə v kàrì. Ku mánjá tə wa, Zwifə-ba Yıı *jonwana yun tiàn tə, də ba *nəkıwına fărú ba yí v yıra, ba ga bwe wá, ba wú: «Wàà tətə diàn nə, n ma fwa yièn tə tə ba? Wàà nə ken diàn təntə n jun wa?» Zwezi ma le ba, v wú: ²⁴ «Á də kúv wá bwe aba yoo nədıv tə. Á nə le nə, ku kwa nə, à də dãn wá swın liù tə, v nə ken diàn à jun wa, à ma fwa tə yièn tə. ²⁵ Wàà nə ken diàn Zwan jun wa, sə v lə lià níá wa, ku twá də Yıı yırı tə? Ku ya Yıı, nə à yèé ləzoni?»

Ku pın ba dãn wulə ba tútúnı duən, ba ga swın duən con, ba wú: «Nə nə le, nə wú: «Ku ya Yıı nə ken diàn Zwan jun wa», v wá bwe nəba, v wú: «Béeé dãn nə pın, á ma wá cigá à sugıv tə nə pın?» ²⁶ Nə ma nə kúv swın, nə wú: «Ku yi ləzoni nə ken diàn v jun wá», nə me, sə nə dəri lalıv tə fən, lià tə mama nə buŋa də, Zwan yi Yıı nii *süsəndə tə yırı». ²⁷ Ba dãn ma le Zwezi, ba wú: «Nə yəri». Zwezi də ma le ba, v wú: «Á də bá swın liù tə, v nə ken diàn à jun wa, à ma fwa tə yièn təntə».

Bee don bia bələ yuu wa zwansısara

²⁸ Zwezi kúv súrı zwansısara tə don lá, v wú: «Á wá bırı aba zwansısara don, sə á swın ku tə, á nə buŋa ku yuu wa: Bee don yà jə bia bələ. U dãn ma swın təntən biú tə con, v wú: «Á biú, vəli à kára tə wa, n tun zən ku tə!» ²⁹ U ma le, v wú: «Á ba vələ». Yá ku nə vəli yáá, v píı v lwàn pubuŋa, v ga yu kára tə wa. ³⁰ Ku kwa nə, nyına tə ma swın biú tə don tə con, ku mù yoo nədıv tə. U də ma le wá, v wú: «Á nyına, à wá va». Yá v wá vəli. ³¹ Béeé nə á buŋa ku yoo tə yuu wa? Á mù con nə, ba wàà nə twá v nyına tə fıra nə?» Ba le, ba wú: «Ku yi təntən liù tə nə».

Zwezi dãn ma swın, v wú: «Cígá mama, à mù nə swın ku á con: Lanpolına tə də kacwaran tə wá dé yáá, ba zv Yıı pàrı tə wa. ³² Zwan‡ yi v twi á con nə, sə v bırı aba cigá cwəŋə tə. Yá á ga wá cigá pın v sugıv tə nə. Yá lanpolına tə də kacwaran tə mù pın cigá v sugıv tə nə. Yá də á nə ni ku tə kwa nə, á tə wá á kwa vəvəri, á ma sá á cuna, sə á ma pa cigá v sugıv tə nə».

‡ 21:32 21.32 Ku mù Zwan təntə nə yi *Zwan-Batisə, v nə li lià níá wa, ku twá də Yıı yırı.

*Vala wɔlɔnyina duɛn zwansisara
(Marəkə 12.1-12; Likə 20.9-19)*

³³ Zwezi kùù swìn, v wú: «Á cɔga zwansisara don! Kárá tíú don cwen diven tián kárá. U kíkari ka də dabwau. U kù gwálù kapatau wa, sə ba ma kanj diven tián bia tɛ. Yá v dǎn ga lwà vuun, sə ba ma cì kárá tɛ nɛ. Kù kwa nɛ, v tì kárá tɛ, v yá vala duɛn jìàn wa, v ga va cwəŋə. ³⁴ Mǎnjá tɛ, diven tián bia koru nɛ yí, v tun v tǔtǔnà, v pa ba va vala tɛ con, sə ba jon v tori. ³⁵ Yá vala tɛ dǎn jun v tǔtǔnà tɛ, ba mà v don, ba gu v don, ba ga dɩl batwa nii liù tɛ də kapana ba gu. ³⁶ Kárá tɛ tíú tɛ kùù tun tǔtǔnà tɛ duɛn, də ba nɛ dáá ba doni dí yáá tǔtǔnà tɛ. Yá vala tɛ tɛ tun ba, də ndə ba nɛ dí yáá ba tun nɛtu. ³⁷ U dǎn ma tun v tɛtɛ bilura ba con, v ga bún v waa con, v wú: «Ba wá zilí à biù tɛ». ³⁸ Yá mǎnjá tɛ wa, vala tɛ nɛ ni biù tɛ, ba dǎn swìn duɛn con, ba wú: «Á nɛŋə liù tɛ, v nɛ wá bà v tun kárá tɛ. Nɛ gwia wá, yá nɛ wá tun v kárá tɛ». ³⁹ Ba dǎn ma ja wá, ba dɩl kárá tɛ kwa con, ba ga gu wá».

⁴⁰ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Mǎnjá tɛ nɛ, kárá tɛ tíú nɛ wá bà, bèèè nɛ v wá fwa vala tɛ?» ⁴¹ Ba ma le wá, ba wú: «U wá gu ba ləzwənlwan tɛntɛ, v bá dəri ba yinəgə. U dǎn ga wá jon v kárá tɛ, v pa vala duɛn nɛ, ba nɛ wá l v tori wozagu mǎnjá wa».

⁴² Zwezi dǎn swìn, v wú: «Á wà kàrì ku tɛ, ku nɛ púpúní Yú sagi tɛ wa, ku wú:

«Kapan tɛ, dɛlwɛrɛ tɛ yà nɛ vɪga ba dugv vàn nɛ, nɛ píi ku jì diè nigwancun wárí, ku yoo nɛ cà. Ku yí *Yuu-Tiu nɛ fwa ku. Yá ku yí yozəŋu ku pa nɛba.»

⁴³ Zwezi kùù swìn, v sùrí lá, v wú: «Mə ku mù nɛ pɩn, à mù nɛ swìn ku á con: Yú wá l aba v pàrì tɛ wa, v ga pa dwíi don lwàn ku ya lá, ku nɛ sɛe v nii, yá ku ga tɔŋa zəni. ⁴⁴ Liù tɛ mama, v nɛ wá tu ku kapan tɛ, dɛlwɛrɛ tɛ yà nɛ dugv vàn nɛ, yuu wa, v wá nyonyogv v tiàn ku nɛ. Yá ku nɛ kùù tua liù yuu wa, də ku wá titaga wá!»

⁴⁵ *Zwifə-ba Yú *jonwana yun tián-ba, də *Farizian-ba cɔgu Zwezi zwansisari tɛntɛ, ba ga lwarɩ də, ku yí ba mù nɛ, v swìn. ⁴⁶ Ba dǎn pià cwəŋə, sə ba ma ja wá. Yá ba ga dəri lalɔv tɛ yíá, ba nɛ ti Zwezi, ba ma fwa ndə Yú nii *sùsùndə nɛ tɛ yɩrɩ.

22

*Wodiu nəfarv don zwansisara
(Likə 14.15-24; Matie 20.16)*

¹ Zwezi tɛ kùù twá zwansisari nɛ, v swìn ba con, v wú: ² «Á nɛŋə, Yú pàrì tɛ nɛ yí nɛtu: Pìù don bon lià v biù fúru diŋə nɛ. ³ U tun v tǔtǔnà, sə ba bon lià tɛ, sə ba bà diŋə tɛ bwálí nɛ. Yá ba wà sɛe, sə ba bà bonə tɛ. ⁴ U ma ku tun tǔtǔnà tɛ duɛn də nii ku tɛ, v wú: «Á swíàn lià tɛ con də, à wodiu tɛ fwa ku zwèe. Á gva à nabeɛ də à vana tɛ, tɛ nɛ jə nuga, tɛ mama sírí ken ku zwèe. Á biàn fúru diŋə tɛ!» ⁵ Yá lià tɛ, v nɛ bon tɛ, tà nɛ wá ku yoo tɛ ti, ba ma fwa kaka, ba ga zàn, ba va ba yìèn kwɩun nɛ. U don va v kárá wa, v don va v yolu. ⁶ Ba duɛn tɛ jun tǔtǔnà tɛ, ba fifin ba, ba gu. ⁷ Pìù tɛ luja dǎn zàn. U tun v pamana, v pa ba va, ba gu ku mù lagura tɛntɛ, ba ga surv ba tiv. ⁸ U dǎn ma swìn v tǔtǔnà tɛ con nɛ, v wú:

«Fúruu tē wodiuu fwa ku zwèe. Yá lià tē, à nē bon tē, wà ku dijē mē. ⁹ Á dān vèlè cwəywəwə tē wā, á bon bā tē mama, á nē nī lā, sē bā bā wodiuu tē nē.» ¹⁰ Tùtùnà tē vèli conj tē yuu, bā kē lià tē mama duən nē, bā nē nī lā. Bā ken ləzwənzəŋə də ləzwənkəkwinān duən nē. Mē ku twá nētū, fúruu tē dijē diè nīi mā sū də lià.

¹¹ Pìu tē dān zwa, sē u ywān lià tē, bā nē twi bonjē tē. Yá u dān nī liū don, u nē wā gānù zwi, ku nē mē də fúruu tē. ¹² U mā swīn u con, u wú: «À dabεε, ku yī n twá nētē, n mā zu yəbē, n gā wā gānù zwi, ku nē mē də fúruu tē?» Yá ku bεε tē táŋí u nīi. ¹³ Pìu tē dān mā swīn u tùtùnà tē con, u wú: «Á wviə u nεε də u jìàn, á gā tì wá, á dīh kàrá wā yikunu tē wā. Ku bwálí təntə wā, u wá bubwí, u gā dija u jifwí u fifaga.» ¹⁴ Zwezi mā kúu swīn, u wú: «Yū bonjē lià zənzən. Yá bā māncūn nē, Yū yáá kúrí.»

Lanpoo ka ŋwín ka pa Romə-ba pìu nəfaru nə yoo

(Marəkə 12.13-17; Likə 20.20-26)

¹⁵ *Farızan-bā tē dān vuru, bā kē duən nē, sē bā jón, bā nē wá fwa nētū, bā mā ja Zwezi ku tē, u nē wá swīn, yuu wā. ¹⁶ Bā dān mā tūn bā lià, də *Erodə kwa lià, sē bā wā, bā swīn Zwezi con, bā wú: «Karnyina, nē yəð də, n yī cígá tíú. N gā bīrī Yū cwəŋə tē də cígá, n gā bā liū yīi dəri, n yáá nē təlè də dun tē ləzoni nē jē yūri. ¹⁷ Bīrī nēbā n pubŋə yoo ku tē yuu wā: Yū *nīi pīn cwəŋə, sē nē ŋwín, nē à yəð, sē nē dān ká ŋwín lanpoo, nē pa *Romə-bā pìu nəfaru tē nē?»

¹⁸ Yá Zwezi dān nē lwarī bā wulŋŋ pubŋŋ tē, u le bā, u wú: «Níé bələ tíàn-bā, bēèèe nē pīn, á māŋa, sē á ja à dēn nē?» ¹⁹ Á bīra nē səbikulu tē, bā nē mā ŋwín lanpoo tē». Bā mā lī cūta səbikulu * don, bā kē u yáá con. ²⁰ Zwezi dān gā bwe bā, u wú: «Wàà yuu də u yūri nē bā púpúní yəbə?» ²¹ Bā mā le wá, bā wú: «Romə-bā pìu nəfaru tē nē». Zwezi dān mā swīn bā con, u wú: «Á ŋwíán ku tē nē yī Romə-bā pìu nəfaru tē nyiən, á pa wá, sē á gā ŋwín ku tē nē yī Yū nyiən, á pa Yū də nē».

²² Máná tē nē, bā nē nī ku liu tēntə, ku gwárí bā zənzən. Bā mā yá wá, bā gā víi.

Ka tī ka pìi ka bwīn ka nan tē yuu wā bwīə

(Marəkə 12.18-27; Likə 20.27-40; 2 Timote 3.7-9)

²³ *Sadıstan-bā mū bīrī də, tīga bā pīi bā bwīn bā nāŋa. Dūn don nē, bā wā lià duən twi Zwezi con. Bā bwe wá, bā wú: ²⁴ «Karnyina, nēn ku tē, ku nē púpúní Yū *nīi tē wā, u nē pīn *Moyizə nē. Ku swīn, ku wú: «Bεε nē tīga, də u bā biū jē, u nyánú mē, sē u dé u kadənu tē, sē u mū lura biū, u pa wá». ²⁵ Nē dān jīn nubia barpe də nēbā. Təntən tíú tē swe, u tī u yá kan tē, u pa u nyánú don nē, də u tē wá biū, u nē lūri. ²⁶ Mē ku yī nētū, ku pa bələ nīi liū tē, də batwā tíú tē, ku ja vā ku gúrí bā mā mā barpe tē. ²⁷ Bā mā mā tē tīan kwa nē, kan tē də twí, u bā, u tī. ²⁸ Dūn tē nē, tīga nē wá bwīn bā nan, bā wàà nē wá tūn kan tē bā barpe tē wā? Bā mā mā tē jūn wá, bā fwa bā kan».

²⁹ Zwezi mā le bā, u wú: «Á dwə á tíàn, á nē yèrī Yū sagī tē də Yū diàn tē dēn yūri. ³⁰ Máná tē, tīga nē wá pīi bā bwīn bā nan, bā dē kána bā swe duən nē. Yá bā dān wá yà ndə *malike nē Yū *sán wā. ³¹ Á wá kàrì

* 22:19 22.19 Cūta səbikulu nədū yī yūtrī nədū tūtŋŋ ŋwírān.

ku tē, Yū nē swìn t̄ga ka bwìn ka nan tē yuu wa, naaa? U swìn, v wú: ³² «Á yī Yū tē, *Abērahāmē dē *Yīzakē dē *Zwakobē nē jùnì.» Zwezi ma swìn, v sūrī lá, v wú: «Kū nētū bīrī dē, Yū yī là tē, ba nē wulē mu wa Yū, v tā t̄ga Yū».

³³ Kū gwárī là tē, ba nē cugū v kàrà tē.

Yū nīi yoo tē, ku nē dwē tē mama

(Marəkē 12.28-34; Likē 10.25-37)

³⁴ Májá tē wa, *Farizian-ba nē nī dē, v pīn *Sadisīan-ba tē nīi pú, ba bon ba kē duēn nē. ³⁵ Ba wa liū don, v nē yī *Zwifē-ba Yū nīi *yēnu tíú bwe Zwezi yoo don, sē v ma ja v dēn nē, v bwe wá, v wú: ³⁶ «Karnyina, sē Yū *nīi yìēn tē, v nē pīn *Moyizē nē wa, nēfarv nē yī ku kwa?» ³⁷ Zwezi ma le wá, v wú: « <N mē, sē n sóní *Yuu-Tiu, v nē yī n Yū dē n waa mama. N sóní ku tē nē zīēn ku pa Yū nē. N bún Yū yoo májá mama>. ³⁸ Mē ku mù nē yī Yū nīi yoo tē, ku nē yī tē wa nēfarv, ku nē dwē tē mama. ³⁹ Nēn ku tē, ku nē púé ku kwa, ku dē yoo nē cà zēnzēn: <N mē, sē n sóní n yīra liū ndē n nē swē n tētē nētū>. ⁴⁰ Yū nīi tē, v nē pīn Moyizē nē, saga tē, dē Yū nīi *sūsūnà saga tē kàrī tē mē yī tē twá tē mù Yū nīi yìēn bēlē tēntē kwa».

Kērisē yī Davidē nàù, v ga yī v Yuu-Tiu

(Marəkē 12.35-37; Likē 20.41-44)

⁴¹ *Farizian-ba yā kun duēn nē, Zwezi dān ma bwe ba bwīē ku tē: ⁴² «Bēēē nē á bŷja *Kērisē yuu wa? U yī wàà nàù?» Ba ma le wá, ba wú: «U yī piú *Davidē nàù». ⁴³ Zwezi kúv ma bwe ba, v wú: «Kū dān yī nētē, Yū-*Sijū tē ma pa, Davidē bon Kērisē <*Yuu-Tiu>? Davidē swìn, v wú: ⁴⁴ «Yuu-Tiu Yū swìn à Yuu-Tiu con, v wú: Bāá, jēn à jizēn† nē, dē à ma kēni n dŷja n nēē dēn nē!» ⁴⁵ Dē Davidē nē bon wá v Yuu-Tiu, ku dān yī Kērisē wá twá nētū, v ma kúv yā Davidē nàù dē?» ⁴⁶ Ba liū nēdv dē kúv wá wānī v le wá yoo, ku kwa nē. Yá ku nē zīgī ku dūn tēntē nē, liū kúv wā dēdēn, sē v bwe wá bwīē.

23

Zwezi swìn v zīgī Yū nīi yēnu tián tē dē Farizian-ba tē nē

(Matie 6.1-5, 16; Marəkē 12.38-39; Likē 11.43, 46; 14.7; 20.45-46)

¹ Zwezi dān ma swìn lalv tē dē v karbīa tē con, v wú: ² «*Zwifē-ba Yū nīi *yēnu tián tē dē *Farizian-ba tē yī ba twi ba jon *Moyizē yuu nē. Ba mù nē mē, sē ba gwīn Yū *nīi tē, v nē pīn Moyizē nē, dēn ba bīrī. ³ Kū mē, sē á zīlī ba nīi, á ga tŷn ku tē mama, ba nē swìn á con nē. Yá á nē dānà ká fwa, ndē ba tē fwa tē, ba nē ba ku tē, ba nē bīrī tē, nīi nē twá yīrī. ⁴ Kū yī, ndē ba nē vve zīla tē nē dù, ba tī ba kēni là vāparan wa. Yá ba ga ba sēē, ba dwēn tē yīra dē ba jīfva tētē. ⁵ Ba fwa ba tŷtŷnēē mama, sē là ma na ba. Kū mù nē pīn, ba kēni Yū saga ba tēlól* nē, nē à yēō ba vānà nē, tē nē dwē. Ba ganān nyanv yī nēwālan nēwālan, tē níé ga jē luloŷē nēmanbīi. ⁶ Dē ba nē vēli dīŷē bwálī nē, ba swē tētēŷjī yījāá. Dē ba nē vēli Zwifē-ba *jéró dīi wa, ba swē dun gwēlē yuu jāá. Ba swē, sē

† 22:44 22.44 Ka jēn piú jizēn vān nē yī dun bwálī. * 23:5 23.5 Saga nēmanbīi tē ya Yū sagi tē wa pūpūnà nē wulē tē wa. Tē mù saga tē dē luloŷē nēmanbīi tē yī, Zwifē-ba piā ba ma bīrī dē, ba twá Yū zēni.

là tu tta ba jun ba kanporu wa. ⁷ Ba ga swə, sə là bon ba <karnyina-ba>. ⁸ Yá á mù, á dànà ká pa, ba ja aba, ba bon <karnyina-ba>, á mama tē nē yī nubia *Kərisə yiri, yá á karnyina dē ga yī nēdu tē yiri. ⁹ Á dànà ká bon liù mama tta yuu wa <à nyina>, á nyina nē yī nēdu, á nē jə, wà tē, v nē wulə Yū *sǎn nē yiri. ¹⁰ Á dànà ká pa, ba bon aba <yáá tián>, á yáá tiú tē, á nē jə, nē yī nēdu, v mù nē yī Kərisə, tē yiri. ¹¹ Á wa ləzwənfaru tē, v nē dwə ba duən tē, mē, sə v mù nē yá á tətunbiu. ¹² Liù tē, v nē zìn v tiàn, Yū wá mun ku tiú. Yá liù tē, v nē mun v tiàn, Yū wá zìn wá yū nē».

Yū nii yənu tián tē dē Farizian-ba níé bələ tē yoo

(Marəkə 12.40; Likə 11.39-46, 52; 20.47)

¹³ Zwezi kúw swin, v wú: «Lē wá yí aba, *Zwifə-ba Yū nii *yənu tián-ba dē *Farizian-ba, á nē yī níé bələ tián tē yiri! Á cìgà là tē yáá nē, ba dàn ká zū Yū pàrì tē wa. Á tətə ba zwi, á ga ba yá á pūn là tē, ba nē pià ba zū nē, sə ba zū.

¹⁴ [Lē wá yí aba, Yū nii yənu tián-ba dē Farizian-ba, á nē yī níé bələ tián tē yiri! Á vuri kadənə wiən, á ga fwa yijun á ba zwè ləzoni yáá con, sə á ma buri dē, á yī ləzwənzənjə. Mə ku mù nē pūn, Yū wá buri á buri, v ga cògò aba míámán!]

¹⁵ Lē wá yí aba, Yū nii yənu tián-ba dē Farizian-ba, á nē yī níé bələ tián tē yiri! Á vèli mub tē dē tta tē yuu mama, á ma pià ladba tətə, v nē wá sèe v zū á Zwifə-ba *yijuncwənjə tē wa. Yá á nē ni ku liù, á yáá pa, v jì mən diè liù, nē bələ v doni aba.

¹⁶ Lē wá yí aba, á mù ləzwənlilirən-ba! Á wú: <Liù nē twá Zwifə-ba Yū *diè tē yiri nē, v ma dù, ku dūrè tē ba wá d. Yá ku nē yī Yū diè síán tē yiri nē, v ma dù, ku dūrè tē wáá wá, ku d. > ¹⁷ Ləyigi dē lilirən-ba! Ku kwà nē jə funə ku doni ku don? Síán tē nē dwə naaa, nē à yèé Yū diè tē, ka nē pūn, tē mù síán tē jì Yū nyiən, nē dwə? ¹⁸ Á tē kúw wú: <Liù nē nē twá Yū *jonji kúri tē nē, v ma dù, ku dūrè tē wari wá ku d. Yá v nē nē twá dē jonji won tē nē, ku nē wulə jonji kúri tē yuu wa, v ma dù, ku dūrè tē wáá wá ku d. > ¹⁹ Lilirən-ba! Ku kwà nē jə funə ku doni ku don? Jonji won tē mù naaa, nē à yèé jonji kúri tē, ku nē pūn, jonji won tē yī Yū nyiən tē nē dwə? ²⁰ Liù tē, v nē dùè jonji kúri tē, v dùè dē ku yuu wiən tē mama. ²¹ Liù tē, v nē dùè dē Yū diè tē, v yī v dùè dē ka mù dē Yū tē, v nē wulə ka wa. ²² Liù tē, v nē dùè dē Yū *sǎn tē v yī, v dùè dē Yū padaw tē, dē Yū tətə, v nē jəé ku yuu wa.

²³ Lē wá yí aba, Yū nii yənu tián-ba dē Farizian-ba, á nē yī níé bələ tián tē yiri! Á pūn á fugə nii nyiən† Yū nē, dē ku nē swə, ku yī dənə wiən nəmanbi tətə. Yá á yáá ga təlè dē yìèn tē yoo nē dé lá, Yū nii tē nē buri. Tē mù nē yī cìgà dē ka dəri yinəgə zənzən dē ka twá Yū dē pùé nēdu. Mə tē mù yá nē á mē, sə á tun, á ga kəni á yáá tē duən tē dē con. ²⁴ Ləzwənlilirən-ba! Á loni bənbuní á nanywta wa. Yá á ga ləri nyuguma mù puji!

²⁵ Lē wá yí aba, Yū nii yənu tián-ba dē Farizian-ba, á nē yī níé bələ tián tē yiri! Á yáá sìn wùrú zənjə dē zənjə kwa, yá tē waa ga sú dē ηwìràn

† 23:23 23.23 Yū nii tē, v nē pūn Moyizə nē wa, Yū buri, sə Zwifə-ba mama pa ba won mama fugə nii nyiən.

wiën dë á pusioni wokokwɔnan. ²⁶ Farizian liliu! Dí yáá n sɔn wùrú zɔŋa tɔ waa tɔ. Yá kɔ kwa tɔ dɔ wá yà zɔni.

²⁷ Lɛɛ wá yí aba, Yɔ nɔi yɛnu tián-ba dɔ Farizian-ba, á nɔ yɔ níó bɛlɛ tián tɔ yɔri! Á yɔ ndɛ lɛbɛrɛ nɛ, ba nɛ pɔri tɔ kwa zɔni. Yá tɔ waa tɔ ga sú dɔ tɔga kurɛn dɔ wopɔpɔnan yiri mama. ²⁸ Mɛ á dɔ yɔ nɛtu. Kàrá con, á yɔ cígá tián. Yá á waa con á yɔ níó bɛlɛ tián, á ga sú dɔ yokokwɔnan!»

Zwezi swìn càn tɔ yoo tɔ nɛ biàn

(Likɛ 11.47-51)

²⁹ Zwezi kúú swìn, ɔ wú: «Lɛɛ wá yí aba, *Zwifɛ-ba Yɔ nɔi *yɛnu tián-ba dɔ *Farizian-ba, á nɔ yɔ níó bɛlɛ tián tɔ yɔri! Á lwɛ Yɔ nɔi *sùsùná tɔ lɛbɛrɛ, á ga kwen lià tɔ, ba nɛ yɔ cígá tián, lɛbɛrɛ. ³⁰ Yá á dàñ swìn, á wú: <Kɔ nɛ yɔ nɛ yɔn lá nɛ nɔbara-ba máná wa, nɛ yá bá sɛɛ, nɛ twá ba nɛ, nɛ gv Yɔ nɔi sùsùná tɔ>. ³¹ Kɔ mù tɔ yɔri, á tɛtɛ bɔri dɔ, á yɔ ba tɔ, ba nɛ gva Yɔ nɔi sùsùná tɔ, dwíí tɔ lià. ³² Kɔ mù nɛ pɔn, á dàná ká yá, á fwa kɔ tɔ, á nɔbara-ba tɔ nɛ dɔga kɔ dɛñ, ba fwa tɔ, á zwɛ! ³³ Á nyɔn ndɛ dɔja nɛ, ndɛ dɛkwaa dwíí nɛ! Kɔ yɔ á bɔŋa dɔ, á wá twá nɛtɔ, á ma jén mɛn diè tɔ bɔrà tɔ yáá nɛ? ³⁴ Á cɔga zɔni! Kɔ mù nɛ pɔn, á wá tun Yɔ nɔi sùsùná dɔ wɔbɔŋa tián dɔ Yɔ nɔi yɛnu tián. Á wá gv ba duɛn, á paa ba duɛn dagaran yuu wa. Á wá mà ba duɛn dɔ dɔ fɔfuran Zwifɛ-ba *jérɛ dii tɔ wa. Yá á ga wá dɔja ba kwa, á ja twá á tɔfaran tɔ wa, á vɛlɛ. ³⁵ Kɔ nɛtu tɔ nɛ wá tun, sɛ kɔ pa Yɔ tɔtòná tɔ mama gɔri tɔ ya á yuu zilɔ. Kɔ nɛ zɔgi cígá tíú Abɛlɛ nɛ, kɔ ja va Zakari, Baraswí biú tɔ, á nɛ gva Yɔ diè tɔ dɔ Yɔ *jɔŋi kúri tɔ tɛtɛŋi wa. ³⁶ Cígá mama, á mù nɛ swìn kɔ á con: Ba lià tɛntɛ mama gɔri tɔ càn tɔ wá tɔ á mù, zɛn lià tɔ yuu wa!»

Zwezi kwi Zwerizalemɔ lià tɔ yɔri

(Likɛ 13.34-35; 19.41-44)

³⁷ Zwezi kúú swìn, ɔ wú: «*Zwerizalemɔ tián-ba, Zwerizalemɔ tián-ba! Á mù lià tɔ, á nɛ gwɔ Yɔ nɔi *sùsùná tɔ, á ga dɔli ba tɔ, Yɔ nɛ tun á con, dɔ kapana! Nɛɛ bagalɔ nɛ á sóní, sɛ á kɛ aba á sɔpuni nɛ, ndɛ cèrú nɛ yáá kɛ kɔ cɛbii kɔ vànà dɛñ nɛ, yá á ga wá kɔ sɛ! ³⁸ Á nɛŋɛ, Yɔ dugɔ ɔ *diè tɔ, ká nɛ wulɛ á con, míámíán. ³⁹ Yá dɔ kɔ mama, á mù nɛ swìn kɔ á con: Kɔ nɛ mɛ síún nɛ, á kúú bá na nɛ, kɔ ja vɛlɛ, á nɛ wá swìn, á wú: <Yɔ wá fwa zɔni liù tɔ yɔra, ɔ nɛ biàn *Yuu-Tiu yɔri yuu wa!»

24

Zwezi swìn Yɔ diè tɔ cɔna yoo

(Marɛkɛ 13.1-2; Likɛ 21.5-6)

¹ Kɔ kwa nɛ, Zwezi nan *Zwifɛ-ba Yɔ *diè tɔ wa, ɔ virí. Kɔ máná tɔ wa, ɔ karbɔa tɔ fàrú ba yí ɔ yɔra, sɛ ba pa ɔ ywáñ Yɔ diè tɔ nɛ lwɛ nɛtu. ² Zwezi dàñ swìn, ɔ wú: «Á ba kɔ nɛtu tɔ na? Cígá mama, á mù nɛ swìn kɔ á con: Kapan nɛɔɔ tɛtɛ bá ga yɛbɛ, kɔ nɛ wá pɛñ kɔ don yuu wa. Tɔ mama míámíán wá lwá tɔa».

Talɔkwa máná tɔ yoo

(Marɛkɛ 13.3-13; Likɛ 21.7-19; Matìe 10.17-22)

³ Kɔ kwa nɛ, Zwezi nɛ jèò *oliviye tián paan yuu wa, ɔ karbɔa tɔ fàrú ba yí ɔ yɔra, ba mù dɔ wá cɔci. Ba taa ɔ yɔra ba bwe wá, ba wú: «Bɔri nɛba

mánǵá tǵ, ku yoo tǵ nǵ wá tun, dǵ mǵmǵnan, tǵ nǵ wá bǵrǵ nǵba dǵ, n pǵi n bǵàn dǵ lǵv zanjǵ mánǵá yǵi». ⁴ Zwezi le ba, v wú: «Á cǵa á tǵàn nǵ, sǵ liù mama dàn ká gǵgarǵ aba. ⁵ Lià zǵnzǵn wá ja à yǵrǵ, ba bà. Ba liù mama ga wá swǵn, v wú: «Á mù nǵ yǵi *Kǵrisǵ». Yá ba ga wá gǵgarǵ lià zǵnzǵn. ⁶ Á wá dí yáá, á nǵ kùbǵ yoo dǵ ku bwǵlǵ. Yá á tǵ kùbǵ wá nǵ dǵ, kùbǵ tǵ yǵi. Á dànà ká pa fǵn ja aba. Ku mǵ, sǵ ku nǵtv tǵ yǵi. Yá ku tà lǵv zanjǵ mánǵá nǵ yǵi. ⁷ Dwǵ tǵ lǵv mama wa wá ta tǵ zǵgǵ duǵn nǵ. Yá payuu wá ta ku zǵgǵ ku don payuu nǵ. Nǵn dǵ tǵa sǵsǵgu wá yá bwá lá kapǵpǵ nǵ. ⁸ Tǵ mù yǵèn tǵntǵ mama wa wá yá, ndǵ kan pǵé tǵntǵ yǵnǵ nǵ, v lǵrǵ mánǵá wa. ⁹ Yá lǵzǵni wá pa, ba ja aba, ba kǵ cǵn wa, ba ga wá gv aba. Lià mama míámǵán wá dún aba á mù yǵrǵ. ¹⁰ Ku mù mánǵá tǵntǵ wa, lià zǵnzǵn wá píi, ba yá nǵ. Ba wá gwǵn duǵn dǵnǵ, ba ga wá dún duǵn. ¹¹ Kǵnkǵn nǵi sǵsǵnà zǵnzǵn wá nan, ba ga wá gǵgarǵ lià zǵnzǵn. ¹² Yokǵkwǵnan wá sú tǵa, ku pa lakapǵpǵ sonu fu ku mun. ¹³ Yá liù tǵ, v nǵ jin pǵnǵ wuuu, v dàn ká píi v kǵ v kwa, v va v gǵrǵ, v wá na mǵ, ku nǵ ba zwǵe Yǵi con. ¹⁴ Ba wá kǵrǵi swywǵnǵ tǵ, ku nǵ bǵrǵ, Yǵi nǵ wá dé v pǵrǵi tǵ nǵtv, lià yuu wa. Lǵv mama wa, ba wá bǵrǵ ku lià tǵ mama nǵ, sǵ ba nǵ ku. Ku kwa nǵ, lǵv dán wá zǵn».

*Wokǵkwǵn tǵ, Yǵi nǵ zǵni yoo
(Marǵkǵ 13.14-23; Likǵ 21.20-24)*

¹⁵ Zwezi kùbǵ swǵn, v wú: «Á wá na ku tǵ, ba nǵ ma bonǵ <wokǵkwǵn> tǵ, ku nǵ cǵgǵ. Yǵi nǵi *sǵsǵnǵ Daniyelǵ swǵn ku yoo dǵ, ku wá jǵnǵ *Zwǵfǵ-ba Yǵi *diǵ tǵ wa. (Sǵ liù tǵ, v nǵ kǵrǵi, zǵrǵi v yǵrǵ!) ¹⁶ Ku mánǵá tǵ wa, sǵ lià tǵ, ba nǵ wá yá Zwǵde nagwanaa con, dǵrǵi ba di pǵǵn. ¹⁷ Liù tǵ, v nǵ wá yá dǵyuu wa, kùbǵ dàn ká cú, v tǵi v diǵ wǵn, v ja víi. ¹⁸ Yá liù tǵ dǵ, v nǵ wá yá kǵrǵá wa, dàn ká píi v va sǵnǵ, sǵ v tǵi v gǵnǵ don. ¹⁹ Ku wá yá lǵǵ mánǵá tǵntǵ wa, ku pa kana tǵ nǵ, ba nǵ jǵ pwǵi, dǵ ba tǵ nǵ, bǵa nǵ nǵwá ba nyǵnǵ nǵ! ²⁰ Á lǵrǵi Yǵi, sǵ á dǵru tǵ dàn ká ya waran mánǵá wa, nǵ à yǵé Zwǵfǵ-ba *sǵiǵ dǵn nǵ, ²¹ ku mánǵá tǵntǵ cǵn tǵ nǵ ba don ja yǵrǵ. Tǵ yǵrǵi wá lá yǵn lǵv nǵ jǵnǵ ku jǵjǵ mama, ku ja bà ku yǵi zǵn. Yá tǵ yǵrǵi don dǵ ga bá yá lá, abada. ²² Ku nǵ tà Yǵi pǵn nǵi, sǵ tǵ mánǵá tǵ pwǵrǵi ka mun yǵrǵi, liù yá bá yá lá v na mǵ, ku nǵ ba zwǵe Yǵi con. Yá tǵ mánǵá tǵ dán fua ka mun lià tǵ yǵrǵi, Yǵi nǵ kǵrǵi.

²³ Liù dán nǵ swǵn á con, v wú: «Á ywǵnǵ, *Kǵrisǵ wulǵ yǵbǵ!» Nǵ à yǵé: «V wulǵ lá con!» Á dànà ká sǵe ku tíu nǵi. ²⁴ Kǵnkǵn Kǵrisǵ-ba dǵ kǵnkǵn nǵi sǵsǵnà wá bà. Ba wá tǵn yǵkunu diǵn mǵmǵnan nǵ dáá dǵ yomǵlan, sǵ ba ma gǵgarǵ lià tǵ tǵtǵ, Yǵi nǵ kǵrǵi tǵ. Dǵ ku nǵ wáá, sǵ ba li ba Yǵi con. ²⁵ Á cǵga zǵni! Á mù nǵ dí yáá, à swǵn ku á con nǵ.

²⁶ Dǵ liù nǵ swǵn á con nǵ, v wú: «Á nǵnǵ, v wulǵ kasǵǵ lanworu wa!» Á dànà ká va lá nǵ! Nǵ à yǵé liù nǵ swǵn á con nǵ, v wú: «Á nǵnǵ, v sǵgǵ diǵ wa!» Á dànà ká sǵe ku tíu nǵi. ²⁷ Ndǵ dwá pǵpǵlǵ nǵ yáá pǵrǵ lanworu, ku zǵgǵ yǵi yǵpǵn, ku ja va yǵi yǵzwǵa tǵ, mǵ nǵtv *Lǵzwǵnǵ-Biu* tǵ wá píi v bà. ²⁸ Ku wá yá, ndǵ ku nǵ swǵn, ku wú: «Bwá lí tǵ nǵ wotǵgv nǵ wulǵ, diǵn yáá kun duǵn nǵ lá.»

* 24:27 24.27 Zwezi yǵi v tǵtǵ yoo nǵ v swǵn.

Nətv Ləzwənə-Biu tə wá pií v bà tta yuu wa

(Marəkə 13.24-27; Likə 21.25-28)

²⁹ Zwezi kúð swìn, v wú: «Kv máná təntə càn tə kwa nə, yıcau tə wá jì yikunu. Cànà tə kúð bá ja poni. Kacılacə wá nan lanworu wa, tə tu. Yá diàn tə, tə nə wulə lanworu tə wa də wá gugurə. ³⁰ Kv kwa nə, mımın wá nan lanworu wa, kv nə bıri *Ləzwənə-Biu† túrí tə. Tta yuu ləzoni mama dãn wá bubwi, ba wá na Ləzwənə-Biu tə bakwan tə wa, də v bıàn də diàn də dun, tə nə dáá. ³¹ Nabwana kori nəfarv wá wúru. Yá v ga wá tun v *malıke tə tta sapanan banta tə mama nə. Tə wá kə lià tə, v nə kúri tə me duən nə».

Zwezi kàrì kapırv yoo

(Marəkə 13.28-31; Likə 21.29-33)

³² Zwezi kúð swìn, v wú: «Á nəhə, yoo tə, à nə pià, sə à twá kapırv tə kàrà tə, nə à swìn: Máná tə nə, kv nəe tə nə yı wabwalan, yá kv ga twè vuran, á yəé də, sii bwələ. ³³ Kv nətv tə pià kv bıri də, á dãn nə ni tə mù wiən tə də tə yí, á me, sə á lwarı də, yoo tə bwələ, sə kv tun. ³⁴ Cígá mama, à mù nə swìn kv á con: Kv yoo təntə wá tun, də zèn lià tə mama, ba nə wulə tta yuu wa, tə wá ti, ba zwèe. ³⁵ Lanworu də tta me wá jén, yá à sùràn tə mù bá jén, abada!»

Yı cıci nə yəé lvu zaıv máná

(Marəkə 13.32-37; Likə 17.26-30, 34-36)

³⁶ Zwezi kúð swìn, v wú: «Liù mama yəri diın tə, nə à yəé máná tə, yìèn təntə nə wá tun. *Malıke tə Yı *sán nə, də Yı-Biu‡ tə tətə yəri kv. Á nyına Yı cıci nə yəé kv. ³⁷ Máná tə *Ləzwənə-Biu§ tə nə wá pií v bà, yìèn tə wá yà, ndə tə nə yın nətv Nowe máná tə wa. ³⁸ Kv yı nətv, máná təntə wa, də dwà nəfarv tə, tə nə wá twi. Kv máná tə wa, lià tə yá dé, ba nywìn, ba swe duən nə, də ba swe ba bwıı lià yuu wa, kv ja va diın tə, Nowe nə zva níá yuu bori nəfarv tə wa. ³⁹ Ba wá yoo mama bəeé, kv ja va kv yı máná tə, dwà nəfarv tə nə twi, kv pèe ba mama.

Mə kv wá yá nətv də Ləzwənə-Biu tə nə wá pií v bà. ⁴⁰ Kv máná tə wa, bara bələ wá yá káři wa. Yı wá ti v don, v ga yá v don lá. ⁴¹ Kana bələ wá gá mun duən nə, nııv yuu wa. Yı wá ti v don, v ga yá v don lá. ⁴² Á dãnà ká dwèe, á nə yəri máná tə, á *Yuu-Tiu tə nə wá bà yırı. ⁴³ Á cıga kv tə zəni: Də diè tíú yá nə yəé máná tə, ıwıàn nə wá bà tíıın nə, v bá dwèe. Yá v ga bá yá, sə ıwıàn tə kén v diè tə, v zv ka wa. ⁴⁴ Mə kv mù nə pın, á də kənə á sírı, Ləzwənə-Biu tə nə wá bà máná tə wa, á nə ba bııa yırı».

Tıtvnzəıv də tıtvnkıkwııv yoo

(Likə 12.42-48)

⁴⁵ Zwezi kúð swìn, v wú: «Wà dãn nə yı kv mù tıtvnù təntə, v nə sèe nii də púé nədv, v ga cı v tíàn nə, v yuu tíú nə pın wá cwəıv, sə v ywán tıtvnà tə duən tə yuu, sə v pa ba wodıu, máná tə nə, kv nə me? ⁴⁶ Kv tıtvnù təntə wá yá pupwən wa, də yuu tíú tə ka piı ka bà diè wa nə, v nə yı wá, də v wulə kv tıtvıı tə wa! ⁴⁷ Cígá mama, à mù nə swìn kv á con: Yuu tíú tə wá pa wá cwəıv, sə v ywán v wiən tə mama yuu. ⁴⁸ Yá də kv

† 24:30 24.30 Zwezi yı v tətə yoo nə v swìn. ‡ 24:36 24.36 Zwezi yı v tətə yoo nə v swìn.

§ 24:37 24.37 Zwezi yı v tətə yoo nə v swìn.

mù tütònù tǽntǽ nǽ yí lakukwɔn, v wá swìn v waa con, v wú: «Á yuu tíú tǽ dání, v bá bà síún». ⁴⁹ Yá v ga zàn, v tv v duǽn tütònà tǽ yuu wa, v mà ba, v ga zv diŋu dǽ sanyɔra wa, v mù dǽ sanyɔra tǽ duǽn. ⁵⁰ Ku mù nǽ wá pa, v yuu tíú tǽ wá bà dún don nǽ, v dì v yuu, máǵá tǽ wa, v nǽ ba wá dànì. ⁵¹ U dàñ wá kǽ kv tütònù tǽntǽ càn wa zǽnzǽn. Yá v ga wá pa, v tí níó bǽlǽ tián tori, bwálí tǽntǽ nǽ, v nǽ wá bubwi, v ga diŋa v jifwi v fifaga».

25

Kacian fugǽ zwansísara

(Matie 24.42-44; Likǽ 12.35-40; 13.25-28; Apokalisë 3.1-5; 19.6-9)

¹ Zwezi kúú swìn, v wú: «Yíu pàrì tǽ kúú wá yà ndǽ kacian fugǽ nǽ, ba tí ba cànán ba nan, sǽ ba jóri bǽe don, v nǽ pià, sǽ v vwa v kan fúru. ² Ba wa kacian bonu yá yí lǽyigi, ba bonu tǽ duǽn dǽ ga yí wubunyina tǽ. ³ Ba tǽ, ba nǽ yí lǽyǽrǽn tǽ, tí ba cànán tǽ, ba ga wá nuga tí, sǽ ba ma cì ba tián nǽ. ⁴ Yá ba tǽ mù, ba nǽ yí wubunyina tǽ, tí nuga kunkoli dǽ ba cànán.

⁵ Bǽe tǽ dàñ nǽ dání, v ba twi, kacian fugǽ tǽ mama twá duǽn, ba dwǽe.

⁶ Tia nǽ gwǽŋǽ ka tàrà máǵá wa, kori bubwi, kv wú: «Á nǽŋǽ, fúru bǽe tǽ nǽ! Á naŋa, á va á jóri wá!» ⁷ Kacian tǽ dàñ ma wùrù ba zàn, ba wulǽ ba kwǽn ba cànán. ⁸ Ba wa lǽyǽrǽn tǽ swìn ba wubunyina tǽ con, ba wú: «Á pian nǽba á nuga tǽ mancín, nǽ cànán tǽ nǽ wulǽ tǽ dǽŋi yíru». ⁹ Ba wubunyina tǽ ma swìn, ba wú: «Abada, kv wàrì, ka nǽ bá yí nǽ mù, dǽ á mama kǽnu yíru. Á vǽlǽ, á yǽ yǽ wá!» ¹⁰ Ba dàñ ma kǽeñ ba va, sǽ ba yǽ nuga tǽ. Kv máǵá tǽntǽ wa, fúru bǽe tǽ twi, v yí, ba tǽ bonu tǽ, ba nǽ ken ba sírí ba zwǽe, ba dànì wá tǽ. Ba twá v nǽ, ba zv fúru diǽ tǽ wa, sǽ ba dǽ fúru diŋǽ tǽ. Yá liú ga tagv mimii tǽ. ¹¹ Kv kwa nǽ, kacian tǽ duǽn tǽ twi, ba yí, ba ga bubwi, ba wú: «Yuu tíú, yuu tíú, sírí mimii tǽ, sǽ nǽ zv!» ¹² Yá fúru bǽe tǽ le, v wú: «Cíǵá mama, à mù nǽ swìn kv á con: Á yǽrì aba!» »

¹³ Zwezi dàñ ma sírí lá nǽ, v wú: «Á dàná ká dwǽe, á nǽ yǽrì dún tǽ, nǽ á yǽlǽ máǵá tǽ, *Lǽzwǽnǽ-Biu* tǽ nǽ wá pií v bà».

Tütònà batwa duǽn zwansísara

(Likǽ 19.11-27)

¹⁴ Zwezi kúú swìn, v wú: «Yíu pàrì tǽ kúú yí, ndǽ bǽe don nǽ pià, v va cwǽŋǽ. U dàñ ma bon v tütònà, v tí v jǽŋǽ, v pa ba. ¹⁵ U pin síán sǽbikulan† bonu v don nǽ, v pa síán sǽbikulan bǽlǽ v don dǽ nǽ, v ga pa síán sǽbikulv nǽdv talikwa liú tǽ nǽ. Ba liú mama jon kv tǽ nǽ mǽ v dián. U dàñ ga vií. ¹⁶ Tütònù tǽ, v nǽ nǽ síán sǽbikulan bonu tǽ, vǽli lala v yolu dǽ kv sǽbiu tǽ, v na síán sǽbikulan bonu duǽn, v sírí lá nǽ. ¹⁷ U tǽ dǽ, v nǽ nǽ síán sǽbikulan bǽlǽ tǽ, dǽ fwa nǽtv, v dǽ ga na síán sǽbikulan bǽlǽ duǽn, v sírí. ¹⁸ Yá v tǽ, v nǽ nǽ síán sǽbikulv nǽdv tǽ, tíú vǽli v kù bɔv tia, v sǽǵǽ v yuu tíú sǽbiu tǽ lá.

¹⁹ Kv nǽ díán díán, tütònà tǽ yuu tíú pií, v bà. U dàñ ken v tütònà tǽ duǽn nǽ, sǽ v jén, bǽeǽ nǽ ba fwa dǽ v sǽbiu tǽ. ²⁰ U tǽ, v nǽ nǽ síán sǽbikulan bonu tǽ fàru v yí v yira, v ga bɔrɔ wá síán sǽbikulan bonu tǽ

* **25:13** 25.13 Zwezi yí v tǽtǽ yoo nǽ v swìn. † **25:15** 25.15 Síán sǽbikulv nǽdv yí yitɔrɔ mùrù bardv (6 000) tutɔŋi ŋwírán.

duən tə, v nə ni v súrí lá tə, v ga wú: <Yuu tíú, n yà pun nə síán səbikulan bonu. Nəń, tə bonu duən nə, à ni à súrí lá nə>. ²¹ U yuu tíú ma swìn v con, v wú: <Ku zìən, n yi tutúnzəŋu, n ga sèe à nii də pùé nədù. N tɔŋa zəni wiən tə wa, tə nə ba funə jə zənzən. Ku mù tə yiri, à dàń wá pa n ywáń wiən tə yuu wa, tə nə jə funə zənzən. Bàá, n ga yà pupwən wa də nə>. ²² Tùtònù tə, v nə ni síán səbikulan bələ tə də fàrú v yí, v də ga wú: <Yuu tíú, n yà pin nə síán səbikulan bələ. Nəń, tə bələ duən nə, à ni à súrí lá nə>. ²³ U yuu tíú ma swìn v con, v wú: <Ku zìən, n yi tutúnzəŋu, n ga sèe à nii də pùé nədù. N tɔŋa zəni wiən tə wa, tə nə ba funə jə zənzən. Ku mù tə yiri, à dàń wá pa n ywáń wiən tə yuu wa, tə nə jə funə zənzən. Bàá, n ga yà pupwən wa də nə>.

²⁴ Ku kwa nə, tùtònù tə, v nə ni síán səbikulan nədù tə də fàrú v yí, v ga wú: <Yuu tíú, à yà yəé də, n yi liù tə, n yoo nə dà. N yàá za bwáí tə nə, n nə wà dwì. N ganì bwáí tə nə, n nə wà wobia mí. ²⁵ Fəŋ jun nə, yá à vèli à kò tta, à sègè n səbiu tə lá. Nəń, n səbiu tə nə, n jon>. ²⁶ U yuu tíú ma swìn v con, v wú: <Tùtúnkəkwiun! Yayınyıan! N yəé də, à za bwáí tə nə, à nə wà dwì. À ganì bwáí tə nə, à nə wà wobia mí. ²⁷ Ku nə yi nətù tə, n yà wá tún à səbiu tə səbiu daka wa. Yá à túrí tə wa nə, à yà wá jon à səbiu tə də ku yuu nywarı>. ²⁸ Yuu tíú tə dàń ma swìn v là tə con, v wú: <Á jonə síán səbikulan nədù tə v con, á pa liù tə nə jə síán səbikulan fugə tə nə. ²⁹ Ba wá pa liù tə nə, v nə jə, yá ku tíú wá yà jujə tíú. Yá liù tə, v nə ba jə, ba wá jon mancin tə də, v nə jə. ³⁰ Ku mù tùtúnkəkwiun təntə, á dila wá kàrà wa yikunu tə wa. Ku bwáí təntə wa, v wá bubwi, v ga dıŋa v jıfwı v fıfaga>»

Bòrà bònì dun tə yoo

(Zwan 5.22, 27-29; Apokalisə 20.11-15)

³¹ Zwezi kúú swìn, v wú: «Máná tə nə, *Ləzwəne-Biu‡ tə nə wá bà də v dun də v *malıke tə mama, v wá jəń v dun padau tə yuu wa. ³² Luv dwíé tə mama wá kun duən nə v yáá con. Yá v dàń wá pwèe là tə duən wa, ndə payırv nə pwèe pee də bònì duən wa. ³³ U wá kə pee tə v jizən^S nə, v ga kə bònì tə də v jigwiə nə. ³⁴ U mù pìú tə dàń wá swìn ba tə con, ba nə wulə v jizən nə, v wú: <Á mù là tə, à nyına Yu nə pìà, sə v fwa zəni á yıra, á biàn, á tını Yu pàri tə. Yu kwen ku v tún lá nə, sə v pa aba, luv nə fwa máná tə wa. ³⁵ Nìən jun nə, yá á ga pa nə wodiu. Nanyunı jun nə, yá á ga pa nə níá, à nyu. À yın vee, yá á ga ja nə, á kə á con. ³⁶ À yın yatanwala tíú, yá á ga pa nə gànù, à zu. À yın yayırv, yá á ga ywarı nə. À yın bàn diè wa, yá á twi á na nə>.

³⁷ Cígá tían tə dàń wá le wá, ba wú: <Yuu-Tiu, máná kwà wa nə, nə ni mú də niən jə, nə ga pa mú wodiu, n dé. Nə à yəé də nanyunı jə, nə ga pa mú níá, n nyu? ³⁸ Máná kwà wa nə, nə jun mú, nə kə nə con nə, də n yi vee, yá nə ga zu mú gànù, də n yi yatanwala? ³⁹ Máná kwà wa nə, nə ni mú də n yi, nə à yəé də n wulə bàn diè wa, nə ga va nə na mú?> ⁴⁰ U mù pìú tə dàń wá le ba, v wú: <Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: NEE tə mama, á yà nə fwa ku à nubiu tə nədù yıra, v nə swə v yi ba me labwanu də tətə, ku yi à mù yıra nə, á fwa ku>.

‡ 25:31 25.31 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn.

S 25:33 25.33 Ka jəń pìú jizən vàn nə yi dun

bwáí.

41 Ku kwa nè, v m̀ m̀ p̀ t̀ wá sẁn ba t̀ con nè, ba nè wulè v jìgwìe nè, v wú: <Á fàrà, á nan kwa à yira! Á m̀ lià t̀, Ỳ nè ziri, v kè á nè, á vèlè mèn t̀ wa, t̀ nè ba dèṅṅ, t̀ nè kwen t̀ tógó lá nè t̀ pa *Sitana dè v malikè nè! 42 Nièn jin nè, yá á ga wà nè p̀n à dé, nanyonu jin nè, á ga wà nè p̀n à nyu. 43 À yin vee, á ga wà nè jin, á kè á con. À yin yatanwala tíú, á ga wà nè gàǹ p̀n à zu. À yin yayiṅ, à yì bà̀n diè wa, á ga wà nè ǹ. 44 Ba dè kúú wá le, ba wú: <Yuu-Tiu, mánjá kwà wa nè, nè ǹ mú dè nièn jè, nè à yèé dè nanyonu jè, nè à yèé dè ǹ yì vee, nè à yèé dè ǹ yì yatanwala, nè à yèé dè ǹ yì yayiṅ, nè à yèé dè ǹ wulè bà̀n diè wa. Yá nè ga wà mú san?> 45 U m̀ p̀ t̀ wá le ba, v wú: <Cígá mama, à m̀ nè sẁn ku á con: NEE t̀ mama, á nè wà ku fwa liù nòdu yira, v nè swè v yì labwanu dè, ku yì à m̀ yira nè, á wà ku fwa. 46 Ba m̀ dà́n wá va càn bwálí nè, t̀ nè ba zwèe. Yá cígá tián t̀ wá na mu t̀, ku nè ba zwèe Ỳ con.>»

26

Lìà vuru, sè ba gv Zwezi

(Marəkə 14.1-2; Likə 22.1-2; Zwan 11.47-53)

1 Mánjá t̀ wa, Zwezi nè fwa v kà̀rì t̀ mama, v zwèe, v sẁn v karbia t̀ con, v wú: 2 «Á yèé dè, ku ga d̀an bèle, sè *Pakè cànà dé. Ba wá twá cànà t̀ntè nè, ba ma ja *Ləzwənə-Biu* t̀, ba pa, sè ba paa wá dagarv yuu wa, sè v t̀».

3 *Zwifə-ba Ỳ *jonwana yun tián dè ba *nəkwina dà́n kun duən nè Kayifə Ỳ jonwana yun tián nəkwina dəwoo wa. 4 Ba vuru ba kè duən nè, sè ba tun yíá swian, ba ja Zwezi, ba gv. 5 Ba sẁn, ba wú: «Nè wà mē, sè nè ja wá cànà t̀ mánjá wa, sè gurəgurə dà́n ká zàn lalvu t̀ tətəṅi wa».

Kan don lwá tiralı Zwezi yuu wa

(Marəkə 14.3-9; Likə 7.36-50; Zwan 12.1-8)

6 Zwezi yá wulè Betani nè, Simon t̀, v yà nè yì dayarv, diè wa. 7 Kan don fà́rú v yì v yira. U yà jè p̀ t̀ kapa kunkoli, ba nè boṅə <alibatı̀>. Ku nı́ yá súé dè tiralı nuga, ku kwənə nè dáá. U lwá ku m̀ tiralı nuga t̀ntè Zwezi yuu wa dè mánjá t̀, ba nè wulè ba dé.

8 Mánjá t̀ wa, Zwezi karbia t̀ nè ǹ ku m̀ t̀ntè, ku wá ywánı́ yì ku pa ba, ba ga sẁn duən con, ba wú: «Bèèè nè p̀n, v ma cùgù wofarv ku t̀? 9 Ba yá wáá ku tiralı nuga t̀ ba yoli səbifarv. Yá ba ga p̀n səbiu t̀ zura nè». 10 Zwezi dà́n lwarı dè, ku yì nətə nè ba sẁn, v ga sẁn ba con, v wú: «Bèèè yiri nè á ma cùgá kan t̀ p̀é nè? Ku t̀, v nè tun v pa nè, ku zìən. 11 Zura wulè dè aba mánjá mama. Yá à m̀ ga bá ya dè aba mánjá mama. 12 Kan t̀ lwá tiralı nuga t̀ à yira, sè v ma kwen nè à ləbəri wa. 13 Cígá mama, à m̀ nè sẁn ku á con: Bwálí t̀ mama wa, ba nè wá sẁn ku sɔ́ywanı́ t̀ntè, luv mama wa, ba wá man ku t̀, kan wá t̀ nè tun, sè ba ma wá líı v nè».

Zwidasə ken sírí, sè v ja Zwezi v pa v dɔ́ṅə nə

(Marəkə 14.10-11; Likə 22.3-6)

14 Zwezi karbia fugə bèle t̀ wa ladva don, ba nè ma boṅə Zwidasə Yisəkarıyotə, vəli v yì *Zwifə-ba Ỳ *jonwana yun tián t̀. 15 U vəli v

* 26:2 26.2 Zwezi yì v tətə yoo nè v sẁn.

swìn ba con, v wú: «Bèèè nè á wá pa nè, dè à nè ken Zwezi á jìàn wa?» Ba dàñ ma gálà cunia sèbikulan fitwa, ba pa wá. ¹⁶ Kù nè zɪɪ kù mánjá tɛntɛ nè, Zwidasè dàñ yà pià cwəŋə nəzəŋu, sɛ v ma kə Zwezi ba jìàn wa.

Zwezi dè v karbia tɛ dé Pakè cànà wodiù

(Marəkə 14.12-21; Likə 22.7-14, 21-23; Zwan 13.21-30)

¹⁷ Kù yì cànà tɛ dɪn tɛ nè, *Zwifə-ba dé dipen tɛ, kù nè ba sabwarì kəni. Kù tɛntɛn dɪn tɛ nè, Zwezi karbia tɛ twi, ba bwe wá, ba wú: «Yèn nè n pià, sɛ nè tanì *Pakè cànà wodiù tɛ?» ¹⁸ Zwezi dàñ ma swìn ba con, v wú: «Á vələ tiv tɛ wa, liù don con, á swìn kù tíú con, dè karnyina wú: «Á tian mánjá yí. Kù yì n mù bwálí nè nè, à wá dé Pakè cànà tɛ dè à karbia tɛ.» ¹⁹ Karbia tɛ fwa kù tɛ, Zwezi nè pɪn nii, sɛ ba fwa. Ba tɔŋa, ba ga tanì Pakè wodiù tɛ.

²⁰ Mánjá tɛ dədəni nè yí, Zwezi dè v karbia fugə bələ tɛ dàñ twi, ba jəñ duən nè, ba wulə ba dé. ²¹ Mánjá tɛ wa, ba nè wulə ba dé, Zwezi swìn, v wú: «Cígá mama, à mù nè swìn kù á con: Á liù don wá ja nè v pa». ²² Karbia tɛ pwíi cùgù zənzən. Ba dàñ ma bwe wá ladu ladu, ba wú: «*Yuu-Tiu, kù ya à mù, naaa?» ²³ Zwezi ma le, v wú: «Liù tɛ, v nè kuli v dipen tɛ dè nè zɔŋa tɛ wa, mɛ kù tíú nè wá ja nè v pa. ²⁴ *Ləzwənə-Biu† tɛ wá ti, ndə kù nè púpúní Yì sagi tɛ wa nɛtu. Yá kù dàñ wá yà càn kù pa liù tɛntɛ nè, v nè wá ja Ləzwənə-Biu tɛ, v pa. Ba yà nè wá kù bɛɛ tɛ lɔɪɪ, kù yà kùkwa!» ²⁵ Zwidasè, v mù liù tɛ, v nè wá ja Zwezi, v pa tɛ swìn, v wú: «Karnyina, kù yì à mù, naaa?» Zwezi ma le, v wú: «Mə kù nè n swìn, n mù nè!»

Yuu-Tiu nìmarv wodiù tɛ yoo

(Marəkə 14.22-26; Likə 22.14-20; 1 Korəntə tían 11.23-25)

²⁶ Mánjá tɛ wa, Zwezi dè v karbia nè wulə ba dé, Zwezi tì dipen, v kə Yì lèèè kù yɪɪ. Kù kwa nè, v fwa fwa kù, v tì v pa v karbia tɛ nè, v ga swìn ba con, v wú: «Á jɔŋə kù tɛ, á dé! Kù yì à yɪɪ tɛ nè». ²⁷ Kù kwa nè, v tì diven wúɪɪ zɔŋa, v kə Yì lèèè kà yɪɪ. Kù kwa nè, v tì ka, v pa ba, v ga wú: «Á mama tɛ nywian diven tɛ! ²⁸ Cígá, kù tɛ yì à mù jana nè. Jana tɛntɛ nè bɪɪ á dè Yì *nìmarv tɛ. Jana tɛntɛ nè wá nan lià zənzən yɪɪ, sɛ Yì kwɛn ba cuna v li v mù dè ba pwərə wa. ²⁹ Á mù nè swìn kù á con: Kù nè mɛ zən, à kúú bá nyu diven kù tɛ, kù ja vələ dɪn tɛ, à nè kúú wá nyu kù dè aba à nyina Yì *sàñ nè».

³⁰ Ba nun cànà tɛ nunji. Kù kwa nè, ba dàñ ga pèè duən, ba va *oliviye tían paan tɛ yuu wa.

Zwezi bɪɪ dè, Piyerə wá swìn dè, v yèrì wá

(Marəkə 14.27-31; Likə 22.31-34; Zwan 13.36-38)

³¹ Zwezi dàñ ma swìn v karbia tɛ con nè, v wú: «Á mama wá vì nè á dugu ttɪn kù tɛ tɛtɛ nè. Kù púpúní Yì sagi tɛ wa, kù wú: «Á wá gu payɪɪ tɛ, yá v pee tɛ wá laga duən yáá nè.» ³² Zwezi ma kúú swìn, v wú: «Yá mánjá tɛ wa, à nè wá pií à bwin à nan, kù kwa nè, à wá va à diàn aba Galile nagwanaa wa». ³³ Piyerə ma swìn, v wú: «Ba duən tɛ mama nè wá vì mù ba dugu, à mù bá mù vì à dugu, abada». ³⁴ Zwezi ma le wá, v wú: «Cígá mama, à mù nè swìn kù n con: Zən ttɪn kù tɛ tɛtɛ mama, dè

† 26:24 26.24 Zwezi yì v tɛtɛ yoo nè v swìn.

cəbɔv tə wà kwi, n wá ten nɛɛ batwa də, n yèrì nɔ». ³⁵ Piyerə ma le wá, v wú: «À bá ten mama də, à yèrì mú, də ku nɔ swə ku yɪ, à wá tɪ də mú». U karɓia tə duən tə də swɪn ku mù yoo nɔɔv tɔntɔ.

Zwezi jun Yɪ Zwesemane nɔ

(*Marəkə 14.32-42; Likə 22.39-46; Zwan 18.1; Ebərə-ba 5.7-8*)

³⁶ Zwezi də v karɓia tə dañ vɛli ba yɪ bwálí don, ba boŋɔ <Zwesemane>.

U dañ ma swɪn ba con, v wú: «Á jənə yəbə, də à vələ yáá, sə à jun Yɪ».

³⁷ U dañ ma ja Piyerə də Zebede[‡] bta bələ tɔ, v kə v kwa. Yá pucɔni nəfaru wulə ku zwi wá. ³⁸ U dañ ma swɪn ba con, v wú: «Tɪan pucɔni súɔ nɔ. Á junə yəbə, á danà ká dwèe, ndə à nɔ ba dwèe nɔv».

³⁹ U dañ ma va yáá mancɪn, v tɔ tɪa v yáá yuu, v ga lɔrɪ Yɪ, v wú: «Á nyɪna, də ku nɔ wáá ku tɔŋa, sə n twiən n li yacara tɔ tɔ, n yá nɔ. Ku nɔ tà, sə ku twá, ndə à mù nɔ nɔ pià nɔv. Yá ku dañ mɛ, sə ku yà, ndə n mù nɔ nɔ swə nɔv». ⁴⁰ Ku kwa nɔ, v piɪ v bà v karɓia batwa tɔ con, yá v ni də, ba dwèe. U ma swɪn Piyerə con, v wú: «Á wà wàní, sə á súrí á yíá á yá də nɔ lugu nɔɔv də tətə? ⁴¹ Á súrí á yíá, á ga lɔrɪ Yɪ, sə v san aba, sə *Sitana dan ká wàní aba, v dédón, sə v yigu v pa á tun yokokwɪun. Ləzwənə pubɔŋa mù yáá pià, sə ku fwa zəni, yá v yɪra tɔ ga ba diàn jə ku fwa ku».

⁴² U ma kúv piɪ v va nɛɛ bələ nii nɔ, v tɔ kúv lɔrɪ Yɪ, v wú: «Á nyɪna, də yacara tɔ nɔ wàrɪ tɔ lɛ, də à nɔ wà tɔ dí, sə n mù puswənə tɔ nɔ tun!»

⁴³ U ma kúv piɪ v bà v karɓia tɔ con, yá v kúv ni də, ba dwèe, ba wàrɪ ba yíá ba súrí, dwian tɔ yɪrɪ. ⁴⁴ Zwezi ma kúv lɛ, v yá ba, v va yɪŋɔna. U kúv lɔrɪ Yɪ nɛɛ batwa tɔ nii nɔ, v tɔ ga bwé tɔ sùràn tɔntɔ tətə.

⁴⁵ U kúv piɪ v bà v karɓia tɔ con, v ga wú: «Á tɔ yɪ á tégé, á dwèe? Á nɛŋə, máŋá tɔ, ba nɔ wá ja *Ləzwənə-Biu[§] tɔ, ba kə cuna lià tɔ jìàn wa, tɔ bwələ. ⁴⁶ Á zaŋa, nɔ vi! Á nɛŋə, bɛɛ tɔ, v nɔ wá ja nɔ, v pa tɔ nɔ, v bwələ!»

Zwezi janv tə yoo

(*Marəkə 14.43-52; Likə 22.47-53; Zwan 18.3-12*)

⁴⁷ Zwezi yá tɔ wulə v swɪn, də Zwidasə yí. U yá yɪ v karɓia fugə bələ tɔ wa, liù don. Lalɔv yá wulə v kwa də ba jìàn lagurɪ siàn də dangwələn. Ba yɪ *Zwifə-ba Yɪ *joŋwana yun tiàn tɔ də ba *nəkwɪna tɔ nɔ tun ba.

⁴⁸ Liù tɔ, v nɔ wá ja Zwezi v pa tɔ yá bɪrɪ ku mù lià tɔntɔ, ba nɔ píé v kwa tɔ, mɪmɪnɔv tɔ, v nɔ wá twá, sə v ma bɪrɪ Zwezi. U dañ ma swɪn, v wú: «Liù tɔ, à nɔ wá kukwalɪ tɔ, mɔ v mù nɔ, á pià. Á jana ku liù tɔntɔ».

⁴⁹ Zwidasə fàrú lala v yí Zwezi yɪra, v ga swɪn v con, v wú: «Á jùnì mú, karnyɪna!» U dañ ga kukwalɪ wá. ⁵⁰ Zwezi dañ ma swɪn v con, v wú: «Á dabɛɛ, ku tɔ, à nɔ twi, sə n fwa, fwa ku lala».

Ba duən tɔ dañ ma fàrú ba yí, ba ja Zwezi. ⁵¹ Liù don, v nɔ yɪn də Zwezi cùrú v lagurɪ siù, v ma za Yɪ joŋwana yun tiàn nəkwɪa tütònù zɪn, v gwəŋə. ⁵² Zwezi ma swɪn ku tiú tɔ con, v wú: «Lià tɔ mɛ, ba nɔ cùrí lagurɪ siù, ba ma gwɪ, ba də yɪ lagurɪ siù nɔ wá gv. Ku mù tɔ yɪrɪ, piɪ, n kə n lagurɪ siù tɔ ku bwálí nɔ. ⁵³ N yèrì də, à wáá à nyɪna Yɪ sanɔ à lɔrɪ,

[‡] 26:37 26.37 Zebede bta bələ tɔ nɔ ya Zwakə də Zwan. [§] 26:45 26.45 Zwezi yɪ v tətə yoo nɔ v swɪn.

u ga wàá u tunja *malike kapupu púló fugə bələ lala, naaa? ⁵⁴ Yá ku dán nə yin nətu, ku nə púpúní Yü sagı tə wa, nii wá fwa nətə ku ma sú. Də tə nə swìn də, ku wá twá nətu, ku ma tun».

⁵⁵ Zwezi dán ma swìn labu tə con nə, u wú: «Á twi də laguri sián də dangwəlen, sə á ma ja nə, ndə á yi ηwìàn tə, à nə gwı lià. Dun mama, à jəni *Zwifə-ba Yü *diè tə wa, à kàrì lá nə, á ga ba nə janı. ⁵⁶ Yá tə yìèn tə mama dán yí, sə ku tə nə púpúní Yü nii *sùsùnà saga tə wa, nii ma sú».

U karbu tə mama dán ma dəri, ba yá wá.

Zwezi wulə Zwifə-ba yun tián tə, ba nə bəri bəri yáá con

(Marəkə 14.53-65; Likə 22.54-55, 63-71; Zwan 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Lià tə, ba nə jin Zwezi tə ja wá, ba va *Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián nəkwia Kayifə con. Lantə nə, Yü nii *yənu tián tə də Zwifə-ba *nəkwina tə yá kun duən nə. ⁵⁸ Piyerə yin Zwezi kwa yinuna, u ja va Yü jonwana yun tián nəkwia tə dəwoo wa. U vəli u zu u jèé kàrá tə wa, u də Yü jonwana yun tián nəkwia tə tütùnà, sə u ma na nətu tə, ku nə wá zwèe.

⁵⁹ Yü jonwana yun tián tə də Zwifə-ba yun tián tə, ba nə bəri *bərə tə mama yà pià lià, ba nə wá swìn kunkun yoo, ba kə Zwezi yuu wa, sə ba ma gu wá. ⁶⁰ Lià zənzən nan, ba kuni kunkun ba keni Zwezi nii nə. Yá də ku mama ba wá yoo ni, sə ba kə u yuu wa. Talikwa, talikwa nə, bara bələ duən nan ba zigı tətəni wa, ⁶¹ ba ga wú: «Bεε wà tə swìn, u wú: «Á wáá Yü *diè tə à mà, à ga pií à lwà ka duən batwa nii nə.» ⁶² Yü jonwana yun tián nəkwia tə zàn, u swìn Zwezi con, u wú: «N ba yoo le, naaa? Bèèè nə lià ba tə swìn, ba kəni n yuu wa?» ⁶³ Yá Zwezi púé u nii. Yü jonwana yun tián nəkwia tə ma kúé swìn, u wú: «Á lörì mú, taa Yü tə, u nə wulə mu wa tə yiri, n le nəba, də n cigá nə yi *Kərisə, Yü-Biu».

⁶⁴ Zwezi ma le wá, u wú: «Mə ku yi nətu, ndə n tətə nə swìn tə. Yá à mù nə swìn ku á con, à sùrí lá: Ku nə zigı síún, á wá na *Ləzwənə-Biu* tə, u jèé Yü tə, u nə wulə tə mə yuu wa, jizən† vən nə. Á wá na wá də, u nanə lanworu bakwan tə wa, u biàn». ⁶⁵ Yü jonwana yun tián nəkwia tə dán ma ciru u gànə də lıja, u ga swìn, u wú: «D twın Yü! Nə kúé ba lià pià, sə ba birı nəba yoo don! Á ni síún ku tə, u nə twın Yü. Bèèè nə á buja ku yuu wa?» ⁶⁶ Ba le wá, ba wú: «D mə, sə ba gu wá».

⁶⁷ Ba dán ma pi mumıan, ba lwá u yáá wa. Yá ba ga mà wá də jıgungulə. Ba duən faru u pıpara nə, ⁶⁸ ba ga wú: «Kərisə, lwarı liù tə, u nə mà mú!»

Piyerə swìn də, u yèri Zwezi

(Marəkə 14.66-72; Likə 22.56-62; Zwan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Piyerə yá jèé dəwoo tə wa. Tütunbua don fàru u yí u yira, u ga wú: «N də yá wulə də Zwezi Galile tíú tə». ⁷⁰ Yá u ten lià tə mama yáá con nə, u wú: «Á yèri ku tə, n nə pià, sə n swìn». ⁷¹ Ku kwa nə, u nə zàn, u vələ dəwoo tə mimii kwólé wa, tütunbua tə don də kúé ni wá, u ma swìn lià tə con, ba nə wulə ku bwálí tə nə, u wú: «D tə yi də Zwezi *Nazaretə tíú tə». ⁷² Piyerə ma kúé ten, u dù, u wú: «Á mù yèri ku bεε təntə». ⁷³ Ku nə fwa mancın, ba tə, ba nə zıga lá tə fàru ba yí Piyerə yira, ba ga swìn, ba wú: «Cıgá mama, n yi ba wa liù. N nii sugu tətə birı bwálí tə, n nə nan».

* **26:64** 26.64 Zwezi yi u tətə yoo nə u swìn. † **26:64** 26.64 Ka jèn piú jizən vən nə yi dun bwálí.

74 Piyerə ma ku súrì v nìi, v wulə v dwì də v poli v kəni v tìàn nə, v wú: «À yèrì ku bæe təntə!» Ku máǵá təntə tətə wa nə, cəbɔv kwi.

75 Yá Piyerə dǎn líi ku tə, Zwezi nə swìn v con nə, v wú: «Də cəbɔv tə nə wà kwi, n wá ten nɛe batwa, də n yèrì nə!» U dǎn nan, v ga kwi yinənkurə.

27

Ba jun Zwezi, ba va Pilatə con

(Marəkə 15.1; Likə 23.1-2; Zwan 18.28-32)

1 Jjuv fuən fuən *Zwifə-ba Yui *jonwana yun tìàn tə mama də ba *nəkwina tə kun duən nə, ba vuru, sə ba gv Zwezi. 2 Ba jun wá, ba vva ba ja va ba pa *Pilatə nə, v nə yi yáá tíú, piú nəfarv tə nə li v tún.

Zwidasə tian tə yoo

(Tətvnan 1.16-20)

3 Máǵá tə wa, Zwidasə, v nə jun Zwezi v pa, tə nə ni də, ba wá gv Zwezi, v zva pucunv nəfarv wa. U dǎn ma pií v ja səbikulan fitwa tə, v ja va v pa *Zwifə-ba Yui *jonwana yun tìàn tə də ba *nəkwina tə nə. 4 U swìn ba con, v wú: «À cùgù, à nə pin, ba gv liú tə, v nə wà yoo cùgù tə yiri». Yá ba dǎn le wá, ba wú: «Nə mù yáá təl, ku ywǎǵá mú!»

5 Zwidasə dtli səbiu tə Zwifə-ba Yui *diə tə wa, v ga víi. U vəli v kùrú v tìàn. 6 Yui jonwana yun tìàn tə ti səbiu tə, ba ga wú: «Ku culi, sə nə kə ku nə Yui diə səbiu daka wa, ku nə yi səbiu tə, ba nə ŋwín, ba ma gv ləzwənə yiri».

7 Ba nə vuru ba kə duən nə, ku kwa nə, ba ti ku səbiu təntə, ba ma yə nəkənmərv don kárá, sə ba ma fwa vərə ləbərə bwálí. 8 Mə ku mù nə pin, ku kárá təntə yiri nə yi <jana kárá>, ku ja bà, ku yi zèn. 9 Mə ku twá nətv Yui nii *sùsùnə Zweremi sùràn tə nii ma sú, v nə wú: «Ba ti səbikulan fitwa tə, ku mù nə yi səbiu tə, *Yizərayələ lià tə nə jèn ba vuru, ba ŋwín ba pa wá. 10 Yá ba ti ku, ba ma yə nəkənmərv tə kárá, ndə nətv tə *Yuu-Tiu nə pin nə nii, sə à swìn».

Ba ja Zwezi ba va Pilatə con

(Marəkə 15.2-5; Likə 23.3-5, 13-25; Zwan 18.33-38)

11 Ku kwa nə, ba ja Zwezi ba va yáá tíú *Pilatə con, piú nəfarv tə nə li v tún. Yáá tíú dǎn ma wulə wá v bwe, v wú: «N mù nə yi *Zwifə-ba piú tə?» Zwezi ma le wá, v wú: «Mə ku yi nətv, ndə n nə swìn tə». 12 Zwezi ga wà yoo mama le yièn tə yuu wa, Zwifə-ba Yui *jonwana yun tìàn tə də ba *nəkwina tə nə swìn, ba ja zigi v nə. 13 Pilatə dǎn ma swìn v con, v wú: «N ba tə tə mama nèn, ba nə swìn, ba ja ziga n nə, naaa?» 14 Yá Zwezi kúv wà wá le ku yoo tə yuu wa míámíán. Ku dǎn ga gwárí yáá tíú tə zənzən.

Ba bərə Zwezi bərə, sə ba gv wá

(Marəkə 15.6-15; Likə 23.13-25; Zwan 18.39-40; 19.4-16)

15 *Pakə cànà mama nə yí, yáá tíú tə yáá pa, ba dɔgv bǎn diə liú tə, laluv tə nə lòrì, sə v dɔgv. 16 Yá ku mù máǵá təntə wa, bǎn diə liú don yin lá, ba nə bonə Barabasə, v yiri nə nan zənzən. 17 Yáá tíú *Pilatə dǎn ma bwe lià tə nə kun duən nə tə, v wú: «Wàà nə á pià, sə à dɔgv: Barabasə,

nə à yàé Zwezi tə, ba nə boŋə *Kərisə tə?» ¹⁸ Cígá, Pilatə yà yàé, ba nə ja Zwezi, ba bà v con, tə dən. Ku yi wugwiu yiri nə.

¹⁹ Mánjá tə wa, Pilatə nə wulə bərə tə bwálí nə, v kan pin liú bà, v swin v con, v wú: «Tɪtɪn ku tə nə, à dí càn zənzən cígá tíú wà tə yiri à pandwɪa wa. Ku mù yiri nə, dàn ká kə n tiàn v yièn wa!»

²⁰ *Zwifə-ba Yɪ *jonwana yun tiàn tə də ba *nəkwɪna tə vɔvəri lià tə pubɔŋa, ba kə ba con, ba pa ba lɔri Barabasə ba dugv, ba ga pià, sə ba gu Zwezi mù. ²¹ Yáá tíú tə bwe ba, v wú: «Ba wàà tətə nə á pià, sə à dugv ba bələ tə wa?» Ba ma le, ba wú: «Barabasə!» ²² Pilatə ma bwe, v wú: «Ku dàn yi à wá fwa Zwezi tə, ba nə boŋə Kərisə tə nətə?» Ba mama ma le, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa!» ²³ Yáá tíú ma bwe, v wú: «Bèèè yokɔkwɪun nə v fwa?» Yá ba dàn ken ba diàn mama lá, ba bubwi, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa!»

²⁴ Mánjá tə, Pilatə ni də, v wàri won mama v fwa, yá lià tə ga kwɛn ba cəri ba sùri lá, v ti níá, v ma sin v jìan lalɔv tə yáá con, v ga wú: «À yáá twá ka təlɔ cígá tíú wà tə tian tə wa! Ku yi á mù yoo!» ²⁵ Lalɔv tə mama le, ba wú: «D tian tə yoo wá tu nə mù, də nə bia yuu wa!»

²⁶ Pilatə dàn ma dugv Barabasə. V pa ba mà Zwezi də kafiran, v yura lá, ba ga ti wá, ba pa, sə ba paa dagarv tə yuu wa.

Pamana mun Zwezi (Marəkə 15.16-20; Zwan 19.1-3)

²⁷ Yáá tíú *Pilatə pamana tə jin Zwezi, ba va bərə diè. Yá pamana tə duən tə mama dàn twi, ba kun v yuu nə. ²⁸ Ba jin v ganan tə, ba li, ba ga zu wá də gasɔɔ nəstian. ²⁹ Ku kwa nə, ba dàn sva casoran yupuu, ba pí v yuu nə. Yá ba ga kə miu daduu v jizən wa. Ba dàn ga tv ba nadwana nii nə, v yáá con, ba mun wá, ba wú: «Nə jònù mú, *Zwifə-ba piú!»

³⁰ Ba pi mumian ba lwá v nə, ba ga jon miu daduu tə, ba ma mà v yuu wa. ³¹ Mánjá tə wa, ba nə mun wá, ba zwèè, ba jin gasɔɔ tə ba li, ba ga kúú píi ba zu wá v tətə ganan tə. Ba dàn ga ja wá ba va, sə ba paa dagarv yuu wa.

Ba paa Zwezi dagarv yuu wa (Marəkə 15.21-32; Likə 23.26-43; Zwan 19.17-27)

³² Pamana tə nə ja Zwezi, ba naŋa tuv tə nii wa, ba jəri bæ don, v yiri nə yi Simon, v nə yi Sirenə tíú. Pamana tə kálú wá, ba pa v zin Zwezi dagarv tə. ³³ Ba yí bwálí don, ba nə boŋə <Goləguta>, ku dən nə yi <yuzɔŋa bwálí>. ³⁴ Yá lá nə, ba pin diven, ba nə gúlí yacara tíú, ku nə cà, tə wa, Zwezi nə, sə v nyu. V nə dédén ku v nii nə, v viga, sə v nyu ku.

³⁵ Ba paa wá dagarv tə yuu wa, ba ga tá kwé, ba ma tara v ganan. ³⁶ Ba ga kori ba jèé lá, sə ba cì v nə. ³⁷ V yuu con nə, ba ken púpúná duən lá nə, tə nə biri won tə, ku nə pin, ba ma gu wá. Tə wú: «D tə nə yi Zwezi, *Zwifə-ba piú tə». ³⁸ Ba pa ŋwina bələ, ba nə gwí lià tə, ku mánjá tə wa, ku bwálí tɛntə nə də Zwezi. V don yi Zwezi jizən yuu, v don tə yi v jigwiə yuu.

³⁹ Lià tə, ba nə twá lá, ba le yáá vuvugu ba yuu, ba ga twin wá. ⁴⁰ Ba yáá swin v con, ba wú: «N mù liú tə, n yà nə pià, sə n mà Zwifə-ba Yɪ *diè tə, n ga lwà ka dian batwa nii nə. N tətə dàn jon n tiàn, də n nə ya Yɪ-Biu, sə n nan dagarv tə yuu wa, n cú!»

⁴¹ Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián tē, dē Yü nii *yēnu tián-ba tē dē *nəkwiña tē dē yā wulə ba muña Zwezi, ba ga wú: ⁴² «D wáá lià duən v jonə, yā v wàri v tətə v jonə! U tà *Yüzərayelə piú, naaa? U dān nan dagarv tē yuu, v cú síún, sē nē ga kē nē waa v nē. ⁴³ U pin v tián Yü nē. Yü nē swə wá, sē v jon wá, síún nē. U swìn dē, v yí Yü-Biu».

⁴⁴ Yá ŋwina tē, ba nē gwí lià tē, ba nē paa daganan tē yuu v səpuni nē, dē wulə ba twín wá, ndə ba duən tē nē.

Zwezi tian tē yoo

(Marəkə 15.33-41; Likə 23.44-49; Zwan 19.28-37)

⁴⁵ Kú nē zigi lugu fugə bələ máǵá wa, yikunu púé tta tē mama nē, kú ja va dədəni lugu batwa. ⁴⁶ Lugu batwa tē nē yí, Zwezi bubwi v kē yü nē dē v luv svəv, v wú: «Eli, Eli, lama sabatan!» Kú dēn nē yí: «Á Yü, à Yü, bēēē nē pin, n ma vi nē n duəv?» ⁴⁷ Lià tē duən yā nē wulə lá nì v kori, ba ga swìn, ba wú: «D boŋə Yü nii *sòsùnù Eli!»

⁴⁸ Ba wa don dəri lala, v va v ti canfnstv v lə diven nyuvu wa. U ti kú v vwa miv nii nē, v làrì Zwezi nē, sē v nyv. ⁴⁹ Yá ba duən tē dān swìn, ba wú: «Zigi, nē wá na dē, Eli nē wá bà, v jon wá!» ⁵⁰ Zwezi ma bubwi v kē yü nē, v ga ti.

⁵¹ Yá *Zwifə-ba Yü *diè tē wa, mimii gànù tē zigi yü nē, kú cırı*, kú cú kú ja tta, kú pwēē bələ. Tta tē səsəgi, pıran kapana ga lwa. ⁵² Ləbərə súrú, yá lià tē zənzən, ba nē yí Yü nē ti, ba yā nē tga, pií ba bwín, ba nan tga wa. ⁵³ Zwezi bwiun tē kwa nē, lià təntə nan ləbərə tē wa, ba va tiv† tē, kú nē yí Yü nyiən wa. Yá lià zənzən ga na ba lá nē.

⁵⁴ *Romə-ba pamana bíi yuu tiú dē pamana tē, ba nē cì Zwezi nē, tē mama ni tta tē səsəgu tē, dē kú tē mē, kú nē yí. Fən dān jin ba zənzən, ba ga wú: «D cígá yā yí Yü-Biu». ⁵⁵ Kana, ba nē dáá, dē yā twá Zwezi kwa, dē v tē yā wulə Galile nagwanaa wa, sē ba tvn ba pa wá. Ba dē yā ziga yuŋəna, ba ga ywǵá. ⁵⁶ Ba wa kana duən nē yí: Mari Madələnə, dē Mari, v nē yí Zwakə dē Zwözefə nuu, dē kan don, v nē yí Zebede bia tē nuu.

Zwezi ləbəri wa kənu yoo

(Marəkə 15.42-47; Likə 23.50-56; Zwan 19.38-42)

⁵⁷ Dədəni nē twi kú yí, jijə tiú don twi, v nē nan Arimate, v yırı nē ya Zwözefə. U dē yā yí Zwezi karbiu. ⁵⁸ U vəli v yí *Pilətə, v ga lōri cwəŋə, sē v gùri Zwezi. Pilətə dān ma pa cwəŋə, sē ba pa wá Zwezi. ⁵⁹ U ma ti wá, v pəpəni v kē ganpon wa, ⁶⁰ v ja wá v va v tún ləbəri nədvn wa, v nē pa ba kù più kapan wa, v tətə yırı. Kú kwa nē, v bəbəli più kapan nəfarv, v ma pú ləbəri tē nii nē, v ga vií. ⁶¹ Mari Madələnə tē, dē Mari tē don dē yā yín lá. Ba yā jəñ ləbəri tē nii nē.

Pamana cìgà Zwezi ləbəri tē nē

⁶² Kú tikvni yā yí *Zwifə-ba *sió dvin tē. Yá Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián tē, dē *Farızian-ba twá duən, ba va ba yí Pilətə. ⁶³ Ba ga swìn, ba wú: «Yuu tiú, nē yəə dē, kú mù kunkvnuv təntə, máǵá tē wa, v tē nē wá ti tē, v

* **27:51** 27.51 Mimii gànù təntə nə pwēē bwálí tē, Yü jonwana yun tián nəkwina tē cıci nē yáá zv, v fwa *jonj tē v pin Yü nē, dē lià tē duən tē nē zwí, ba mē lá tē duən nē. Gànù təntə cırv tē bırı dē, liú mama dān wáá Yü yira, v yí. † **27:53** 27.53 Kú yí *Zwerizalemə yoo nē kú swìn.

yà swìn, v wú: «Dian batwa nii nè, à wá pìí à bwin à nan tian wa». ⁶⁴ Ku mù tè yurí, pa nii, sè ba cì lèbèri tè nè, ku ja vèlè dian batwa. U karbia tè dàn ká bà, ba ñù wá. Yá ku kwa nè, ba ga swìn lalub tè con nè, ba wú: «U pìí v bwin, v nan tga wa». Ku mù talukwa kunkon tontèn càn wá doni dí yáá nyien tè». ⁶⁵ Pilatè ma swìn, v wú: «Á nɛɛ, pamana nè, sè ba cì lèbèri tè nè. Á vèlè á cì lèbèri tè nè, ndè á nè pià nètù».

⁶⁶ Ba dān ma va, ba kwen ba sun lèbèri tè nii zèni, ba tūn pamana lá, sè ba cì ku nè.

28

Zwezi pìí v bwin v nan

(Marəkə 16.1-11; Likə 24.1-12; Zwan 20.1-18; Tɔtɔnan 2.24-38; 1 Korentə tián 15.1-4)

¹ *Zwifə-ba *sié dūn tè nè zwe kwa nè, Mari Madəlenə, də Mari tè don twi jju fuən fuən, sè ba na lèbèri tè. ² Naa nɛɛ, də tia tè səsəgi zənzən, *Yuu-Tiu *maluka nan yu nè, ka cú ka bəbəli kapan tè, ka tūn vān nè, ka ga jəñ ku yuu wa. ³ Maluka tè yà nyūn ndə dwà pɪpɪb nè. Yá ka ganan tè yu nɛpɔwənə ndə janfunpon nè. ⁴ Fən ti pamana tè, ba wulə ba vɪvaga, ba ga ti, ba kù yu nè. ⁵ Maluka tè ma swìn kana tè con, ka wú: «Á dānà ká pa fən ja aba. À yəé də, á pià Zwezi, liù tè, ba nè paa dagarv tè yuu wa. ⁶ U tɛlə yəbə, v pìí v bwin v nan tian wa, ndə v yà nè swìn ku nètù. Á biàn, á ywān bwálí tè, v yà nè pèñ. ⁷ Á dān vèlè lala, á swìn v karbia tè con, də Zwezi pìí v bwin v nan tian wa. U dān ga dí yáá v vèlè, sè v dān ba Galile nagwanaa wa, síún nè. Mə lá nè, ba wá na wá. Mə ku tè nè à jə, sè à swìn á con».

⁸ Ba kèen lala, ba vii lèbèri tè nii nè, də fən də pupoli nɛfarv. Ba ga dəri ba va, ba pa nɛwən tɛntə Zwezi karbia tè nè.

⁹ Naa nɛɛ, də Zwezi twi v jəri ba, v ga wú: «Á jùnì aba!» Kana tè fàrv ba yí v yura, ba tu ba nadwana nii nè, ba ja v nɛɛ nè, ba ga pa wá dun.

¹⁰ Zwezi dān ma swìn ba con, v wú: «Á dānà ká pa fən ja aba. Á vèlè, á swìn à nubta tè con, ndə ba vèlè Galile nagwanaa. Mə lá nè, ba wá na nè».

Pamana tè, ba nè cìgà Zwezi lèbèri tè nè nii tunj

(Matia 27.62-66)

¹¹ Mánjá tè wa, kana tè nè pìí ba vəri, pamana tè duən, ba nè cì lèbèri tè nè, pìí ba bà *Zwerizalemə wa. Ba swìn *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián tè con, ku tè mama, ku nè yí. ¹² Yu jonwana yun tián tè bon jéré ba mù də Zwifə-ba *nəkwina tè. Ba nè vuvv ba kə duən nè, ba zwèe kwa nè, ba pūn səbifarv pamana tè nè, ¹³ ba ga swìn ba con, ba wú: «Á wá swìn də, Zwezi karbia tè nè twi titun nè, ba ñù wá, də á dwèe. ¹⁴ Də yáá tíú, pìú nɛfarv tè nè li v tūn, tè ni ku, nè yəé nè tè wá swìn v con nètù, sè wuwala dān ká yí aba».

¹⁵ Pamana tè jon səbiu tè, ba ga twá ba nii nè, ndə ba nè swìn nètù. Mə nètù nè, ku yoo tè carí ku sú Zwifə-ba pɔwərə wa, ku ja bà zən.

Zwezi biri v tián v karbia fugə nɛɛv tè nè

(Marəkə 16.12-20; Likə 24.13-53; Zwan 20.19-29; 21.1-23; Tɔtɔnan 1.1-12; 1 Korentə tián 15.5-8)

¹⁶ Zwezi karbia fugə nədü tə vəli Galile paan tə yuu, Zwezi nə bırı ba.
¹⁷ Máná tə nə, ba nə nı wá, ba pın wá dun. Ba wa lià duən ga bèéé, də ku yı v mü. ¹⁸ Zwezi fărú v yí, v ga swın, v wú: «Yı ken diàn tə mama Yı *sán nə, də tia yuu wa à jun wa. ¹⁹ Á vələ, á yí dwíé tə mama luv mama wa, sə á ja ba, á fwa à karbia. Á liə ba níá wa, ku twá də nyına Yı, də Yı-Biu tə, də Yı-*Sinju tə yırı. ²⁰ Á ga kàrì ba, sə ba twá ku tə mama nii nə, à nə bırı aba. Á cuga zəni, à wá yà də aba, diun mama, ku ja vələ luv zaŋv».

Zwezi-Kərisə suywánú sagı tə, Marəkə nə púpúnı Marəkə sagı tə yuu wa sugv

Liü tə, v nə púpúnı sagı kv tə

Marəkə nə púpúnı kv mü Zwezi suywánú tə. Marəkə yà tà Zwezi karbiu, v yı v dí yáá v tun də *tuntunu Polə. U dañ yın də Piyerə də Yı tutuŋı tə wa. Mə tə vələ tə wa nə, v ni Zwezi tutunan tə, də v yiən tə me, v nə fwa tə yoo Piyerə con. Kv kwa nə, v púpúnı tə tə, v nə ni.

Lià tə nə, Marəkə nə púpúnı

Marəkə púpúnı v sagı tə v pa lià tə nə, ba nə tà *Zwifə-ba, ba nə tələ *Yızərayelə luv nii wa.

Sagı tə wa sugv

Marəkə bırı ba də, Zwezi nə yı *Kərisə tə, Yı nə tun, *Zwifə-ba dwíı tə yà nə dānı. U mü Kərisə təntə yı Yı-Biu tə, v nə swə zənzən. Yiən tə, Marəkə nə zən v swə, kv yı Zwezi tutunan tə yoo, də v mu yiən də v ni sūrān tə. U tutunan tə bırı də, v cıgá yı Yı nə ti.

Zwan-Batisə kàrà tə yoo

(Matıə 3.1-12; Likə 3.1-18)

¹ Kv yı máná tə, Yı-Biu Zwezi *Kərisə suywánú tə nə twı. ² Yı nii *süsəndə *Ezayı sagı tə wa, Yı swın Zwezi yoo:

«Ywán, à tun à tuntunu n yáá nə, sə v kwen cwəŋə v pa mú. ³ Kv yı beə nə bubwi kasəo lanworu wa, v wú: «Á kwíán *Yuu-Tiu cwəŋə tə, sə á cə v cwəmunı tə, sə tə ya mənə mənə.»

⁴ Kv mü tuntunu təntə yı *Zwan-Batisə. Nətu nə v nan kasəo tə wa, v swın Yı yoo v bırı lià nə, v wú: «Á vəvərə á kwa á ma sá á cuna. Á pıan, ba lə aba níá wa, kv twá də Yı yırı. Yá Yı dañ wá kwen á cuna tə, v li á mü də wá pwərə wa». ⁵ Zwıde nagwanaa lià me də Zwerizalemə tuv lià twı v con. Ba dañ swın ba cuna ba bırı Zwan, yá v ga zıga lá v li ba Zwurəden munaa tə wa, kv twá də Yı yırı. ⁶ Zwan yà zva nyuguma kuran gānə, v ga vwa tənə voru v tənə* nə. U yà dé jərən də turan. ⁷ U dañ kəri Yı yoo v bırı lià tə nə, v wú: «Liü don, v diän nə dáá tə donı nə, v pú à kwa v bā. Á jıun mürı, sə à tu à nadwana nii nə, sə à kuru† v natura. ⁸ Á mü ləgə aba níá wa, kv twá də Yı yırı, yá v mü wá pa, Yı-*Sınu tə sú aba».

Zwan-Batisə ləgə Zwezi níá wa

(Matıə 3.13-17; Likə 3.21-22)

⁹ Zwezi dañ nan *Nazaretə tiv wa, Galile nagwanaa wa, v bā *Zwan con. Zwan ləgə wá Zwurəden munaa tə wa. ¹⁰ Máná tə, Zwezi nə nanja níá tə

* **1:6** 1.6 Mə nətu nə, Yı nii süsəndə tə yá zwi tanan ganan, də ba vwə tanan vwərən ba tənə nə.

† **1:7** 1.7 *Zwifə-ba con, ba yáa pa yonı, nə à yəó liü tə, ba nə ba wá dun pın, sun liü nəz, sə kv bırı də, ba sèe wá, ndə ba vee nə ba diə wa, nə à yəó, sə kv bırı də, v yı dun tíı.

wa, v nɪ lanworu də kʊ sʊrí, yá Yɪ-**Sinju* tɛ cúó v yuu wa ndə gunpwəne nə. ¹¹ Kori dān ga nan Yɪ sǎn nə, kʊ wú: «N yɪ à biswəne tɛ, v nə poli à pùó».

Sɪtana dádɛn Zwezi

(Matíə 4.1-11; Likə 4.1-13)

¹² Kʊ kwa nə, Yɪ-**Sinju* tɛ yigu Zwezi, kʊ pa v va kasɔɔ lanworu wa. ¹³ U yɪ kasɔɔ tɛ wa dɪan sapwɪlə. Kʊ bwálí tɛ nə, **Sɪtana dádɛn*, sɛ v yigu wá, v pa v tun yokokwɪn. Zwezi dɛ ganaŋa yá nə wulə duən nə. **Malikɛ* dān yá ga tunja tɛ pin wá.

Zwezi wulə Galile nagwanaa wa

(Matíə 4.12-17; Likə 4.14-15)

¹⁴ Kʊ kwa nə, ba nə ken Zwan bǎn diə wa, Zwezi vɛli Galile nagwanaa. U swɪn v kàrì Yɪ suywǎjú tɛ lá, ¹⁵ v ga swɪn, v wú: «Mǎŋá tɛ, Yɪ nə lɪ v tún, tɛ yí. Yá mǎŋá bwələ, sɛ Yɪ dé v pàrì tɛ là mama yuu wa. Kʊ mù nə pin, á vɛvərə á kwa, á ma sá á cuna, á ga sɛə Yɪ suywǎjú tɛ».

Zwezi bon fəlijana banja

(Matíə 4.18-22; Likə 5.1-3, 10-11; Zwan 1.35-43)

¹⁶ Zwezi nə wulə Galile mɔnaa tɛ nii nə v vɛli, v nɪ Simon dɛ v nubiu Andere, ba nə yɪ fəlijana. Ba dān yá wulə ba dɪlɪ ba fələ gəgəlù mɔnaa tɛ wa, ba ma janɪ fələ. ¹⁷ Zwezi ma swɪn ba con, v wú: «Á biàn à mù con, à dān wá pa, á pià là, sɛ ba twá à mù Zwezi nə». ¹⁸ Lala dɛ ba dɔgʊ ba fələ gəgələn tɛ lá, ba ga twá v nə. ¹⁹ U nə kɛɛn v va yáá mancɪn dɛ v na Zwakə dɛ v nubiu Zwan, ba nə yɪ Zebede bɪa. Ba yá wulə ba níá yuu bori wa, ba kwen ba fələ gəgələn. ²⁰ Lala dɛ Zwezi bon Zwakə dɛ Zwan. Ba nan ba yá ba nyɪna Zebede dɛ v tütònà tɛ níá yuu bori tɛ wa, ba ga twá Zwezi nə.

Zwezi dɪŋi zini v lɪ bɛɛ don yuu wa

(Likə 4.31-37)

²¹ Zwezi dɛ v karbɪa tɛ yí Kapɛrənayimə tɪv. **Zwifə-ba* **sió* dɪn nə, Zwezi zva **Zwifə-ba* **jóró* diə wa, v ga wulə v kàrì. ²² Là tɛ cɔga wá, v kàrà tɛ gwári ba zənzən. U yɪ v kàrì ba dɛ diàn, Yɪ nə ken v jun wa. Kʊ mù nə pin, v nə ba yɪ ndə Yɪ nii **yənu* tián tɛ nə.

²³ Kʊ mǎŋá tɛ wa, bɛɛ don, **zini* yá nə jə, zva **Zwifə-ba jóró* diə tɛ wa. Zini tɛ hubwɪ, kʊ wú: ²⁴ «Bɛɛɛ nə n pià fwa nə yɪra, **Nazaretə* Zwezi? N yɪ n twi, sɛ n cɔgʊ nəba. Á yəó mú. N ya liù, v nə lɪ v tún Yɪ cɪcɪ yɪrɪ».

²⁵ Zwezi dān caga zini tɛ nii nə, v wú: «Pú n nii, n ga nan n yá bɛɛ tɛ!»

²⁶ Zini tɛ vuvugu bɛɛ tɛ, kʊ ga nan dɛ kʊ mà nii. ²⁷ Kʊ kələ là tɛ mama, ba ga bwe duən: «Bɛɛɛ nə yɪ kʊ tɛ? Kàrà dòn kʊ pin dɛ diàn. Kʊ mù bɛɛ tɛntə pin zini zilí v nii wa». ²⁸ Naa nəɔv, Zwezi yɪrɪ súú tia mama Galile nagwanaa tɛ wa.

Zwezi zwèè là zənzən yayiran

(Matíə 8.14-17; Likə 4.38-41; Tɔtvnan 10.38)

²⁹ Zwezi dɛ v karbɪa tɛ nan **Zwifə-ba* **jóró* diə wa, ba ga va Simon dɛ Andərə sǎn. Zwakə dɛ Zwan dɛ yá wulə dɛ ba. ³⁰ Waran yá jə Simon tɪnkan, v ga tégé. Mǎŋá tɛ Zwezi nə yí, ba swɪn v yoo ba bɪrɪ wá. ³¹ Zwezi fǎrú v yí v yɪra, v ja v jun nə, v van wá v zɪn gəɔɔ tɛ yuu. U waran tɛ zwèè, v ga zàn, v wulə v tanɪ, sɛ v ma lɪ Zwezi vəri.

³² Máná tē dēdēni nē yí, yí nē zva kwa nē, lià tē mama tí ba yayıŋa dē lià tē *zini nē jē, ba ja va Zwezi yáá nē. ³³ Tıv tē lià mama yà kun diè tē mimii yáá nē. ³⁴ Zwezi dān zwēe lià kapupu yayıran tē yirē yirē yà nē jē ba, v ga dıŋi zinē zēnzēn v li lià yuu wa. U wà yá v pa zinē tē swın, v yà nē yēè dē, tē yēè wá yırı.

Zwezi kàrà Galile nagwanaa wa

(Likø 4.42-44)

³⁵ Ku tia nē pıri, Zwezi zàn v nan tiv tē wa, dē tıbulakıv tē wà yí. U vèli bwálí tē, won mama nē tēlé. Lantē nē, v dān zıga v jùnı Yı. ³⁶ Simon dē karbıa tē duēn zàn ba bıbarı, ba twarı v nē. ³⁷ Máná tē wa, ba nē ni wá, ba swın v con: «Lià tē mama pià mú». ³⁸ Zwezi ma le ba, v wú: «Nē vèlē bwálá tē duēn dē sēpuni tıan tē wa. À pià, sē à kàrì lantē dē, mē ku yırı nē à twi». ³⁹ Zwezi dān ma jıru Galile nagwanaa tē mē wa, v ma kàrì *Zwifē-ba *jéré dii tē wa, yá v ga dıŋi *zinē v li lià yuu wa.

Zwezi zwēe bēe don dayan

(Matıø 8.1-4; Likø 5.12-16; 17.12-19)

⁴⁰ Dayarv don twi Zwezi con, v tv v nadwana nii nē v yáá con, v ga lōri wá, v wú: «N nē swē, n wáá n pın à dayan‡ tē zwēe, sē à dē jı læzwanzēŋu». ⁴¹ U yinēgē jun Zwezi, v te v jun v nē, v dwen v yıra, v ga swın, v wú: «À swē, sē n dayan tē zwēe». ⁴² Lala dē dayan tē zwēe. ⁴³ Ku kwa nē, Zwezi pın bēe tē vıı, v ga bıri wá yìen tē nē cā, v nē mē, sē v va v tun. ⁴⁴ U ga swın v con, v wú: «Ja n nii zēni! Dān ká swın ku liù con. N dān nē vèli, n bıri n tıan *Zwifē-ba Yı *jonwanv tē nē. N dān ga pa wiēn tē, v nē wá ma fwa *jonjı tē, ndē Yı *nii tē, v nē pın *Moyizē nē, nē bıri Yı sagı tē wa, sē dayaran pa, dē ba dayan tē nē zwēe».

⁴⁵ Yá bēe tē vèli, v man bwálí mama ku tē, ku nē yı wá. Ku mù yırı, Zwezi yá ku wàri v vèli v nanja tiv mama wa, pwēnē pwēnē. U yáá mē kwa con, bwálá tē, lià nē ba bwèlē. Yá ba ga tē nanja bwálá mama, ba twi v con.

2

Zwezi zın gwànú don

(Matıø 9.1-8; Likø 5.17-20)

¹ Ku kwa nē, Zwezi piı v va Kapērēnayimē, yá lià dān ni dē v wulē diè don wa. ² Lià zēnzēn twi ba kun duēn nē. Halı bwálí mama yá súé, yá bwálí ya kúv tēlé kàrá wa, mimii tē yáá nē. Zwezi yá wulē ba v kàrì Yı suywánı tē. ³ Lià duēn twi dē gwànú don, ba wa bara banıa ga zıŋa gwànú tē.

⁴ Lià tē nē dáá tē pın, ba yá wàri wá Zwezi nē ba bıri. Ba dān ma di ba poru bıv dēyuu tē wa, ku mē dē bwálí tē Zwezi nē wulē. Ba dān ga twá bıv tē, ba cú gwànú tē nē tégé v tıtav tē wa, diè tē wa. ⁵ Zwezi nē ni dē, bara tē ken ba waa v nē, v dān swın gwànú tē con, v wú: «À dabēe, à kwen n cuna tē, à li n mù dē Yı pwērē wa».

⁶ Yı nii *yēnu tıan yá nē jē lá, yá bıŋa ba waa con nē, ba wú: ⁷ «Bēēēe nē pın, bēe wà tē swın nētēn? Ku yı Yı nē, v twın! Wàà nē wáá cuna v

‡ 1:40 1.40 *Zwifē-ba con, dayan nē jē liù, v yı ba yáá li wá ba dwıı wa. U dayan tē nē zwēe dē ku tē jē *jonjı, v nē mēe, sē v fwa, sē v ma piı, v zv v dwıı tē wa.

kwen v li v m̀d̀ də Yui pwərə wa? Ku yi Yui ciu!»⁸ Zwezi zəzən v lwarı ku tə, ba nə buja, v waa con, yá v ga swın ba con, v wú: «Bèèèè nə pın, á ma jə pubuŋi tətə yiri á waa con?»⁹ Də à nə swın gwánú tə con, à wú: «À kwen n cuna tə, à li à m̀d̀ də Yui pwərə wa», nə à yəé, à nə wú: «Zàn yui nə, n ti n titav, n ví!» Ku kwa nə yi mwálí? ¹⁰ Yá à dǎn pià, sə á yəni də, Yui ken diàn *Ləzwənə-Biu* jıın wa tia yuu wa, sə v kwen cuna, v li v m̀d̀ də Yui pwərə wa». Zwezi dǎn ga swın sùràn tətə gwánú tə con, v wú: ¹¹ «À m̀d̀ nə swın ku n con nə: Zàn, n ti n titav, n va n sǎn». ¹² Mǎnǎ tə wa, lià tə mama yà nə wulə ba ywǎnǎ, lala də bæ tə zàn, v ti v titav, v viri. Ku gwárí ba mama, ba dǎn ga bwı Yui nə, ba ga swın, ba wú: «Nə tə wà ku tə ba tə nyınyga nı!»

Zwezi bon Levi, sə v twá v nə
(Matıə 9.9-13; Likə 5.27-32)

¹³ Zwezi piı v va Galile m̀naa tə nii nə. Lalub zəzən yà twi v con, v kǎrì ba. ¹⁴ V nə kèéń, v nı Aləfe biı Levi, də v jèé v jonə lanpoo. Zwezi ma swın v con, v wú: «Zàn, n bà, n twá à nə!» Levi dǎn zàn, v twá v nə. ¹⁵ Ku kwa nə, Zwezi də v karbia tə vələ Levi sǎn nə, sə ba dé wodiu. Lià tə, ba nə jonə lanpoo, də cuna lià duən, ba yà wulə ba dé də ba. Ba m̀d̀ ləzwənyirə tə yà dáá, ba nə pwı v kwa. ¹⁶ Yui nii *yənu tián tə, ba yà nə wulə *Farızian-ba kwa də yà wulə lá nə. Ba nı Zwezi də v wulə v dé də lià tə, ba nə jonə lanpoo, də cuna lià duən. Ba dǎn swın Zwezi karbia tə con, ba wú: «Bèèèè nə pın, v ma dé də lià tə, ba nə jonə lanpoo, də cuna lià tə?» ¹⁷ Zwezi ma nı ku, yá v dǎn swın ba con, v wú: «Lià tə, ba yira nə zürə, ba dimütürv pià, ku yi yayıŋa nə pià dimütürv. Á wà twi, sə à bon cígá tián, yá cuna lià tə».

Zwezi birv kǎrə nədvn nivori yuu wa
(Matıə 9.14-17; Likə 5.33-39)

¹⁸ Dıın don nə, Zwan† karbia də *Farızian-ba yà vwə ba níó. Lià dǎn twi ba bwe Zwezi, ba wú: «Bèèèè nə pın Zwan karbia də Farızian-ba tə yáá vwe ba níó, yá n m̀d̀ karbia tə ga ba ba níó vwe?» ¹⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Bæ nə pià v vva v kan fúru, v dabara yáá bà, sə ba twá ba dé fúru tə diŋə tə. Á buja də, ba wá vwe ba níó, ba dǎn ká dé wodiu tə, yá fúru bæ ga wulə də ba?» ²⁰ Yá mǎnǎ dǎn wá bà, fúru bæ tə nə ba ya lá. Ku m̀d̀ mǎnǎ təntə wa, ba dǎn wá vwə ba níó.

²¹ Liü təló, v nə wá fu gantwandvn v ma pú gangwırv. Ku nətv tə nə fwa, gandvn tə wá vuri gangwırv tə vǎn don, yá buv tə dǎn wá doni dé yáá tə tətə. ²² Yá liü mama ba swana tə nə wulə tə zaŋa lwé v kəni purə nədwara wa. Ku nətv tə nə fwa, tə m̀d̀ swana tə wá pa purə tə pwın, yá swana tə də purə tə me wá va bwáná. Ku me, sə ba kə swana tə nə wulə tə zaŋa purə nədvra wa».

Zwezi nə ti sié dıın tə
(Matıə 12.1-8; Likə 6.1-5)

²³ *Zwifə-ba *sié dıın don nə, Zwezi yà twá kǎrı wa v kèéń. V karbia tə ma vəli də ba kén mına yun tə cwəŋə tə nii nə. ²⁴ *Farızian-ba tə dǎn ma swın Zwezi con, ba wú: «Ywǎń, bæèèè nə pın, n karbia tə fwa ku tə,

* **2:10** 2.10 Zwezi yi v tətə yoo nə v swın. † **2:18** 2.18 Ku m̀d̀ Zwan təntə nə yi *Zwan-Batise, v nə li lià níá wa, ku twá də Yui yiri.

ku nə wà mɛ, sə ku fwa sié dɪn nə?» ²⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Á tɛ wà kàrì piú *Davidə yoo naaa? Bèèèè nə v fwa máǵá tɛ wa, niən tɛ nə jɪn v də v kwa lià tɛ, yá wodiu də ga tɛlɛ ba dɛ? ²⁶ U zba Yɪ *diè tɛ wa, v dé dipen tɛ, ku nə wulə lá nə. Abɪatarə yà nə yɪ *Zwifə-ba Yɪ *jonwanv yuu tiú ku máǵá tɛ wa. Yá Yɪ *nii tɛ, v nə pɪn *Moyizə nə, yá pɪn cwəŋə Yɪ jonwana tɛ cɪcɪ nə, sə ba mɔ̀ nə dɛ Yɪ diè dipen tɛntə. Yá Davidə ti tɛ, v dé v ga li tɛ duən v pa v lià tɛ nə». ²⁷ Zwezi kúv swɪn ba con, v wú: «Yɪ yá v fwa sié dɪn, sə ku ma kwen ləzoni, ləzwənə tà ba fwa sié dɪn yɪrɪ. ²⁸ Ku mɔ̀ nə pɪn, *Ləzwənə-Biu‡ tɛ ma ti sié dɪn tɛ də tɛtə».

3

Bɛɛ don v jɪn nə tɪga yoo

(Matie 12.9-14; Likə 6.6-11)

¹ Ku kwa nə, Zwezi piú v zv *Zwifə-ba *jɔ̀rɛ diè tɛ wa. Yá bɛɛ don yá wulə lá, v jɪn nə tɪga. ² Lià duən yá pàli Zwezi, ba ga cɪga v nə, sə ba jɛn v nə wá pa v yayɪv tɛ zwèè Zwifə-ba *sié dɪn tɛ nə. Ba yá pià, sə ba twá nɛtv, ba ma swɪn, ba zɪɪ Zwezi nə. ³ Zwezi swɪn bɛɛ tɛ, v jɪn nə tɪga, tɛ con, v wú: «Zàn yɪ nə, lià tɛ mɛ yáá con!» ⁴ U dǎn ga bwe lià tɛ, ba nə ywǎǵá tɛ, v wú: «Bèèèè nə Yɪ *nii tɛ swɪn, sə ba fwa sié dɪn nə? Yozəŋu nə à yèé yolwan? Ku mɛ, sə à jon bɛɛ tɛ mu, à kə luv, nə à yèé, sə à yá wá v cùgù?» Yá ba yá ba le. ⁵ Zwezi ywǎn ba mɛ də luja. U pié ga cùgù zənzən ba yuu wa, ba pubunkukwɪnən tɛ yɪrɪ. U dǎn ma swɪn bɛɛ tɛ con, v wú: «Làri n jɪn tɛ à con!» U ma làrì ku, ku ga lwǎn ku jì jɪn nəzəŋu.

⁶ *Farɪzɪan-ba tɛ zàn ba nan ba vií. Ba vɛli ba na *Erodə kwa lià, ba vuvu ba jɛn, ba nə wá twá nɛtv, ba ma gv Zwezi.

Lià twi Zwezi con

(Matie 12.15-21; Likə 6.17-19)

⁷ Zwezi də v karbɪa tɛ nan lià tɛ wa, ba va Galile mɪnaa tɛ nii nə. Laluv tɛ piú v kwa. Ba yá naŋa Galile də Zwide nagwanɛɛ, ⁸ də *Zwerizalemə tv, də Yidime nagwanaa, də nagwanaa tɛ, ku nə wulə Zwurəden mɪnaa tɛ vǎn tɛ don nə, də luv tɛ, ku nə bwələ Tirə də Sidon tián tɛ. Laluv tɛntə mɛ yá twi Zwezi con, ba yá nə ni ku tɛ mama, v nə fwa tɛ yɪrɪ.

⁹ Zwezi dǎn ma swɪn v karbɪa tɛ con, sə ba kwen níá yuu bori nɛmanbiə ba tún lá v nə, lià tɛ dǎn ká nyin wá yɪrɪ. ¹⁰ Ku yɪ cíǵá, yayɪja tɛ mama fǎrú ba yí, sə ba dwen v yɪra, v nə wulə v zwèè lià zənzən yayɪran yɪrɪ. ¹¹ Yá máǵá tɛ nə, *zinə tɛ nə yáá na wá, lià tɛ, zinə tɛ nə jə, tɛ yáá tv v yáá nə ba mà nii, ba ga wú: «N yɪ Yɪ-Biu». ¹² Yá Zwezi dǎn yáá caga zinə tɛ nii nə, sə tɛ dǎn ká swɪn ku tɛ, v nə yɪ.

Zwezi kúru v karbɪa fugə bələ

(Matie 10.1-4; Likə 6.12-16; Tɔtvnan 1.13)

¹³ Ku kwa nə, Zwezi diǵa paan don yuu wa, v ga bon lià tɛ, v nə pià, ku tián ma bà. ¹⁴ U li ba wa lià fugə bələ. U kúri ba, sə ba ya də wá, ¹⁵ sə v pa ba va ba swɪn Yɪ svɔv tɛ. U pa ba diàn, sə ba ma wǎní ba dɪja *zinə ba li lià yuu wa. ¹⁶ Ba lià fugə bələ tɛ nə yɪ: Simon, Zwezi nə ken v yɪrɪ Piyerə, ¹⁷ Zebede bɪa Zwakə də Zwan, Zwezi pɪn ba yɪrɪ Bwanɛrəzwəsə, ku dɛn nə yɪ: «ləzoni, ba nə nyɪn ndə dwà бага nə», ¹⁸ Andərə, də Filipə, də

‡ 2:28 2.28 Zwezi yɪ v tɛtə yoo nə v swɪn.

Barətelemi, də Matiə, də Toma, də Aləfe biù Zwakə, də Tade, də Kananitə Simon, ¹⁹ də Yisəkariyotə Zwidasə, v tə v nə jin Zwezi v pa v duŋa nə tə.

Zwezi lià twi, sə ba ja wá, ba ja vii

²⁰ Ku kwa nə, Zwezi più v va sàñ. Lià tə dáá ku pa Zwezi də v karbiə tə yà wàri ba dé. ²¹ V diè lià nə ni tə yièn tə, máǵá tə nə, ba zàn ba bà, sə ba ja wá. Ba yà wú: «D yuu təló».

Zwezi diàn tə naŋa Yü

(Matiə 12.22-32; Likə 11.14-23)

²² *Zwifə-ba Yü nii *yənu tián tə yà nə nan *Zwerizalemə ba bà lá yà swìn, ba wú: «*Zinə più tə, ba nə boŋə <Beləzebilə>, nə wulə v yira, v mü ga nə ti wá. Ku yi zinə tə mama più tə nə pün wá diàn, sə v ma li zinə tə lià yuu wa».

²³ Zwezi dàñ ma bon ba, v swìn ba con də zwansıarı: «Nətə nə *Sitana wá wàni v diŋa v tətə? ²⁴ Á ywàǵá á jón: Payuu lià nə zıga duən nə, ku payuu tə turi nə ga. ²⁵ Diè tián nə zıga duən nə, ku turi nə ga. ²⁶ Ku mü tə yiri, Sitana nə tə v tiàn, v luu tə nə pwèe, v diàn tə wàri lá tə yanı, tə wá zwèe. ²⁷ Liù mama wàri ladıa diè wa v zwı v ŋwìn v wiən, də v diàn nə ba wá dwə, sə v dí yáá v vwa wá. Ku kwa nə, v dàñ wàá won mama v ti v diè tə wa.

²⁸ Cíǵá mama, à mü nə swìn ku á con: Yü wá kwen ləzoni cuna yiri mama, də ba tıran yiri mama, ba nə twın v mü Yü, v li v mü də ba pwərə wa. ²⁹ Yá liù tə me, v nə wá twın Yü-*Siŋu tə, Yü ba ku tíú cuna kwen v li v mü də wá pwərə wa, mama. Ku cuna təntə ba zwèe, abada».

³⁰ Zwezi swìn ba con nətu, ba yà nə swìn də, zinə wulə v yira tə yiri.

Zwezi nubıa tə də v nuu yoo

(Matiə 12.46-50; Likə 8.19-21)

³¹ Ku kwa nə, Zwezi nubıa də v nuu twi, ba zıga kàrá wa, ba ga tun liù, sə v bon wá. ³² Lalub yà jə ba kıkari Zwezi, yá ba ga swìn v con, ba wú: «Cugv zəni, n nuu də n nubıa wulə kàrá wa, ba bwe n yoo». ³³ V ma le, v wú: «Wàà nə yi à nuu, bərə ga nə yi à nubıa?» ³⁴ V dàñ ga ywáñ lià tə, ba nə jə ba kıkari wá, v ga swìn, v wú: «Á ywàǵá, à nuu də à nubıa nə ba wulə yəbə. ³⁵ Ku yi liù tə me, v nə zilí Yü nii nə yi à nubıu, də à nakua, də à nuu».

4

Wodürú zwansıarı

(Matiə 13.1-9; Likə 8.1-8)

¹ Diun don nə, Zwezi yà kúv wulə v kàri Galile munaa tə nii nə. Lià zənzən twi ba kıkari wá, ku pa v zàn v zv níá yuu bori wa v jəé. Ku níá yuu bori tə yà zıga munaa tə wa bəbəru tə nii nə. Lià tə mü ga jəé tia, buu tə bəbəru nə. ² Zwezi yà twá zwansıarı, v ma bırı ba yièn zənzən. V kàrá tə wa, v wú: ³ «Á cuga, wodürú nan, sə v dù. ⁴ V dàñ nə wulə v mí wodwii tə, ku vàn don tua cwəŋə yuu. Zənbii twi tə dé tə.

⁵ Ku vàn don tua kapatau tia wa, tıran nə ba dáá lá. Ku bwálí tə nə, wobıa tə nan lala, ku nə yi titalu yiri. ⁶ Máǵá tə, yü nə bıga, ku dí wobii tə, tə ga ti tə kù, tə ŋunan nə wá tia zwı zəni yiri.

⁷ Wodwii tə vàn don tua casɔran tia wa. Tə nə pən máǵá tə nə, casɔran tə boru tə pú wobii tə yuu nə, tə dǎn ga sìnì tə ti. Tə wà won mama fwa.

⁸ Yá tə duən tua tia nəzəŋu wa, tə boru tə kwen, tə zɪn bia: Tə duən zɪn bia fitwa, tə duən sapwɪtwa, yá tə duən bíí». ⁹ Zwezi dǎn ma swìn v sùrí lá, v wú: «Liù mama dǎn mɛ, sə v kə diàn, v sùrí v zɪan, v cugv zəni!»

Yoo tə nə pɪn, Zwezi swìn də zwansɪsari
(*Matie 13.10-15; Likə 8.9-10*)

¹⁰ Máǵá tə, Zwezi yà nə ɣúná də lià tə, ba tə, ba nə boli v nii, də v karbia fugə bələ tə lòrì, sə v gwin zwansɪsara tə dən v biri ba. ¹¹ V ma le ba, v wú: «Á mù wáa Yɪ pàrì yìèn tə, tə nə sègə tə dən á nì, á pɪn á tiàn nə. Yá lià tə, ba nə ba à nə twá, tə mù yɪ zwansɪsari nə, ba wá twá ba ma nì yìèn tə mama. ¹² Kɔ dǎn wá pa, ba ywǎn, ba ga ba na. Kɔ wá pa ba cugv, ba ga ba kɔ dən nən. Ba yà nə nən kɔ dən, ba yá wá lwǎn ba pubɔŋa, ba ga va Yɪ con. Yá Yɪ yá wá kwen ba cuna tə v li ba mù də wá pwərə wa».

Zwezi gwin wodùrú zwansɪsara tə dən
(*Matie 13.18-23; Likə 8.11-15*)

¹³ Kɔ kwa nə, Zwezi swìn v karbia tə con v wú: «Á yèrì zwansɪsara ka tə dən? Nətə nə á dǎn wá fwa á ma yəni tə duən tə mɛ?»

¹⁴ Wodùrú tə nə dwì tə yɪ ndə liù tə nə, v nə swìn Yɪ sugv tə. ¹⁵ Ləzoni duən yɪ ndə cwəŋə tə nii nə, wodwii tə yáa nə tu kɔ wa. Ba nə zəzən ba nì Yɪ sugv tə, lala də *Sitana twi, v li kɔ ba waa. ¹⁶ Yá ba duən də yáa yɪ ndə kapataɔ tia nə, wodwii tə nə tua kɔ wa. Ba mù yáa nə nì sugv tə, ba yáa sèe kɔ lala də pupoli. ¹⁷ Yá Yɪ sugv tə wá ba mù lià təntə pubɔŋa tə wa zwi zənzən, ba ga ba diàn jə kɔ waa. Ba nə dí càn, də ba nə wɔwǎh ba Yɪ sugv tə yɪrì, ba yáa pɪí ba yá Yɪ cwəŋə. ¹⁸ Ba duən də yɪ ndə casɔran tia nə, wodwii tə nə tua lá. Ba yáa nì sugv tə, ¹⁹ yá luv kɔ tə wiən twara jə ba zənzən. Ba swə ka pià jɪjə. Luv wiən duən də fɪra jə ba. Tə wiən təntə mɛ yáa pú Yɪ sugv tə yuu nə, tə pa sugv tə kúv wàrì won kɔ fwa. ²⁰ Ləzoni duən yɪ ndə tɪzəŋu nə, wodwii tə nə tua lá. Ba yáa nì sugv tə, ba sèe kɔ. Kɔ mù nə pɪn, ba yɪ ndə wobɪa nə, tə nə zɪŋa bia. Ba duən zɪn bia fitwa, ba duən sapwɪtwa, yá ba duən bíí».

Cànú yuu wa zwansɪsara
(*Likə 8.16-18*)

²¹ Kɔ kwa nə, Zwezi kúv swìn v karbia tə con, v wú: «Liù tələ, v nə wá sɔrv cànú v tún garwa dən nə, nə à yèə gədoə dən nə. Kɔ yɪ v wá tún kɔ canzɪv yuu wa. ²² Won tə mama nə sègə wá na, yá won tə mama yà nə wulə yikunu wa, wá nan poni nə». ²³ Zwezi dǎn ma swìn v sùrí lá, v wú: «Liù mama dǎn mɛ, sə v kə diàn, v sùrí v zɪan, v cugv zəni!» ²⁴ Zwezi kúv swìn ba con, v wú: «Á cɪa á tiàn nə də kɔ tə, á nə nən. Yɪ wá pa aba kɔ tə, á də nə pɪn lià duən nə. Yá v ga wá pa aba, v doni kɔ tə, á nə pɪn. ²⁵ Ba wá pa liù tə nə, v nə jə ba sùrú lá. Yá v tə nə ba jə, ba wá jon mancɪn tə tətə, kɔ nə wulə v con».

Wobɪa nə pən tə ga zaŋa yuu wa zwansɪsara

²⁶ Zwezi kúv swìn, v wú: «Á ywǎǵá nətu tə, Yɪ nə dé v pàrì tə. Kɔ yɪ ndə bɛɛ don nə dùə v kára. ²⁷ Kɔ kwa nə, v pəni də v zaŋa diən mama, yá kɔ máǵá tə wa, wobɪa tə pən, tə ga bori. Bɛɛ tə yèrì nətu tə, kɔ nə fwa.

28 Ƨa tə yáa pa wobɪa tə pɛn tə bori ka tətə nə. Sɪsɪv yáa dé yáa ku nan. Ku kwa nə, ku yáa lura, ku ga kə bɪa. 29 Máná tə, wobɪa tə nə bɪga, bɛɛ tə yáa zàn, v za wiən tə də v sɪú. Ku nɛtv tə bɪrɪ də, wiən zagv máná yí».

Wobiu nɛmanbiə don yuu wa zwansɪsara

(Matɪə 13.31-32, 34-35; Likə 13.18-19)

30 Zwezi kúv swɪn, v wú: «Bɛɛɛɛ nə nə wáa nə ma maɲa Yɪ pàrɪ tə? Bɛɛɛ zwansɪsara nə nə wáa nə tɪ nə ma maɲa ku? 31 Ku yɪ ndə wobiu nɛmanbiə nə, ba nə dùè. Ku mù nə yɪ wobɪa tə mama nɛmaa. Yá ku dwiu kwa nə, ku yáa pɛn. 32 Ku yáa boru, ku jɪ nɛdarv, ku doni dɛvɪran mama. Ku nɛɛ tə yáa dara, zɛnbii tətə wáa tə pwalan tə kəni ku yuu wa». 33 Nɛtv nə Zwezi yá twá də zwansɪsarɪ zɛnzɛn, ndə tə tə nə, v ma swɪn Yɪ sugv tə v bɪrɪ lɪà tə nə. U yáa swɪn Yɪ sugv tə ba con ndə nɛtv tə, ba nə wá wàní ba nɪ ku dɛn. 34 U yáa ba swɪn, də ku nə tà də zwansɪsarɪ. Yá v dàñ nə wulə də karbɪa tə cɪcɪ, v yáa yá zwansɪsarɪ tə, v ga gwɪn tə yìèn tə mama v bɪrɪ ba.

Zwezi pɪn, mɪnaa vɪv nɛfarv zɪgɪ

(Matɪə 8.23-27; Likə 8.22-25)

35 Ku dɪn tə tətə nə ku dɛdɛni nə, Zwezi swɪn v karbɪa tə con, v wú: «Nə vɛlə mɪnaa tə vàn tə don nə!» 36 Ba dàñ nan lalɪv tə wa. U karbɪa tə jɪn wá də níá yuu bori tə, v nə wulə ku wa, ba ja víí. Níá yuu bwɛrə duən yá bwələ də wá. 37 Ku kwa nə, vɪv nɛfarv zàn, ku mà níá ku kəni níá yuu bori tə wa, ku pa ku swí. 38 Zwezi yá tógó ku kwa con, v dwɛɛ v ganpuri yuu wa. U karbɪa tə ma zɪn wá, ba swɪn v con, ba wú: «Karnɪna, nə wá tɪ! Ku yoo ba mú jə?» 39 Zwezi ma zàn, v baa vɪv tə nii nə, yá v ga swɪn mɪnaa níá tə con, v wú: «Pa n zɛzugu tə nyv lál!» Ku máná tə wa, vɪv tə zɪgɪ. Yá bwálɪ tə mɛ zùrɪ siii. 40 Zwezi dàñ ga swɪn v karbɪa tə con, v wú: «Bɛɛɛ nə pɪn, fɛn jə aba nɛtv? Á ba á waa kəni à nə wuuu, naaa?» 41 Yá fɛn yá jə ba zɛnzɛn. Ba dàñ swɪn duən con, ba wú: «Bɛɛ wá tə tà ndə lɪà mɛ nə. Vɪv də mɪnaa mɛ zɪlí v nii!»

5

Zwezi lɪ zɪnə bɛɛ don yuu wa

(Matɪə 8.28-34; Likə 8.26-39)

1 Ku kwa nə, Zwezi yí Galile mɪnaa tə vàn don nə, Zwerazɛmɪan-ba nagwanaa wa. 2-3 Ba nan níá yuu bori tə wa. Ku máná tə wa, bɛɛ don twɪ v jérɪ Zwezi. *Zini yá jə ku bɛɛ tɛntə. U yɪ v nan pɪràn buran wa. U yá wulə tə pɪràn buran tə wa, ba nə kwa, ba ma kəni tɪga. Lɪù yá tɛlɛ, v nə wáa wá v vwe də banzala tətə. 4 Ku nɛɛ cɛ duən, ba nə vwə v nɛɛ də lugu ɲoni, ba vwə v jìàn də banzala, yá v kàrv banzala tə də lugu ɲoni tə. Lɪù mama dɪàn yá wá wá yí. 5 Máná mama, tɪtɪn də yɪcav, v yáa jírɪ tɪga pɪràn buran ba tə wa də pɛɛn yuu wa. U mà nii də v bɪrɪ v yɪra v kàrɪ də kapana.

6 U nɪ Zwezi yɪɲɪna, v dàñ ma dərɪ v bà, v tv v yáa con. 7 U ga bubwi zɛnzɛn, v kə yɪ nə, v wú: «Zwezi, Yɪ tə, v nə wulə tə mɛ yuu wa, biù, bɛɛɛ nə n pìà à con nə? Á lòrɪ mú, sɛ n taa Yɪ yɪrɪ, dàñ ká kə nə càn wa». 8 Zwezi yá swɪn v con, v wú: «Zini, n nan bɛɛ tə yɪra!» 9 Zwezi dàñ ma bwe, v wú: «N yɪrɪ nə ya bɛɛɛ?» Ku ma le wá, ku wú: «À yɪrɪ nə yɪ

«buruburu.» Ku yi cigá, zinè zènzèn yà dáá bɛɛ yuu wa. ¹⁰ Yá ku dán lòri pwəpwə, sɛ v dàn ká dɔja tɛ, v lɪ lɔv nii tɛ wa.

¹¹ Twərən zènzèn yà wulə ku bwálí tɛ nɛ paan yira, tɛ dé wodirən. ¹² Zinè tɛ ma lòri Zwezi, sɛ v kɛ tɛ twərən tɛ yira. ¹³ Zwezi ma pa tɛ cwəŋɛ. Zinè tɛ dán ma nan bɛɛ tɛ yira, tɛ zv twərən tɛ. Tɛ yí mùrù bələ. Tɛ mama míámíán nan paan tɛ yuu, tɛ tv mɔnaa tɛ wa, tɛ ti.

¹⁴ Twərən nəcira tɛ dán dəri, ba va ba swìn ku yoo tɛ tv tɛ dɛ tibii tɛ wa. Lià dán zàn ba va ba ywán ku tɛ, ku nɛ tun. ¹⁵ Ba twi ba yi Zwezi dɛ bɛɛ tɛ, v yà nɛ jɛ zinè buruburu tɛ. V yà jòé, v zv ganan, v yí ga na tia. Fən zva ba. ¹⁶ Twərən nəcira tɛ man ku tɛ mama, ba nɛ nɪ ba biri lià tɛ. Ba man ku tɛ nɛ yí bɛɛ tɛ, zinè tɛ yà nɛ jɛ, tɛ ma nan tɛ zv twərən tɛ. ¹⁷ Ba dán ma lòri Zwezi, sɛ v nan ba nagwanaa tɛ wa.

¹⁸ Zwezi nɛ pià, sɛ v zv níá yuu bori tɛ, bɛɛ tɛ, v yà nɛ jɛ zinè zènzèn, tɛ lòri wá, sɛ v yá v pa v twá v nɛ. ¹⁹ Yá Zwezi dán vɪga, v ga swìn v con, v wú: «Píí, n va n diè n lià con, n man ku tɛ mama, *Yuu-Tiu nɛ dəri n yinɛgɛ zènzèn v ma fwa v pa mú». ²⁰ Bɛɛ tɛ ma va nagwanaa tɛ wa, ba nɛ boŋɛ «Tian-Fugɛ» tɛ, v man won tɛ mama, Zwezi nɛ tun v pa wá. Ku gwári lià tɛ mama, ba nɛ cɔgɔ v nii sugɔ tɛ.

Zwayirisə bɔ̀á bwiun də kan don yayigv ka zwèe yoo
(Matie 9.18-26; Likè 8.40-56)

²¹ Zwezi pií v va mɔnaa tɛ vàn tɛ don nɛ dɛ níá yuu bori tɛ. Lalɔv twi, ku kɪkari wá, dɛ v zɪga mɔnaa tɛ nii nɛ. ²² *Zwifə-ba *jéré diè don yuu tiú twi v con. V yiri nɛ yi Zwayirisə. V nɛ nɪ Zwezi, v tua v nɛɛ nɛ, ²³ v ga lòri pwəpwə, sɛ v san v nɛ. V swìn, v wú: «À bɔ̀á wulə v ti». V dán lòri wá, v wú: «Bàá, n tún n jìàn v yuu wa, sɛ n ma jon wá tian jun wa, sɛ v mi ga ya lɔv».

²⁴ Zwezi vɛli dɛ Zwayirisə. Lalɔv púó v kwa dɛ ku nɪŋi v nɛɛ nɛ. ²⁵ Yá kan don yà wulə ba wa, v tɔŋá nɛ twi ka ba zɪga, ku nɛ yí bina fugɛ bələ. ²⁶ V dí càn zènzèn máná tɛ wa, v nɛ ywarɪ v tìàn dɪmɔtura zènzèn con. V cùgù wìən tɛ mɛ, v nɛ jɛ, ku ga tɛ ba kɪkwa. Ku dán yà kwɛn ku jɛ wá zènzèn. ²⁷ V ni Zwezi ŋwɛn. V dán twi lalɔv tɛ wa, v twá Zwezi kwa con, v dwɛn v gànò nɛ. ²⁸ V yà swìn, v wú: «À nɛ kɛn cigá, à dwɛn v ganan tɛ cɪcɪ nɛ, à yayigv tɛ wá zwèe». ²⁹ Naa nɛdu, dɛ v jana tɛ lwagv tɛ zɪga, v ga na v tìàn, v yayigv tɛ nɛ zwèe yiri. ³⁰ Ku máná tɛ wa, Zwezi lwarɪ dɛ diàn nan v yira. V dán vɛvəri lalɔv tɛ tɛtɛŋi wa, v bwe, v wú: «Wàà nɛ dwɛn à ganan nɛ?» ³¹ V karbia tɛ ma swìn v con, ba wú: «N na dɛ, lalɔv tɛ wulə mú ku yugɛ tia tɛ mama, yá n ga bwe, dɛ wàà nɛ dwɛn n yira». ³² Yá Zwezi yà wulə v ywáná, sɛ v lwarɪ liù tɛ nɛ fwa ku nɛtv tɛ. ³³ Fən zva kan tɛ, v dán ga vɪvaga, v yà nɛ yèó yoo tɛ nɛ yí wá yiri. V dán ma bà v tv Zwezi nɛɛ nɛ, v swìn cigá mama v con. ³⁴ Zwezi ma swìn, v wú: «À nakva, n nɛ ken n waa à nɛ tɛ yiri, Yɪ jon mú. Vɛli dɛ bɪcan sié, n yayigv tɛ zwèe míámíán».

³⁵ Zwezi nɛ wulə v swìn nɛtv tɛ, dɛ lià nan jéré diè yuu tiú tɛ sàñ, ba bà ba swìn v con, ba wú: «N bɔ̀á tɛ mi zwèe. N kúó wá mɛ, sɛ n wuwali karyɪna tvu». ³⁶ Yá Zwezi wá sùràn tɛntɛ con tan, v swìn jéré diè yuu tiú tɛ con, v wú: «Dàn ká pa fən ja mú, kɛ n waa cɪcɪ à nɛ». ³⁷ V wá yá v pa liù mama kwé ba, dɛ ku nɛ tà Piyɛɛ, dɛ Zwakə, dɛ v nyánú Zwan.

³⁸ Ba nə yí jéré diè yuu tíú tē sàñ, Zwezi nı làà tē, ba yà wulə ba fwa zəzugu, ba kwi, də ba mà nii. ³⁹ U zva diè tē wa, v swìn ba con, v wú: «Bèèèe yiri nə á fwa zəzugu nətən, yá á ga kwi? Bisımaa tē wà tı, v yı v dwèe». ⁴⁰ Ba dāñ wulə ba muŋa wá. U ma pa ba mama nan, v ga yá búa tē nuu də v nyına, də ba tē, ba yà nə yın də wá. U dāñ zva bwálí tē, bisımaa tē nə wulə. ⁴¹ U jin búa tē jin nə, v ga swìn v con də v luu sugu, v wú: «Talita kumi!» - Ku dēñ nə yı: Bısmakana, à m̀ nə swìn ku n con: Zàn yı nē! ⁴² Bısmakana tē zəzən v nyí v zàn v vèli. U yà jə buna fugə bələ. Ba nə nı ku nətə tē, ku gwárí ba mama, ku nə dīgà ba yuu zənzən yiri.

⁴³ Yá Zwezi dāñ dùè súú ba nii nə, də ba dān ká pa, sə liù mama lwarı ku. Ku kwa nə, v swìn ba con, v wú: «Á rıan wodiu búa tē nə, sə v dé!»

6

Ba vıga Zwezi Nazaretə nə (Matıə 13.54-58; Likə 4.16-30)

¹ Zwezi nan ku mù bwálí tē nə, v va v nyına sàñ. U karbıa yá kwé wá. ² *Zwifə-ba *sıé dtın nə, v yá wulə v kàrì Zwifə-ba *jéré diè wa. Lià zənzən yà nə cuga wá, ku gwárí ba, yá ba ga swìn, ba wú: «Yèn nə v yèé yìèn tətə mama? Bèèèe nə yı wubıŋa ku tē, v nə jə, də yomulan tē tē me, v nə tıŋa? ³ Ku tà v mù nə yı kapənta tē, v nə yı Mari bıú tē naaa? Ku tà v mù nə yı Zwakə də Zwoze də Zwidə də Simon zınu tē naaa? U nakwana tē təlè nə wa yəbə naaa?» Yá ku nətə dāñ pın, ba yà ba wá sèe. ⁴ Zwezi dāñ ma swìn ba con, v wú: «Ba yáá zilí Yıı nii *sòsònù bwálí mama nə, yá v nyına sàñ nə də v dwíí tıan wa, də v diè wa, ba ba wá zilí». ⁵ Zwezi wà wàní v fwa yomulan duən lá, də ku nə tà, v nə tın v jìàn yayıŋa mancıu yuu wa, v ma zwèe ba yayıran. ⁶ Ba yà nə wà Yıı *nii sèe, tē gwárí wá.

Ku kwa nə, Zwezi jırú v kàrì bwálí təntə tıan tē mama wa.

Zwezi tın v karbıa fugə bələ tē, bələ bələ (Matıə 10.1, 5-14; Likə 9.1-6; 10.1-20)

⁷ U dāñ ma bon v karbıa fugə bələ tē, v tın ba bələ bələ. U pın ba diàn, sə ba lı *zinə làà yuu wa. ⁸⁻⁹ U pın ba nii, v wú: «Á dānà ká tı won mama á kə á yuu. Á dānà ká ja wodiu də lòò də səbiu á ganjıgı wa, á ja nan cwəŋə. Á tıə daduu, á kənə natura, á nə dānà ká zı ganan bələ».

¹⁰ U swìn ba con, v wú: «Máná tē, á nə yı tu wa, sə á mé diè tē wa, á nə zva, ku jə vèli á nə wá nan ku mù tu təntə wa. ¹¹ Tıu don làà nə vıga, sə ba ja aba, nə à yèé, sə ba cugu aba, á naŋa lá. Á zwara á nɛɛ puran, sə ku ya ba yuu yoo». ¹² U karbıa tē dāñ ma va ba kàrì làà, ba wú, ba me, sə ba bə Yıı con, sə ba vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cına. ¹³ Ba duŋı zinə zənzən ba lı, ba zwèe yayıŋa zənzən yayıran də ba kəni nuğa ba yuu wa.

Zwan-Batısə gvrı tē yoo (Matıə 14.1-12; Likə 3.19-20; 9.7-9)

¹⁴ Zwezi nɛwən súé bwálí mama, yá piú *Erodə də dāñ yà nı v yoo. Lià duən yá swìn də, Zwezi tətə nə yı *Zwan-Batısə v nə piú v bwın, v nan tıan wa. Mə ku mù nə pın, v jə diàn, v ma tıŋa yomulan. ¹⁵ Yá ba duən də yá wú, v yı Yıı nii *sòsònù Eli. Ba duən də wú, v yı fuən Yıı nii sòsònà

tə wa liù don. ¹⁶ Erodə nì ku, v ga swìn, v wú: «Ku yi Zwan nə! À pın ba gwəŋə v yuu, yá v píi v bwin».

¹⁷ Ku yi cigá, Erodə tətə yà nə pın ba ja Zwan, ba vwa, ba kə bāñ diè wa. Erodə yà fwa nətə, v zənu Filipə kan Erodıadə yırı, v nə jon. ¹⁸ Zwan yà ma swìn, v wú: «Ku wà me, sə n jon n zənu kan». ¹⁹ Ku yırı nə Erodıadə lıya yà zəŋə zənzən Zwan yuu wa, v yà ga jə ku v bican wa. U yà pià cwəŋə, sə v ma gu Zwan. Yá v yà wàri. ²⁰ Erodə yà dəri Zwan, v yà nə yəè də, v yi cigá tíú, v ga yi Yıı nə ti tə yırı. U dāñ ma cì v nə. U yáá nə cuga v sùràn tə, ku yáá gwárí wá, yá v yáá cugu wá də puswənə.

²¹ Erodə lıri dıın cànà nə twi ku yí, ku yın yuywanu ku pa Erodıadə nə. Erodə dāñ zàn v fwa wodirən zənzən, v pa ləzwənfaran tə nə, də pamana yun tián tə nə, də Galile nagwanaa yáá tián tə nə. ²² Erodıadə búá zua v sa. U sv tə yın ywání ku pa Erodə də v candərə tə nə. Píú Erodə dāñ ma swìn búá tə con, v wú: «Lòri won tə mama, n nə pià, à wá pa ku mú».

²³ U dāñ ga wú, v dùè: «Á wá pa mú won tə mama, n nə pià, ku nə swə ku yi à luv tə fan də». ²⁴ Búá tə dāñ ma nan, v bwe v nuu: «Béeèe nə à me, sə à lòri?» U nuu ma wú: «Swìn ndə Zwan-Batisə yuu nə n pià». ²⁵ Búá tə ma dəri v va v swìn píú tə con, v wú: «Á pià, sə n gwəŋə Zwan-Batisə yuu tə síún síún n kə zəŋə wa n pa nə». ²⁶ Píú píú cùgù, yá v yà ba pià, sə v vi, v nə dùè v candərə tə yáá con tə yırı. ²⁷ U dāñ ma zəzən v tun pamanu don, sə v va v gwəŋə Zwan yuu v ja bà. Pamanu tə nan v va bāñ diè tə wa, v gwəŋə Zwan yuu. ²⁸ U ti ku v kə zəŋə wa, v ja bà v pa búá tə nə. Búá tə ja nan v pa v nuu nə.

²⁹ Máná tə Zwan karbia tə nə ni ku, ba twi, ba ti v tıgi tə ba gùri.

Zwezi pùli dipen v pa bara mùvò bonu nə

(Matıe 14.13-21; Likə 9.10-17; Zwan 6.1-14; Marəkə 8.1-9)

³⁰ Zwezi *tuntuna tə píi ba bà v con. Ba man ba bırı wá won tə mama, ba nə fwa, də ba nə kàri là tə nətə. ³¹ Là tə nə twi, də ba píi ba vırı, tə yà dáá zənzən, ku pa ba wàri wodiu ba jəni ba dé. Ku mù nə pın, v ma swìn ba con, v wú: «Á twaga à nə, sə nə nan kwa con bwálí tə nə, liù nə təlél, sə á wání á síi mancın». ³² Ba dāñ zàn ba ti níá yuu bori tə, ba va bwálí tə, là nə ba bwələ. ³³ Yá là zənzən ni ba, ba ga lwarı ba. Ba nan tıan tə mama, ba va bwálí tə nə də nəe, də Zwezi də v karbia tə tə wá lá yí.

³⁴ Zwezi də v karbia tə nə nan níá yuu bori tə wa máná tə, v ni là tə mama, ba yinəgə jın wá, ba yà nə yi ndə pee nə, tə nə ba payırı jə yırı. U dāñ ma zàn v kàri ba yièn zənzən. ³⁵ Máná tə wa, tıa nə ja ku yí, Zwezi karbia tə fàri ba yí, ba swìn v con, ba wú: «Tıa yí, yá won mama təlél bwálí ku tə wa. ³⁶ Pa, sə là tə píi ba va tıv tə wa də tıbiı tə wa, ba yè wodiu». ³⁷ Zwezi ma le ba, v wú: «Á tətə pıan ba wodiu, sə ba dé!» Ba dāñ ma swìn v con, ba wú: «Nə ba səbiu zənzən jə, sə nə ma yè wodiu nə pa là ba tə nə». ³⁸ Zwezi dāñ ma bwe ba, v wú: «Dipen bagalı nə wulə á con? Vələ á jón!» Ba nə ywáñ tə kwa nə, ba twi ba swìn v con, ba wú: «Nə jə dipen bonu də fələ bələ».

³⁹ Ku kwa nə, Zwezi pın nii v karbia tə nə, v wú: «Á pıan là tə jəñ púlél púlél galı tə yuu wa!» ⁴⁰ Ba dāñ ma pa ba jəñ tıa, bíi bíi, də finu finu.

⁴¹ Ku kwa nə, Zwezi ti dipen bonu tə də fələ bələ tə, v zın v yáá yıı nə,

u kə Yı lēēē. U fɔ fɔ dipen tə u pa karbɪa tə nə, sə ba ma tara lalɔv tə. U tərɪ fələ bələ tə, də u pa ba mɛ nə. ⁴² Ba liù mama dí u sú. ⁴³ Ba pèe dipen tə də fələ tə mumunə, tə nə súś fɪyaran fugə bələ. ⁴⁴ Bara yɪ mùrù bonu ba wa, ba nə dí wodiu tə.

Zwezi vəli níá yuu wa
(*Matìə 14.22-33; Zwan 6.15-22*)

⁴⁵ Kɔ kwa nə, Zwezi zəzən u pa u karbɪa tə zu níá yuu bori tə wa, sə ba dé yáá, ba galɔ mɔnaa tə vən don nə Betəsayɪda tɔv con. U mù tətə dān wá kə lià tə cwəŋə nə. ⁴⁶ U nə pɪn ba vii tə máŋá wa, u dīgá paan don yuu wa, sə u jɔn Yı. ⁴⁷ Tɪa yí máŋá tə nə, níá yuu bori tə də karbɪa tə yá wulə mɔnaa tə tətəŋi wa, yá Zwezi cɪcɪ ga wulə tɪa. ⁴⁸ U nɪ də, u karbɪa tə na cān də níá yuu bori tə ka va, vɔv yá nə fuli kɔ nanja bwálí tə, ba nə vələ tə yɪrɪ. Tɪbulakɔv nɪi nə, u zān u wulə níá tə yuu wa ba səpuni nə, u vəli mancɪn mancɪn. ⁴⁹ Yá máŋá tə nə, karbɪa tə nə nɪ wá də, u vəli níá tə yuu wa, ba bún də, kɔ yɪ wojijiru. Ba dān ma mà nɪi, ⁵⁰ fən yá nə zva ba zənzən yɪrɪ. Zwezi ma u swɪn ba con lala, u wú: «Á dāŋá á jìàn! Kɔ yɪ à mù nə! Á dānà ká pa fən ja aba!» ⁵¹ Kɔ kwa nə, u dān zva níá yuu bori tə wa, ba səpuni nə, yá vɔv tə ga zɪɠɪ. Kɔ gwárí u karbɪa tə zənzən. ⁵² Ba nə nɪ Zwezi də, u fɔba dipen tə, ba yá tə wá u dɪàn tə dēn lwarɪ. Ba pubɔŋɪ yá wà yí.

Zwezi zwèe yayɪŋa yayɪran Zwenezarətə nə
(*Matìə 14.34-36*)

⁵³ Zwezi də u karbɪa tə galɔ mɔnaa tə ba zwèe, ba cú tɪa Zwenezarətə nagwanaa wa. Lantə nə, ba zɪɠɪ ba níá yuu bori tə. ⁵⁴ Ba nə cú, də lià tə zəzən ba lwarɪ Zwezi. ⁵⁵ Bwálí tə mama lià nə nɪi də, Zwezi wulə lià tə yáá nan nagwanaa tə mama, ba janɪ yayɪŋa ba ja twi ba tɪtaran yuu wa. ⁵⁶ Bwálí tə mama Zwezi nə vəli, kɔ yɪ tɪan wooo, tɪfaran wooo, tɪbii wooo, lià yáá ja ba yayɪŋa, ba va ba tún jéré bwálá nə. Ba yáá lòrì wá, sə u yá u pa ba dwen u gānù nɪi nə. Liù tə mama yáá nə dwen u gānù tə nɪi nə, kɔ tíú yayɪɠv yáá zwèe.

7

Kàrà nədwan tə yoo, kɔ nə kwen nə də Yı yìèn duən nə
(*Matìə 15.1-9; Likə 11.37-41*)

¹ *Farɪzɪan-ba də Yı nɪi *yənu tɪàn duən nə nan *Zwerizalemə ba bà. Ba twi ba kɪkarɪ Zwezi. ² Ba mìnù də, Zwezi karbɪa tə duən yáá dé wodiu də ba jɪdurən. Kɔ dēn nə yɪ, ba wá ba jìàn sɪn ndə nətɔ tə nə, kɔ nə mɛ. ³ Farɪzɪan-ba də *Zwifə-ba tə duən mɛ yá twá yofwamɪnan tə nə, ba nyɪna-ba nə yá ba pa ba. Ba yá ba dé, də ba nə wá ba jìàn sɪn zəni. ⁴ Ba nə nan jéré bwálí də ba bà, ba yáá dé yáá ba sɪn ba jìàn, ba dān ga dé. Ba twá dí yáá nə zənzən, sə ba də Yı yìèn ma kwen duən nə, ndə ka sɪn wùrú zwɪn, də lugu zwɪn, də nəkəni nə. ⁵ Farɪzɪan-ba də Yı nɪi yənu tɪàn tə dān ma bwe Zwezi, ba wú: «Bèèē nə pɪn n karbɪa tə ba nyɪna-ba yofwamɪnan tə nə twá? Ba dé wodiu də jìàn, tə nə wá sɪn».

⁶ Zwezi ma le ba, u wú: «Yı nɪi *sùsùnd *Ezayi yá jə cígá, də u nə dí yáá u swɪn á mù níś bələ tɪàn tə yoo, ndə kɔ yá nə púpúní nətən»

«Lià-ba tē yī ba zilí à mù Yū dē ba nii cīcī, yá ba waa ga ḡúná dē nē. ⁷ Ba yijūnī tē yī tūtū, kú tē, ba nē kārī ba burī nē yī ləzoni kārā, dē ba yofwamūnan tē yīrī.»

⁸ Zwezi swīn ba con, v wú: «Á yá Yū bīra tē kwa, á ga twá ləzoni yofwamūnan nē.»

⁹ Zwezi dān ga sūrī lá, v wú: «Á vīga Yū bīra tē mwálí mwálí, sē á ga twá á tētē yofwamūnan nē. ¹⁰ Yū *nīi tē, v nē pīn *Moyizē nē, cīgá swīn, kú wú: «Zilí n nuu dē n nyīna! Yá liū tē, v nē zīrī v kē v nuu dē v nyīna nē, v mē, sē ba gū wá». ¹¹⁻¹² Yá á mù burī dē, liū wáá v swīn v nuu dē v nyīna con, v wú: «N torī tē, à yà nē wá ma san mú tē yī à tūn, sē kú yī *jōŋī kú pa Yū nē». Kú dēn nē yī «kōrēban» dē Zwifē-ba sugū. Yá á dān pīn cwəŋə liū nē, sē v dān ká kúb san v nuu dē v nyīna nē. ¹³ Mē á yofwamūnan tē, á nē kārī lià tē nē nē, á twá á ma lī Yū sugū tē nywarī. Á fwa yiēn duēn zənzən tē nē nyīn ndē tē nē.»

Wiən tē nē cùgà ləzwənə Yū yáá nē
(Matīə 15.10-20)

¹⁴ Zwezi ma kúb bon lià tē, v swīn ba con, v wú: «Á mama cūga, á ga nī kú tē dēn. ¹⁵ Won tē mama nē naŋa kārā con, kú zwī ləzwənə wa, wārī wá kú cùgà. Won tē nē naŋa ləzwənə waa, kú mù won tē nē wáá wá kú cùgà». ¹⁶ [Liū mama dān mē, sē v kē diān, v sūrī v zīan, v cūgū zəni!]

¹⁷ Māŋá tē, Zwezi nē nan lià tē wa v zv diē, v karbīa tē bwe wá kú zwansīsara tēntē dēn nē. ¹⁸ U dān ma swīn, v wú: «Á dē tē yī lià tē, á nē wārī yoo dēn á nī? Á ba nēn dē, won tē nē twá nīi kú zv liū waa wārī wá kú cùgà? ¹⁹ Á yèrī dē, wodiu tē ba v pubūŋa tē wa zwī. Kú yī v pūē wa nē kú zwī, yá kú kwa nē, v yáá twa kú v dūgū kaduəyūu bwálí nē». Tē mù sòrān tē nē nē Zwezi twá v ma swīn dē, wodiu tēlél, kú nē jə durən Yū yáá con. ²⁰ Yá v ga kúb swīn, v wú: «Won tē, kú nē naŋa ləzwənə yīra nē pīn v bīcan yī nəzonu Yū yáá con. ²¹ Liū waa con nē pubūŋī kúkwinan yáá nan, tē pīn v cwārī, v ŋwīn, v gwī, ²² v pià lià kana, lià duēn wiēn jə yimən tē pa wá, v tuŋa wubūŋv, v gīgarī lià, v kúkūlt Yū yīrī tē, v yīi zwī lià wiēn, v cəgə lià, v fwa fwīə, v ga yèrī v yáá. ²³ Tē mù yokúkwinan tē mama yī ləzwənə waa nē tē naŋa, yá tē ga pīn v bīcan yī nəzonu Yū yáá con».

Kavee don ken v waa Zwezi nē
(Matīə 15.21-28)

²⁴ Kú kwa nē, Zwezi kēēn lá, v va nagwanaa don wa, Tirē tv tē nē wulē lá. U zwa diē don wa, yá v ga ba pià, sē liū lwarī v nīi nē, yá v dān nē wà wānī v cī, sē ba dān ká nī v ŋwen. ²⁵ Kan don yà nī Zwezi yoo. U yá jə búa, *zini yá wulē kú búa tēntē yūu wa. U dān ma zān v bà v tv Zwezi nē nē. ²⁶ Kan tē yá yī *Gərekə. Ba burī wá Fenisi nagwanaa wa, Siri nē tī lá. U lòrī Zwezi, sē v dīŋī zini tē v lī v búa tē yūu wa. ²⁷ Yá Zwezi swīn kan tē con, v wú: «Dé yáá n yá n pa diē lià dē ba sú, ka tī bisíná wodiu ka dūl kukurbīi yáá, nē ba zīən yīrī». ²⁸ U ma le wá, v wú: «Karnyīna, kú yī cīgá! Yá kukurī tē yáá dé wodimūmunə tē, bisíná tē nē yá ba pīn tē twī tīa nē». ²⁹ Zwezi ma swīn v con, v wú: «N nē le nē nētū tē yīrī, n wáá n piī n virī, zini tē nan n búa tē yīra». ³⁰ U piī v va v sán, v na v bisīmaa tē dē v tégé gədoō yūu wa. Zini tē ga nan v yīra.

Zwezi súrú bəru don zian v ga puri v nii

(Matïə 15.29-31)

³¹ Zwezi nan nagwanaa tə wa, Tirə tuv nə wulə lá, v twá Sidon tuv. U zıgı lá v va v twá Tıan-Fugə nagwanaa tə wa, v va Galile muna tə vən nə. ³² Ba jun bəe don v zian nə bwın, v ga bəbe ba ja va v con. Ba lörı Zwezi, sə v tın v jun bəe tə yuu wa. ³³ Zwezi ma ja v cıci v ja nan là tə wa, v va yıjuna. U ti v jıfwı v tırı bəe tə zian wa. U lı mumıan, v ma dwen bəe tə nəndəli nə. ³⁴ U zın v yáa yı nə, v sıı fıbn, v ga swın də v luv sugv, v wú: «Efata!» - Ku dən nə yı: «Súrí n tiàn.» ³⁵ Naa nədv də bəe tə zian tə súrı, v nəndəli kólú, v ga swın zəni. ³⁶ Zwezi ma swın là tə mama con də, ba dän ká man kv, ba bırı liú nə. Yá ba tə zəzəgi kv, ba pa kv nan kára wa. ³⁷ Ku dän ga gwári là zəni. Ba dän yáa swın, ba wú: «Won tə mama, v nə fwa zıən zəni. U pın zıbvıa nəñ, bəren ga swın».

8

Zwezi pıllú dipen v pa là mürò bania nə

(Matïə 15.32-39; Marəkə 6.35-44)

¹ Ku máná tə wa, là zənzən yá kúv kun duən nə, ba yá ga ba won mama jə, sə ba dé. Zwezi dän bon v karbıa tə, v swın ba con, v wú: ² «Laluv tə yınəgə jə nə, nə ba nə wulə də nə dıan batwa nətən, yá ba ga ba won jə, ba dé tə yırı. ³ Á nə pın ba víı də niən, ba dıàn wá zwèe, ba nan ba tv cwənjə yuu, ba wa là duən nə nan yıjuna yırı.» ⁴ U karbıa tə ma le wá, ba wú: «Nə wəri ba dipen nə pın, ba dé ba swı, bwalı kv tə wa, won mama nə tələ.» ⁵ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Dipen bagalı nə á jə?» Ba ma le, ba wú: «Dipen barpe.» ⁶ U dän ma pa nii laluv tə nə, sə ba jən tia. U dän ga ti dipen barpe tə, v kə Yı lèeèe, v fı fı tə, v pa v karbıa tə nə, ba ma tara là tə.

⁷ Ba yá tə jə fəlibii də. Zwezi ken Yı lèeèe fələ tə yırı, v ga swın v karbıa tə con, sə ba tarə tə ba pa là tə nə. ⁸ Ba liú mama dí v sú. Karbıa tə ga pèe tə mumunə, tə nə ga, ba sú tíı barpe. ⁹ Yá ba yá ga yı là mürò bania. Zwezi dän pın ba víı.

¹⁰ Ku kwa nə, Zwezi də v karbıa tə zəzən ba zv níá yuu bori tə, ba va Daləmanvta nagwanaa wa.

Farızian-ba pıà, sə Zwezi bırı ba v dıàn

(Matïə 16.1-4; 12.38-39; Likə 11.16, 29)

¹¹ *Farızian-ba tə twı, ba wulə ba swın də Zwezi. Ba pıà, sə ba ja v dən nə. Ba lörı wá, sə v tun yomıtv don v ma bırı ba də, v dıàn tə yı tə nan Yı con. ¹² Zwezi sıı fıbn v kə v waa, v ga swın, v wú: «Bèeèe nə pın zèn là ma pıà, sə á fwa Yı dıàn mumınv á bırı ba? Cıgá mama, á mù nə swın kv á con: Á bá fwa Yı dıàn mumınv mama á bırı ba.» ¹³ Zwezi dän kèeñ v ga yá ba, v pıı v zv níá yuu bori tə wa, v va muna tə vən don nə.

Zwezi karbıa tə wà lwarı won tə, v nə yı

(Matïə 16.5-12)

¹⁴ U karbıa tə yá v swèeé, sə ba ti wodıu. Ba yá jə dipen nədv cıci níá yuu bori tə wa. ¹⁵ Zwezi dän ma swın ba con, v wú: «Á zurə á yıra, á cia á tiàn nə zəni də *Farızian-ba sabwarı tə. Á cia á tiàn nə də *Erodə sabwarı tə.» ¹⁶ U karbıa tə ma swın ba pwərə wa, ba wú: «Kv yı nə nə

ba dipen jə, tə nə pɪn v ma swɪn nətɔ». ¹⁷ Zwezi lwarv ku tə, ba nə wú, v dān ma bwe ba, v wú: «Bèèèè nə pɪn á ma wú: <Ku yi nə nə ba dipen jə tə yɪrɪ nə? Á tə wà lwarv! Á tə wà ku dən ni! Á pubuŋa wà yí! ¹⁸ Á jə yíá, tə ba lá na! Á jə zɪan tə ba nən! Á tə wà líí! ¹⁹ Máná tə wa, à nə fwa dipen bonu tə à pa bara mùrù bonu tə nə, á pèe tə mumunə á sú fɪyaran bagalɪ?» V karbɪa tə le, ba wú: «Fɪyaran fugə bələ». ²⁰ «Sə máná tə wa, à nə fwa dipen barpe tə à pa lià mùrù banɪa tə nə, dipen mumunə tíi bagalɪ nə á tí?» Ba le wá, ba wú: «Tíi barpe». ²¹ Zwezi dān ma swɪn ba con, v wú: «Yá á ga tə ba nən?»

*Zwezi súrú liliu don yíá Bètəsayɪda nə
(Marəkə 10.46-53; Zwan 9.1-11)*

²² Zwezi də v karbɪa tə dān vɛli ba yí Bètəsayɪda tɪv. Lantə nə, lià jɪn liliu don, ba ja bà Zwezi con, ba lòrì wá, sə v dwen v yɪra, sə v súrú v yíá tə. ²³ Zwezi jɪn liliu tə jɪn nə, v van wá v ja nan tɪv tə kwa con. V dān ga li mɪmɪan mancɪn v kə bɛɛ tə yíá yuu wa. V tún v jìàn v yuu, v ga bwe wá, v wú: «N wàá won n nɪ?» ²⁴ Liliu tə súrú v yíá, v ga le, v wú: «À na ləzoni, à na ba ndə tíán nə, yá ba ga vɛli». ²⁵ Zwezi kúv tún v jìàn bɛɛ tə yíá yuu. Liliu tə nə ywǎn v yáá mənə mənə, v yíá tə dān na wɪən tə mama pwənə pwənə. V nɪ yazura. ²⁶ Zwezi dān ma swɪn, v wú: «Vɛli n sǎn! Dān ká va tɪv tə wa!»

*Piyerə swɪn də, Zwezi nə yi Kərisə
(Matíə 16.13-20; Likə 9.18-21)*

²⁷ Zwezi də v karbɪa dān ja ba yáá ba man Filipə Sezare tɪan tə con. Ba nan cwənə yuu, v ma bwe ba, v wú: «Bèèèè nə lià tə swɪn à yuu wa?» ²⁸ Ba ma le wá, ba wú: «Ba duən wú, n yi *Zwan-Batisə. Ba duən wú, n yi Yɪ nii *sòsùnù Eli. Ba duən də wú, n yi Yɪ nii sòsùnà tə wa liù don». ²⁹ Zwezi ma kúv bwe ba, v wú: «Sə á mù con nə? Wàà nə á wú, à yi?» Piyerə ma le, v wú: «N yi *Kərisə». ³⁰ Zwezi dān ma dù súú ba nii nə, sə ba dān ká swɪn ku liù mama con.

*Zwezi swɪn v tɪan də v ka bwin ka nan yoo
(Matíə 16.21-23; Likə 9.22)*

³¹ Ku kwa nə, Zwezi yà wulə v kàrì v karbɪa tə, v wú: «*Ləzwənə-Biu* mɛ, sə v dé càn zənzən. *Zwifə-ba *nəkwɪna, də Yɪ *jɔŋwana yun tíán, də Yɪ nii *yənɔ tɪán wá vɪ wá ba dugv. Ba wá gu wá, ku nə yí dian batwa, v wá píi v bwin».

³² V yáá maŋa ku, v bɪrɪ ba pwənə pwənə. Piyerə dān ma bon wá v ja nan kwa con, v wulə v caga v nii nə. ³³ Yá Zwezi dān píi v vɛvəri, v ywǎn v karbɪa tə duən tə, v ga caga Piyerə nii nə, v wú: «Ja pià bwálí, *Sɪtana, n nə yi n buŋa ndə ləzoni nə, n ba buŋa ndə Yɪ nə tə yɪrɪ».

*Zwezi ka twá ŋwírán
(Matíə 16.24-28; Likə 9.23-27)*

³⁴ Ku kwa nə, Zwezi bon v karbɪa tə də lià tə, v kə duən nə, v swɪn ba con, v wú: «Liù tə mama nə pià, sə v bà v twá à nə, ku tíú kúv dān ká fwa v tɛntɪan puswənə. Ku tíú mɛ, sə v sɛe v twá v dé càn də nə, ku ja vɛlə v tɪan dagarv tə yuu wa. ³⁵ Ku yi cígá, liù tə, v nə pià, sə v jon v mɪ

* **8:31** 8.31 Zwezi yi v tətə yoo nə v swɪn.

tə, v wá kwìn ku nə. Yá liù tə, v nə wá dɔgb v mu tə à mù yiri də Yı suywánú tə swɪn yiri, ku tíú wá jon v mu. ³⁶ Ku funə wa yèn nə ku pa liù nə, də v nə ni tia yuu jɔtə tə mama, yá v ga kwìn mu tə nə, ku nə ba zwɛe Yı con?

³⁷ Won wulə ləzwənə nə wá pa, sə ku ma yè v mu tə ku jon, naaa?
³⁸ Zən ləzoni tə yáá tɛlə də Yı, ba ba Yı nii zilí. Yá liù dān nə dəri cavira, sə v biri də, v ya à mù nə ti, v ga dəri cavira, sə v swɪn à suywánú tə, *Ləzwənə-Biu† tə bá sɛe v jon ku tíú, máná tə, v nə wá pií v bà də *malike v nyina tə dun tə wa».

9

¹ Zwezi kúð swɪn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nə swɪn ku á con: Lià duən, ba nə wulə yəbə, bá ti, də ba nə wá Yı pàrì tə ni də, ku biàn də diàn».

Zwezi lwàn v tiàn

(Matıə 17.1-13; Likə 9.28-36; 2 Piyerə 1.16-18)

² Ku dtan bardv kwa nə, Zwezi bon Piyerə də Zwakə də Zwan, v ja di paan nəfarv yuu, ba də wá cɪci. Ba nə diğà ba yí lá, v lwàn v tiàn ba yíá yuu wa. ³ U ganan tə yá cɪci. Tə yá piri tə doni nətv tə, ləzwənə nə wáá ka pin tə piri tia yuu wa. ⁴ Ku kwa nə, Yı nii *sùsùnb Eli də *Moyizə nan v karbia batwa tə nə. Ba yá wulə ba swɪn də Zwezi. ⁵ Piyerə dān swɪn Zwezi con, v wú: «Karnyina, ku zien də, nə nə wulə yəbə. Nə dān wá pú gansilə batwa, n mù nədv, Moyizə nədv, Eli də nədv». ⁶ Piyerə yá yəri ku tə dēn, v nə swɪn, v də karbia tə duən yá nə zəzəgə zənzən yiri. ⁷ Bakwan don nan ku pəri Moyizə də Eli yuu nə. Bakwan tə wa Yı kori swɪn lá, ku wú: «D tə nə yi à biswənə, á cvga v nii svu». ⁸ Naa nədv, də karbia tə ywān ba səpuni nə, yá ba kúð wá liù mama ni. Zwezi yá v yi v cɪci də ba.

⁹ Ba nə nanja paan tə yuu ba cwi, Zwezi pin karbia tə nii, v wú: «Á dān ká man ku tə, á nə ni tə, á birv liù mama. Á jana ku á nii nə, ku ja vələ *Ləzwənə-Biu* tə ka pií ka bwin tıga wa». ¹⁰ Ba zilí v nii, yá ba dān yá bwe duən, ba wú: «Ka ti ka pií ka bwin, tə dēn nə yi bɛɛe?»

¹¹ Karbia tə dān ma bwe Zwezi, ba wú: «Bɛɛe nə pin Yı nii *yenu tiàn tə ma wú, də Yı nii sùsùnb Eli nə wá dé jonu tə yáá v bà luv?» ¹² U ma le ba, v wú: «Eli nə me, sə v dé yáá v bà v kwen wion tə me v kə duən nə. Ku púpúnı Yı sagı tə wa, ku wú: <Ləzwənə-Biu wá dé cān zəni. Lià ga wá nyáná wá. Tə də yièn tə wá tvn cígá.> ¹³ Yá à mù nə swɪn ku á con: Eli cígá nə twi, lià duən ja wá, ba ma fwa ku tə, ba nə pià, ndə ku nə púpúnı nətv tə!»

Zwezi li bisımaa don yuu zini, ku nə wɔwəh wá

(Matıə 17.14-21; Likə 9.37-43)

¹⁴ Ku kwa nə, Zwezi də v karbia batwa tə, Piyerə də Zwakə də Zwan pií ba va karbia tə duən tə con. Máná tə, ba nə twi ba yí, lià zənzən yá kıkıri karbia tə duən tə. Yı nii *yenu tiàn yá wulə ba tútúnı də karbia tə. ¹⁵ Máná tə wa, lià tə nə ni Zwezi, ba zəzəgə, yá ba ga dəri ba va, sə ba jun wá. ¹⁶ Zwezi bwe ba, v wú: «Bɛɛe nə á wulə á tútúnı duən pwərə

† 8:38 8.38 Zwezi yi v tətə yoo nə v swɪn. * 9:9 9.9 Zwezi yi v tətə yoo nə v swɪn.

wa?» ¹⁷ Bεε don ma le lià tē wa, v wú: «Karnyina, à biú nē à ja bà n con. *Zini jē wá, ku pa v nii dējē. ¹⁸ Máná tē mama, zini tē nē zàn v nē, ku yáá dī wá tīa. U mīmian pàlì, v yēlē ga za duēn nē, v ga yáá ku. À lòri n karbia tē, sē ba lī zini tē v yuu wa, ba ga wá ku diàn jīn».

¹⁹ Zwezi ma swīn karbia tē con, v wú: «Á mù zēn lià-ba, á tē nē ba Yī nii sēe. Dian bagalī nē à tē wá yá dē aba? Ku yī à wá ja pínú ku mē nētē dē aba? Á jana wá, á ja bà à con!» ²⁰ Ba jīn biú tē, ba pa wá. Máná tē, zini tē nē nī Zwezi, ku vuvugu biú tē zēni. Biú tē tua tīa v bēbēli, yá v mīmian ga pàlì. ²¹ Zwezi dàñ ma bwe biú tē nyīna, v wú: «Ku dian bagalī nē v yī nētēn?» U nyīna tē ma swīn, v wú: «Ku yī v bisíní mama nē. ²² Nεε kapupu, zini tē yáá yīgu wá, ku dī mēn wa, nē à yēé níá wa, sē ku gv wá. Yá n nē wáá won n fwa, sē n dēri nē yīnēgē, n ga san nē nē». ²³ Zwezi ma swīn, v wú: «Bēēē nē pīn n le dē, à nē wáá won à fwa? Won mama wáá ku pa liú tē nē, v nē kēni v waa Yī nē». ²⁴ Naa nēdv dē biú tē nyīna cēri v kē yī nē, v wú: «Á kēn à waa Yī nē, yá n dàñ nē san nē, sē à kúv dān ká bēé».

²⁵ Zwezi nē na dē, lià dēri ba twi ba nē tē, v baa zini tē nii nē, v wú: «Zini tē nē cī ku pīn liú ba swīn dē liú ba nēñ, à mù nē pīn nii, sē n nan biú tē yīra. N kúv dān ká pīi n zv wá mama!» ²⁶ Zini tē mà nii, ku vuvugu biú tē zēnzēn, ku ga nan. Biú tē yá yī ndē v tīga, ku pa, lià duēn yá nē zīga lá, yá swīn dē, v tīga. ²⁷ Yá Zwezi jīn v jīn nē, v van wá v zīn. Biú tē zàn v zīga yī nē.

²⁸ Zwezi nē vēli sán máná tē nē, v dē v karbia tē cīcī nē wulē, ba dàñ bwe wá, ba wú: «Bēēē nē pīn, nē wá wānī nē lī zini tē?» ²⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Ku yī yījūnī cīcī nē wáá zini ku tē yīri ku lī!»

*Zwezi kúv swīn v tīan tē dē v ka bwin tē yoo
(Matīe 17.22-23; Likē 9.43-45; Marəkə 8.31-33)*

³⁰ Zwezi dē v karbia tē nan lantē, ba twá Galile nagwanaa. Zwezi yá ba pià, sē ba lwarī v bwáli, ³¹ v yá nē kārī v karbia tē yīri. U swīn ba con, v wú: «Lià wá tī *Ləzwənə-Biu†. U wá zv ləzoni jīàn wa. Ba wá gv wá. Ku dian batwa diūn nē, v wá piī v bwin». ³² Yá v karbia tē wá sugv tē dēñ nī, ba ga dēri fēn, sē ba bwe wá.

*Wáá nē wá yá nē yuu wa?
(Matīe 18.1-5; Likē 9.46-48; Marəkə 10.42-45)*

³³ Zwezi dē v karbia tē dàñ yī Kaperənayimē tiv. Máná tē, ba yá nē wulē diē wa, Zwezi bwe v karbia tē, v wú: «Bēēē dēñ nē nē á tūtōnī duēn, dē nē nē wulē cwējē tē yuu wa?» ³⁴ Ba yá púá ba nii, ba yá nē yī ba tūtōnī duēn, sē ba lwarī liú tē, v nē wá yá ba yuu wa yīri. ³⁵ Zwezi dàñ ma jēñ tīa, v ga bon v karbia fugē bēlē tē, sē ba boli v yīra. U swīn ba con, v wú: «Liú tē, v nē pià, sē v yá yuu wa, ku tīú tē mē, sē v ya ba mama wa nēmaa. U ga mē, sē v tun v pa ba mē nē». ³⁶ U dàñ ga tī bisimabiē, v zīgī ba yáá con. U kúkwalī wá v kē v nyūnī nē, v ga swīn, v wú: ³⁷ «Liú tē, v nē jīn bisimabii ba tē don zēni à mù yīri, ku yī à mù tētē nē ku tīú jīn zēni. Yá liú tē, v nē jīn nē zēni, ku tīú bīri dē, v jīn liú tē, v nē tun nē, zēni».

† 9:31 9.31 Zwezi yī v tētē yoo nē v swīn.

Liù tə, v nə ba nə nə zıga, yı nə liù
(Likə 9.49-50)

³⁸ Zwan swın Zwezi con, v wú: «Karnyna, nə ni bæe don v ja n yırı tə, v ma li *zinə, yá v ga tələ də nəba. Nə yá swın də, v ba cwəŋə jə, sə v fwa kv, v nə tələ də nəba tə yırı». ³⁹ Yá Zwezi dān le ba, v wú: «Á dānā ká cì v nə, á yaga wá, sə v fwa! Liù tə, v nə wá twá à yırı tə nə, v ma fwa yomulv, v wàri à yolwan v piı v swın síún síún. ⁴⁰ Cígá, liù tə, v nə ba nə nə zıga, yı nə liù. ⁴¹ Liù nə pın aba wùrú zıŋa də níá, á nə yı à mù *Kərisə là yırı, cígá mama, à mù nə swın kv á con, kv liù təntə bá kwın v ŋwírán nə Yı con».

Ka dé càn kəkwa cuna fəŋú
(Matıə 18.6-11; 5.29-30; Likə 17.1-2)

⁴² Kv kwa nə, Zwezi kúv swın, v wú: «Liù tə, v nə pın, labwana təntə, ba nə keni ba waa à nə wuuu, don twá v nə, v dugv Yı cwəŋə tə, ka jén, kv wá kəkwanı kv tíu con nə, də ba nə vwə kapan nəfarv v bıan nə, ba ja va, ba di muv wa. ⁴³ Də kv nə wá twá n jıın nə, n ma tun cuna, sə n gwəŋə kv. N nə zva mu tə wa, kv nə ba zwèe Yı con, də jıın nədv, kv kəkwa n nə zva mən diè wa də jıın bələ. Tə mən təntə nə ba dəŋi. ⁴⁴ Lantə, zonzoran wulə, tə nə dé yıra, tə ga ba ti, yá mən tə ga ba dəŋi abada. ⁴⁵ Də kv nə wá twá n naa nə, n ma tun cuna, sə n gwəŋə ka. N nə zva mu tə wa, kv nə ba zwèe Yı con, də naa nədv, kv kəkwa n jə nəe bələ, yá n ga zv mən diè wa. ⁴⁶ [Lantə, zonzoran wulə, tə nə dé yıra, tə ga ba ti, yá mən tə ga ba dəŋi abada.] ⁴⁷ Də kv nə wá twá n yii nə, n ma tun cuna, sə n li kv dugv. N nə zva Yı pəri wa də yii nədv, kv kəkwa n nə jə yía bələ, yá n ga zv mən diè wa. ⁴⁸ Lantə, zonzoran wulə, tə nə dé yıra, tə ga ba ti, yá mən tə də ga ba dəŋi abada.

⁴⁹ Càn mən wá cú liù mama yuu wa. Tə wá kwen liù mama tə li cuna wa. ⁵⁰ Nakwan yı won, kv nə zıən. Yá ka nyıŋa nə nan, á kúv wàri ka á pın ka piı ka janı nyıŋa. Á yana ndə nakwan nə, á ga ya də duən də bıcan slə».

10

Zwezi kàrì ka kwa kasweri yoo
(Matıə 19.1-12; 5.31-32)

¹ Zwezi nan v yá kv bwálı tə. Kv kwa nə, Zwezi vəli Zwıde nagwanaa wa, Zwurəden muna tə vān don nə. Lià zənzən kúv twi ba pú v yuu nə. U yá kàrì ba, ndə v yáá nə fwa máŋá mama nətv. ² *Farızian-ba duən fărú ba yı wá, sə ba ja v dən nə. Ba dān bwe wá, ba wú: «*Zwıfə-ba Yı *nıı yıèn tə, v nə pın *Moyızə nə, yáá pa cwəŋə bæe nə, sə v dugv v kan?» ³ Zwezi ma piı v bwe ba, v wú: «Kàrà kwà nə Moyızə bırv aba?» ⁴ Ba ma wú: «Moyızə pın cwəŋə bæe nə, sə v púpúnı ka kwa kasweri sagı, v ga dugv v kan». ⁵ Zwezi ma swın, v wú: «Moyızə púpúnı kv mù bıra tə v pa aba, á zıbanıun tə yırı. ⁶ Yá kv nə zıŋı máŋá tə nə, Yı nə fwa wıən me, Yı fwa ləzwənə, v fwa bæe də kan. ⁷ Mə nətv nə kv púpúnı, kv wú: «Kv mù yırı nə, bæe wá nan v yá v nuu də v nyına, v ga vva v tıàn v kan nə. ⁸ Yá ba me bələ wá jı won nədv.»

Zwezi swìn v sùrí lá, v wú: «Yá ba kúù bá yà là bə̀lə, ba dàñ wá yà won nəd̀v. ⁹ Ləzwənə mama kúù wa mɛ, sə v pwèe won tə, Yıı nə vwə duən nə».

¹⁰ Máná tə, ba nə zva diè, v karbıa tə kúù bwe wá tə mù yìèn tə yuu wa. ¹¹ U swìn ba con, v wú: «Bɛɛ tə, v nə dɔgɔ v kan, v ga swe v don, ku yı bacwan nə v fwa də təntən kan tə. ¹² Nətɔ nə, kan də kúù nə dɔgɔ v bart, v ga va v swe bɛɛ don, v də kúù yı kacwan nə v fwa».

Zwezi də bisíná yoo

(Matıə 19.13-15; Likə 18.15-17)

¹³ Lià yà jun bisíná ba ja ba Zwezi con, sə v dwen ba yıra. Yá v karbıa tə dàñ wulə ba caga ba nii nə. ¹⁴ Zwezi nə nı ku, v luja zàn. U swìn v karbıa tə con, v wú: «Á yaga bisíná tə, sə ba bà à con. Á dàna ká cı ba nə. Lià tə, ba nə yı ndə bisíná tə nə, nə wá yà də Yıı v pàrì tə diŋə wa. ¹⁵ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Də liù nə ba sèe, v jì ndə bisımaa, v ba wàní Yıı pàrì tə wa v zɔ abada».

¹⁶ Ku kwa nə, v kukwalı bisíná tə v kə v nyɔnı nə, yá v tún v jìàn ba yuu wa. U lòrì Yıı v pa ba.

Jıjə balandırv don yoo

(Matıə 19.16-30; 6.19-21; Likə 18.18-30; Romə tián 10.3)

¹⁷ Zwezi yáa con, yá v ga bwe wá, v wú: «Karnıyna, n yı pubwanı tíú. Bèeèe nə à mɛ, sə à fwa, sə à ma na mıı tə, ku nə ba zwèe Yıı con?» ¹⁸ Zwezi ma le wá, v wú: «Bèeèe nə pın, n ma boŋə nə pubwanı tíú? Liù tələ, v nə yı pubwanı tíú, də ku nə tà Yıı cııı. ¹⁹ N yəð Yıı *nii yìèn tə, v nə pın *Moyizə nə: <Dàn ká gı liù! Dàn ká cwàrì! Dàn ká nù! Dàn ká kuna kunkun n kə liù nii nə! Dàn ká gıgarı là! Zilı n nuu də n nyına nii!> » ²⁰ Bɛɛ tə ma le wá, v wú: «Karnıyna, à zilı Yıı nii yìèn təntə mɛ, də à tə yı bisımaa». ²¹ Zwezi ywàñ bɛɛ tə də sonu. U dàñ ma swìn v con, v wú: «Won nəd̀v nə ga, sə n fwa: Vəli n yè wiən tə me nə wulə n con. N tı tə səbiu tə n pa zura nə. Yá n wá na wiən tə, kwənə nə dáá Yıı *sàñ nə. Ku kwa nə, n dàñ bà n twá à nə». ²² Yá máná tə, bɛɛ tə nə nı sùràn təntə, v yáá cògù. U kèeñ v viı, v yà nə yı wiən zənzən tíú yırı.

²³ Zwezi ywàñ v karbıa tə, də ba nə kəkəli wá, v dàñ ga swìn ba con, v wú: «Ku bá yà mwálı ku pa jıjə tián nə, sə ba zɔ Yıı pàrì tə wa». ²⁴ Sùràn tə gwárí v karbıa tə zəni. Yá Zwezi kúù píı v swìn ba con, v wú: «À bıa-ba, Yıı pàrì tə wa zıwı cígá tà mwálı. ²⁵ Nyɔgɔma ka twá gancıın buı ku nan yı mwálı, ku doni jıjə tíú nə pià, sə v zɔ Yıı pàrì tə wa». ²⁶ Sùràn tə kwen tə gwárí v karbıa tə, ba dàñ ga swìn duən nə, ba wú: «Ku nə yı nətɔ, liù tələ, Yıı nə wá wàní v jon ku tíú v cına wa». ²⁷ Zwezi ywàñ ba v ga swìn, v wú: «Ku yı won tə, ləzoni nə wàrì ba fwa, yá ku tà Yıı mù! Yıı mù wáá won mama v fwa».

²⁸ Pıyerə dàñ ma swìn v con, v wú: «Ywàñ, nə dɔgɔ won mama, nə ga twá n nə». ²⁹ Zwezi ma le wá, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Liù nə taa à mù də Yıı sıywanı tə yırı, v nan v ga yá v sàñ, nə à yèð v nubıa, də v nuu, də v nyına, də v bıa, də v kárí. ³⁰ Ku tíú wá na síún máná ku tə wa diı, də nubıa, də ninə, də bıa, də kárí, ku nəd̀v mama nɛɛ bíı. Yá v ga wá dé càn də. Yá máná tə, ku nə wulə yáá ku bıàn, v wá na

mu, ku nə ba zwèe Yu con. ³¹ Təntən lià dáá, ba nə wá yà talukwa lià. Yá talukwa lià də ga dáá, ba nə wá yà təntən lià».

Zwezi kúv píi swìn v tian tē, də v ka píi ka bwin ka nan tē yoo
(*Matie 20.17-19; Likə 18.31-34; Marəkə 8.31-33*)

³² Zwezi də v karbia tē yá wulə cwəŋə yuu ba vələ *Zwerizalemə. Zwezi yá wulə ba yáá v vėli. U karbia tē pwií cògò, yá fən ga zu lià tē nə twá ba kwa. Zwezi kúv bon v karbia fugə bələ tē v kə duən nə. U man won tē nə wá yí wá síún nə, v biri ba. ³³ U swìn ba con, v wú: «Á cuga zəni, nə wulə cwəŋə wa, nə ma vələ Zwerizalemə. Mə tiv təntə wa nə, ba wá ja *Ləzwənə-Biu* tē, ba kə Yu *jonwana yun tián də Yu nii *yənu tián jián wa. Ba wá bəri v bərə, sə ba gu wá. Ba wá kə wá lià tē, ba nə yəri Yu, jián wa. ³⁴ Ba wá mún wá, ba pi mımıan ba lwá v yuu wa. Ba wá mà wá v yıra lá, yá ba ga gu wá. Yá dian batwa nii nə, Yu wá píi v bwin wá, v li tian wa».

Zwakə də Zwan pià, sə ba na dun
(*Matie 20.20-28; Likə 22.24-27; Zwan 13.3-17*)

³⁵ Ku kwa nə, Zebede bia tē, Zwakə də Zwan, twi Zwezi bian nə, ba swìn v con, ba wú: «Karyına, nə pià, sə n tun ku tē, nə nə lori tē n pa nəba». ³⁶ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Bèèèe nə á pià, sə à tun à pa aba?» ³⁷ Ba ma le, ba wú: «Máná tē, n nə wá dé n pəri tē, pa nə jəń nə boli n yıra dun gwələ yuu, v don n jizən nə, v don də n jigwiə nə». ³⁸ Zwezi dán ma swìn ba con, v wú: «Á yəri ku tē, á nə lori. Á wá wání á zigi á dé càn tē, à nə wá dé naaa? Á ken á síri, sə á kə á tián yacara tē wa, ndə à nə naaa?» ³⁹ Ba dán ma le wá, ba wú: «Nə wáá». Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Ku yi cigá, á wá dé càn tē, à nə wá dé. Á wá kə á tián yacara tē wa, tē nə wá yí nə. ⁴⁰ Yá ku tà à mù nə me, sə à pa nii, də liú wá tē nə wá jəń à jizən nə, nə à yèə à jigwiə nə. Yu nə kwen tē mù bwalá tē, v tún lià tē nə, tē nə me də ba, ku tà à mù».

⁴¹ Máná tē v karbia fugə tē duən nə ni ku, ba lıŋa zàn Zwakə də Zwan yuu. ⁴² Zwezi dán ma bon ba mama v swìn, v wú: «Á yèə də lià tē, ba nə ti ba tián ndə pègá nə, yáá wuwalı ba lià tē, ba nə jəé ba yuu wa, ndə ba ywəŋə nə. Yá ladıra tē yáá pa ba lwarı ba dián nii nə. ⁴³ Yá ku mù nə wá me, sə ku fwa á pwəə wa. Á liú tē, v nə pià, sə v yá ləzwənfaru, ku tíú me, sə v yá á tutunbiu. ⁴⁴ Á liú tē, v nə pià, sə v yá á yáá tíú, ku tíú me, sə v yá á me yonju. ⁴⁵ *Ləzwənə-Biu† tē nə tà v twi, sə v jəń, sə ba tun ba pa wá yırı. U yi v twi, sə v tun v pa lià nə, sə v pa v mu ndə ŋwírán nə, sə v ma jon lià kapupu ba cuna wa».

Liliu Barətime lori, sə v yía síri
(*Matie 20.29-34; Likə 18.35-43*)

⁴⁶ Zwezi də v karbia tē dán vələ ba yí Zweriko tiv. Ba də lià zənzən nə nan tiv təntə wa, ba vələ *Zwerizalemə. Ba nə nan máná tē wa, də Time biú Barətime, liliu don, yá jə cwəŋə nii nə v lori. ⁴⁷ U nə ni də, ku yi *Nazaretə Zwezi, v dán wulə v bonə, v wú: «Zwezi, *Davidə náu, dəri à yinəgəl!» ⁴⁸ Lià zənzən caga v nii nə, sə ba pa, v pí v nii. Yá v dán nə kwen v cəri v kəni yı nə, v wú: «Davidə náu, dəri à yinəgəl!» ⁴⁹ Zwezi

* 10:33 10.33 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn. † 10:45 10.45 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn.

ma zıɣı v swɪn, v wú: «Á bonjə wá!» Ba dǎn ma bon liliu tə, ba ga swɪn v con, ba wú: «Pa n jǎn ja diǎn, zǎn yu nə, v bonjə mú». ⁵⁰ Liliu tə dugv v ganyav lala, v zǎn v va Zwezi con. ⁵¹ Zwezi ma bwe wá, v wú: «Bèèèè nə n pià, sə à fwa à pa mú?» Liliu tə ma le wá, v wú: «Karnyɪna pa, sə à yía tə kúù na». ⁵² Zwezi ma swɪn v con, v wú: «N wáà n virí! N ni yazurə, n nə ken n waa à nə tə yiri». Naa nəðv, də v na lá. U dǎn ma pú Zwezi kwa cwənjə tə yuu wa.

11

Zwezi zwi Zwerizalemə

(*Matíə 21.1-11, 14-17; Likə 19.28-44; Zwan 12.12-19*)

¹ Zwezi də v karbia tə vəli ba yí *Zwerizalemə. Ba twá Betəfazwe də Betani tian tə wa *oliviye tiǎn paan tə səpuni nə ba le. Zwezi ma tun v karbia bələ. U swɪn ba con, v wú: ² «Á vələ tiv tə nə wulə á yáá. Á nə zəzən á yí, á wá na bɪnabiə də ka vwə. Liù mama tə wá ka yuu jəñ. Á kura ka á ja bà. ³ Yá liù nə bwe aba, v wú: «Bèèèè nə pin, á ma fwa ku?», sə á swɪn v con: «*Yuu-Tiu nə pià ka». Á nə swɪn nətv, kv tíú tə wá yá v pa á ja ka á bà yəbə síún síún».

⁴ Ba nə vəli ba cigá ni bɪnabiə kàrá wa cwənjə yuu, də ka vwə diè don mimii nə. Ba ma kurv ka. ⁵ Lià tə duən yà nə wulə lá bwe ba, ba wú: «Bèèèè nə á wulə á fwa? Bèèèè yiri nə á ma kùrì bɪnabiə ka tə?» ⁶ Karbia tə ma le lià tə nətv, Zwezi yà nə swɪn ba con. Lià tə ma yá ba, ba vii.

⁷ Ba jin bɪnabiə tə ba ja va, ba pa Zwezi nə. Ba tın ba ganan bià tə yuu, Zwezi di v jəé. ⁸ Lià zənzən làrì ba ganan cwənjə tə wa. Ba duən də làrì tiǎn vɔran*, ba nə za ba kárí wa. ⁹ Lià tə, ba nə wulə Zwezi yáá ba vəli, də ba tə, ba nə wulə v kwa, cèrí ba kəni yu nə, ba wú: «Ozana† Yu *sǎn nə! Yu wá fwa zəni liù tə yira, v nə biàn Yuu-Tiu yiri yuu wa! ¹⁰ Yu wá fwa zəni pàrì tə yuu wa, kv nə biàn! Yu wá fwa zəni nə nɪbɛɛ più *Davidə pàrì tə yuu wa, kv nə kúù pií kv biàn! Dun me wa Yu sǎn nə v con».

¹¹ Kv kwa nə, Zwezi zva Zwerizalemə wa, v va Yu *diè tə wa. U nə ywǎn wiən tə me v zwèe, tia tə yí tə. U dǎn nan v də v karbia fugə bələ tə va Betani.

Zwezi ziri v kə kapırv don nə

(*Matíə 21.18-22; Likə 13.6-9; Zwakə 5.16-18*)

¹² Kv tia nə pırv, Zwezi də v karbia tə nə nanja Betani máǵá tə wa, niən jin Zwezi. ¹³ U ni kapırv don yıjɔna, kv yà nə jə vɔran. U vəli v ywǎn, sə v jən v wá na bia kv yuu. Máǵá tə, v nə yí tiù tə yira, vɔran ciɥi ya nə wulə, kapıra biv máǵá yà tə nə wá yí yiri. ¹⁴ Zwezi dǎn ma swɪn kapırv tə con, v wú: «N kúù ba zin bia, sə liù dǎ!» U karbia tə ni kv tə, v nə swɪn.

Zwezi diɣi baywələ v li Yu diè tə wa

(*Matíə 21.12-13; Likə 19.45-48; Zwan 2.13-17*)

¹⁵ Kv kwa nə, Zwezi də v karbia tə yí *Zwerizalemə. Zwezi zva *Zwifə-ba Yu *diè dəwoo tə wa, v ga diɣi lià tə mama, ba nə yoli, də ba tə, ba nə

* **11:8** 11.8 Kv nətv birı də, lià tə pin dun Zwezi nə. † **11:9** 11.9 Kv dǎn nə yí «Dun me wa Yu con!»

yè, ku bwálí tə wa. U dɪŋɪ là tə. U yigu ba tə nə lárí səbɪa[‡] tabulan, də ba tə, ba nə yoli nasara gunponi[§] tə gwələ v dɪ tɪa. ¹⁶ U ga kúv ba yá v pɪn liù mama zɪŋa won v ja twá Yɪ diè tə wa v le. ¹⁷ Ku kwa nə, Zwezi kàrì ba, v wú: «Ku púpúní Yɪ sagɪ tə wa, ku wú: «Ba wá bon à diè tə «lɔv dwíə tə mama yɪjunɪ diè».» Yá á mù janɪ ka á ma fwa ŋwɪna yisəgə bwálí!»

¹⁸ Zwezi kàrà tə yà zua là tə zəni. Máná tə, Zwifə-ba Yɪ *jonwana yun tián, də Yɪ nii *yənu tián nə nì ku mù təntə, v fən zua ba. Ba dàŋ pià nətə tə, ba nə wá twá ba ma pa ba gv Zwezi.

¹⁹ Dədəni nə yí, Zwezi də v karbɪa tə nan Zwerizalemə wa.

Á kənə á waa Yɪ nə wuuu

²⁰ Ku tɪa nə pɔrɪ, jɪv fuen fuen, Zwezi də v karbɪa tə nə twá cwəŋə tə, ba nɪ kapɪrv tə, də ku kwa ku yí ku ŋunan. ²¹ Piyerə ma liú ku tə, ku nə fwa dian tə nə, v ma swɪn Zwezi con, v wú: «Karnyɪna, ywàŋ kapɪrv tə, n nə zɪrɪ n kə ku nə tə kwa». ²² Zwezi ma swɪn v karbɪa tə con, v wú: «Cígá mama, à swɪn ku á con: Á kənə á waa Yɪ nɔ! ²³ Liù wàà paan con v swɪn, v wú: «Zàn lá n va, n tɪ muv wa». Də v nə ba ku bɛɛé v waa con, də v nə pɪn cígá də, ku tə, v nə swɪn tə mɛ, sə ku tun, ku cígá wá tun nətə. ²⁴ Ku mù yɪrɪ nə, à ma swɪn á con, v wú: «Á nə jun Yɪ á ga lòrì won v con, á kənə á waa də Á nɪ ku won təntə. Á ga wá na ku won tə. ²⁵ Máná tə, á nə wulə á jùnɪ Yɪ, á nə jə yoo də liù, sə á kwen ku, á lɪ á mù dɛ ku tíú pwərə wa. Á nə fwa ku nətə, á nyina Yɪ tə, v nə wulə Yɪ *sàŋ nə, də v wá kwen á cuna tə, v lɪ á mù dɛ v mù pwərə wa. ²⁶ [Yá á dàŋ nə víga, sə á kwen yoo, á lɪ á mù dɛ là tə pwərə wa, á nyina Yɪ tə də, v nə wulə Yɪ sàŋ nə, wá vɪ, sə v kwen á də cuna tə, v lɪ á mù dɛ v mù pwərə wa».]

Zwezi dián tə naŋa yèn?

(Matíə 21.23-27; Likə 20.1-8; Zwan 2.18-21)

²⁷ Zwezi də v karbɪa tə kúv pií ba va *Zwerizalemə. Zwezi nə wulə *Zwifə-ba Yɪ *diè tə wa v vɛli, máná tə nə, Yɪ *jonwana yun tián, də Yɪ nii *yənu tián, də Zwifə-ba *nəkɪwɪna vɛli ba yí wá. ²⁸ Ba bwe wá, ba wú: «Dián taa nə, n ma fwa yìèn tə tə? Wàà nə pɪn mú cwəŋə, sə n fwa tə?»

²⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «À wá bwe aba yoo nədɔ. Á nə wàní á le nə, à də dàŋ wá le aba. Á wá man won tə nə pɪn, à ma fwa yìèn təntə. ³⁰ Wàà nə ken dián Zwan jun wa, sə v lə là níá wa, ku twá də Yɪ yɪrɪ tə? Ku yɪ Yɪ, nə à yəə ləzoni? Á nə wàà, sə á le nɔ!» ³¹ Ku pɪn, ba dàŋ wulə ba tútúnɪ duən, ba ga swɪn duən con, ba wú: «Nə nə le, nə wú: «Ku ya Yɪ nə ken dián Zwan jun wa», v wá bwe nəba, v wú: «Bɛɛɛ dàŋ nə pɪn, á ma wá cígá v sɔgɔ tə nə pɪn?» ³² Yá nə ma wàrì nə le də, ku yɪ ləzoni nə ken dián v jun wa». Ba swɪn nətə, ba yà nə dəri là tə fən yɪrɪ. Là tə mama yà yəə də, Zwan yɪ Yɪ nii *sùsùnù cígá cígá. ³³ Ba dàŋ ma le Zwezi, ba wú: «Nə yèrì». Zwezi də ma swɪn ba con, v wú: «Á də bá swɪn liù tə, v nə ken dián à jun wa, à ma fwa tə yìèn təntə».

[‡] 11:15 11.15 Ku yɪ ba ma ŋwɪn Yɪ diè tə yuu lanpoo. [§] 11:15 11.15 Nasara gunponi yɪ ba ma fwa *jonɪ ba pɪn Yɪ.

12

*Diven tián kára vala wɔlɔnyina duən zwansisara
(Matie 21.33-46; Likè 20.9-19)*

¹ Zwezi ma zàn v swìn *Zwifə-ba Yɪ *jonwana yun tián tɛ, də Yɪ nii *yɛnu tián tɛ, də ba *nɛkwina tɛ con də zwansisara ka tɛ, v wú: «Bɛɛ don cwɛn v diven tián kára. U kɪkarɪ ka də dabwau. U kù gwálú kapatau wa, sɛ ba ma kaŋɪ diven tián bia tɛ. Yá v dǎn ga lwá vuun, sɛ ba ma cì kára tɛ nɛ. Ku kwa nɛ, v ti kára tɛ v yá vala duən jìàn wa, v ga va cwɛŋɛ. ² Mǎnjá tɛ, diven tián bia tɛ kɔru nɛ yí, v tun tótònù don vala tɛ con. U pìà v diven tián bia tɛ vǎn don. ³ Mǎnjá tɛ, v nɛ yí lá, vala tɛ jun tótònù tɛ ba mà, ba pa v pìi v víi də v jikurɪkɛ. ⁴ Kára tɛ tíú kóú pìi v tun tótònù don, ba mà v yuu ba kàrì, ba ga twɪn wá. ⁵ Kára tɛ tíú kóú pɪn tótònù don va, ba gwa v mù tɛntɛ. Ba ga tun ku nyɪnyiga tótònà zɛnzɛn duən yira. Ba mà ba duən, ba gv ba duən.

⁶ Ku dǎn yá ga bɛɛ nɛɔv cɪcɪ kára tíú tɛ con. U mù bɛɛ tɛ nɛ yɪ v biswɛnɛ. U dǎn ma talikwa v tun v biú tɛ vala tɛ con. U dǎn swìn v waa con, v wú: «Ba wá zilí à biú tɛ!» ⁷ Yá vala tɛ də swìn duən con, ba wú: «Á ywàŋá, v tɛ nɛ wá bà v tuni bwálí tɛ, v nyina tɪan kwa nɛ. Nɛ gwɪa wá, sɛ nɛ dǎn ga ja kára tɛ». ⁸ Ba dǎn ma ja biú tɛ, ba gv wá, ba dilɪ v tɪgɪ tɛ kára tɛ kwa con».

⁹ Zwezi dǎn ma bwe, v wú: «Bɛɛɛ nɛ kára tɛ tíú dǎn wá fwa? Ku yɪ, v wá va v kára tɛ wa, v gv vala tɛ mama, v ga ti kára tɛ v kɛ là duən jìàn wa. ¹⁰ Á kàrì Yɪ sagɪ tɛ wa, ba nɛ púpúní, ku wú: «Kapan tɛ, dɛlwɛrɛ tɛ yá nɛ vɪga ba dɔgɔ vǎn nɛ, ku mù nɛ pìi ku jì diè nigwancɪn wáɪ, ku yoo nɛ cà. ¹¹ *Yuu-Tiu nɛ ken, sɛ ku ya nɛɔv, yá ku yɪ yozɛŋu ku pa nɛba.»

¹² Yɪ jonwana yun tián tɛ, də Yɪ nii yɛnu tián tɛ, də Zwifə-ba nɛkwina tɛ yá yɛð də, zwansisara tɛ yɪ, Zwezi ma swìn ba mù con. Ba dǎn pìà, sɛ ba ja wá. Yá ba dǎn yá nɛ dɛrì là tɛ fɛn. Ba yá wá, ba ga víi.

*Ba dódón, sɛ ba pa Zwezi swìn v zigɪ Romə-ba pìú tɛ nɛ
(Matie 22.15-22; Likè 20.20-26)*

¹³ *Zwifə-ba Yɪ *jonwana yun tián, də Yɪ nii *yɛnu tián, də ba *nɛkwina tun *Farzian-ba duən, də *Erodə kwa là duən Zwezi con, sɛ ba ma ja v dɛn nɛ də bwiə don. ¹⁴ Ba twi ba swìn v con, ba wú: «Karnyina, nɛ yɛð də, n yɪ cígá tíú. N ba liú yii dɛrì, n yáá nɛ tɛlɛ də dun tɛ lɛzwɛnɛ nɛ jɛ yɪɪ. Yá n ga birɪ Yɪ cwɛŋɛ tɛ də cígá. Swìn birɪ nɛba: Yɪ nii pɪn cwɛŋɛ, sɛ nɛ ŋwín, nɛ à yɛð, sɛ nɛ dǎn ká ŋwín lanpoo, nɛ pa *Romə-ba pìú nɛfaru tɛ nɛ? Ku yɪ kálú, sɛ nɛ ŋwín ku mù naaa, nɛ à yɛð ku wá mɛ?» ¹⁵ Yá Zwezi yá yɛð də, ba yɪ níó bɛlɛ tián. U ma swìn ba con, v wú: «Bɛɛɛ nɛ pɪn á ma pìà, sɛ á ja à dɛn nɛ? Á pɪan nɛ cɪnɪa sɛbikulɔ nɛɔv, sɛ à jén». ¹⁶ Ba ma ja ku don ba ja bà, Zwezi dǎn ma bwe ba, v wú: «Wàà yuu də v yɪɪ nɛ ba púpúní yɛbɛ?» Ba ma le wá, ba wú: «Romə-ba pìú nɛfaru tɛ nɛ!» ¹⁷ Zwezi dǎn ma swìn ba con, v wú: «Á ŋwíán ku tɛ nɛ yɪ Romə-ba pìú nɛfaru tɛ nyiən, á pa wá, sɛ á ga ŋwín ku tɛ nɛ yɪ Yɪ nyiən, á pa Yɪ də nɛ!» U liu tɛ, v nɛ le ba tɛ gwáɪ ba.

*Ka tɪ ka pìi ka bwin ka nan tɛ yuu wa bwiə
(Matie 22.23-33; Likè 20.27-40)*

18 *Sadıstan-ba mù bırı də, tıga bá pií ba bwin ba naŋa. Ba wa là duən dān twi Zwezi con, ba bwe wá, ba wú: 19 «Karnyına, *Moyizə pópóni Yı *nii kú tə, v pa nəba, v wú: «Bee nə tıga, v yá v kan nə, yá v də v kan tə wà biú bırı, v nyánú me, sə v ti kadənu tə. U lura bia v nə, v ma tún dwíí v pa v zunu tə nə tıga tə nə». 20 Yá nubıa barpe duən yá nə wulə. Nəkwa tə swe, v ti də v tə wà biú bırı. 21 Bələ tíú tə ti kadənu tə, v də tıga də v ba biú jə. Kú tətə nə tun batwa tíú tə də yıra, də ba duən tə me. 22 Kadənu tə dí nubıa barpe tə me duən kwa nə. Yá v də ba liú mama ga wà biú duən nə bırı. 23 Ba me barpe tə jin wá, ba ma fwa ba kan. Kú mù tə yırı, dun tə nə tıga nə wá pií ba bwin, wàa nə wá tını kan tə?»

24 Zwezi ma le ba, v wú: «Á dwá á tiàn. Á nə yəri Yı sagı tə, á ma yəri Yı diàn tə də yırı. 25 Máná tə tıga nə wá pií ba bwin ba nan, bara də kana bá swe duən. Yá ba dān wá yá ndə *malıke nə Yı *sán wa. 26 Á wà kəri kú tə, Yı nə swın Moyizə sagı tə wa, tıga ka pií ka bwin ka nan tə yuu wa, naaa? U swın yoo tə, kú nə nan Moyizə nə tını tə wa. Lá nə Yı swın Moyizə con, v wú: «À yı Yı tə, *Abərahame də *Yızake də *Zwakəbə nə jònı.» 27 Zwezi ma swın v súri lá, v wú: «Kú nətu bırı də, Yı yı là tə, ba nə wulə mu wa Yı, v tà tıga Yı. Á dwá á tiàn míámıán».

Yı nii yoo tə, kú nə dwə tə mama

(Matıə 22.34-40; Likə 10.25-37; Romə tián 13.8-10)

28 Yı nii *yənu tíú don ni də, Zwezi də *Sadıstan-ba wulə ba tútóni duən. U yəni də, Zwezi le ba zəni. U dān ma fărú v yı v yıra v bwe wá, v wú: «Yı *nii yoo kwà nə dwə tə mama?» 29 Zwezi ma le wá, v wú: «Nəń yoo kú tə, nə dwə tə mama. <*Yızərayələ-ba, á cuga! *Yuu-Yıu don tələ, də kú nə tà Yı. U mù nə yı nə Yıu-Tıu. 30 N me, sə n sóni Yıu-Tıu, v nə yı n Yıu də n waa mama. N sóni kú tə nə zıen kú pa Yı nə. N bún Yı yoo máná mama. N kə n kajaŋa mama n pın Yı nə.> 31 N ga nəń bələ nii nyıən: <N me, sə n sóni n yıra liú, ndə n nə swə n tətə nətu.>. Yı nii yoo don kúv tələ, kú nə dwə tə tə bələ tə».

32 Yı nii yənu tíú tə ma swın Zwezi con, v wú: «Karnyına, kú zıen. Kú tə, n nə swın tə yı cígá cíı: Yı yı nədu, yá yı duən tələ tə súri v mù nə. 33 Ləzwənə me, sə v sóni Yı də v waa me. U me, sə v sóni kú tə nə zıen kú pa Yı nə. U me, sə v bún Yı nə máná mama. U me, sə v kə v kajaŋa tə mama Yı nə. U me, sə v sóni v yıra liú ndə v tətə nə. Kú mù nə kúwa ka gú vana ka suru ka pa Yı nə, də ka nwan wiən yırı mama». 34 Zwezi ni də, v le də yənu, v dān ma swın, v wú: «N ba núná də Yı pəri tə». Kú kwa nə, liú mama waa diàn yá kúv wá yı, sə v kúv bwe Zwezi bwıə don.

Kərisə yı piú Davidə nəv, v ga yı v Yıu-Tıu də

(Matıə 22.41-23.12; Likə 20.41-47)

35 Zwezi nə wulə v kəri là *Zwifə-ba Yı *diə wa, v dān bwe bwıə tə tə: «Nətə nə Yı nii *yənu tián tə wáa ba swın ba wú, *Kərisə v nə yı jonu tə, Yı nə kúri, yı *Davidə nəv? 36 Yı-*Sıju tə cúə Davidə tətə yuu wa, v ga swın, v wú: <*Yıu-Tıu Yı swın à Yıu-Tıu con, v wú: «Báa jən à jızən* nə, də à ma kəni n dıja n nee dən nə, sə n nuja ba!» > 37 Də Davidə tətə nə ja Kərisə, v ma boŋə <Yıu-Tıu>, v dān wá twá nətə, v ma kúv ya v nəv də?»

* 12:36 12.36 Ka jən piú jızən vən nə yı dun bwalı.

Zwezi biri, sê lià tē cì ba tiàn nē dē Yū nii yēnu tiàn tē

Lià zēnzēn yà cūga Zwezi sūrān tē dē pupoli. ³⁸ U swīn ba tē con, v nē kārì tē, v wú: «Á cīa á tiàn nē dē Yū nii *yēnu tiàn tē. Ba mù nē swē, sē ba zū gandaran ba ja jijiri. Ba ga swē, sē ba jun ba jéré bwálá wa. ³⁹ Ba twá lá, ba kúrì gwələ tē, ba nē nān zēni, *Zwifē-ba *jéré dii tē wa. Ba jēni bwálá nēzējē nē, dijē nēfaran wa. ⁴⁰ Ba vūrì kadēnē wiēn, ba ga fwa yijunì ba ba zwēe, lēzoni yáá con, sē ba ma biri dē, ba yī lēzwēnzējē. Yū wá būrì ba būrà, v ga cūgù ba míámíán».

Piri tē kadēnu don nē pīn

(Likē 21.1-4; 2 Korētē tiàn 8.1-5)

⁴¹ Ku kwa nē, Zwezi jēn Yū sēbiu daka yikēnē bwálí tē bīan nē, *Zwifē-ba Yū *diē wa. Zwezi yā ywāǵá nētū tē, lià nē kēni sēbiu tē. Wiēn tiàn yā pīn sēbiu zēnzēn. ⁴² Kadēnu zūrū don twi v tì sēbibii bēlē v kē lá. ⁴³ Zwezi dān ma bon v karbiā tē, v swīn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nē swīn ku á con: Won tē, kan tē nē ken lá dáá, ku doni lià tē mē nyiēn. ⁴⁴ Ba duēn tē yī sēbiu tē nē pālì nē ba ken lá. Yá v mù dē v zūrì tē mē, v ken ku tē mama, v yā nē jē, ku tē, v yā nē ma kūrì v tiàn».

13

Zwezi swīn Yū diē tē cvna yoo

(Matīē 24.1-2; Likē 21.5-6)

¹ Zwezi yā nē nāǵa *Zwifē-ba Yū *diē tē wa mǵá tē nē, v karbiu tē don swīn v con, v wú: «Karnyūna, ywān Yū diē tē! Ku lwē zēni! Ku ziēn yīi wa! Ku lwē dē kapana nēfaran!» ² Zwezi ma le wá, v wú: «Dēfaran tē tē, n nē na, tē mē wá tū tē pú dūn don nē. Kapan nēdū tētē bá pēn ku don yuu wa. Tē mama míámíán wá lwá tia».

Talīkwa mǵá tē yoo

(Matīē 24.3-14; Likē 21.7-19)

³ Zwezi jēn *oliviye tiàn paan tē yuu wa. Ku paan tē wulē *Zwifē-ba Yū *diē tē yáá con. U karbiā Piyerē dē Zwakē dē Zwan dē Andēre cīcī yā nē wulē dē wá, ba bwe wá, ba wú: ⁴ «Man mǵá tē, ku nē wá tūn n bīrì nēba, dē won tē, ku nē yī mīmīnū, ku nē bīrì mǵá tē, tē wiēn tēntē mama nē wá bà».

⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Á cīa á tiàn nē, sē liū mama dān ká gīgarī aba. ⁶ Lià zēnzēn wá ja à yūrì ba bà. Ba liū mama ga wá swīn, v wú: «Á mù nē yī *Kērisē!» Yá ba wá gīgarī lià zēnzēn. ⁷ Á nē nì kūrì ŋwen dē ku bwələ, á nē nì kūrì ŋwen dē ku ŋúná, fēn dān ká ja aba. Nētū nē ku mē, sē ku tūn, yá ku ga tē tà lūv zanjū nē. ⁸ Dwíé tē lūv mama wa wá ta, tē zīgī duēn nē. Yá payuu wá ta ku zīgī ku don payuu nē. Tīa wá sēsēgi bwálá kapupū nē, niēn dē ga wá yá lá. Ku wá nyīn ndē kapuē pūé yáá nē zān ka yī, sē v lūra.

⁹ Á cīa á tiàn nē! Lià wá ja aba, ba ma būrì būrà. Ba wá mà aba dē fīfīran *Zwifē-ba *jéré dii wa. Ba wá ja aba, ba ja va yáá tiàn, piū nēfaru tē nē lī v tūn, dē pēgá yáá con à mù yūrì, sē á swīn ku tē, á nē yēé á bīrì ba. ¹⁰ Yū sūywǵǵú tē mē, sē ku mù nē dé yáá ku swīn ku bīrì lūv tē mē nē, ku kwa nē, tē yiēn tē wá bà. ¹¹ Yá mǵá tē nē, ba nē wá ja aba, sē ba ma būrì būrà, ku tē ba tē, á nē wá swīn, á dānà ká dé yáá á pa, ku mù

yoo ja aba. Ku máǵá tə wa, sə á swìn sùràn tə nə wá bà á nii wa, tə nə ba á mù naŋa, tə yí tə naŋa Yü-**Siŋu* tə yırı.

¹² Lià wá ja ba nubia ba pa, sə ba gu, yá bia nyina-ba də wá tun ku nyunyiga də ba bia. Bia wá zàn ba zıǵı ba nyina-ba nə, ba gu ba. ¹³ Lià tə mama wá dún aba, à mù yırı. Yá liù tə, v nə wá ja pínú, v zıǵı v diàn ku yoo tə, ku va ku zwèe, ku tíú wá na mıı tə, ku nə ba zwèe Yü con.

Wokukwɔn tə Yü nə zɔni

(Matıə 24.15-28; Likə 17.20-37; 21.20-24)

¹⁴ Á wá na wokukwɔn tə nə cùǵà, də ku wulə bwálí tə nə, ku nə wá me. (Sə liù tə, v nə kàrì, zùrì v yıra!) Ku máǵá tə wa, sə lià tə, ba nə wá yá Zwide nagwanaa con, dəri ba di pɛen. ¹⁵ Liù tə, v nə wá yá dəyuu wa, kùb dān ká cù, v dān ká zı v diè, v ti v zıla. ¹⁶ Yá liù tə də, v nə wá yá ká rí wa, dān ká pıı v va sǎn v ti v gànò don. ¹⁷ Ku wá yá lɛɛ máǵá təntə wa, ku pa kana tə nə, ba nə jə pwiı, də ba tə nə, bia nə ŋwà ba nyıni nə! ¹⁸ Á lörì Yü, sə tə mù càn təntə dān ká yí yıdın wa. ¹⁹ Ku mù dıan tə nii nə, càn tə wá doni càn tə me nə yí lá. Ku nə zıǵı máǵá tə, Yü nə fwa lıv, woyiri nəvı tə wá twi, yá càn yiri təntə də kùb bá bà abada. ²⁰ **Yuu-Tiu* nə wá dıan tə nii lı v ga ga, liù mama yá bá jon v mıı. Yá v dān lı tə nii v ga ga, v lià tə, v nə kú rí, sə ba ya v nyiən tə yırı. ²¹ Liù dān nə swìn á con, v wú: «Á ywǎǵá, **Kərisə* wulə yəbə!», nə á yəó: «Á ywǎǵá, v wulə lá con!» Á dānà ká sɛe ku tíú nii. ²² Kunkun Kərisə-ba də kunkun nii sùsùnà wá bà. Ba wá tun yikunu diàn mımunan də yomılan. Də ku nə wáá, ba wá ǵıǵarı lià tə tətə, Yü nə kú rí. ²³ Á mù dān ya cıa á tiàn nə! Á dí yáá á man tə à bı rı aba.

Ləzwənə-Biu tú rı tə yoo

(Matıə 24.29-31; Likə 21.25-33)

²⁴ Ku máǵá tə nə, càn təntə kwa nə, yìèn zənzən wá tun: Yıcau tə wá jı yikunu. Cànà tə kùb bá ja poni. ²⁵ Kacılacə wá nan lanworu wa tə tı. Yá diàn tə, tə nə wulə lanworu tə wa, də wá gugurə. ²⁶ Ba dān wá na **Ləzwənə-Biu** tə bakwan tə wa, də v biàn də diàn tə nə dáá, də dun. ²⁷ V wá tun **malıke* lıv sapara banıa tə nə, lıv yɛɛ tə me nə, sə ba kə lià tə, Yü nə kú rí, tə duən nə».

Kapırv yuu wa kàrà

(Matıə 24.32-35)

²⁸ Zwezi kùb swìn, v wú: «Á nəŋə yoo tə, à nə pià, sə à twá kapırv tə kàrà tə nə, à swìn: Máǵá tə nə, ku nɛɛ tə nə yı wobwalan, yá ku ga twə vıran, á yəó də, sii bwələ. ²⁹ Mə ku yı nəvı, də á nə nı tə wiən təntə, à nə swìn tə yoo, á me, sə á lıwarı də, **Ləzwənə-Biu†* tú rı tə bwələ. V wulə cwəŋə wa, v yí v zwèe. ³⁰ Cıǵá mama, à mù nə swìn ku á con: Ku yoo təntə wá tun, də zən lià tə mama, ba nə wulə tıa yuu wa, tə wá tı ba zwèe. ³¹ Lanworu də tıa me wá jén, yá à sùràn tə mù bá jén, abada!»

Yü cı cı nə yəó lıv zanv máǵá

(Matıə 24.36, 42; Likə 12.40-38)

* 13:26 13.26 Zwezi yı v tətə yoo nə v swìn. † 13:29 13.29 Zwezi yı v tətə yoo nə v swìn.

32 «Liù mama yèrì dūn tē, nē à yèò máǵá tē, yìèn tēntē nē wá tūn. *Malikē tē Yū *sàñ nē, dē Yū-Biu‡ tē tētē yèrì kú. Á nyina Yū cici nē yèò. 33 Á cia á tiàn nē, á dànà ká dwèe, á nē yèrì máǵá tē kú nē wá tūn yū. 34 Á vèru dē à ka píi ka bà wá yà nètú: BEE don vèlè cwəŋə. U nan v yá v sàñ v pa v tūtònà nē. U pín ba liù mama tūtəŋi. Yá v ga swìn liù tē nē cì mimii tē nē, sē kú tíú súrú v yíá zəni. 35-36 Á dàñ súrú á yíá zəni, á nē yèrì máǵá tē, diè tíú nē wá píi v bà yū. U nē píi v bà, v di á yū, v wà mē, sē v na aba, dē á dwèe. U túrí tē wáá dədəni kú yan, nē à yèò títin kwɪn nē, cəbɪa kurə máǵá wa, nē à yèò jɪv nē. 37 Kú tē à nē swìn á con yəbə, kú mù nē à swìn lià tē mē con: Á súrú á yíá!»

14

Lià vuv, sē ba gv Zwezi

(Matíə 26.1-5; Likə 22.1-2; Zwan 11.47-53)

1 Kú ga dūn bələ, sē *Pakə cànà tē dé. Kú máǵá tē wa nē, *Zwifə-ba tē yáá dé dipen tē, kú nē ba sabwarɪ kəni. *Zwifə-ba Yū *jəŋwana yun tiàn, dē Yū nii *yənu tiàn yà pià, sē ba tūn yíá swian, ba ja Zwezi ba gv. 2 Ba yà swìn dē duən, ba wú: «Nē wà mē, sē nē ja wá cànà tē máǵá wa, sē gurəgurə dàn ká zàn lalv tē tətəŋi wa».

Kan don lwá tɪralɪ nɔga Zwezi yuu wa

(Matíə 26.6-13; Likə 7.36-50; Zwan 12.1-8)

3 Zwezi yà wulə Betani nē, Simon tē, v yà nē yɪ dayarv, diè wa. Máǵá tē wa, v wulə v dé, kan don zva. U yà jə più kapan kunkoli, ba nē bonə <alɪbatɪrɪ>. Tɪralɪ nɔga yà wulə kú wa, kú yɪ ba fwa narədə paa tətə, yá kú kwənə də ga dáá. U lwə kunkoli tē, v ti tɪralɪ nɔga tē v lwá Zwezi yuu wa. 4 Kú wà ywánɪ yɪ kú pa lià tē duən yà nē jəò lá, yá ba dàñ swìn duən con, ba wú: «Tɪralɪ nɔga kú tē ka cùgù tē ba dən jə. 5 Ba yà wáá kú ba ti ba yə cɪnɪ səbikolan* biətwa, ba pín səbiu tē zura nē». Ba lɪŋa dàñ zàn zəni kan tē yuu wa. 6 Yá Zwezi swìn ba con, v wú: «Á yaga wá sənɪwən. Bèèèe yɪrɪ nē á ma cùgà v piùé nə? Kú tē, v nē fwa v pa nē, tē zìen. 7 Zura wulə dē aba máǵá mama. Á wáá ba zəni á fwa máǵá tē, á nē swə. Yá à mù ga bá ya dē aba máǵá mama. 8 U fwa v diàn maŋa. U manwarɪ v lwə tɪralɪ nɔga à yɪra nē, sē v ma kwen tē, tē nē wá zv ləbəri wa yū. 9 Cígá mama, à mù nē swìn kú á con: Bwálí tē mama wa, ba nē wá swìn Yū sɔyɪwáŋú tē luv mama wa, ba wá man kú tē, kan wá tē nē tūn, sē ba ma líi v nē».

Zwidasə ken sírí, sē v ja Zwezi v pa v dvŋa nē

(Matíə 26.14-16; Likə 22.3-6)

10 Yisəkariyətə Zwidasə, Zwezi karɪa fugə bələ tē wa liù don, dàñ vèli v swìn *Zwifə-ba Yū *jəŋwana yun tiàn tē con dē, v mù pià, sē v kə Zwezi ba jìàn wa. 11 Ba nē ni kú nètú, kú poli ba piùé. Ba dàñ ga swìn dē, ba wá pa wá səbiu. Zwidasə dàñ yà wulə v pià cwəŋə nəzəŋu, sē v ma kə Zwezi ba jìàn wa.

‡ 13:32 13.32 Zwezi yɪ v tətə yoo nē v swìn.

* 14:5 14.5 Cɪnɪ səbikolɔ nədɔ yɪ yɪtɪrɪ nədɔ tətəŋi ŋwírán.

*Zwezi də v karbia tə dé Pakə cànà wodiu**(Matie 26.17-25; Like 22.7-13, 21-23; Zwan 13.21-30)*

¹² Ku yi cànà tə təntən dıun tə nə, *Zwifə-ba nə dé dipen tə, ku nə ba sabwari kəni. Ku dıun tə nə, ba yàá gu pabii, sə ba ma fwa *Pakə cànà wodiu.

Ku máǵá tə wa, Zwezi karbia tə bwe wá, ba wú: «Yèn nə n pìà, sə nə va nə tanı Pakə cànà wodiu?» ¹³ Zwezi dǎn ma tun v karbia bələ, v ga swın ba con, v wú: «Á vələ *Zwerizalemə wa. Á wá jóri bee də v zıǵa nıá kwàrá, sə á pú ku bee tə kwa. ¹⁴ Bwálı tə, v nə zva, sə á swın diè tə tíu con, á wú: «Karıyna bwe, sə v jén diè tə, v də v karbia tə nə wá dé Pakə cànà wodiu ka wə tə, wa yèn?» ¹⁵ U dǎn wá bıri aba dəyuu diè nəfaru don, də ba kwen ka də zıla, tə nə me. Mə lá nə á wá tanı nə cànà tə wodiu». ¹⁶ U karbia tə vəli tu tə wa, ba nı tə yìèn tə, ndə Zwezi yà nə man v bıri ba nətu tə. Ba dǎn ga tanı Pakə cànà wodiu tə lá nə.

¹⁷ Máǵá tə dədəni nə yı, Zwezi twi də v karbia fugə bələ tə. ¹⁸ Máǵá tə, ba nə jəñ, ba wulə ba dé tə, Zwezi swın, v wú: «Cıgá mama, à mù nə swın ku á con: Á mù lià tə, á nə wulə á dé də nə, á liù don wá ja nə v pa». ¹⁹ U karbia tə me pwıi cügə, yá ba dǎn ga wulə wá, ba bwe duən dèñ nə, ba wú: «Ku ya à mù, naaa?» ²⁰ Zwezi ma le ba, v wú: «Ku yi à mù fugə bələ tə wa liù don nə. Ku tíú də twá v kuli v dipen tə də nə zıǵa nədu tə wa. ²¹ *Ləzwənə-Biu† wá tı, ndə ku nə púpúnı Yı sagı tə wa nətu tə. Yá ku dǎn wá yə càn ku pa liù təntə nə, v nə wá ja Ləzwənə-Biu tə v pa. Ba yə nə wá ku bee tə lıri, ku yə kukwa».

*Yuu-Tiu nımarv wodiu tə yoo**(Matie 26.26-30; Like 22.14-20, 39; 1 Korəntə tián 11.23-26; 10.16-17)*

²² Máǵá tə wa, ba nə wulə ba dé, Zwezi ti dipen, v kə Yı lèèèe ku yırı. Ku kwa nə, v fva fva ku, v pa v karbia tə nə, v ga swın ba con, v wú: «Á jonə ku tə, ku yi à yıra tə nə!» ²³ Ku kwa nə, v ti diven wùru zıǵa, v kə Yı lèèèe ka yırı, v ga ti ka v pa ba. Ba me nyua. ²⁴ Zwezi swın ba con, v wú: «Ku tə yi à mù jana nə. Jana təntə nə bıri á də Yı *nımarv tə. Jana təntə nə wá nan, lià zənzən yırı. ²⁵ Cıgá mama, à mù nə swın ku á con: Á kúú bá nyu diven ku tə, ku ja vələ dıun tə, à nə kúú wá nyu ku Yı *sǎn nə».

²⁶ Ku kwa nə, ba nun cànà tə nunı, ba ga zàn ba va paan tə yuu wa, ba nə bonə «*oliviye tián paan».

*Zwezi bıri də, Pıyerə wá swın də, v yèri wá**(Matie 26.31-35; Like 22.31-34; Zwan 13.36-38)*

²⁷ Zwezi swın v karbia tə con, v wú: «Á mama wá vı nə á dugv. Ku púpúnı Yı sagı tə wa, ku wú: «Á wá gu payıru tə, pee tə wá laga duən yáá nə». ²⁸ Yá máǵá tə wa, à nə wá pıı á bwın à nan, ku kwa nə, à wá va à diàn aba Galile nagwanaa wa». ²⁹ Pıyerə ma swın v con, v wú: «Lià mama nə swə ba vı mú ba dugv, à mù bá mú vı à dugv». ³⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Cıgá mama, à mù nə swın ku n con: Zèn titun ku tə tətə mama, də cəbu tə wá kwi nee bələ, n wá ten nee batwa də, n yèri nə». ³¹ Pıyerə ma kwen v swın v kə yı nə, v wú: «Á bá swın mama də, à yèri

† 14:21 14.21 Zwezi yi v tətə yoo nə v swın.

mú, dè ku nè swè ku yí, à wá tí dè mú». U karbíà tẹ duèn tẹ dè swìn ku mù yoo nẹdù tẹntẹ.

Zwezi jòn Yí Zwesemane nè

(Matíe 26.36-46; Liké 22.39-46; Zwan 18.1)

³² Ku kwa nè, Zwezi dè ọ karbíà tẹ dān wèlì ba yí bwálí tẹ, ba nè boṅe <Zwesemane>. Zwezi swìn ọ karbíà tẹ con, ọ wú: «Á jònè yèbè, dè à wèlè yáá, sè à jòn Yí». ³³ U jin Piyerè dè Zwaké dè Zwan, ọ ja va yáá. Yá fèn dè pucùnì wulè tẹ zwi wá. ³⁴ U dān ma swìn ba con, ọ wú: «Tian pucùnì síú nè. Á jònè yèbè, á dānà ká dwèè!» ³⁵ U dān ma va yáá mancìn, ọ tu tia ọ yáá yuu, ọ ga lòrì Yí, ọ wú: «Ku yà nè wáá, sè cān máńá ku tẹ va yijona ku yá nè». ³⁶ U swìn, ọ wú: «Baba, à nyina, wièn tẹ me wáá tẹ tɔja n con nè. Pa, sè yacara tètè twièn tẹ yá nè. Yá ku nè tà, sè ku tun, ndè à mù nè pià nètù, ku yí, sè ku tun ndè n mù nè nè pià nètù tẹ».

³⁷ Ku kwa nè, ọ pií ọ bà ọ karbíà batwa tẹ con, dè ba dwèè. U ma bwe Piyerè, ọ wú: «Simon, n dwèè naaa? N wà wàní n sírì n yíá, n diàn nè lugu nẹdù dè tètè? ³⁸ Á sírú á yíá, á ga lòrì Yí, sè ọ san aba, sè *Sítana dān ká wàní aba, ọ dádédán, sè ọ yigu, ọ pa á tun yokukwìun. Ləzwənə pubɔja mù yáá pià, sè ku fwa zèní, yá ọ yira ga ba diàn jè ku fwa ku».

³⁹ U kúú lẹ ọ va yijona, ọ lòrì Yí, ọ tẹ ga bwé tẹ sùràn tẹntè tètè. ⁴⁰ U ga kúú pií ọ bà ọ karbíà tẹ con. U kúú yí dè ba dwèè, ba wàri ba yíá ba sírì dwian tẹ yiri. Ba yá kúú yèrì yoo tẹ, ba nè wá swìn ọ con. ⁴¹ U nè pií ọ bà ku batwa tẹ nè, ọ swìn ba con, ọ wú: «Á tẹ yí á tégó á dwèè? Ku me nètù! Máńá yí. Á nɔṅè, ba wá ja *Ləzwənə-Biu[‡], ba kè cuna lià tẹ jìàn wa. ⁴² Á zańa yí nè, nè virè! Á nɔṅè, bɛɛ tẹ nè wá ja nè ọ pa, tẹ bwèlè yèbè».

Zwezi janù tẹ yoo

(Matíe 26.47-56; Liké 22.47-53; Zwan 18.2-12)

⁴³ Zwezi yá tẹ wulè ọ swìn, lala dè Zwidasè yí. U dè yá yí ọ karbíà fugè bèlè tẹ wa liù don. Lalù yá wulè ọ kwa dè ba jìàn lagurì síán dè dangwèlèn. Ba yí *Zwifè-ba Yí *jɔɔwana yun tián tẹ, dè Yí nii *yènu tián, dè ba *nèkwina tẹ yá nè tun ba. ⁴⁴ Zwidasè, bɛɛ tẹ nè wá ja Zwezi ọ pa tẹ, bírì lià tẹ nètù tẹ, ọ yá nè wá fwa: «Bɛɛ tẹ, à nè wá ja à kukwalí[§] tẹ, mè ọ mù nè, á nè pià. Á jana wá, á cia ọ nè zèní». ⁴⁵ Máńá tẹ Zwidasè nè yí, lala dè ọ fàrú ọ yí Zwezi yira, ọ ga swìn ọ con, ọ wú: «Karnyina!» U dān ga kùkwálí wá. ⁴⁶ Ba duèn tẹ dān ma ja Zwezi.

⁴⁷ Yá karbíà tẹ yá nè wulè lá tẹ wa liù don curì ọ lagurì síú, ọ ma za Yí jɔɔwana yun tián nèkwia tẹ tótòndò zùn ọ gwèṅè. ⁴⁸ Zwezi swìn ba con, ọ wú: «Á twi dè lagurì síán dè dangwèlèn, sè á ma ja nè, ndè à yí ñwìàn tẹ, à nè gwì lià. ⁴⁹ Diun mama, à yá wulè dè aba, à yá kàrì lià *Zwifè-ba Yí *diè tẹ wa, á ga wà nè jin. Yá ku tẹ dān tun, sè ku tẹ nè púpúnì Yí sagì tẹ wa nii ma sú». ⁵⁰ U karbíà tẹ me dān yá wá, ba ga dèrì. ⁵¹ Balandurù don yá púé Zwezi kwa. Ganyav cìcì nè ọ yá bíbarì. Lià tẹ yá pià, sè ba ja wá, ⁵² yá ọ pírù ọ jon, ọ dɔgɔ ganyav tẹ, ọ ga dèrì dè ọ yaswèlè.

[‡] 14:41 14.41 Zwezi yí ọ tètè yoo nè ọ swìn. [§] 14:44 14.44 Ku nètù tẹ yí *Zwifè-ba yofwamùn, dè ba nè jérì duèn, nè à yèé dè ba nè wèlì duèn sán, sè ba na duèn.

Zwezi wulə Zwifə-ba yun tián tə, ba nə bürì bürà yáá con
(Matíə 26.57-68; Likə 22.54-55, 63-71; Zwan 18.12-14, 19-24)

⁵³ Lìà tə jun Zwezi, ba ja va *Zwifə-ba Yı *jonwana yun tián nəkwiá tə sań. Yı jonwana yun tián tə, də Zwifə-ba *nəkwiá tə, də Yı nii *yənu tián tə yá kun ku bwálí təntə nə. ⁵⁴ Piyerə yá púé Zwezi kwa yıɥɔna. U zva Yı jonwana yun tián nəkwiá tə dəwoo wa. U jəə lantə də Yı *diə lià tə nə cì ka nə, u ywèrì mən.

⁵⁵ Yı jonwana yun tián tə, də yun tián tə duən mama, ba nə bürì *bürà tə, yá pià yoo, sə ba kə Zwezi yuu wa. Ba yá pià, sə ba gu wá, yá ba ba yoo mama na. ⁵⁶ Lìà nə dáá yá kɔnı kɔnkɔn ba kəni Zwezi nii nə, yá ba níé yá ba duən twá. ⁵⁷ Ba duən dán ma zàn ba kɔna kɔnkɔn tə tə, ba kə u nii nə, ba wú: ⁵⁸ «Nə ni də, u swìn, u wú: <À wá mà Zwifə-ba Yı diə ka tə, lià nə lwə. Dian batwa nii nə, à wá lwə ka don, ka nə bá yá ləzoni nə lwə>» ⁵⁹ Yá də ku mù yoo təntə mə, ba níé yá tə ba duən twá.

⁶⁰ Yı jonwana yun tián nəkwiá tə dán ma zàn lià tə mə yáá nə, u bwe Zwezi, u wú: «N ba yoo le, naaa? Bèèè nə lià ba tə swìn, ba kəni n yuu wa?» ⁶¹ Yá Zwezi púé u nii, u ga ba yoo swìn. Yı jonwana yun tián nəkwiá tə kúú bwe wá, u wú: «N yı *Kərisə tə, u nə yı Yı tə, ba nə bwı, u nə biú naaa?» ⁶² Zwezi ma le, u wú: «À mù nə yı wá. Á ga wá na *Ləzwənə-Biu *, də u jəə Yı tə, u nə wulə tə mə yuu wa, jızən† nə. Á wá na wá də u naŋa lanworu bakwan tə wa, u biàn».

⁶³ Yı jonwana yun tián nəkwiá tə dán ma cırv u gànù də lıɥa, u ga swìn, u wú: «Nə kúú ba lià pià, sə ba bıɾı nəba yoo don. ⁶⁴ Á ni, u nə swìn u twın Yı nətu. Bèèè nə á buɥa ku yuu wa?» Ba mə dán ma swìn də, u mə, sə ba bürì u bürà, sə ba gu wá. ⁶⁵ Ba duən dán ga pi mımıan ba lwá Zwezi yuu wa. Ba pú u yá nə, ba mà wá də jıgungulə, yá ba ga swìn u con, ba wú: «Lwarı liù tə nə fwa mú ku tə!» Yı diə lià tə nə cì ka nə tə jun Zwezi, ba faru u pipara nə.

Piyerə swìn də, u yèrì Zwezi

(Matíə 26.69-75; Likə 22.56-62; Zwan 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Piyerə yá tə nə wulə dəwoo tə wa, də nəń Yı *jonwana yun tián nəkwiá tə tutɔnbua nə u yí. ⁶⁷ U nı Piyerə, də u wulə u ywèrì mən tə, u ywáń wá zəni, u ga swìn u con, u wú: «N mù, n də yá wulə də *Nazaretə Zwezi tə». ⁶⁸ Yá Piyerə dán ten, u wú: «À yèrì ku tə, n nə wulə n swìn tə, à ba ku दें नें». U nə zàn u nan dəwoo tə wa, u zv kwələ wa, cəbu nə ku kwi.

⁶⁹ Yá tutɔnbua tə nə nı wá kúú zàn u swìn lià tə, yá nə wulə lá tə con, u wú: «Bèè wá tə yı ba wa liù don». Piyerə ma kúú ten ku. ⁷⁰ Ku fwa mée, də lià tə, ba nə wulə lá, tə kúú swìn Piyerə con, ba wú: «N də cígá yı ba wa liù don, n də nə yı Galile tíú tə yıɾı». ⁷¹ Piyerə dán ma dù, u wú: «Sə Yı cùgù nə, də à nə kɔnı. À dùè də, à yèrì bə tə, á nə swìn u yoo». ⁷² Ku máńá tə nə, də cəbu tə kúú kwi nə bələ nii nə. Piyerə dán ma líf ku tə, Zwezi yá nə swìn u con, u wú: «Də cəbu tə nə wá kwi nə bələ, n wá ten nə batwa də, n yèrì nə». U dán ma wulə u kwi.

* **14:62** 14.62 Zwezi yı u tətə yoo nə u swìn. † **14:62** 14.62 Ka jəń piú jızən vən nə yı dun bwálí.

15

*Ba ja Zwezi, ba va Pilatè yáá con**(Matìè 27.1-2, 11-14; Likè 22.66-71; 23.1-5; Zwan 18.28, 33-38)*

¹ Jijü fuən fuən, *Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián, dè ba *nəkwiŋa, dè Yü nii *yənu tián, dè yun tián tē duən me, ba nē bəri *bərə tē, kun duən nē, ba vuru, sē ba na won tē, ba nē wá ma fwa Zwezi. Ba jin wá, ba vwa ba ja va ba pa *Pilatè nē. ² Pilatè dān bwe wá, v wú: «N mū nē yī Zwifə-ba piú tē?» Zwezi ma le wá, v wú: «Mə ku yī nətu, ndə n nē swin tē!» ³ Yü jonwana yun tián yá jē yìèn, ba ja zıga Zwezi nē. ⁴ Pilatè ma kúu kwen v bwe wá, v wú: «N nēn yìèn tē, ba nē kəni n yuu wa! N bá sugu jē?» ⁵ Yá Zwezi kúu wá yoo mama le, ku pa ku gwári Pilatè.

*Ba bəri Zwezi bərə, sē ba gv wá**(Matìè 27.15-26; Likè 23.13-25; Zwan 18.39-19.1, 4-16)*

⁶ *Pakè cànà mama nē yí, *Pilatè yáá dugv bān diè liú don, wá tē lià tē mama nē yáá lōri, sē v dugv. ⁷ Bεε don, ba nē bonjə Barabasə, yá wulə bān diè wá. U yá wulə lá dē lià duən, v dē ba nē sugu lià, ba kə *Romə-ba yáá tián tē nē, máńá don wa, yá ba ga gv liú yiri. ⁸ Lalbu tē dān ma di Pilatè con. Ba ma lōri wá ku tē, v yáá nē fwa v pa ba Pakè cànà máńá mama wa, sē v fwa ku v pa ba. ⁹ Pilatè ma bwe ba, v wú: «Á pià, sē á dugv *Zwifə-ba piú tē naaa?» ¹⁰ U yá yèé Yü *jonwana yun tián tē nē ja Zwezi ba bà v con tē dān. Ba pin wá Zwezi, ba yá nē jē wugwu dē wá tē yiri.

¹¹ Yá Yü jonwana yun tián tē sugu lalbu tē, sē ba lōri Pilatè, sē v dugv Barabasə mū. ¹² Pilatè ma kúu bwe lià tē, v wú: «Bèèè nē á dān pià, sē à ja v tē, á nē ma bonjə <Zwifə-ba piú> tē, à ma fwa?» ¹³ Ba ma le wá, dē ba cəri, ba wú: «Pa, sē ba paa wá dagarv yuu wa!» ¹⁴ Pilatè ma bwe ba, v wú: «Bèèè yokukwiun nē v fwa?» Yá ba ku kwen ba cəri, ba kə yü nē, ba wú: «Pa, sē ba paa wá dagarv yuu wa!» ¹⁵ Pilatè yá pià, sē v poli lalbu tē piú, v dān ma zàn v dugv Barabasə, v pa ba. Ku kwa nē, v pin ba mà Zwezi dē fifiran, v ga ti wá v pa, sē ba paa wá dagarv yuu wa.

*Pamana mwja Zwezi**(Matìè 27.27-31; Zwan 19.2-3)*

¹⁶ Pamana tē jin Zwezi, ba ja zv yáá tíu tē dəwoo wa, bərə diè tē nē wulə lá. Ba dān ga bon ba duən pamana tē me. ¹⁷ Ba ti gansian mwın, ba ma zv Zwezi, ba sv casoran yupuu, ba tün v yuu wa. ¹⁸ Ba dān ga wulə ba jònì wá, ba wú: «Nē jònì mú, *Zwifə-ba piú!» ¹⁹ Ba dān ga mà v yuu nē dē mu. Ba pi mımıan ba lwá v yuu wa. Ba dān ga toli ba nadwana yuu, ba kwé tta v yáá con. ²⁰ Ba nē mın wá ba zwèè, ba lı gansian mwın tē, ba ga kúu piı ba zv wá v tətə ganan tē. Ku kwa nē, ba jin wá ba va, sē ba paa dagarv yuu wa.

*Ba paa Zwezi dagarv yuu wa**(Matìè 27.32-44; Likè 23.26-43; Zwan 19.17-27)*

²¹ Máńá tē, Zwezi dē pamana tē nē wulə cwənjə wa, ba jóri bεε don, ba nē bonjə Sirenə Simon. U yı Alekəzandərə dē Rifisə* nyına. U yá yı v nańa v kára wa. Pamana tē kálú ba pa v zın Zwezi dagarv tē. ²² Ba jin Zwezi ba ja va bwálı don, ba nē bonjə <Goləguta>. Ku dān nē yı <yuzunja

* 15:21 15.21 Ywàn Romə tián 16.13.

bwálí>. ²³ Ba yà pià, sə ba pa wá diven, ba nə gùlí yacara tìù, ba nə boŋə <mirə> tə wa, yá Zwezi vɪga.

²⁴ Kù kwa nə, ba paa wá dagarv tə yuu wa. Ba tá kwé ba ma tara v ganan, sə ba na ku tə, ba liù mama nə wá ti. ²⁵ Ba paa wá jɪv lugu nɔgv máŋá wa. ²⁶ Dav tə yuu, ba ken púpúná duən lá nə, tə nə bɪrɪ won tə, ku nə pɪn, ba ma gv wá. Ku púpúní, ku wú: < *Zwifə-ba più>. ²⁷ Ba paa ŋwɪna bələ duən, ba nə gwi lià, ku máŋá tə wa ku bwálí təntə nə də Zwezi. U don ɣɪ v jɪzən yuu, v don tə ɣɪ v jɪgwɪə yuu. ²⁸ [Ku tɔn nətɔ, sə ku tə nə púpúní ɣɪ sagɪ tə wa, nii ma sú: «Ba gəlì wá ba kə yolwanfwana wa».]

²⁹ Lià tə, ba nə twá lá, ba le yáa vuvugu ba yuu, ba ga twɪn wá: «Həyɪ! N mù liù tə, n yà nə pià, sə n mà Zwifə-ba ɣɪ *diè tə, n ga lwà ka don dtan batwa nii nə. ³⁰ N tətə dān jon n tiàn! Nan dagarv tə yuu n cú». ³¹ Zwifə-ba ɣɪ *joŋwana yun tiàn tə, də ɣɪ nii *yənu tiàn tə də yá muŋa Zwezi, ba ga swɪn duən con, ba wú: «U wáa lià duən v joŋə, yá v wàri v tətə v joŋə. ³² U mù liù tə, v nə wú, v ɣɪ *Kərisə tə, v nə ɣɪ *Yɪzərayelə più, v dān nan dagarv tə yuu v cú síún. Nə nə nɪ ku mù təntə, nə dān wá kə nə waa v nə». Lià tə, ba yà nə paa Zwezi səpuni nə də yá twɪn wá.

Zwezi tɪan tə yoo

(Matie 27.45-56; Like 23.44-49; Zwan 19.28-30)

³³ ɣikunu púé tɪa tə me nə, ku nə zɪɣɪ ɣɪcav lugu fugə bələ máŋá, ku ja va dədəni lugu batwa. ³⁴ Yá lugu batwa máŋá nə yí, Zwezi bubwi v kə ɣɪ nə də v lɔv svɔv, v wú: «Eloyi, Eloyi, lama sabatanɪ?» Ku dān nə ɣɪ: «À ɣɪ, à ɣɪ, bəeəe nə pɪn, n ma vɪ nə n duɔv?» ³⁵ Lià tə duən yá nə wulə lá nɪ v kori, ba ga swɪn, ba wú: «Á cɔga, v boŋə ɣɪ nii *sòsùnə Eli». ³⁶ Ba liù don dəri v va v ti canfunsɔv, v lə diven nyunɔ wa. U ti ku v vwa muɔ nii nə, v làrì Zwezi nə, sə v nyu. U ga swɪn, v wú: «Á zɪga, nə wá na də, Eli nə wá bà v cú wá dagarv tə yuu». ³⁷ Yá Zwezi bubwi v kə ɣɪ nə, v mu ga zwèe. ³⁸ *Zwifə-ba ɣɪ *diè tə wa, mimii gànù zɪɣɪ ɣɪ nə, ku cɪrɪ[†] ku cú tɪa, ku pwèe bələ. ³⁹ *Romə-ba pamana híí yuu tíú yá nə zɪga Zwezi yáa con, nɪ nətɔ v nə tɪga, v swɪn, v wú: «Bəe tə cígá yá ɣɪ ɣɪ-Bɪu!»

⁴⁰ Kana duən də yá zɪga ɣɪŋɔna, ba ywàŋá. Mari Madələnə, də Zwakə nəmaa də Zwoze nuu Mari, də Salome də yá wulə ba wa. ⁴¹ Ba kana təntə yá púé Zwezi kwa, máŋá tə, v yá nə wulə Galile nagwanaa wa, ba tɔŋa ba pɪn wá. Kana duən də yá wulə lá, ba nə twá v nə ba va *Zwerizalemə.

Zwezi ləbəri wa kənu

(Matie 27.57-61; Like 23.50-56; Zwan 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Dədəni twi ku ɣɪ, ba ga wulə ba kəni *Zwifə-ba *siə dɪn tə sírɪ. Ku máŋá tə wa, Arimate Zwɔzefə yí bwálí tə wa, ba nə paa Zwezi. Zwɔzefə yá wulə lià tə wa, ba nə bɪrɪ bɪrà tə. U yá ɣɪ liù tə lià me nə zilí. U yá dānɪ ɣɪ pàri tə, ku nə wá bə wiən tə me yuu wa. Zwɔzefə wá fən dəri, sə v va *Pilatə con, v lɔrɪ cwəŋə, sə v gùrɪ Zwezi. ⁴⁴ Máŋá tə wa, Pilatə nə nɪ də Zwezi manwarɪ v tɪ, tə gwári wá zəni. U dān ma tɔn ba bon pamana yuu tíú, sə v bwe wá: «Zwezi cígá tɪga ku dían naaa?» ⁴⁵ Máŋá tə, pamana yuu tíú tə nə le wá, v dān pɪn cwəŋə Zwɔzefə nə, sə v ti Zwezi.

[†] 15:38 15.38 Mimii gànù təntə nə pwèe bwálí tə, ɣɪ joŋwana yun tiàn nəkwa tə cɪcɪ nə yáa zu, v fwa *joŋi tə v pɪn ɣɪ nə, də lià tə duən tə nə zwɪ, ba me lá tə duən nə. Gànù təntə cɪrɔ tə bɪrɪ də, liù mama dān wáa ɣɪ ɣɪra, v yí.

46 Zwəzefə vəli v yè ganpon. U cú Zwezi dagarv tə yuu wa. U pəpəni wá də gànð tə, v ja va v tún ləbəri wa, ba nə kva pìv kapan wa. Kú kwa nə, v yigu kapan nəfarv, v ma sun buv tə nii nə. 47 Mari Madələnə, də Zwoze nuu Mari yə wulə ba ywàŋá bwálí tə, ba nə kəni Zwezi.

16

Malika swìn kana tə con də, Zwezi bwin v nan tian wa

(Matie 28.1-8; Likə 24.1-12; Zwan 20.1-10; Tətvənan 2.23-32; 26.8)

1 *Zwifə-ba *siə dūn tə nə kēēn, Mari Madələnə, də Zwakə nuu Mari, də Salome yə tiralv, ba ja kú ba va, sə ba ma tūri Zwezi yira. 2 Kú dūn tə jjuv fuən fuən, yu piún máná wa, ba zàn ba va ləbəri tə bwálí nə. 3 Ba yá swìn duən con, ba wú: «Wàà nə wá bəbəli kapan, tə nə wulə ləbəri tə nii nə, v pa nəba?» 4 Yá máná tə, ba nə ywán, ba nı də, ba bəbəli kapan nəfarv tə ba tún səpuni nə.

5 Ba dān nə zua ləbəri tə wa, ba nı balanduv don, də v jə jizən yuu, v zv gandarv nəpon. Fən ma zv ba. 6 Yá v dān swìn ba con, v wú: «Á dānà ká pa fən ja aba. *Nazaretə Zwezi tə, ba nə paa dagarv yuu nə, á pìà? U piı v bwin v nan tian wa, v kúv tələl yəbə. Á ywàŋá bwálí tə, ba yə nə ken wá. 7 Á dān vələ á swìn Piyerə, də v karbıa tə duən tə con, də v dí yáá v vələ, sə v dān aba Galile nagwanaa wa. Mə lá nə, á wá na wá, ndə v yá nə swìn á con nətv tə». 8 Ba dān nan ləbəri tə wa, ba dəri ba va yırəna, ba yə nə yı ba vıvaga tə yırı. Fən yə jə ba. Yá ba ga wə yoo liü mama con swìn, fən yə nə jə ba tə yırı.

Zwezi bıri v tiàn Mari Madələnə nə

(Matie 28.9-10, 16-20; Likə 24.36-53; Zwan 20.11-29; 1 Korəntə tiàn 15.3-8)

9 [Zwezi bwin v nan *Zwifə-ba *siə dūn tikvni jjuv fuən fuən, v dí yáá v bıri v tiàn Mari Madələnə nə. Kú mǝ Mari tə yira nə v yá dııı *zinə barpe tə. 10 Mari jun kú ıwən tə v va v man v bıri ba tə, ba yə nə yı də Zwezi. U twi də ba yə wulə ba kwi, ba pwıı yə nə cǝgǝ yırı. 11 Ba nə ni də, Zwezi wulə mu wa, yá də Mari nı wá, ba wə kú səe.

Zwezi bıri v tiàn v karbıa bələ duən nə

(Likə 24.13-35)

12 Kú kwa nə, Zwezi kúv piı lwán yiri don, v bıri v tiàn v karbıa tə bələ duən nə. Ba yə wulə cwəŋə yuu ba vəli gau. 13 Ba mǝ piı ba bà, ba man kú, ba bırv ba duən tə nə. Ba də tə wə səe.

Zwezi bıri v tiàn v karbıa fugə də nədv tə nə

14 Kú zırv wa, Zwezi piı v bıri v tiàn v karbıa fugə də nədv tə nə, də ba wulə ba dé. U caga ba nii nə, ba nə ba Yı nii səe, də ba zıbaniun tə yırı, ba nə vıga mıámıán, sə ba səe là tə nii, ba nə nı Zwezi, v bwiun tə kwa nə yırı.

15 U dān ma swìn ba con, v wú: «Á vələ luv tə mama wa, á swìn Yı sıyvánıv tə á bıri là mə nə. 16 Liü tə nə ken v waa Yı nə, yá ba ga lə kú tíú níá wa, kú twá də *Kərisə yırı, Yı wá jon wá v cıva wa. Yá liü tə, v nə bá kə v waa Yı nə, Yı wá bırv kú tíú bırvà, v ga cǝgǝ wá. 17 Á nəŋə Yı diàn mımınan tə, tə nə wá twá ba tə nə, ba nə ken ba waa Yı nə: Ba wá lı *zinə là yira á yırı yuu nə. Ba wá swìn sırván yiri duən tə, ba

nə yèrì. ¹⁸ Ba nə jun duja, nə à yèé ba nə nyɔa fanan, tɛ bá fwa ba won mama. Ba wá tún ba jìàn yayɪɲa yuu wa, ba yayɪran ga wá zwèe».

Zwezi pìí v va Yɪ sàń

¹⁹ *Yuu-Tiu nə swìn ba con tɛ kwa nə, v dìgà yɪ. U jèé Yɪ jɪzən* vàn nə. ²⁰ U karɓia tɛ dàń zàn, sɛ ba va ba swìn Yɪ suywáńú tɛ bwálí mama nə. Yuu-Tiu yà saɲa ba tutɔɲɪ tɛ wa, v ga twá Yɪ dǎn mɪmɪnan nə v birɪ ba dɛ, sugv tɛ yɪ cígá.]

* **16:19** 16.19 Ka jèń pìí jɪzən vàn nə yɪ dun bwálí.

Zwezi-Kərisə suywánú sagi tə,
Likə
nə púpúní
Likə sagi tə yuu wa sugu

Liù tə, v nə púpúní sagi ku tə

Likə nan dwíí don yofwamunan wa, tə mù də Matie də Marəkə də Zwan ba dwíí tə yofwamunan tə nə tà nədú. Likə tətə tà Zwifə, v ga jì *Kərisə liù. Ku nə twá nətú tə, ba nə kàrì wá də v ləzwənyiri tə nə yí nətú, v yí liù tə, v nə pià yənu. Yá v ga swə yìèn tə nə tun, tə ɛ. Nə zón nə yəè də, v yí dímútúv.

Lià tə duən tə, ba nə púpúní suywánán tə, yà yí lià tə, ba nə ni tə yìèn tə də ba yíá. Likə mù yà wà tə ni də v yíá. U yí v bwe tə yìèn tə nə nə zəni zəni, lià tə con, ba nə ni tə də ba yíá. U sóní nətú, ba nə lɔrɪ Zwezi tə də yoo.

U mù də *tuntuv Polə ken duən, ba va bwálá, máǵá tə wa, Polə nə vəli, sə v swìn suywánú tə, v bɪrɪ lià tə, ba nə tà *Zwifə-ba nə.

Likə púpúní saga bələ. U sagi tə don yí suywánú sagi ku tə, ku don tə də yí tuntvna tutvnan sagi tə.

Lià tə nə, Likə nə púpúní

Likə yí v pià, v swìn Zwezi suywánú tə, v bɪrɪ lià tə nə, ba nə tà *Zwifə-ba tə. Ba lià təntə swìn *Gərekə-ba sugv, ba ga tələ *Yizərayelə luv nii wa. U gwín Zwifə-ba sùràn tə, tə dən niun nə cà, də Zwifə-ba yofwamunan tə, ba nə yèrì, v bɪrɪ ba. Yá ku dán pɪn lià tə, ba nə tà Zwifə-ba luv mama wa wàá ba lwarɪ də, Zwezi yí liù tə, v nə jon ba.

Sagi tə wa sugv

Likə bɪrɪ də, Zwezi yí liù tə, v jonə lià ba cuna wa, v ga yí *Yuu-Tiu. Zwezi swə lià tə, ba nə munə ba: Ku mù nə yí cuna lià, də bisíná də zura də yayɪja.

Likə bɪrɪ v sagi tə nətən
(Marəkə 1.1; Tútvan 1.1-3)

¹⁻³ À yáá tíú Teofilə, yìèn tə, tə nə tun nə pwərə wa, lià zənzən dádén, sə ba púpúní tə, ba tún. Ba tún yìèn təntə, ndə tə tíán tə nə ni tə, ku máǵá tə wa, tə nə tun. Ku ga ya ba yuu zilɪ, sə ba swìn Yú sugv tə. Mə ku mù nə pɪn, ku nə yí à də, à də ma bwe zəni yìèn tə yuu wa, tə nə tun, ku máǵá tə nə. Yá ku ya zìèn, ku pa à mù nə, sə à púpúní tə à pa aba, ndə ku nə zɪǵ nətú. ⁴ À fwa ku nətú tə, sə n ma wàní n lwarɪ kàrà tə cígá tə, n nə ni tə.

Malika swìn Zwan-Batisə lɔrv tə yoo

⁵ Máǵá tə wa, *Erodə nə yí Zwide nagwanaa tə wa pìú, Yú *jonwanu don yà yí lá, ba ma bonə Zakari. U də yí Abia púlí tə wa Yú jonwanu don. U kan yɪrɪ nə Elizabetə. U ya *Arɔn Yú jonwanu nəkwia dwíí tə wa bɔá.

⁶ Ba mə bələ yà yí cígá tíán Yú yáá con, ba ga zilí yìèn tə mama, Yú nə nə pɪn v *nii tə yuu wa zəni. Ba ba yoo jə, ba nə wá caga ba nii nə ku yɪrɪ.

7 Elizabetø yà yi kaduḡ. Ku mù nè pɪn, ba yà ba biù jø, yá ba me bələ tə də ga kwɪn.

8 Dɪn don nè, ku yà twi ku yí Zakari dwíí púli tə, sə ba tun Yɪ tutuḡi tə. Ku mù nè pɪn, Zakari yà wulə *Zwifə-ba Yɪ *diè tə wa, v fwa ku tutuḡi tə, 9 ndø ku nè yi Yɪ jonwana tə yofwamɪv nè. Ku twa Zakari yuu wa, sə v zv bwálí tə wa, ku nè yi Yɪ nyiən nè, v suri tirah v pa Yɪ nè. 10 Máná tə wa, v nè wulə v suri tirah tə, lalv tə mama yà zɪga kàrá wa, ba jùnì Yɪ.

11 *Yuu-Tiu *malika twi, ka nan Zakari nè. Ka twi ka zɪga *jonji kúrí tə jɪzən nè. 12 Máná tə, Zakari nè nɪ ka, v bɪcan duḡi, v ga zəzəgə. 13 Yá malika tə dān swɪn v con, ka wú: «Dān ká pa fən ja mú, Zakari. Yɪ nì n yilori tə: N kan Elizabetø wá luri bibee v pa mú, n ga wá kə v yiri Zwan. 14 U wá yà pupwən nəfaru, v pa mú. Yá lià zənzən də ga wá jwe v luri tə yiri. 15 U wá yà ləzwənfaru Yuu-Tiu yáá nè. U bá nyv diven, nè à yèé swana yiri mama. U wá sú də Yɪ-*Siḡu tə, də v tə wulə v nuu pùé wa. 16 U wá van *Yizərayelə lià zənzən, v ja bà Yuu-Tiu tə con, v nè yi ba Yɪ. 17 U tətə nè wá va v tiàn nè, Yɪ yáá nè, də Yɪ-Siḡu diàn tə, tə nè yi də Yɪ nii *sòsònù Eli. U wá pa nyina də bɪa kə duən nè. U wá ja ba tə, ba nè vi nii, v ja bà cigá tiàn tə, ba nè jø wubɪja con. U wá tanɪ lià tə, v pa ba ma diàn Yuu-Tiu».

18 Zakari dān ma swɪn malika tə con, v wú: «À wá twá nətə à ma lwarɪ də, ku yi cigá? À də à kan mama nè kwɪn». 19 Malika tə ma le wá, ka wú: «À yiri nè ya Gabəriyelə. À mù nè wulə Yɪ yáá nè, à tuḡa à pɪn wá. U tun nè, sə à swɪn n con, sə à ga pa mú soywáḡu ku tə. 20 Yá n wá à sùràn tə cigá pɪn, tə nii ga wá sú, də tə máná nè yí. Mə ku mù nè pɪn, nèñ n wá ji bəru, n bá wànì n swɪn, ku ja va dɪn tə, tə yìèn tə nii nè wá sú».

21 Ku máná təntə wa, ku gwárí lalv tə, ku yà nè dānì Zakari kàrá wa, v dánù tə yiri Yɪ diè tə wa. 22 Yá v nè nan máná tə wa, v yà kúú wàrà də ba v swɪn. Lià tə dān ma lwarɪ də, ku ya v nɪ won, ku nè nan Yɪ, Yɪ diè tə wa. U jìàn nè, v ma swɪn ba con, v nii ga dəḡə.

23 Zakari dān tun Yɪ diè tə wa v zwēe, v piì v va v sǎn. 24 Ku nè twi ku bà, ku dánì kwa nè, v kan Elizabetø jɪn pùé, yá v dān yi diè wa cànì bonu. Ku máná tə wa, v swɪn v tiàn con, v wú: 25 «Nèñ ku tə, Yuu-Tiu nè pià, sə v fwa v pa nè: Síún nè v pià, sə v li nè, ku tə wa, ku nè yi nè kana cavira lià yáá con».

Malika swɪn Zwezi lɔrv tə yoo (Matìø 1.18-23)

26 Elizabetø pùé tə janv cànì bardv máná wa, Yɪ tun *malika Gabəriyelə Galile nagwanaa tiv don nè, ba nè bonə <*Nazaretə>. 27 U tun wá kacɪn don con, v tə nè yèri bēe, v yiri nè yi Mari. U yi Zwuzefə bwálú, v nè pià, sə v swe. Zwuzefə tə nan piú *Davidə dwíí tə wa.

28 Malika tə yí, ka swɪn Mari con, ka wú: «Ya pupwən wa, Yɪ fwa pubwanv n yira. *Yuu-Tiu wulə də mú». 29 Tə yìèn tə wuwali Mari zənzən, v ga bwe v tiàn yoo tə, ku mù jɪnv təntə nè pià ku swɪn v con. 30 Malika tə dān swɪn v con, ka wú: «Mari, dān ká pa fən ja mú. Yɪ fwa pubwanv n yira. 31 Nèñ n wá ja pùé, n ga wá lura biú, n wá kə v yiri Zwezi. 32 U wá yà ləzwənfaru, ba ga wá bon wá <Yɪ tə, v nè wulə tə me yuu wa, biú>. Yuu-Tiu Yɪ wá pa v jì piú, ndø v nɪbēe Davidə nè. 33 Yá v

ga wá tɪnɪ də pàrì *Yɪzərayelə lià tə yuu wa máǵá mama. U pàrì tə bá zwèe də mama».

³⁴ Mari ma swìn malika tə con, v wú: «Kv nətɪ tə ya kv wá zɪɣɪ nətə, sə à nə yèrì bɛɛ?» ³⁵ Malika tə ma le Mari, ka wú: «Yɪ-*Siɲu tə wá bà n yuu wa. Yá Yɪ tə, v nə wulə tə me yuu wa, diàn tə wá pú n yuu nə, ndə ywári nə. Mə kv m̀ nə wá pa bisɪmaa tə, n nə wá lbra tə, ya Yɪ nə tɪ, ba ga wá bon wá Yɪ-Biu. ³⁶ Elizabetə, v nə yɪ n dwíí tíú, də wá lbra biú tə don, də v kazɔnɪ tə mama. Ba yà wú, v wàrì biú v lɔrɪ, yá síún nə, v wulə v pùé càni bardv wa. ³⁷ Won təlɔ́, Yɪ nə wàrì v fwa». ³⁸ Mari dǎn ma swìn, v wú: «Nèñ à yɪ Yuu-Tiu tutɔnbua, sə kv fwa nətɪ, ndə n nə swìn kv». Malika tə dǎn ma kèen ka yá wá.

Mari vɛli, sə v na Elizabetə

³⁹ Kv kwa nə, Mari bɪbarɪ, v zàn v zv cwəɲə, v ma vələ lala tɪv don nə, kv nə wulə Zwide nagwanaa vàn tə con, kv nə jə pɛɛn tə. ⁴⁰ U vɛli v yí, v zv Zakari diè wa, v jun v kan Elizabetə. ⁴¹ Máǵá tə wa, Elizabetə nə nì Mari jònà tə, Elizabetə bisɪmaa tə lulugu v pùé wa. Elizabetə ga sú də Yɪ-*Siɲu tə, ⁴² v bubwɪ v kə yɪ nə, v ga wú: «Yɪ fwa zəni n yɪra, n duən kana wa. Yɪ wá fwa zəni n bisɪmaa tə yɪra, n nə wá lbra! ⁴³ À mù də nə yɪ wáà, *Yuu-Tiu nuu ma bà à sǎn? ⁴⁴ Nèñ máǵá tə, à nə nì n jònà tə, à bisɪmaa tə lulugu də pupwən à pùé wa. ⁴⁵ N pɪn cígá kv tə, nə Yuu-Tiu nə pɪn, ba swìn n con də, kv nii tə wá sú. Kv mù nə pɪn, n yɪ pupwən tíú».

Mari b̀v̀à Yɪ nə

⁴⁶ Mari dǎn ma swìn, v wú: «À bwɪ *Yuu-Tiu nə. ⁴⁷ À pùé poli, Yɪ nə jon nə à cɔna tə wa yɪrɪ. ⁴⁸ Yɪ bún à də nyiən don yoo, ndə v tutɔnbua nə. Cígá, síún dǎn nə, luv ləzwənə dwíí mama wá swìn də, à mù yɪ pupwən tíú. ⁴⁹ Yɪ tə, v nə wulə tə me yuu wa, fwa yièn, tə nə zìen zəni, v pa nə. U yɪrɪ zìen, kv ba don ja. ⁵⁰ U wá dəri lià tə nə zìlí wá yinəgə zənzən, máǵá də máǵá, kv nə ba zwèe. ⁵¹ U tɔn yièn nəfaran, v ma bɪrɪ v diàn tə. U dɪɲɪ ləzoni tə, ba nə jə fwiə, ba dəri ba jén duən yáá nə. ⁵² U zìn pèegá tə nə jə diàn, ba padaran yuu v dɪ, v ga zìn ba tə, ba nə mun ba tiàn, v kə yɪ nə. ⁵³ U pɪn wiən zənzən, ba tə nə, ba nə ba jə ba dé. U pɪn, jɪjə tiàn píí ba víí də jɪkɔrɪkɛ. ⁵⁴ U twi, sə v san *Yɪzərayelə lià nə, ba nə yɪ v tutɔnbua. U líí máǵá mama, sə v dəri ba yinəgə zənzən. ⁵⁵ U kàn nii nə nɪbara-ba con də, kv wá yà nətɪ máǵá mama. U kàn kv mù nii təntə, v pa *Abərahamə də v dwíí nə».

⁵⁶ Mari fwa ndə càni batwa nə Elizabetə con. Kv kwa nə, v ma píí, v va v sǎn.

Zwan-Batisə lɔrv tə yoo

(Likè 1.13-17; 2.25-32; 3.4-9)

⁵⁷ Elizabetə lɔrv máǵá nə yí, v twi v bà, v lɔrɪ bibɛɛ. ⁵⁸ Elizabetə yɪra lià də v dwíí tiàn nì də, *Yuu-Tiu dəri v yinəgə zənzən. Ba də pùé dǎn ma poli də wá, kv yoo tə yɪrɪ.

⁵⁹ Ba *goɲɪ bisìná tə, v diàn nana dɪn nə. Kv máǵá tə wa, ba yà pià, sə ba pa wá v nyɪna Zakari yɪrɪ. ⁶⁰ U nuu dǎn ma swìn, v wú: «Ɔn ɔn! À wá sɛe. U yɪrɪ wá yà Zwan». ⁶¹ Ba ma swìn v con, ba wú: «Liù mama təlɔ́ n

dwíí tē wa, v nē jø kv mù yiri tēntē». ⁶² Ba dān ma bwe v nyina dē jìàn, sē ba jón, bēēē yiri nē v wá pa v biú tē nē. ⁶³ Zakari ma lōri ba, sē ba pa wá púpúnú daborubiā, v dān ma púpúní kv yuu wa, v wú: «U yiri nē yi Zwan». Kv gwárí ba mama míámíán. ⁶⁴ Kv máǵá tē wa, Zakari nii kúð póri, kv wàà yìàn kúð swìn. U sùrí v nii v kē yu nē, v ma bwí Yü nē.

⁶⁵ Kv òigá là tē mama yuu, ba nē bwelē lá. Zwíde nagwanaa pēen yuu là tē mama yā swìn tē mù yìàn tēntē yoo. ⁶⁶ Ba tē mē, ba nē nēñ tē yìàn tēntē yā dwí tē yoo, ba ga bwe ba tiàn, ba wú: «Kv bisúmaa tēntē dān wá yā nētē?» Yü diàn tē cigá yā wulē dē wá.

Zakari bōà Yü nē

⁶⁷ Yü *Sínú tē súé bisúmaa tē nyina Zakari, kv pa v swìn Yü nii sùràn tē tē, v wú:

⁶⁸ «À wá bu *Yüzərayelē là *Yuu-Tiu Yü tē nē. Yü ywān ba yuu, v ga yē ba v jon. ⁶⁹ U tun liù, sē v li nēba nē yoo wa míámíán. Kv mù liù tē, v nē wá li nēba nē yoo tē wa, yi v nan v tùtùndù piú *Davidē dwíí tē wa, ⁷⁰ ndē v nē twá v nii *sùsùná tē nē, v ma swìn, kv máǵá nē ba yigē. ⁷¹ U yā kàn nii dē, v wá li nēba nē dūǵa dē là tē, ba nē culi nēba, jün wa. ⁷² Yü lií v *nimaru tē yoo. U dēri nē nūbara tē yinōgē zēnzēn. ⁷³ Yü fwa kv nētu, v yā nē dūè dē nē nūbēē *Abērahāmē dē, ⁷⁴⁻⁷⁵ v wá jon nēba nē dūǵa tē diàn jün yiri. Kv nētu nē wá wānì nē bu v nē dē zilé. Kv nētu tē, sē nē ma wānì nē yā là tē, nē nē yi Yü nē ti, nē ga tē yi cigá tián Yü yáá con, diun mama, nē mü tē wa. ⁷⁶ N mù con nē, à biú, n wá va Yuu-Tiu yáá con nē, sē n ma kwēn v cwēǵē. Kv mù nē pün, ba wá bon mú Yü tē, v nē wulē tē mē yuu wa, nii *sùsùndù. ⁷⁷ Yá n mù, à biú, n wá buri Yü là tē dē, Yü wá jon ba ba cwa wa v ga kwēn tē, v li v mù dē ba pwēwē wa. ⁷⁸ Nē Yü tē swē nēba zēnzēn, v ga dēri nē yinōgē zēnzēn. U wá pa poni nan yu, kv pipili nē yuu con ndē yucau nē pēn. ⁷⁹ Poni tē wá san ba tē nē wulē yikunu wa, dē ba tē nē wulē tian fēn wa. Kv mù poni tē nē wá kē nēba cwēǵē tē wa, kv nē jē bican sié».

⁸⁰ Bisúmaa tē bori, yā v pubūǵa dē ga daǵa kv sùrí lá. U yi kasōo lanworu wa, kv ja va diun tē, v nē buri v tiàn Yüzərayelē là tē yáá con.

2

Mari luri v biú Zwezi (Matìø 1.18-25)

¹ Kv máǵá tēntē wa, pafaru Ogisētē pün nii, sē ba gālā v luv lēzoni tē mama. ² Kv mù tēntēn lagala tē fwa, dē Kirinise nē ya Siri nagwanaa tē yáá tíú, piú nēfaru tē nē li v tún. ³ Là tē mama vèli, ba púpúní ba tiàn ba dēkuu bwáí nē.

⁴⁻⁵ Zwuzefē dē nan *Nazaretē nē, kv nē wulē Galile nagwanaa wa, v va Zwíde nagwanaa tē wa, piú *Davidē tuv, ba nē bonē «Betelēhemē», v dē v bwálú Mari. Ba vèli lá, Zwuzefē nē yi Davidē nāv tē yiri. Mari tē, v nē pià, sē v swe Zwuzefē nē, tē piú yí. U dē Zwuzefē vèli lá, sē ba púpúní ba tiàn. ⁶ Máǵá tē wa, ba nē wulē Betelēhemē nē, v biú tē luru yi. ⁷ Mari luri bibēē, v kacaru biú. Vēwē dii tē mama yā súé. Kv mù nē pün, Mari baa v biú dē ganān, v ga ti wá v tún vāná kurēbori wa.

Malika nan là nè cì vana nè

⁸ Kù mù nagwanaa tontè tètè wa, payira yà cì ba vana nè titun nè, gau wa. ⁹ *Yuu-Tiu *malika twi, ka nan ba nè. Yá Yü poni tètè piri ba kù kikari, fən ga zv ba zenzən. ¹⁰ Yá malika tètè swin ba con, ka wú: «Á dānā ká pa fən ja aba. Á ja suywájú à bà, sè à pa aba, kù nè wá poli *Yüzərayelə là me pwii zenzən: ¹¹ Titin kù tètè nè, ba luri liù tètè, v nè wá jon aba á cuna wa, pìv *Davidə tiv wa. U mù nè yì *Kərisə, v nè yì Yuu-Tiu. ¹² Á nənə nətə tətə, á nè wá twá, á ma lwarì wá: Á wá na bisiná, ba nè baa wá də ganan, ba tün wá vana kurebori wa».

¹³ Naa nədü, malike kapupu nan Yü sán, tètè bà tètè sùrí ka tètè nè, tètè bwì Yü nè, tètè wú:

¹⁴ «Dun wulə Yü con, v nè wulə v *sán nè, v bicān sié tètè wá yà tua yuu wa ləzoni tètè, v mù Yü nè swə, pwərə wa».

Là tètè nè cì vana tètè nè vèli Betələhemə

¹⁵ Mánjā tètè wa, *malike tètè nè pií tètè dī Yü *sán nè, payira tètè swin duən con, ba wú: «Nə dān vələ nè yí Betələhemə nè. Kù me, sè nè na kù tètè nè tun lá nè, kù tètè *Yuu-Tiu nè pin nè yəni tètè». ¹⁶ Ba twi lala ba yí lá, ba na Mari də Zwəzefə də bisiná tètè. Bisiná tètè tégó vana kurebori tètè wa. ¹⁷ Ba nè nì bisiná tètè, ba tün kù tètè mama, malika tètè nè swin ba con, kù bisiná tètè yuu wa. ¹⁸ Kù gwári ba tètè mama, ba nè nì kù tètè, payira tètè nè swin ba con. ¹⁹ U mù Mari də jun tètè yìèn tontè mama v waa con, v ga buja tètè nè də v waa mama. ²⁰ Kù kwa nè, payira tètè pií ba virí də ba bwì Yü nè, ba ga pin wá dun tètè tètè mama yiri, ba nè nì ba ga na. Ba bwì v nè, yìèn tètè mama nè fwa nətü, ndə malika tètè nè swin ba con, tètè yiri.

Ba pin bisiná tètè yiri Zwezi

²¹ Bisiná tètè luri duan nana dun nè, ba *gonji wá, ba ga kə v yiri Zwezi. Mə kù yiri tontè *malika tètè biri də, v nuu tètè wá v püè jun.

Ba ja Zwezi, ba va Zwifə-ba Yü diè wa

²² Kù kwa nè, mánjā yí, sè Mari də twá kù tètè nè, Yü *nii tètè, v nè pin *Moyizə nè, nè biri, sè kù fwa kan nè luri kwa nè. Zwəzefə də Mari dān ma ti bisumaa tètè, ba ja va *Zwerizalemə nè, sè ba pa wá *Yuu-Tiu Yü nè. ²³ Kù yì ndə kù nè púpúnì Yuu-Tiu nii tètè wa nətü, kù wú: «Liù mama cári bisumabara yì, ba wá tün vān nè, sè v ya Yü cici nè ti». ²⁴ Ba də fwa kù *jonji tètè, ndə Yuu-Tiu nii tètè nè pià nətü. Kù yì kù fwa də gunponi bələ, nè à yəé nasara gunpobii bələ.

*Simeyon bəà Yü nè**(1 Piyerə 1.11)*

²⁵ Bəe don yà wulə *Zwerizalemə wa, ba ma bonə Simeyon. Kù bəe tontè yà yì cigá tiú Yü yáá con, v twá Yü cwənjə tètè zəni, v yà ga dānì liù tètè, v nè wá zürì *Yüzərayelə là tètè bicān. Yü-*Sijü tètè yà wulə də Simeyon. ²⁶ Kù yà pin, v yəni də, v bá ti, də v nè wá *Kərisə nì də v yía. Kərisə tètè, *Yuu-Tiu nè kúrí, sè v tun.

²⁷ Yü-Sijü tètè nè pin, Simeyon lwarì də, v me, sè v va *Zwifə-ba Yü *diè tètè wa. Mánjā tètè, Zwezi nuu də v nyina tètè nè ja ba bisumaa tètè, ba ja bà, sè ba ma fwa kù tètè, Yü *nii tètè, v nè pin *Moyizə nè, nè pià. ²⁸ Simeyon ti wá, v kə v nyuni nè, v ga pa dun Yü nè, v wú:

29-30 «Σίὺν νῆ, κὺ τῶ Υἱὸ νῆ σὼϊν δῆ, κὺ wá tun τῶ jigò: Yuu-Tiu, à nῆ liù τῶ, n nῆ tun, sῶ v jon lià ba cuna wa, δῆ à tῶtῶ yía. Kῶ mὸ yῆrῆ nῆ, n δàñ wáá n tῶtῶnῶ τῶ n yá, sῶ v tῆ δῆ bican síí. ³¹ N tanῆ liù tῶntῶ lῶv lῶzoni mῆ yía yuu. ³² Kῶ liù tῶntῶ yῆ ndῶ poni nῆ, κὺ nῆ wá pa lῶv dwíá τῶ mama yῶnῆ mύ. Kῶ ga wá pa dun Υἱzῶrayelῶ lià τῶ nῆ, ba nῆ yῆ n mὸ lià».

³³ Simeyon yiàn τῶ, v nῆ σὼϊν Zwezi yuu wa, yà gwárí Zwezi nuu δῆ v nyuna zῶnzῶn. ³⁴ Simeyon lῶrῆ Υἱ, sῶ v fwa zῶnῆ Zwezi δῆ v nuu δῆ v nyuna yuu wa. V swìn Zwezi nuu Mari con, v wύ: «Υἱ kúrí bisúmaa ka τῶ, sῶ v twá v nῆ, v ma bùrῆ Υἱzῶrayelῶ lῶv lià zῶnzῶn bùrà, v ga sῆe ba duῶn δῆ zῶnzῶn. V wá yà liù τῶ, v nῆ wá bῆrῆ δῆ, Υἱ tῶῆa v pῆn lῶzoni nῆ, yá ba ga vῆ wá. Bisúmaa τῶ wá pa pubῆῆ, τῶ nῆ wulῶ waa, nan poni nῆ. ³⁵ Yá n mὸ, biù τῶ nuu, n wá na cà. Tῶ cà τῶ wá cùgῶ n bican miámíán, ndῶ lagῆrῆ síῶ nῆ pῶrῆ won nῆ. V wá pa lià zῶnzῶn swìn κὺ τῶ, κὺ cígá nῆ wulῶ ba waa».

Anῶ, Υἱ nῆ sῶsvnkana, bùà Υἱ nῆ

³⁶ Υἱ nῆ sῶsvnkana don, v yῆrῆ nῆ yῆ Anῶ, δῆ yῆ *Zwifῶ-ba Υἱ *diè wa. V yῆ Fanῶwelῶ bùà, Azerῶ dwíí dῆkuu τῶ wa. V bῆna yà dáá. V swe v kacῆn máῆá wa, yá bῆna barpe nῆ nῆ, v barῆ τῶ tῆga v yá wá. ³⁷ V yà kúῶ ba barῆ jῶ. V bῆna δàñ yà dáá, v yà jῶ bῆna sapwῆna δῆ banῆa. V yáá va v wulῶ Υἱ diè τῶ wa, titῆn δῆ yῆcav, v ma tῶῆa Υἱ tῶtῶῆ τῶ. V vwe v nῆ, v ga jῶnῆ Υἱ.

³⁸ Anῶ δῆ nῆ twi, v zv Zwifῶ-ba Υἱ diè τῶ wa, δῆ Zwezi δῆ v nuu δῆ v nyuna wulῶ lá, v δῆ wulῶ v pῆn dun Υἱ nῆ. V δàñ swìn bisúmaa τῶ yoo lià τῶ mama con, ba yà nῆ dàñ, sῶ Υἱ yῆ *Υἱzῶrayelῶ lià v jon.

Zwvzefῶ-ba pií ba va Nazaretῶ

³⁹ Máῆá τῶ wa, Zwezi nuu δῆ v nyuna τῶ nῆ tun κὺ τῶ mama, *Yuu-Tiu Υἱ *nῆi τῶ nῆ pià τῶ, ba δàñ pií, ba ja wá, ba va ba tῆv *Nazaretῶ, κὺ nῆ wulῶ Galile nagwanaa τῶ wa. ⁴⁰ Bisúmaa τῶ horῆ, v wῶbῶῆa ga súrῆ. V yà jῶ wῶbῶῆa zῶnzῶn, yá Υἱ ga fwa v pubwanῶ τῶ v yῆra.

Zwezi wulῶ Zwifῶ-ba Υἱ diè τῶ wa

⁴¹ Bῆnῆ mama Zwezi nuu δῆ v nyuna yáá va, ba dῶ *Pakῶ cà nῆ τῶ *Zwerizalemῶ wa. ⁴² Máῆá τῶ wa, Zwezi nῆ jῶ bῆna fugῶ bῆlῶ, v nyuna-ba jῆn wá, ba ja kῶ lá, ba va cà nῆ tῶntῶ, κὺ nῆ yῆ ba yofwamῆn. ⁴³ Cà nῆ τῶ nῆ zwèe, ba pií ba vií, yá ba biù Zwezi mὸ mῆ Zwerizalemῶ nῆ, v nyuna-ba yà ga wá κὺ lwarῆ. ⁴⁴ Ba yà bῶῆa δῆ, Zwezi wulῶ v twaduῶn τῶ con, cwῆῆῶ τῶ yuu. Ba vῆli dῆn pῆrῆ, ba δàñ ga zῆgῆ lá, ba pià wá ba nubῆa δῆ ba dabara con. ⁴⁵ Yá ba δàñ ba wá na. Ba δàñ ma ga ba pií ba va Zwerizalemῶ, sῶ ba pià wá lá.

⁴⁶ Dian batwa nῆ nῆ, ba nῆ Zwezi *Zwifῶ-ba Υἱ *diè wa, δῆ v jῶῶ Zwifῶ-ba Υἱ nῆi *yῶnu tián τῶ tῶtῶῆi wa. V wulῶ v cuga ba, yá v ga bwe ba yiàn. ⁴⁷ V yῶnu τῶ δῆ yiàn τῶ ka le gwárí ba τῶ mama, ba yà nῆ cuga wá.

⁴⁸ Máῆá τῶ wa, v nuu δῆ v nyuna τῶ nῆ nῆ wá, κὺ yà gwárí ba zῶnῆ. V nuu ma swìn v con, v wύ: «À biù, bῆeèe nῆ pῆn, n ma fwa nῆba nῆtῶn? Nῆñ, n yoo yà jῆn à δῆ n nyuna zῶnῆ, nῆ ma twá lá, nῆ pià mύ». ⁴⁹ V ma le, v wύ: «Bῆeèe nῆ pῆn, á pià nῆ? Á mῆ, sῶ á lwarῆ δῆ, à mῆ, sῶ à ywáñ à

nyuna yièn yuu nè». ⁵⁰ Yá ba wá kú tē dèñ nì, ɔ nè pìà, sè ɔ swìn ba con nè.

⁵¹ Zwezi dàñ ma pìi, ɔ twá ba nè, ɔ va *Nazaretè. U sèe ɔ nyuna-ba tē nii. U nuu jùn tē yièn tēntè mama ɔ waa nè, ɔ ga lií tē yoo. ⁵² Zwezi bori ɔ kèni lá, ɔ wubɔŋa dè ga sùrí, ɔ dàñ ga pɔn pupoli Yɔ dè lèzoni nè.

3

Zwan-Batisè kàrà tē yoo

(*Matìè 3.1-12; Marəkè 1.1-8; Zwan 1.6-8, 19*)

¹⁻² Yɔ kori tē twi Zakari biú Zwan con nè, kasɔ lanworu tē wa, pafaru Tiberè pàrì tē bɔna fugè dè bonu máŋá wa. Kú máŋá tēntè wa, dè Ponsè *Pilatè nè tɔ Zwide nagwanaa, pìú *Erodè dè ma tɔ Galile nagwanaa. Yá Erodè zɔnɔ, pìú Filipè dè yá tɔ Yítire nagwanaa dè Tèrakonitè nagwanaa, pìú Lisaniyasè dè yá tɔ Abilenè nagwanaa. Anè dè Kayifè dè yá yɔ *Zwifè-ba Yɔ *jɔŋwana yun tián nèkwɔna. ³ Zwan dàñ zàn ɔ jijiri Zwurèden mɔnaa tē yira nagwanaa tē mama wa. U dàñ ma kàrì Yɔ yoo ɔ bɔrì là nè, ɔ wú: «Á vèvèrè á kwa á ma sá á cuna. Á pɔan ba lè aba níá wa, kú twá dè Yɔ yɔrɔ. Yá Yɔ dàñ wá kwèn á cuna tē, ɔ lí á mù dè ɔ mù pwèrè wa.

⁴ Mè nètɔ nè, Yɔ nii *sɔsɔndè *Ezayi púpúnì ɔ sagi tē wa, ɔ wú:

«Kú yɔ bɛɛ don nè bubwi kasɔ lanworu wa, ɔ wú: «Á kwíán *Yuu-Tiu cwèŋjè tē, sè á cɛ ɔ cwəmɔntì tē, sè tē ya mènè mènè. ⁵ Buu gwàlú mama wá sùn, pɛɛn dè dèdwèlèn mama wá cú, tē mɛ dè tɔa, cwèŋjè gogwèlèn tē mama wá kwíán, cokúkɔwɔnan tē mama wá pàrì, tē mɛ duèn. ⁶ Yá là mama wá na nètɔ, Yɔ nè wá jon ba ba cuna wa»».

⁷ Là kapɔpɔ yá nè twi Zwan con, sè ɔ lè ba níá wa, kú twá dè Yɔ yɔrɔ. U dàñ yá swìn ba con, ɔ wú: «Á mù dèkwaa dwíí-ba! Wàà nè bɔrì aba dè, á wàà á dèrì á jén Yɔ lɔŋa tē yáá, tē nè biàn? ⁸ Kú nè yɔ nètɔ, sè á twá á tɔtɔnan nè, á ma bɔrì dè, á vèvèrì á kwa á ma sá á cuna. Á jè cígá, sè á swìn dè, *Abèrahame yɔ á nɔbɛɛ, yá kú cɔcɔ tē wá yí. Á mù nè swìn kú á con dè, Yɔ wáá kapana tē tē ɔ lwàní ɔ pɔn, tē jì Abèrahame níán. ⁹ Nè wáá kú nètɔ tē nè tì, nè ma maŋa ndè dèrì nè manwari kú wulè tián dèkuren nè. Tíú tē mama, kú bɔna nè ba ywán, ba wá goŋi kú, ba kè mèn nè».

¹⁰ Là tē dàñ ma bwe wá, ba wú: «Bèèèè nè, nè dàñ mɛ, sè nè fwa?»

¹¹ U ma le ba, ɔ wú: «Liù tē, ɔ nè jè ganzɔbii bèlè, ɔ mɛ, sè ɔ pa nètɔ ɔ tē nè, ɔ nè ba jè. Yá ɔ tē dè, ɔ nè jè wodiu ɔ dè, ɔ dè mɛ, sè ɔ fwa nètɔ».

¹² Lanpɔlɔna dè twi, sè ɔ lè ba dè níá tē wa, kú twá dè Yɔ yɔrɔ tē, ba ga bwe Zwan, ba wú: «Karnyina, nè mɛ, sè nè fwa nètɔ?» ¹³ U ma le ba, ɔ wú: «Á dànà ká pa ba ŋwín, ba doni kú nii tē, ba nè ŋwín!»

¹⁴ Pamana dè bwe wá, ba wú: «Nè mù dàñ yɔ bèèèè nè, nè mɛ, sè nè fwa?» U ma le ba, ɔ wú: «Á dànà ká kálú liù, nè á yèè á kɔna á kè ɔ nii nè, á ma jon kú tíú sèbiu dè diàn. Á dàñ pɔan á ŋwírán tē cɔcɔ nè mɛ aba».

¹⁵ Lalɔ tē yá dànì dè yala, yá ba liù dè mama yá bɔŋa, ɔ ga bwe ɔ tiàn, dè kú nè tà Zwan nè ya *Kèrisè. ¹⁶ Zwan dàñ ma swìn ba mɛ con, ɔ wú: «Á mù lí aba dè níá, kú twá dè Yɔ yɔrɔ, yá liù don ɔ diàn nè dáá, tē doni

nə, wá bà. À jùn mùrì, sè à kòrù v nɛɛ natùra*. U wá lə aba Yɪ-*Sɪŋu tɛ wa dɛ mən. ¹⁷ U jə v wocəri fɪyav v jìàn wa, v kwɛn v cəri v wobta tɛ, v pwɛɛ tɛ dɛ wopulɛ tɛ, v li duən wa. U pɛɛ wobta tɛ, v kə v pulu wa, v ga surɪ wasanan tɛ mən wa, tɛ nə ba dɛŋɛ».

¹⁸ Yá kú tɛ ya, Zwan twá kwiè zənzən nə, v ma swìn Yɪ sɔywáŋú tɛ lalɔv tɛ con nə. ¹⁹ Kú máná tɛntɛ wa, Zwan vɛli v caga piú *Erodɛ nii nə, v nə jon v zɔnɔ kan Erodɛtadɛ, v ma fwa v kan, tɛ yɪrɪ, kú súrɪ v nə fwa yokukwɪnan duən, dɛ tɛ nə dáá, yɪrɪ. ²⁰ Erodɛ dàń tɛ súrɪ yolwan tɛ don lá, v pa, ba ja Zwan, ba kə bǎń diè wa.

Zwan-Batisə ləgə Zwezi níá wa
(*Matíə 3.13-17; Marəkə 1.9-11*)

²¹ Lalɔv tɛ mama níá tɛ liu kwa nə, Zwan ləgə Zwezi dɛ níá tɛ wa. Kú kwa nə, v nə wulɛ v jùnì Yɪ, lanworu tɛ súrɪ. ²² Yá Yɪ-*Sɪŋu tɛ cúú v yuu wa, ndɛ won nə, kú nə ja yɪra, ndɛ gunpwənə nə. Yá kori dàń ga nan Yɪ *sǎń nə, kú wú: «N yɪ à biswənə tɛ, v nə poli à pùó.»

Zwezi nɪbara dəkúu
(*Matíə 1.1-17*)

²³ Zwezi dɪga v tɔtɔŋɪ tɛ dɛń, dɛ v jə ndɛ bɪna fitwa nə. U yà ya ndɛ ba nə buŋa tɛ, Zwɔzɛfɛ biú.

Zwɔzɛfɛ tɛ, v nə yɪ Eli biú,

²⁴ v nə yɪ Matatɛ biú,

v nə yɪ Levi biú,

v nə yɪ Mɛlɛki biú,

v nə yɪ Yanayi biú,

v nə yɪ Zwɔzɛfɛ biú,

²⁵ v nə yɪ Matatɛsɛ biú,

v nə yɪ Amosɛ biú,

v nə yɪ Nahumɛ biú,

v nə yɪ Esɛli biú,

v nə yɪ Nagayi biú,

²⁶ v nə yɪ Maatɛ biú,

v nə yɪ Matatɛsɛ biú,

v nə yɪ Sɛmɛyɪn biú,

v nə yɪ Yoze biú,

v nə yɪ Yoda biú,

²⁷ v nə yɪ Yɔnan biú,

v nə yɪ Reza biú,

v nə yɪ Zorobabelɛ biú,

v nə yɪ Swɪalɛtɛlɛ biú,

v nə yɪ Neri biú,

²⁸ v nə yɪ Mɛlɛki biú,

v nə yɪ Adi biú,

v nə yɪ Kuzamɛ biú,

v nə yɪ Elɛmadamɛ biú,

v nə yɪ Erɛ biú,

* **3:16** 3.16 Zwifə-ba con, ba yáa pa, yonju, nə à yəó liú tɛ, ba nə ba wá dun pin, sɪn liú nɛɛ, sɛ kú bɪrɪ dɛ, ba sɛɛ wá ndɛ ba vɛɛ nə ba diè wa, nə à yəó, sɛ kú bɪrɪ dɛ, v yɪ dun tíú.

29 ʋ nə ʏt Zwezi biú,
 ʋ nə ʏt Eliezɛrə biú,
 ʋ nə ʏt Yorimə biú,
 ʋ nə ʏt Matatə biú,
 ʋ nə ʏt Levi biú,
 30 ʋ nə ʏt Simeyon biú,
 ʋ nə ʏt Zwida biú,
 ʋ nə ʏt Zwɔzɛfə biú,
 ʋ nə ʏt Yonamə biú,
 ʋ nə ʏt Elakimə biú,
 31 ʋ nə ʏt Meleya biú,
 ʋ nə ʏt Mena biú,
 ʋ nə ʏt Matata biú,
 ʋ nə ʏt Natan biú,
 ʋ nə ʏt *Davidə biú,
 32 ʋ nə ʏt ʏzayi biú,
 ʋ nə ʏt Obɛdə biú,
 ʋ nə ʏt Bozə biú,
 ʋ nə ʏt Saləmon biú,
 ʋ nə ʏt Naasun biú,
 33 ʋ nə ʏt Amunadabə biú,
 ʋ nə ʏt Adəmin biú,
 ʋ nə ʏt Arəni biú,
 ʋ nə ʏt Esərɔmə biú,
 ʋ nə ʏt Pere biú,
 ʋ nə ʏt Zwida biú,
 34 ʋ nə ʏt *Zwakɔbə biú,
 ʋ nə ʏt *ʏzakə biú,
 ʋ nə ʏt *Abərahəmə biú,
 ʋ nə ʏt Tera biú,
 ʋ nə ʏt Nahərə biú,
 35 ʋ nə ʏt Sərugə biú,
 ʋ nə ʏt Rehu biú,
 ʋ nə ʏt Pelegə biú,
 ʋ nə ʏt Eberə biú,
 ʋ nə ʏt Swila biú,
 36 ʋ nə ʏt Kayinamə biú,
 ʋ nə ʏt Arəfakəzadə biú,
 ʋ nə ʏt Sɛmə biú,
 ʋ nə ʏt Nowe biú,
 ʋ nə ʏt Leməkə biú,
 37 ʋ nə ʏt Mətsələmə biú,
 ʋ nə ʏt Enokə biú,
 ʋ nə ʏt Yerɛdə biú,
 ʋ nə ʏt Malehɛlə biú,
 ʋ nə ʏt Kenamə biú,
 38 ʋ nə ʏt Enosə biú,
 ʋ nə ʏt Setə biú,
 ʋ nə ʏt Adamə biú,

υ nø γι Υι biú.

4

Sítana dádén Zwezi (*Matíø 4.1-11; Marøkø 1.12-13*)

¹ Ku máná tø wa, Zwezi nø súø dø Yü-*Sínju tø, υ nan Zwurøden munaa tø con nø, dø Yü-*Sínju tø, ku nø wulø dø wá. Ku jün wá, ku va kasoo lanworu wa. ² *Sítana dádén, sø υ yigu wá, υ pa υ tun yokokwion lá dian sapwilø. Tø dian tøntø mama nø, υ wà wodiu dí. Yá tø dán nø zwèe kwa nø, niøn dán jün wá. ³ Sítana dán swìn υ con, υ wó: «Dø n nø ya Yü-Biu cígá mama, sø n pa nii kapan ku tø nø, sø ku jì wodiu». ⁴ Zwezi ma le wá, υ wó: «Ku púpúní Yü sagi tø wa, ku wó: «Ku tà wodiu cici nø wáá mu ku pin liú nø!» »

⁵ Sítana ma ja wá, υ va ban υ súrí lá, υ pa υ ywàn tia yuu pàrì tø mama, naa nødu, ⁶⁻⁷ υ ga swìn υ con, υ wó: «Ba pin nø tø wiøn tø mama, à ga wáá tø à pin liú tø nø, à nø piá. N nø sèe, sø n tu à yáá con, n pa dun nø, à wá pa mú diàn tø tø mama, dø tø pàrì tø dun tø». ⁸ Zwezi ma le wá, υ wó: «Ku púpúní Yü sagi tø wa, ku wó: «Pa dun n *Yuu-Tiu Yü tø nø, sø n dán ká tun won don, dø ku nø tà ku tà cici, υ nø swø.»»

⁹ Sítana ma kúv ja wá υ va *Zwerizalemø, υ tún *Zwifø-ba Yü *diè tø yuu wa, υ ga swìn, υ wó: «Dø n nø γι Yü-Biu cígá mama, sø n zigi yøbø, n fan n tu tia. ¹⁰ Ku púpúní Yü sagi tø wa, ku wó: «Yü wá pa nii υ *malike nø n γiri, sø tø cì n nø. ¹¹ Yá tø wá ti mú tø jìàn wa, sø n naa dán ká mà kapan nø.» ¹² Zwezi ma le wá, υ wó: «Ku púpúní Yü sagi tø wa, ku wó: «Dán ká dádén Yü-Tiu tø, υ nø γι n Yü, sø n yigu, ka pa υ tun yokokwion!» »

¹³ U nø dádén Zwezi yigu yiri mama, sø υ yigu, ku pa υ tun yokokwion υ zwèe, Sítana kèen υ víi υ yá wá, dø ku ma kúv vøli máná don, ku nø wá tu ku mē.

Zwezi wulø υ tvtvñi tø wa Galile nagwanaa tø wa (*Matíø 4.12-17; Marøkø 1.14-15*)

¹⁴ Zwezi pií υ va Galile nagwanaa tø wa dø Yü-*Sínju tø diàn tø. Ba dán ma zàn, ba swìn υ yoo, ku nagwanaa tøntø mama wa. ¹⁵ U yà kàrì *Zwifø-ba *jérø dii tø wa nø, yá là tø mē yà wulø ba pin wá dun.

Ba viga Zwezi Nazaretø nø (*Matíø 13.53-58; Marøkø 6.1-6*)

¹⁶ Zwezi vøli *Nazaretø. Mø ku bwálí tø nø nø, υ bori. *Zwifø-ba *siø diun nø, υ zva ba *jérø diè wa, ndø ku nø ya υ yofwamion nø. U zàn γi nø, sø υ kàrì Yü sagi tø. ¹⁷ Ba dán ma ti Yü nii *sòsònø *Ezayi sagi tø, ba pa wá. U ja sagi tø υ súrí, υ dán ga kàrì bwálí tø, ku nø púpúní, ku wó:

¹⁸ «*Yü-Tiu Yü-*Sínju tø wulø à yuu wa. Ku kúru nø, sø à pa svywánú tø zura nø. U tun nø, sø à swìn bán diè là tø con dø, Yü wá jon ba, sø à ga swìn lilirøn con, dø ba wá na lá, sø à swìn là tø, ba nø wulø càn wa, dø Yü wá jon ba, ¹⁹ sø à swìn máná tø, Yü-Tiu nø kúri, sø υ ma fwa pubwanu ba yura».

²⁰ Ku kwa nø, Zwezi púø sagi tø, υ ti υ pa jérø diè tütònø tø nø, υ ga jøø. Là tø mama, ba nø wulø jérø diè tø wa, zìn ba yíá, ba kø υ yuu. ²¹ U dán

ma swìn ba con, v wú: «Kv tɛ ba tɛ, Yɪ nɛ swìn kv bwálí tɛntɛ wa, à nɛ kàrì dɛ á nɛ nì tɛ, nii dàń súsɛ zɛn kv tɛ, mánǵá kv tɛ tɛtɛ wa, á nɛ nì kv».

²² Ba mama dàń ga bwí Zwezi nɛ, v pubwanv sùràn tɛ yɪrɪ, v nɛ swìn, tɛ yà ga gwárí ba. Ba swìn, ba wú: «Kv tà v mù nɛ yɪ Zwuzɛfɛ biú tɛ naaa?». ²³ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «À yɛ̀ dɛ, á wá swìn zwansisari ka tɛ à con nɛ: <Dimɔturv, zwɛɛ n tɛtɛ yayɪgv tɛ!> Á tɛ kúú wá swìn à con, á wú: <Nɛ nì kv tɛ, n nɛ fwa Kaperɛnayimɛ tiv tɛ wa. Fwa tɛ mù yìɛn tɛntɛ dɛ yɛ̀bɛ n tiv tɛ wa.»

²⁴ V ma kúú swìn v sùrí lá, v wú: «Cígá mama, à mù nɛ swìn kv á con: Yɪ nii sùsùnú tɛ̀lé, ba nɛ sɛɛ wá v tɛntian tiv wa. ²⁵ À mù nɛ swìn kv á con, kv yɪ cígá: Yɪ nii sùsùnú Eli mánǵá tɛ wa, dwá wá nì, bina batwa dɛ cànì bardv. Kv dàń yà dɪga niɛn nɛfarv *Yɪzɛrayɛlɛ luv nii tɛ wa. Kv mánǵá tɛ wa, kadɛnɛ yà dáá zɛnzɛn lá nɛ. ²⁶ Yá Yɪ wá Eli tun ba ladva con, dɛ kv nɛ tà kadɛnu tɛ con, v nɛ wulɛ Sarepɛta tiv wa, kv nɛ wulɛ Sidon nagwanaa tɛ wa. ²⁷ Yɪ nii sùsùnú Elize mánǵá tɛ wa, dayaran dɛ zɛnzɛn yà wulɛ Yɪzɛrayɛlɛ luv nii tɛ wa. Yá ba wa ladva dayan wá zwɛɛ, dɛ v jì lɛzwɛnzɛɲu, dɛ kv nɛ tà Naman cɪcɪ, v nɛ nan Siri nagwanaa wa».

²⁸ Lìà tɛ mɛ Zwifɛ-ba jórɛ diɛ tɛ wa nɛ nì tɛ yìɛn tɛntɛ ti lɲa zɛnzɛn. ²⁹ Ba zàn ba van Zwezi, ba ja nan tiv tɛ wa, kv yà nɛ lwɛ paan don yuu wa, sɛ ba lɪ wá paan tɛ yuu, ba dɪlɪ tɪa. ³⁰ V dàń ma twá ba tɛtɛɲi wa, v nan v víí.

Bɛɛ don zini nɛ wɔwɔlɪ wá

(Matie 4.13-16; Marɛkɛ 1.21-28)

³¹ Zwezi vɛli Kaperɛnayimɛ tiv Galile nagwanaa wa. Yá v dàń ma wulɛ ba v kàrì *Zwifɛ-ba *sió dɪn nɛ. ³² V yà swìn dɛ diàn, kv mù nɛ pɪn, kv gwárí lià tɛ zɛnzɛn dɛ v kàrà tɛntɛ yiri.

³³ Zwifɛ-ba *jórɛ diɛ tɛ wa, bɛɛ don yà wulɛ lá, *zini yà nɛ wɔwɔlɪ wá. V mà nii zɛnzɛn, v wú: ³⁴ «Aa! Bɛɛɛ nɛ n pià fwa nɛ yɪra, *Nazarete Zwezi? Nɛ yɛ̀ dɛ, kv ya n twi, sɛ n cùgù nɛba. À yɛ̀ zɛni liú tɛ, n nɛ yɪ. N yɪ liú, v nɛ lɪ v tún Yɪ cɪcɪ yɪrɪ».

³⁵ Zwezi dàń caga zini nii nɛ, v wú: «Pú n nii, n ga nan n yá bɛɛ tɛ!» Zini tɛ dɪlɪ wá tɪa, lià tɛ mɛ yáá nɛ, kv ga nan, kv yá wá, kv wá wá lwanɪ fwa. ³⁶ Kv diǵa ba mama yuu zɛnzɛn, yá ba dàń ga swìn duɛn con, ba wú: «Bɛɛɛ sùgv nɛ yɪ kv mù tɛntɛ? Kv mù bɛɛ tɛntɛ yáá baa dɛ diàn, v ga pɪn zinɛ zilí v nii wa, tɛ ga naɲa dɛ».

³⁷ Yá ba dàń swìn Zwezi yoo, bwálí mama kv nagwanaa tɛntɛ wa.

Zwezi zwɛɛ lià zɛnzɛn yayɪran

(Matie 8.14-17; Marɛkɛ 1.29-34)

³⁸ Zwezi nan *Zwifɛ-ba *jórɛ diɛ tɛ wa, v va Simon sàń. Waran yá ja Simon tɪnkan zɛnzɛn. Ba dàń ma lɔrì wá, sɛ v pa wá yazurɛ. ³⁹ V ma kwá v yuu con. Yá v ga baa v pa nii, sɛ waran tɛ zwɛɛ. Waran tɛ zwɛɛ tɛ yá wá, yá v zàn lala, v wulɛ v tanɪ, sɛ v ma lɪ Zwezi vɛri.

⁴⁰ Yɪ nɛ zva kwa nɛ, ba jɪn ba tɛ mama, yayɪran yirɛ yirɛ nɛ ja, ba ja bà Zwezi con. V tún jìàn ba liú mama yuu wa, v zwɛɛ ba yayɪran. ⁴¹ Zinɛ dɛ nan tɛ yá yayɪɲa zɛnzɛn, dɛ tɛ bubwí, tɛ wú: «N yɪ Yɪ-Biú». Yá Zwezi dàń baa tɛ nii nɛ dɛ sùràn, tɛ nɛ dà. V pià, sɛ v cì tɛ nɛ, sɛ tɛ dàn ká swìn, tɛ mù nɛ yɛ̀ dɛ, v yɪ *Kɛrisɛ tɛ yɪrɪ.

Zwezi kàrì Zwìde nagwanaa wa
(*Marøkø 1.35-39*)

⁴² Tia nè twi ka puru, Zwezi nan tuv tē wa, v va kwa con bwálí tē, liù nè tēlō. Laluv dàñ twá lá, ba pià wá. Máná tē, ba nè twi, ba na wá, ba yá kùb wéli, sē ba cì v nè, v dàn ká kēēñ v yá ba. ⁴³ Yá Zwezi swìn ba con, v wú: «À mē, sē à kàrì dē à swìn suywánú tē tian tē duēn dē wa, à biri dē, Yü wá dé pàrì ba yuu wa. Mē ku yiri nè, Yü tun nè». ⁴⁴ U dàñ ma twá lá v kàrì Zwìde* nagwanaa tē wa *Zwifē-ba *jéré dii tē wa.

5

Zwezi bon lià, sē ba ya v karbia

(*Matìø 4.18-22; Marøkø 1.16-20; Zwan 21.1-11*)

¹ Dün don nè, Zwezi yá zìga Zwenezaretē múnna tē nii nè, laluv tē ga kíkari wá. Ba yugē duēn, sē ba ma cuv Yü suywánú tē. ² U ni níá yuu bwērē bēlē bēberu tē nii nè. Fēlijana tē yá nan ba níá yuu bwērē tē wa, ba cú, sē ba sun ba fēlō gēgēlèn. ³ Zwezi dīgà níá yuu bori tē don wa, ku tē nè yì Simon* nyiēn, v ga lòrì wá, sē ba fārú ba nan bēberu tē yira, ba va yáá mancun níá tē wa. Máná tē wa, v nè jēñ níá yuu bori tē wa v zwēē, v wulē v kàrì lià tē.

⁴ U nè kàrì v zwēē, v swìn Simon con, v wú: «Van níá yuu bori tē, n ja va naluñē bwálí nè. Ku kwa nè, sē á dūl á fēlō gēgēlèn tē, sē á ma gwàn».

⁵ Simon ma le wá, v wú: «Karnyina, nè tun titun tē mama, nè ga wá won ni. Yá à wá twá n nii tē nè, à dūl fēlō gēgēlèn tē».

⁶ Ba dàñ ma dūl tē, yá ba jun fēlō zēnzēn. Ku pa ba gēgēlèn tē wulē tē kàrì. ⁷ Ba dàñ ma gwēn ba twaduēn tē, ba nè wulē níá yuu bori tē don wa, sē ba bà ba san ba. Ba nè twi, ba kōrì fēlō, ba sú ba níá yuu bwērē tē mē bēlē. Tē ga tē pià, sē tē murì níá tē wa.

⁸⁻⁹ Máná tē wa, Simon Piyerē nè ni dē, fēlō tē nè dáá zēnzēn nētv, ba nè jun, ku dīgà v yuu zēnzēn, dē ba tē mē, ba nè yin dē wá. U dàñ tua v nadwana nii nè Zwezi yáá con, v ga swìn, v wú: «Nan kwa, n ga yá nè, *Yuu-Tiu, à nè ya cuna liù yiri».

¹⁰ Ku yin nētv dē Simon tūtunduēn tē, ba nè yì Zebede bia, ba nè bonē Zwakē dē Zwan. Yá Zwezi dàñ swìn Simon con, v wú: «Dàn ká pa fēn ja mú. Ku nè zigì stún nè, n wá pià lià, sē ba twá à mù Zwezi nè».

¹¹ Ba dàñ ma li ba níá yuu bwērē tē, ba tún bēberu yuu nè. Ku kwa nè, ba yá tē mē lá, ba ga twá Zwezi nè.

Zwezi zwēē bæ don dayan

(*Matìø 8.2-4; Marøkø 1.40-45; Likø 17.12-19*)

¹² Dün don nè, Zwezi yá nè wulē tuv don nè. Dē nēñ, bæ don, v nè goñi dayan, v zwēē míámíán twi v bà, v tu Zwezi yáá con, v ga lòrì wá, v wú: «*Yuu-Tiu, dē n nè swē, n wáá n pin à dayan† tē zwēē, sē à jì lēzwēnzēñu». ¹³ Zwezi ma tē v jun v nè, v dwēn v yira, v ga wú: «À swē, sē n dayan tē zwēē». Lala dē dayan tē zwēē, ka ga yá wá. ¹⁴ Zwezi ma pa nii ku tē wá, v wú: «Dàn ká swìn ku yoo tē liù mama con. Yá n dàn

* **4:44** 4.44 Pópúná duēn dē biri dē, ku yì Galilē nagwanaa. * **5:3** 5.3 Simon yì Zwezi karbiu Piyerē yiri don. † **5:12** 5.12 *Zwifē-ba con, dayan nè jō liù, v yì ba yáá li wá ba dwíí wa. U dayan tē nè zwēē dē ku tē jē *Jonji, v nè mēē, sē v fwa, sē v ma pií, v zv v dwíí tē wa.

vèli n biri n tiàn n nè nyin nètù tɔ *Zwifɔ-ba Yɛ *jɔŋwanu tɔ nè. N ga fwa *jɔŋi tɔ, ndɔ Yɛ *nii tɔ, v nè pɛn *Moyizɔ nè biri Yɛ sagi tɔ wa, sɔ ba fwa dayaran pa, dɔ ba dayan tɔ nè zwɛɛ. Ku mù nè biri wá dɔ, n dayan tɔ cígá zwɛɛ».

¹⁵ Dɔ ku mɛ, Zwezi yiri tɔ ga tɔ súɔ tta mama. Lalɔ twi, ba kun v yuu nè, sɔ ba cugu wá, ba ga pa v zwɛɛ ba yayiran. ¹⁶ Yá Zwezi dàŋ yá li v tiàn, v ja va kasɔɔ lanworu wa, v ma jùni Yɛ.

Zwezi zìn gwànú don

(Matìə 9.1-8; Marəkə 2.1-12)

¹⁷ Dɛn don nè, Zwezi yá wulɔ v kàri. *Farizian-ba dɔ Yɛ nii *yɛnu tiàn tɔ yá jèé v bian nè. Ba yá nan Galile nagwanaa tian tɔ mama wa, dɔ Zwide nagwanaa tian tɔ mama wa, dɔ *Zwerizalemɔ tɔ wa, ba bà. *Yuu-Tiu diàn tɔ yá wulɔ dɔ Zwezi tɔ ga pɛn v zwɛɛ yayirɛ yayiran.

¹⁸ Bara duən zɛn gwànú don titav wa, ba ja bà ba yí. Ba pià, sɔ ba ja wá, ba zu diè tɔ wa, ba tɛn Zwezi yáá con.

¹⁹ Yá ba yá yàri bwálí tɔ, ba nè wá twá, sɔ ba ja wá ba zu, lià tɔ dání tɔ yiri. Ba dàŋ ma twá dɛyuu wa, ba te wá, ba ga di ba poru dɛyuu tɔ, ba twá lá nè, ba cú gwànú tɔ lalɔ tɔ tɔtɔŋi wa Zwezi yáá con. ²⁰ Zwezi nè nɛ dɔ, ba ken ba waa v nè, v dàŋ swìn yayirɛ tɔ con, v wú: «À dabɛɛ, à kwen n cuna tɔ à li n mù dɔ Yɛ pwɛrɔ wa».

²¹ Yɛ nii yɛnu tiàn tɔ dɔ Farizian-ba tɔ wulɔ, ba buŋa ba waa con nè, ba wú: «Wáà nè yi ku bɛɛ tɔ, v nè swìn nètù v twìn Yɛ nè? Wáà nè wáà cuna v kwen v li v mù dɔ Yɛ pwɛrɔ wa? Ku yi Yɛ cɛcɛ!» ²² Zwezi lwarɛ ba pubuŋi tɔ, v ga swìn ba con, v wú: «Bèèè nè pɛn, á ma jɔ pubuŋi tɔ tɔ yiri á waa nè? ²³ Dɔ à nè swìn, à wú: «À kwen n cuna à li à mù dɔ Yɛ pwɛrɔ wa», nè à yèé, à nè wú: «Zàn yi nè, n va!» - Ku kwà nè yi mwálí? ²⁴ Yá à dàŋ pià, sɔ á yɛni dɔ, Yɛ ken diàn *Ləzwənə-Biu‡ jɛn wa tta yuu wa, sɔ v kwen cuna v li v mù dɔ Yɛ pwɛrɔ wa». Zwezi dàŋ ga swìn sùràn tɔtɔ gwànú tɔ con, v wú: «À mù nè swìn ku n con nè: Zàn n ti n titav, n va n sán!» ²⁵ Lala bɛɛ tɔ zàn lià tɔ mɛ yáá con, v ti v titav tɔ, v yá nè tégɔ ku yuu wa tɔ, v ja kɛn v sán, dɔ v bwɛ Yɛ nè.

²⁶ Ku gwári ba mama zɛnzɛn. Ku dɔ dígá ba mama yuu wa, ba dàŋ ga bwɛ Yɛ nè, ba wú: «Nɔ zàn nɛ yogwaran nè, tɔ nè wá nɛ abada».

Zwezi bon Levi, sɔ v twá v nè

(Matìə 9.9-13; Marəkə 2.13-17)

²⁷ Ku kwa nè, Zwezi nan, v ga na lanpolɔn. V yiri nè yi Levi, dɔ v jèé v jɔŋɔ lanpoo. Zwezi ma swìn v con, v wú: «Zàn n bà, n twá à nè!» ²⁸ Levi ma zàn, v yá v wiən mama, v ga twá v nè.

²⁹ Ku kwa nè, Levi bon Zwezi, sɔ v dé v diè wa. Lanpolɔna zɛnzɛn dɔ lià duən dɔ twi, yá yá wulɔ ba dé dɔ ba. ³⁰ *Farizian-ba dɔ Yɛ nii *yɛnu tiàn tɔ, ba nè wulɔ ba vàn tɔ yuu tɔ ŋuŋwɛn, ba ga swìn Zwezi karbia tɔ con, ba wú: «Bèèè nè pɛn, á ma dé dɔ á nywìn dɔ lanpolɔna-ba, dɔ cuna lià?» ³¹ Zwezi ma le ba, v wú: «Lià tɔ, ba yira nè zurɔ, ba dɛmɔturu pià, ku ya yayirɛ nè pià dɛmɔturu. ³² À wá twi, sɔ à bon cígá tiàn. Ku ya cuna lià tɔ, à twí, sɔ à bon, sɔ ba vɔvɔri ba kwa, ba ma sá ba cuna tɔ».

‡ 5:24 5.24 Zwezi yi v tɔtɔ yoo nè v swìn.

*Zwezi biri kàrà nədun nivori yuu wa
(Matìə 9.14-17; Marəkə 2.18-22)*

³³ Lià duən swìn Zwezi con, ba wú: «Zwan^S karbia tē mù yáá vwə ba níó nɛɛ kapupu, ba jònì Yü, ndə *Farizian-ba fwa nətü. Yá n mù karbia tē mù ga dé də ba nywìn». ³⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Bɛɛ nə pìà v vwa v kan fúrí, v dabara yáá bà, sə ba twá ba dé fúrí tē diŋə tē. Á buŋa də, ba wá vwe ba níó, ba dàn ká dé wodiu tē, yá fúrí bɛɛ ga wulə də ba? ³⁵ Yá máŋá dān wá bà, fúrí bɛɛ tē nə bá ya lá. Ku mù máŋá təntə wa, ba dān wá vwa ba níó».

³⁶ Zwezi dān ma swìn zwansisara ba con, v wú: «Liù təlól, v nə wá ciru gandun, v ma pú gandwan. Ku nətü tē nə fwa, v wá cùgò gandun tē, yá gantwandun tē ga bá jəñ gandwan tē yuu wa. ³⁷ Yá liù mama ba swana, tē nə wulə tē zaŋa, lwé v kəni purə nədwarə wa. Ku nətü tē nə fwa, tē mù swana tē wá pa, purə tē pwin. Swana tē mama wá lwá tia, yá purə tē wá va bwáná. ³⁸ Ku mɛ, sə ba kə swana, tē nə wulə tē zaŋa, purə nədura wa. ³⁹ Yá liù təlól, v nə wá nyu swana, tē nə zàn tē zwèe, v ga pií v lòri swana, tē nə wulə tē zaŋa. Cígá, ba yáá swìn, ba wú: «Swana tē nə zàn tē zwèe, tē nə ywán*».

6

*Zwezi nə ti sié dɪn nə
(Matìə 12.1-8; Marəkə 2.23-28)*

¹ *Zwifə-ba *sié dɪn don nə, Zwezi twá kárí wa v kèéñ, v karbia tē kén muna yun, tē ba pupwaga ba jìan wa, ba dɪn. ² *Farizian-ba tē duən dān ma swìn, ba wú: «Bèèèe nə pin, á fwa ku tē, ku nə wá mɛ, sə ba fwa sié dɪn nə?» ³ Zwezi ma le ba, v wú: «Á wá Yü sagi tē kàrí, á na ku tē, pìú *Davidə tətə nə fwa dɪn don nə, də v kwa lià tē, də niən nə jun ba naaa? ⁴ V zva Yü *diè tē wa, v ti dipen tē, ku nə wulə lá nə, v dé v ga li v pa v lià tē nə. Yá nə Yü *nii tē, v nə pin *Moyizə nə, yá ga pa cwəŋə Yü *jonwana tē cɪcɪ nə, sə ba mù nə dé Yü diè dipen təntə». ⁵ Zwezi tē kùú pií, v swìn ba con nə, v wú: «*Ləzwənə-Biu* tē nə ti sié dɪn tē tətə».

Bɛɛ don v jun nə tɪga yoo

(Matìə 12.9-14; Marəkə 3.1-6; Likè 14.1-6; 13.10-17)

⁶ *Zwifə-ba *sié dɪn don nə, Zwezi zva ba *jéré diè don wa, v wulə lá v kàrí. Bɛɛ don yá wulə lá, v jizən vàn tē tɪga. ⁷ Zwifə-ba Yü nii *yənu tián də *Farizian-ba tē yá pàlì Zwezi, ba ga cuga v nə, sə ba jón, də v nə wá zwèe liù yayıɣv ku sié dɪn tē nə. Ba fwa ku nətü tē, ba yá pià cwəŋə, sə ba twá ku nə, ba kɪnɪ ba kə v nii nə, ba nə zɪga v nə yurɪ. ⁸ Yá Zwezi yá yəð ba pubuŋi tē zəni. V dān ma swìn bɛɛ tē con, v jun tē nə tɪga, v wú: «Zàn yu nə, n zıɣi yəbə lià tē mɛ yáá con!» Bɛɛ tē ma zàn v zıɣi lá. ⁹ Ku kwa nə, Zwezi swìn ba con, v wú: «À bwe aba yoo ku tē: Bèèèe nə Yü *nii tē swìn, sə ba fwa sié dɪn nə? Yozəŋu nə à yəð yolwan? Ku mɛ, sə à jon bɛɛ tē mu, à kə luv, nə à yəð, sə à yá wá, v cùgò?» ¹⁰ V zìn v yáá

§ 5:33 5.33 Ku mù Zwan təntə nə yɪ *Zwan-Batısə, v nə li lià níá wa, ku twá də Yü yurɪ. * **5:39** 5.39 Swana tē, ba nə yáá fwa Yızərayələ luv nii tē wa, yɪ diven. Tə nə dání, tə ya ywán, tə doni máŋá tē, ba nə fwa tē. * **6:5** 6.5 Zwezi yɪ v tətə yoo nə v swìn.

u ywàñ ba me tē, u ga swìn bæe tē con, u wú: «Làri n jùn tē à con!» U ma fwa ku, ku ga lwàñ, ku jì jùn nēzəŋu.

¹¹ Ba nē nì ku nətə tē, luja súé Yü nii yənu tián tē də Farizian-ba, ba dàñ ga vurì ku tē yuu wa, ba nē wá fwa Zwezi.

Zwezi kúrí u tɔntɔna fugə bələ tē

(*Matie 10.1-4; Marəkə 3.13-19; Tɔntɔnan 1.13*)

¹² Ku máŋá təntə wə, Zwezi diğə paan yuu wa, u jùn Yü wuuu titin tē mama, u wà dwèe. ¹³ Tia nē twi ka purì, u bon u karbia tē, u kúrí ba wa là fugə bələ, u kə ba yurì *tɔntɔna: ¹⁴ Simon tē, u nē bon u yurì don Piyerə, də u nubiu Andərə, də Zwakə, də Zwan, də Filipə, də Barətelemi, ¹⁵ də Matie, də Toma, də Aləfe biú Zwakə, də Simon tē, ba nē bonə <*Zelotə>, ¹⁶ də Zwakə biú Zwidə, də Zwidasə Yisəkariyotə, u tē u nē wá ja Zwezi u pa u duŋa nē.

Zwezi kàri, u ga zwèe là yayıran

(*Matie 4.23-25*)

¹⁷ Zwezi nan paan tē yuu u cú, u də u karbia fugə bələ tē, ba ga va ba zıga bwálì don nē, ku nē me duən. Yá u karbia zənzən duən də là duən zənzən yà wulə lá. Ba là təntə yà nan Zwide nagwanaa də *Zwerizalemə tē wə də Tirə də Sidon muu nii tián tē mama. Ba yà twi, sə ba nì u kori, sə ba ga pa u zwèe ba yayıran. ¹⁸ Ba tē, *zinə nē wuwalı, nì yazurə. ¹⁹ Diàn yà naŋa u yira, tē zwèe yayıran. Ku mù nē pun, lalub tē mama kəni diàn, sə ba dwen u yira.

Pupwən də pucvni yoo

(*Matie 5.1-12*)

²⁰ Zwezi dàñ ma ywàñ u karbia tē, u ga swìn, u wú:

«Á yana pupwən wa, á mù, á nē yì zura, Yü nē ti aba tē yurì.

²¹ Á yana pupwən wa, á mù niən nē jə síún, á nē wá dé wodiu á sú tē yurì.

Á yana pupwən wa, á mù là tē, á nē kwi síún, á nē wá mun tē yurì.

²² Á yana pupwən wa, á mù là tē, ləzoni nē vıga ba dugv, ba twın aba, ba swìn tē tē, tē nē ba ywán ba pın aba, *Ləzwənə-Biu† tē yurì.

²³ Á yana pupwən wa máŋá tē wə, də ku nətə nē yí, á faŋa də pupwən ŋwírán nəfarv nē dàni aba Yü *sáñ nē yurì. Mə nətə nē ba nıbara ba tē wuwalı Yü nii *sùsùnà tē.

²⁴ Ləe nē wá yí á mù, á nē yì wiən tián, á nē dí yáá, á na á pupwən tē yurì.

²⁵ Á yana pucvni wa, á mù tē wodiu nē wà mùrì síún nē, niən nē wá ja aba yurì.

Á yana pucvni wa, á mù, á nē muŋa, á nē wá yà luə wa, á ga wá kwi tē yurì.

²⁶ Á yana pucvni wa, də là mama nē bwı á nē. Mə ku ya nətə nē ba nıbara tē də ba kunkun sùsùnà tē fwa».

Ka sóni duŋa kàri

(*Matie 5.38-48; 7.12; Romə tián 12.17-21*)

²⁷ «Á mù nē swìn ku á con, á mù tē ba, á nē cvga nē: Á swənə á duŋa! Á fwa zəni ba tē yira, ba nē duŋa aba! ²⁸ Á lōri Yü, sə u fwa zəni ba tē

† 6:22 6.22 Zwezi yì u tətə yoo nē u swìn.

yuu wa, ba nə zırı ba kəni á nə! Á lòrì Yı á pa là tò nə, ba nə wəwəh aba. ²⁹ Də liù nə mà n pıpara nədu nə, sə n wəvəri ku don tə, sə v mà. Də liù nə ti n gasoo, yá, sə v ti n ganbiə, də v kə lá. ³⁰ Pa liù tə mama nə, v nə lòrì won n con. Yá liù nə ti ku tə, ku nə ya n mù nyiən, dàn ká bwe wá ku yoo nə, sə v kwan ku v pa mú.

³¹ Ku tə, n də nə pià, sə ba tən ba pa mú, tun ku, n pa ba duən tə nə.

³² Də á nə swə là tò, ba nə swə aba cıci, bēēē jwian dtun won nə, á wá diàn? Ba tə də tətə ba nə yi cuna là, də swə là tò, ba nə swə ba! ³³ Də á nə fwa zəni ba tə cıci yıra, ba də nə fwa á ba zəni, á wá fwa nətu, á ma diàn jwian won? Ba tə də tətə, ba nə yi cuna là də fwa nətu! ³⁴ Yá də á nə jııı á wiən ba tə cıci, á nə yəş də, ba wá piı ba pa aba ku tə, ba nə jııı, á dān wá twá nətə, á ma na ku jwian won? Ba tə, ba nə yi cuna là, də yá jııı duən də səbiu, ba ga twi ba ıwın, ndə nətu nə, ba nə jııı ku.

³⁵ Ku dān nə ya á mù: Á swənə á duıa, á fwa ba zəni! Á ııa á ga lı yala á waa də, ba wá ıwın aba. Á wá na ıwırán tə nə dáá Yı con, á ga wá yá Yı tə, v nə wulə tə me yuu wa, bıa, Yı nə ywán, v pa ləzwən-yəri-jwian də wulunyına-ba nə yırı. ³⁶ Á pıan á dəri yinəgə zənzən, ndə á nyına Yı də nə dəri yinəgə zənzən nətu».

Á dānā ká bürì duən bürā

(Matıə 7.1-5, 15-20; 12.36-37; Zwakə 4.11-12)

³⁷ Zwezi kúú swın, v wú: «Á dānā ká bürì duən bürā, sə Yı də dān ká bürì á bürā. Á dānā ká kə ba duən tə cān wa, Yı də bá kə aba cān wa. Á kwıán ba duən tə yiən tə, á lı á mù də ba pwərə wa, Yı də wá kwen á cuna tə, v lı á mù də wá pwərə wa. ³⁸ Á pıan ba duən nə, Yı də wá pa aba. U wá lwá á garwa tə wa maııu tə, ku nə ziən, ku nə zuzugv, ku ga sú zəni ku pālı. Yı wá ywán á maııu tə, á nə maııa á pın ba duən tə nə, v ma man v pa á də nə».

³⁹ Zwezi ma kúú ti zwansısara ku tə, v sısarı ba, v wú: «Liliu wàrì v don liliu v vaııa, ku ya kunkun, naaa? Ku nə nə yın nətu, ba mama wá tu buu wa. ⁴⁰ Karbiu təlş v nə dwə v karyına, yá v dān nə kálú v tiān v kārì v zwèe, v wá yà ndə v karyına nə.

⁴¹ Bēēē nə pın, n ywāıá gabıu tə, ku nə wulə n nubıu yii wa, yá n ga ba baııa tə na, ka nə wulə n tətə yii tə wa? ⁴² N wá twá nətə, n ma swın n nubıu con, n wú: «Á nubıu, yá, sə á lı gabıu ku tə, ku nə wulə n yii tə wa», n mù ga ba baııa tə, ka nə wulə n tətə yii tə wa na? Nıé bələ tíú, dí yáá n lı baııa tə n yii tə wa. Yá n dān wá na lá zəni, sə n ma lı gabıu tə, ku nə wulə n nubıu tə yii tə wa».

Tıızəııu də tııokwııııı ba duən nyın

(Matıə 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Zwezi kúú swın, v wú: «Tıızəııu ba bıú kúkwııııı zıııa, yá tııokwııııı ba bıú nəzəııu zıııa. ⁴⁴ Tııú mama yi ku bıú nə nə, ba yáa ma lıarı ku. Ba ba lwe nə á yəş kacan kwe casııu yuu wa. ⁴⁵ Ləzwənııııı yáa pın yozəııe naııa ku tə nə súé v waa con. Yá ləzwənııokwııııı də yi yokúkwııııııı nə, v yáa pın tə naııa v waa con. Ləzwənə nii yi ku tə nə súé v waa nə, ku swın».

Dii bələ tə yoo

(Matıə 7.21-27; Zwakə 1.22-25; 2 Pııııııı 1.5-10)

⁴⁶ Zwezi kúò swìn, v wú: «Á ja nè á bonjè <*Yuu-Tiu, Yuu-Tiu>, á ga ba fwa ku tē, à nè wú. ⁴⁷ Liù tē mama, v nè twi à con, v cuga à sùràn tē, yá v ga twá tē nii nè, à wá buri aba liù tē, v dē wá nè nyin duən. ⁴⁸ U ya ndē liù tē nè, v nè wulə v lwè diè. U kua tía tē zənzən, ku zv, yá v ga tún ka dəkúu tē kapatau yuu wa. Dwà níá nè twi, navwə tē mà diè tē, yá ku wá wánì ku gùrì ka, ka nè lwè zəni yiri. ⁴⁹ Liù tē, v nè cugu, v ga wá ku nii nè twá yì ndē bæ nè, v nè tún v diè dəkúu títalv yuu wa, v ga wá ka dēn kwì. Navwə nè twi ku mà ka, ka tua mwálì mwálì, yá ka cuna bwálì yin dání».

7

Zwezi zwèe pamana yuu tíu don tótunbiu yayigv

(Matìə 8.5-13; 15.21-28; Zwan 4.46-53)

¹ Máná tē wa, Zwezi nè swìn laluv tē con, v zwèe, v kèen v va Kapəɛnayimə. ² Ku bwálì tē nè, *Romə-ba pamana bíí yuu tíu don yá jə v tótunbiu don, v yoo nè cà ku pa wá. Ku tótunbiu təntə yá yì, v pià, sə v ti. ³ Máná tē wa, pamana bíí yuu tíu tē nè nì Zwezi nwen, v tun *Zwifə-ba *nəkwina duən, sə ba lòrì wá, sə v bà v jon v tótunbiu tē mu, v kə luv wa. ⁴ Ba twi Zwezi con, ba ga lòrì wá pwə pwə, ba wú: «Ku bæ tē mē, sə n pa wá n sanv. ⁵ U swə nè luv lià tē, yá v mù nè pa, ba lwà nè *jérá diè tē».

⁶ Zwezi dán ma pú ba kwa v kèen. U nè bwələ pamana bíí yuu tíu tē diè tē, v zwèe, də pamana bíí yuu tíu tē tun v dabara Zwezi con, ba swìn v con, ba wú: «*Yuu-Tiu, dàn ká wəwalv n tìàn n sùrì lál, à jun nè mùrì, sə n zv à diè wa yiri. ⁷ Mə ku mù nè pin, à wá ni, sə à tətə bà n yáá con. N dán pa nii cici, yá à tótunbiu tē yayigv tē wá zwèe. ⁸ À dē tətə yì lià duən nè ti nè, à dē ga ti pamana duən. À nè swìn pamana tē don con, à wú: «Vəli!» U wá va. À nè bon wà don, à wú: «Báá!» U wá bà. Yá à nè swìn à tótunbiu con, à wú: «Fwa ku tē!» U wá fwa ku».

⁹ Máná tē nè, Zwezi nè nì tē sùràn təntə, tē poli v púe. U pií v vəvəri, v ga swìn laluv tē con, ba nè twá v kwa, v wú: «À mù nè swìn ku á con: À tē wá liù ni *Yüzərayelə lià tē wa, v nè keni v waa Yü nè wuuu, v dwən wá tē».

¹⁰ Lià tē, v nè tun tē ma pií, ba va pamana bíí yuu tíu tē diè wa, ba na tótunbiu tē, də v jəð də yazurə.

Zwezi bwin kadənu don biì

(Likè 8.49-56)

¹¹ Ku kwa nè, Zwezi vəli tv don, ba nè bonjè <Nayen>. U karbua tē dē lià zənzən yá twá dē wá. ¹² Máná tē nè, v nè bwələ tv tē nii, dē ba ja tigi don, ba vələ ləbərə bwálì wa. Ku tigi tē yì kadənu don bidva. Tv tē lià yá dáá zənzən, ba nè wulə dē kan tē. ¹³ Máná tē *Yuu-Tiu nè ni kadənu tē, v yinəgə zva wá zəni, v ma swìn v con, v wú: «Dàn ká kwi!» ¹⁴ U ma fàrv v yì, v dwen tiga títav tē yira, lià tē nè zija tigi tē, ma zigi. Zwezi ma swìn, v wú: «Bisumaa, à pin nii mú, zàn yì nò!» ¹⁵ Tigi tē ma kwíán v zàn, v ga wulə v swìn. Zwezi ma ti wá, v pa v nuu nè. ¹⁶ Ku gwári lià tē mama zənzən, ba dán ga bwi Yü nè, ba wú: «Yü nii *sùsùndù nəfarv twi nè pwərə wa! Yá Yü twi, sə v san v lià nè tē nè». ¹⁷ Yá Zwide nagwanaa dē ku tibi tē mama tē nè kíkari ku lià nì ku tē, Zwezi nè fwa.

Zwan-Batisè tòn v karbia tē Zwezi con
(*Matìò 11.2-19*)

¹⁸ Zwan* karbia tē swìn ku mama v con. ¹⁹ Zwan ma bon ba wa là bələ. U tòn *Yuu-Tiu con, sē ba bwe wá: «N mù nè yì liù tē, Yü nè swìn dē, v wá bà, nè à yèé nè mē, sē nè diàn v don?» ²⁰ Ba nè vèli, ba yí Zwezi yira, máná tē nè, ba swìn v con, ba wú: «Zwan-Batisè tòn nēba n con nè, sē nè bwe mú, nè ján: «N mù nè yì liù tē, Yü nè swìn dē, v wá bà tē, nè à yèé nè mē, sē nè diàn v don?» »

²¹ Ku máná tēntē wa, Zwezi zwèe yayıŋa zənzən yayıran dē ba nandatran. U li *zinē ba yuu wa, v ga pın lilirən zənzən yía sūrí. ²² Ku kwa nè, v dān ma le Zwan karbia tē, v wú: «Á vələ á man á bırı Zwan nè ku tē, á nè nı, á ga nı dē à fwa: Lilirən yía sūrí, gwánı vèli, dayaran dayan zwèe, ba ga jı ləzwənzəŋə, zıbuŋa zıan sūrí, tıga bwın ba naŋa. Yá zura dē ga nən Yü svywánı tē. ²³ Pupwən là nè yì là tē, ba nè ba nè vı nè, ba dıgıv ku tē yırı, à nè fwa».

²⁴ Máná tē wa, Zwan karbia tē nè vií, Zwezi zàn v wulə v swìn Zwan yoo, v bırı laluv tē nè, v wú: «Ləzwənyiri nətə nè á vèli á balı kasıo lanworu tē wa? Ku tà liù tē, v nè yì ndə mancanı nè, vuv nè vuvugə. ²⁵ Ləzwənyiri nətə nè á dān vèli á na? Ku tà bεε, v nè zva ganmula. Lià tē, ba nè zwi ganmula, ba ga wulə ywánı wa, tà ba wulə pègə dii wa, naaa? ²⁶ Ləzwənyiri nətə nè á dān vèli á na? Ku tà Yü nii *süsünü, naaa? Awo! À mù nè swìn ku á con, dē ku liù tēntə dwə Yü nii süsünü tətə. ²⁷ Ku liù tē yoo púpúnı Yü sagı tē wa, ku wú: «Nəń, à mù Yü nè tün à tuntunv n yáá con, sē v kwen n cwəŋə tē, v pa mú.»

²⁸ Zwezi kúv swìn v sūrí lá, v wú: «À mù nè swìn ku á con: Luv ləzoni wa, ba nə tırı, liù wà lá yın, v nè donı Zwan. Yá liù tē, v nè yì ləzoni tē mama nəmanbiə Yü pàrı tē wa, tē dwə wá. ²⁹ Laluv tē mē, dē lanpolna tē yà cuga wá. Ba lwarı dē, Yü nè yì cıgá, ba ga pa Zwan lə ba níá tē wa, ku twá dē Yü yırı. ³⁰ Yá *Farızian-ba tē mù dē Yü nii *yənu tián tē mù vıga ku tē, Yü nè dí yáá v tanı v tún, sē v pa ba, ba ga vı, sē Zwan lə ba níá tē wa, ku twá dē Yü yırı.»

³¹ Zwezi ma kúv swìn, v wú: «Zən ləzoni tē yì à wá tı ba, à ma man dē bēēē? Ba yì ndə wàà nè? ³² Ba yì ndə bisíná nè, ba nè jèé yəə kanporu wa, ba nè bonə duən, ba swìn, ba wú: «Nə wúrú wii nè kə á nè, sē á sa, á ga wà sēe. Nə nun pucunı nunı, nè pa aba, á ga wà kwı!» Mə zən lià tē dē yì nətı. ³³ Zwan-Batisè nè twı, v ma ba wodinunv dé, v ga ba swana nywın, á swın, á wú: «Zinē nè jə wá». ³⁴ Ku kwa nè, *Ləzwənə-Biu† tē nè twı, v mù ma tē wodiı nəzəŋı, v ga nywın swana, á kúv swìn, á wú: «Nəń, bεε wá dē, v yoyuu nè yı ka dé, dē ka nyu swana ka sú. U yı lanpolna tē dē cuna lià tē dabεε!» ³⁵ Ku twá dē ba tē, ba nè sēe wá, Yü yənu tē ma bırı ku tián ndə cıgá nè.

Zwezi zva Farızian Simon diə
(*Matìò 26.6-13; Zwan 12.1-8*)

³⁶ Diın don nè, *Farızian don bon Zwezi, sē v dé dē wá. Zwezi ma va ku bεε tē bwálı nè, ba jèé wodiı tē yuu wa, sē ba dé. ³⁷ Kan don dān yá

* **7:18** 7.18 Ku mù Zwan tēntə nè yì *Zwan-Batisè, v nè li là níá wa, ku twá dē Yü yırı. † **7:34** 7.34 Zwezi yı v tətə yoo nè v swìn.

yin tuv tɔ wa, v yà nɔ yi kan tɔ, v nɔ yi cɔna kan. Kan tɔntɔ nì dɛ, Zwezi jèǎ Farizian tɔ bwalí nɔ, sɛ v dɛ. U dàñ ma ja pìd kapan kunkoli, ba nɔ bonǎ <albatuɾi>, v bà. Ku nii yà nɔ súǎ dɛ turali nɔga. ³⁸ U zɪga Zwezi kwa con, v nɛɛ‡ con nɛ. U wulɛ v kwi, v ga lwé v yinia v ma tɛ Zwezi nɛɛ, v ja v yukoran v ma pupugu tɔ mama. Ku kwa nɔ, v kɔkwali Zwezi nɛɛ tɔ v lwé turali nɔga tɔ v nɛɛ tɔ yuu wa.

³⁹ Farizian tɔ, v nɔ bon Zwezi, nɔ nɪ ku nɛtu, v dàñ swìn v tiàn con nɔ, v wú: «Bɛɛ wà tɔ yà nɔ ya Yui nii *sòsòndù, v yà wá yɔni kan wà tɔ nɔ dwen v yira nɔ ya liù tɔ: Kan tɔ yi cɔna kan».

⁴⁰ Zwezi dàñ ma swìn Farizian tɔ con, v wú: «Simon, à ja yoo à swìn n con nɔ». Simon ma le, v wú: «Swìn, karnyina!» ⁴¹ U dàñ ma swìn, v wú: «Liù don juja yà wulɛ lià bɛlɛ yuu wa, v don yà jɛ cɪna sɛbikulan[§] biɛnu, v don dɛ cɪna sɛbikulan finu. ⁴² U nɪ dɛ, ba liù mama wàri juɾi tɔ v ŋwín. U yà tɛ, v ma ca ba bɛlɛ tɛ. Ba wàà nɛ wá sóni wá, v doni v don, ba bɛlɛ tɛ wa?» ⁴³ Simon ma le wá, v wú: «À buja dɛ, ku wá yà wà tɛ, v juɾi tɛ nɔ dáá tɛ tíú». Zwezi ma le wá, v wú: «N ja cígá!»

⁴⁴ U pii v vɔvɔri v yáá v kɛ kan tɔ con, v ga swìn Simon con, v wú: «N na kan wà tɛ? À zva n diè, n ga wà nɔ à nɛɛ níá* pɪn. Yá ku kan wà tɛ mù ya v yinia nɔ, v ma tɛ à nɛɛ, v ga pupugu tɛ dɛ v yukoran. ⁴⁵ N wà nɔ jéri n kɔkwali† n kɛ n nyɔni nɔ. Ku kan wà tɛ mù tɛ wá síi dɛ v nɔ kɔkwali à nɛɛ tɛ, à nɔ zva tɛ mama. ⁴⁶ N wà nɔga lwé à yuu wa, yá v mù lwá turali nɔga à nɛɛ yuu wa! ⁴⁷ Mɛ ku mù nɔ pɪn, à wú: U sonu nɛfaru tɛ, v nɔ biri tɛ, nɔ pɪn, dɛ v cɔna tɛ mɛ, sɛ tɛ kwen tɛ nan. Yá liù tɛ, ba nɔ wà v cɔna kwen zɛnzɛn ba li, v dɛ bá biri sonu zɛnzɛn».

⁴⁸ Zwezi dàñ ma swìn kan tɔ con, v wú: «N cɔna tɛ kwen tɛ nan n mù dɛ Yui pwɛrɛ wa». ⁴⁹ Ba tɛ, ba nɔ dɛ dɛ wá tɛ wulɛ ba ŋɔŋwɪn ba tiàn con nɔ, ba wú: «Wàà nɔ yi liù tɛ, v wáá v kwen lià cɔna, v li ba mù dɛ Yui pwɛrɛ wa?» ⁵⁰ Yá Zwezi dàñ swìn kan tɔ con nɔ, v wú: «N keni n waa à nɔ wuuu, ku mù nɔ pɪn, Yui ma jon mù n cɔna wa. Ve dɛ bɪcan síá!»

8

Kana tɛ, ba nɔ twá Zwezi kwa (Marəkə 15.40-41)

¹ Ku kwa nɔ, Zwezi vɛli v twá tian tɛ dɛ tibii tɛ wa, v kàri dɛ v swìn sɔyɔwǎtɔ tɛ, v biri dɛ, Yui dɛ pàri ba yuu wa. Karbia fugɛ bɛlɛ tɛ yà wulɛ v kwa. ² Ku súri kana duɛn nɛ, ba nɔ jon ba tiàn *zine dɛ yayiran juɪn. Ku yi Mari tɛ, ba nɔ bonǎ <Mari Madɛlɛnɛ>, Zwezi nɛ li zine barpe v yuu wa, ³ dɛ Suza, v nɔ ywǎŋá *Erodɛ tɔtɔnan tɛ yuu, kan Zwanɛ, dɛ Suzanɛ, dɛ kana duɛn, ba nɔ dáá. Ba mù kana tɔntɔ ti ba jujɛ, ba ma san Zwezi dɛ v karbia tɛ nɔ.

Wodùrú zwansɪsara (Matìə 13.1-9; Marəkə 4.1-9)

‡ 7:38 7.38 *Zwifɛ-ba con, ba yáá pɛni ganpurɛ yuu wa, ba ma dɛ wodiu. § 7:41 7.41 Cɪna sɛbikulu bɛdu yi yɪtuɾi nɛdu tɔtɔni ŋwírán. * 7:44 7.44 Zwifɛ-ba con, ba yáá pa, yɔɲu, nɔ à yɛǎ liù tɛ, ba nɔ ba wá dun pɪn, sin liù nɛɛ, sɛ ku biri dɛ, ba sɛ wá ndɛ ba vee nɔ ba diè wa, nɔ à yɛǎ, sɛ ku biri dɛ, v yi dun tíú. † 7:45 7.45 Ku nɛtu tɛ yi Zwifɛ-ba yɔfwamtuɛn, dɛ ba nɔ jéri duɛn, nɔ à yɛǎ dɛ ba nɔ vɛli duɛn sǎñ, sɛ ba na duɛn.

⁴ Lià tē nanja tian dē tian, ba twi Zwezi con. Lià tē nē twi, ba kun duēn nē ba dáá, máǵá tē wa, v ti zwansisara ku tē v sisari ba, v wú: ⁵ «Wodúru don nē nan, sē v dù wodwii. U dān nē wulē v mí wodwii tē kárá tē wa nē, ku vān don tua cwəŋə yuu. Ba niŋi ku yuu ba kēēñ, yá zēnbii dí ku. ⁶ Ku vān don dē tua kapataw tia wa. Yá wobia tē nē nan tē zwēe, tē kua, zuni nē wá tē yí yiri. ⁷ Wobia tē vān don dē tua casuran tia wa, tē dē casuran tē mē twá duēn, tē boru, yá casuran tē dān púé wobii tē yuu nē, tē dān ga sìnì tē ti. ⁸ Yá tē vān don dē tua tizəŋu wa, wobia tē zān tē bori tē kē yun. Ku nēdu mama zin bia bíi». Zwezi dān ma swin v kē yu nē, v wú: «Liù mama dān mē, sē v kē diān, v sùrí v zian, v cəgə zəni!»

Yoo tē nē pin, Zwezi swin dē zwansisari

(Matìe 13.10-17; Marəkə 4.10-12)

⁹ Zwezi karbia tē bwe wá, sē v gwin zwansisara tē dēñ, v biri ba. ¹⁰ U ma le ba, v wú: «Á mù wáá Yui pàrì yìèñ tē, tē nē sègè tē dēñ, á ni, á pin á tiān nē. Lià tē duēn mù con nē, ku yi zwansisari nē, à wá swin ba con, ba yíá nē cè lá, ba ga ba na, ba cəga, yá ba ga ba ku dēñ nēñ».

Zwezi gwin wodúru tē zwansisara tē dēñ

(Matìe 13.18-23; Marəkə 4.13-20)

¹¹ Zwezi dān swin, v wú: «Zwansisara tē dēñ nē nēñ: Wodwii tē yi ndē ya Yui sugv tē nē. ¹² Lià duēn yi ndē cwəŋə vān nē, wobia nē twi lá: Ba nēñ, yá *Sitana yáá bà, v li sugv tē ba waa wa, sē v ma cì ba nē, sē ba dān ká kē ba waa Yui nē, sē v ga jon ba ba cuna wa. ¹³ Ba duēn dē yi ndē kapataw tia nē. Ba nē ni Yui sugv tē, ba yáá jon ku dē pupwən. Yá ba ba ku yá, ba pin ku zwí ba pubŋa wa. Ba yáá ken ba waa Yui nē, máǵá kukuə wa, yá dədəŋu nē yí ba, máǵá don wa, ba yáá tu. ¹⁴ Wobia tē nē tua casuran tē wa, yi ndē ba tē nē, ba nē nēñ, yá ba ga yá ba pa twara, dē ka pià jujə, dē luv wiən fira jə ba, tē dān ga pú Yui sugv tē yuu nē ba waa. Sugv tē ba bia keni, tē nē wá wàní tē bi. ¹⁵ Wobia tē nē tua tizəŋu tē wa, yi ndē ba tē nē, ba nē cəga Yui sugv tē, ba ga twá ku nē zəni dē ba cígá mama. Ku tiān tē yáá ja pinú wuuu, ba dān ká pií ba kē ba kwa, ba twŋa zəni, ndē wobia nē ziŋa bia nētə».

Cànú yuu wa zwansisara

(Marəkə 4.21-26; Likè 11.33-36)

¹⁶ Zwezi kúð swin, v wú: «Liù təló, v nē wá surv cànú, v ti v pú garwa dēñ nē, nē à yèð v ti v tún gədoó dēñ. Ku yi ba yáá ti ku ba tún canzilu yuu, sē lià tē mē nē zwí diè tē wá na poni. ¹⁷ Won tē mama nē sègè wá na, yá won tē mama yá nē wulē yikunu wa, wá nan poni nē. Yá lià tē mama wá lwarí ku.

¹⁸ Á zurə á yira, dē á cəgə tē yiri tē, á nē cəga: Ba wá pa v tē nē, v nē jə ba sùrí, yá ba wá jon mancun tē tətə v tē con, v nē buŋa dē, v jə».

Zwezi nubia tē dē v nuu yoo

(Matìe 12.46-50; Marəkə 3.31-35)

¹⁹ Zwezi nubia tē dē v nuu twi ba na wá, yá ba ga wàrì v yira ba yí, laluv tē nē dáá tē yiri. ²⁰ Ba ma swin ku Zwezi con nē, ba wú: «N nuu tē dē n nubia tē ziga kárá wa, ba ga pià, sē ba na mú». ²¹ Yá Zwezi dān swin ba mē con, v wú: «Á nuu dē à nubia nē yi ba tē nē cəga Yui sugv tē, ba ga twá ku nii nē».

*Zwezi pin munaa vuu nefaru zigi
(Matie 8.23-27; Marəkə 4.33-41)*

²² Dun don nə, Zwezi də v karbia tə vələ ba zua níá yuu bori wa. U swin ba con nə, v wú: «Nə vələ munaa tə vən tə don nə». Ba dān ma víi. ²³ Mánjá tə, ba nə wulə níá tə yuu wa, ba vəli, Zwezi mù tégé v dwèe. Naa nədɔ, vuu nefaru zàn ku fuli munaa tə yuu wa. Níá yuu bori tə ja ku swí. Ku dān yà ga yí càn, ku pa ba pià ba ti. ²⁴ Karbia tə fàru ba yí Zwezi yura ba zìn wá, ba ga swin v con, ba wú: «Karnyina, karnyina! Nə wá ti!» Zwezi ma zàn, v baa vuu tə də nakulə tə nii nə, tə ma tu. Yá bwálí tə me zùri, sii.

²⁵ Zwezi ma swin v karbia tə con, v wú: «Á ba á waa keni à nə wuuu, naaa?» Yá fən yà jə ba, də ku dīgà ba yuu wa. Ba dān swin duən con, ba wú: «Βεε wà tə tà ndə lià me nə. Vuu də nakulə me zilí v nii!»

*Zwezi li zinə bæe don yuu wa
(Matie 8.28-34; Marəkə 5.1-20)*

²⁶ Ba yí də níá yuu bori, ba va ba yí Zwerazentan-ba nagwanaa wa, ku nə wulə munaa tə vən tə don nə, Galile nagwanaa yáá nə. ²⁷ Zwezi nə cúú tia v zwèe, tu tə bæe don twi, v jóri wá. *Zinə yà nə vəvəri ku bæe təntə yuu. Ku nə ba yigə, ku bæe təntə yà kúú ba gànù zwɪ, v ga ba diè də zwɪ, v yà yí v wulə piràn* buran wa, ba nə kua, ba ma keni tɪga. ²⁸ Ku mánjá təntə, bæe təntə nɪ Zwezi, v mà bubwiə, v tu v yáá con, v ga zìn v kori v kə yu nə, v wú: «Zwezi, Yu tə, v nə wulə tə me yuu wa, biú, bæèèe nə n pià à con nə? À lòri mú, dān ká kə nə càn wa!»

²⁹ U swin ku nətɔ, Zwezi nə baa zini tə nii nə, sə ku nan ku yá wá yurɪ. Ku zinə tə yáá dì wá nɛɛ kapupɔ. Ba dān yà yáá vwa bæe tə jìàn də v nɛɛ də banzala də lugu ŋoni, sə ba ma wāní ba ja wá ba tún. Yá v yáá karu banzala tə, zinə tə ga yáá van wá, ku ja va kasoo lanworu wa. ³⁰ Zwezi ma bwe ku, v wú: «N yurɪ nə ya bæèèe?» Ku ma le wá, ku wú: «À yurɪ nə ya <buruburu.>» Ku yí cigá, zinə zənzən yà dáá v yuu wa. ³¹ Yá tə zinə təntə yà lòri Zwezi, sə v dān ká dɪŋa tə, v kə buɔ tə, ku dēn nə lù zənzən.

³² Twərən zənzən yà wulə ku bwálí tə nə, tə pià wodiu paan don yuu wa. Zinə tə lòri Zwezi, sə v pa cwəŋə tə, sə tə va tə zu twərən tə yura. U ma pa tə cwəŋə. ³³ Zinə tə dān ma nan bæe tə con, tə va tə zu twərən tə. Twərən tə mama ma bəbəri tə cú, tə tu munaa tə wa, tə gu tə tìàn.

³⁴ Mánjá tə wa, lià tə, ba nə cì twərən tə nə, nə nɪ ku mù təntə ku tun, ba dəri ba ja ku ŋwen təntə, ba va ba swin tu tə də tibii tə wa. ³⁵ Lià tə nan, sə ba jón won tə nə fwa. Ba yí Zwezi nii, ba nɪ bæe tə, zinə tə nə nan tə yá. U jəé Zwezi səpuni nə, v zu ganan, v ga yəé v yáá zəni. Fən ma zu ba. ³⁶ Ba tə, ba nə nɪ tə me tə, swin ba buri, ku nə fwa nətɔ, zinə tə ma nan bæe tə yuu wa. ³⁷ Ku nagwanaa tə lià tə mama dān ma lòri Zwezi, sə v víí, fən zua ba zənzən yurɪ. Zwezi ma zu níá yuu bori tə wa, sə v víí. ³⁸ Yá bæe tə, zinə tə nə nan tə yá, twi v lòri Zwezi, sə v yá v pa v twá v nə. ³⁹ Yá Zwezi pii wá, v ga wú: «Pii, n va n diè, sə n ga swin n buri ku tə, Yu nə fwa n yura». Bæe tə dān ma pii v va, v swin tu tə me wa ku tə, Zwezi nə fwa v pa wá.

* 8:27 8.27 Yizərayələ luv nii wa, tu mama jə ku kwí ləbərə bwálí. Ba kwí tə yí ba tə piràn wa.

Zwayirisè bùá tē dē kan tē nē dwen Zwezi gānù tē nē yoo

(Matìe 9.18-26; Marəkə 5.21-43; Likè 7.11-17)

⁴⁰ Mánjá tē nē, Zwezi nē píí v nánja múnna tē bəbərú tē don nē, v biàn, laluv tē jóri wá, ba yá dānì wá yiri. ⁴¹ Kú bwálí tē nē, bεε don, ba nē boñə Zwayirisè, v yá nē yí *Zwifə-ba *jóró diè yuu tíú, twi v bà v tu Zwezi nεε nē. U lóri Zwezi, sè v bà v sán nē, ⁴² v yá nē ja bùá nədú, v bina nē yí ndə fugə bələ nē, v yá nē wulə v ti yiri.

Zwezi vələ lá mánjá tē wa, laluv tē púé v yuu nē, dē ba nɪɪ v nεε nē. ⁴³ Yá kan don yá wulə ba wa, v tǎnjá nē twi ka ba zɪga, kú nē yí bina fugə bələ. U yá cǔgù v wiən mama dɪmɔtura con. Yá liù mama wá wánì, sè v zwèe v yayɪgɔ tē. ⁴⁴ U ma twá Zwezi kwa con, v fǎrù v yí v yira, v ga dwen v gānù nii nē. Naa nədú, dē v jana tē lwagu tē zɪga. ⁴⁵ Zwezi ma bwe, v wú: «Wàà nē dwen à yira?» Ba mama tē wá sée dē, ba fwa yoo, Piyerə dān ma swin, v wú: «Karnyina, laluv tē nē púé n yuu nē, ba ga nɪɪ n nεε nē». ⁴⁶ Yá Zwezi le, v wú: «À nɪ dē, diàn nan à yira. Kú mù nē pɪn, à yèé dē, liù dwen à yira». ⁴⁷ Kan tē nē nɪ dē, ba jin v dǎn nē, v twi v bà v tu Zwezi nεε nē, dē v vɪvaga. U dān ma tún lià tē mε yáá con won tē, kú nē pɪn, v ma dwen Zwezi yira, dē kú nē twá nətú, v yayɪgɔ tē ma zwèe naa nədú. ⁴⁸ Zwezi ma swin v con, v wú: «À nakua, n nē keni n waa à mù nē tē yiri, Yɪ jon mú. Vəli dē bican sió!»

⁴⁹ Mánjá tē wa, Zwezi nē wulə v swin nətú, liù don nan jóró diè yuu tíú tē sán, v bà v swin v con, v wú: «N bùá tē mu zwèe. N kúò dān ká wɔwɔli karnyina tutu». ⁵⁰ Zwezi nē nɪ kú tē, v swin jóró diè yuu tíú tē con, v wú: «Dān ká pa fən ja mú! N ya kə waa cɪcɪ à mù nē wuuu, yá v wá na yazurə».

⁵¹ Mánjá tē wa, ba nē yí sán, Zwezi wá sée, sè v pa lià tē mama twá v nē v bá zv, dē kú nē tà Piyerə dē Zwan dē Zwakə, dē bisɪmaa tē nuu dē v nyina. ⁵² Ba mama tē kwí, dē ba zura bisɪmaa tē yiri. Zwezi dān ma swin, v wú: «Á dānà ká kwí. U wá ti, kú yɪ v dwèe!»

⁵³ Ba wulə ba muɲa Zwezi, ba nē yèé dē, bùá tē yɪ v tɪga yiri. ⁵⁴ Yá Zwezi jin v jun nē, v ga swin v kə yɪ nē, v wú: «Bisɪmaa, zàn yɪ nə!»

⁵⁵ U píí v bwɪn, v ga zàn naa nədú. Zwezi ma pa nii, sè ba pa wá wodiu.

⁵⁶ Kú diğà v nyina-ba yuu zənzən, yá Zwezi swin ba con dē, ba dān ká swin kú tē, kú nē tun liù mama con.

9

Zwezi tun v karbia fugə bələ tē

(Matìe 10.5-15; Marəkə 6.7-13; Likè 10.1-16)

¹ Zwezi ken v karbia fugə bələ tē duən nē, v ga pa ba nii dē diàn, sè ba li *zinə lià yuu wa, sè ba ga zwèe yayiran. ² U dān ma tun ba, sè ba va ba kàri ba biri dē, Yɪ dé v pàri tē lià yuu wa, sè ba ga zwèe yayɪɲa yayiran. ³ U swin ba con nē, v wú: «Á dānà ká ti wiən tətə nətən á ja nan cwəñə. Tə mù nē yɪ: Daduu, dē lòò, dē wodiu, dē səbiu, dē ganzwɪran bələ. ⁴ Bwálí tē mama á nē zuri, á yana kú diè tē wa, kú ja vələ á viru. ⁵ Bwálí tē mama, ba nē vɪga, sè á zv, sè á nan, á yá ba tiv. Á ga zwarɪ* á nεε purən, sè kú yá ba yuu yoo».

* 9:5 9.5 Kú nətú tē biri dē, ba yaga lià tē yìèn mε ba yuu wa.

⁶ Karbia tē ma vii, ba vèli tian tē mē pa wa, ba swìn soywáŋú tē, ba ga zwèe yayiŋa yayiran.

Erodə twara tē yoo
(*Matie 14.1-12; Marəkə 6.14-29*)

⁷⁻⁸ Máná tē, *Erodə, v nē yi Galile nagwanaa tē yáá tíú, nē nì ku tē nē wulə ku tŋja, ku gwári wá zəni. Lià duən yá wú: «Zwan† nē pií, v bwin v nan tian wa». Ba duən dē wú: «Kv ya Yui nii *sùsùnù Eli nē pií v bà». Ba duən dē tē kúv wú: «Fuən Yui nii sùsùnà tē don nē pií v bwin». Ku mú nē pɪn, Erodə yáá kúv yèri ku tē, v nē wulə ku kwa. ⁹ Erodə dān ma swìn, v wú: «Á pɪn ba gwəŋə Zwan yuu. Wàà tətə dān nē yi bɛɛ təntə à nē nēn v nɣwɛn dē ba swìn nətən?» U dān yá ga pià, sē v na Zwezi.

Zwezi pùli dipen v pa bara mùrù bonu nē
(*Matie 14.13-21; 15.32-38; Marəkə 6.30-44; Zwan 6.1-14*)

¹⁰ Zwezi *tuntuna tē pií ba bà v con, ba man ku tē mama, ba nē fwa, ba biri wá. U ma ja ba, v dē ba ciɪ ma va, ba nan kwa, tiv don nii nē, ku yiri nē yi Betəsayida. ¹¹ Yá laluv tē lwarɪ ku, ba ma zàn ba pú v kwa. Zwezi ma jéri ba zəni, v swìn Yui pàri tē yoo, v biri ba. U zwèe ba tē, ba nē pià yazurə yayiran.

¹² Yui nē wulə ku zwɪ máná tē wa, tuntuna fugə bələ tē fàrú ba yí Zwezi yira, ba ga wú: «Swìn laluv tē con, sē ba va tian tē dē tibii tē wa, tē nē bwələ tia lá, ba pià ba nii wodiu, dē yipaa bwálí. Bwálí ku tē nē nē wulə lá, won mama təlɛ wa». ¹³ Yá Zwezi swìn ba con, v wú: «Á tətə pian ba wodiu, sē ba dé!» Ba ma le wá, ba wú: «Dipen bonu dē fələ bələ ciɪ nē nē jə. Dē nē nē pià nē pa wodiu lià tē mama nē, nē tətə nē mē, sē nē va nē yè ku wodiu tē».

¹⁴ Bara mùrù bonu yá nē wulə ku bwálí təntə nē. Zwezi ma swìn v karbia tē con, v wú: «Á pian ba jəŋ ndə finu finu nē pùli mama wa».

¹⁵ Karbia tē twá v nii nē, ba pa ba mama tē jəŋ tia. ¹⁶ Zwezi tì dipen bonu tē dē fələ bələ tē, v zìn v yáá, v kə yui nē, v ga kə Yui lèèèè. U fù fù dipen tē, v pa karbia tē nē, sē ba ma tara laluv tē. ¹⁷ Ba mama tē dí, ba sú, ba ga pèe dipen tē mumunə ba sú fiyaran fugə bələ.

Piyerə swìn də, Zwezi nē yi Kərisə
(*Matie 16.13-19; Marəkə 8.27-29*)

¹⁸ Diun don nē, Zwezi nē kwen v nan kwa v jònì Yui, v karbia tē ga wulə dē wá, v bwe ba, v wú: «Bèèè nē lià tē swìn à yuu wa?» ¹⁹ Ba ma le, ba wú: «Lià duən wú, n yi *Zwan-Batisə, ba duən wú, n yi Yui nii *sùsùnù Eli, ba duən dē ga kúv wú, ku yi Yui nii sùsùnù tē don nē pií v bwin v nan». ²⁰ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Sə á mù con nē, wàà nē á wú à yi?» Piyerə ma le, v wú: «N yi *Kərisə tē, liù tē, Yui nē kúru v tun».

Zwezi swìn v ka tɪ də v ka pií ka bwin ka nan tē yoo
(*Matie 16.20-28; Marəkə 8.30-9.1*)

²¹ Zwezi ma dù súú ba nii nē, sē ba dān ká swìn ku liù con. ²² U ga swìn v súri lá, v wú: «Kv mē sē, *Ləzwənə-Biu‡ tē dé càn zənzən. *Zwifə-ba

† 9:7-8 9.7-8 Kv mù Zwan təntə nē yi *Zwan-Batisə, v nē li lià níá wa, ku twá dē Yui yiri. ‡ 9:22 9.22 Zwezi yi v tətə yoo nē v swìn.

*nèkwɪna tɛ, dɛ Yɪ *jɔŋwana yun tián, dɛ Yɪ nii *yɛnu tián tɛ wá vɪ wá, ba wá gɔ wá. Yá dián batwa nii nɛ, v wá píí v bwin v nan».

²³ U ma swìn ba mama tɛ con, ku kwa nɛ, v wú: «Liù tɛ mama nɛ pià, sɛ v bà v twá à nɛ, ku tíú kùò dàn ká fwa v tɛntian puswɛnɛ. U mɛ, sɛ v sɛɛ v twá v dé càn dɛ nɛ, diin mama, ku ja vɛlɛ v tian dagarv tɛ yuu wa. ²⁴ Ku yɪ cígá, liù tɛ, v nɛ pià, sɛ v jon v mi tɛ, v wá kwìn ku nɛ. Yá liù tɛ, v nɛ wá dɔgɔ v mi tɛ à mù yiri, ku tíú wá jon v mi. ²⁵ Ku funɛ wa yèn nɛ, ku pa liù nɛ, dɛ v nɛ ni tɪa yuu jɪjɛ tɛ mama, yá v ga kwìn mi tɛ nɛ, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con, nɛ à yèð v nɛ cùgò. ²⁶ Liù nɛ dɛri à mù dɛ à sùràn tɛ cavira, *Lɔzwɛnɛ-Biu tɛ dɛ wá dɛri n cavira máná tɛ wa, v nɛ wá bà v dun tɛ wa, dɛ v nyina Yɪ dɛ v *malikɛ tɛ dun tɛ wa. ²⁷ Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Á wa là, ba nɛ wulɛ yɛbɛ, mɛ bá tɪ, dɛ ba nɛ wá Yɪ pàri tɛ ni, dɛ ku twi».

Zwezi lwàn v tián

(Matìɛ 17.1-9; Marəkə 9.2-10; Zwan 1.14; 2 Piyerə 1.16-18)

²⁸ U swìn nɛtv ndɛ dián nana kwa nɛ, Zwezi jɪn Piyerə dɛ Zwan dɛ Zwakɛ, v ja di v con paan don yuu wa, sɛ v jon Yɪ. ²⁹ Máná tɛ nɛ, v nɛ jùnì Yɪ, v yáá lwàn. Yá v ganan jì nɛpon tɛ pipɪlɪ. ³⁰ Dɛ nɛn, là bɛlɛ, ba wulɛ ba ve dɛ Zwezi. Ku yɪ *Moyizɛ dɛ Eli, ³¹ nɛ nan dɛ Yɪ dun tɛ. Ba wulɛ ba swìn dɛ Zwezi, v nɛ mɛ, sɛ v tɪ v píí v nan v va Yɪ con, ku yoo tɛ nɛ mɛ, sɛ ku tun nɛtv *Zwerizalemɛ wa. ³² Piyerə dɛ karbiá tɛ duən yá dwɛɛ tɛtɛ, yá ba dán twi ba zàn, ba ga na Zwezi dun tɛ, dɛ bara bɛlɛ tɛ, ba nɛ wulɛ dɛ wá. ³³ Ba bara bɛlɛ tɛ dán nɛ píri, ba virí máná tɛ wa, Piyerə swìn Zwezi con nɛ, v wú: «Karnyina, ku zìɛn dɛ, nɛ wulɛ yɛbɛ. Nɛ wá pú gansilɛ batwa, n mù nɛdv, Moyizɛ nɛdv, Eli dɛ nɛdv». U yá yèri ku tɛ, v nɛ swìn.

³⁴ Máná tɛ wa, ba nɛ wulɛ ba swìn nɛtv, bakwan yiywara púɛ ba yuu nɛ. Fɛn zva karbiá tɛ, dɛ ba nɛ ni bakwan tɛ, ku púɛ ba yuu nɛ. ³⁵ Karbiá tɛ ni kori, ku nɛ swìn bakwan tɛ wa, ku wú: «Wàà tɛ ya à biù tɛ, à nɛ kúrú. Á cuga v kori!»

³⁶ Kori tɛ nɛ swìn ku zwɛɛ kwa nɛ, Zwezi cɪcɪ nɛ ba kùò na lá. Karbiá tɛ púɛ ba nii. Ku máná tɛ wa, ba ba ku tɛ, ba nɛ ni tɛ, yoo swìn liù con.

Zwezi li biù don yuu zini

(Matìɛ 17.14-21; Marəkə 1.23-27; 9.14-29)

³⁷ Ku tikonɪ nɛ, ba nɛ nan paan tɛ yuu ba cú máná tɛ, lalɔv twi ba jéri Zwezi. ³⁸ Bɛɛ don bubwi lalɔv tɛ tɛtɛŋi wa, v wú: «Karnyina, à lòri mú, sɛ n ywàn à biù tɛ con! U mù nɛ yɪ à bidva. ³⁹ *Zini tɛ yáá ja wá, naa nɛdv ku pa, v mà nii ku zuzɔgɔ wá dɛ dián, v mumanpon ga sùri. Ku yáá wɔwalɪ wá, ku ga ba naja mwálí mwálí. ⁴⁰ Á lòri n karbiá tɛ, sɛ ba li zini tɛ v yuu wa, yá ba ga wá wàní».

⁴¹ Zwezi dán ma le, v wú: «Á mù zèn là-ba, á tɛ nɛ ba Yɪ nii sɛɛ, á ga fwa yotɛlɛn! Dián bagalɪ nɛ à tɛ wá yá dɛ aba, sɛ à ga ja pínu dɛ aba? Ja n biù tɛ n ja ba yɛbɛ».

⁴² Biù tɛ nɛ fàrú, sɛ v boli Zwezi yira, máná tɛ, zini tɛ jan wá, ku tanɔv tɪa, ku ga vɔvɔgɔ wá zɛnzɛn. Yá Zwezi dán caga zini tɛ nii nɛ, v wú, ku nan ku yá biù tɛ. U ti wá, v pa v nyina nɛ. ⁴³ Yá Yɪ dián nɛ dáá nɛ tun ku mù yoo tɛntɛ, ku dán gwári ba mama zɛnzɛn.

Zwezi pìi v swìn v tian tē dē v ka pìi ka bwin ka nan tē yoo
(*Matie 17.22-23; Marəkə 9.30-32*)

Ndē yìèn tē mama Zwezi nē fwa, tē nē gwárí liù mama, v swìn v karbia tē con nē, v wú: ⁴⁴ «Á jana ku tē, à nē wá swìn á con, síún nē zəni: Ba wá ja *Ləzwənə-Biu^S tē, ba kə ləzoni jìàn wa, sē v dé càn». ⁴⁵ Ba wá ku sugu tē dēn nì. Ku dān yá sègè ba con nē, sē ba dān ká wàní ku ba nì, yá ba yá kúú wàri, sē ba bwe Zwezi ku sugu tē dēn nē.

Wàà nē wá doni v don?
(*Matie 18.1-5; Marəkə 9.33-37*)

⁴⁶ Zwezi karbia tē dīga tótùnì, sē ba ma lwarì liù tē, v nē wá yá ba yuu wa. ⁴⁷ Zwezi lwarì ba pubuñi tē. U dān ma ti bisumaa v kə v yira, ⁴⁸ v ga swìn, v wú: «Liù tē, v nē jin bisumabiə wá tē zəni à mù yiri, ku yì à mù tətə nē ku tíú jin zəni. Yá liù tē, v nē jin nē zəni, ku tíú jin liù tē, v nē tun nē zəni. Liù tē, v nē ya nēmaa á mama wa, ku tíú nē ya yuu tíú».

Liù tē, v nē ba nē zīga yì nē liù
(*Marəkə 9.38-40*)

⁴⁹ Zwan ma swìn, v wú: «Karnyina, nē ni bēe don v ja n yiri tē, v ma li *zinə. Nē yá swìn dē, v ba cwəñə jə, sē v fwa ku, v nē twá v tà nē wa liù tē yiri». ⁵⁰ Yá Zwezi le wá, v wú: «Á dānà ká cì v nē, á yaga wá, sē v fwa! Cígá, liù tē, v nē ba á nē zīga, yì á liù».

Samari tiv don lià vīga, sē ba ja Zwezi
(*Zwan 4.9-20*)

⁵¹ Zwezi ka ti dē v ka dī yì nē máná nē bwələ, v zīgì diàn, ku máná tē wa, sē v va *Zwerizalemə tē wa. ⁵² Zwezi dí yáá v tun lià v yáá nē. Ba dí yáá ba vu ba zu Samari nagwanaa tiv don wa, sē ba kwən bwálí lá ba pa wá. ⁵³ Yá ku tiv tē lià vīga, sē ba sèe Zwezi, v nē vələ Zwerizalemə tē con yiri. ⁵⁴ Máná tē nē, Zwakə dē Zwan nē ni ku nətə, ba swìn, ba wú: «*Yuu-Tiu n pià, sē nē lōri mən, sē tē nan yì tē cú, tē dí ba naaa?» ⁵⁵ Zwezi ma pìi v vəvəri v caga ba nii nē. ⁵⁶ Ba ma le ba va tiv don nē.

Ba tē ba nē pià, sē ba twá Zwezi nē yoo
(*Matie 8.19-22*)

⁵⁷ Ba wulə cwəñə yuu, dē bēe don swìn Zwezi con, v wú: «Á wá twá n nē, bwálí mama, n nē vələ». ⁵⁸ Zwezi ma le wá, v wú: «Ciləcəran jə tē buran tē zwi, zənbii dē ma jə tē pwalan, yá *Ləzwənə-Biu* tē mù ba bwálí ja, v nē wá kə v yuu lá».

⁵⁹ U ma swìn bēe don con, v wú: «Twá à nē!» Yá bēe tē swìn, v wú: «*Yuu-Tiu pa nē cwəñə, sē à dé yáá à va à gùri à nyina, sē à ga fwa v luə». ⁶⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Yá, sē tīga tē tián tē, ba nē ba mu tē, ku nē ba zwèe Yui con, gùri ba tīga. Yá n mù n wá va n swìn Yui pàri tē yoo n biri».

⁶¹ Bēe don ma kúú swìn, v wú: «Yuu-Tiu, à wá twá n nē, yá n dān nē yá nē, sē à va à jun à diè lià». ⁶² Zwezi ma le wá, v wú: «Ku yì ndē liù tē, v nē wulə v vārì dē nian varu, yá v ga píi v palì v kwa. Ku nətə biri dē, ku tíú jə pubuñi bələ. U mù liù tētə yiri ba wàní Yui pàri tē tutunan tē v tun».

10

Zwezi tun karbia sapwitwa dè fugè dè bèle tē
(Matie 10.7-16)

¹ Ku kwa nè, *Yuu-Tiu kúri bara duèn sapwitwa* dè fugè dè bèle, v tun bèle bèle v yáá. U tun ba tian tē mē wa dè bwálá tē mē, v tètē yà nè mē, sè v va lá. ² U swìn ba con, v wú: «Kárá tē wièn tē bígá zənzən, yá wocərə ba dáá, sè ba kē tē diè wa. Á lorè kárá tē tíú, sè v tun wocərə v síri lá, sè ba kē v wièn tē diè wa. ³ Á tujá aba cwəŋə yuu, ndə pabii nə buyurən tətəŋi wa. ⁴ Á dənà ká ti səbiu, nə à yəé lòò nə à yəé natura! Á dənà ká zigi cwəŋə yuu, á jun liù. ⁵ Á nə zva sán wa, sè á dí yáá á swìn, á wú: <Yi bican sié tē wá yà dè aba>. ⁶ Də liù nə wulə sán təntə wa, v nə piá, sè Yi pa bican sié, á bican sié sugu tē wá yà dè ku tíú. Ku nə tà ku mù, sè á kwìn á bican sié sugu tē. ⁷ Sán tē tián nə sèe aba, á yana ku sán tē wa, á dé, á ga nyu ku tē, ba nə pin aba lá, tütònù nə mē, sè v dé v ŋwírán tē yiri. Á dənà ká twá dii wa á va! ⁸ Á nə zva tiv wa, ba ga sèe aba, sè á dé ku tē, ba nə pin aba. ⁹ Á zwíá ku tiv tē tián yayiŋa yayiran, á ga swìn ba con dè, máŋá bwələ, sè Yi dé v pàri tē lià mama yuu wa. ¹⁰ Yá máŋá tē, á nə zva tiv wa, ba ga wà aba sèe, á naŋa con yuu, á ga swìn: ¹¹ <Nə pi† purən tē nə marv nə nɛɛ nə, á tiv tē wa, nə kəni á yuu wa. Yá á nə mē, sè á lwarí zəni dè, máŋá boli, sè Yi dé v pàri tē á yuu wa>. ¹² Á mù nə swìn ku á con nə dè, bərə tē bərə diun nə, Sodómə tiv càn tē bá yí ku mù tiv təntə».

Tian tē, tē lià tē nə viga Zwezi
(Matie 11.20-24)

¹³ Zwezi ma kúù swìn, v wú: «Yomulan tē tē nə fwa á pwərə wa, yiri yà nə fwa Tirè dè Sidon tian tē wa, tē tian təntə lià yà wá zv pucuní ganan, ba ga piri ba yira dè tònù. Ku nətə biri dè, ba vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna. Ku mù nə pin, càn wá tē á mù Korazin tián yuu wa! Ku mù nə pin, càn wá tē á mù Betəsayida tián yuu wa! ¹⁴ Mə ku mù nə pin, bərə bərə diun nə, Tirè lià dè Sidon tián càn tē ba yí á mù tián bèle təntə lià. ¹⁵ Sə á mù Kaperənayimə tián, á buŋa dè, á yuu wá dwen yu nə, naaa? Abada! Á wá cú á yí tiga bwálí».

¹⁶ U kúù swìn v karbia tē con, v wú: «Liù tē, v nə cugv á sugu, ku tíú cugv á sugu. Liù tē, v nə viga aba, ku tíú viga à dè. Yá liù tē, v nə viga nə, ku tíú viga liù tē, v nə tun nə».

Zwezi karbia sapwitwa dè fugè dè bèle tē ka pií ka bà tē yoo

¹⁷ Ba karbia sapwitwa‡ dè fugè dè bèle tē, Zwezi nə tun tē, pií ba bà dè ba súé dè pupwən, ba ga swìn, ba wú: «*Yuu-Tiu, ba *zine dè tətə sèe nə nii, dè nə nə twá n yiri tē nə, nə ma pin tē nii». ¹⁸ Zwezi ma le ba, v wú: «Á ni *Sitana v tua tia, ndə dwà pipulv nə. ¹⁹ Á cuga: Á pin aba nii, sè á va diŋa dè nuja yun wa, sè á ga ttaga dɔŋv tē dè ba diàn tē mama. Yá won təlè, ku nə wá fwa aba yoo. ²⁰ Á yana pupwən wa, á yira nə púpúní§

* **10:1** 10.1 Saga duèn wa nè, ku yi karbia sapwitwa yoo nə ku swìn. † **10:11** 10.11 Ku yi Zwifə-ba mumunv. Ba nə diga liù, ba li ba tiv wa, v yáá pi v nɛɛ pírú, sè ku biri dè, v li yoo v yuu wa, v kə ba yuu wa. ‡ **10:17** 10.17 Saga duèn wa nè, ku yi karbia sapwitwa yoo nə ku swìn.

§ **10:20** 10.20 Ku biri dè, á ja bwálí Yi sán nə.

sagu tɔ wa Yɪ *sàñ nɛ yɪɾɪ. Á nɛ dàná ká pa, á pwíí poli, zinɛ nɛ sèè á nɪ yɪɾɪ».

Zwezi pupwɛn tɔ yoo
(*Matíè 11.25-27; 13.16-17*)

²¹ Kɔ máǵá tɛntɛ wa, Yɪɾɪ *Sɪnju tɛ pɪn Zwezi sú dɛ pupwɛn, ɔ ga swɪn, ɔ wú: «Á nyɪna tɛ, n nɛ tɪ lanworu dɛ tɪa. Á kɛnɪ n lɛɛɛ. N bɪɾɪ yìèn tɛtɛ là tɛ nɛ, ba nɛ mun ba tiàn. Yá n ga sègè tɛ ba tɛ nɛ buɟa dɛ, ba yɪ wubɟa dɛ yɛnu tiàn yáá nɛ. Á nyɪna, n mù cígá nɛ swɛ, sɛ nɛtɔ tɛ tun.

²² Á nyɪna Yɪ ken wiɛn tɛ mama à jɪn wa. Liù mama yèrì Yɪɾɪ-Biu tɛ, dɛ ku nɛ tà à nyɪna Yɪ tɛ. Liù dɛ mama ma yèrì à nyɪna Yɪ tɛ, dɛ ku nɛ tà Yɪ-Biu tɛ, dɛ liù tɛ, Yɪɾɪ-Biu tɛ nɛ swɛ, sɛ ɔ súrí ɔ yá ɔ bɪɾɪ wá».

²³ Kɔ kwa nɛ, Zwezi píi ɔ vɛvɛrì ɔ yáá, ɔ kɛ ɔ karbia tɛ con, ɔ ma ga swɪn ba cɪcɪ con nɛ, ɔ wú: «Á mù dàñ yɪ pupwɛn là, ku tɛ á nɛ na yɪɾɪ.

²⁴ Á mù nɛ swɪn ku á con nɛ dɛ, Yɪ nɪi *sòsùnà, ba nɛ dáá, dɛ pèegá sóní, sɛ ba na ku tɛ, á nɛ na, yá ba ga wà ku nɪ. Ba sóní, sɛ ba nɪ ku tɛ, á nɛ nɛñ. Yá ba ga wà ku nɪ».

Samari tíú don, ɔ nɛ yɪ bɪcabwanɔ tíú
(*Matíè 7.12; Romè tiàn 13.8-10*)

²⁵ Yɪ nɪi *yɛnu tíú don dàñ ma zàn, ɔ bwe Zwezi yoo don, sɛ ɔ ma ja ɔ dèñ nɛ, ɔ wú: «Karnyɪna, bɛɛɛ nɛ à mɛ, sɛ à fwa, sɛ à ma na mu tɛ, ku nɛ ba zwèè Yɪ con?» ²⁶ Zwezi ma swɪn ɔ con, ɔ wú: «Bɛɛɛ nɛ Yɪ swɪn ɔ *nɪi tɛ wa, ɔ nɛ pɪn *Moyizɛ? N nɛñ ku nɛtɛ, dɛ n nɛ kàrì ku?» ²⁷ U ma le, ɔ wú: «N mɛ, sɛ n sóní *Yuu-Tiu, ɔ nɛ yɪ n Yɪ, dɛ n waa mama. N sóní ku tɛ nɛ zìɛn, ku pa Yɪ nɛ. N búɪn Yɪ yoo máǵá mama. N kɛ n kajaɲa tɛ mama n pɪn Yɪ nɛ. Yá n tɛ mɛ, sɛ n sóní n yɪra liù ndɛ n nɛ swɛ n tɛtɛ nɛtɔ».

²⁸ Zwezi dàñ ma swɪn ɔ con, ɔ wú: «N le zɛnɪ! N nɛ fwa nɛtɔ, n wá na mu tɛ, ku nɛ ba zwèè Yɪ con».

²⁹ Yá Yɪ nɪi yɛnu tíú tɛ yá tɛ pìà, sɛ ɔ pa cígá ɔ tiàn nɛ. U dàñ ma bwe Zwezi, ɔ wú: «Wàà nɛ yɪ à yɪra liù?»

³⁰ Zwezi ma le dɛ zwansɪsara, ɔ wú: «Bɛɛ don nan *Zwerizalemɛ, ɔ cwí Zweriko. Máǵá tɛ wa, ɔ nɛ wulɛ cwɛɲɛ tɛ wa, ɔ vɛli, dɛ nɛñ, ɲwɪnà, ba nɛ gwɪ là nɛ, ba fan, ba tu ɔ yuu wa, ba vɪra wá, ba li ɔ ganan, ba mà wá, ba ga kɛɛñ ba yá wá, ɔ bɛlu ɔ tégó. ³¹ Kɔ zàn ku tu ku mɛ, dɛ *Zwifɛ-ba Yɪ *joɲwanɔ don dɛ twá cwɛɲɛ tɛntɛ ɔ cwí Zweriko. Máǵá tɛ wa, ɔ nɛ nɪ bɛɛ tɛ, ɔ lwɛ ɔ twá cwɛɲɛ tɛ vàn nɛ ɔ le ɔ vii. ³² *Levitɛ dwíí tɛ wa liù don dɛ kúú twí, ɔ bà ɔ yí ku bwálí tɛ. U nɛ nɪ bɛɛ tɛ ɔ zwèè, ɔ lwɛ ɔ twá cwɛɲɛ tɛ vàn don, ɔ kɛɛñ ɔ vii. ³³ Yá Samari tɛ wa liù don, ɔ dɛ nɛ vɛlɛ ɔ cwɛɲɛ, dɛ twá bwálí tɛntɛ ɔ le. U dɛ ma va ɔ yí bɛɛ tɛ, ba nɛ mà tɛ yɪra. Máǵá tɛ wa, ɔ nɛ nɪ wá ɔ yinɛgɛ jɪn wá zɛnzɛn. ³⁴ U kwɛn ɔ fàru ɔ yí lá, ɔ lwá divɛn dɛ nuɟa ɔ nuran tɛ yuu wa. U vwa tɛ dɛ gantwan. Ku kwa nɛ, ɔ ti wá, ɔ kɛ ɔ tɛtɛ wodɪv yuu wa. U ja vu, ɔ tún vɛrɛ yipaa bwálí nɛ. U ywàñ ɔ yuu nɛ. ³⁵ Kɔ tɪpɔrv nɛ, ɔ li cɪnɪa sɛbikulan* bɛlɛ, ɔ pa yipaa bwálí tɛ tíú nɛ, ɔ ga swɪn, ɔ wú: «Ywàñ, bɛɛ wà tɛ yuu nɛ. Á nɛ píí à bà máǵá tɛ wa, à wá ɲwɪn mú ku tɛ, n nɛ cùgù ɔ yɪra à kwa nɛ».»

³⁶ Zwezi ma swɪn, ɔ wú: «N mù waa con, sɛ ba batwa tɛ wa lá, wàà nɛ ya bɛɛ tɛ, ɔ nɛ tua ɲònà tɛ tɛtɛɲɪ wa, yɪra liù?» ³⁷ Yɪ nɪi yɛnu tíú tɛ ma

* **10:35** 10.35 Cɪnɪa sɛbikulu nɛdɔ yɪ yɪtɪrɪ nɛdɔ tɔtɔɲɪ ɲwírán.

le, v wú: «Kv yi liù tē, v nē dēri bēē tē yinēgē zēnzēn». Zwezi dàñ ma swìn v con nē, v wú: «Mē n dē vèli n tūn nētv!»

*Zwezi vèli Marētē dē Mari bwáli nē
(Zwan 11.1-5; 12.1-7; Matīē 6.33)*

³⁸ Máná tē, Zwezi dē v karbīa tē nē pií ba zv cwəjə, ba vèli v zv tv don wa. Kan, v yiri nē Marētē ma ja ba zēni v sàñ nē. ³⁹ Kan tē yà ja nyánú, ba ma bojə Mari. Mari mù yà jèé Zwezi nēē nē, v cuga kv tē, v nē kàri ba. ⁴⁰ Yá Marētē mù yà wulē v tujə zēnzēn. U ma nan, v ga swìn, v wú: «*Yuu-Tiu, kv ba mú yoo fwa dē, à nyánú tē nē yá à cici v pa à tujə tutunān tē mama? Swìn v con, sē v zàn v san nē». ⁴¹ Yuu-Tiu ma le wá, v wú: «Marētē, Marētē, twara ja mú, n ga wəwalí n tiàn. N wulē yu nē, n kakəri wiən nē dáá yira. ⁴² Yá won nēdv nē jē dēñ. Mari mù kúri kv tē, kv nē zīēn, kv nē wàri kv jonjə v con».

11

*Zwezi bīri yijūni v karbīa tē nē
(Matīē 6.9-13; 7.7-11; Likè 18.1-8; Zwakə 1.5-7; 1 Zwan 5.14-15)*

¹ Dun don nē, Zwezi jun Yūi bwáli don nē. Máná tē wa, v nē jun v zwèē, v karbiu tē don bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, bīri nēba nē nē wá jun Yūi nētv, ndē *Zwan* nē bīri kv v karbīa tē nē nētv». ² Zwezi ma le ba, v wú: «Máná tē nē, á nē jūni Yūi, sē á swìn ndē:

«Nē Nyuna Yūi! N yiri mē dē dun! Bāá, n dé n pàri tē tia yuu wa. ³ Pa nēba nē nii wodiu tē, kv nē mē nēba, dun mama. ⁴ Kwen nē cūna n li nē mù dē n mù pwərə wa, ndē nē dē nē kwen lwani tē, lià nē tun nē yira, nē li nē mù dē ba pwərə wa. N dàn ká pa yoo yí nēba, kv nē wá yigu nēba, kv kə yokukwūn wa.»

⁵⁻⁶ Zwezi kúv swìn ba con nē, v wú: «Dē á wa liù nē ja v dabēē, v ma zàn v va v con titn kwūn nē, v swìn v con, v wú: «À dabēē don nan cwəjə v bà, v di à yuu, à ga ba won ja à pin wá. Kv mù nē yiri nē, à dabēē, junə nē dipen batwa!» ⁷ Dē v dē nē zigu v diè tē wa, v le, v wú: «Yá nē sēnbwen! Mimii tanjə kv zwèē, à dē à bia tégé nē zwèē. Á kúv wàri à zana à pin mú dipen.» ⁸ Kv nētv tē! Á mù nē swìn kv á con nē dē, v wá zàn v pa tē wá. Kv nē tà v nē yi v dabēē tē cici yiri. Kv yi v nē ba víi, v tē nē wá ziji lá, v mà mimii tē nē yiri. Mē kv mù yiri v wá zàn, v pa wá kv tē mama, v nē pià. ⁹ Á mù ga nē swìn á con, à wú: Á lorə, yá ba wá pa aba! Á pià, á ga wá na! Á mà mimii nē, yá ba wá súri ba pa á zv. ¹⁰ Liù mama nē lōri, ba wá pa wá. Liù mama nē pià, v wá na. Yá ba ga ba wá súri ba pa liù tē nē, v nē mà mimii nē. ¹¹ Dē á wa liù nē ya nyuna, v nē wà sèē, v pa dēn v biú tē nē, dē v biú nē lōri wá fēli, naaa? ¹² Nē à yèé, v wá pa wá nēn, dē v nē lōri wá cacali? ¹³ Á mù ləzwənwlunynuna-ba, á nē yèé ka pa wozəjə á bia nē. Kv dàñ wá yà nētē, kv pa á nyuna Yūi tē nē, v nē wulē Yūi *sáñ nē, dē á nē lōri wá won. U mù dàñ wá pa aba v *Sijū tē».

*Zwezi le v dūjə tē
(Matīē 9.32-34; 12.22-30; Marəkə 3.22-27)*

* 11:1 11.1 Kv mù Zwan tēntē nē yi *Zwan-Batisē, v nē li lià níá wa, kv twá dē Yūi yiri.

14 Dɔn don nè, Zwezi wulè v lɪ *zini bæ don yuu wa, ku nè pɪn bæ tɛ nii ba swɪn. Mánǎ tɛ, zinè tɛ nè nan, bɛru tɛ zàn, v wulè v swɪn. Ku dǎn gwárí lalɔv tɛ zɛnzɛn. 15 Ba wa lià swɪn, ba wú: «Ku ya Beləzəbilè, zinè tɛ mama più tɛ, nè pɪn wá diàn, v ma li zinè lià yuu wa».

16 Ba duən yà pià ba ja v dɛn nè. Ba ma wú, v fwa yomɪlv v bɪrɪ ba, sɛ ba ma yɛni dɛ, v diàn tɛ naŋa Yɪ. 17 Zwezi yèð ba pubɔŋ tɛ, v dǎn ma swɪn ba con, v wú: «Payuu lià nè zɪɠi duən nè, ku payuu tɛ wá cùgù, ku dii wá tv duən yuu nè. 18 Dɛ *Sitana nè pwèe v zɪɠa v tɛtɛ nè, v payuu tɛ bá wàní ku yà lá. Á wú Beləzəbilè nè pɪn nè diàn, à ma li zinè tɛ. 19 Ku nè yɪ Beləzəbilè nè pɪn nè diàn tɛ, ku mù nè pɪn, à wáá zinè à li lià yuu wa. Sɛ á bia tɛ dɛ yɪ wáá diàn nè, ba ma li zinè tɛ? Mɛ ku mù nè pɪn, á bia tɛ tɛtɛ nè wá bɔ̀rɪ á bɔ̀rà. 20 Cígá, ku yɪ dɛ Yɪ diàn nè, à ma li zini tɛ, ku nɛtv tɛ bɪrɪ dɛ, Yɪ dé v pà̀rɪ lià yuu wa á tɛtɛŋi wa.

21 Ladɪa nè cɪ v sǎn nè dɛ v kwatara wiən, v jɪə wiən tégé tɛ bwálí nè, fɛn ga tɛlé. 22 Ku wáá ku yí dɛ liù don, v dɛ nè kúv yɪ ladɪa, v doni twi. Ku tíu wá ja diè tɛ tíu dɛ diàn, v jon v kwatara wiən tɛ, v yà nè jɛ tɛ diàn. Yá v dǎn wá wàní v pèe v wiən tɛ v tà̀rɪ. 23 Liù tɛ, v nè tɛlé á kwa, zɪɠa à nè. Yá liù tɛ, v nè ba nè saŋa, v keni duən nè, ku tíu yɪ v làgà».

Zini nè vii, ku ga pii ku bà yoo

(Matie 12.43-45)

24 Zwezi kúv swɪn, v wú: «Mánǎ tɛ wa, *zini nè nan ku yá liù, ku yáá jɪjiri kasɔɔ lanworu wa, ku ma pià bwálí, sɛ ku kɛ ku yuu lá. Ku nè wá yizwɪa bwálí nɪ, ku yáá swɪn, ku wú: «Á wá pii, à va á diè tɛ wa, à nè nan, à yá.» 25 Ku pii ku biàn, dɛ diè tɛ zwarɪ, ku kwen zɛni zɛni ku tún lá. 26 Ku dǎn wá wa, ku ja zinè barpe duən, tɛ waa nè lɪŋa tɛ doni ku, ku sùrí ku tiàn nè, ku ja ba ku tíu tɛ nè. Tɛ dǎn wá zv tɛ jéé, yá v mù liù tɛntɛ dí yáá wá kùkwani v síún».

Cígá pupwɛn yoo

27 Zwezi swɪn nɛtv, v va v zwèe, mánǎ tɛ wa, kan don swɪn v con lià tɛ tɛtɛŋi wa, v wú: «Pupwɛn wulè kan tɛ nè, v nè lɔrɪ mú, n nè ŋwà v yɪ!» 28 Yá Zwezi dǎn le, v wú: «Pupwɛn wa ba tɛ nè, ba nè cɔga Yɪ sugv tɛ, ba ga sɛe ku ni!»

Yɪ diàn mumunv yoo

(Matie 12.38-42; 16.1-4)

29 Lalɔv tɛ nè piú Zwezi yuu nè, mánǎ tɛ wa, v zàn v swɪn, v wú: «Á mù zɛn lià ba tɛ á nè yɪ lakukwɪnan, á lɔ̀rɪ Yɪ diàn mumunv. Yá á bá na mumunv nɛdv dɛ tɛtɛ, dɛ ku nè tà mumunv tɛ, Yɪ nè twá dɛ v nii *sùsùndv Zwɔnasɛ v bɪrɪ. 30 Ku tɛ Zwɔnasɛ nè fwa, ku yɪ mumunv ku pa lià nè, ba nè wulè Ninivè† tɛ wa. Mɛ nɛtv nè *Ləzwəne-Biu‡ tɛ dɛ wá yá mumunv, v pa zɛn lià tɛ nè. 31 Bɔ̀rɪ tɛ bɔ̀rɪ dɪn nè, Etiyopi pakan tɛ wá zàn v zɪɠi zɛn lià ba tɛ nè. V wá bɔ̀rɪ á bɔ̀rà, sɛ ba cùgù aba, v mù nè nan bwálí ku nè ŋúná v bà, sɛ v cɔgv più *Salɔmun yɛnu sùràn tɛ yɪrɪ. Yá liù ga wulè yəbɛ, v nè dwə Salɔmun! 32 Bɔ̀rà tɛ bɔ̀rɪ dɪn nè, Ninivè tiàn wá zàn ba zɪɠi zɛn lià ba tɛ nè. Ba wá bɔ̀rɪ á bɔ̀rà, sɛ ba cùgù aba, ba mù nè sɛe ba

† 11:30 11.30 Ninivè yɪ tɪfarv, ku wa lià tɛ yá yɪ cuna lià zɛnzɛn Yɪ yáá con. ‡ 11:30 11.30 Zwezi yɪ v tɛtɛ yoo nè v swɪn.

vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna, Zwunasə nə swìn Yı sɔgu tə ba con nə yırı. Yá liù ga wulə yəbə, v nə dwə Zwunasə!»

Ləzwənə yía nə yı v cànú

(Matìə 5.15; 6.22-23; Likè 8.16-18)

³³ Zwezi kùb swìn, v wú: «Ləzwənə bá sèe v surv cànú v ti v sègè, nə á yèè v ti v pú garwa dèñ. Də ku nə tà, sə v ti v tún canzılu yuu, sə ba tə, ba nə zwı, sə ba na poni. ³⁴ Ləzwənə yía tə ya ndə n yıra tə cànú nə. Də n yía tə nə zurə, n yıra tə mama yáá pìrì də poni. Yá də n yía tə nə ba zıən, n yıra tə mama ya yikunu wa. ³⁵ N dān nə zùrì n yıra, sə poni tə nə wulə n yıra tə dān ká jì yikunu. ³⁶ Də n yıra tə mama nə wulə poni wa, n bwálí ga wà ge, ku nə wulə yikunu wa ku mama pıan wá yà poni wa, ndə cànú nə pìrì mú də ku poni me pıan».

Zwezi swìn v zıgı Farızıan-ba də Yı nii yənu tíán tə nə

(Matìə 23.1-36; Marəkə 7.1-16)

³⁷ Zwezi nə swìn v zwèe, máná tə nə, *Farızıan don bon wá, sə v dé v bwálí nə. Zwezi ma zv v jèé, sə v dé. ³⁸ Ku gwárí Farızıan tə də, v nə nı Zwezi, v dé v ga wà v jànsìn. ³⁹ *Yuu-Tiu dān ma swìn v con, v wú: «Nèñ, á nə ya nətv á mù Farızıan-ba tə. Á yáá sın wùrú zıŋa tə də zıŋa tə kwa, yá á waa con súé də ŋwıràn pubıŋı də wulıŋı. ⁴⁰ Á mù ləyigi-ba! Yı tə, v nə fwa kwa tə, v mù nə fwa waa tə də. ⁴¹ Á pıan zıra nə mù, ku tə nə wulə á wùrú zıŋı wa də á zıŋı wa. Ku máná təntə wa, á bıcanı yı nəpon Yı yáá con.

⁴² Càn wulə də aba, á mù Farızıan-ba! Á pın wıən tə, á nə nı fugə nii nyıən, də davıran yırı tətə mama fugə nii nyıən. Yá á ga ba cígá də sonu nə kenı ndə Yı nə pıá nətv. Ku ga ya mə ku mù nə á me, sə á fwa, á yá wə me, sə á dıgu ku kwa.

⁴³ Càn wulə də aba Farızıan-ba! Á swə, sə á jèñ yáá gwələ yuu *Zwifə-ba *jéré diè wa, á ga swə, sə ba jın aba, ba zılı ba jéré bwálá wa. ⁴⁴ Càn wulə də aba! Á ya ndə ləbərə nə, ba nə ba na, ba nə yèrì ba ga vəlì tə yuu».

⁴⁵ Yı nii *yənu tíú tə don ma swìn v con, v wú: «Karnyına, n nə swìn nətv, ku ya nə də nə n twın!» ⁴⁶ Zwezi ma le, v wú: «Càn wulə á də Yı nii yənu tíán tə yuu wa, á nə zıŋa lià də zıla, tə nə wàrì tə zıŋa, yá á tətə ba tə yıra janı dè á jıfwa nədv tətə yırı. ⁴⁷ Càn wulə də aba, á nə wulə á lwè ləbərə nəzəŋə, á pın Yı nii *sùsùná tə nə. Ba mù Yı nii sùsùná təntə yı á nıbara ba nə gva! ⁴⁸ Á twá nətv á ma bırı də, á də swə ku tə, á nıbara-ba tə nə fwa tə, də pupwən. Ba gva Yı nii sùsùná tə, yá á də wulə á lwè ba ləbərə. ⁴⁹ Mə ku mù nə pın, Yı ma twá v wubıŋa tə nə, v ma swìn, v wú: «Á wá tun Yı nii sùsùná də Yı *tuntuna ba nə. Ba wá gu ba wa lià duən, ba ga wá wıwalı ba duən də.» ⁵⁰ Ku mù tə yırı nə, ba wá bürì zèn lià bürà Yı nii sùsùná tə me gırı tə dèñ nə ba nə gva, də jıju mama. ⁵¹ Ku nə zıgı Abelə gırı nə, ku ja va Zakarı gırı tə nə, ba nə gva Yı dəyaa tə də *jıŋı kurə tə pwərə wa. Cígá, á mù nə swìn ku á con nə: Ba wá bürì zèn lià bürà tə mù lagırı təntə me yırı!

⁵² Càn wulè dè aba, Yü nîi yènu tián tē. Á h borbiu tē, ku nè wáá ku pün cwəŋə aba, sə á ma sùrí yènu mimii. Á tətə ba zwí, á ga ku cìgà lià tē nè, ba nè pìà, sə ba zü».

⁵³ Mánǎ tē nè, Zwezi nè víí ku bwálí tē nè, Yü nîi yènu tián tē dè Farizian-ba tē luŋa yün tē zàn Zwezi yuu wa. Ba dàn zàn, ba bwe wá bwie mama yoyirè yirè yuu wa, ⁵⁴ sə ba ma kə cígá, ba twá v nîi sùràn nè, ba ma ja wá.

12

Ka cì tián nè dè gígara yoo (Matìe 10.12, 26-27; 16.6-12)

¹ Lià tē twí, ku mánǎ təntə wa, ba tu duən nè mùrù dè müran, ba ga ba vəli duən nɛɛ yun wa. Zwezi ma dí yáá, v swìn v karbita tē con, v wú: «Á cia á tián nè dè *Farizian-ba níé bələ tē nè, ku nè yí ndə sabwarí nè, ku nè yáá ñùnì.

² Ku tē mama, ku nè sògè, wá nan poni nè. Yá ku tē mama, ku nè yí diè yoo, wá nan kàrá. ³ Mə ku mù nè pün, ku tē mɛ, á nè wá swìn yikunu wa, wá zəzəgi yıcau wa. Yá ku tē á nè wá səsunt liù zıın nè diè wa, ku nè sùn, wá cəri dəyun wa».

Liù tē nè mɛ, sə á dəri v fən (Matìe 10.28-31)

⁴ Zwezi kúv swìn, v wú: «Á swìn ku á con, à dabara-ba: Á dànà ká dəri lià tē, ba nè gwı yira, yá ba ga wàri won don ku kwa nè, ba fwa ba sùrí lá. ⁵ Á wá burı aba liù tē, á nè mɛ, sə á dəri. Á dərə liù* tē, v nè wáá aba, v dıh mən diè wa, də v nè gwa aba kwa nè. Cígá, à swìn ku á con, mə v mù nè á mɛ, sə á dəri!

⁶ Ba ba zənbii bonu yoli səbilurən bələ, naaa? Yá Yü ga ba ka nədu nè swèéé. ⁷ Yá Yü gəlì á yukuran tē mama á yuu wa. Á dànà ká pa fən ja aba. Á kukwa zənbii tē nè dáá!»

Ka twá Zwezi nè yoo (Matìe 12.32; 10.19-20; 10.32-33)

⁸ Zwezi kúv swìn, v wú: «Á mù nè swìn ku á con nè: Də liù nè swìn lià yáá con nè, də v yəè à mù Zwezi, *Ləzwənə-Biu† tē də wá burı Yü *malıke tē yáá con də, v yı v mù cígá nè tı wá. ⁹ Yá liù tē, v nè wá burı də, v yèri nè, lià yáá con, Ləzwənə-Biu tē də wá burı Yü malıke tē yáá con, də v yèri wá.

¹⁰ Liù tē mɛ, v nè wá swìn sɔgv, v zıgı Ləzwənə-Biu tē nè ku tíú wáá v cuna kwıın v nı. Yá liù tē, v nè wá twın Yü-*Sıŋu tē, ku tíú wàri v cuna kwıın v nı, abada.

¹¹ Ba wá ja aba ba va *Zwifə-ba *jéré dii wa, nè à yəè tıv tián yáá con nè, sə ba bürì á bürà. Ku mánǎ tē wa, á dànà ká pa ku tē, á nè wá fwa, sə á ma jon á tián, nè à yəè ku tē, á nè wá swìn, yoo ja aba. ¹² Yü-Sıŋu tē wá kàri aba, ku mánǎ təntə wa, ku tē á nè mɛ, sə á swìn».

Jıŋ ləyərı tíú zwansıara (Matìe 16.26; Likè 16.19-26)

* 12:5 12.5 Ku yı Yü. † 12:8 12.8 Zwezi yı v tətə yoo nè v swìn.

¹³ Laluu tɛ wa, liù don wulə v swìn Zwezi con, v wú: «Karnyina, swìn à nubiu con, sɛ v tàrà dɛ nɛ, wiən tɛ nɛ nyina nɛ yá dɛ nɛba». ¹⁴ Zwezi le wá, v wú: «Á dabɛɛ, wàà nɛ tún nɛ, sɛ à bɔ̀rì á wiən bɔ̀rà, nɛ à yèé, sɛ à tàrà á wiən?» ¹⁵ U ma pií v swìn ba mɛ con nɛ, v wú: «Á zuré á yira, á cia á tiàn nɛ zɛni dɛ lià duən wiən ka ja yimɛn tɛ pa aba. Ləzwənə mu cígá tà kv wulə v wojan wa, dɛ v nɛ swə v yá jɔ̀jɔ̀ tíú nɛfaru dɛ».

¹⁶ U dǎn ma sɛsarɪ zwansɛsara kv tɛ ba con, v wú: «Bɛɛ don kárí wodirɛn biga zɛni. ¹⁷ U dǎn ma dɔ̀ v ga swìn v tiàn con, v wú: «Á wá fwa nɛtɛ? Á ba bwálí jɛ, à keni á wodirɛn tɛ mɛ lá». ¹⁸ U ma ga v swìn v tiàn con, v wú: «Nèñ, kv tɛ à nɛ wá fwa: Á wá mà à təkɛlə tɛ, à pií à lwà nɛfaran, à pɛɛ à mɔ̀bia tɛ mama, dɛ à wiən tɛ duən à kɛ tɛ wa. ¹⁹ Kv kwa nɛ, à dǎn wá swìn à tiàn con, à wú: Biú, n jɛ wiən zɛnzɛn, n dɛ kv nɛ ja vɛlə buna dɛ buna, n dǎn wá piən, n sɪí n nyu, n dɛ cànà!» ²⁰ Yá Yɪ swìn v con, v wú: «Bɛɛ ləyɛru! Titu kv tɛ tɛtɛ nɛ, n mu wá zwèè! Yá wiən tɛ mama nɛ kwɛn n tún n tiàn nɛ wá jì liù don nyiən!» »

²¹ Zwezi ma súrí lá, v wú: «Mɛ kv wá yá nɛtv kv pa liù tɛ nɛ, v nɛ pɛɛ wiən tɛ, tɛ kwənə nɛ dáá, v pun v tiàn nɛ, yá v ga ba won ja Yɪ yáá con nɛ».

Kəni á waa Yɪ nɛ

(Matíə 6.22-34; 1 Timote 4.6-8; Ebərə-ba 13.5)

²² Kv kwa nɛ, Zwezi swìn v karbu tɛ con, v wú: «Nèñ, won tɛ nɛ pun à swìn á con nɛ, à wú: Á dǎn á ká pa á mu twara ja aba, dɛ kv tɛ, á nɛ wá dɛ, nɛ à yèé dɛ kv tɛ, á nɛ wá zv á yira nɛ. ²³ Á mu tɛ jɛ funə, kv doni wodiu. Yá á yura tɛ dɛ jɛ funə, kv doni gànɔ̀. ²⁴ Á ywǎǎ batɪɛnkananɛ. Tɛ ba dwi, tɛ ma ba ce, tɛ ba pɛɛ tɛ kɛni təkɛlə wa. Yá Yɪ ga pun tɛ tɛ ni wodiu! Á kukwa zɛnbii tɛ mama zɛnzɛn! ²⁵ Á wa twara tɛ, v nɛ jɛ, wáá v mu tɛ kv tɛni mancun tɛtɛ? ²⁶ Dɛ á nɛ wǎrì kv tɛ nɛ mun tɛtɛ á fwa, bɛɛɛ dǎn nɛ pun yoo don twara jɛ aba? ²⁷ Á ywǎǎ á jén kárí gapunə nɛ nanja nɛtv, tɛ ba tɔ̀ja tɛ ma ba gànɔ̀ dɛ swi. Á mù nɛ swìn kv á con nɛ dɛ, piú *Salbmɔ̀n tɛtɛ dɛ v jɔ̀jɔ̀ tɛ mama, v wá gànɔ̀ zwɪ, kv nɛ zɪən kv doni gapunə tɛntɛ nɛdv dɛ. ²⁸ Yá Yɪ dǎn nɛ ywǎǎ tɛ mù kárí wa garan tɛtɛ yuu, tɛ nɛ yɪ tutu, dɛ á mù, á nɛ jɛ funə zɛnzɛn á doni tɛ, v wá ywǎn á yuu nɛtɛ? Tɛ mù garan wulə kárí wa zɛn tɛ nɛ, wá kù, ba dɪ mɛn nɛ jwɪan nɛ, Yɪ dǎn wá zv aba dɛ ganan nɛtɛ! Á wá á waa ken á nɛ wuuu! ²⁹ Á dǎn á ká gv á tiàn á pià máǎǎ mama kv tɛ, á nɛ wá dɛ, dɛ kv tɛ, á nɛ wá nyu. ³⁰ Kv ya lià tɛ, luv nɛ tɪ ba, ba nɛ yèrì Yɪ tɛ, nɛ gwɪ ba tiàn ba pià tɛ mù tɛntɛ máǎǎ mama. Yá á mù á ja nyina Yɪ, v nɛ yèé kv tɛ nɛ mɛ aba. ³¹ Á tɛntɛn á kɛ á yáá lá, á pià Yɪ pàrì tɛ, yá kv kwa nɛ, Yɪ wá pa aba tɛ tɛ mama, tɛ nɛ mùrì aba».

Yɪ sǎn jɔ̀jɔ̀ wiən

(Matíə 6.19-21)

³² Zwezi kúv swìn, v wú: «Dǎn ká pa fɛn ja mú, pulibiə, kv nɛ ywán dɛ á nyina tɛ yɪrɪ, sɛ v pa á twá á dɛ v pàrì tɛ. ³³ Á yəgə á wiən, á ga pa tɛ sɛbiu tɛ, á nɛ ni, zura nɛ! Á tíé sɛbta lwaran tɛ, tɛ nɛ ba cùgà. Á pià Yɪ *sǎn wozɛjɛ tɛ mù wiən tɛ, tɛ nɛ wǎrì tɛ jén, abada. Tɛ wiən tɛntɛ nɔ̀nà

‡ 12:24 12.24 Lià duən bonjɛ zɛnbii kv tɛ «sabakanan».

nə wàrì tɛ ba yí, zɔnzuran dɛ ga wàrì tɛ cùgà. ³⁴ Bwálí tɛ nə, á wiən tɛ, tɛ kwənə nə dáá, nə wulə lá, mə lá nə á waa tɛ dɛ wulə».

Tùtònà tɛ, ba nə ba dwèe

(Matìə 24.36-44; 25.1-30; Marəkə 13.33-37)

³⁵ Zwezi kùw swìn, v wú: «Á wviə á tǎǎ dɛ voru, sɛ á suru á canan, á ja! ³⁶ Á yana ndə lià tɛ nə, ba nə dani ba yuu tíú, v naŋa fúru wviu canà v píi v biàn, v nə mà, sɛ ba sùru ba pa, v zu. ³⁷ Pupwən wá yà dɛ tùtònù tɛ yuu tíú nə wá bà, v na dɛ, ba nəŋə! Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: U wá vwa v tǎǎ v pa, ba jəŋ wodi u yuu wa. Yá v ga twá ba ladba ladba nii nə, v pa ba, ba dɛ. ³⁸ U nə twi tɛ tɛn kwɛn nə, nə à yəə tɛ bɛnakuɔn wa, yá v ga na dɛ, ba nəŋə, ba wá yà pupwən wa! ³⁹ Á wá ti, à ma man ku tɛ: Dɛ diə tíú yà nə yəə máǎ tɛ, ŋwìàn yáá nə wá bà, v yáá bá yá wá, v pa v zu diè tɛ wa. ⁴⁰ Á kənə á sírí, á dɛ nyiən nə. *Ləzwənə-Biu^S tɛ wá bà, máǎ tɛ nə, á nə ba buŋa».

Tùtunzəŋu dɛ tɛtunkwɛn yoo

(Matìə 24.45-51)

⁴¹ Piyerə dǎn ma swìn, v wú: «*Yuu-Tiu, zwansɛsara tɛ yi nə cɛɛ nyiən mù naaa, ku yi lià mama nyiən?» ⁴² Yuu-Tiu ma le, v wú: «Wá dǎn nə yi ku mù tùtònù yuu tíú tɛntɛ, v nə jə pùə nədu, v ga jə wɔbuŋa. U nə wá yà tùtònà tɛ duən tɛ yuu wa, sɛ v pa ba wodi u, máǎ tɛ nə, ku nə mɛ. ⁴³ Ku tùtònù tɛntɛ wá yà pupwən wa, dɛ yuu tíú tɛ ka píi ka bà diè wa nə, v nə yí wá dɛ v wulə ku tutuŋi tɛ wa. ⁴⁴ Á mù nə swìn ku á con, cígá mama: Yuu tíú tɛ wá pa wá, v wiən tɛ mama yuu ywǎjú. ⁴⁵ Yá dɛ ku mù tùtònù tɛntɛ, nə swìn v tɛntian con nə, v wú: «Á yuu tíú tɛ dǎni, v ba twi.» U dǎn zàn v tu v tutunduən tɛ yuu wa, v mà ba, v ga zu diŋu dɛ sanyɔra wa, sɛ v buɔɔni. ⁴⁶ Ku mù tɛ wa nə, yuu tíú tɛ dǎn wá bà diɛn don nə, v di tùtònù tɛ yuu wa, máǎ tɛ wa, v nə ba wá dani. U dǎn wá kɛ ku tùtònù tɛntɛ can wa zɛnzɛn, ku ja vɛli v tian. U ga wá pa ba kɛ v mù dɛ lià tɛ, ba nə yəri Yu bwálí nədu.

⁴⁷ Tùtònù tɛ, v nə yəə ku tɛ, v yuu tíú nə pià, yá v ga ba v sírí keni, v ga ba ku tɛ fwa v yuu tíú nə pià, v wá na kafu yí zɛnzɛn. ⁴⁸ Ku ga nə ya tùtònù tɛ, v nə yəri ku tɛ, v yuu tíú nə pià nə tun, yiən tɛ nə mɛ, sɛ ba mà wa tɛ yira ba wá mà kafu yí mancɛn. Liù tɛ nə, ba nə pin zɛnzɛn, ba wá jon ku tíú con nə zɛnzɛn. Liù tɛ con nə, ba nə tún zɛnzɛn, ba wá bwe ku tíú con nə, ba jon ba pǎli lá».

Zwezi yi pwia liù

(Matìə 10.34-36)

⁴⁹ Zwezi kùw swìn, v wú: «Á yi à twi, sɛ à kɛ mən tia yuu wa. Yá à swə zɛnzɛn, sɛ tɛ manwarì tɛ suru! ⁵⁰ Á mɛ, sɛ ba kɛ nə can wa, ndə ba nə ləgə liù níá wa. Yá à wulə pucɔni zɛnzɛn wa, ku ja vɛlə máǎ tɛ, ku nii nə wá sú! ⁵¹ Á buŋa dɛ à twi, sɛ à kɛ bɛan sié tia yuu wa, yá ku tà nətu. Á mù nə swìn ku á con dɛ, ku yi pwia, à wá kɛ tia yuu wa. ⁵² Ku nə zɛɛ síún, lià nə yi bonu diè wa ba wá pwèe, batwa zɛɛ bɛlə nə, bɛlə zɛɛ batwa nə. ⁵³ Nyina wá zɛɛ biù nə, biù wá zɛɛ nyina nə. Nuw wá zɛɛ búá

nə, bɔ́á də ga wá zɪgɪ nuu nə. Bari nuu wá zɪgɪ ɔ̃ bikɪnɪ nə, bikɪnɪ də wá zɪgɪ ɔ̃ bari nuu nə».

Ka lwarɪ mánǎ tɛ tɛ dɛ́n yoo

(Matie 16.2-3)

⁵⁴ Zwezi kúú swìn lalɔɔ tɛ con nə, ɔ̃ wú: «Mánǎ tɛ wa, á nə nɪ bakwan, də ku zaɲa yɪ yizwɪa con, də á swìn, lala, á wú: «Dwá* wá ná». Yá mɛ ku mù nə yáá tun. ⁵⁵ Yá də á nə nɪ nuu ku fuli, ku naɲa jɪzɛn vɛn yuu, á yáá swìn, á wú: «Tɪa tɛ wá cɛn». Yá mɛ ku mù nə yáá tun. ⁵⁶ Níé bɛlɛ tìán-ba! Á wáá lɔɔ yuu də lanworu mɪmɪnan tɛtɛ mù dɛ́n á lwarɪ. Ku dɛ́n ya nɛtɛ, á ma wàrɪ sɪ́n mánǎ tɛ mù yáá á lwarɪ?»

N dɛ n dɔ́nɔ ka kɛ duɛn nə yoo

(Matie 5.25-26)

⁵⁷ Zwezi kúú swìn ɔ̃ sùrí lá, ɔ̃ wú: «Bèèèe nə pɪn, á ba na á tìán con nə, á tɛ mɛ, sɛ á tun nɛtɛ tɛ? ⁵⁸ Á nɛnɛ ku nyɪnyɪga: Kɛ cígá, sɛ n dɛ n jari don kɛ duɛn nə, də á tɛ nə wulɛ cwɛnɛ wa. Ku nɛ tã ku mù, ku wáá ku pɪn, ɔ̃ kɛnɪ mú liù tɛ nə bɔ̀rɪ bɔ̀rɪ tɛ jɪn wa. Sɛ ku dɛ́n ká yá talɪkwa ku pa mú, də ba nə wá kɛ mú bɛ́n diè nɛcɪɔ jɪn wa, sɛ ba dɪlɪ mú bɛ́n diè wa. ⁵⁹ Ku ya cígá mama nə, á swìn n con: N bá nan ka bɛ́n diè tɛntɛ wa, dɛ n wá ku jɪnɪ tɛntɛ talɪkwa tanya tɛ nɔ́wɪn».

13

Ka vɛvɛri kwa ka ma sá cɔna nə à yèé ka tɪ

(Zwan 8.24)

¹ Ku mánǎ tɛntɛ wa, lià duɛn twi, ba swìn Zwezi con Galile nagwanaa lià tɛ yoo, *Pilatɛ nə pɪn ba gu. Mánǎ tɛ wa, ba nə wulɛ ba gwɪ vana ba ma fwa *jwɛnɛ, ba pɪn Yɪ nə, ba gu ba də. ɔ̃ guli ba jana də vana tɛ jana duan wa. ² Zwezi ma le ba, ɔ̃ wú: «Á buɲa də, ba mù Galile tìán tɛntɛ, ba nə gu nə, yá lià, ba nə yɪ cɔna lià, ba dwɛn Galile tìán tɛ duɛn tɛ, ku yoo tɛntɛ nə yí ba tɛ yɪɪ, naaa? ³ Á mù nə swìn ku á con də, á nə wá vɛvɛri á kwa, á ma sá á cɔna, á də mama wá tɪ ndɛ ba nə. ⁴ Silowe bérɛ naa tɛ ba nə lwè, ba ja di ban ban tɛ tua, ku mà lià fugɛ nana ku gu. Á buɲa də, ba mù nə cògò, ba dwɛn *Zwerizalemɛ tìán tɛ duɛn tɛ, naaa? ⁵ Á mù nə swìn də aba, nɛtɛ dián. Yá də á nə wá vɛvɛri á kwa, á ma sá á cɔna, á mama wá tɪ ndɛ ba nə».

Tíú ku nə ba bia zɪɲa tɛ zwansɪsara

(Matie 21.18-19, 43; Romɛ tìán 2.3-6)

⁶ Ku kwa nə, Zwezi ma swìn zwansɪsara ku tɛ ba con nə, ɔ̃ wú: «Bɛɛ yá jɛ kapɪɔ, ku nə wulɛ ɔ̃ kára wa. ɔ̃ twi, sɛ ɔ̃ kwa kapɪɔ, yá ɔ̃ ga wá won mama nɪ. ⁷ ɔ̃ dɛ́n ma swìn kára tɛ vala tɛ con nə, ɔ̃ wú: «Nèń, bɪna batwa nə à yáá bà, à pià kapɪɔ kapɪɔ tɛ yuu wa, à ga ba won mama na. Gwɛnɛ ku! Ku jon bwálɪ tɛ tutɔ». ⁸ Yá kára tɛ valɔ tɛ le wá, ɔ̃ wú: «Yuu tíú yá ku dɛ́dɛn ku tɛ, də á wá kù ku dɛ́n tɛ mama, à kɪkarɪ à kɛ bɪbana. ⁹ Nɛtɛ dɪn don, ku wá zɪn bia bɪnɪ don nə. Ku nɛ tã nɛtɛ, sɛ n dɛ́n pa ba gwɛnɛ ku».

* 12:54 12.54 *Yizɛrayɛlɛ lɔɔ nii wa, dwá yɪ ka zɪga yɪ yizwɪa ka ma nì.

Zwezi kwìán kan don tàḡá nò kwá

(Matíè 12.9-13; Likè 14.1-6)

¹⁰ *Zwifè-ba *sié dɔn nò, Zwezi wulè v kàrì ba *jéró diè don wa. ¹¹ Kayayɔv don dè yà wulè lá nò. Kɔ nò jè bɔna fugè dè nana, *zini yà jin wá kɔ gori, kɔ pa v yà kùb wàrì v kwàní míámíán. ¹² Máná tɛ nò, Zwezi nò nɔ kan tɛ, v bon wá, v ga swìn, v wú: «N jon n tiàn n yayɔv tɛ jun». ¹³ V tún v jiàn v yuu wa, yá lala v kwìán, v ga wulè v bwɔ Yɔ nò. ¹⁴ Yá jéró diè yuu tiú tɛ lɔḡa zàn, dè Zwezi nò zwèe kɔ mù kan tɛntɛ yayɔv tɛ sié dɔn nò. V dàñ ma swìn labɔ tɛ con, v wú: «Dian bardɔ wulè á nò mɛ, sɛ á tɔn, á biàn tɛ mù dian tɛntɛ nò, á pa ba zwèe á yayɔran tɛ, á ga yá sié dɔn tɛ!» *Yuu-Tiu ma le wá, v wú: ¹⁵ «Níé bɛlè tián-ba! Sié dɔn nò, á ba yáá kùrì á nau, nò à yèó á bià, á pa kɔ nyɔ níá. ¹⁶ Sɛ kɔ mù kan wá tɛ, v nɛ yɔ *Abèrahámè nàú *Sitana nò vwè, bɔna fugè dè nana, kɔ yá mɛ, sɛ à kùrì wá v ŋwanɔ tɛ wa, sié dɔn nò».

¹⁷ Zwezi liu tɛ ken v dɔḡa tɛ mama dè cavɔra, yá labɔ tɛ mɛ pùé poli Zwezi tutɔnzɛḡ tɛ mɛ yuu wa, v nò tɔḡa.

Wobiu nɛmanbiè don yuu wa zwansisara

(Matíè 13.31-32; Marèkè 4.30-32)

¹⁸ Zwezi ma swìn, v wú: «Yɔ pàrì tɛ dè bèèèè nò nyɔn? Bèèèè nò à wáá kɔ à ma maḡa? ¹⁹ Kɔ yɔ ndè wobiu nɛmanbiè nò. Bɛɛ don dàñ ti kɔ, v dù v dɛḡè vara wa. Kɔ ma pèn kɔ fwa tiú, zɛnbii dè ga bà, tɛ fwa tɛ pwalan kɔ nɛɛ wá».

Sabwarɔ yuu wa zwansisara

(Matíè 13.33)

²⁰ Zwezi ma kùb swìn, v wú: «Bèèèè nò à wáá Yɔ pàrì tɛ, à ma maḡa? ²¹ Kɔ yɔ ndè sabwarɔ nò, kan don nò ti mun zɔḡa yiè batwa, v kè kɔ wa. Tɛ mama dàñ ga zàn tɛ fulɔ».

Mimii pɔɔɔɔ yoo

(Matíè 7.13-14, 21-23; 8.1-12)

²² Zwezi twá tian dè tɔbii wa, v kàrì v ga vèlè *Zwerizalemò. ²³ Liù don ma bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, lià mancɔn nò wá jon ba tiàn, sɛ ba ja mu tɛ, kɔ nò ba zwèe Yɔ con?» Zwezi ma le ba, v wú: ²⁴ «Á kɛnè diàn, sɛ á twá mimii pɔɔɔɔ tɛ, á ma zɔ. Á mù nò swìn kɔ á con nò, lià zɛnzɛn wá pià, sɛ ba zɔ ba ga bá wàní. ²⁵ Máná tɛ nò, diè tiú nò wá zàn, v swaga v mimii, á wá ga kàrá wa. Á wá mà mimii nò, á ga swìn, á wú: «Yuu-Tiu, sùrú n pa nò zɔ!» V wá le aba, v wú: «Á yèrì bwálí tɛ, á nò nan!» ²⁶ Á dàñ wá swìn v con, á wú: «Nò dí, nò ga nyɔ dè mú. N kàrì nò tɔv conɔ wa». ²⁷ V tɛ kùb wá swìn á con nò, v wú: «Á yèrì bwálí tɛ, á nò nan. Á fàrá á nan kwa à bɔan nò, á mù mama, á nò tɔn yokɔkwɔnan». ²⁸ Á vèlè bwálí tɛ nò, á nò wá bubwi, á ga dɔḡa á jɔfwɔ á fɔfaga, máná tɛ, á nò wá na á nɔbara *Abèrahámè dè «Yizakè dè *Zwakòbè dè Yɔ nii *sùsùnà tɛ mama Yɔ pàrì tɛ wa. Yá ba ga wá dilɔ á mù béré kwa! ²⁹ Lià wá nan sapanan banɔ tɛ mɛ, ba bà ba fwa diḡè Yɔ pàrì tɛ wa. ³⁰ Kɔ mù nò pɔn, lià tɛ duən, ba nò ya talikwa lià sùn tɛ, dàñ wá yá tɛntɛn lià. Yá ba tɛ, ba nò ya tɛntɛn lià sùn tɛ, wá yá talikwa lià».

Zwezi wulè cwɛḡè wa, v vèlè Zwerizalemò

(Matíè 23.34-39; Likè 19.41-44)

³¹ Ku mánjá tǽntǽn wa, *Farizian-ba wa là duǽn twi, ba yí Zwezi yira, ba ga wú: «Nan yǽbǽ, n va bwálí don, *Erodǽ nǽ pià, sǽ v pa, ba gu mú yiri». ³² Zwezi ma le ba, v wú: «Á vǽlǽ á swìn ku mù bǽǽ tǽntǽ, v nǽ ja yipuri ndǽ zwǽnjǽ dǽ, à lǽ *zinǽ, à ga zwǽǽ yayiran, zǽn dǽ jwian. Yá dian batwa nii nǽ, à wá zwǽǽ à tutuǽ. ³³ Yá ku mǽ, sǽ à lǽ à va à cwǽnjǽ tǽ zǽn dǽ jwian dǽ kaan, ku nǽ wá mǽ, sǽ ba gu Yu nii *sùsùndǽ bwálí don nǽ, dǽ ku nǽ tà *Zwerizalemǽ nǽ yiri.

³⁴ Zwerizalemǽ tián-ba, Zwerizalemǽ tián-ba, á mù là tǽ, á nǽ gwí Yu nii *sùsùndǽ tǽ, á ga diǽ ba tǽ, Yu nǽ tun á con, dǽ kapana! Nǽǽ bagali nǽ, à sǽnǽ, sǽ à kǽ aba à sǽpuni nǽ, ndǽ cǽrú nǽ yáá kǽ ku cǽbii ku vǽnà dǽn nǽ, yá á ga wá ku sǽǽ! ³⁵ Á nǽnjǽ, Yu wá dugv v *diǽ tǽ, ka nǽ wulǽ á con, míámíán. Yá dǽ ku mama, à mù nǽ swìn ku á con: Á kúǽ bá na nǽ, ku ja vǽlǽ, á nǽ wá swìn, á wú: «Yu wá fwa zǽni liù tǽ yira, v nǽ biǽn *Yuu-Tiu yiri yuu wa!» »

14

Zwezi zwǽǽ yayigu yayigu Zwifǽ-ba siǽ diǽn tǽ nǽ (Likè 6.6-11; 13.10-17)

¹ *Zwifǽ-ba *siǽ diǽn don nǽ, Zwezi vǽli *Farizian-ba yuu tiú don sǽn, sǽ v dé wodiu. Yá ba yíá ga wulǽ v yuu wa. ² Bǽǽ don, yayigu nǽ yáá fǽli wá, zǽga Zwezi yáá con nǽ. ³ Zwezi ma bwe Yu nii *yǽnu tián tǽ dǽ Farizian-ba, v wú: «Nǽ Yu *nii tǽ, v nǽ pin *Moyizǽ nǽ, pin cwǽnjǽ, nǽ à yǽǽ ku wá pin cwǽnjǽ, sǽ ba zwǽǽ yayigu nǽ siǽ diǽn nǽ?» ⁴ Yá ba tanǽ ba nii. Zwezi dǽn ma jǽ wá v zwǽǽ v yayigu tǽ, v ga pa v viǽ. ⁵ V dǽn swìn ba con nǽ, v wú: «Á liù biú, nǽ à yǽǽ v nav nǽ, tua vǽli wa siǽ diǽn nǽ, ku tiú yáá lǽ ku lala. Nǽ à yǽǽ, ku tà nǽtv?» ⁶ Ba wá wǽnǽ wá ba le ku yoo tǽ yuu wa.

Ka kúrí bwálá yoo

(Matǽ 23.5-12; Romǽ tián 12.3)

⁷ Zwezi ni nǽtv là tǽ, ba nǽ twi diǽnjǽ tǽ nǽ, kúrí bwálá ba jǽni. V dǽn ma sǽsari zwanǽsara ku tǽ, v ma swìn ba mama tǽ con, v wú: ⁸ «Dǽ liù nǽ bon mú v fúru vwiu cǽnà wa, dǽn ká va n jǽn lǽzwǽnfaran yijaa nǽ. Ba wáá lǽzwǽnfaru don ba bonǽ, v nǽ dwǽn mú. ⁹ Yá diǽ tǽ tiú, v nǽ bon á mǽ bǽlǽ tǽ, wáá v twi, v swìn n con, v wú: «Zǽn n yá bwálí tǽ, n pa ku tiú nǽ». Ku mánjá tǽ wa, ku wá yá kanǽ ku pa mú, sǽ n zǽn dǽ cavira, n va n jǽn kwa con nǽ. ¹⁰ Ku mù tǽ yiri nǽ, ba nǽ bon mú diǽnjǽ, sǽ n va jǽn kwa con, sǽ mánjá tǽ wa, liù tǽ, v nǽ bon mú, nǽ wá bà, sǽ v swìn n con nǽ, v wú: «Á dabǽǽ, bàá, di yuu con bwálí nǽzǽnju nǽ!» Ku mù tǽ kwa nǽ, ku wá yá dun ku pa mú là tǽ mǽ yáá con, n dǽ ba nǽ dé. ¹¹ Liù tǽ mama, v nǽ wá zǽn v tián yu nǽ, v wá cú. Yá liù tǽ, v nǽ wá mun v tián, yuu wá kǽ yu nǽ».

¹² Zwezi dǽn ga swìn liù tǽ con, v nǽ bon wá diǽnjǽ tǽ, v wú: «Mánjá tǽ, n nǽ bon diǽnjǽ, ku nǽ swǽ ku yi yǽcav, nǽ à yǽǽ dǽdǽni, dǽn ká bon n dabara, nǽ à yǽǽ n nubia, nǽ à yǽǽ n diǽ liù, nǽ à yǽǽ n sǽpuni jǽnjǽ liù. Dǽ n nǽ bon ba, ba dǽ wá wǽnǽ mú ba bon. Yá ba wá twá nǽtv, ba ma njwín mú. ¹³ Yá n dǽn nǽ fwa cǽnà wodiu, sǽ n bon zǽra, dǽ lǽzwǽnkǽkaran, dǽ gwanan, dǽ lilirǽn. ¹⁴ N piúǽ wá poli, ba nǽ bá wǽnǽ tǽ ba njwín yiri. Yu

nə wá ɲwín mú máǵá tə wa, ba tə, ba nə ɣi cíǵá tián tə nə wá bwín ba nan».

*Wodiu nəfarv don zwanstara
(Matie 22.1-14)*

¹⁵ Tə ɣièn təntə kwa nə, liù tə, ba nə bon tə wa liù don swìn Zwezi con, v wú: «Pupwən wulə də liù tə, v nə wá dé wodirən cànà Ƴi pàri tə wa!»

¹⁶ Zwezi sɪsarɪ zwanstara ku tə, v swìn v con, v wú: «Bee don ken diɲə nəfarv, v ga bon lià zənzən. ¹⁷ Wodiu tə diɲə máǵá wa, v tun v tütònd, sə v swìn lià tə con, v nə bon tə, v wú: «Á biàn síún, wiən tə me síri ken».

¹⁸ Ƴá ba ladba mama lwàn v nii də, v bá bà bee tə con nə. Təntən bee tə swìn tütònd tə con, v wú: «Á ni kára Ƴá ku me, sə à va à na ka. À lòri mú, sə n Ƴá nə, à ba wàni». ¹⁹ V don də swìn v con, v wú: «Á yè nɪan fugə, à ga vələ, sə à dédén tə. À lòri mú, sə n Ƴá nə, à ba wàni». ²⁰ V don də kúú ma swìn, v wú: «Á dàñ nə swe síún. Ku mù nə pɪn, à wàri lá à vèli».

²¹ Tütònd tə ma pií v va v yuu tiú tə con, v pa wá ba nə le nətɔ. Diè tiú tə lɪɲa zàn, v ga swìn v tütònd tə con, v wú: «Vəli lala tiv tə cwəɲə yuu, də kanporu wa, sə n ja zura də ləzwənkikaran, də lilirən, də gwanan, n ja bà». ²² Ku nə kēēñ mancɪn, tütònd tə twi, v swìn, v wú: «Yuu tiú, nə twá n nii tə nə, Ƴá bwáli tə ga lá». ²³ Yuu tiú tə ma kúú swìn v tütònd tə con, v wú: «Vəli gav conji yuu dabwaran Ƴra nə, sə n kálí lià tə, sə ba zv, sə à diè tə sú. ²⁴ À mù nə swìn ku á con: Lià tə, ba nə dí yáá, ba bon tə nədɔa də bá dé à wodiu tə!» »

*Nətə nə liù twá v ma jì Zwezi karbiu
(Matie 10.37-39; 16.24-26; Marəkə 9.49-51)*

²⁵ Lalɔ púé Zwezi kwa cwəɲə yuu. V ma pií v vəvəri, v swìn ba con, v wú: ²⁶ «Liù tə, v nə twi à con, ku tiú me, sə v li v nuu, də v nyɪna, də v kan, də v bisíná, də v nubɪa, də v nakwana, də v tə təntian mi tə sonu yoo v waa. Ku nə tà nətɔ, v bá Ƴá à karbiu. ²⁷ Liù tə, v nə pià, sə v Ƴá à karbiu, ku tiú me, sə v sèe v dé càn də nə. Ku càn təntə Ƴin də v nə tiga dagarv yuu wa. ²⁸ Də á liù nə pià, sə v lwà bórə naa, ku di ban ban, ku tiú me, sə v jəñ tua v dí yáá, v pià diè tə səbiu nii, sə v ga jén, də v nə ja səbiu ku Ƴi, sə v ma lwà ka v zwèe. ²⁹ Ku nə tà ku mù, v nə dɪga ka dèñ, v ga wà zwèe. Ba dàñ tə me, ba nə wá na ku nətɔ, wá mun ku tiú, ³⁰ də ba swìn, ba wú: «Bee wà tə dɪga v diè dèñ, v ga wà zwèe.»

³¹ Zwezi kúú swìn, v wú: «Piú don nə pià, sə v va v ta v don piú. V dàñ dí yáá v jəñ, v bún v jén, də v nə wáá pamana mùrò fugə, v ma tɛ v duɲɔ tə pamana mùrò sapɔ. ³² V ni də, v wàri, v wá tun lià, sə ba pa kori piú tə don tə nə də, v tə ba bwələ, sə síé Ƴa ba pwərə wa».

³³ Zwezi ma kúú swìn, v wú: «Ku nətɔ tə nə, á liù mama wàri à karbiu v Ƴan, də ku tiú nə wà vɪ v wiən tə me, v nə jə».

*Nakwan ka nə ba funə jə yoo
(Matie 5.13; 11.15; Marəkə 9.50)*

³⁴ «Nakwan Ƴa won, ku nə zien. Ƴá ka nyɪɲa nə nan, ba kúú wàri ka ba pɪn ka pií ka janɪ nyɪɲa. ³⁵ Ka kúú ba zien, ka pa tia də nə, ka ma kúú wàri kára wa ka kəni, sə kára tə wiən bi zəni. Ka dàñ Ƴa ba wá dugv kára wa. Liù mama dàñ me, sə v kə diàn, v súri v zɪan, v cəɣv zəni!»

15

Piø tø nø jin zwansısara
(*Matıø 18.11-14*)

¹ Lanpoluna tø, dø lià tø duøn tø, ba nø yi cuna lià, tø mama färú ba yí Zwezi yıra, sø ba cugu v søgu. ² *Farızıan-ba dø *Zwifø-ba Yı nii *yønu tiån tø ñwñwñ, ba wú: «Bee wà tø dø cuna lià sçe ba wulø duøn nø, v ga dé dø ba». ³ Zwezi dån ma sıarı zwansısara ku tø, v ma sıarı ba, v wú: ⁴ «Bee nø á burja yoo ku tø yuu wa? Bee nø jø pee bíí, yá tø wa nødu ga jén. U wá yá tø sapwınıa dø fugø dø nugv tø duøn tø gav tø wa. U dån ga va v pià ka tø, ka nø jén tø, wuuu v va v na ka. ⁵ U dån nø nı ka, v püé poli, v ti ka v kø v para wa, v ja va v sañ nø. ⁶ Máná tø wa, v nø yí v sañ nø, v wá bon v dabara dø v yıra lià, v swın, v wú: «Á fwa pupwøn, ndø à mù nø, à nø nı à piø tø, ka nø yá jén tø yırı». ⁷ Mø nøtu nø, à swın á con nø, dø pupwøn wá yá Yı sañ nø, dø cuna liü nødu nø nø vøveri v kwa, v ma sá v cuna tø. Ku dwøn lià sapwınıa dø fugø dø nugv, ba nø burja, dø ba yi cígá tiån, ba nø ba burja dø ba me, sø ba vøveri ba kwa, ba ma sá ba cuna tø».

Søbikulu tø nø jén

⁸ Zwezi kúv swın, v wú: «Kan nø ja cııta søbikulan* fugø, nødu ga jén yoo. U dån surv cånú, v zwarv diø tø, v ga pià ku zøni, v na. ⁹ U nø twi, v bà v na ku, v bon v budonøn, dø v yıra lià, v ga swın, v wú: «Á yana pupwøn wa dø nø, à nø nı à søbikulu tø, ku nø jén tø yırı!». ¹⁰ Mø ku nøtu tø nø, à swın á con nø, dø Yı *malıke yáa na pupwøn zenzøn Yı *sån nø, dø cuna liü nødu nø vøveri v kwa, v ma sá v cuna».

Biü tø, v nø jén yoo
(*1 Zwan 3.1*)

¹¹ Zwezi ma kúv swın, v wú: «Bee don jø bta bølø. ¹² Ba wa nømaa tíu tø swın v nyına tø con, v wú: «Á nyına, pa nø n jıjø tori tø, à nø me, sø à na». U nyına tø ma tårà v jıjø wiøn tø v pa v bta bølø tø nø. ¹³ Ku nø fwa dian bølø, ba nømaa tíu tø yè v tori tø, v dé v ga nan, v va luv, ku nø ñúná. Ku mù bwálí tø wa nø, v cügü v jıjø tø mama mı kukwııv tø wa, v nø ti v tiån v kø.

¹⁴ Máná tø wa, v nø cügü v jıjø tø me v zwèe, niøn nøfarv twi, tø tv luv tøntø wa, yá v dån kúv ba won mama jø. ¹⁵ U dån ma va, v pià tutuııı tv tø liü don con. Ku tíu ma ti wá, v pa v va v kárı wa, v pa v cı v twøren† nø. ¹⁶ U yá swø, sø v twá v dé twøren tø wodirøn tø, yá liü mama ga ba tø wá pın.

¹⁷ U dån ma jøn v búv v cån tø yuu wa, v ga swın v tiån con nø, v wú: «Á nyına tütünà tø mama dé wodirøn ba ge, yá à ga ti dø niøn yøbø! ¹⁸ Á wá pií à va à nyına tø con, à ga wá swın v con, à wú: Á nyına, à cügü Yı nø, à ma cügü n dø nø. ¹⁹ Á kúv wá me, sø n ywån nø ndø n biü nø. N dån ti nø, n ma fwa ndø n tütünø tø don nø.» ²⁰ U dån ma tv cwøıø wa, v pií v biån v nyına tø con.

Dø v tø nø ñúná dø ba diø, v nyına nı wá, v yinøge ga ti wá. U døri v va v jørı wá, v pürı wá v kø v nø, v ga kukwalı wá. ²¹ Biü tø dån ma swın

* **15:8** 15.8 Cııta søbikulu nødu yi yııııı nødu tutuııı ñwırán. † **15:15** 15.15 *Zwifø-ba con, twøren yi våná tø, tø nø yi duren wıen.

u con nè, u wú: <À nyina, à cùgù Yui nè, à ma cùgù n dè nè. À kúù wà mē, sè n ja nè n bon n biù>. ²² Yá u nyina tē swìn u tùtònà con, u wú: <Á jana gànù tē ku zèni, nè dwèn tē duèn tē mama, á ja bà lala, á ma zu wá. Á kènè jiflù‡ u jifwa nè dè natura u nēē nè. ²³ Á jana napwala tē, nè nè kùni, ku tún nùga tē, á ja bà á gu. Nè fwa pupwèn dijə. ²⁴ Á biù tē, á nè na, yà tuga, yá u dàñ pií u bwin u nan tian wa, u yà jén, yá à pií à na wá>. Ba dàñ ma wulə ba fwa pupwèn dijə.

²⁵ Ku máná tēntə wa, dē ku bēē tē biù nēkwia tē wulə káři wa. Máná tē, u nè pií, u bà u bwələ sàñ, u nì gwaran kori, ba ga sē. ²⁶ Máná tē, u yí sàñ, u bon u nyina tē tutunbiu tē don u bwe, sē u na ku tē nè fwa tē dēñ. ²⁷ Tutunbiu tē ma le wá, u wú: <N nyánú tē nè pií u bà. N nyina ma pa, ba gu napwala tē, nè nè kùni ka jigi tē, u nè pií u na u biù tē dē u yira zurə yiri>. ²⁸ Biù nēkwia tē lɔja ma zàn, u ga vi, sē u zu diè tē wa. U nyina ma nan, sē u ja wá, u ja zu. ²⁹ Yá biù tē le u nyina, u wú: <À nyina, cùgu yəbè! Bina kapəpu nè, à tɔja à pin mú. Yá à ga wà n nii vi yoo nēdu wa. Yá n ga wá nè buna tētə dē pin, sē à ma fwa pupwèn dijə, sē à dē à dabara dé. ³⁰ Yá máná tē, n biù wá tē nè pií u bà, u mù tē, u nè dí n jɔtə tē mama u zwēē dē kacwara, mē u mù tē nè nè n pa, ba gu napwala tē, ka nè ja nùga tē ba pa!> ³¹ U nyina tē ma swìn, u wú: <À biù, n wulə máná mama dē nè. Yá ku tē mama à nè ja yi n mù nyiən. ³² Yá nè mē, sē nè fwa pupwèn dijə. N nyánú tē, n nè na tē, yà tuga. Yá u ma pií u bwin u nan tian wa. U yà jén, yá à ga pií à na wá!> »

16

*Jɔtə tíú don dē liù tē, u nè ywàṅá u tutunan yuu swian yoo
(1 Timote 6.17-19; 1 Piyerə 5.2; Matie 6.24)*

¹ Zwezi swìn u karbia tē con, u wú: «Jɔtə tíú don nè wulə u yà jə liù, u nè ywàṅá u tutunan yuu. Ba ma bà ba swìn u con dē, liù tē, u nè ywàṅá u tutunan yuu, tē gɔgiri u wiən tē. ² Yuu tíú tē ma bon wá, u ga swìn, u wú: <Bēēēē nè, à nēñ n yuu wa? Biri nè, n nè tun n tutunɔ tē nətə, n nè kúù wàri à tutunan tē yuu n ywàṅá tē yiri>. ³ Bēē tē ma swìn u tiàn con, u wú: <Á yuu tíú tē wá dijɔ nè à tutunɔ tē wa. Á dàñ wá fwa nətə? Á ba diàn jə, sē à ma vara à dé, cavira ga wá ja nè, sē à lōri, à dé. ⁴ Á yəè ku tē, à nè wá fwa. Máná tē nè, à nè wá kwìn à bwálí tē nè, sē lià wá ja nè, ba kə ba diè wa>. ⁵ U dàñ ma pa, u yuu tíú jɔjɔja tē mama bà nēdu nēdu. U ma swìn tēntən tíú tē con, u wú: <Bagali nè wulə n mù dē à yuu tíú tē pwərə wa?> ⁶ U ma le wá, u wú: <Nùga barikiə bíí>. Bēē tē ma swìn, u wú: <Nēñ n jɔtə sagi tē nè, jēñ tɔ lala, n púpúní barikiə finu>. ⁷ U ma kúù swìn u don dē con, u wú: <Sə n mù, bagali nè wulə n yuu wa?> U dē ma le, u wú: <Mina ganlwaran biənu>. Bēē tē ma swìn u con, u wú: <Nēñ, n jɔtə sagi tē, púpúní biənta>. ⁸ Ku mù liù tēntə, u nè ywàṅá tutunan tē yuu, u nè yi u nè tɔja kunkun yiən tē, yuu tíú tē b̀̀à u nè, u nè fwa ku swian tēntə yiri. Ku yi cígá, lià tē, ba nè yi luv ku tē nè ti ba, yəè swian ba doni lià tē, ba nè ya poni lià».

‡ 15:22 15.22 Ku yi, sē ba ma pa dun biù tē nè.

⁹ Zwezi ma sùrí lá, v wú: «Yá à mù nè swìn á con, à wú: Á jana luv jìjè ka tɛ, á ma pià dabara. Máná tɛ wa, á wièn tɛ nè twí tɛ zwèè, sɛ ba wání ba sèe aba dii tɛ wa, tɛ nè bá cùgà. ¹⁰ Liù tɛ, v nè yí pùé nɛdu tíú yobii wa, v wá yá pùé nɛdu tíú yofaran tɛ dɛ wa. Liù tɛ, v nè tunja kunkun yìèn yobii wa, v wá tun kunkun yìèn yofaran tɛ dɛ wa. ¹¹ Dɛ á nè wà pùé nɛdu tíán yun á kunkun yìèn tɛtɛ, ka ja tun waa nè, wàà nè wá pa aba cígá cígá wozɛhɛ tɛ, naaa? ¹² Dɛ á nè wà pùé nɛdu tíán yun dɛ liù don jìjè wièn, wàà nè wá pa aba jìjè wièn tɛ, tɛ nè yí á tɛntian nyièn?

¹³ Tɛtɛnbiu tɛlɛ, v nè wáá v tunja, v pin yun tíán bɛlɛ nè. V nè fwa ku, v wá sóni v don, v ga dún v don. V wá sèe v don nii, v ga vi v don nii. Á wàri á twá duən á tunja á pin Yí, dɛ tɛa yuu jìjè nè».

Zwezi swìn yìèn duən yuu wa

(Matìe 5.18, 31-32; 11.12-13; Marəkə 10.11-12)

¹⁴ *Farzian-ba tɛ, ba nè swə səbiu tɛ, cùgv Zwezi sùràn tɛ, ba ga zàn ba wulə ba mɔɔja wá. ¹⁵ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Á yí lià tɛ, á nè buri á tiàn dɛ, á yí cígá tíán ləzoni yáá con, yá Yí yèé á bican tɛ waa tɛ. Ku tɛ ku nè jɛ funə ləzoni yáá con nè, ya wopùpùndù Yí yáá con nè.

¹⁶ Ku jìjə nè, ku yá yí Yí *nii tɛ, v nè pin *Moyizə nè saga tɛ, dɛ Yí nii *sùsùná saga tɛ yá nè tunja. Ku twi ku zigi Zwan* nè. Ku kwa nè, ba swìn suywánú, ba wú, Yí wá dé v pàri tɛ, yá liù dɛ mama ya v kəni diàn, sɛ Yí dé pàri v yuu wa. ¹⁷ Lanworu tɛ dɛ tɛa wáá tɛ jén mwálí mwálí, yá won ga wàri Yí nii tɛ mancın dɛ ku cùgà.

¹⁸ Liù tɛ mama, v nè dɛgv v kan, v ga swe v don, v fwa bacwan. Yá liù tɛ, v nè swe kan tɛ, v bari nè dɛgv, v dɛ fwa bacwan».

Jìjə tíú tɛ dɛ Lazərə

(Likè 6.20-21, 24-25)

¹⁹ Zwezi ma sɛsari, v wú: «Jìjə tíú don nè yun lá, v nè zwɛ gansian mwin, dɛ gankukalan nɛpon tɛ dun mama. V yá wulə ywání wa, v ga dé ku tɛ, ku nè zien. ²⁰ Lalanɔ don dɛ yun lá, ba nè bonjə Lazərə, v yira nè súé dɛ nɔran. V yá tégé jìjə tíú tɛ diè mimii nè. ²¹ V yáá pià, sɛ v dé womunə tɛ, tɛ nè nanja wodiu tabɛlɛ tɛ yuu nè, tɛ twi. Ku nè dwən nɛtu, kukuri twi, tɛ dàli v yira nɔran tɛ.

²² Dun don nè, zuru tɛ twi v ti, yá *malike ti wá, tɛ ja va Yí *sàń, *Abərahəmə səpuni nè. Jìjə tíú tɛ dɛ twi v ti, ba ma guri wá. ²³ Jìjə tíú tɛ wulə, v dé càn zənzən tɛga bwálí tɛ nè. V zin v yáá v kə yí, v ga na Lazərə, v jèé yɛɛnɛ Abərahəmə səpuni nè. ²⁴ V dàń ma mà nii, v wú: «Á nyina Abərahəmə dəri à yinəgə, à nè dé càn zənzən mən tɛtɛ wa yiri. Tɛn Lazərə, sɛ v kə v jifva nii níá wa, v ma zuri à nɛndəli». ²⁵ Yá Abərahəmə dàń swìn, v wú: «Á biú, lí n tiàn dɛ, n ni wiən zənzən n tɛa yuu yanv tɛ wa. Yá Lazərə mù ya liù tɛ, v nè dí càn dɛ càn v mu tɛ wa. Síun nè, v bican dàń zuri, n mù ga wulə càn wa. ²⁶ Ku tɛ nè dwən tɛtɛ, woru nɛfarv wulə nè dɛ aba pwərə wa. Yá lià tɛ, ba nè pià, sɛ ba zigi á con, ba bà nè con ku wàri. Nɛ dɛ ga wàri á con nè vɛli».

²⁷ Jìjə tíú tɛ ma swìn, v wú: «Á lòri mú, à nyina, sɛ n tun Lazərə à nyina diè wa nè. ²⁸ Á ja nubɛa bonu lá nè. Tɛn Lazərə, sɛ v va v swìn ba con,

* 16:16 16.16 Ku mù Zwan tɛntɛ nè yí *Zwan-Batisə, v nè li lià níá wa, ku twá dɛ Yí yiri.

sə ba də dān ká bà càn bwáí kú tə nə». ²⁹ Abərahāmə ma le, v wú: <N nubia tə jə Yü *nii tə, v nə pɪn *Moyizə nə saga tə, də Yü nii *sùsùnà saga tə. Ba mɛ, sə ba twá sɔɡv tə nii nə, kú nə púpúní saga tə wa». ³⁰ Jɪjə tíú tə swìn, v wú: <Kú cɪcɪ wà yí, à nyɪna Abərahāmə. Liù dān nə pií v nan tɪga con nə, v va v yí ba, ba wá vɛvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna>. ³¹ Yá Abərahāmə tə swìn v con, v wú: <Də ba nə bá sɛe Yü nii tə, v nə pɪn Moyizə nə saga tə nii, də Yü nii sùsùnà saga tə nii, ba bá sɛe liù don də nii, də kú tíú nə swə, sə v nan tɪga wa də>.»

17

Ka pií ka yá Yü cwəŋə yoo

(*Matie 18.6-9, 21-22; Marəkə 9.42; 1 Korəntə tián 8.9-13; 10.32*)

¹ Zwezi swìn v karbia tə con nə, v wú: «Yìèn wá yá lá, tə nə wá pa lià dɔɡv Yü cwəŋə tə ka jén. Yá lɛɛ wulə də liù tə, v nə pɪn ləzoni fwa cuna! ² Kú wá kəkwanɪ kú tíú con nə, də ba nə vwə kapan nəfarv v bián nə, ba dɪ mɔv níá wa, də v nə pa ba labwana tun cuna. ³ Á cɪa á tián nə zəni!

Də liù tə, v yɪ n nubiu *Kərisə yɪrɪ, nə fwa cuna, swìn v con də n yarɔwɪan mama. Yá də v nə vɛvəri v kwa, v ma sá v cuna tə, sə n kwən tə n lɪ n də wá pwərə wa. ⁴ Də n nubiu nə cùgə n nə, nəɛ barpe də dɪn nədv wa, yá də kú nəɛ tɛntə mama, v yáá bà v swìn n con də, v pià, sə v vɛvəri v kwa, v ma sá v cuna tə, sə n də kwən tə n lɪ v pwərə wa».

Kən n waa Zwezi nə

(*Matie 17.20; Marəkə 11.22-26*)

⁵ *Tuntuna tə swìn *Yuu-Tiu con, ba wú: «Pa nə waa tə, nə nə kəni n nə sùrí wuu!» ⁶ U ma le, v wú: «Də á nə kəni á waa Yü nə mancɪn tətə, yá kú ga yɪ ndə wobiu nəmanbiə nə, á wáá tíú nəfarv con, á swìn: <Gv n zàn n va n cwən mɔv tə wa!> Yá kú wá sɛe á nii».

Tútunbiu tɔtɔŋɪ

⁷ Zwezi kúv ma swìn, v wú: «Á wa liù mama bá sɛe, v fwa yoo kú tə: Liù nə jə tɔtunbiu, v nə vɛli kárá v vərə, nə à yəð v cì vana nə, də v nə pií v bián, kú tíú tə bá swìn v con də, v bà lala, sə v dá. ⁸ U wá swìn tɔtunbiu tə con nə, v wú: <Kwən wodiu, n kə duən nə, zv n tɔtunganan, n ti à wodiu, n tún n pa nə, à dé à ga nywìn. Kú kwa nə, sə n də dān dé, n ga nyu>. ⁹ Tɔtunbiu tə bá ja jònà v nə, v nə tun kú tɔtɔŋɪ tə, v pa wá tə yɪrɪ? ¹⁰ Mə kú yá nɛtv, kú pa á də nə: Máná tə nə, á nə wá fwa kú tə mama, ba nə yá bɪrɪ aba, á swlán, á wú: <Nə ya tɔtunbia, kú ya nə tɔtɔŋɪ, nə nə tun mɔv>.»

Zwezi pɪn yazurə dayaran fugə nə

(*Likè 5.12-14; Matie 8.2-4*)

¹¹ Zwezi twá Samari də Galile nagwanɛɛ sɔswɪan tə wa, v kèerɪ, v ma vɛli *Zwerizalɛmə. ¹² U nə vɛli v zv tɪv don wa nə, v nə zwɪ, də dayaran* fugə nə tə bián, sə tə jérí wá. Ba twi, ba zɪga yɪŋɔna, ba ga bubwi, ba wú: ¹³ «Karnyɪna Zwezi, dəri nə yinəgə!» ¹⁴ Zwezi nɪ ba, v ga swìn ba con, v wú: «Á vɛlə á bɪrɪ á tián *Zwifə-ba Yü *jɔŋwana tə nə!» Máná tə wa, ba nə pií ba vɛlə lá nə, ba dayan tə zwɛe, ba ga jɪ ləzwənzəŋə.

* **17:12** 17.12 *Zwifə-ba con, dayan nə jə liù, v yɪ ba yáá lɪ wá ba dwíí wa. U dayan tə nə zwɛe də kú tə jə *jɔŋɪ, v nə mɛe, sə v fwa, sə v ma pií, v zv v dwíí tə wa.

15 Ba wa liù don nɛ nɪ dɛ, ʋ yɪrɛ tɛ zùrì, ʋ piì ʋ nɛɛ tɛ nɛ, ʋ biàn, ʋ ga zìn ʋ kori, ʋ kɛ yɪ nɛ, ʋ bɔɪ Yɪ nɛ. 16 U twi ʋ bà, ʋ tɔ Zwezi nɛɛ nɛ, ʋ ga kɛ ʋ lɛɛɛ. Ku mù bɛɛ tɛntɛ yà yɪ Samari tiú. 17 Zwezi dàń ma swìn, ʋ wú: «Ba mama fugɛ tɛ nɪ yazurɛ. Ku tà cígá naaa? Sɛ ba nɔgɔ tɛ duɛn tɛ wa yèn? 18 Ba liù mama wà búń, sɛ ʋ piì ʋ bà ʋ kɛ Yɪ lɛɛɛ, ku nɛ tà dɛ vee wà tɛ?» 19 Zwezi dàń ma swìn ʋ con, ʋ wú: «Zàn, n va! N nɛ keni n waa à mò nɛ wuuu tɛ yɪrɛ, Yɪ jon mú».

Yɪ pàrì tɛ túrí yoo
(Matia 24.3-42)

20 Dɪn don nɛ, *Farizian-ba tɛ twi, ba bwe Zwezi, ba wú: «Mánjá kwa nɛ, Yɪ wá zɪgɪ ʋ dé pàrì tɛ?» U ma le ba, ʋ wú: «Yɪ pàrì tɛ yɪ ku yàá bà ku pa, ba wàńi ba na ku. 21 Ba bá swìn, ba wú: «Á nɛnɛ, ku wulɛ yɛbɛ!» Nɛ à yɛɔ: «Ku wulɛ lá con!» Yɪ wulɛ ʋ dé ʋ pàrì tɛ á tɛtɛnɪ wa».

22 U dàń ma swìn ʋ karɓia tɛ con, ʋ wú: «Mánjá don wá bà, á nɛ wá pià, sɛ á na *Lɛzwɛnɛ-Biu† dɪn tɛ tɛ wa dɪn nɛɔɔ cɪcɪ, yá á bá wàńi ku á na. 23 Ba wá swìn á con, ba wú: «Á ywàńá yɛbɛ!» Nɛ à yɛɔ: «Á ywàńá lá con!» Yá á dàńà ká va lá, á dàńà ká dɛrì á va lá nɛ. 24 Ndɛ dwà pɪpɪlu nɛ yàá pɪpɪlu lanworu tɛ wa, ku zɪgɪ ku dɛń nɛ, ku pɪrɔ ku ja va ku yuu nɛ, mɛ nɛtu tɛ Lɛzwɛnɛ-Biu tɛ wá yà ʋ dɪn tɛ nɛ, ʋ nɛ wá piì ʋ bà.

25 Yá ku dàń mɛ, sɛ ʋ dé càn zɛnzɛn, sɛ zɛn lià ga ʋ wá. 26 Mánjá tɛ, Lɛzwɛnɛ-Biu tɛ nɛ wá piì ʋ bà, yìèn tɛ wá yà ndɛ tɛ nɛ yɪn nɛtu Nowe‡ mánjá tɛ wa. 27 Ku mánjá tɛ wa, lià tɛ yà dé, ba nywìn, ba swe duɛn nɛ, dɛ ba swe ba bɔɪ lià yuu wa, ku ja va dɪn tɛ, Nowe nɛ zba níá yuu hori nɛfaru tɛ wa. Dwà nɛfaru tɛ dàń twi, ku gu ba mama. 28 Ku wá yà ndɛ lià tɛ, ba nɛ yɪ lá Lotɛ§ mánjá tɛ wa. Lià tɛ yàá dé, ba nywìn, ba yɛ ba ga yoli, ba dwì, ba ga lwɛ dii. 29 Yá mánjá tɛ, Lotɛ nɛ nan *Sodɔmɛ tɔw wa, mɛn dɛ jirɛbuu dwà twi tɛ nà, tɛ gu ba mama. 30 Mɛ ku wá yà nɛtu, mánjá tɛ, Lɛzwɛnɛ-Biu tɛ nɛ wá bà.

31 Ku mánjá tɛ nɛ, liù tɛ, ʋ nɛ wá yà dɛyuu wa, kúɔ wà mɛ, sɛ ʋ cú, ʋ zɔ diɛ wa, ʋ ti ʋ zɪla tɛ nɛ wulɛ lá. Mɛ ku wá yà nɛtu, ku pa liù tɛ nɛ, ʋ nɛ wá yà kára wa, ʋ kúɔ wà mɛ, sɛ ʋ piì ʋ bà sáń. 32 Á lie á tiàn Lotɛ kan tɛ yoo! 33 Liù tɛ, ʋ nɛ wá pià ʋ tiàn nɛ, sɛ ʋ jon ʋ mu tɛ, ʋ wá kwìn ku nɛ. Yá liù tɛ, ʋ nɛ wá kwìn ʋ mu tɛ nɛ, wá na mu, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con.

34 À mò nɛ swìn ku á con, à wú: Ku titɪn tɛntɛ nɛ, lià bɛlɛ wá piɛn gɛdoo yuu. Yɪ wá ti ʋ don, ʋ ga yá ʋ don lá. 35 Kana bɛlɛ wá gá mun duɛn nɛ nuɔyuu yuu wa. Yɪ wá ti ʋ don, ʋ ga yá ʋ don lá. 36 [Bara bɛlɛ wá yà kára wa, Yɪ wá ti ʋ don, ʋ ga yá ʋ don lá.] 37 Karɓia tɛ ma bwe wá, ba wú: «*Yuu-Tiu yèn nɛ nɛ, ku mù tɛntɛ wá fwa?» U ma le, ʋ wú: «Bwálí tɛ nɛ, wotɪgu nɛ wulɛ, dilɛn dɛ yàá kun duɛn nɛ lá».

† 17:22 17.22 Zwezi yɪ ʋ tɛtɛ yoo nɛ ʋ swìn. ‡ 17:26 17.26 Nowe mánjá lià tɛ yà ba Yɪ nii zilí. Ku mù yɪrɛ, Yɪ pun dwà nɛfaru nà dɪn sapwilɛ. Níá tɛ gɔa lià tɛ mama, ku va ku ga Nowe dɛ ʋ diɛ lià. Ba mù yɪn níá yuu hori wa. Nowe nɛ zilí Yɪ nii, ʋ fwa. § 17:28 17.28 Lotɛ yɪ *Aberahamɛ nyánú biú. U mù tɛtɛ nɛ kúrí ʋ tɛ, sɛ ʋ va Sodɔmɛ wa. Ku mù tɔw tɛntɛ lià tɛ ba Yɪ nii zilí. Ku mù nɛ pɪn, Yɪ pa mɛn nan yɪ nɛ, tɛ bà tɛ dé tɔw tɛ mama.

18

*Kadènu tɛ dɛ liù tɛ, v nɛ bɔ̀rì bɔ̀rà tɛ zwansisara tɛ
(Marəkə 7.24-30; Likè 11.5-10)*

¹ Zwezi kúù sísarì zwansisara ku tɛ. U bɔ̀rì v karbía tɛ nɛ, sɛ ba ma lwarì dɛ, ba jìàn mɛ, sɛ tɛ dān mánǎ mama yìjòntì wa. ² U ma swìn, v wú: «Liù don nɛ wulɛ, v nɛ bɔ̀rì bɔ̀rà tɛ don nɛ. U ba Yì zìlì, v ga ba ləzwənɛ tì, v ma fwa won tətɛ. ³ Ku mù tɛ tɛntɛ wa, kadènu don dɛ wulɛ là nɛ, v twì, mánǎ mama, v yì wá, sɛ v bɔ̀rì v bɔ̀rà. U yáá swìn bɛɛ tɛ con nɛ, v wú: «Bɔ̀rì à dɛ à jarì don tɛ bɔ̀rà tɛ!» ⁴ Liù nɛ bɔ̀rì bɔ̀rà tɛ viga ku nɛɛ kapupu. Ku kwa nɛ, v ma bà v swìn v tiàn con nɛ, v wú: «Á cígá ba Yì zìlì, à ga ba ləzwənɛ tì, à ma fwa won tətɛ. ⁵ Yá kadènu wá tɛ nɛ wuwaltì nɛ tɛ yìrì, à wá bɔ̀rì v bɔ̀rà tɛ. Ku nɛ tà ku mù, v wá bà mánǎ mama, v ja à bian nɛ.» ⁶ Ku kwa nɛ, *Yuu-Tiu tɛ ma swìn, v wú: «Á cɔ̀ga ku tɛ, liù wulɔ̀nyɛn tɛ nɛ bɔ̀rì bɔ̀rà nɛ swìn! ⁷ Mɛ Yì wá twá nɛtu, v ma pa cígá tɛ, á nɛ lòrì v con titun dɛ yìcau. U bá díán, v ma san ba. ⁸ Á mù nɛ swìn ku á con nɛ dɛ, v wá pa ba cígá tɛ, ba nɛ pià tɛ lala. Yá mánǎ tɛ, *Ləzwənɛ-Biu* tɛ nɛ wá bà, v wá na lià, ba nɛ keni ba waa Yì nɛ lià tɛ wa, ba nɛ wulɛ tɛ yuu naaa?»

*Farizian tɛ dɛ lanpolɛn tɛ zwansisara tɛ
(Zwakə 4.6, 9-10; 1 Piyerə 5.5-6)*

⁹ Zwezi sísarì zwansisara ku tɛ, v pa lià tɛ nɛ, ba nɛ buɲa dɛ, ba yì cígá tíú Yì yáá nɛ, ba ga ba ba duən tɛ jələ. ¹⁰ U swìn, v wú: «Bara bələ vələ *Zwifə-ba Yì *diè wa, sɛ ba jùn Yì. U don yì *Farizian, v don ma yì lanpolɛn. ¹¹ Farizian tɛ ziga v cɪcɪ, v ga jònì Yì, v wú: «Yì, à keni n lèèè, à nɛ tà ndɛ ləzoni tɛ duən nɛ, ba nɛ yì lià tɛ, ba nɛ vɪrì lià wiən dɛ diàn, dɛ lià, ba nɛ tɔ̀ɲa kɔ̀nkɔ̀n yoo, dɛ lià, ba ga cwàrì tɛ yìrì. Á keni n lèèè, à nɛ tà ndɛ lanpolɛn v tɛ nɛ yìrì. ¹² Á vwe à nii nɛɛ bələ dɪan barpɛ wa. Yá à ga pɪn mú won mama, à nɛ nɪ fugə nii nyiən». ¹³ Lanpolɛn tɛ mù ga ziga diè tɛ vàn don nɛ. U wàrì v yáá tətɛ v zìn, v keni yì nɛ. Yá v dān yì v wulɛ v zɛ v jìàn, v ga swìn, v wú: «Yì dɛrì à yinəgə à yì cuna liù!» » ¹⁴ Zwezi ma kúù swìn, v wú: «Á mù nɛ swìn ku á con dɛ, ku mù bɛɛ tɛntɛ nɪ cígá Yì yáá con, v ja pií v va v diè. Yá ku nɛ tà Farizian tɛ mù. Liù tɛ mama, v nɛ wá zìn v tiàn ku tíú wá cú. Yá liù tɛ, ku tíú nɛ wá kɛ v tiàn tɛ, Yì wá zìn ku tíú yì nɛ».

*Zwezi dɛ bisíná yoo
(Matìə 18.1-4; 19.13-15; Marəkə 10.13-16)*

¹⁵ Lià yá jìn bisíná ba bà Zwezi con, sɛ v dwen ba yira. Zwezi karbía tɛ nɛ nɪ ku nɛtu, ba dān wulɛ ba caga ba nii nɛ. ¹⁶ Yá Zwezi pɪn ba ja bisíná tɛ, ba fàrú ba yì lá, v ga swìn, v wú: «Á yágá bisíná tɛ, sɛ ba bà à con nɛ! Á dānà ká cì ba nɛ! Yì pàrì tɛ nɛ yì ba tɛ, ba nɛ yì ndɛ ba nɛ nyiən. ¹⁷ Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Dɛ liù nɛ bá sɛɛ, v jì ndɛ bisɪmaa, v ba wànì Yì pàrì tɛ wa v zɔ̀».

*Jɪə balandɔ̀rv don yoo
(Matìə 19.16-30; Marəkə 10.17-31)*

* 18:8 18.8 Zwezi yì v tətɛ yoo nɛ v swìn.

18 *Zwifè-ba yuu tiú don lòrì Zwezi, v wú: «Karnyina n yi pubwanu tiú. Bèèèe nè à mɛ, sɛ à fwa, sɛ à ma na mu tɛ, ku nè ba zwèe Yui con?»
 19 Zwezi ma le wá, v wú: «Bèèèe nè pin, n ma boɲɛ pubwanu tiú? Liú tɛlɛ, v nè yi pubwanu tiú, dɛ ku nè tà Yui cɛcɛ. 20 N yɛɛ Yui *nii yiàn tɛ, v nè pin *Moyizɛ: <Dàn ká cwàri! Dàn ká gu! Dàn ká ɲu! Dàn ká kuna konkun, n kɛ liú nii nè! Zilí n nuu dɛ n nyina nii!> » 21 Bɛɛ tɛ le, v wú: «Á twá tɛ mù Yii nii yiàn tɛntɛ mama nii nè, dɛ à tɛ ya bisɛmaa». 22 Zwezi nè ni ku mù tɛntɛ nɛtu, v swìn v con, v wú: «Won nɛdu tɛ nè ga, sɛ n fwa: Yè tɛ tɛ mɛ, n nè jɛ, n ga tàrà sɛbiu tɛ n pa zura nè. Yá n wá na wiən tɛ, kwənə nè dáá, Yui *sàñ nè. Ku kwa nè, n dàñ bà, n twá à nè». 23 Yá máǵá tɛ wa, bɛɛ tɛ nè ni tɛ sùràn tɛntɛ, v pùɛ cùgù míámíán, v yá nè yi jɛɲɛ nɛfaru tiú yiri. 24 Zwezi nè na dɛ, v pùɛ cùgù tɛ, v swìn, v wú: «Ku cà zəni, ku pa jɛɲɛ tián nè, sɛ ba zv Yui pàri tɛ wa. 25 Nyɔguma ka twá gancun buv ku nan, yi mwálí, ku doni jɛɲɛ tiú nè pià, sɛ v zv Yui pàri tɛ wa». 26 Là tɛ, ba nè cɔga Zwezi tɛ, swìn, ba wú: «Ku nè yi nɛtu, wàà nè wá na mu tɛ, ku nè ba zwèe Yui con?» 27 Zwezi ma le, v wú: «Won tɛ, lɛzoni nè wàri ba fwa, Yui mù wàá ku v fwa».

28 Piyerɛ dàñ ma swìn, v wú: «Ywǎñ, nè dɔv nè wiən mɛ, nè ga twá n nè». 29 Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Liú nè taa Yui pàri tɛ yiri, v nan v ga yá v sàñ, nè à yèɛ v kan, dɛ v nubɛa, dɛ v nuu, dɛ v nyina, dɛ v bia, 30 ku tiú wá na v doni ku tɛ, v nè dɔv tɛa yuu wa yɛbɛ. Yá máǵá ku tɛ wa, dɛ máǵá tɛ mɛ, ku nè biàn, v wá na mu tɛ, ku nè ba zwèe Yui con».

Zwezi kùv pìi v swìn v tian, dɛ v ka pìi ka bwin ka nan tɛ yoo
 (Matìə 20.17-19; Marəkə 10.32-34; Likè 9.22, 44-45)

31 Zwezi jun v karbia fugɛ bɛlɛ tɛ, v kɛ v con, v ga swìn ba con, v wú: «Á cɔga zəni, nè wulɛ cwɛɲɛ wa, nè vɛlɛ *Zwerizalemə, yá mɛ lá nè, Yui nii *sùsùná tɛ níɛ sùràn tɛ mama, ba nè swìn *Ləzwənə-Biu† tɛ yuu wá, nii wá sú. 32 Ba wá ja wá, ba pa là tɛ nè, ba nè ba nè yèri Yui. Ba wá mun wá, ba twìn wá, ba pi mumian, ba kɛ v yuu wa. 33 Ba wá mà wá, v yira lá, ba ga gu wá. Yá dɛan batwa nii nè, Yui wá pìi v bwin wá, v li tian wa».

34 Karbia tɛ wá ku dɛn ni mancun dɛ. Tɛ sùràn tɛntɛ dɛn yá sègɛ. Yá ba yá ga yèri yoo tɛ, Zwezi nè swìn.

Zwezi pin liliu don yíá súri
 (Matìə 20.29-34; Marəkə 10.46-53)

35 Diun don nè, Zwezi bwɛlɛ tu, ba nè boɲɛ <Zweriko>. Liliu don yá jèɛ cwɛɲɛ yuu, v lòri. 36 V ni dɛ, laluv tɛ nè le tɛ, v ma bwe, v wú: «Bèèèe nè?» 37 Ba ma swìn v con dɛ, ku yi Zwezi, v nè yi *Nazaretɛ tiú tɛ nè twá lá nè v le. 38 V dàñ ma bubwi, v kɛ v nè, v wú: «Pìú *Davidə nàú, Zwezi, dəri à yinɛgɛ!» 39 Ba tɛ, ba nè wulɛ yáá nè, ba vɛli tɛ caga v nii nè, ba wú, v pú v nii lá. Yá v tɛ kwɛn v bubwi zənzən, v wú: «Davidə nàú dəri à yinɛgɛ!» 40 Zwezi ma zɛɣ, v ga pa, ba ja wá ba bà v con. Máǵá tɛ nè, ba nè jin wá, ba yí lá, Zwezi bwe wá, v wú: 41 «Bèèèe nè n pià, sɛ à fwa à pa mú?» V ma le, v wú: «*Yuu-Tiu pa, sɛ à kùv na». 42 Zwezi ma swìn v con, v wú: «N kəni n waa à mù nè. Ku mù yiri nè, sɛ n yíá tɛ pií tɛ na

† 18:31 18.31 Zwezi yi v tɛtɛ yoo nè v swìn.

lá. Yü jon mú». ⁴³ Naa nêdu, dè v na lá, v ga twá Zwezi kwa, dè v bwí Yü nê. Lià tē mama nī ku nêtu. Yá ba dān ga wulə ba bwí Yü nê.

19

Zwezi də Zaswe yoo

(Likè 3.8; 5.32)

¹ Zwezi yá twá Zweriko tiu wa, v lè. ² Bèe don yá wulə lá, ba nê bonə Zaswe. U yá yi lanpolunv yuu tiú, v ga yi jujə tiú. ³ U yá pià, sè v na liú tē, v nê yi Zwezi. Yá v nê yi ləzwənkukuə, tē pin v wàri Zwezi v nī, laluv tē yá nê pié v yuu nê yiri. ⁴ Zaswe dān ma dəri, v va yáá cwənjə tē yuu, Zwezi nê wá twá. U di tiú yuu, sè v ma wāni v na Zwezi, v nê wá lè. ⁵ Zwezi nê twi, v yí ku bwáli tantə, v zìn v yáá yü nê, v ga swin Zaswe con, v wú: «Zaswe, cú tia lala! Ku mē, sè à zèn zuru n diè wa». ⁶ Zaswe dān pií lala, v cú tia, v ga ja Zwezi v zu v diè də pupwən.

⁷ Lià tē mama nê nī ku nêtu, ba njəwɪn, ba ga swin, ba wú: «Bèe wá tē zàn v va v zuru cuna liú wá tē diè wa». ⁸ Zaswe dān ma fàru v yí *Yuu-Tiu yira, v ga swin, v wú: «Yuu-Tiu nēn, à wá pa à jujə tē fan zura nê. À nê gɪrɪ liú, à jon v won, à wá pií à pa ku tiú tē, ku won tē nēe banta». ⁹ Zwezi ma swin Zaswe con, v wú: «Zèn ku tē, Yü jon lià tē, ba nê wulə diè tantə wa, ba cuna wa. Zaswe də bɪrɪ də, v yi *Abərahame nàu cígá. ¹⁰ *Ləzwənə-Biu* tē yi v twi, sè v pià, v ga jon lià tē, ba nê jén ba cuna wa».

Sían səbikulan fugə zwansisara

(Matie 25.14-30)

¹¹ Ba nê wulə, ba cuga tē yièn tantə, Zwezi kúv sɪsarɪ zwansisara, v sɪrɪ lá. U bɪrɪ lià tē, ba nê buja də, v nê bwələ *Zwerizalemə, v nê yí lá nê v zwèe, Yü wá dé v pəri tē sɪn sɪn. ¹² U dān swin, v wú: «Pabiu don nê vəli luv nii, ku nê njúná, sè ba pa wá pəri, sè v ga pií v bà. ¹³ Sè v ga zɪɪ lá nê, v vii v pin, v tütònà tē wa lià fugə bà v yáá nê. U ti sían səbikulv† nêdu nêdu, v pa ba, v ga swin ba con, v wú: «Á ywələ də səbiu ku tē, də à ma pií à biàn».

¹⁴ Yá v luv nii lià tē ba wá swə. Ba dān ma twá v dēn wa, ba tun lià, ba wú: «Nê ba bèe wá tē pià, sè v yá nê piú». ¹⁵ U pií v nan ku luv tē, v bà v pəri tē píri kwa nê. U pa ba bon tütònà tē, v nê pin səbiu tē, sè v jén ku tē, ba nê nī.

¹⁶ Təntən liú tē fàru v yí, v ga wú: «Yuu tiú, à nī sían səbikulan fugə nywarɪ də sían səbikulv nêdu tē, n nê pin nê». ¹⁷ Yuu tiú tē ma swin v con, v wú: «N yi tütənzəju, n ga sèe à nii də pié nêdu. N tun zəni wiən tē wa, tē nê ba funə jə zənzən. Ku mù tē yiri, à pin mú cwənjə, sè n dé pəri à tian fugə yuu wa».

¹⁸ Bələ nii liú tē də fàru v yí lá nê, v ga wú: «Yuu tiú, à nī sían səbikulan bonu nywarɪ, à sɪrɪ ku tē nê, n nê pin nê tē». ¹⁹ Yuu tiú tē ma kúv swin v də con, v wú: «N mù, à pin n də cwənjə, sè n dé pəri à tian bonu yuu wa».

²⁰ Tütònà tē wa liú don mù fàru v yí, v ga wú: «Yuu tiú nēn, n sían səbikulv tē nê. À ti ku à ja va, à pəpəni à sègə gànù nii nê. ²¹ N fən yá jə nê, n nê yi liú tē, n yoo nê dà tē yiri. N yi liú tē, n nê ti ku tē, n nê wá

* **19:10** 19.10 Zwezi yi v tətə yoo nê v swin. † **19:13** 19.13 Sían səbikulv nêdu yi yitura bí (100) tütəni njwírán.

tún, n ga ce ku tē, n nē wà dwì. U yuu tíú tē ma le wá, v wú: ²² <N yi tótunkukwúon. Á wá twá n nii sùràn tē nē, à ma bùrì n bùrà. N n yéò dē, à yi liù tē, à yoo nē dà, dē à ti ku tē, à nē wà tún, à ga ce ku tē, à nē wà dwì. ²³ Bèèèè dàñ nē pìn, n wà à sèbiu tē juri, n pa baywələ nē? Á nē twi nētēn, à yà wá jon ku dē ku yuu nywarì. ²⁴ U dàñ ma swìn lià tē con, ba nē wulə lá, v wú: <Á jonə síán sèbikulu nēdu tē v con, á pa liù tē nē jə síán sèbikulan fugə tē nē. ²⁵ Ba dàñ ma swìn v con, ba wú: <Yuu tíú, sē v nē dé yáá v jə síán sèbikulan fugə!> ²⁶ <Á mù nē swìn ku á con: Ba wá pa liù tē nē, v nē jə. Yá liù tē, v nē ba jə, ba wá jon mancin tē, dē v nē jə. ²⁷ Á mù, á jana à duja tē, ba nē ba pià, sē à dé pàrì ba yuu wa, á ja bà yəbə. Á gwa ba à yía yuu!> »

*Zwezi ma zwì Zwerizalemə wa binabiə yuu wa
(Matia 21.1-11; Marəkə 11.1-11; Zwan 12.12-19)*

²⁸ Zwezi nē swìn nētú kwa nē, v zàn v wulə lià tē yáá, v vələ *Zwerizalemə. ²⁹ U nē bwələ Bətəfazwe dē Betani tian dē paan tē nii nē, ba nē bojə <*oliviye tián paan> tē, v li v karbia tē wa lià bələ, v tun yáá, ³⁰ v ga swìn, v wú: <Á vələ tu tē nē wulə yáá. Á nē vəli, á yí lá, á wá na binabiə. Binà təntə, ka nē vwə lá, liù tē wà ka yuu jən. Á kùrà ka á ja bà yəbə. ³¹ Liù nē bwe aba, v wú: <Bèèèè nē, á pià, sē á ja ka á ma fwa?> Á swián ku tíú tē con dē, ku ya *Yuu-Tiu nē pià ka».

³² Karbia tē vəli, ba na binà tē ndə Zwezi nē swìn nētú. ³³ Ba nē wulə ba kùrì binà tē, ka tián bwe ba, v wú: <Bèèèè nē pìn, á kùrì binabiə ka tē?> ³⁴ Ba ma le, ba wú: <Ku yi Yuu-Tiu nē pià ka. ³⁵ Ba dàñ ma ja binabiə tē, ba va Zwezi con. Ba li ba ganan, ba tún ka tənǵá wa. Ba dàñ pa Zwezi dī v jəó tē yuu wa. ³⁶ Binabiə tē nē zàn dē Zwezi ka virí, mánǵá tē wa, lià tē làrì ba ganan cwəjəǵ tē wa. ³⁷ Zwezi nan oliviye tián paan tē yuu v zini v cú, v ba v bwələ Zwerizalemə nē. Ku mánǵá tē wa, v karbia tē yà dáá zənzən, ba ga sú dē pupwən zənzən, ba zìn ba kwəǵ, ba ma bwì Yu nē yomilan tē mama yiri, ba nē ni. ³⁸ Ba yà bwì Yu nē, ba wú: <Yu wá fwa zəni più tē yira, v nē biàn v mù Yuu-Tiu yiri yuu wa! Bican sié dē dun wulə liù tē con, v nē wulə Yu *sàn nē!>

³⁹ *Farizian-ba wa lià duən, ba dē yà nē wulə ku laluv tē wa, swìn Zwezi con, ba wú: <Karnyina, swìn n karbia tē con, sē ba pú ba nii. ⁴⁰ Zwezi ma le ba, v wú: <Á mù nē swìn ku á con: Dē ba nē swə ba pú ba nii, ku ba kwèe, kapana tē nē wá fwa ku zuzugu təntə».

Zwezi kwi Zwerizalemə nə

⁴¹ Mánǵá tē nē, Zwezi nē bwələ *Zwerizalemə tē, v nē ni ku v zwèe, v kwi ku lià tē yiri, v ga swìn, v wú: ⁴² <Á mù Zwerizalemə tián, á yà wáá zèn dun ku tē yəni, á ma lwarì yìèn tē, á nē wá twá tē nē, á ma na bican sié! Yá síún nē, tē yìèn təntə sègè á yáá nē. Á yía wàrì tē tē ni! ⁴³ Dian wá bà, tē tu á yun wa, n duja wá kù buran ba kùkarì aba, ba wá kəkəli aba ba kə tətəñi wa, ba ga pú á yun nē tia mama. ⁴⁴ Ba wá cògò aba míámíán, ba ga pupugu Zwerizalemə tē, dē lià tē mama, ba nē wulə ku wa. Ba bá yá kapan nēdu, ku pəñ ku don yuu wa, á tu tē wa. Tē yìèn tē mē wá yí, á nē wà lwarì mánǵá tē, Yu nē twi, sē v san aba tē yiri!>

‡ 19:36 19.36 Ku nētú biri dē, lià tē pìn dun Zwezi nē.

Zwezi dɪŋɪ baywələ v ɪ Zwifə-ba Yɪ diè tə wa
(Matie 21.12-17; Marəkə 11.15-19; Zwan 2.13-22)

⁴⁵ Zwezi zwa *Zwifə-ba Yɪ *diè dəwoo tə wa, v dɪŋɪ baywələ lá nə, ⁴⁶ v ga swɪn ba con, v wú: «Kv púpúní Yɪ sagi tə wa, kv wú: «À diè tə mɛ, sɛ ka yá yɪjɪn diè». Yá á mù janɪ ka, á ma fwa ŋwɪna yisəgə bwálí». ⁴⁷ Zwezi yá kàrì dɪn mama Yɪ diè tə wa. Zwifə-ba Yɪ *jonɠwana yun tián tə, də Yɪ nii *yənu tián tə, də là tə, ba nə yɪ labu tə yáá tián tə, yá pià cwəŋə, sɛ ba pa ba gu Zwezi. ⁴⁸ Yá ba yá yəri kv tə, ba nə wá fwa, labu tə là tə mama nə yá fin ba yía ba kəni v sùràn tə con yɪrɪ.

20

Wàà nə ken diàn Zwezi jɪn wa?
(Matie 21.23-27; Marəkə 11.27-33; Likè 2.34-35)

¹ Dɪn don nə, Zwezi yá wulə v kàrì Yɪ suywánú tə, v burɪ là nə, *Zwifə-ba Yɪ *diè tə wa. Zwifə-ba Yɪ *jonɠwana yun tián tə, də Yɪ nii *yənu tián tə, də ba *nəkɪna tə twi ba yí wá. ² Ba dàñ swɪn v con, ba wú: «Burɪ nəba liù tə nə ken diàn n jɪn wa, n ma fwa yìèn tə tə, nə à yèé wàà nə ken diàn təntə n jɪn wa?» ³ Zwezi ma le ba, v wú: «À də wá bwe aba yoo. ⁴ Á swɪn, á burɪ nə: Wàà nə ken diàn Zwan* jɪn wa, sɛ v lə là níá wa, kv twá də Yɪ yɪrɪ tə? Kv ya Yɪ, nə à yèé ləzoni?»

⁵ Kv pɪn ba dàñ wulə ba tútùnɪ duən, ba ga swɪn duən con, ba wú: «Nə nə le, nə wú: «Kv ya Yɪ nə ken diàn Zwan jɪn wa», v wá bwe nəba, v wú: «Bèèèe nə pɪn, á wá cígá v sugv tə nə pɪn?» ⁶ Yá nə nə swɪn, nə wú: «Kv yɪ ləzoni nə ken diàn v jɪn wa», là tə mama wá dɪlɪ nəba də kapana ba gu, là tə yèé zəni ba waa con də, Zwan yɪ Yɪ nii *sùsùnù tə yɪrɪ». ⁷ Mə kv mù nə pɪn, ba le, ba wú, ba yəri liù tə nə ken diàn Zwan jɪn wa. ⁸ Zwezi də ma le ba, v wú: «À də bá swɪn liù tə, v nə ken diàn à jɪn wa, à ma fwa tə yìèn təntə».

Vala wɔlbnyina duən zwansisara
(Matie 21.33-46; Marəkə 12.1-12)

⁹ Kv kwa nə, Zwezi wulə v sisarɪ zwansisara labu tə con, v wú: «Bɛɛ don cwén diven tián kára. U ti ka v yá də tutɔnvala duən, sɛ ba ywán ka yuu, sɛ v ga ŋwɪn ba də tián tə bia vàn don. Kv bɛɛ tə dàñ ga va luu nii don wa, sɛ v dàni lá. ¹⁰ Tián tə bia tə biga máná tə, v tun v tütònù don tutɔnvala tə con, sɛ ba pa wá v kára tián bia tə tori. Yá kára tə tütònà tə mà tütònù tə ba dɪŋa, ba dɔgɔ ba pa v píi v víi də jkɔrɪkɛ. ¹¹ Kára tə tíú tə kúú píi v tun v tütònù don. Yá kára tə tutɔnvala tə kúú mà v də ba twɪn wá, ba ga dɪŋa wá v víi tutv. ¹² U tə kúú píi v tun tütònù batwa nii nyiən. Ba mà v mù tə, də ba pɪra wá, ba ga dɪŋa wá, ba pa v víi. ¹³ Kára tə tíú dàñ ma bwe v tián won tə, v nə kúú wá fwa. U dàñ ma bún v waa con, v wú: «Á wá tun à biswənə tə lá nə, dɪn don, ba wá zilí à biù tə mù». ¹⁴ Yá máná tə, kára tə tutɔnvala tə nə nɪ biù tə, də v biàn, ba swɪn duən con nə, ba wú: «Á nəŋə, liù tə nə wá tun kára tə. Nə gwɪa wá, sɛ kára tə yá nə mù nyiən». ¹⁵ Ba ma ja wá, ba dɪlɪ kára tə kwa, ba ga gu wá».

* **20:4** 20.4 Kv mù Zwan təntə nə yɪ *Zwan-Batise.

Zwezi dàń ma bwe, v wú: «Bèèè nò kára tò tíú dàń wá ma fwa ba tutonvala tontò? ¹⁶ Kú yí v wá va v kára tò wa, v gu tutonvala tò mama, v ga tí kára tò, v kè lià duan jìàn wa».

Máná tò, lià tò nò nì tò sùràn tontò, ba le, ba wú: «Sò kú nètú tò dàń ká yí, abada». ¹⁷ Yá Zwezi ywán ba yéé wa, v ga swìn, v wú: «Á wàrì sugu kú tò nò púpúní Yú sagí tò dàń á nì.

«Kapan tò, dèlwèré tò yà nò vɔga ba dugv vàn nò, kú mù nò píi kú jì diè nigwancùn wárí, kú yoo nò cà».

¹⁸ Liù tò mama, v nò wá tó kú yuu wa, v wá nyonyogu v tiàn kú nò. Yá kú kapan tò nò kúv tua liù yuu wa, dè kú wá titaga wá!»

¹⁹ Kú máná tontò wa, *Zwifə-ba Yú *jɔŋwana yun tian tò, dè Yú nìi *yènu tián tò yà pià, sò ba ja Zwezi, ba yà yèé dè, zwansisara tò yí v ma swìn ba mù con yiri. Ba yà pià, ba fwa kú nètú tò, yà laluv tò fən yà ga jə ba.

*Lanpoo ka ηwín ka pa Romə-ba pìv nɛfaru nɛ yoo
(Matìə 22.15-22; Marəkə 12.13-17)*

²⁰ *Zwifə-ba Yú nìi *yènu tián tò dè Yú *jɔŋwana yun tian dàń yà wulə ba mɪnɪ Zwezi. Ba twá tta ba yè lià, ba tun v nò. Ba lià tò tí ba tiàn ba fwa ndə ləzwənzəŋə nò. Ba pià ba twá bwíə nò, ba ma ja Zwezi, ba kè lià tò jun, ba nò buri buri, sò ba pa wá yáá tíú tò, piú nɛfaru tə nə li v tún. ²¹ Ba lià tə bwe Zwezi, ba swìn, ba wú: «Karnyina, nə yèé də, sugu tə, kú nə nanja n nìi, də kàrà tə, n nò kàrì, tə yí cígá. N ba ləzwəŋə yii dəri, n yáá nə təlɛ də dun tə, ləzoni nə jə yiri. Yá n ga biri Yú cwəŋə də cígá. ²² Yú *nii pin cwəŋə, sə nə ηwín, nə à yèé, sə nə dàń ká ηwín lanpoo, nə pa *Romə-ba pìv nɛfaru tə nə?» ²³ Yá Zwezi yà lwarɪ ba swɪan tə, v ma swìn ba con, v wú: ²⁴ «Á pɪan nə cɪnɪ sɛbikulu† yəbè! Wàà yuu də v yiri nə ba púpúní yəbè?» Ba ma le, ba wú: «Romə-ba pìv nɛfaru tə nə». ²⁵ Ú dàń ma swìn ba con, v wú: «Mə á ηwíán kú tə nə yí Romə-ba pìv nɛfaru tə nyiən, á pa wá, sə á ga ηwín kú tə nə yí Yú nyiən, á pa Yú də nə!» ²⁶ Ba kúv wà wàní yoo ba píi ba swìn, v con. Laluv tə yáá nə, ba pié ba nìi, kú nə diğà ba yun wa yiri.

Ka tí ka bwín ka nan tə yuu wa bwíə

(Matìə 22.23-33; Marəkə 12.18-27; 1 Korəntə tián 15)

²⁷ *Sadɪsan-ba wa lià duən twi Zwezi con. Mə ba mù nə wú liù ba tí, v píi v bwín v nanja tə. Ba twi ba bwe wá, ba wú: ²⁸ «Karnyina, kú púpúní Yú *nii nə, v nə pin *Moyizə nə ka tə v pa nəba, v wú: «Bɛɛ nə tɪga, v yá v kan nə, yá v də v kan tə wà biú luri, v nyánú mɛ, sə v tí kadənu tə. Ú lura bia v nə, v ma tún dwíi v pa v zonu tə nə tɪga tə nə». ²⁹ Yá nubɪa barpe duən yà nə wulə. Ba nəkwiá tíú tə ma swe kan, v tí v yá wá, də v wá biú v nə luri. ³⁰ Bələ tíú tə də tí kan tə v tí, də v də wá ba biú duən nə jə. ³¹ Batwa nìi nyiən tə də tí kan tə v tí, də v də wá ba biú jə. Kú nètú tə fwa ba nubɪa barpe tə mɛ yira. Ba mama tɪga də ba liù nədu ba biú jə də kadənu tə. ³² Kú kwa nə, kan tə də twi v bà v tí. ³³ Máná tə wa, tɪga nə wá bwín ba nan, ba nubɪa barpe tə wàà dàń nə wá ja kan tə, v ma fwa v kan? Ba mama barpe tə yəni kan tə, ndə ba kan nə luv wa».

† 20:24 20.24 Cɪnɪ sɛbikulu nədu yí yitɔri nədu tutɔŋi ηwírán.

³⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Bara tē dē kana tē nē wulē zēn tē, ba swe duēn. ³⁵ Yá lià tē nē kúrí, sē ba yá dē Yü *sǎn nē, ba ka bwín tē kwa nē kúú bá swe duēn. ³⁶ Ba kúú bá tı. Ba wá yá ndē *malıke nē. Ba wá yá Yü bıa. U lı ba tıan wa, v kē mıı wá. ³⁷ Yü dí yáá, v bırı *Moyizē nē dē, tıga wáá ba bwín ba naıa máıá tē wa, v nē swın v con kasıı lanworu tē wa. Moyizē bon Yü tē, v nē yı lēzoni *Yuu-Tıu Yü tē, nē nıbara *Abērahamē dē *Yızakē dē *Zwakōbē nē jūnı. ³⁸ Kū nētı bırı dē, Yü yı lià tē, ba nē wulē mıı wa, Yü, v tã tıga Yü. Lià tē mama, ba nē wulē dē Yü, nē yı lià tē, ba nē wulē mıı wa v yáá con yırı». ³⁹ Yü nıı yēnu tıán tē wa lià duēn ma swın, ba wú: «Karıyna, n le zēni!» ⁴⁰ Lià tē dãn ga pú ba nıı, fēn jē ba, sē ba kúú bwe Zwezi yıēn duēn.

Davidē dē Zwezi, wáá nē yı Yuu-Tıu?

(Matıē 22.41-46; Marēkē 12.35-37)

⁴¹ Zwezi ma swın ba con, v wú: «Kū yı kú wá twá nētē, lià tē ma swın dē, *Kerısē yı piú *Davidē náu cıı, naaa? ⁴² Pıú Davidē tētē púpúnı v gwaran sagı tē wa, v wú:

<*Yuu-Tıu swın à Yuu-Tıu con, v wú: «Báá jēn à jızen‡ nē, ⁴³ dē à ma kēni n duıa n nēē dēn nē, sē n nııa ba!» >

⁴⁴ Dē Davidē nē bonē Kerısē v <Yuu-Tıu>, kú dãn wá twá nētı, kú pa Davidē yuu tíú piı v yá v náu?»

Zwezi bırı, sē lià tē cı ba tıan nē dē Yü nıı yēnu tıán tē

(Matıē 23.1-36; Marēkē 12.38-40)

⁴⁵ Lià tē mama nē wulē ba cıga Zwezi, máıá tē wa, v swın v karbıa tē con, v wú: ⁴⁶ «Á cıa á tıan nē dē Yü nıı *yēnu tıán tē. Ba mü nē swē, sē ba zı gandaran, ba ga jıjırı, ba ga swē, sē ba jun ba jéré bwálá wa. Ba twá lá, ba kúrí gwēlē tē, ba nē nan zēni *Zwıfē-ba *jéré diı tē wa. Ba jēni bwálá nēzēı nē, dıııē nēfaran wa. ⁴⁷ Ba vırı kadēnē wıēn, ba ga fwa yııııı, ba ba zwēē, lēzoni yáá con, sē ba ma bırı dē, ba yı lēzwēnzēııē. Yü wá bırı ba bırá, v ga cıgá ba mıámıán».

21

Pırı tē, kadēnu don nē pın

(Marēkē 12.41-44)

¹ Zwezi nē wulē v ywǎıá máıá tē wa, v nı jııē tıán dē, ba wulē ba dı sēbıu *Zwıfē-ba Yü *dıē sēbıu daka tē wa. ² U nı kadēnu don, v nē yı zırv. U ken sēbıbıı bēlē daka tē wa. ³ Kū kwa nē, v piı v swın, v wú: «Cıgá mama, à mü nē swın kú á con: Kadēnzırv tēntē ken sēbıu, v donı ba duēn tē mama. ⁴ Ba duēn tē yı sēbıu, tē nē bırı nē, ba tı ba pa. U mü yı kú tē nē ga v jııı dēn nē nē, sē v ma yē v dé, v tı v pa».

Zwezi swın yıēn tē yoo, tē nē tın lıv ma zán

(Matıē 24.1-2; Marēkē 13.1-2)

⁵ Lià duēn yá wulē ba swın *Zwıfē-ba Yü *dıē tē yoo, ba wú: «Kū cıgá zıēn zēni, dē kú kapana nēzēııē, ba nē sarı, dē wıēn duēn, ba nē pın Yü nē, tē nē ken, sē tē ma nan kú». ⁶ Zwezi ma le ba, v wú: «Á ywǎıá tē wıēn tē mama. Máıá don wá bá, kapan nēdı tētē bá pēn kú don yuu wa. Tē mama mıámıán wá lwá tıa».

‡ 20:42 20.42 Ka jēn piú jızen vǎn nē yı dun bwálı.

*Talíkwá máǵá tē yoo**(Matíē 24.3-7; Marəkə 13.3-8)*

⁷ Lià tē bwe Zwezi, ba wú: «Karnyuna, máǵá ka wa nə, ku wá tun? Bèèè won nə wá yà mumunu, ku nə burí máǵá tē, tē wiən tēntē nə wá bà?» ⁸ Zwezi swìn, v wú: «Á cia á tiàn nə, á dànà ká pa ba gıgarı aba. Lià zənzən wá ja à yırı, ba bà. Ba liù mama ga wá swìn, v wú: «Á mù nə yı *Kərisə», yá «Wiən tē me yígúré máǵá yı». Á dànà ká twá ba kwa. ⁹ Á wá nı dē, lu ləzoni duən zàn, ba wulə ba tē duən. Lià duən wá zàn, ba vi ba yun tián nii. Á dànà ká pa fən ja aba. Tē yiən tēntē me, sē tē tun. Yá ku tà lu zanjə máǵá nə yı síún síún nətu».

¹⁰ Zwezi dǎn ma swìn, v wú: «Dwíé tē lu mama wa wá ta, tē zıgı duən nə. Yá payuu wá ta, ku zıgı ku don payuu nə. ¹¹ Tıa wá səsəgi zənzən. Ku súrı niən dē yayıpwaran nə. Yá bwálá kapıpv nə, wiən wá bà tē, nə wá kə fən lià waa, tē duən dē ga wá nan lanworu wa.

*Ba wá wuwalı Zwezi karbıa yoo**(Matíē 24.8-14; Marəkə 13.9-13)*

¹² Dē tē yiən tēntē tē wá yı, ba wá ja aba, ba wuwalı ba ja aba. Ba va *Zwifə-ba *jóré dii lià tē, ba nə bürı bürı yáá con, sē ba bürı á bürá, ba ga kə aba bán diə wa. Á nə sēə à nii tē yırı, ba wá ja aba, ba va pèegá dē yáá tián, piú nəfaru tē nə li v tún, yáá con. ¹³ Ku mù wuwala tēntē, nə wá pa aba cwənjə, sē á ma swìn ku tē, á nə yèé à yuu wa. ¹⁴ Ku mù nə pın, á wá me, sē á dé yáá á pa ku tē, á nə wá swìn, á ma jon á tiàn, tē yoo ja aba. ¹⁵ Á mù tētē nə wá kə yənu süràn á nii wa. Ku pa ba tē, ba nə swìn, ba zıga á nə, bá wánı ba ja nii, ba ma tütünı á nii wa.

¹⁶ Á ninə-ba, dē á nyına-ba, dē á nubıa, dē á dabara tētē nə wá ja aba, ba pa lià tē nə, ba nə bürı bürá. Lià duən wá tı á waa. ¹⁷ Lià tē mama wá dún aba à mù yırı. ¹⁸ Yá won mama bá fwa aba, abada. Á yukuv nədu tētē bá jén. ¹⁹ Ku wá twá á pínú nə, á ma na mı tē, ku nə ba zwèe Yı con».

*Zwerizalemə cuna yoo**(Matíē 24.15-21; Marəkə 13.14-19)*

²⁰ Zwezi kúu ma swìn, v wú: «Á nə wá na dē, pamana kıkarı *Zwerizalemə, sē ba ta ku, máǵá tē, á me, sē á yəni dē, ku cuna máǵá bwələ. ²¹ Ku máǵá tē wa, sē ba lià tē, ba nə wá yá Zwide nagwanaa con, dəri ba di pēen. Ba tē, ba nə wá yá Zwerizalemə wa nə, me, sē ba dəri ba nan, ba yá tu tē. Ba tē, ba nə wá yá tubıi tē wa kúu dǎn ká piı ba zu Zwerizalemə wa nə. ²² Tē dıan tēntē nə, Yı wá fwın v lıja ku máǵá tēntē wa. Yá ku wá twá nətu, ku pa yiən tē me, Yı nii *süsüná tē nə púpúnı tē nii ma sú. ²³ Ku wá yá lēe máǵá tēntē wa, kana tē nə, ba nə jə pwiı, dē ba tē nə, bıa nə njwá ba nyunı nə. Ku lu tēntē lià wá dé cǎn zənzən, Yı lıja ga wá zàn ba yuu wa. ²⁴ Ku lu tē lià duja wá gv ba duən dē lagırı síú, ba ga ja ba duən ba fwa bán diə lià lu níé kapıpv wa. Lià tē nə ba *Zwifə-ba wá mà Zwerizalemə tián, ba pu duən yuu ba nıjı ba kèeñ. Ba wá fwa ku, ku ja vələ máǵá tē, ba diàn nə wá bà tē zwèe».

*Nətu Ləzwənə-Bıu tē wá piı v bà tıa yuu wa**(Matíē 24.29-31; Marəkə 13.24-27)*

²⁵ Zwezi kùù ma swìn, v wú: «Yìèn wá tun yɪcau tɛ nɛ pɛn tɛ waa. Tɛ wá tun càná tɛ dɛ kacɪlaccɛ tɛ wa. Fɛn zɛnzɛn wá zɛ lìa tɛ nɛ wulɛ tia yuu wa, vuu tɛ dɛ muu nakulɛ tɛ zuzugu nɛfaru tɛ yurɪ. ²⁶ Ku tɛ nɛ biàn tia yuu wa tɛ, fɛn wá gu lìa, ba nɛ wá bún ku yoo. Diàn tɛ nɛ wulɛ lanworu tɛ wa wá gugurɛ. ²⁷ Ku kwa nɛ, ba dàñ wá na *Lɛzwɛnɛ-Biu* tɛ bakwan tɛ wa, dɛ v biàn dɛ diàn dɛ dun tɛ nɛ dáá. ²⁸ Máná tɛ, tɛ yìèn tɛntɛ nɛ wá wulɛ tɛ tɔŋa, á zɪan á yun yu nɛ, á kwen á tiàn á zɪɪ mɛnɛ mɛnɛ, á ga ywáñ. Yu wá jon aba á juun wa, síún síún».

Zwezi kàrì kapɪru yoo

(*Matie 24.32-35; Marəkə 13.28-31*)

²⁹ Ku kwa nɛ, Zwezi swìn, v wú: «Á ywáŋá kapɪru dɛ tiàn tɛ duən: ³⁰ Máná tɛ, á nɛ nɪ tɛ zɪan tɛ dɛ, tɛ wulɛ tɛ twe, liù nɛ bá swìn á con dɛ, wocəri máná bwɛlɛ. ³¹ Mɛ ku yɪ nɛtu, dɛ á nɛ nɪ tɛ yìèn tɛ, tɛ twi tɛ tun á lwara dɛ, Yu pàrì diŋɛ tɛ bwɛlɛ. ³² Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Ku yoo tɛntɛ wá tun, dɛ zɛn lìa tɛ mama, ba nɛ wulɛ tia yuu wa, tɛ wá ti ba zwɛɛ. ³³ Lanworu dɛ tia wá jén, yá á sùràn tɛ mù bá jén, abada!»

Ku mɛ, sɛ á dàná ká dwɛɛ á ma diàn Zwezi túrí dɪn tɛ

(*Matie 24.44*)

³⁴ Zwezi kùù ma swìn, v wú: «Á cia á tiàn nɛ, á dàná ká pa swanyba dɛ wiən tɛ, á nɛ pià, sɛ á ma yà luv wa twara jon á pubuŋɪ tɛ. Ku nɛ tà nɛtu, ku dɪn tɛ wá di á yuu wa naa nɛdu. ³⁵ Ku dɪn tɛ nɛ, ku wá yà ndɛ waya nɛ, ku nɛ janɪ ganaŋa, ku pa lìa tɛ mama nɛ, ba nɛ wulɛ tia ka tɛ mama yuu wa. ³⁶ Á dàná ká dwɛɛ, á jùná Yu máná mama, sɛ á ma wàní á ja diàn á jon á tiàn ku tɛ juun wa, ku nɛ wá bà. Nɛtu nɛ á wá wàní á zɪɪ *Lɛzwɛnɛ-Biu* tɛ yáá nɛ».

³⁷ Yɪcau wa, Zwezi yà kàrì *Zwifɛ-ba Yu* *diè tɛ wa. Tɪtɪn nɛ v yà nan, v va v purɪ tia *oliviye tiàn paan tɛ yuu wa. ³⁸ Juɔ fuən fuən laluv tɛ mama yà dɛrɪ, ba va v con, Yu diè tɛ wa, ba cɔga wá.

22

Lìa vuɔv, sɛ ba gu Zwezi

(*Matie 26.1-13; Marəkə 14.1-9; Zwan 11.47-53*)

¹ Cànà tɛ *Zwifɛ-ba nɛ dɛ dipɛn tɛ, ku nɛ ba sabwarɪ kɛni tɛ, ba nɛ bonɔ <*Pakɛ> cànà tɛ, máná yɪ ku zwɛɛ. ² Zwifɛ-ba Yu *jonwana yun tiàn tɛ, dɛ Yu nii *yɛnu tiàn tɛ, yà pià cwɛŋɛ, sɛ ba ma gu Zwezi, yá ba yà dɛrɪ lìa tɛ fɛn.

Zwidasɛ ken sírí, sɛ v ja Zwezi, v pa v dɔŋa nɛ

(*Matie 26.14-16; Marəkə 14.10-11*)

³ *Sitana dàñ ma ja Zwidasɛ, Zwezi karɔtia fugɛ bɛlɛ tɛ wa liù don, ba nɛ bonɔ <Yisɛkariyɔtɛ>, v zɛ. ⁴ Zwidasɛ vɛli, v vuɔv dɛ *Zwifɛ-ba Yu *jonwana yun tiàn tɛ, dɛ Yu *diè lìa tɛ nɛ cɪ ka nɛ tɛ yun tiàn tɛ, v burɪ ba nɛtu tɛ, v nɛ wá twá tɛ, v ma kɛ wá ba jiàn wa. ⁵ Ba lìa tɛ pwii poli zɛni. Ba dàñ kàn nii dɛ, ba wá pa wá sɛbiu. ⁶ Zwidasɛ dɛ ba ken duən yuu, v dàñ ga pià cwɛŋɛ nɛzɛŋu tɛ, v nɛ wá twá v ma kɛ wá ba jiàn wa.

* **21:27** 21.27 Zwezi yɪ v tɛtɛ yoo nɛ v swìn. † **21:36** 21.36 Zwezi yɪ v tɛtɛ yoo nɛ v swìn.

*Zwezi karbia tanı Pakè cànà wodiu**(Matia 26.17-20; Marəkə 14.12-17)*

⁷ Dıan tē, ba nē yàá dé dipen tē, ku nē ba sabwarı kəni, tē twi tē yı. Ku təntən dıun tē nē nē, ba mē, sē ba gı pabii, ba ma fwa *Pakè cànà tē wodiu. ⁸ Zwezi dān ma tun Piyerə də Zwan, v swın ba con, v wú: «Á vələ, á tanı wodiu tē, á pa nəba, sē nē dé». ⁹ Ba ma bwe wá, ba wú: «Yèn nē n pià, sē nē tanı ku mù wodiu təntə?» ¹⁰ Zwezi swın ba con nē, v wú: «Á cuga zəni! Máná tē wa, á nē wá zv tv tē wa, á wá jérı bεε don, v nē zıŋa nıá kwàrá. Á wá pú ku bεε tē nē, á zv sàń tē wa, v nē zwi. ¹¹ Á ga swın diè tē tíú con, v wú: «Karnyına bwe, sē v jón diè tē, v də v karbia tē nē wá dé Pakè cànà wodiu ka wà tē, wa yən?» ¹² V dān wá bırı aba dəyuu diè nəfaru don, də ku wa zıla. Mə lá nē, á wá tanı Pakè cànà wodiu tē». ¹³ V karbia tē dān ma va, ba na tē yìèn tē mama, ndə Zwezi nē man, v bırı ba nətu. Ba dān ga kə Pakè cànà wodiu tē sırı lá nē.

*Yuu-Tiu nımarv wodiu tē yoo**(Matia 26.26-30; Marəkə 14.22-26; 1 Korəntə tıán 11.23-26)*

¹⁴ Cànà tē wodiu diŋə máná yı, Zwezi də v *tuntuna tē dān twi ba jèn duən nē, sē ba wulə ba dé. ¹⁵ V swın ba con, v wú: «Á sónı zəni, sē nē mama tē kə duən nē, nē dé *Pakè cànà wodiu ku tē, də à càn máná tē wá yı. ¹⁶ Yá à mù nē swın ku á con: Á kúú bá piı à dé ku tē, ku ja vələ máná tē, ba nē wá nı ku cànà təntə dən, Yı pàrı tē wa». ¹⁷ V dān ma tı wùrú zıŋa tē, v kə v con, v ga kə Yı lèèè. Ku kwa nē, v swın, v wú: «Á jonə á nyu, á tàrà duən! ¹⁸ Á mù nē swın ku á con: Á kúú bá nyu diven də aba, ku nē zıŋı sıún, ku ja vələ máná tē, Yı nē wá dé v pàrı tē». ¹⁹ Ku kwa nē, v tı dipen tē, v kə Yı lèèè ku yırı. Ku kwa nē, v fua fua ku, v pa ba, v ga swın ba con, v wú: «Ku yı à yıra tē nē, ku nē pın aba. Á dān fwa ku nətu tē, á ma líı à yoo». ²⁰ Ba nē dí ba zwèe, máná tē wa, Zwezi kúú tı diven wùrú zıŋa wa, v fwa nətu, də v pa ba, v ga swın, v wú: «Diven ku tē wùrú zıŋa ka tē wa nē yı à jana tē, tē nē yı Yı *nımarv dòn tē, tē nē wá nan á yırı».

*Zwezi bırı də, ba wá ja wá, ba pa dıŋa nē**(Matia 26.21-25; Marəkə 14.18-21; Zwan 13.21-30)*

²¹ Zwezi kúú swın, v wú: «Á ywàŋá, liù tē, v nē wá ja nē, v pa tē, wulə də nē, wodiu ku tē yuu wa. ²² *Ləzwənə-Biu* tē mē, sē v viı, ndə ku nē mē nətu, yá ku wá yá càn ku pa liù tē nē, v nē wá ja wá, v pa». ²³ Ba dān ma wulə ba bwe duən, sē ba jón, wàà nē wá fwa ku yoo təntə ba wa.

*Wàà nē dwə nē mama?**(Matia 18.1-4; 19.28; 20.25-28; Marəkə 10.35-45; Zwan 13.2-17)*

²⁴ Zwezi karbia tútòní duən, sē ba jón, ba wa nē mē, sē v jèn ba mama yuu wa. Ku mù nē pın, tútòná dān twi, tē tv ba tətəŋı wa. ²⁵ Zwezi swın ba con, v wú: «Pèegá dé dıàn ba luv dwıé tē mama yuu wa. Yá ba bonə luv pabıa mù «lìà tē, ba nē fwa zəni». ²⁶ Yá ku wà mē, sē ku ya nətu á mù con. Liù tē, v nē yı ləzwənfaru á wa, mē, sē v ya ndə bisımabiə nē. Yá liù tē, v nē tı aba, mē, sē v ya ndə liù tē nē, v nē tıŋa v pın aba. ²⁷ Liù tē, ba nē tıŋə wodiu, ba pın, v dé, də v tē, v mù nē nē tıŋə ku, ba wàà

* 22:22 22.22 Zwezi yı v tətə yoo nē v swın.

nə dwə v don? Kɔ tɑ liù tə, v nə dé tə, naaa? Á wa nə, à mù Zwezi, à yɪ ndə liù tə nə, v nə tɔŋa, v pɪn aba.

²⁸ Á yɪ lià tə, á nə yɪ də nə, dɪn mama à càn tə də mánǎ tə wa, yìèn nə yugu nə, sə tə pa à tun yokɔkwɪn. ²⁹ Á swə, sə á də dé kɔ pàri təntə, ndə à nyɪna nə pɪn, sə à də dé kɔ nətɔ. ³⁰ Á wá dé cànà də nə, à pàri diè tə wa. Á wá jèn padaran yun á bùrì *Yɪzərayelə dwíé dəkuren fugə bələ tə bùrà».

Zwezi biri də, Simon Piyerə wá swìn də, v yèrì wá
(*Matìe 26.31-35; Marəkə 14.27-31; Zwan 13.36-38*)

³¹ Zwezi swìn Simon Piyerə con, v wú: «Simon, Simon, cɔgɔ! *Sɪtana lɔrì cwəŋə, sə v zɪzaga aba, ndə ba nə zɪzaga wobɪa, sə ba li tə də tə wopulə duən wa. ³² Yá à dǎn jɔn Yɪ à pa mú, sə n waa tə, n nə ken Yɪ nə tə, dǎn ká jén. Mánǎ tə wa, n nə wá pí n bà à con, sə n dǎn n nubɪa jàn». ³³ Simon Piyerə le wá, v wú: «*Yuu-Tiu, à ken à sírì, sə à zɔ bán diè də mú, sə à tɪ də mú». ³⁴ Zwezi ma le wá, v wú: «Piyerə, à mù nə swìn kɔ n con: N wá tən də, n yèrì nə zèn, nɛɛ batwa, də cəbɪv tə wà kwi».

Zwezi biri, nətɔ tə, ba nə wáa ba tɛ

³⁵ Zwezi swìn ba con, v wú: «Də à yà nə tun aba, à ga swìn də, á dǎnà ká tì səbiu, nə à yəé lòò, nə à yəé natura, bèèèe yà nə mùrì aba?» Ba ma le wá, ba wú: «Won mama wà nəba mùrì». ³⁶ Zwezi ma kúò le, v wú: «Sɪún nə, sə liù tə, v nə jə səbiu, sə v tɪ, sə liù tə, v nə jə lòò, sə v tɪ, sə liù tə, v nə ba lagɔrɪ sù jə, sə kɔ tíú yə v gandarɔ, v dé yáá, v ma yə lagɔrɪ sù. ³⁷ À mù nə swìn kɔ á con: Kɔ mɛ, sə kɔ púpúnì Yɪ sagɪ tə wa nii ma sú, tə tun à yɪra: «Ba gǎli wá, ba ma cen yolwanfwana nii nə». Cígá, kɔ tə nə púpúnì à yuu wa, tə biàn, sə kɔ jì». ³⁸ Karbɪa tə le, ba wú: «*Yuu-Tiu, nèn lagɔrɪ siàn bələ». Zwezi ma le ba, v wú: «Kɔ mɛ nətɔ».

Zwezi jònì Yɪ Zwesemane nə
(*Matìe 26.36-46; Marəkə 14.32-42; Zwan 18.1-2*)

³⁹ Kɔ kwa nə, Zwezi nan, ndə v dɪn mɛ nə fwa nətɔ tə, v va *oliviyè tɪán paan tə yuu wa. U karbɪa tə ga púé v kwa. ⁴⁰ Mánǎ tə wa, v nə vèli, v yɪ kɔ bwálì təntə, v swìn ba con, v wú: «Á lɔrì Yɪ, sə v san aba, sə *Sɪtana dǎn ká wǎnì aba, v dádén, sə v yigu, v pa á tun yokɔkwɪn». ⁴¹ U dǎn ga fǎrú v nan kwa, v va yáá mancɪn, ndə liù ka dɪl kapan, kɔ va kɔ tɔ bwálì nə, v tɔ v nadwana yuu, v ga lɔrì Yɪ. ⁴² U dǎn swìn, v wú: «Á nyɪna, də n nə pià kɔ, pa, sə yacara tətə twiən tə yá nə. Yá à pià, sə n mù puswəŋə nə tun, sə à mù nyiən tə ga kwèe». ⁴³ *Malɪka dǎn ma zàn Yɪ *sǎn nə, ka bà ka nan Zwezi nə, ka cú ka dǎn v jàn. ⁴⁴ Zwezi púé cɔgɔ zənzən. Kɔ mù nə pɪn, v lɔrì Yɪ də diàn zənzən. U tɪlɔŋɔ pal ndə jana nə, kɔ loni, kɔ twɪ tɪa. ⁴⁵ U nə lɔrì Yɪ v zwèe, v zàn v píi v bà v karbɪa tə con. Yá v twi, də ba pwíi cɔgɔ. Kɔ mù nə pɪn, ba tégé ba dwèe. ⁴⁶ U swìn ba con, v wú: «Bèèèe nə pɪn, á dwèe? Á zaŋa, á ga lɔrì Yɪ, sə Sɪtana dǎn ká wǎnì aba v dádén, sə v yigu, sə v pa, á tun yokɔkwɪn».

Zwezi janv tə yoo
(*Matìe 26.47-56; Marəkə 14.43-50; Zwan 18.3-12*)

⁴⁷ Zwezi nə wulə v swìn, mánǎ tə wa, də nèn lià nə ba biàn. Liù tə, ba nə boŋə Zwidasə, v də nə yɪ Zwezi karbɪa fugə bələ tə wa, liù don, yà nə

wulø ba yáá, v vøli. U fàrú v yí Zwezi yira, sè v kùkwalú† wá. ⁴⁸ Zwezi dàñ ma swìn, v wú: «Mø ku wá twá kùkwalú nø, n ma ja *Løzwønø-Biu‡ n pa!» ⁴⁹ Lià tè nø wulø dè Zwezi tè, nø na yoo tè, ku nø biàn, ba swìn, ba wú: «*Yuu-Tiu, nø wá za dè lagurí siàn, naaa?» ⁵⁰ Ba wa liù don ma cùrí lagurí siù, v ma za *Zwifø-ba Yü *jonwana yun tián nækwiá tütùñ jizèn zùn, v gwøñø. ⁵¹ Zwezi dàñ ma swìn, v wú: «Á yágá, ku me nøtu!» U ma dwen bæe tè zùn tè nø, v ga zùri ku.

⁵² Ku kwa nø, Zwezi swìn Yü jonwana yun tián tè, dè Yü *diè lià tè nø cì ka nø tè yun tián tè, dè Zwifø-ba *nækwiá tè con, ba nø twi, sè ba ja wá tè, v wú: «Á twi dè lagurí siàn dè dangwøløn, sè á ma ja à nø, ndø à yí ñwiàn tè, à nø gwí lià. ⁵³ Á yà wulø dè aba dún mama, Zwifø-ba Yü diè tè wa, á ga wà nø jin. Yá máná ku tè yí á mù, dè liù tè, v nø yí yikunu piú tè nyiøn».

Piyerø swìn dø, v yèri Zwezi

(Matìø 26.69-75; Marøkø 14.66-72; Zwan 18.25-27)

⁵⁴ Ba nø jin Zwezi, ba ja wá, ba va *Zwifø-ba Yü *jonwana yun tián nækwiá tè diè wa. Piyerø piú ba kwa yuñna. ⁵⁵ Ba ken møn, ba jèø tè yáá, Yü jonwana yun tián nækwiá tè kàrá tètøñi wa. Piyerø dè twá v jèø ba tètøñi wa lá. ⁵⁶ Tütunbua don nø ni wá, møn tè yáá nø, v ywàn wá zøn, v ga swìn, v wú: «Bæe wà tè dè yin dè Zwezi!» ⁵⁷ Yá Piyerø ten, v wú: «À nakua, à yèri wá!» ⁵⁸ Ku nø fwa mancùn, bæe don dè nø kúú v ni wá, v swìn, v wú: «N dè wulø ba lià tè wa». Piyerø ma le bæe tè, v wú: «Á twá à tølø ba wa!» ⁵⁹ Ku nø le ndø lugu nødu nø, liù don dè tè zigi diàn, v wú: «Cígá mama, bæe wà tè dè yí Galile tiú. U dè yun dè Zwezi». ⁶⁰ Piyerø le, v wú: «À dabæe, à yèri ku tè, n nø swìn!» Ku máná tè wa, v nø wulø v swìn, dè cøbu kwi. ⁶¹ *Yuu-Tiu piú v vøveri, v ywàn Piyerø. Piyerø dàñ lii ku tè, Yü-Tiu nø swìn v con nø, v wú: «Zøn, dè cøbu tè nø wà kwi, n wá ten nœ batwa dè, n yèri nø». ⁶² Piyerø dàñ nan, v ga kwi yinøkure.

Ba mà Zwezi dè ba twìn wá

(Matìø 26.57-68; Marøkø 14.53-65; Zwan 18.12-24)

⁶³ Bara tè nø jø Zwezi tè wulø ba muña wá dè ba mà. ⁶⁴ Ba yàá pí v yíá nø, ba ga bwe wá, ba wú: «Lwarí liù tè, v nø mà mú!» ⁶⁵ Ba swìn sùrán duøn, tè nø twìn Yü, ba pa wá.

Zwezi wulø Zwifø-ba yun tián tè, ba nø bùri bùrà, yáá con

⁶⁶ Tia nø twi ka purí, máná tè wa, *Zwifø-ba *nækwiá, dè Yü *jonwana yun tián tè, dè Yü nii *yønü tián tè twi, ba kun duøn nø, ba ga pa ba ja Zwezi, ba ja bà ba yun tián tè, ba nø bùri *bùrà tè yáá con. ⁶⁷ Ba swìn, ba wú: «Swìn nø con dè, n nø yí *Kørisø». Zwezi ma le ba, v wú: «À nø swìn ku á con, á bá pa ku cígá. ⁶⁸ Á ma nø bwe aba bwiø nødu, á bá le nø. ⁶⁹ Ku nø zigi síún, *Løzwønø-Biu§ tè wá jøn Yü tè, v nø wulø tè me yuu wa, jizøn* vøn nø». ⁷⁰ Ba mama tè dàñ ma swìn, ba wú: «Ku mù yiri nø, n yí Yü-Biu?» Zwezi ma le ba, v wú: «Á yí wá, ndø á nø swìn nøtu».

† 22:47 22.47 Ku nøtu tè yí *Zwifø-ba yofwamùn, dè ba nø jéri duøn, nø à yèø dè ba nø vøli duøn sán, sè ba na duøn. ‡ 22:48 22.48 Zwezi yí v tètø yoo nø v swìn. § 22:69 22.69 Zwezi yí v tètø yoo nø v swìn. * 22:69 22.69 Ka jøn piú jizèn vøn nø yí dun bwáí.

71 Ba dàñ ma swìn, ba wú: «Nè kúù ba làà pià, sè ba biri nèba yoo don. Nè tètè nì ku v nii wa».

23

Ba ja Zwezi, ba va Pilatè yáá con

(Matíè 27.11-14; Marèkè 15.2-5; Zwan 18.28-38; Tòtvunan 4.25-28)

1 *Zwifè-ba *nèkwina, dè Yü *jonwana yun tián tè, dè Yü nii *yènu tián tè mama ken duèn, ba zàn ba ja Zwezi, ba ja va *Pilatè yáá con. 2 Ba swìn ba zigi Zwezi nè, ba wú: «Nè ni bèè wà tè, dè v sugè nè luu dwíí tè, v kèni *Romè-ba nè. U cì, sè ba dàn ká ñwín lanpoo, ba pa Romè-ba piú nèfaru tè nè, v ga wú, v mù nè yì *Kèrisè, ku dèñ nè yì piú». 3 Pilatè dàñ ma wulè wá v bwe, v wú: «N mù nè yì Zwifè-ba piú tè?» Zwezi ma le wá, v wú: «Mè ku yì nètu, ndè n nè swìn tè».

4 Pilatè ma swìn Yü jonwana yun tián tè, dè laluu tè con, v wú: «À ba yolwan na bèè wà tè yuu wa». 5 Yá ba tè zigi diàn ku yuu wa, ba swìn, ba wú: «U kàrà tè, v nè kàri Zwide nagwanaa tè mama wa, sugè là tè, ka kèni Romè-ba nè, ku nè zigi Galile nagwanaa, ku ja ba ku nan yèbè».

Pilatè pin, ba ja Zwezi, ba va Erode yáá con

6 Máná tè wa, *Pilatè nè nì tè yìèñ tèntè, v bwe, sè v lwarì, dè Zwezi nè yì Galile tiú. 7-8 U nè twi, v nì dè, ku yì nètu, v lwarì dè, v nan piú *Erode payuu tè wa. Ku diàn dáá, Erode nè nì dè, ba swìn Zwezi yoo. U pià, sè v na Zwezi, v dè yà buja dè, Zwezi wá fwa yomulu don, v biri wá. Erode dè yà twi ku máná tè wa, *Zwerizalemè wa. Ku mù nè pin, Pilatè pa, ba ja Zwezi, ba va, ba pa Erode nè. Máná tè wa, v nè nì Zwezi, v piú poli zènzèn. 9 Piú Erode bwe Zwezi bwie kapupu, yá Zwezi ga wá wá le. 10 *Zwifè-ba Yü *jonwana yun tián tè, dè Yü nii *yènu tián tè dè yà ziga lá, ba swìn sulwana ba ziga Zwezi nè. 11 Erode dè v pamana tè wulè ba muja wá. Ba nè mun wá, ba zwèè, ba ti ganmulu, ba ma zu wá, ba ga pa ba pii ba ja wá, ba va Pilatè con. 12 Ku diun tè nè, piú Erode dè Pilatè pii ba jì dabara, ndè ku tà ba mù yà nè duja duèn fuèn.

Ba biri Zwezi bìnà, sè ba gu wá

(Matíè 27.15-30; Marèkè 15.6-19; Zwan 18.39-19.16)

13 *Pilatè ken *Zwifè-ba Yü *jonwana yun tián, dè Zwifè-ba yun tián tè, dè laluu tè duèn nè, 14 v ga swìn ba con, v wú: «Á jun bèè wà tè, á ja bà, á ga á wú, v sugè là, v kèni *Romè-ba nè. À mù nè bwe wá á yáá con, à mù wá yolwan nèdu ni, tè mù yìèñ tèntè wa, á nè swìn á zigi v nè. 15 Piú *Erode dè wá yoo ni v yuu wa. Ku mù nè pin, v pa ba pii ba ja wá, ba bà nè con. Bèè wà tè wá yoo fwa, ku nè mè, sè ba gu wá, ku yiri nè. 16 À dàñ wá pa, ba mà wá, ba ga ti wá ba dugu». 17 [Ku yà yì kálú, *Pakè canà mama nè yì, sè ba dugu bán diè liù nèdu.] 18 Ba mama tè twá duèn, ba bubwi, ba wú: «Pa, ba gu wá tè, sè ba ga dugu Barabasè!» 19 Ku Barabasè tèntè zàn v sugu *Zwerizalemè tián, v kèni Romè-ba nè, máná don wa. Ku tè súri laguri don nè, v nè fwa. Ku mù nè pin, ba yà jun wá, ba kè bán diè. 20 Pilatè nè pià, sè v dugu Zwezi tè, v dàñ pii v kúù tì sugu, sè v swìn là tè con. 21 Là tè dàñ cèrì, ba wú: «Pa, sè ba paa wá dagarv yuu wa! Pa, sè ba paa wá dagarv yuu wa!» 22 Pilatè kúù bwe, v swìn ba con, nèè batwa nii nè, v wú: «Bèèèè yokukwìun nè, v fwa? À mù wá yoo ni v yuu

wa, ku nè mɛ, sɛ ba gu wá ku yiri. À dàń wá pa, ba mà wá, à ga tí wá ba dɔgu». ²³ Yá lià tɛ dàń tɛ bubwi, ba kɛni yu nè, ba wú, v pa, sɛ ba paa Zwezi dagarv tɛ yuu wa. Ba bubwiɛ tɛ kálí Pilatɛ. ²⁴ Pilatɛ ma sɛe, sɛ v fwa ku tɛ, ba nè pià. ²⁵ U ma tí Zwezi, v pa ba, sɛ ba ma fwa ku tɛ, ba nè pià. U dàń ga dɔgu bɛɛ tɛ, ba nè lòri. U mù liù tɛ, v nè sugɛ lià duɛn v kɛni Romɛ-ba nè, v ga fwa laguri dɛ. Ku mù nè pin, ba ma kɛ wá bán diè.

Pamana ja Zwezi, ba vɛlɛ v guri bwálí

(Matíɛ 27.31-34; Marɛkɛ 15.20-23)

²⁶ Pamana tɛ nè ja Zwezi, ba vɛli máná tɛ wa, ba jóri bɛɛ don, ba nè bonɛ «Simon, Sirenɛ tíú», dɛ v naɲa gau v biàn. Ba jun ku bɛɛ tɛ, ba jon Zwezi dagarv tɛ, ba ma zin wá, v ja pii v wulɛ Zwezi kwa. ²⁷ Lià zɛnzɛn piú Zwezi kwa, dɛ kana ba nè wori, ba ga zalɛ ba jìàn. ²⁸ Zwezi ma pii v vɛvəri, v swìn ba con, v wú: «*Zwerizalemɛ tíàn kana-ba, á dàńá ká kwi á pa à mù nè! Á kwíá á pa á mù dɛ á bia nè! ²⁹ Máná don wá bà, ba nè wá swìn, ba wú: «Pupwɛn wulɛ dɛ kana tɛ, ba nè wàri biú ba luri. Pupwɛn wulɛ dɛ ba tɛ, ba nè wá luri dɛ mama. Pupwɛn wulɛ dɛ ba tɛ, biú wá ba nyuni nè nyua». ³⁰ Ku máná tɛ wa, lià wá lòri pɛɛn, sɛ tɛ tu ba yuu nè, dɛ ba lòri dɛdwɛlɛn, sɛ tɛ dɛ pí ba yuu nè. ³¹ Dɛ ba nè fwa à mù, à nè yí ndɛ dalv nè nɛtv, ba wá fwa á mù, Zwerizalemɛ tíàn, á nè yí ndɛ dakuran nè, ba dwen nɛtv». ³² Pamana tɛ nè jɛ Zwezi, ba vɛlɛ, sɛ ba gu, máná tɛ wa, ba jun yolwanfwana bɛlɛ, dɛ ba kɛ lá, ba súri Zwezi nè, sɛ ba gu dɛ wá.

Ba paa Zwezi dagarv yuu wa

(Matíɛ 27.35-44; Marɛkɛ 15.24-32; Zwan 19.16-24)

³³ Pamana tɛ nè vɛli, ba yí bwálí tɛ, ba nè bonɛ «yuzvɲa bwálí» tɛ, máná tɛ, ba paa Zwezi dagarv tɛ yuu lá nè. Ba paa yolwanfwana bɛlɛ tɛ dɛ dagarv bɛlɛ duɛn yuu, v don v jizɛn yuu, v don tɛ dɛ v jigwiɛ yuu. ³⁴ Zwezi dàń ma swìn, v wú: «À nyina, ba yèri ku tɛ, ba nè fwa. Ku mù yiri nè, kwɛn ba cuna tɛ, n li n mù dɛ ba mù pwɛrɛ wa». Ba tá kwé, ba ma tàrà v ganan. ³⁵ Lià ziga lá, ba ywàńá ku tɛ nè fwa. *Zwifɛ-ba yun tíàn tɛ mù wulɛ ba muɲa wá, ba ga swìn, ba wú: «D jon lià duɛn, v nè yí *Kerisɛ tɛ, Yu nè kúri, sɛ v jon v tɛtɛ». ³⁶ Pamana tɛ dɛ wulɛ ba muɲa wá, ba fàrv ba yí v yira, ba làri divɛn nyunv n nè, ³⁷ ba ga swìn, ba wú: «N cígá nè yí Zwifɛ-ba piú, sɛ n tɛtɛ dàń jon n tiàn!» ³⁸ Ba ken púpúná duɛn v yuu con nè, ba wú: «D tɛ nè yí Zwifɛ-ba piú». ³⁹ Yolwanfwanv tɛ don, ba nè paa dagarv tɛ yuu, dɛ wulɛ v twín wá, v wú: «N nè yí Kerisɛ, jon n tɛtɛ tíàn, sɛ n ga jon nɛba, n kɛ lá!» ⁴⁰ U don tɛ dàń caga v nii nè, v ga swìn, v wú: «N mù, n ba Yu fɛn dɛri, n mù liù tɛ, n mù dɛ v mù mɛ, nè wulɛ tɛ càń tɛtɛ wa? ⁴¹ Ku yí ku twá, nè mù tutvɛɛ nè. Ku mù nè pin, nè mù bɛlɛ tɛ mɛ, sɛ nè dé càń tɛ tɛ. Yá v mù wá won mama fwa, ku nè lwara». ⁴² Ku kwa nè, v swìn Zwezi con, v wú: «Lií à yoo, máná tɛ wa, n nè wá dé n pàri tɛ». ⁴³ Zwezi ma le wá, v wú: «Cígá mama, à mù nè swìn ku n con: Zèn, n wá yá dɛ nè Yu *sàń nè».

Zwezi tíàn tɛ yoo

(Matíɛ 27.45-56; Marɛkɛ 15.33-41; Zwan 19.25-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Ku nè zigí lugu fugɛ bɛlɛ máná wa, yicav tɛ kúv ba poni jɛ, yikunu ga piú tia tɛ mama nè, ku ja va dɛdɛni lugu batwa. *Zwifɛ-ba Yu *diè

mimii gànù tɛ crɪ * bələ. ⁴⁶ Zwezi bubwi v kə yu nɛ, v ga swɪn, v wú: «À nyuna, à ken à mu tɛ n juun wa». U nɛ swɪn tɛ sùràn tɛ kwa nɛ, nɛ v mu zwèe. ⁴⁷ *Romə-ba pamana bíí yuu tíú tɛ nɛ nɪ ku tɛ nɛ tun, v pɪn dun Yu nɛ, v ga swɪn, v wú: «Cígá mama, bæ wà tɛ yà yɪ cígá tíú». ⁴⁸ Lalus tɛ mama nɛ twi, ba na yoo tɛ nɛ tun, píí ba viri, dɛ ba zalɪ ba jìàn nɛ dɛ pucunɪ. ⁴⁹ Ba tɛ mama nɛ yèé Zwezi, dɛ kana tɛ nɛ kwé wá ba nan Galile nagwanaa, dɛ yà ziga yɪɬna, ba ga ywǎjá won tɛ nɛ tunja.

Zwezi ləbəri wa kənu yoo

(Matíə 27.57-61; Marəkə 15.42-47; Zwan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Bɛɛ don yà wulə lià tɛ nɛ bùrì bùrà tɛ wa, v yurɪ nɛ Zwuzefə. U nan *Zwifə-ba tuv don, ba nɛ boŋə <Arimate>. U yɪ cígá tíú, v ga jə bɪcabwanu dɛ. U yà yɪ liù tɛ, v nɛ dānɪ, sɛ Yu dé v pàrì tɛ. U mù bæ tɛntɛ wá sɛe, v twá v duan tɛ nɛ bùrì bùrà tɛ ba yofwanɛ tɛ wa. ⁵² U vɛli v yí *Pilatə, v ga lòrì cwəŋə, sɛ v gùrì Zwezi. ⁵³ U h wá dagarv tɛ yuu, v kə tia, v pəpəni ku, v kə ganpon wa. U dān ja wá va, v tún ləbəri wa, ba nɛ kua più kapan wa, ba nɛ tɛ wá liù lá ken. ⁵⁴ Zwifə-ba *sié dun tɛ yà bwələ. Ku mù nɛ pɪn, lià tɛ mama wulə ba kəni ba sírí.

⁵⁵ Kana tɛ nɛ nan Galile nagwanaa, ba twá Zwezi kwa, ba bà tɛ kwé Zwuzefə, ba va ba na ləbəri tɛ, dɛ nɛtv tɛ, ba nɛ ken Zwezi buu tɛ wa. ⁵⁶ Ba nɛ píí, ba vii, ba tanɪ turalɪ dɛ turalɪ nuga, ba kə duən nɛ. Ba síí, ku kwa nɛ, ndə Yu *nii yìèn tɛ, v nɛ pɪn *Moyizə nɛ, nɛ birɪ, sɛ ku fwa nɛtv tɛ *sié dun nɛ.

24

Zwezi bwɪn v nan tɪan wa

(Matíə 28.1-10; Marəkə 16.1-11; Zwan 20.1-10)

¹ *Zwifə-ba *sié dun tɛ tikunɪ nɛ, kana tɛ zàn jjuv fuən fuən, ba zɪn tralɪ tɛ, ba nɛ kwen, ba ja va ləbəri tɛ nii nɛ. ² Ba nɛ vɛli ba yí lá nɛ, ba nɪ dɛ, kapan tɛ bəbəlɪ, ku nan ləbəri tɛ nii nɛ. ³ Ba dān zva ba yí lá, ba ga na dɛ, *Yuu-Tiu Zwezi tɪɪ tɛ tɛlə lá nɛ. ⁴ Ba nɛ yà yèrì ku tɛ, ba nɛ wá swɪn ku yuu wa, dɛ nɛn lià bələ, ba nɛ zva ganpwənə, tɛ nɛ cɪcɪlɪ, ba twi, ba nan ba nɛ. ⁵ Fɛn dān nɛ zva ba, yá ba kə ba yáá tia. Lià tɛ dān swɪn ba con, ba wú: «Bèèè nɛ pɪn, á pià liù tɛ, v nɛ wulə mu wa, tɪga wa? ⁶ U tɛlə yəbə. U pií v bwɪn v nan tɪan wa. Á pirə á líí á tiàn nɛtv tɛ, v nɛ swɪn á con, dɛ v tɛ wulə Galile nagwanaa wa. ⁷ U swɪn, v wú dɛ, ku mɛ, sɛ ba ja *Ləzwənə-Biu* tɛ, ba pa lià tɛ nɛ, ba nɛ yɪ cuna lià, sɛ ba paa wá dagarv yuu, sɛ v ga pií v bwɪn v nan tɪan batwa nii nɛ». ⁸ Ba dān ma pií ba líí Zwezi sùràn tɛ yoo.

⁹ Ba nan ləbəri tɛ wa, ba pií ba ja tɛ yìèn tɛntɛ mama, ba va ba swɪn Zwezi *tuntuna fugə nɛdv tɛ dɛ lià tɛ duən tɛ mama con. ¹⁰ Ba mù kana tɛntɛ, ba nɛ swɪn tɛ yìèn tɛ tuntuna tɛ con nɛ yɪ: Mari Madələnə, Zwanə, Zwakə nuu Mari, dɛ ba duən tɛ nɛ yun dɛ ba. ¹¹ Yá tuntuna tɛ bún dɛ, kana tɛ sùràn tɛ yɪ yomanan. Ku pa, ba wà tɛ cígá nɛ pɪn. ¹² Yá Piyerə dɛ kúò zàn v dəri, v va ləbəri tɛ nii nɛ. U nɛ kwá tia v ywǎn, v nɪ ganan

* **23:44-45** 23.44-45 Mimii gànù tɛntɛ nɛ pwèe bwálí tɛ, Yu jɔŋwana yun tiàn nəkwa tɛ cɪcɪ nɛ yáá zv, v fwa *jɔŋjɛ tɛ v pɪn Yu nɛ, dɛ lià tɛ duən tɛ nɛ zwɪ, ba mɛ lá tɛ duən nɛ. Gànù tɛntɛ crɪ tɛ birɪ dɛ, liù mama dān wáá Yu yɪra, v yí. * **24:7** 24.7 Zwezi yɪ v tɛtə yoo nɛ v swɪn.

tə, ba nə ma pəpəni Zwezi tə, də tə cici nə tégé tia. Ku yoo tə nə tun tə gwárí wá. U ma pii v va sán.

*Zwezi nan v karbia bələ nə Emayisə cwənjə yuu wa
(Marəkə 16.12-13)*

¹³ Ku diun tə tətə nə, Zwezi karbia bələ yà vələ tiv don, ba ma bonə <Emayisə>. Ku tiv tə də *Zwerizalemə yí kilometərə fugə nədɔ. ¹⁴ Ba yà wulə ba swin yièn tə mama nə tun tə yoo. ¹⁵ Ba nə wulə ba swin tə yièn təntə, máná tə wa, Zwezi twi, v də ba kə duən, ba vəli cwənjə tə yuu wa. ¹⁶ Ba ni wá, yà won yà cìgà, ku pa ba wà wá lwarɔ. ¹⁷ U swin ba con, v wú: «Bèèèe yuu wa nə, á ve də á vəli?» Ba cwən ba zɪɪ, ba yéé ga ŋwín. ¹⁸ Ba wa liù don, ba nə bonə Kəleyopasə, ma le wá, v wú: «N mù cici nə yɪ vee, n nə wulə Zwerizalemə wa, n nə yəri yièn tə, tə nə tun lá, dian tətə nii nə?» ¹⁹ U ma le ba, v wú: «Bèèèe yièn nə?» Ba ma le wá, ba wú: «Yoo tə nə yí *Nazaretə Zwezi, v nə yɪ Yɪ nii *sùsùndɔ, v nə jun diàn Yɪ də *Yizərayelə lià tə mama yáá con, v tɔtɔnan də v nii sùràn wa nə. ²⁰ Nətu tə nə Yɪ *jonwana yun tián, də lià tə nə buri bura yáá tián tə nə jun wá ba pa, ba buri v gurɔ bura, ba ga pa, ba paa wá dagarɔ yuu wa. ²¹ Yá nə də yà ga jə yala də, v mù yà nə wá jon Yizərayelə lɔv lià. Yá də ku mama, zən ku tə dian batwa nə tə yièn tə nə tun. ²² Ku nə dwən nətu, nə púli tə wa kana duən gwárí nəba zənzən. Kana təntə vəli, ku jɪv tə fuən fuən ləbəri tə nii nə, ²³ ba ga na də, Zwezi tɪɪ tə təlɔ lá nə. Ba pii ba bà, ba wú, *malike nan ba nə, tə ga swin ba con, tə wú, Zwezi wulə v mu wa. ²⁴ Nə wa lià duən, ba nə yun də nəba, vəli ləbəri tə nii, ba ga na tə yièn tə, ndə kana tə nə swin nətu tə, yá ba wà Zwezi ni». ²⁵ Zwezi ma swin ba con, v wú: «Á mù lià tə, á nə ba yuu jə, á ga wà cígá pin lala Yɪ nii sùsùndə tə sùràn tə mama nə: ²⁶ *Kərisə tə, Yɪ nə tun tə, yà me, sə v dé cən nətu, sə v ma zv v dun tə wa». ²⁷ U dān ma twá *Moyizə, də Yɪ nii sùsùndə tə duən tə nii sùràn tə nə, v man yoo tə mama Yɪ sagɪ tə nə swin v yuu wa.

²⁸ Máná tə, ba nə vəli, ba bwələ tiv tə, Zwezi fwa, ndə v le v vələ yáá con. ²⁹ Ba dān ma kálí wá, ba swin v con, ba wú: «Zɪɪ də nəba, yɪ tua, tia yí ku zwèe». U ma zv, v zuri ba con. ³⁰ Ba nə wulə ba dé máná tə wa, v ti dipen tə, v kə Yɪ lèèèe, v ga fɔ ku, v pa ba. ³¹ Ba yíá sùrú v yuu wa, ba nə lwarɔ wá ba zwèe, v jén ba yáá con. ³² Ba dān ma swin duən nə, ba wú: «D nə swin də nəba, v gùli yièn tə dən, tə nə púpúní Yɪ sagɪ tə wa, v biri nəba cwənjə tə yuu, yá ba nə bican nə dé nə?» ³³ Ba bɪbarɪ ba zàn lala, ba pii ba va Zwerizalemə. Ba vəli ba na karbia fugə nədɔ tə, də ba twá duən tə, ba kun duən nə. ³⁴ Karbia fugə də nədɔ dān ma swin ba con, ba wú: «*Yuu-Tiu cígá mama pii v bwin, v nan tian wa, v biri v tiàn Simon† nə». ³⁵ Ba lià bələ tə dān ma man ku tə nə yí ba cwənjə tə yuu wa, ba biri ba. Ba twi, ba man də, ba lwarɔ də, ku yɪ v mù, máná tə wa, v nə wulə v fwɪ dipen tə.

*Zwezi biri v tiàn v tɔtɔna tə nə
(Marəkə 16.14-18; Zwan 20.19-29; Matie 28.16-20; Tɔtɔnan 1.1-8)*

³⁶ Ba nə wulə ba swin máná tə wa, Zwezi tətə twi, v bà, v nan ba tətənjɪ wa, v ga jun ba, v wú: «Bican siə wá yà də aba!» ³⁷ Ba zəzəgə, fən ga zv

† 24:34 24.34 Simon yɪ Zwezi karbiu Piyərə yiri don.

ba zənzən, ba buŋa də, ku yɪ ciru nə nan ba nə. ³⁸ Zwezi ma swɪn ba con, v wú: «Bèèè nə pɪn, ku ma gwári aba, yá pubunyirə tɛ tɛ də ga wulə də aba? ³⁹ Á ywàŋá à jìàn də à nɛɛ. Ku cígá yɪ à mù! Á dwièn à yɪra, á ga na! Círu ba yatana də kurən jə, ndə à nə jə tɛ, à zɪga nətən». ⁴⁰ U nə wulə v swɪn ku nɛtɔ, v bɪrɪ ba v jìàn də v nɛɛ. ⁴¹ Pupwən zua ba, ba ga tɛ wà cígá pɪn, ba zwèe, ku nə gwári ba tɛ yɪrɪ. Zwezi bwe ba, v wú: «Á ba won jə yəbə, ba nə dé, naaa?» ⁴² Ba ma pa wá fəli kɪkav, ku nə wùè. ⁴³ U jon ku, v dé ba mama tɛ yíá wa.

Zwezi pɪn tɔtɔŋɪ v tɔntɔna tɛ nə

⁴⁴ Zwezi swɪn v *tɔntɔna tɛ con, v wú: «Mə ku nə, à nə swɪn á con, də à nə yɪn də aba. Á swɪn də yìèn tɛ mama, ba nə púpúní Yɪ *nii tɛ wa, v nə pɪn *Moyizə nə, də Yɪ nii *sùsùnà saga tɛ wa, də gwaran saga wa, à yuu wa mɛ, sɛ tɛ nii sù». ⁴⁵ U sùrí ba yíá, sɛ ba nì yìèn tɛ dèñ, tɛ nə púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa. ⁴⁶ U swɪn ba con, v wú: «Ku púpúní saga tɛntɛ wa, ku wú də, *Kərisə mɛ, sɛ v dí càn, v tɪ, v ga píí v bwin v nan tɪan wa, dian batwa nii nə. ⁴⁷ Ku mɛ, sɛ ba zɪɠɪ *Zwerizalemə nə, ba swɪn v yɪrɪ yuu wa sɔywáŋú tɛ, ba pa lɔv dwíé tɛ mama nə. Ba bon ba, sɛ ba vɛvəri ba kwa, sɛ ba ma sá ba cuna, sɛ Yɪ ga kwɛn tɛ v lɪ v mù də ba pwərə wa. ⁴⁸ Á yɪ là tɛ, á nə wáá á bɪrɪ, də á nɪ yìèn tɛntɛ. ⁴⁹ Ku tɛ, à nyɪna nə kàn nii də à wá pa aba tɛ, ku wá bà á yuu wa. Yá á nə mɛ, sɛ á yà tɪu tɛ wa, ku ja vɛlə, á nə wá sù də diàn tɛ, tɛ nə wá nan Yɪ nə, tɛ bà».

Zwezi Kərisə píí v va Yɪ sàñ (Marəkə 16.19-20; Tɔtɔnan 1.9-12)

⁵⁰ Zwezi jɪn ba, v ja va Betani tɪu con, v zìn v jìàn, v lòrɪ Yɪ, sɛ v fwa zəni ba yuu wa. ⁵¹ Máná tɛ, v nə wulə v fwa zəni ba yuu wa, v zàn v pwèè də ba, v ga zàn v di yɪ. ⁵² Ba də tɪa ba nadwana yuu, ba ga bu v nə. Yá ku kwa nə, ba píí ba va *Zwerizalemə də pupwən. ⁵³ Dɪɪn mama ba yáá va *Zwifə-ba Yɪ *diè tɛ wa, ba bwi Yɪ nə.

Zwezi-Kərisə sɔywáńú sagi tə, Zwan nə púpóní Zwan sagi tə yuu wa sɔgɔ

Lìu tə, ɔ nə púpóní sagi kɔ tə

Zwan ɣi Zwezi karbiə fugə bələ tə wa liù don. Mə ɔ mù karbiu təntə nə gùni ɔ kə Zwezi con máná tə, ba nə wulə ba dé *Yuu-Tiu *nimaru wodiu tə. Zwan ba ɔ tətə ɣiri bonə mama. Ʋ bonə ɔ tiàn <karbiu tə don tə ba wa liù tə, Zwezi yà nə swə tə>.

Zwan púpóní yìèn mancɔn, Zwezi nə fwa tiə yuu wa, ndə ɔ duən tə nə. Ʋ púpóní tə duən də, tə nə tələ ba duən tə saga tə wa. Yá ɔ dàń ken kajańa zənzən, ɔ gwín Zwezi sùràn tə də ɔ tutɔnan tə dən ɔ biri. Matie də Marəkə də Likə nə dí yáá ba púpóní ba sɔywáńá tə. Kɔ kwa nə nə, kɔ wáá kɔ pɔn Zwan púpóní ɔ sɔywáńú tə Azi nagwanaa wa Efezə nə.

Lìà tə nə, Zwan nə púpóní

Zwan yəə də, ɔ lià tə nə, ɔ nə púpóní, ba yəə Zwezi sùràn tə də ɔ tutɔnan tə, tə nə wulə sɔywáńú saga batwa tə wa. Ʋ dàń pià ɔ súri yìèn duən tə nə, ɔ pa ba.

Sagi tə wa sɔgɔ

Zwan sagi tə ba nyɔn ndə Matie də Marəkə də Likə saga tə nə. Zwan pià, sə liù tə, ɔ nə kəri ɔ sagi tə, sə ɔ lwarɔ də, Zwezi ɣi liù tə, Yɔi nə tɔn. Yɔi nii *sùsùná dí yáá ba swín ɔ yoo, də ɔ ɣi Yɔi-Biu. Zwan púpóní ɔ sagi tə sɔyɔn bələ yuu wa, tə mù nə ɣi, sə lià kə ba waa Zwezi-*Kərisə nə, də mu tə, kɔ nə ba zwèè Yɔi con.

*Zwezi-Kərisə ɣi Yɔi sɔgɔ
(1 Zwan 1.1-3; 5.20)*

¹ Yɔi sɔgɔ tə yà nə wulə, də lɔɔ tə wà fwa. Sɔgɔ tə wulə də Yɔi. Yá kɔ mù sɔgɔ tə yà nə ɣi Yɔi. ² Də lɔɔ tə wà fwa, kɔ mù yà nə wulə də Yɔi. ³ Yɔi twá də kɔ mù sɔgɔ tə, ɔ ma fwa won mama. Won mama tələ, kɔ nə tà kɔ mù sɔgɔ təntə, nə Yɔi ma fwa kɔ. ⁴ Mə kɔ mù sɔgɔ təntə nə pɔn mu ləzoni nə. Yá kɔ mù nə pɔn poni ləzoni nə. ⁵ Poni yáá pɔpɔlɔ yikunu wa. Yá yikunu tə wà poni yáá nə cì.

⁶ Yɔi nə tɔn bæ don, ɔ ɣiri nə ɣi Zwan*. ⁷ Ʋ mù nə yəə poni tə. Ʋ dàń twi, sə ɔ biri poni nə ɣi nətu, sə lià tə mama twá ɔ nii sùràn tə nə, ba kə ba waa liù tə nə, ɔ nə ɣi poni. ⁸ Zwan tətə yà nə tà poni tə. Ʋ ɣi ɔ twi, sə ɔ biri poni nə ɣi nətu. ⁹ Sɔgɔ təntə nə ɣi cígá cígá poni. Kɔ mù nə twi lɔɔ wa, kɔ pɔrɔ ləzoni mama. ¹⁰ Kɔ mù Yɔi sɔgɔ təntə yà nə wulə lɔɔ tə wa. Yɔi twá sɔgɔ tə nə, ɔ ma fwa lɔɔ. Yá lià tə lɔɔ nə ti ba ga wà kɔ lwarɔ. ¹¹ Kɔ sɔgɔ təntə twi kɔ dwí tiàn con, ba lɔɔ nii wa, yá ba ga wà kɔ sèe. ¹² Lià tə mama, ba nə sèe kɔ, yá ba kə ba waa kɔ nə, kɔ pɔn cwəńə ba mù

* 1:6 Kɔ mù Zwan təntə nə ɣi *Zwan-Batisə, ɔ nə li lià níá wa, kɔ twá də Yɔi ɣiri.

lià tǝntǝ nǝ, sǝ ba ji Yɪ bia. ¹³ Ba nǝ ya Yɪ bia, ku tà ku twá dǝ lǝzoni lɔrɪ, nǝ à yǝǝ lǝzwǝnǝ fɪra nǝ. Ku yɪ ku twá dǝ Yɪ fɪra, ba ma yɪ ɔ bia.

¹⁴ Ku mù Yɪ sɔgb tǝntǝ jigǝ lǝzwǝnǝ. Liù tǝntǝ yɪn nǝ tǝtǝŋi wa. Nǝ nɪ ɔ dun tǝ. Dun tǝntǝ yɪ ɔ nyɪna Yɪ nǝ pɪn wá. Ku yɪ bidba kǝlǝn tǝ dun nǝ. U súǝ dǝ pubwanɔ dǝ cǐgá. ¹⁵ Zwan swɪn ɔ yoo, ɔ bɪrɪ ɔ bubwi, ɔ wú: «Mǝ ɔ mù yoo nǝ à swɪn dǝ, liù don wulǝ à kwa ɔ biàn. U mù nǝ dwǝ nǝ. U yá dí yáá ɔ wulǝ, dǝ à tǝ tǝlǝ. ¹⁶ Nǝ mama nɪ nǝ tori ɔ jɪǝ tǝ wa. Nǝ nɪ tǝ, tǝ pú duǝn kwa, wuuu. ¹⁷ Yɪ twá dǝ *Moyizǝ, ɔ ma pa nǝba ɔ *nii tǝ. Yá ɔ kúǝ twá dǝ Zwezi-*Kǝrisǝ, ɔ ma fwa ɔ pubwanɔ tǝ nǝ yɪra, ɔ ga pa nǝba ɔ cǐgá tǝ. ¹⁸ Liù tǝ wá Yɪ nɪ mama. Bidba kǝlǝn tǝ nǝ pɪn, ba lwarɪ Yɪ. U mù dǝ Yɪ nǝ yɪ nǝɔ, ɔ ga wulǝ ɔ nyɪna Yɪ sǝpuni nǝ».

Kɔ tǝ, Zwan-Batisǝ nǝ swɪn ɔ bɪrɪ

(Matǝ 3.1-12; Marǝkǝ 1.1-18; Likǝ 3.15-18; Zwan 5.33-36)

¹⁹ *Zwifǝ-ba yun tián nǝ zɪgɪ *Zwerizalemǝ nǝ, ba tɔn Yɪ *jɔŋwana tǝ, dǝ *Levi dwii tǝ wa lià duǝn Zwan con. Ba dǝn ɔvǝli ba yí wá, ba bwe wá, ba wú: «N mù nǝ yɪ wáa?» Nǝn, ku tǝ, Zwan nǝ swɪn ɔ bɪrɪ, ku máŋá tǝ wa. ²⁰ Zwan swɪn ku cǐgá tǝ, ɔ bɪrɪ ba, ɔ wú: «À mù nǝ tǝ *Kǝrisǝ!»

²¹ Ba tǝ ma bwe wá, ba wú: «N mù dǝn nǝ yɪ wáa? N yɪ Yɪ nii *sùsùnù Eli naaa?» U ma le ba, ɔ wú: «À mù nǝ tǝ Eli!» Ba tǝ ma bwe wá, ba wú: «N yɪ Yɪ nii sùsùnà tǝ naaa?» U ma kúǝ le, ɔ wú: «À mù nǝ tǝ Yɪ nii sùsùnà tǝ!» ²² Ba dǝn ma swɪn ɔ con, ba wú: «N mù dǝn nǝ yɪ wáa? Nǝ pià kori, sǝ nǝ ja pii nǝ va nǝ pa lià tǝ nǝ, ba nǝ tun nǝba. Bǝǝǝ nǝ n tǝtǝ buŋa dǝ, n yɪ?» ²³ Zwan-Batisǝ ma le, ɔ wú: «À yɪ bǝǝ tǝ, Yɪ nii sùsùnù *Ezayi nǝ swɪn ɔ yoo dǝ, ɔ bubwi kasɔɔ lanworu wa, ɔ wú:

«Á kwɪan *Yuu-Tiu cwǝŋǝ tǝ, á pa ka ya mǝnǝ mǝnǝ».

²⁴ Lià tǝ, ba yǝ nǝ tɔn Zwan-Batisǝ con, ba duǝn yǝ yɪ *Farɪzɪan-ba. ²⁵ Ba ma bwe wá, ba wú: «N mù nǝ nǝ tǝ Kǝrisǝ, n ma kúǝ tǝ Eli, n ma kúǝ tǝ Yɪ nii sùsùnù tǝ, bǝǝǝ nǝ pɪn, n dǝn ma li lià níá wa, ku twá dǝ Yɪ yɪrɪ?»

²⁶ Zwan-Batisǝ ma le ba, ɔ wú: «À mù yɪ à li lià tǝ níá wa. Yá á tǝtǝŋi wa liù wulǝ lá, á nǝ yǝrɪ wá. ²⁷ U mù nǝ wá pú à kwa ɔ bà. À jɪn mùrɪ, sǝ à kòrɪ† ɔ nǝ natura tǝtǝ».

²⁸ Yoo ku tǝ mama yǝ yɪ Betani nǝ, nǝ ku tɔn, Zwurǝdǝn munaa tǝ bɪbɪn tǝ don nǝ, Zwan yǝ nǝ li lià tǝ níá tǝ wa.

Zwezi yɪ Yɪ pabiǝ

²⁹ Ku tɪpɔrɪ nǝ, Zwan-Batisǝ na Zwezi dǝ, ɔ ma biàn ɔ con. U ma swɪn Zwezi yoo lià tǝ con, ɔ wú: «Á nǝŋǝ, Yɪ *pabiǝ tǝ, ka nǝ li lià mama cuna.

³⁰ Mǝ ɔ mù yoo nǝ à swɪn dǝ, ɔ yɪ bǝǝ tǝ, ɔ nǝ wá pú à kwa ɔ bà. U mù nǝ dwǝ nǝ. U yá dí yáá ɔ wulǝ, dǝ à tǝ tǝlǝ. ³¹ À mù yǝ yǝrɪ wá. À mù yɪ à twi, sǝ à lǝ lià níá wa, ku twá dǝ Yɪ yɪrɪ. À twi, sǝ à pa *Yɪzǝrayǝlǝ lià lwarɪ wá». ³²⁻³³ Zwan kúǝ swɪn yoo ku tǝ, ɔ bɪrɪ, ɔ wú: «À mù yǝ yǝrɪ wá. Yá Yɪ tɔn nǝ, sǝ à bà à lǝ lià níá wa. U tɔn nǝ, ɔ ga swɪn dǝ, à wá na Yɪ-*Sɪŋu tǝ, ku cúǝ liù yuu wa. Mǝ ku tíú nǝ li lià Yɪ-*Sɪŋu tǝ wa. À dǝn

† 1:27 1.27 *Zwifǝ-ba con, ba yáa pa yɔŋu, nǝ à yǝǝ liù tǝ, ba nǝ ba wá dun pɪn, sɪn liù nǝǝ, sǝ ku bɪrɪ dǝ, ba sǝǝ wá ndǝ ba vee nǝ ba diǝ wa, nǝ à yǝǝ, sǝ ku bɪrɪ dǝ, ɔ yɪ dun tíú.

ni Y1-S1ju tē, ku nan y1 nē, ndē gunpwənē nē, ku cú ku jèé Zwezi yuu wa. ³⁴ Yá à ni ku, à swìn à b1ri dē, v m̀ nē ya Y1-Biu tē.

Zwezi tēntēn karb1a tē
(Mat1ē 4.18-22)

³⁵ Ku t1pur1 nē, Zwan kùb p1i v bà lá, v m̀ dē v karb1a bēlē. ³⁶ U ni Zwezi, dē v ma kēer1, v ma swìn v yoo, v wú: «Á nējē, Y1 *pab1ē tē nē!» ³⁷ Zwan karb1a bēlē tē ni ku sugv tēntē. Ba dān púé Zwezi kwa. ³⁸ Zwezi vōvēr1 v ywān, dē ku y1 v m̀ kwa nē ba púé. U ma bwe ba, v wú: «Bēēē nē á pià?» Ba ma le wá, ba wú: «Rabi, (ku dēn nē y1 karny1na), n y1 n zur1 yēn nē?» ³⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Á biān, yá á wá na!» Ba dān vēli, ba na bwál1 tē, Zwezi yà nē wulē. Ba dē wá y1n duēn nē ku d1un tē nē. Ku yà y1 ndē dēdēni ni1 lugu ban1a nē.

⁴⁰ Karb1a bēlē tē, ba nē ni Zwan sūrān tē, ba ga p1i ba twá Zwezi nē tē, liū don y1ri nē y1 Andēre. U y1 Simon P1yerē nyānū.

⁴¹ Andēre dān dí yáá, v va v y1 v tētē zōnv Simon, v swìn v con, v wú: «Nē m̀ ni liū tē, v nē y1 Mesi tē». Mesi dēn y1 *Kerisē. ⁴² Andēre dān ma ja Simon, v va Zwezi con. Zwezi ma ywān Simon, v ga swìn, v wú: «N m̀ nē y1 Zwunāsē biū Simon. Ba wá bon mú Sefasē, ku m̀ dēn nē y1 <kapan>.»

Zwezi bon Filipē dē Natanayelē, sē ba twá v nē

⁴³ Ku t1pur1 nē, Zwezi yà pià, sē v va Galile nagwanaa wa. U dān ma va v jér1 Filipē. Zwezi swìn Filipē con, v wú: «Twá à nē!» ⁴⁴ Filipē yà y1 Bētēsay1da tiū. Andēre dē P1yerē dē nan ku m̀ t1v tēntē.

⁴⁵ Filipē dē vēli v jér1 Natanayelē. U ma swìn Natanayelē con, v wú: «Nē ni Zwezi. U y1 *Nazaretē tiū, v ga y1 Zwuzefē biū. Mē v yoo nē swìn Y1 *ni1 sag1 tē wa, v nē p1n *Moyizē nē, dē Y1 ni1 *sūsbnā saga tē wa». ⁴⁶ Natanayelē ma swìn Filipē con, v wú: «Wōzēju wáá Nazaretē nē ku nan1a naaa?» ⁴⁷ Filipē ma le wá, v wú: «Bàá, yá n wá na!» Zwezi na Natanayelē, dē v ma biān v con, v ma swìn v yoo, v wú: «Á nējē, liū tē, v nē y1 *Y1zērayelē liū cígá cígá. U ba liā g1g1ri». ⁴⁸ Natanayelē ma bwe Zwezi, v wú: «N yēé nē yēn nē?» Zwezi ma le wá, v wú: «Á ni mú, dē n yà tē wulē kap1rv tē dēn, dē Filipē tē wá mú bon». ⁴⁹ Natanayelē dān ma p1i, v wú: «Rabi, n m̀ nē y1 Y1-Biu tē! N m̀ nē ga y1 Y1zērayelē liā piū!» ⁵⁰ Zwezi ma swìn v con, v wú: «Á nē swìn dē, à yà ni mú kap1rv tē dēn nē, tē dān nē p1n, n kē n waa à nē. N tē wá na yofaran, tē nē dwē tētē». ⁵¹ Zwezi ma swìn, v sūr1 lá, v wú: «Cígá mama, à m̀ nē swìn ku á con: Á wá na lanworu dē ku sūr1. Yá Y1 *mal1kē d1 dē tē cw1 *Lēzwōnē-Biū‡ tē yuu con».

2

Zwezi vēli f1rú Káná nē

¹ D1an bēlē kwa nē, ba vwē f1rú Káná nē, Galile nagwanaa tē wa. Zwezi nuu dē y1n lá. ² Ba bon Zwezi dē v karb1a tē dē, ba nē wáá, sē ba bà, ku f1rú tē wa. ³ Mānā don wa, divēn tē, ba nē nywìn cānā tē wa, twi tē zwēē. Zwezi nuu tē dān swìn v con, v wú: «Ba kùb ba divēn jē». ⁴ Zwezi ma le

‡ 1:51 1.51 Zwezi y1 v tētē yoo nē v swìn.

u nuu tē, u wú: «Kan, bèèè n pià dē nē? À tūtūnan máǵá tē wà yí!» ⁵ U nuu tē ma swìn tūtūnbia tē con, u wú: «Á fwa ku tē mama, u nē wá swìn á con». ⁶ Sawurēn bardu, ba nē fwa dē kapana, yá zǐga ku bwálí tē wa. Ku nēdu mama ya zwí litērē sapwítwa, nē à yēá bíí. *Zwifē-ba yá kēni níá tē wa, ba ma sun ba tiàn, ndē ku nē yí ba yofwamūn, ba fwa nētu.

⁷ Zwezi ma swìn ba con, u wú: «Á kēnē níá á sú sawurēn tē tē!» Tūtūnā tē ma kē níá ba sú tē nii. ⁸ Zwezi dān ma swìn ba con, u wú: «Á dān kwanja, á ja va á pa liù tē nē, u nē ywǵá wodirēn tē yuu». Ba ma kwán tē, ba ja va, ba pa ku tíu nē. ⁹ Liù tē, u nē ywǵá wodirēn tē yuu, jon níá tēntē, tē nē jigē diven tē, u nyu mancin. U yá yèrì diven tēntē mù nē nan lá bwálí. Yá tūtūnā tē, ba nē kwán níá tē mù yá yēá. Liù tē, u nē ywǵá wodirēn tē yuu, dān ma bon kanbari tē, ¹⁰ u swìn u con, u wú: «Lià tē mama yáá dí yáá, ba pa diven tē, ku nē ywán zēnzēn. Yá máǵá tē wa, lià tē nē nyua ba sú, ku kwa nē, ba dān yáá pa ba diven tē, ku nē ba ywán zēnzēn. N mù yá diven tē, ku nē ywán, ku hà ku yí síún».

¹¹ Mē Zwezi dǐga u Yú diàn mūmūnan tē dēn nētu. Ku yoo tēntē tun Káná nē, Galile nagwanaa tē wa. Ku twá nētu, Zwezi ma biri u dun tē. Yá u karbia tē ken ba waa u nē. ¹² Ku mù tēntē kwa nē, u mù dē u nuu, dē u nyáná tē, dē u karbia tē vèli Kapērēnayimē. Ba wà ku tuv tēntē wa yin ba dání, ba fwa dian bagalı cıci ku wa.

Zwezi dıyı baywələ, u li Yı diè tē wa

(Matıe 12.38-40; 21.12-13; Marəkə 11.15-17; Likə 19.45-46)

¹³ *Zwifē-ba *Pakē cànā tē yá bwələ. Zwezi ma zàn, u va *Zwerizalemē. ¹⁴ U nē yí lá, u vèli *Zwifē-ba Yı *diè dēwoo tē wa. U dān nı baywələ lá, dē ba wulē ba yoli nıan, dē pee dē nasara gunponi*. U na lià duən dē, ba nē tūn ba tabılan, ba ma lárı sēbia. ¹⁵ Zwezi ma zàn u ja ŋoni, u ma fwa fıfıv, u ma dıyı ba mù dē ba nıan tē, dē ba pee tē mama, u li Yı diè dēwoo tē wa. U yıgu sēbilara tē sēbıta tē, u lwá tıa. U yıgu ba tabılan tē, u vèvèri u pú tıa. ¹⁶ Zwezi dān ma swìn lià tē, ba nē yoli nasara gunponi tē con, u wú: «Á lıa tē mù wiēn tēntē yēbē! Á dānā ká ti à nyına Yı diè tē, á ma fwa yolu diè!» ¹⁷ Zwezi nē fwa nētu, u karbia tē líı ba tiàn, dē ku púpúnı Yı sagı tē wa, ku wú: «Sonu tē, à nē jē à pa n diè tē nē, yı ndē mən nē, tē dé à bıcan wa».

¹⁸ Zwifē-ba yun tiàn dān ma bwe Zwezi, ba wú: «Bèèè Yı diàn mūmūn nē, n wá fwa n biri nēba, sē nē ma lwarı dē, n jē cwēŋē, sē n fwa yoo ku tē yiri?» ¹⁹ Zwezi ma le ba, u wú: «Á cùǵá Yı diè ka tē. Yá à wá piı à lwá ka, dian batwa nii nē». ²⁰ Zwifē-ba yun tiàn ma swìn, ba wú: «Ba fwa bına sapwilē dē bardu, sē ba ma lwá Yı diè ka tē, ba pa, ka zwēe. Yá n mù dān wú, n wá lwá ka dian batwa nii nē?»

²¹ Zwezi yá nē swìn, dē Yı diè tē, ku yá yı u tētē yıra tē yoo nē, u swìn. ²² Ku mù nē pın, u karbia tē líı ba tiàn, dē u yá swìn ku yoo tēntē, u nē piı u bwin u nan tıan wa, kwa nē. Yá ba dān pın cıǵá ku tē nē púpúnı Yı sagı tē wa, dē sugv tē nē, Zwezi nē swìn.

Zwezi yēá ləzwəne pubŋa mama

²³ *Pakē cànā tē máǵá wa, Zwezi yá wulē *Zwerizalemē nē. Lià zēnzēn ken ba waa u nē, Yı diàn mūmūnan tē yırı, ba nē nı dē, u fwa. ²⁴ Yá Zwezi

* **2:14** 2.14 Váná tēntē yı ba ma fwa *jōŋi ba pa Yı nē.

bıcan yà wà sun ba yuu wa. U yà yèé ku tē, ba mama nē yi. ²⁵ Zwezi yà tà liù tē, ba nē mē, sē ba swın ku tē liù nē yi, ba bırı wá. U tētē yèé ku tē, ku nē wulē ləzwənē bıcan wa.

3

Zwezi də Nikodemə viyə yoo

(Matıə 18.3; Zwan 1.12-13; 2 Korəntə tıán 5.17)

¹ Βεε don yà wulē *Farızıan-ba wa, v yi *Zwifə-ba pıú, v yırı nē yi Nikodemə. ² Dıın don nē, v zàn v va Zwezi con tıtın nē, v swın v con, v wú: «Karnyına, nē yèé də, n yi liù tē, Yıı nē tun, sē n kārı nēba. Ku mē nē pın, n ma fwa Yıı dıán mımınan tē, liù mama nē wārı v fwa, də Yıı nē tēlé də ku tıú».

³ Zwezi ma le wá, v wú: «Cıgá mama, à mē nē swın ku n con: Liù nē wá v tıán lırı lırdın, v wārı Yıı pərı tē wa liù v yanı». ⁴ Nikodemə ma swın Zwezi con, v wú: «Nətē nē liù wá lırı v tıán lırdın, də v nē yi nəkwiá? U kúú wáá v pıı v zwı v nuu pıú wa, sē v lırı wá, naaa?»

⁵ Zwezi ma le wá, v wú: «Cıgá mama, à mē nē swın ku n con: Dē liù nē wá twá də nıá, də Yıı-*Sıııu tē, v ma lırı v tıán, v wārı Yıı pərı tē wa, v zwı. ⁶ Lıà tē, ba nē yi βeε də kan nē lırı, ba yi ləzwənē dwıı nē tı ba. Yá lıà tē, ba nē yi Yıı-Sıııu tē nē lırı, ba də yi Yıı-Sıııu tē nē tı ba. ⁷ Dán ká pa ku dı n yuu, də à nē swın n con, à wú: Á mē, sē á lırı á tıán lırdın.

⁸ Vıı yi ku fulı bwálı tē nē, ku nē swē. N yáá nēń ku zəzugu, n ga yərı bwálı tē, ku nē naııa, nē à yèé bwálı tē, ku nē vələ. Mē ku yi nətü də liù tē mama, Yıı-Sıııu tē nē lırı». ⁹ Nikodemə dıán ma bwe Zwezi, v wú: «Nətē nē ku nətü tē wáá ku tıııa?»

¹⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «N yi karnyına, n yırı nē nan *Yızərayələ wa. N ga yərı yıən tē tē? ¹¹ Cıgá mama, à mē nē swın ku n con: Nē yáá swın ku tē, nē nē yèé. Nē ga swın nē bırı aba ku tē, nē nē nı. Yá á ba nē sııııı jorı. ¹² Á ba cıgá pın à sııııı tē nē, də à nē swın tıa ka tē yuu yıən tē yoo á con. Nətē nē á dıán wá pa cıgá à sııııı tē nē, də à nē wá swın Yıı sáń yıən tē yoo á con? ¹³ Liù mama tē wá Yıı sáń nē dı, də ku tà *Ləzwənə-Bıı* tē, v nē nan Yıı sáń, v cú.

¹⁴ *Moyızə fwa dən†, v kə yıı nē dav yuu wa, v zıııı lıà tē mama yáá con. Mē nətü tētē nē ba mē, sē ba zııı Ləzwənə-Bıı‡ tē də ba kə yıı nē lıà mama yáá con. ¹⁵ Yá liù tē mama, v dıán nē ken v waa v nē, v wá na mıı tē, ku nē ba zwēe Yıı con. ¹⁶ Cıgá, Yıı sóńı lıà mama zənzən. Ku mē nē pın, v pa v bıdııa kələn tē, sē liù tē mama, v nē ken v waa v nē, v kúú dıán ká jén mama. Yá v wá na mıı tē, ku nē ba zwēe Yıı con. ¹⁷ Yıı mē yá wá v bııı tē tun lıı wa, sē v bııı lıà bııı. Yıı tun wá, sē v jon lıà ba cııa tē wa. ¹⁸ Liù tē, v nē keni v waa v nē wuuu, ba kúú bá bııı ku tıı bııı. Yá liù tē, v nē ba v waa keni v nē, ku tıı bııı dí yáá ka bııı, v nē ba v waa keni Yıı bıdııa kələn tē nē yırı. ¹⁹ Á nēııı, nətü tē ıııı bııı tē nē wá twá, ku ma bá. Poni tııı lıı wa, yá ləzoni ga sóńı yııııı, ba donı ponı tē, ba nē tııııı yolwana tē yırı. ²⁰ Liù tē mama, v nē tııııı yolwana, v culı ponı, v ga ba ponı wa naııa. Fən ja wá, də dıın don v tıııııııııııııı tē nē wá

* **3:13** 3.13 Zwezi yi v tētē yoo nē v swın. † **3:14** 3.14 Ku dən tē yi v fwa ku də cıııa. Dē dən nē dıııı liù, ku tıııı ga ywáń ku, v kúú bá tı. ‡ **3:14** 3.14 Zwezi yi ba nē wá paa wá dagarı tē yuu wa, də v nē wá pııı v va Yıı con tē yoo nē, v swın nətü.

nan poni tē nē yiri. ²¹ Yá liù tē, v nē twá cígá cwəŋə, v yáá bà poni wa, sē v tətʊnɛ tē nan poni tē wa, sē lià mama na, dē v tətʊŋi mama twá Yü fira nē».

Zwan-Batisə kùò swìn Zwezi yoo

(Zwan 1.19-24)

²² Kù mù tētə kwa nē, Zwezi karbɪa tē kwé wá, ba va Zwíde nagwanaa wa. U mù dē ba dǎn yá wulə lá, v ga li lià níá wa, kù twá dē Yü yiri.

²³ Zwan§ dē yá wulə Enon nē, kù nē bwələ dē Salimə. Níá yá dáá kù bwálí tē wa. U dǎn li lià níá wa. Yá lià dǎn yá twi v con, sē v lə ba níá tē wa. ²⁴ Kù mǎǎ́ tē wa, dē ba tē wá Zwan ken bǎn diè wa.

²⁵ Zwan karbɪa tē, dē *Zwifə-ba yuu tiú don, zìn tótúná ba pwərə wa. Ba tótúná tē yí nətʊ liù nē wá sùn v tiàn dē níá, ndə ba nē me, sē ba fwa nətʊ, ba ma zilí Zwifə-ba yofwamɪɔn tē. ²⁶ Zwan karbɪa tē zàn ba va ba yí wá, ba swìn v con, ba wú: «Karnyina, liù don yá yin dē mú, Zwurəden muna tē kwa con. N swìn v yoo n biri nəba. Nəń, v dē wulə v li lià níá wa, kù twá dē Yü yiri. Yá lià tē mama wələ v mù con». ²⁷ Zwan ma le, v wú: «Ləzwənə mama wǎrì won v ni, dē kù nē tà kù tē, Yü nē ken kù diàn v jun wa. ²⁸ Á tətə yəə, dē à swìn à biri dē, à mù nē tà *Kərisə tē. À yí Yü nē tun nē, sē à ya Kərisə yáá, à bà. ²⁹ Kù yí ndə liù nē, v nē jə v kan, v nē pià, sē v swe. Kanbari nē ti v kan. Yá kanbari tē dabɛ tē, v nē jəń v səpuni nē, v yáá cuga kanbari tē sugv. U pùé ya poli kanbari tē sùràn tē yiri. Mə à pupoli tē dáá zənzən nətʊ. ³⁰ Kù mù tē yiri, Zwezi dun me, sē tē súrí, wuuu, sē à mù dun ga mun».

³¹ «Liù tē nē nan Yü, wulə lià tē mama yuu wa. Liù tē, v nē yí tran nē fwa, v yí tia tē nē ti. Yá v yáá swìn ndə liù tē nē, v nē yí tia nyiən. Liù tē, v nan Yü *sǎn, v wulə lià tē mama yuu wa. ³² Liù tētə yáá swìn kù tē ba tē, v nē ni dē v nē ni, v biri. Yá liù mama ga ba v sugv tē jonə. ³³ Liù tē, v nē sēe v sugv, kù tiú biri dē, Yü ya cígá. ³⁴ Liù tē, Yü nē tun, v yáá swìn Yü sùràn tē. Yá Yü yáá pa wá v mù Yü-*Siŋu tē zənzən. ³⁵ Nə nyina Yü swə v biú tē. Yá v ken won mama v jun wa. ³⁶ Liù tē, v nē keni v waa Yü-Biu tē nē wuuu, v jə mu tē, kù ba zwəe Yü con. Yá liù tē, v nē wá Yü-Biu tē nii zilí, v bá na mu. Yá Yü liŋa tē zaŋa v yuu wa, mǎǎ́ mama».

4

Samari tián kan don yoo

(Zwan 7.37-39; Tətʊnan 8.25)

¹⁻³ *Farɪzɪan-ba ni dē, Zwezi na karbɪa, v doni Zwan. U ga li lià dē níá wa, kù twá dē Yü yiri, v doni wá. Kù cígá yá tà Zwezi tətə nē li lià tē níá wa. Kù yá yí v karbɪa tē. *Yuu-Tiu nē lwarɪ kù, v dǎn zàn v nan Zwíde nagwanaa tē wa, v va Galile nagwanaa wa.

⁴ Yá Zwezi nē pià, sē v va Galile nagwanaa tē wa, kù yá me, sē v twá Samari nagwanaa wa v le. ⁵ U dǎn vəli v yí Samari nagwanaa tē tu don, ba nē bonə <Sikarə>. Kù tu tētə yá bwələ dē *Zwakəbə kára tē, v nē pɪn v biú Zwɔzɛfə nē. ⁶ Zwakəbə vli yá wulə kára tētə wa. Zwezi vəli v gwǎrɪ. U dǎn twi v jəə vli tē nii nē. Kù mǎǎ́ tētə yá yí ndə yɪcav lugu fugə bələ nē.

7-8 Zwezi karbia tē mù yà vèli tɪfarv tē wa, sē ba yè wodiu. Samari tián kan don twi, sē v tan níá vɪl tē wa. Zwezi ma swìn v con, v wú: «À lòrì níá, sē à nyu!»⁹ Kan tē ma le wá, v wú: «À mù yɪ Samari tián kan. Yá n mù ga yɪ *Zwifə. Bèèèè nè pɪn, n ma lòrì níá à con, sē n nyu?» Zwifə-ba dē Samari tián yofwamunan yà tà nēdu. Ku mù nè pɪn, v swìn nētu.

¹⁰ Zwezi ma pií v le kan tē, v wú: «N yèrì won tē, ku nè yɪ Yɪ tarpɪv tē. Yá n yèrì liù tē, v nè lòrì, sē n pa wá níá, sē v nyu. N yà nè yèè ku tíú, n mù yà nè wá lòrì níá v con, sē n nyu. Yá v wá pa mù níá, tē nè pɪn mɪ». ¹¹ Kan tē ma kùv swìn Zwezi con, v wú: «Yuu-Tiu, n dàñ nè ba won jə, ku nè wáá níá ku taŋa. Yá vɪl tē dē dēñ ma lù. N dàñ wá na níá tēntē yèn, tē nè pɪn mɪ?» ¹² Vɪl ku tē, yɪ nè nɪbɛɛ Zwakobə nè pɪn nèba. U tətə Zwakobə, dē v bia, dē vàná tē mama, nyva ku níá. N bunja dē, n mù nè dwè wá, naaa?»

¹³ Zwezi ma kùv le kan tē, v wú: «Liù mama nè nyva vɪl ku tē níá tē, nanyvni tē wá pií ku ja wá. ¹⁴ Yá liù nè nyva níá tē, à nè wá pa wá, nanyvni kùv ba pií ku ja ku tíú mama. Yá níá tē, à nè wá pa ku tíú nè, níá tēntē wá jì nabuliyii v waa, tē dəri wuuu, tē pɪn wá mɪ tē, ku nè ba zwèè Yɪ con». ¹⁵ Kan tē ma kùv lòrì Zwezi, v wú: «Yuu-Tiu, pa nè níá tēntē, sē nanyvni kùv dàñ ká pií ku ja nè. Sē à kùv dàñ ká pií à bà, à tan níá yəbə».

¹⁶ Zwezi ma swìn kan tē con, v wú: «Vèli, n bon n barɪ, sē á bà yəbə!» ¹⁷ Kan tē le Zwezi, v wú: «À ba barɪ jə!» Zwezi ma kùv swìn kan tē con, v wú: «N jə cígá, sē n swìn dē, n ba barɪ jə. ¹⁸ N jin bara bonu. Yá n barɪ tē, n nè jə síún nè, v dē tà n barɪ. N swìn cígá à con!» ¹⁹ Kan tē dàñ ma swìn Zwezi con, v wú: «Yuu-Tiu, à na dē, n yɪ Yɪ nii *sùsùnd. ²⁰ Nè nɪbara Samari tián yà pɪn dun Yɪ nè paan ka tē yuu wa. Yá á mù Zwifə-ba mù bɪrɪ dē, bwálí tē, ba nè mɛ, sē ba pa dun Yɪ nè, yɪ ku wulə *Zwerizalemə wa».

²¹ Zwezi ma swìn v con, v wú: «Kan, pa cígá à sugv tē nè. Mánjá biàn, ku mánjá tēntē nè twi, lià kùv ba va paan ka tē yuu wa, sē ba pa dun Yɪ nè. Ku ma ba ya Zwerizalemə wa, nè á wá pa dun nyɪna Yɪ nè. ²² Á mù Samari tián, á yèrì liù tē, á nè pɪn dun wá. Nè mù Zwifə-ba, nè yèè liù tē, nè nè pɪn dun wá. Lwarɪ dē, Yɪ nè twá Zwifə-ba, v ma jonə ləzoni ba cuna wa. ²³ Mánjá biàn. Yá ku mánjá tətə yí síún. Yá cígá cígá lià tē, ba nè pɪn dun Yɪ nè tē, dàñ wá twá Yɪ-Sɪŋu tē dē cígá nè, ba ma pa dun nyɪna Yɪ nè. Mə ba mù Yɪ jùnà tēntē yiri nè, nyɪna Yɪ pià. ²⁴ Yɪ yɪ Sɪŋu. Yá lià tē, ba nè pɪn wá dun mɛ, sē ba pɪn wá dun, dē Yɪ-Sɪŋu tē saŋv, dē cígá mama». ²⁵ Kan tē ma swìn Zwezi con, v wú: «À yèè dē Mesi tē, ba nè bonjə *Kərisə, wá bà. U nè twi, v wá swìn tē mama yáá, v bɪrɪ nèba». ²⁶ Zwezi ma swìn kan tē con, v wú: «À mù nè yɪ ku liù tēntē tətə! À mù, à nè swìn n con».

²⁷ Mánjá don wa, Zwezi karbia tē dàñ pií ba bà. Ku dīgá ba yuu dē, ku tē nè pɪn Zwezi swìn dē kan tē. Ba liù mama dē wá Zwezi bwe, v wú: «Bèèèè nè n pià kan tē con?» Nə à yèè: «Bèèèè yoo nè n swìn kan tē con?» ²⁸ Kan tē dàñ yá v kwàrà tē, v ga va tɪfarv tē wa, v swìn lià tē con, v wú: ²⁹ «Á biàn, á nēñ bɛɛ, v nè swìn won tē mama, à nè fwa. Dɪn don, ku wá ya Kərisə nè». ³⁰ Samari tián dàñ nan ba tv tē wa, ba bà Zwezi con.

³¹ Ku twi ku yí máǵá don wa, Zwezi karbia tɛ yà wulɛ ba lòrì wá, ba wú: «Karnyina, yá, sɛ n dé wodiu!» ³² Zwezi ma swìn ba con, v wú: «À jə wodiu, à nɛ dé. Yá á ga yèrì ku wodiu tɛntɛ». ³³ U karbia tɛ dǎn swìn duən con, ba wú: «Mɛ ku nɛ yì liù nɛ ja wodiu, v bà v pa wá, sɛ v dé, naaa?» ³⁴ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «À wodiu nɛ yì, sɛ à fwa ku tɛ nɛ yì liù tɛ, v nɛ tun nɛ, tɛ fira. À mɛ, sɛ à tun v tutunɛn tɛ, à pa tɛ nii sú. ³⁵ Á tɛtɛ swìn dɛ, ku ga cànì banɛ, sɛ ba za wiən. À mù swìn ku á con, á zɛn á yíá á kɛ yì nɛ, á ga jón kárí tɛ nɛ pìrì nɛv, tɛ pià zagv. ³⁶ Liù tɛ, v nɛ za tɛ, v dé yáá v na v ñwírán. Yá v ga kɛni wobɛ tɛ duən nɛ. Wobɛ tɛ, v nɛ kɛni duən yì lià tɛ, Yì nɛ van ba, v jon, sɛ ba na mu, ku nɛ ba zwèe v con. Ku mù nɛ wá pa wodùrú tɛ, dɛ liù tɛ nɛ za mɛ wá yá pupwɛn wa. ³⁷ Ku mù yiri nɛ, yoo ku tɛ, ba nɛ swìn tɛ, yì cígá: «Liù yáá dù, v don ga za». ³⁸ À tun aba, à pa á va á za kára wiən, á ga wá ka wa tun mama. Lià duən nɛ dí yáá ba tun ka wa. Á mù yì tori nɛ, á tì tutɔɔ tɛ nywarì wa».

³⁹ Kan tɛ birì dɛ, Zwezi swìn v con, won tɛ mama, v nɛ fwa. Ku mù nɛ pɛn, Samari tián zɛnzɛn nan tv tɛ wa, ba bà, ba kɛ ba waa Zwezi nɛ. ⁴⁰ Ba tɛ twi Zwezi con, ba lòrì wá, sɛ v ya dɛ ba. Yá Zwezi fwa dɛn bɛlɛ ba con. ⁴¹ Lià duən zɛnzɛn tɛ ken ba waa Zwezi nɛ, sùràn tɛ yiri, v mù Zwezi tɛtɛ nɛ swìn ba con. ⁴² Ba dǎn ma swìn kan tɛ con, ba wú: «Ku kúv tǎ n sùràn tɛ nɛ pɛn, nɛ kɛ nɛ waa v nɛ. Nɛ tɛtɛ dǎn ni v sùràn tɛ. Ku mù nɛ pɛn, nɛ yèð cígá mama dɛ, v jonɛ lià mama ba cuna wa».

*Zwezi zwèe piú don kwa liù biú yayigu
(Likɛ 7.1-10)*

⁴³ Zwezi fwa dɛn bɛlɛ ku bwálí tɛntɛ wa. Ku kwa nɛ, v zàn v lɛ v va Galile nagwanaa. ⁴⁴ Zwezi tɛtɛ nɛ swìn dɛ, Yì nii *sùsùndù ba zilé nɛ v tɛtɛ nyina tv wa. ⁴⁵ Yá Zwezi nɛ yì Galile, Galile tián tɛ sɛe, ba jon wá, ba dɛ yá nɛ vɛli *Zwerizalem *Pakɛ cànà tɛ, ba ga na ku tɛ mama, v nɛ tun ku cànà tɛ wa yiri. ⁴⁶ Zwezi kúv pií v va Káná, ku nɛ wulɛ Galile nagwanaa tɛ wa. Mɛ ku mù tv tɛntɛ wa nɛ, v lwán níá tɛ, v pa tɛ jì divɛn.

Piú don kwa liù yá wulɛ Kaperənayimɛ nɛ, v biú yá nɛ yì. ⁴⁷ U yá nì dɛ, Zwezi nan Zwide nagwanaa tɛ wa, v bà Galile. U dǎn twi v yì Zwezi yira, v ga lòrì wá, v wú: «À lòrì mú, sɛ n bà Kaperənayimɛ, n zwèe yayigu tɛ, ku nɛ pià, ku gv à biú tɛ». ⁴⁸ Zwezi ma swìn v con, v wú: «Máǵá mama, á nɛ wá Yì dɛn mumnan dɛ yomulan nɛ, á ba sɛe, á kɛni á waa à nɛ». ⁴⁹ Piú kwa liù tɛ ma swìn Zwezi con, v wú: «*Yuu-Tiu, bà à sǎn, dɛ à biú tɛ wá tɛ». ⁵⁰ Zwezi ma kúv pií v lɛ wá, v wú: «Vɛli n sǎn, n biú tɛ wulɛ v mu nɛ!» Bɛ tɛ pɛn cígá Zwezi svgv tɛ nɛ. Yá v dǎn ga lɛ, v virì. ⁵¹ Máǵá tɛ, v nɛ tɛ wulɛ cwɛɔ wá, v ma vɛli v sǎn, dɛ v tutunbɛ nɛ ba twi, ba jóri wá cwɛɔ tɛ wa, ba swìn v con, ba wú: «N biú tɛ nɛ yazurɛ, v wulɛ v mu nɛ». ⁵² U ma bwe ba, sɛ v jón máǵá ka wa nɛ, v nɛ yazurɛ. U tutunbɛ tɛ ma swìn v con, ba wú: «Dɛn dɛn tɛ dɛdɛni nii lugu nɛv máǵá wa nɛ, yalɔɔ tɛ dugv wá». ⁵³ Biú tɛ nyina tɛ dǎn lwarì dɛ, ku ya máǵá tɛ tɛtɛ wa, Zwezi nɛ swìn v con dɛ, v biú tɛ nɛ yazurɛ, v wulɛ v mu nɛ. Ku dǎn pɛn v mù dɛ v diè lià mama kɛ ba waa Zwezi nɛ.

⁵⁴ Ku mù Yì dɛn mumnɛv tɛntɛ, nɛ yì bɛlɛ nii nyiən, Zwezi nɛ fwa, dɛ v nɛ nan Zwide v va Galile.

5

*Zwezi pɪn yazurə bɛɛ don nə, v yà nə yɪ gwànú
(Marəkə 2.28; Zwan 7.19-24; 9.1-17)*

¹ Kɔ kwa nə, *Zwifə-ba dí cànà don. Zwezi dàń ma zàn v va *Zwerizalemə. ² Zwerizalemə wa, càrú yà wulə mimii don nii nə, ba nə bonɔ̄ kɔ mimii tɛntə <ɔ̄pabii mimii>. *Ebərə-ba sugv wa, ba yà jə càrú tɛntə, ba bonɔ̄ <Betesəda>. Càrú tɛntə yà jə napakulan bonu. ³ Yayɪŋa kapuɔ̄, də lilirən, də gwanan, də kwanan yà nə tégó napakulan tɛntə wa. [Ba yà tégó lá, ba dənì də, càrú tɛ níá tɛ dwanɪ. ⁴ Máná don wa, *malɩka yàá cú, ka dwanɪ níá tɛ. Liù tɛ, v nə dí yáá, v zv níá tɛ wa, də tɛ nə dwan tɛ zwèe, kɔ tíú yáá na yazurə. Də v yayɪɔ̄ tɛ nə swə, kɔ ya nɛtv mama.]

⁵ Bɛɛ don də yà tégó lá də v yayɪɔ̄, kɔ nə jə buna fitwa də nana. ⁶ Zwezi yà dí yáá v yèé də, kɔ bɛɛ tɛntə nə yɪ kɔ dání. Zwezi nə nɪ bɛɛ tɛ v tégó, v bwe wá, v wú: «N pià, sɛ n na yazurə, naaa?» ⁷ Yayɪŋv tɛ ma le wá, v wú: «*Yuu-Tiu, à ba lià jə, sɛ v ja nə v kə níá tɛ wa, máná tɛ wa, tɛ nə dwanɪ. Tɛ nə wulə tɛ dwanɪ, à nə pià, sɛ à yí lá nə, də liù don dí yáá, v zv, də à tɛ wà yí». ⁸ Zwezi ma swɪn v con, v wú: «Zàn yɪ nə, n tì n sara tɛ, n vii!» ⁹ Naa nɛdv, də bɛɛ tɛ yayɪɔ̄ tɛ zwèe, v zàn, v tì v sara tɛ, v virí. Kɔ mù yoo tɛntə yɪ, kɔ tun *Zwifə-ba *sié dɪn nə.

¹⁰ Kɔ mù nə pɪn, Zwifə-ba yun tián tɛ dàń ma swɪn bɛɛ tɛ, v nə nɪ yazurə tɛ con, ba wú: «Zən dɪn tɛ yɪ sié dɪn. Kɔ culə, sɛ n zɪn n sara tɛ!» ¹¹ Bɛɛ tɛ ma pií v le ba, v wú: «Liù tɛ, v nə zwèe à yayɪɔ̄ tɛ, swɪn à con, də à zàn, à tì à sara tɛ, à ga vii». ¹² Zwifə-ba yun tián tɛ dàń ma bwe wá, ba wú: «Wàà nə yɪ kɔ liù tɛntə, v nə swɪn n con də, n zàn, n tì n sara tɛ, n ga vii?» ¹³ Yá bɛɛ tɛ, v yayɪɔ̄ tɛ nə zwèe tɛ, də yà yèrì kɔ liù tɛ, v nə zwèe kɔ. Zwezi yà le v vii labv tɛ yɪrɪ, ba yà nə wulə kɔ bwálí tɛ wa. ¹⁴ Kɔ kwa nə, Zwezi pií v na bɛɛ tɛntə Zwifə-ba Yɪ *dié tɛ wa, v ma swɪn v con, v wú: «Cɔgv zəni, síún nə n nɪ yazurə, n kúv dàn ká pií n tun cɔna, sɛ yoo don, kɔ nə dwə kɔ tɛ, kúv dàn ká pií, kɔ yí mú». ¹⁵ Bɛɛ tɛ dàń vɛli, v swɪn Zwifə-ba yun tián tɛ con də, kɔ ya Zwezi nə zwèe v yayɪɔ̄ tɛ. ¹⁶ Kɔ mù yɪrɪ nə, Zwifə-ba yun tián dàń zàn, ba zɪga Zwezi nə, kɔ nə yɪ ba sié dɪn tɛ nə, v fwa kɔ yoo tɛntə yɪrɪ.

(Zwan 10.30-38; 2 Korɛntə tián 5.10)

¹⁷ Zwezi ma le ba, v wú: «À nyɪna Yɪ yɪ v tɔŋa wuuu, də síún mama, à də yɪ à tɔŋa». ¹⁸ Zwezi sugv tɛntə kúv sírì lá, kɔ pa Zwifə-ba yun tián tɛ dàń kwen, ba pià cwəŋə, sɛ ba gu wá. Kɔ tà v nə cùgò ba sié dɪn tɛ cɪcɪ nə pɪn, ba pià, ba gu wá. Kɔ yɪ v nə kúv swɪn də, Yɪ nə ya v nyɪbra tɛ yɪrɪ. Kɔ nɛtv pià kɔ birɪ də, v jə v tián, v ma man də Yɪ.

¹⁹ Zwezi dàń pií v swɪn Zwifə-ba yun tián tɛ con, v wú: «Cígá mama, à mù nə swɪn kɔ á con: Yɪ-Biu tɛ wàrì won mama v fwa v tián nə. Kɔ tɛ, Yɪ-Biu tɛ nə na, də v nyɪna Yɪ fwa, v də yáá fwa kɔ. ²⁰ Yɪ swə v biú tɛ. Yá v dàń yáá birɪ wá kɔ tɛ mama, v mù Yɪ tɛtə nə fwa. V wá birɪ tutɔnan, tɛ nə dwə tɛ tɛ, v biú tɛ nə, sɛ kɔ ma gwárí aba. ²¹ Kɔ yɪ cígá, à nyɪna Yɪ yáá bwin tɪga, v pa ba mu. Kɔ mù nə pɪn, Yɪ-Biu tɛ də pɪn mu lià tɛ nə, v nə pià. ²² Kɔ tɛ sírì lá, à nyɪna Yɪ ba liù mama bərə bərə. V yá bərə tɛ mama v biú tɛ jɪn wa. ²³ V fwa kɔ nɛtv, sɛ lià tɛ mama pa dun v biú tɛ nə, ndə ba nə pɪn dun nyɪna Yɪ nə. Nyɪna Yɪ nə tun biú tɛ. Liù tɛ, v nə ba dun biú tɛ nə pɪn, kɔ tíú ba dun pɪn nyɪna tɛ də nə. ²⁴ Cígá mama, à

mù nè swìn ku á con: Liù tē, v nè cuga à sùràn tē, v ga kēni v waa liù tē nè, v nè tun nè wuuu, ku tiú jē mu tē, ku nè ba zwēe Yū con. Yá Yū bǝrà tē, ku ba dé wá. U yī v twá dē tian, v ma na mu Yū con. ²⁵ Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Mánǝ biàn, yá ku mánǝ tǝntǝ yí síun tǝtǝ. Tǝga tǝ dǝ wá nì Yū-Biu tǝ kori. Yá ba tǝ, ba nè nì v kori tǝ, ba ga sǝe v kori tǝ, ba wá na mu tǝ, ku nè ba zwēe Yū con. ²⁶ Ndǝ nǝtv nyina Yū nè jǝ mu v tǝtǝ jiàn wa, mǝ nǝtv nè v pin v biú tǝ dǝ jǝ mu v jiàn wa. ²⁷ Yū ken diàn v biú tǝ jun wa, sǝ v bǝrì lià bǝrà, v nè ya *Lǝzwǝnǝ-Biu* tǝ yū. ²⁸ Mánǝ don biàn, á dànà ká pa yǝn tǝ tǝ di á yuu. Ku mánǝ tǝ wa, lià tǝ mama, ba nè wulǝ lǝbǝrǝ wa, wá nì Lǝzwǝnǝ-Biu tǝ kori. ²⁹ Lià tǝ nè tun zǝni wá bwin ba nan, ba ya mu wa, ku nè ba zwēe Yū con. Ba tǝ dǝ, ba nè tun lwanǝ, wá bwin ba nan, sǝ Yū bǝrì ba bǝrà».

Won tǝ nè bǝrì dǝ, Zwezi jǝ diàn

³⁰ Ku kwa nè, Zwezi kúù swìn, v wú: «À mù wàrì won mama à fwa à tiàn nè, dǝ ku nè tà ku tǝ, Yū nè bǝrì nè, sǝ à bǝrì ku bǝrà. Yá à bǝrà tǝ dǝ ga yī cígá cǝcǝ. À pià, sǝ à fwa liù tǝ, v nè tun nè tǝ fira. À ba pià, sǝ à fwa à tǝtǝ fira.

³¹ Dǝ à tǝtǝ nè swìn à tiàn yoo, ku sugv tǝ bá lá nè dé. ³² Ku yī liù don nè swìn à yoo v bǝrì. À ga yǝé dǝ, ku tǝ, v nè swìn à yuu wa, yī cígá. ³³ Á tun lià Zwan† con, v dǝ swìn cígá tǝ, v bǝrì. ³⁴ À mù tà lǝzwǝnǝ nè mǝ, sǝ ba swìn à yoo. À swìn yoo ku tǝ, sǝ ku jon aba á cuna wa. ³⁵ Zwan yī ndǝ cǝnú nè, ku poni nè pǝrì aba. Ku mù nè pin, á sǝe, á poli á pùé dǝ wá, mánǝ mancǝn wa. ³⁶ Ku tǝ Zwan nè swìn à yuu wa, yoo wulǝ ku nè dǝwǝ ku. À nyina Yū pin nè tǝtǝnan, sǝ à tun. Tǝ tǝtǝnan tǝ, à nè tunǝ nè bǝrì dǝ, ku ya nyina Yū nè tun nè. ³⁷ Nyina Yū tǝ, v nè tun nè, yǝé ku tǝ, à nè yī. Á tǝ wá v kori nì, mama. Á ga tǝ wá v yáá nǝ á yīi wa. ³⁸ Liù tǝ, Yū nè tun, á wá á waa ken ku tiú nè. Ku mù nè pin, á ba v sugv tǝ sǝe. ³⁹ Á kǝrì ku tǝ nè pǝpǝnǝ Yū sagǝ tǝ wa, á ma pià mu tǝ, ku nè ba zwēe Yū con. Ku Yū sagǝ tǝntǝ nè bǝrì ku tǝ, à nè yī. ⁴⁰ Yá á ba pià, sǝ á bà à con, sǝ á na mu tǝ, ku nè ba zwēe Yū con.

⁴¹ À mù ba pià, sǝ lǝzoni nè pa dun nè. ⁴² À yǝé aba dǝ, á ba Yū sonu tǝ jǝ. ⁴³ À mù twi luv wa à nyina Yū yuu yū, yá á wá nè sǝe. Yá liù don nè twi luv wa v tǝtǝ yuu yū, á wá sǝe ku tiú. ⁴⁴ Á dun yī á tǝtǝ nè pin duǝn nè, á ga kúù ba dun tǝ, Yū cǝcǝ nè wá pa aba, pià. Ku mù nè pin, á kúù ba á waa kēni Yū nè. ⁴⁵ Á dànà ká bún dǝ, à mù nè wá kǝ talǝ á yuu wa, à nyina Yū yáá con. Á ja yala *Moyizǝ nè. U mù Moyizǝ nè wá kǝ talǝ á yuu wa. ⁴⁶ Ku yī à mù yoo Moyizǝ pǝpǝnǝ. Á yà nè kēni á waa Moyizǝ nè, á yà wá kǝ á waa à dǝ nè wuuu. ⁴⁷ Á wá cígá pin ku tǝ, Moyizǝ nè pǝpǝnǝ tǝ nè. Ku mù nè pin, á bá cígá à dǝ sugv tǝ nè pin».

6

Zwezi pǝlǝ dipǝn v pa bara mùrǝ bonu nè
(Matǝ 14.13-21; Marǝkǝ 6.30-44; Likǝ 9.10-17)

* 5:27 5.27 Zwezi yī v tǝtǝ yoo nè v swìn. † 5:33 5.33 Ku mù Zwan tǝntǝ nè yī *Zwan-Batisǝ, v nè li lià níá wa, ku twá dǝ Yū yū.

¹ Ku kwa nè, Zwezi zàn, v va Galile munaà tē vān tē don nè. Munaà tēntē yiri don yā nè yī <Tiberiyadē munaà>. ² Laluv tē nī Yū diān mūmunān tē, Zwezi nè fwa. U yāá zwēe yayuja tē yayiran. Ku mù nè pun, lià zēnzēn yā púé v kwa. ³ Zwezi dē v karbiā tē ðìgà, ba jèé paan yuu wa.

⁴ Ku máǵá tē wa, dē *Zwifē-ba cānà tē, ba nè bonjē <*Pakē> tē bwēlē. ⁵ Zwezi zìn v yáá, sē v ywāñ, dē ññ laluv nè, ku biān v con. U ma swin Filipē con, v wú: «Nē wá na dipen yēn, nè yē, nè pa lià ba tē mē dé?»

⁶ Zwezi nè swin ku nētv Filipē con, ku ga yī, sē v ma ja Filipē ðāñ nè, v tētē yā yèé ku tē, v nè wá fwa. ⁷ Filipē ma le wá, v wú: «Nē nè yē dipen cūtia sēbikulan* biēlē (200) dē tētē, ba liū mama wārì dipen kuku v nī».

⁸ Zwezi karbiu tē don, ba nè bonjē Andāre, v nè yī Simon Piyerē nubiu, ðāñ ma le Zwezi, v wú: ⁹ «Dipen bonu, ba nè fwa dē ɔrēzē† mun, dē fēlē bēlē nè wulē bisumabara don con yēbē. Ku bīrī dē, tē yī ndē tutv nè, lià zēnzēn ba tē yáá con». ¹⁰ Gau yā dáá ku bwálí tēntē wa. Zwezi ma swin ba con, v wú: «Á pian lià tē mama jēñ tia». Bara tē yī ndē mùrò bonu (5 000) nè, ba nè mē tia ba jèé. ¹¹ Zwezi tì dipen tē, v ga kē Yū lēēē. U nè kēn Yū lēēē v zwēe, v tārī ba dē tē, v ga tārī fēlē tē, dē v pa ba. Ba liū tē mama, v nè jēñ tia, v nī tori, ndē v nè pià nētv. ¹² Máǵá tē wa, ba mama nè dí ba sú, Zwezi swin v karbiā tē con, v wú: «Á pēegà dipen mūmunē tē, tē nè gá tē, sē tē won mama ðān ká jēñ». ¹³ Zwezi karbiā tē pēe dipen mūmunē tē. Tē súé fīyaran fugē bēlē. Ku ga yī dipen bonu tē, lià tē nè dí, ba gá.

¹⁴ Lià tē nè nī Yū diān mūmunv tēntē, Zwezi nè fwa, ba swin, ba wú: «Cígá mama, bēe wā tē nè yī Yū nīi *sūsūnò tē, v nè mē, sē v bà luv wa».

¹⁵ Zwezi lwarī dē, ba wá bà, ba ja wá diān yuu wa, sē ba ma fwa ba piú. U kúú zàn v kwen v fārī, v va paan tē yuu, v cūci.

Zwezi vèli níá yuu wa

(Matīe 14.22-34; Marēkē 6.45-53)

¹⁶ Ku dēðēni nīi nè, Zwezi karbiā tē vèli, ba nan munaà tē nè. ¹⁷ Ba zva níá yuu borī wa, sē ba ben, ba va Kaperēnayimē. Ku tiv tē wulē munaà tē kwa. Tia yā bēbēri ka zwēe, dē Zwezi tē wā ba con vèli, v yī. ¹⁸ Vuv ðāñ nyí ku zàn, ku fuli dē diān. Muv tē níá ðāñ ga zaŋa yū nè. ¹⁹ Zwezi karbiā tē ye níá tē, ku yī ndē kilomētēre bonu, nè à yēé bardv. Ku máǵá tē wa, ba ðāñ nī Zwezi, dē v vèli níá tē yuu wa, v ma biān ba níá yuu borī tē con. Fēn ðāñ yā zva ba. ²⁰ Zwezi swin ba con, v wú: «Kv ya à mù nè, á ðānà ká pa fēn ja aba!» ²¹ Ba yā pià ba tì wá, ba kē níá yuu borī tē wa. Ku máǵá tē wa, dē níá yuu borī tē dwen bēbēru tē yīra, bwálí tē nè, ba yā nè vèli tē.

Zwezi yī wodiu, kv nè pin mu

(1 Zwan 5.10-13; 1 Korēntē tīán 10.3-4)

²² Ku tīpūri nè, laluv, ku yā nè wulē bēbēru tē don tē nè, lwarī dē níá yuu borī nēdv nè wulē lá. Ba lwarī dē, Zwezi wā v karbiā tē níá yuu borī tē wa zwī, ku yī ba cūci nè vī. ²³ Níá yuu bwēre ðuēn nan Tiberiyadē, tē bà tē yī bwálí tē nè, ba nè dí dipen tē, Yuu-Tiu Zwezi nè kēn Yū lēēē.

* **6:7** 6.7 Cūtia sēbikulu nēdv yī yitūri nēdv tutūŋi ŋwírán. † **6:9** 6.9 ɔrēzē mun tēntē yī ndē nyanswē mun nè.

24 Lalɔv tɛ lwarɪ dɛ, Zwezi dɛ v karɓa tɛ tɛlɔ́ lá, ba dǎn zwa níá yuu bwɛrɛ tɛntɛ wa, ba vɛli Kapɛrɛnayimɛ, sɛ ba pià Zwezi.

25 Lalɔv tɛ vɛli, ku na Zwezi mɔnaa tɛ bɛbɛru tɛ don nɛ. Ba ma bwe wá, ba wú: «Karnyina dɛdwɛ nɛ n twi yɛbɛ?» 26 Zwezi le ba, v wú: «Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Ku tà á nɛ nɪ Yɪ diàn mɪmɪnan tɛ, nɛ pɪn á twá lá á pià nɛ. Ku ya dipɛn tɛ, á nɛ dí á sú, tɛ nɛ pɪn, á twá lá á pià nɛ.

27 Á dǎnà ká tɔn wodiu ciɪ yɪrɪ, ku nɛ wáa ku cɔgá. Á tɔŋa wodiu tɛ yɪrɪ, ku nɛ wulɛ wuuu, ku ga pɪn mɪ tɛ, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con. *Lɛzwɛnɛ-Biu[‡] tɛ nɛ wá pa aba ku wodiu tɛntɛ. Á nyɪna Yɪ pɪn v nii tɛ nɛ, sɛ à tɔn à pa wá». 28 Ba ma bwe Zwezi, ba wú: «Bɛɛɛɛ nɛ nɛ mɛ, sɛ nɛ fwa, sɛ nɛ ma tɔn tutɔnan tɛ, Yɪ nɛ swɛ?» 29 Zwezi le ba, v wú: «Won tɛ, ku nɛ ya Yɪ tutɔŋɪ tɛ, v nɛ swɛ, ku mù nɛ yɪ, sɛ á kɛ á waa liù tɛ nɛ, v mù Yɪ nɛ tɔn». 30 Ba dǎn swìn v con, ba wú: «Bɛɛɛɛ Yɪ diàn mɪmɪnan nɛ, n wá fwa, n bɪrɪ nɛba, sɛ ku pa, nɛ kɛ nɛ waa n nɛ? Bɛɛɛ tɔtɔŋɪ nɛ n wá tɔn? 31 Ku mǎŋá ba yigɛ, nɛ nɪbara-ba tɛ yɪn kasɔɔ lanworu tɛ wa. Ku bwálí tɛntɛ wa, ba dí wodiu, ba nɛ boŋɛ <manɛS>. Ku tɔn, ndɛ ku nɛ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, ku wú:

<Yɪ pɪn, wodiu nan Yɪ sǎn nɛ, ku bà, ku pa ba, ba dɔ>».

32 Zwezi ma le ba, v wú: «Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Ku tà *Moyizɛ nɛ pɪn aba dipɛn tɛ, ku nɛ nan Yɪ sǎn tɛ. Ku ya à nyɪna Yɪ nɛ pɪn aba cígá cígá dipɛn tɛ, ku nɛ nan Yɪ sǎn ku bà. 33 Dipɛn tɛ, Yɪ nɛ pɪn, ku mù nɛ yɪ liù tɛ, v nɛ nan Yɪ sǎn v cú. V mù nɛ pɪn mɪ lɛzoni nɛ».

34 Lià dǎn swìn Zwezi con, ba wú: «*Yuu-Tiu, pa nɛba wodiu tɛntɛ dɪn mama!» 35 Zwezi dǎn ma swìn v bɪrɪ ba, v wú: «Á mù nɛ yɪ wodiu tɛ, ku nɛ pɪn mɪ, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con. Liù tɛ, v nɛ twi à con, niɛn kúɔ́ bá ja ku tíú míámíán. Liù tɛ, v dɛ nɛ ken v waa à nɛ, nanyɔnɪ kúɔ́ bá ja ku tíú míámíán. 36 Á dǎn swìn ku á con, á nɪ nɛ dɛ, yá á tɛ ba á waa kɛni à nɛ.

37 Lià tɛ mama, à nyɪna Yɪ nɛ pɪn nɛ, wá bà à con. Yá liù tɛ, v nɛ twi à con, à bá vǎrɪ ku tíú à dugɔ, abada. 38 Ku tà à nan Yɪ à cú, sɛ à tɔn à tɛtɛ fɪra. Ku yɪ, sɛ à tɔn liù tɛ, v nɛ tɔn nɛ, fɪra. 39 Á dǎn nɛŋɛ, ku tɛ nɛ yɪ liù tɛ, v nɛ tɔn nɛ tɛ, fɪra. V ba pià, sɛ lià tɛ mama, v nɛ pɪn nɛ, tɛ ladɔa tɛtɛ jén. Ku ya v pià, sɛ à bwɪn ba mama, à zɪn tɪan wa, à kɛ mɪ tɛ wa, ku nɛ ba zwɛɛ v con, lɔv zaŋɔ mǎŋá nɛ. 40 Á nyɪna Yɪ fɪra nɛ ya ku tɛ nɛtɛn. V pià, sɛ liù tɛ mama, v nɛ nɪ Yɪ-Biu tɛ, v ga kɛ v waa v nɛ, sɛ ku tíú na mɪ tɛ, ku nɛ ba zwɛɛ v con. Yá à wá bwɪn wá, à zɪn tɪan wa, à kɛ mɪ tɛ wa, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con, lɔv zaŋɔ mǎŋá nɛ».

41 *Zwifɛ-ba yun tíán ŋɔŋwɪn Zwezi yoo duɛn con, dɛ v nɛ swìn, v wú: «Á mù yɪ wodiu, ku nan Yɪ sǎn ku cú». 42 Ba dǎn swìn, ba wú: «Ku tà Zwezi, v nɛ yɪ Zwɔzɛfɛ biú tɛ, naaa? Nɛ yɛɔ v nuu dɛ v nyɪna. Bɛɛɛɛ nɛ pɪn, v ma kúɔ́ pií v swìn dɛ, v yɪ v nan Yɪ sǎn, v bà?»

43 Zwezi ma le ba, v wú: «Á dǎnà ká ŋɔŋwɪn duɛn con! 44 Liù mama wǎrɪ à con v twi, dɛ à nyɪna Yɪ tɛ, v nɛ tɔn nɛ tɛ, nɛ wá ku tíú van, v pa nɛ, sɛ à bwɪn wá à zɪn tɪan wa, lɔv zaŋɔ mǎŋá nɛ. 45 Ku púpúní Yɪ nii *sɔsɔnɔ́ sɛga tɛ wa, ku wú:

‡ 6:27 6.27 Zwezi yɪ v tɛtɛ yoo nɛ v swìn. § 6:31 6.31 Manɛ yɪ wodiu tɛ, Yɪ nɛ pɪn Yɪzɛrayɛlɛ lià tɛ nɛ, kasɔɔ lanworu tɛ wa.

«Yi nə wá kàrì ba mama».

Liù tə mama, v nə cɔɔv à nyina Yi sɔɔv tə, v ga sɛe v kàrà tə, v wá bà à con. ⁴⁶ Ku nɛtu ba pià ku biri də, liù don ni à nyina Yi. Ku yi liù tə, v nə nan Yi con, v mù nɛ ni à nyina Yi. ⁴⁷ Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Liù tə, v nə ken v waa à mù nɛ, v jə mi tə, ku nɛ ba zwèe Yi con. ⁴⁸ À mù nɛ yi wodiù tə, ku nɛ pin mi ləzwənə nɛ. ⁴⁹ Á nɛbara-ba tə dí wodiù tə, ba nɛ bonɛ «manɛ», kasɔɔ lanworu tə wa, yá ba tɛga. ⁵⁰ Yá wodiù tə, ku nɛ nan Yi sán, ku cú tə, ku mù ya yiri don. Liù tə, v nɛ dí ku, v kúv bá ti. ⁵¹ À mù yi wodiù tə, ku nɛ pin mi, ku nɛ nan Yi sán ku cú. Liù tə, v nɛ dí ku wodiù tɛntə, v wá yá mi wa, ku nɛ ba zwèe Yi con, abada. Á yira tə nɛ yi wodiù tɛntə, à nɛ wá pa, sɛ ləzoni na mi tə, ku nɛ ba zwèe Yi con».

⁵² Zwifə-ba yun tián tútùní duən, ku yoo tɛntə yiri, ba swìn, ba wú: «Ku wá twá nɛtə, sɛ bɛe wá tɛ ma pa nɛba v yira tə, nɛ dé?» ⁵³ Zwezi dán ma swìn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Də á nɛ wá *Ləzwənə-Biu* tə yira tə dí, á nɛ wá à jana tə nywìn, á ba mi tə, ku nɛ ba zwèe Yi con, tə jə á tiàn nɛ. ⁵⁴ Liù tə, v nɛ dí à yira tə, v nɛ nyua à jana tə, v jə mi tə, ku nɛ ba zwèe Yi con. Yá à wá bwìn wá à zìn tian wa, á kə mi wa, ku nɛ ba zwèe, lɔv zaɲv máɲá nɛ. ⁵⁵ Á yira tə yi cígá cígá wodiù. Yá à jana tə dɛ yi cígá cígá nanywɛa. ⁵⁶ Liù tə, v nɛ dí à yira tə, v ga nyv à jana tə, ku tiú wulə dɛ nɛ, à dɛ ga wulə dɛ wá. ⁵⁷ Á nyina Yi nɛ tun nɛ. V mù nɛ jə mi. Ku mù nɛ pin, à twá dɛ wá, à dɛ ma jə mi. Yá liù tə, v nɛ dí nɛ, v dɛ wá twá nɛ v jə mi, ku nɛ ba zwèe Yi con. ⁵⁸ Nɛn, wodiù tɛntə, ku nɛ nan Yi sán ku cú, tə dɛn nɛ. Ku wodiù tɛntə ba yi ndɛ wodiù tə, à nɛbara-ba nɛ dí, yá ba tɛ ga ti tə. Liù tə, v nɛ dí wodiù tɛntə, v wá yá mi wa, ku nɛ ba zwèe Yi con, abada».

⁵⁹ Zwezi swìn sùràn tɛntə, máɲá tə wa, v nɛ wulə Kaperənyimə nɛ, Zwifə-ba *jírɛ diè tə wa, v kàrì.

*Sɔɔv tə, ku nɛ pin mi tə, ku nɛ ba zwèe Yi con
(Eberə-ba 3.12; 4.12-13; 10.38-39; 1 Piyerə 2.6-9)*

⁶⁰ Zwezi karbia tə cɔɔv v sùràn tə, ba zwèe. Ku kwa nɛ, ba zɔni swìn, ba wú: «Kàrà ka tə dà ka lɛ, liù mama wàrì ka tə n sɛe». ⁶¹ Zwezi yá yəə v waa con dɛ, v karbia tə nɛnywìn yoo tɛntə yira. V dán ma swìn ba con, v wú: «Ku yoo tɛntə gwàrì á vànà, naaa? ⁶² Sɛ á dán nɛ ni *Ləzwənə-Biu† tə, dɛ v ma di bwálí tə nɛ, v ya nɛ wulə, ku wá yá nɛtə ku pa aba? ⁶³ Ku ya Yi-*Siɲu tə nɛ pin mi ləzwənə nɛ. Ləzwənə diàn mù ya tutv. Sùràn tə, à nɛ swìn á con, tə mù nɛ yi Yi-Siɲu tə, tə mù ga nɛ yi mi tə. ⁶⁴ Lià duən wulə á tɛtɛɲi wa, ba nɛ ba ba waa kəni à nɛ». Zwezi yá dí yáá, v yəə lià tə, ba nɛ wá ba waa ken v nɛ. V yá dí yáá, v yəə liù tə, v nɛ wá ja v mù, v pa. ⁶⁵ V tə bwé v swìn, v wú: «Mə ku mù nɛ pin, à ma swìn á con dɛ, liù mama wàrì à con v twí, dɛ à nyina Yi nɛ wá cwəɲə pin ku tiú nɛ».

⁶⁶ Ku nɛ mɛ, ku máɲá tɛntə wa, v karbia tə zɔni pií ba yá wá, ba kúv ba v nɛ twá. ⁶⁷ Zwezi ma swìn karbia fugə bɛlə tə con, v wú: «Á mù ba pià, sɛ á vii naaa?» ⁶⁸ Simon Piyerə ma lɛ wá, v wú: «*Yuu-Tiu, wàà con

* **6:53** 6.53 Zwezi yi v tɛtə yoo nɛ v swìn. † **6:62** 6.62 Zwezi yi v tɛtə yoo nɛ v swìn.

nə, nə wá píi nə va? N mù nə jə sùràn tə, tə nə pɪn mu, ku nə ba zwèè Yɪ con. ⁶⁹ Yá nə mù ken nə waa n nə, nə ga yèé də, n mù nə yɪ liù tə, n nə yɪ Yɪ nə tɪ». ⁷⁰ Zwezi le ba, v wú: «Ku tà à mù nə kúrí á mù lià fugə bələ tə mɛ, naaa? Ku ya nətɔ, yá á wa liù don yɪ *Sɪtana». ⁷¹ Ku yà yɪ Zwidasə Yisəkarjotə, v nə yɪ Simon biù tə, yoo nə, Zwezi yà swìn nətɔ. Karbɪa fugə bələ tə wa, mə v mù Zwidasə tə, nə wá ja Zwezi, v pa.

7

Zwezi nubɪa tə wà wá sèe (Zwan 15.18-19; Matie 10.16)

¹ Ku mù təntə kwa nə, Zwezi yáá jijiri Galile nagwanaa tə wa. *Zwifə-ba yun tián pià wá, sə ba gv. Ku mù nə pɪn, v yà kúú ba pià, sə v jijirə Zwide nagwanaa tə wa. ² Ku máǵá tə wa, də Zwifə-ba càná tə, ba nə bonə <silə càná*, tə bwələ.

³ Zwezi nyáná tə dàñ ma swìn v con, ba wú: «Nan yəbə! N va Zwide, sə n karbɪa tə wàní ba na yìèn tə, n nə tɔɲa. ⁴ Liù tə, v nə pià, sə ba lwarɪ ku tə, v nə yɪ, v ba v yìèn sègə v fwa. Yìèn tə tə, n nə tɔɲa nətən, n dàñ tɔn tə, sə lià mɛ na mú». ⁵ U nyáná tə sɔgɔ təntə burɪ də, ba wà ba waa v nə ken. ⁶ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «À mù máǵá tə wà yí. Á mù con nə, máǵá mama zìèn, ka pa aba. ⁷ Lià tə, ba nə yɪ lɔv nə tɪ, wàrí á mù ba dɔɲa. Á mù swìn də, ba tutɔnɛ tə ba zìèn. Ku mù nə pɪn, ba dɔɲa nə. ⁸ Á mù vèli càná tə! Á mù tə ba càná təntə vèli síún, à máǵá tə wà yí». ⁹ U swìn sùràn təntə ba con. Yá v píi v wulə Galile nə.

Zwezi vèli Zwerizəsmə silə càná tə máǵá wa (Zwan 4.10-14)

¹⁰ Zwezi nyáná tə vèli càná tə. Ku kwa nə, v də tətə zàn v va lá. U nə vèli tə, v sègə v tiàn. U wà v tiàn burɪ.

¹¹ *Zwifə-ba yun tián yà twá lá, ba pià Zwezi càná tə wa, də ba bwe, ba wú: «U wa yèn nə?» ¹² Lalɔv tə sɔsɔnɪ duən nə zənzən ba tətəɲi wa, v yuu wa. Ba duən swìn, ba wú: «U yɪ bɛɛ tə, v nə tɔɲa zəni». Ba duən də kúú wú: «On on! Kunkun nə! U mù nə pɪn lalɔv tə gugurə». ¹³ Fən yà jə lià tə, Zwifə-ba yun tián tə yɪrɪ. Ku mù nə pɪn, ba liù də mama yà ba Zwezi yoo swìn nəpon nəpon v nii wa.

¹⁴ Máǵá tə, càná tə nə zua ka tətəɲi wa, Zwezi zàn v va *Zwifə-ba Yɪ *diè tə wa. U wulə v kàrí lià tə. ¹⁵ Ku gwárí Zwifə-ba yun tián tə, ba ga swìn, ba wú: «Bɛɛ v tə wà kàrí. Ku dàñ nə fwa nətə, v ma yèé Yɪ sagɪ tə zəni zəni?» ¹⁶ Zwezi le ba, v wú: «Kàrà tə à nə kàrí, ku tà ku nan à tətə. Ku yɪ ku nan Yɪ tə, v nə tɔn nə. ¹⁷ Liù tə, v nə sèe, sə v tɔn Yɪ fɪra, ku tíú wà lwarɪ, à kàrà ku tə nə nan Yɪ, nə à yèé də ku nə yɪ à tətə sùràn. ¹⁸ Liù tə, v sùràn nə naɲa v tətə, ku yɪ v pià, sə v pa dun v tətə nə. Yá liù tə, v nə pià, sə v pa dun liù don nə, ku tíú nə tɔn wá, v yáá swìn cígá. Yá kunkun yoo təlɔ də wá. ¹⁹ *Moyizə nə pɪn aba Yɪ *nii tə. Yá á liù mama ba ku nii zílí. Bèèè dàñ nə pɪn, á pià, sə á gv nə?»

²⁰ Lalɔv tə le wá, ku wú: «N yɪ *zinə nə jə mú! Wàà nə pià, sə v gv mú?» ²¹ Zwezi kúú le ba, v wú: «À tɔn yoo nəɔv, ku ga gwárí á mama. ²² Moyizə pɪn aba nii, sə á *gwəɲə bɛɛ. U pɪn ku nii təntə, ku ga tà v mù

* 7:2 7.2 Wiən zagv kwa nə, Zwifə-ba yáá dé ku càná təntə.

nə dɪga ka gwəŋə tə də̀n. Ku yɪ ku nan də́ á nɪbara-ba. Yá á gwəŋə bɛɛ Zwifə-ba *sié dɪn tə də́ tətə nə. ²³ Á gwəŋə liù sié dɪn tə nə, sə á dàna ká cùgù Yɪ nii tə, ʋ nə pɪn Moyizə nə. Bɛɛɛə nə pɪn, á lɪŋa zaŋa à yuu wa, də́ à nə pɪn ləzwənpɪrɪ nə yazurə sié dɪn nə? ²⁴ Á dàna ká ywàn də́ yíá, á ma b̀r̀r̀i b̀r̀rà. Á nə wá b̀r̀r̀i b̀r̀rà, sə á pa ku twá də́ cígá».

Zwezi nə yɪ liù tə, Yɪ nə tun

²⁵ *Zwerizalemə tíán duən swɪn, ba wú: «Ku tà bɛɛ wá tə nə, ba pià, sə ba gu tə, naaa? ²⁶ Nə́n, ʋ nə ʋ zɪga ʋ swɪn ʋ fira lià tə mama yáá con, ba ga ba yoo mama ʋ con swɪn. Yá nə yun tíán tə lwarɪ də́, ʋ mù nə yɪ liù tə, ʋ nə yɪ *Kərisə tə cígá mama, naaa? ²⁷ Liù tə, ʋ nə yɪ Kərisə, wá bà. ʋ nə twi, liù mama bá yəni bwálí tə, ʋ nə nan. Yá ku nə yɪ bɛɛ wá tə mù, nə yəð bwálí tə, ʋ nə nan». ²⁸ Mánǵá tə wa, Zwezi nə wulə ʋ kàri *Zwifə-ba Yɪ *diè tə wa, ʋ swɪn ʋ kə yɪ nə, ʋ wú: «Á buŋa də́, á yəð nə? Á yəð à nə nan lá, cígá mama, naaa? À tətə nə wá luw twi à tiàn nə, ku ya liù nə tun nə. Á yəri liù tə, ʋ nə tun nə. Ku liù təntə nə yɪ cígá tíú. ²⁹ Mə ʋ mù con nə, à nan. ʋ mù nə tun nə. Ku mù nə pɪn, à mù yəð wá». ³⁰ Zwezi nə swɪn ku nətʋ tə, ba dà́n pià, sə ba ja wá. Yá ba liù mama jìàn wá ʋ yira dʋən. Mánǵá tə wá yí, sə ba ja wá.

³¹ Lalʋ tə wa, lià zənzən ken ba waa ʋ nə, ba ga swɪn, ba wú: «Kərisə tə nə twi luw wa, ʋ wá fwa Yɪ diàn mɪmɪnan, ʋ doni tətə bɛɛ wá tə nə fwa, naaa?»

³² *Farɪzɪan-ba nì ku tə, lià tə nə ŋɪŋwɪn ba tətəŋi wa, Zwezi yɪrɪ. Ba mù, də́ Yɪ *jɔŋwana yun tíán tə dà́n tun Yɪ diè lià tə nə cì ka nə tə, sə ba ja wá.

³³ Zwezi swɪn ba con, ʋ wú: «À tə wulə də́ aba, mánǵá mancɪn wa. Ku kwa nə, á wá pií à va liù tə con, ʋ nə tun nə. ³⁴ Bwálí tə, à nə vəli, á wàri lá á twi. Ku mù nə pɪn, á wá pià nə. Yá á bá na nə». ³⁵ Zwifə-ba yun tíán dà́n bwe duən, ba wú: «Yèn nə, ʋ wá va, sə nə ba wá nɪ? Ku yɪ ʋ pià, sə ʋ va Zwifə-ba con, ba nə wulə *Gərekə-ba tíán tə wa, naaa? Ku dà́n nə ya, ʋ pià ʋ kàri Gərekə-ba, naaa? ³⁶ Sugʋ təntə də́n nə yɪ bɛɛɛə? ʋ swɪn də́, nə wá pià wá, yá nə bá na wá. ʋ tə swɪn də́, bwálí tə, ʋ nə vəli, nə wàri lá, nə vəli».

Zwezi yɪ ndə nabuliyi nə

³⁷ Cànà tə talukwa dɪn tə yɪn dɪn nəfarʋ. Zwezi dà́n zàn ʋ zɪga yɪ nə, ʋ swɪn, ʋ wú: «Də nəyɔnɪ nə jə liù, sə ʋ bà à con, ʋ nyʋ níá. ³⁸ Liù tə, ʋ nə keni ʋ waa à nə wuuu, níá wá nan ʋ con tə dəri. Níá təntə pɪn mɪ. Mə nətʋ nə, ku púpúní Yɪ sagɪ tə wa». ³⁹ Zwezi nə swɪn nətʋ tə, ku ya Yɪ *Sɪŋu tə yoo nə, ʋ swɪn. Ku mù Sɪŋu təntə nə Yɪ nə wá pa lià tə nə, ba nə keni ba waa ʋ nə wuuu. Zwezi yà tə wá ʋ dun tə wa pií ʋ di. Ku mù nə pɪn, ʋ yà tə wá pɪn, Yɪ-Sɪŋu tə bà luw wa.

Lalʋ tə pwèè duən wa Zwezi yɪrɪ

(Tɔtnan 28.23-27)

⁴⁰ Lalʋ tə wa lià duən nə nì tə s̀r̀àn təntə, ba swɪn, ba wú: «Bɛɛ wá tə cígá ya Yɪ nii *s̀s̀d̀ǹǹ tə!» ⁴¹ Ba duən də́ swɪn, ba wú: «D mù nə yɪ *Kərisə!» Ba duən də́ tə kùb swɪn, ba wú: «Kərisə tə mɛ, sə ʋ nan Galile nagwanaa wa?» ⁴² Kərisə wá nan piú *Davidə dwíí tə wa. Yá ku wá yá Bətələhemə nə. Mə Bətələhemə tɪʋ təntə wa nə Davidə nan. Ku púpúní

Yi sagi tē wa nēv. ⁴³ Ku mù nē pīn, lià tē dān ma pwèe duən wa, Zwezi yiri. ⁴⁴ Laluv tē wa lià duən yà pià, sē ba ja wá. Yá ba liù mama jìàn wà v yira dwən.

⁴⁵ Lià tē, ba nē tun, sē ba ja Zwezi, dān ma pií ba va *Zwifē-ba Yi *jonwana yun tián tē, dē *Farizian-ba con. Ba bwe, ba wú: «Bèèè nē pīn, á ma wà Zwezi jun, á ja á bà?» ⁴⁶ Lià tēntē ma le ba, ba wú: «Liù mama tē wà sugv swīn, ndē bē tēntē nē». ⁴⁷ Farizian-ba ma pií ba bwe ba, ba wú: «Yá á mù tētē wà á tiàn dvgv, á pa v gīgarī aba? ⁴⁸ Liù wulē yun tián tē, dē Farizian-ba wa, v nē ken v waa Zwezi nē, naaa? ⁴⁹ Laluv tēntē, ku nē yèrī Yi *nii tē, v nē pīn *Moyizē nē, wá cùgò». ⁵⁰ Farizian-ba wa liù don, dē ya yin lá, v yiri nē Nikodemē. U mù nē dí yáá v va Zwezi con, máḡá don wa. U zàn v swīn ba duən tē con, v wú: ⁵¹ «Ku nē twá dē Yi nii tē, v nē pīn Moyizē nē, nē wàrī liù bùrà nē bùrī, dē v nē wà v nii tún, v buri nēba, sē nē cugv v sugv, nē lwarī ku tē, v nē fwa». ⁵² Ba ma le Nikodemē, ba wú: «N dē tētē yi Galile tíú, naaa? Vēli, n kàrī ku tē, ku nē púpúnī Yi sagi tē wa. N wá na dē, Yi nii *sùsùnù nēdv mama tē wà Galile nan!»

Kacwarv don ba nē jin yoo
(Romē tián 2.1-3, 17-23)

⁵³ [Ku kwa nē, ba liù dē mama zàn, v va v sán.]

8

¹ Yá Zwezi vēli *oliviye tián paan tē yuu. ² Ku tīpuri jjuv tētē nē, Zwezi kúv pií v va *Zwifē-ba Yi *diē tē wa. Laluv tē mama twi v con. Yá v dān ga jēō tīa, v kàrī ba.

³ Ku máḡá tē wa, Yi nii *yēnu tián tē, dē *Farizian-ba jun kan don, ba ja bà. Ba zigī kan tē lià tē mama yáá con. Kan tēntē yà yi ba diḡá v yuu, dē v wulē v cwàrī. ⁴ Yá ba swīn Zwezi con, ba wú: «Karnyina, kan wà tē yi, ba zàn ba ja nēpon nēpon dē, v wulē v cwàrī. ⁵ *Moyizē pīn nēba nii Yi *nii sagi tē wa, sē nē dīh kayirē tēntē dē kapana nē gv. N mù dān wú bèèè?» ⁶ Ba yà swīn ku nēv tē, sē ba ma ja Zwezi dēn nē, sē ba dān twá ku nē, ba kē yoo v nii nē. Zwezi kwá tīa, v ja v jīfva, v ma púpúnī tīa. ⁷ Ba dān nē tē zīga lá, ba bwe wá, v kwīán yi nē, v swīn ba con, v wú: «Á wa liù tē, v tē nē wà cūna fwa, sē v dí yáá, v tī kapan, v ma dīh kan tē». ⁸ Yá v kúv pií v kwá, v wulē v púpúnī tīa. ⁹ Máḡá tē, ba nē nī ku nēv tē, ku zigī ba nēkwia tíú tē nē, ba nan nēdv nēdv, ba va ba zwēe. Yá ku ga Zwezi cīcī dē kan tē, v nē zīga v yáá con. ¹⁰ Zwezi dān ma kwīán yi nē, v swīn v con, v wú: «Kan, lià tē, ba nē pià, ba kē yoo n yuu wa, tē wa yēn nē? Ba liù mama wà mú yoo fwa, sē ku cùgò mú, naaa?» ¹¹ Kan tē ma le Zwezi, v wú: «*Yuu-Tiu, liù mama tēlō». Zwezi ma swīn v con, v wú: «À dē nē bá fwa mú yoo, sē à cùgò mú. Vēli, n dān nē kúv dān ká pií n tun cūna, míámíán.»]

Zwezi pīn poni lēzoni nē
(Zwan 1.4-5, 9-12; 5.26-37; 12.46-50)

¹² Zwezi dān kúv pií, v swīn lià tē con, v wú: «À mù nē yi lēzoni poni. Liù tē, v nē twá dē nē, ku tíú bá va yikunu wa, abada. Yá v wá na poni tē, ku nē pīn mu tē, ku nē ba zwēe Yi con.»

¹³ Ku yuu wa, *Farizian-ba swìn v con, ba wú: «N tətə nə swìn n tətə yoo. Ku mù nə pìn, n sugv tə ba dən jə». ¹⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Də à nə swə à swìn à tətə yoo, ku yí cígá. Á mù yəə bwálí tə, à nə nan lá à bà, à ga yəə à tə vèli lá. Á mù yèri bwálí tə, à nə nan lá, á ma kúú yèri bwálí tə, à nə vèli. ¹⁵ Á mù yáá twá də ləzoni yənu nə, á ma bürì lià bürà. Á mù ba liù mama bürà bürì. ¹⁶ Yá à mù nə wá bürì liù bürà də, ku yáá ya ku cígá wa. Ku tà à cici. Á nyina Yı tə, v nə tun nə, v yáá wulə də nə. ¹⁷ Ku púpúní Yı *nii sagv tə wa, v nə pìn *Moyizə nə v pa aba, də lià bələ nə swìn yoo nədv, ku yoo tə yí cígá. ¹⁸ Á mù swìn à tətə yoo, yá à nyina tə, v nə tun nə, v də swìn ku yoo təntə». ¹⁹ Ba dən ma swìn v con, ba wú: «N nyina tə wa yən nə?» Zwezi le ba, v wú: «Á yèri à tətə, á ma yèri à nyina tə də. Də á nə yəə nə, á wá yəni à nyina tə də».

²⁰ Zwezi yà wulə *Zwifə-ba *Yı diə tə wa, səbta tə nə kəni lá bwálí nə, v kəri lià tə. Mə ku bwálí tə wa, v swìn sùràn təntə. Ku máná təntə wa, də v janv máná tə wá yí. Ku mù nə pìn, liù mama wá wá jun.

*Zwezi biri də, v vələ v nyina Yı con
(Zwan 7.33-36)*

²¹ Zwezi kúú píí v swìn lià con, v wú: «Á mù wá víí, á wá pià nə, á ga. Yá á wá tí á cuna tə wa. Á wəri bwálí tə, à nə vələ, á vèli». ²² *Zwifə-ba yun tián dən swìn duən con, ba wú: «D nə swìn də, nə wəri bwálí tə, v nə vələ tə, nə vèli, ku bá ya v pià, v gv v tiàn?» ²³ Zwezi le ba, v wú: «Á dəkuu yí ku wulə tia ka tə yuu, à mù dəkuu ga yí ku nan Yı. Á mù sán nə yí luv ku tə, à mù tà luv ku tə liù. ²⁴ Ku mù nə pìn, à ma swìn á con də, á wá tí á cuna tə wa. Á nə wá cígá pìn də, à mù nə yí liù tə, v nə wulə máná mama, wuuu, á wá tí á cuna tə wa». ²⁵ Ba ma bwe wá, ba wú: «N mù nə yí wàá?» Zwezi le ba, v wú: «Á dí yáá à swìn á con ku juju tə mama. ²⁶ Á yuu yìèn dáá zənzən, à nə mə, sə à swìn tə yoo á con. Liù tə, v nə tun nə, yí cígá tíú. Yá ku tə, v nə biri nə, ku mù nə, à də swìn lià con, ba nə yí luv nə tí». ²⁷ Ba yá wá lwarí də, ku ya nyina Yı yoo nə, v swìn. ²⁸ Zwezi dən ma swìn ba con, v wú: «Máná tə, á nə wá zìn *Ləzwənə-Biu* tə, á kə yı nə, ku máná tə wa, á dən wá lwarí də, à mù nə yí liù tə, à nə wulə máná mama, wuuu. Á wá lwarí də, à ba won mama fwa à tiàn nə. Yá à sùràn tə yí ku tə à nyina Yı nə kəri nə, à swìn à biri lià tə. ²⁹ Máná mama, à fwa ku tə, liù tə, v nə tun nə, nə swə. Ku mù nə pìn, v wulə də nə. V wá nə yá à cici».

³⁰ Máná tə wa, Zwezi swìn ku nətv tə, lià zənzən kən ba waa v nə.

Cígá yí ka nanja Yı con

(Romə tián 6.14-23; Galasi tián 3.7, 29; 1 Zwan 3.8-10)

³¹ Zwezi swìn *Zwifə-ba con, ba nə kəni ba waa v nə, v wú: «Á nə jon à sùràn tə, á zilí tə nii, də á cígá yí à karbta. ³² Ku nətv nə wá pa á lwarí cígá tə. Yá cígá tə nə wá jon aba á cuna tə wa, sə á tını á tiàn». ³³ Zwifə-ba tə ma píí ba le Zwezi, ba wú: «Nə mù yí ba luri nəba *Abərahəmə dwíí tə wa. Nə mù wá liù yonju yin míámíán. Ku fwa nətv, n ma wú: «Á dən wá tını á tiàn?» » ³⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á

* 8:28 8.28 Zwezi yí v nə wá píí v ba Yı con tə yoo nə v swìn nətv.

con: Liù tē mama, v nē tūja cūna, v yī cūna yonju. ³⁵ Yá yonju tà v wulē sǎn wa, máǵá mama. Sǎn tē biú nē wulē sǎn tē wa, máǵá mama wuuu. ³⁶ Dē Yī-Biu tē dǎn nē jon aba á cūna wa, á wá tūn á tiàn, cíǵá cíǵá. ³⁷ Á yèé dē, ba lūrī aba Abērahāmē dwíí tē wa. Á ba á sūrān tē jonǵ. Kū mū nē pūn, á pià, sē á gu nē. ³⁸ Kū tē, à nyūna nē pūn à na, kū mū nē à swīn á con. Á dē yī kū tē, á dē nyūna tē nē būrī aba, nē á cūga, nē á tūja». ³⁹ Ba kúú pií ba le wá, ba wú: «Nē nyūna nē yī Abērahāmē!» Zwezi ma swīn ba con, v wú: «Dē á cíǵá nē nan Abērahāmē dwíí tē wa, á mē, sē á fwa kū tē Abērahāmē nē fwa. ⁴⁰ Á nē pià, sē á gu nē, à mū liù tē, à nē swīn cíǵá tē, Yī nē būrī nē á con, Abērahāmē wá kū nyūn don fwa. ⁴¹ Kū yī á nyūna tē tūtūnan nē, á tūja». Ba ma kúú swīn v con, ba wú: «Nē tà bīa tē, ba nē lūrī yīrē duēn nē. Nē nyūna yī nēdu, kū mū nē yī Yī». ⁴² Zwezi le ba, v wú: «Dē Yī cíǵá yà nē yī á nyūna, á yà wá sǒnī nē. Kū ya Yī con nē, à nan à bà. Kū tà à tētē nē twī à tiàn nē, kū ya v mū nē tūn nē. ⁴³ Bēēē nē pūn, á ba à sugv tē dēn nēn? Kū yī á nē ba pià, sē á sēē à sūrān tē. ⁴⁴ Á nyūna nē yī *Sítana. Kū mū nē pūn, á pià á tūn á nyūna tēntē fīra yīēn. Kū jju mama, v yūn laguv. U wá cíǵá swēnē mama. Yī cíǵá ga tēlé v con. Máǵá tē, v nē kūnī kunkūn tē, v sūrān yáá yī, ndē v tētē nē yī nētu. U yī kunkūn tē, v nē ya kunkūna nyūna. ⁴⁵ Á mū yī, à nē swīn cíǵá tē nē pūn, á ba nē cíǵá pūn. ⁴⁶ Á wa lá, wáà nē wáà v būrī dē, à tūn cūna? Dē kū nē yī cíǵá nē à swīn, bēēē nē pūn, á ma ba nē cíǵá pūn? ⁴⁷ Liù tē, v nē ya Yī nyīēn, v yáá cūgv Yī sūrān tē. Á tà Yī nyīēn. Kū mū nē pūn, á ba Yī sūrān tē cūga».

*Zwezi dē Abērahāmē yoo
(Zwan 10.25-33)*

⁴⁸ *Zwifē-ba yūn tián tē dǎn ma swīn Zwezi con, ba wú: «Nē ba cíǵá jē, sē nē swīn dē, n yī Samari tiú, yá *zinē dē wulē n yūu wa, naaa?» ⁴⁹ Zwezi le ba, v wú: «Zinē tēlé à yūu wa. Kū yī à mū bwi à nyūna Yī nē. Yá á mū wulē á muǵē nē. ⁵⁰ Á mū ba à dun pià. Liù nēdu nē wulē, v nē pià dun tē, sē v pa nē. U mū ga nē būrī là bōrà. ⁵¹ Cíǵá mama, à mū nē swīn kū á con: Liù tē, v nē zilí à sūrān tē nii, v bá tī abada». ⁵² Zwifē-ba yūn tián ma swīn v con, ba wú: «Síún nē, nē dǎn nē yèé dē, n yī zinē nē wulē n yūu wa. *Abērahāmē tūga, Yī nii *sūsūnà tē dē tūga. Yá n mū swīn dē, liù nē zilí n sūrān tē nii, v bá tī abada. ⁵³ N dwē nē nūbēē Abērahāmē, v nē tūga, naaa? Yī nii sūsūnà tē dē tūga. N mū būja dē n yī wáà?» ⁵⁴ Zwezi le ba, v wú: «Kū nē yī à tētē nē pūn dun à tiàn nē, tē dun tē yī tūtu. Kū yī à nyūna Yī tē nē pūn dun nē. U mū liù tē, á nē swīn dē, v yī á Yī tē. ⁵⁵ Á mū yèrī wá, à mū ga yèé wá. Dē à nē swīn dē, à yèrī wá, à ya kunkūn ndē á nē. Á yèé wá, à ga jē v sugv tē. ⁵⁶ Á nūbēē Abērahāmē pié poli dē, v nē bún dē, v wá na à túrī dūn tē. U nī kū dūn tē, yá v yūn pupwēn wa». ⁵⁷ Zwifē-ba yūn tián swīn v con, ba wú: «N tē nē ba bīna finu jē, yá n nī Abērahāmē, naaa?» ⁵⁸ Zwezi le ba, v wú: «Cíǵá mama, à mū nē swīn kū á con: Á mū yá wulē, dē ba tē wá Abērahāmē lūrī».

⁵⁹ Kū mū sugv tēntē yūu wa, ba pēē kapana, sē ba ma dilī wá. Kū mū nē pūn, Zwezi sēǵē, v nan Zwifē-ba Yī *diē tē wa.

9

Zwezi pori bεε don yía
(Marəkə 8.22-25; 10.46-52)

¹ Dɪn don nə, Zwezi tì cwəŋə don, ɔ le. U nə ma le, máŋá tə wa, ɔ nɪ bεε don. Ba lɔrɪ wá liliu. ² Zwezi karbɪa tə ma bwe wá, ba wú: «Karnyɪna, ba lɔrɪ bεε tə liliu. Wàà nə tun cɔna? Ku yɪ ɔ mù, nə à yèé ɔ nyɪna-ba nə tun cɔna, ku ma pa ɔ yɪ liliu?» ³ Zwezi le ba, ɔ wú: «Ku tà ɔ mù nə tun cɔna, nə à yèé ɔ nyɪna-ba nə tun cɔna. Ku yɪ ku yɪ nɛɔɔ, sɛ Yɪ tutɔnan tə twá ɔ nə, tɛ bɪrɪ tɛ tiàn. ⁴ À me, sɛ à tun Yɪ tutɔnan tɛ, dɛ tɪa tɛ wá yí. U mù Yɪ nə tun nə. Tɪa nə twi ka yí, liù mama kúú bá wàní ɔ tun. ⁵ Máŋá tə wa, à nə tɛ wulə lɔɔ wa, à yɪ ləzwənə poni».

⁶ Zwezi nə swɪn tɛ sɔràn tɛntə kwa nə, ɔ pi mɪmɪan tɪa, ɔ ma bu tɪran mancɪn. U ga fwa tɪran tɛntə, ɔ ma tà liliu tɛ yía nə. ⁷ Yá ɔ ga swɪn ɔ con, ɔ wú: «Vəli càrú tɛ wa, ba nə boŋə «Silowe», n kwán nía, n ma puli n yáá tɛ». Silowe tɛ dɛn nə yɪ «liù, ba nə tun». Liliu tɛ vəli, ɔ puli ɔ yáá tɛ. U píí ɔ biàn, máŋá tɛ, ɔ yía tɛ pórí tɛ na lá zəni. ⁸ U jəŋ duən, dɛ ba tɛ, ba nə dí yáá, ba na wá dɛ, ɔ lòrì tɛ, dàŋ ma swɪn, ba wú: «Ku tà bεε wá tɛ, yà nə jèé tɪa, ɔ lòrì tɛ, naaa?» ⁹ Ba duən swɪn, ba wú: «Mə ɔ nə». Ba duən dɛ swɪn, ba wú: «Ku tà ɔ mù. Ku yɪ ɔ nyɪnyɪga». Bεε tɛ tətə dàŋ ma swɪn, ɔ wú: «Ku cígá yà à mù!» ¹⁰ Ba dàŋ ma bwe wá, ba wú: «Nɛtə nə ku twá, n yía tɛ ma pórí?» ¹¹ U ma le ba, ɔ wú: «Bεε tɛ, ba nə boŋə Zwezi tɛ, nə fwa tɪran, ɔ ma tà à yía tɛ nə, ɔ ga swɪn à con, sɛ à va à puli à yáá tɛ càrú tɛ wa, ba nə boŋə «Silowe». À ma va lá, à nə puli à yía tɛ à zwèe, kwa nə, à yía tɛ na lá». ¹² Ba tɛ ma bwe wá, ba wú: «Bεε tɛntə wulə yèn nə?» U ma le ba, ɔ wú: «À yèrì ɔ bwálí».

Farɪzian-ba tɛ bwe liliu tɛ, ɔ yía nə pórí tɛ

¹³ Ba dàŋ ma ja bεε tɛ, ɔ yía tɛ nə pórí tɛ, ba ja va *Farɪzian-ba con. ¹⁴ Dɪn tɛntə yɪn *Zwifə-ba *sié dɪn, yá Zwezi ga fwa tɪran, ɔ ma pórí bεε tɛ yía. ¹⁵ Ku mù nə pɪn, Farɪzian-ba dɛ kúú bwe bεε tɛ, ba wú: «Ku fwa nɛtə, n yía tɛ ma pórí?» U le ba, ɔ wú: «Zwezi fwa tɪran mancɪn, ɔ kə à yía tɛ nə. À vəli à puli à yáá tɛ. Mə ku nə, à na lá». ¹⁶ Ku yoo tɛntə yuu wa, Farɪzian-ba wa lià swɪn, ba wú: «Ku bεε tɛntə wá Yɪ nan. Ku mù nə pɪn, ɔ ba sié dɪn tɛ nii zilí». Ba duən dɛ kúú swɪn, ba wú: «Nɛtə nə cɔna liù wá twá, ɔ ma fwa Yɪ diàn mɪmɪnɔ tətə yiri?» Ku nɛɔɔ tɛ pɪn ba pwèe duən wa. ¹⁷ Ba kúú bwe bεε tɛ, ɔ yà nə yɪ liliu tɛ, ba wú: «N mù con, n buŋa dɛ bεε tɛntə, ɔ nə pórí n yía tɛ, yɪ wàà?» Bεε tɛ ma le ba, ɔ wú: «D yɪ Yɪ nii *sòsɔnɔ».

¹⁸ Zwifə-ba yun tiàn tɛ wá cígá pɪn dɛ, ɔ tətə yà yɪn liliu, yá ɔ yía tɛ ga pórí. Ku mù nə pɪn, ba ma bon ɔ nuu dɛ ɔ nyɪna. ¹⁹ Ba nə twi ba yí lá, ba bwe ba, ba wú: «Bεε wá tɛ cígá yà á mù biù, naaa? Cígá mama, á wú ɔ yɪ ba lɔrɪ wá liliu? Ku dàŋ fwa nɛtə, ɔ ma na lá?» ²⁰ U nuu dɛ ɔ nyɪna tɛ ma le, ba wú: «Nə yèé dɛ, ɔ yà nə mù biù, yá ɔ ga yɪ ba lɔrɪ wá liliu. ²¹ Ku nə fwa nɛɔɔ, ɔ dàŋ ma na lá síun nə, nə yèrì ku mù. Nə ma kúú yèrì liù tɛ dɛ, ɔ nə pórí ɔ yía tɛ. Á bwìə ɔ tətə, ɔ dɛ yɪ nɛkwɪa, ɔ wáà ɔ tətə yoo ɔ swɪn». ²² Zwifə-ba yun tiàn fɛn yà jə ɔ nuu dɛ ɔ nyɪna tɛ. Ku mù nə pɪn, ba swɪn ku nɛɔɔ tɛ. Zwifə-ba yun tiàn yà ken nii nɛɔɔ, sɛ ba dɪŋ liù tɛ mama, ɔ nə wá swɪn dɛ, Zwezi nə yɪ *Kərisə, ba li ba *jéré diè tɛ

wa. ²³ Ku mù nè pɪn, v nuu də v nyina tɛ ma swìn də, v də yɪ nɛkwɪa, ba bwiə v tətə.

²⁴ Farizian-ba kúð bon liliu tɛ, v yíá tɛ nè pórí tɛ, nɛɛ bɛlə nii nè, ba swìn v con, ba wú: «Swìn cígá Yɪ yáá con. Nə mù yəð də, bɛɛ wà tɛ yɪ cunv». ²⁵ U le ba, v wú: «Də v nè yɪ cunv, à mù yèrì ku. Yoo nɛðv nè, à yəð. À yà yɪ liliu, yá síún nè à yíá dǎn na lá». ²⁶ Ba ma swìn v con, ba wú: «Nətə nè, v fwa mú? Ku yɪ v fwa nətə, v ma pwéré n yíá tɛ?» ²⁷ Bɛɛ tɛ kúð le ba, v wú: «À dí yáá à swìn ku, à bɪrɪ wá, yá á wà ku cugv. Bɛɛɛ nè pɪn, á pià, sɛ à kúð pií à bwé ku? Ku yɪ á də tətə pià, sɛ á jì v karɪa, naaa?» ²⁸ Ba dǎn twìn wá, ba ga swìn, ba wú: «Ku yɪ n mù nè ya v karɪu, nè mù yɪ *Moyizə karɪa. ²⁹ Nə yəð də, Yɪ swìn Moyizə con. U tɛ ba tɛ mù, nè yèrì bwálí tɛ, v nè nan». ³⁰ Bɛɛ tɛ ma le ba, v wú: «Mə ku yoo tɛntə nè gwárí nè də, á nè yèrì v nè nan lá, yá v ga pórí à mù yíá. ³¹ Nə yəð də, Yɪ ba cunv yɪjɪnɪ le. Ku ya liù tɛ, v nè zilí Yɪ nii, v ga tɪŋa Yɪ fira nè, Yɪ yáá cugv. ³² Nə tɛ wà nì mama abada də, liù pórí liliu yíá, ba nè lɪrɪ wá, də v yɪ nɛtv. ³³ Də bɛɛ tɛntə yà nè wà Yɪ nan, v yà wàrɪ won mama, v tɪŋa». ³⁴ Ba ma le wá, ba wú: «N tətə mama yɪ ba lɪrɪ mú cuna wa, n ga pià, sɛ n kàrì nɛba!» Ba dǎn ma dɪŋɪ wá, ba lɪ ba jéré diè tɛ wa.

(Likə 10.21; 2 Korɛntə tíán 4.3-6; 1 Piyerə 2.6-8)

³⁵ Zwezi dǎn nì də, Farizian-ba dɪŋɪ bɛɛ tɛ, v yà nè yɪ liliu tɛ, ba lɪ ba jéré diè tɛ wa. Zwezi ma jérí bɛɛ tɛ, v bwe wá, v wú: «N ken n waa *Ləzwənə-Biu* tɛ nè, naaa?» ³⁶ Bɛɛ tɛ le Zwezi, v wú: «Ku mù nè yɪ wàa, *Yuu-Tiu? À swə, sɛ à kə à waa v nè». ³⁷ Zwezi ma swìn v con, v wú: «N yíá cə ku tíu yuu wa. Mə v mù nè wulə v swìn n con, síún nè!» ³⁸ Bɛɛ tɛ dǎn ma swìn, v wú: «Yuu-Tiu, à ken à waa n nè». Yá v ga tv v nadwana yuu, v bv Zwezi nè.

³⁹ Zwezi dǎn ma swìn, v wú: «À twi lɪv ku tɛ wa, sɛ à b̀r̀r̀ l̀à b̀r̀r̀. À pa lilirən yíá pórí, à ga pa lià tɛ, ba yíá nè na lá, lwǎn ba jì lilirən». ⁴⁰ Farizian-ba lià duən yà wulə ku bwálí tɛ wa. Ba nè nì tɛ s̀r̀r̀n tɛntə, ba bwe Zwezi, ba wú: «Nə də yɪ lilirən, naaa?» ⁴¹ Zwezi le ba, v wú: «Á yà nè ya lilirən, á yà ba cuna jə. Á dǎn nè swìn də, á na lá. Ku mù nè pɪn, á cuna tɛ wulə wuuu».

10

*Zwezi yɪ payɪrv nəzəŋu
(1 Piyerə 2.24-25, 5, 1-4)*

¹⁻² Zwezi kàrì lià tɛ də zwanɪsarɪ, v wú: «Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Liù tɛ, v nè twá mimii, v ma zwi patuu wa, ku tíu nè yɪ payɪrv tɛ. Yá liù tɛ, v nè ba patuu mimii twá, v ma zwi, v ga twá ku bwálí don, v ma zwi, ku tíu yɪ ŋwǎn, v ga yɪ lagɪrv. ³ Liù tɛ, v nè cì patuu tɛ nii nè, v yáá sírɪ ku mimii, v pa payɪrv tɛ nè. Yá pee tɛ ga cɪga tɛ payɪrv tɛ kori. U yáá bon v piə mama də ka yɪrɪ, v ma lɪ tɛ patuu tɛ wa. ⁴ U nè lɪ pee tɛ mama, v zwɛɛ, v dǎn yáá ya tɛ yáá, pee tɛ ga pú v kwa. Ku nɛtv bɪrɪ də, tɛ yəð v kori swían. ⁵ Pee tɛ bá sɛɛ, tɛ pwi liù don kwa. Tɛ yèrì v kori swían. Ku mù nè pɪn, tɛ nè nɪ liù don, tɛ wá dərɪ, tɛ jén v yáá nè».

* 9:35 9.35 Zwezi yɪ v tətə yoo nè v swìn.

⁶ Zwezi kàrì lià tɛ dɛ zwansɪsara tɛ, ba ga wà yoo tɛ, ɔ nɛ pià, sɛ ɔ swìn ba con, tɛ dɛn nì. ⁷ Zwezi kùù swìn, ɔ sùrí lá, ɔ wú: «Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: À mù nɛ yì patuu tɛ mimii. ⁸ Lià tɛ mama, ba nɛ dí à yáá, ba bà tɛ yì n̄wina dɛ lagura. Yá pee tɛ wà ba cugv. ⁹ À mù nɛ yì ndɛ mimii nɛ. Liù tɛ, ɔ nɛ twá dɛ nɛ, ɔ ma zv Yɪ wá jon ku tíú. U wáá ɔ zwɪ dɛ ɔ n̄nja ndɛ pee tɛ nɛ, ɔ ga wá na ɔ nii wodiu dɛ. ¹⁰ N̄wìàn mù yì ɔ yàá bà, sɛ ɔ n̄ɔ, sɛ ɔ gv, sɛ ɔ cùgù. À mù yì à twi, sɛ à tɪ, sɛ lià tɛ ma na mu, sɛ ba na mu, ku nɛ ywán cígá cígá.

¹¹ À mù nɛ yì payɪrv nɛzɛn̄ɔ. Payɪrv nɛzɛn̄ɔ yáá ja ɔ mu, ɔ ma lárí ɔ pee yuu nɛ. ¹² Yá liù tɛ, ɔ nɛ cì pee nɛ, sɛ ba n̄wín wá, ku tíú mù yì sɛbiu tɛ nɛ, ɔ ywànjá. Yá pee tɛ tà ɔ mù nyièn. Ku mù nɛ pɪn, ɔ nɛ nɪ buyuru, dɛ nyankwan ku biàn, ɔ yáá dɔgv pee tɛ, ɔ ga dɛri ɔ jén. Buyuru tɛ dàñ yáá tv pee tɛ wa, ku ja tɛ, ku laga tɛ duən yáá nɛ. ¹³ Ku nɛtv dàñ bɪri dɛ, ɔ yì ɔ tun̄ja sɛbiu yiri, pee tɛ yoo ba wá jɛ. ¹⁴ À mù nɛ yì payɪrv nɛzɛn̄ɔ tɛ. À yɛ́ à pee tɛ, à pee tɛ dɛ ga yɛ́ nɛ. ¹⁵ Mɛ nɛtv nɛ, à mù dɛ à nyina Yɪ tɛ yɛ́ duən. U yɛ́ nɛ à dɛ ga yɛ́ wá. À ja à mu, à ma lárí à pee yuu nɛ. ¹⁶ À tɛ jɛ pee duən, tɛ nɛ tɛlɛ́ patuu ku tɛ wa. À mɛ, sɛ à pià tɛ pee tɛntɛ, dɛ à ja bà. Pee tɛ mama dàñ wá nì à kori. Ku dàñ wá yá patuu nɛdv, yá payɪrv tɛ dɛ wá yá nɛdv. ¹⁷ À pɪn à mu tɛ, sɛ à kùù pií à jon. Ku mù nɛ pɪn, à nyina Yɪ swɛ nɛ. ¹⁸ Liù mama wàri à mu tɛ, ɔ li ɔ tiàn nɛ. À mù tɛtɛ nɛ ja cwɛn̄ɔ, sɛ à pa à mu tɛ, à mù nɛ ma ja cwɛn̄ɔ dɛ, sɛ à pií à jon à mu tɛ. À nyina Yɪ nɛ pɪn nɛ ku nii tɛntɛ». ¹⁹ Zwezi sbràn tɛntɛ ku pɪn, Zwifɛ-ba yun tiàn tɛ kùù pií ba pwɛ duən wa. ²⁰ Ba wa lià zɛnzɛn̄ yá swìn, ba wú: «*Zini nɛ wulɛ ɔ yuu wa, ɔ ga nyànjà. Á dàná ká cugv ɔ sbràn tɛ!» ²¹ Ba duən dɛ swìn, ba wú: «Zini nɛ wulɛ liù yuu wa, ɔ wàri sbràn tɛtɛ ɔ swìn. Liù tɛ zini nɛ jɛ, ɔ wàri liù yíá ɔ pórí».

Zwifɛ-ba yun tiàn viga Zwezi
(Zwan 8.51-59; 14.9-11)

²² Ba yá wulɛ ba dé càná don, ka nɛ yì *Zwifɛ-ba Yɪ *diè tɛ nii sùrí bɪri càná, *Zwerizalemɛ nɛ. Ku mánjá tɛ yá yì waran mánjá. ²³ Zwezi vɛli Yɪ diè tɛ wa. U jijiri bwálí tɛ nɛ, ba nɛ boŋɛ <Salbm̄n napakulv>. ²⁴ Zwifɛ-ba yun tiàn kɪkarɪ wá, ba ga swìn ɔ con, ba wú: «N pià, sɛ nɛ bɛɛé n yoo nɛ waa con, wuuu, ku jɛ vɛlɛ dɪn don? Swìn ku nɛ con nɛpon nɛpon dɛ, n cígá nɛ yì *Kɛrisɛ».

²⁵ Zwezi ma le ba, ɔ wú: «Á dí yáá à swìn ku á con, yá á wà cígá pɪn à sugv tɛ nɛ. Yièn tɛ, à nyina Yɪ nɛ pɪn nii, à ma fwa, tɛ mù nɛ bɪri liù tɛ, à nɛ ya. ²⁶ Á twá à tɛlɛ́ à pee tɛ wa. Ku mù nɛ pɪn, à wá cígá pɪn à sugv tɛ nɛ. ²⁷ À mù pee tɛ cuga à kori. À dɛ yɛ́ tɛ swíán, yá tɛ ga pwí à kwa. ²⁸ À pɪn tɛ mu tɛ, ku nɛ ba zwèe Yɪ con. Tɛ kùù bá jén, abada. Yá liù dɛ mama kùù wàri tɛ, ɔ li à jìàn wa. ²⁹ À nyina Yɪ diàn tɛ dwɛ won mama. U mù nɛ pɪn pee tɛ nɛ. Yá liù mama kùù wàri tɛ, ɔ li ɔ mù nyina Yɪ jìàn wa. ³⁰ À mù dɛ à nyina Yɪ ya nɛdv».

³¹ Zwifɛ-ba yun tiàn kùù pɛe kapana, sɛ ba ma dɪlɪ Zwezi, ba gv. ³² Zwezi ma bwé, ɔ swìn ba con, ɔ wú: «Á nyina Yɪ diàn tɛ pɪn, à tun̄ tv̄tun̄zɛn̄ɛ zɛnzɛn̄, á yíá yuu wa. Ku ka tɛtɛ yiri nɛ, á pià, sɛ á dɪlɪ nɛ, á gv?»

33 Zwifə-ba yun tián le wá, ba wú: «Ku tà nè pià nè dli mù, nè gu, n nè tun tutunzəŋu yiri. N swìn n twin Yü. N də ya ləzwənə, n ga pià, n ja n tián, n ma fwa Yü». 34 Zwezi le ba, v wú: «Ku púpúni á sagi tə wa də, Yü swìn də, á yi ya. 35 Ku mù sagi təntə wa, Yü swìn ləzoni con, v ga ja ba, v bonə <ya>. Nə ga yəə də, nə wari ku tə, Yü nè swìn v sagi tə wa nə, nə pin ku jén lá. 36 Á mù ya nyina Yü nè kúri nè, v kə vən nè, v tun luu ku tə wa. Yá à dān swìn də, à yi Yü-Biu. Á dān fwa nətə, á ma wú, də à twin Yü? 37 Də à nè bá à nyina Yü tutunan tə tɔŋa, á dān ká pa nə cígá! 38 Yá à dān nè tɔŋa à nyina Yü tutunan tə, á me, sə á pa nə cígá. Á nə ba pià, sə á pa nə cígá, ku me, sə á tà tutunɔ tə yiri, á pa nə cígá. Ku nətə wá pa á lwarɔ də, à nyina Yü wulə də nə, à də ga wulə də à nyina Yü». 39 Ba kúò zàn, ba pià, ba ja Zwezi. U ma jén ba yía yuu. 40 Zwezi kúò pií, v va Zwurəden mɔnaa tə nii nè, bwálí tə, Zwan* nè dí yáá, v lə lià tə níá wa. U vèli v wulə ku bwálí təntə nè. 41 Lià zənzən twi v con, ba swìn, ba wú: «Zwan mù wá Yü dián mɔmɔnɔ mama fwa. Yá yìèn tə mama, v nè swìn bɛɛ wá tə yuu wa, tə ya cígá». 42 Ku bwálí təntə nè, lià zənzən ken ba waa Zwezi nə.

11

Zwezi bwin Lazarə, v li tian wa

(Likə 10.38-40; 7.11-16; Marəkə 5.35-43; Zwan 5.21; 6.40)

1-2 Betani tián bɛɛ don, ba nə bonə Lazarə, tua yayigu. Mə ku tuv təntə wa nə, Mari, də v zɔnɔ Marətə də yá wulə. Mari yà nə yi kan tə, v nə lwé tirali Zwezi nɛɛ nə, v ga ja v yukoran, v ma pupugu tə. U mù nabua yà nə yi Lazarə tə. 3 Lazarə nakwana tə dān ma tun liù, sə v swìn Zwezi con, v wú: «*Yuu-Tiu, nèn, n dabaswənə tə tua yayigu». 4 Zwezi nə ni ku yoo təntə, v swìn, v wú: «Lazarə yayigu tə bá gu wá. Yayigu təntə ya Yü nè pià, v twá ku nə, v ma biri v dun tə, sə v pa, Yü-Biu* tə na dun».

5 Yá Zwezi yá swə Marətə, də v nyánú Mari, də Lazarə. 6 Zwezi nə ni də, Lazarə yì tə, v tə fwa dián bələ bwálí təntə wa, v yà nə wulə. 7 Ku kwa nə, v swìn v karbia tə con, v wú: «Nə pirə, nə va Zwide nagwanaa tə wa». 8 U karbia tə ma le wá, ba wú: «Karnyina, ku yi nətə? *Zwifə-ba yun tián pià, ba dli mù də kapana, ba gu lá nə. Ku tə wá dián, yá n ga tə pià, sə n pií n va lá?» 9 Zwezi le ba, v wú: «Diun wa, lugu fugə bələ nə wulə lá. Liù nè vèli yicav wa, v ba v naa mà won nə. Luu ku tə yicav tə dān nə pin v yía na lá. 10 Yá liù nè kúò v lwán, v vèli tutn nə, v yía nə ba ponɔ na tə, v yáá mà v naa won nə».

11 Zwezi nə swìn sùràn təntə kwa nə, v swìn ba con, v wú: «Nə dabɛɛ Lazarə yi v dwèe, yá à me, sə à va à zín wá». 12 U karbia tə ma le wá, ba wú: «Yuu-Tiu, də ku nə yi v dwèe, v yayigu tə wá zwèe». 13 Zwezi yá pià, sə v swìn də, Lazarə yi v tɔga. Yá v karbia tə mù yá buŋa də, ku cígá yi v dwèe. 14 Zwezi dān ma swìn ku nəpon tə ba con, v wú: «Lazarə yi v tɔga. 15 Á jə pupwən də, á tətə nə yəə də, à wá lá vèli tə yiri. Ku mù nə wá pa, á kə á waa à nə. Nə dān vələ v con». 16 Toma tə, ba yà nə bonə <yicɔɔ>, v dān ma swìn v karbiduən tə con, v wú: «Nə də vələ, nə twá karnyina nə, nə ti».

* 10:40 10.40 Ku mù Zwan təntə nə yi *Zwan-Batisə, v nə li lià níá wa, ku twá də Yü yiri. * 11:4 11.4 Zwezi yi v tətə yoo nə v swìn.

17 Máná tē, Zwezi nē vèli v yí lá, v nī dē, ba nē gùrì Lazarē, kú jē dīan banua. 18 Betani yá bwelē *Zwerizalemē, ndē kilometerē batwa nē. 19 Yá Zwifē-ba tē yá dáá, ba nē twi Marētē dē Mari con, sē ba kē ba pupuē ba nabua tē tīan tē yīrī.

20 Marētē dān nē nī dē, Zwezi biàn, v nan v va, sē v jérí wá. Mari mù píi sán nē, v jēé ba diē. 21 Marētē nē jérí Zwezi, v swìn v con, v wú: «Yuu-Tiu, dē n yá nē yīn yēbē, à nabua tē yá ba tí. 22 Yá dē kú mē, à yēé dē, máná kú tē dē tētē wa, won tē mama, n nē lòrì Yū con, Yū wá pa kú mú». 23 Zwezi ma swìn v con, v wú: «N nabua tē wá píi v bwin, v nan tīan wa». 24 Marētē le Zwezi, v wú: «À yēé dē, Yū wá bwin wá, v lī tīan wa. Kú yoo tē wá tūn, máná tē wa, Yū nē wá bwin tīga tē, v lī tīan wa, lūv zanḡ máná nē».

25 Zwezi ma swìn v con, v wú: «À mù nē yī ka bwin tīga, à mù ga nē yī mī tíú. Liù tē, v nē keni v waa à nē wuuu, v wá yá mī wa, dē v nē swē, v tí dē. 26 Yá liù tē dē, v nē wulē mī wa, v ga kē v waa à nē, v mù kúé bá tí, abada. N pīn cígá kú yoo tētē nē, naaa?» 27 Marētē le Zwezi, v wú: «Áwo, Yuu-Tiu, à pīn cígá yoo tētē nē dē, n yī *Kərisē, n ga yī Yū-Biu. N mù nē ya liù tē, v nē mē, sē v bà lūv wa».

28 Marētē nē swìn kú nētū tē kwa nē, v píi v víi. V dān vèli, v bon v nyánú Mari, v sègè, v swìn v con, v wú: «Karnyina twi yēbē, yá v bonē mú». 29 Mari nē nī tē sūrān tētē, v nyí v zān lala, v ma vèlē Zwezi con. 30 Zwezi yá tē wulē bwálí tē nē, Marētē nē jérí wá. V yá tē wá Betani tū tē wa zwī. 31 Zwifē-ba yá twi diē tē wa, sē ba kē Mari pupwēn. Ba dān nī wá dē, v zān lala, v naṅa kārā wa. Ba dē ma zān, ba pú v kwa. Ba yá bunja dē, kú yī v vèli ləbəri tē yuu, sē v kwī.

32 V vèli v yí bwálí tē, Zwezi nē wulē lá. Máná tē, v nē nī wá, v tua Zwezi nē dēn, v ga swìn v con, v wú: «Yuu-Tiu, dē n yá nē yīn yēbē, à nabua tē yá ba tí». 33 Zwezi dān nī dē, Mari yī v kwī, yá Zwifē-ba tē, ba nē wulē v kwa, dē ga kwī. Kú vuvugu v bīcan, yá pucvnti ga zv wá. 34 V dān ma bwe ba, v wú: «Yēn nē nē, á gùrì wá?» Ba le wá, ba wú: «Yuu-Tiu bāá, n wá na kú bwálí».

35 Zwezi dān wulē v kwī. 36 Zwifē-ba dān ma swìn, ba wú: «Á nī nētū tē, v yá nē swē Lazarē». 37 Ba wa lià duēn dē kúé swìn, ba wú: «D mù liù tē, v nē pórì liliu tē yíá tē, v yá kúé wàrì v fwa, sē bēe wá tē dān ká tí, naaa?»

38 Kú kúé vuvugu Zwezi bīcan, yá v dān ga vèlē ləbəri tē nī nē. Ləbəri tē yá yī ba kua paan wa. Yá kapan dān yá sun kú mimii nē. 39 Zwezi swìn, v wú: «Á surē kapan tē!» Tīgī tē nakua Marētē ma swìn Zwezi con, v wú: «Yuu-Tiu, v dān lwá síún nē. Kú dīan banua nē zēn, ba nē gùrì wá». 40 Zwezi le wá, v wú: «À wá n con swìn dē, n nē keni n waa à nē, n wá na Yū dun tē». 41 Ba dān ma sūrì kapan tē. Zwezi zīn v yíá v kē yū nē, v ga swìn, v wú: «À nyina, à kēni n lēēē, n nē le nē tē yīrī. 42 À mù yēé dē, n le nē dīan mama. Kú dān yī lalūv tē yīrī, kú nē wulē yēbē nē, à swìn kú. À pià, sē ba pa cígá dē, kú yī n mù nē tūn nē». 43 V nē swìn kú nētū tē kwa nē, v swìn dē diàn, v kē yū nē, v wú: «Lazarē, nan yēbē!» 44 Tīgī tē nan ləbəri tē wa, v jīàn dē v nē ga vwē dē gantwēn. Yá gānū dē ga pú v yáá nē. Zwezi ma swìn lià tē con, v wú: «Á kura tē, sē v víi».

*Zwifə-ba yun tián pià Zwezi, sə ba gv
(Likə 16.31)*

⁴⁵ *Zwifə-ba wa lià zənzən, ba yà nè twi Mari con, ni ku tè Zwezi nè fwa, ba ga kə ba waa v nè. ⁴⁶ Yá ba wa lià duən vèli, ba man ku tè, Zwezi nè fwa tè, ba biri *Farizian-ba.

⁴⁷ Farizian-ba də Yü *joŋwana yun tián tè dān bon Zwifə-ba yun tián duən, ba nè bürì *bùrà tè, ba kun duən nè, ba ga swìn, ba wú: «Bee tè tɔŋa Yü diàn muminan zənzən. Bèèèè won nè, nè wá fwa v yira? ⁴⁸ Də nè nè yá wá, sə v tun tè, lià tè mama wá kə ba waa v nè. Yá *Romə-ba lià wá bà, ba li nèba, ba ga cùgù nè Zwifə-bə Yü *diè tè, də nè dwíí tián tè nè luv tè mama wa». ⁴⁹ Liù don yin ba wa, v nè yí Yü joŋwana yun tián nəkwia, ku biri təntə nè, v yiri nè Kayifə. U swìn ba con, v wú: «Á ba yoo mama dən nən. ⁵⁰ Á buŋa zəni, sə á yəni də, bee nədva nè tɔga nè dwíí tián tè yiri, ku kukwa ku pa aba, ku doni, ba nè wá cùgù nè dwíí tè mama». ⁵¹ Sùràn təntə yà tà v tətə fira sùràn. Ku yí v yà nè yí Yü joŋwana yun tián nəkwia ku biri təntə nè yiri. Ku mù nè pin, Yü twá də wá, v ma swìn v nii sɔgv də, Zwezi mə, sə v ti Zwifə-ba dwíí tè yiri. ⁵² Ku nətə tè yà tà ba ciɔi dwíí tè yiri nè, v wá ti. Ku yí, sə v pií v van Yü bia tè, ba nè laga duən yáá nè, v ja bà, v kə duən nè, v pa ba jì dwíí nədv.

⁵³ Ku nè zigi ku diin təntə nè, Zwifə-ba yun tián tè ken ba nii nədv, sə ba gv Zwezi. ⁵⁴ Ku mù nè pin, Zwezi yá kúù bá jijiri, v vèli Zwifə-ba pwərə wa. U nan ku bwálí təntə wa, v zu nagwanaa don wa, ku nè bwələ də kasɔɔ lanworu. U mù də v karbia tè yà yin nagwanaa təntə tiv don nè, ba nè boŋə «Efərayimə».

⁵⁵ Zwifə-ba *Pakə cànà tè yà bwələ. Lià zənzən dān nan nagwanaa təntə wa, ba va *Zwerizalemə də cànà tè tè wá yí, sə ba kwən ba yìèn ba mù də Yü pwərə wa. ⁵⁶ Lià dān yà twá lá, ba pià Zwezi Zwifə-ba Yü diè tè wa, də ba bwe duən, ba wú: «Bèèèè nè, á buŋa v yoo wa? Á yəri də, v nè wá bà cànà tè, naaa?» ⁵⁷ Yü joŋwana yun tián tè, də Farizian-ba yà pin nii ku tè də, liù tè mama, v nè yèé Zwezi bwálí, sə v swìn ku v biri, v pa ba yəni, sə ba va, ba ja wá.

12

*Mari lwé tirali nuga Zwezi nəe nè
(Matie 26.6-13; Marəkə 14.3-9)*

¹ Zwezi vèli Betani, də *Pakə cànà tè ga diin bardv, sə ka yí. Mə Lazarə tè, v nè tɔga, Zwezi ma bwin wá tè, yà wulə ku tiv təntə nè. ² Ba fwa wodiu, ba pa Zwezi nè. Marətə yà nè wulə, v tàrì wodiu tè. Lazarə də yin lià tè wa, ba mù də Zwezi nè jèé, ba dé.

³ Mari dān ti tirali nuga litərə fan, ku kwənə nè dáá. Ku yí ba fwa ku də narədə paa tətə. U twe ku Zwezi nəe nè, yá v ga ja v yukuran, v ma pupugu v nəe nè. Diè tè mama nii súé də tirali nuga tè lwán tè. ⁴ Karbiu don yin karbia tè wa, ba nè boŋə Yisəkariyotə Zwidasə. Mə v mù karbiu təntə, nè wá ja Zwezi, v pa duŋa nè. U zàn v swìn, v wú: ⁵ «Ku ya nətə, n ma wá tirali nuga ku tè yoli səbikolan* biətwa, sə n pa zura nə?» ⁶ Yá v nè swìn ku nətə tè, ku tà zura yoo cígá nè jə wá. Ku yí v ya ŋwìàn. U

* 12:5 12.5 Səbikolb nədv yí yituri nədv totɔŋi ŋwíràn.

yà nè jə ba səbiə lòò tə, ʋ yàá ŋwìn səbiu tə, ba nè kəni kʋ wa. ⁷ Zwezi dān ma swìn Zwidasə con, ʋ wó: «Yá wá sənbnwen! Tɪralɪ nʊga kʋ tə yɪ, ʋ lwé à nè, sə kʋ ma kwɛn nè dʊn tə nè, ba nè wá kə nè ləbəri wa. ⁸ Zura wulə də aba máŋá mama. Yá à mù ga bá ya də aba máŋá mama».

⁹ *Zwifə-ba lalʋ nì dɛ, Zwezi wulə Betani nɛ. Ba dān vɛli, ba yí lá, ba pià Zwezi. Kʋ kúò tà Zwezi cɪci nɛ, ba pià, sə ba na, kʋ dān yɪ dɛ Lazarə tɛ, Zwezi nè bwin ʋ zin tian wa, nè ba pià, sə ba na. ¹⁰⁻¹¹ Zwifə-ba lià zənzən yà naŋa ba wa, ba kəni ba waa Zwezi nɛ, ʋ nè bwin Lazarə ʋ zin tian tə wa yɪɪ. Kʋ mù nè pɪn, Yɪ jonwana yun tián tə yà pɪn nii, sə ba gu Lazarə dɛ.

Zwezi vɛli Zwerizalemə

(Matia 21.1-11; Marəkə 11.1-10; Likə 19.29-44)

¹² Kʋ tɪpɪɪ nɛ, lalʋ tɛ, kʋ nè twi *Pakə cànà tɛ, nì dɛ, Zwezi wulə cwəŋə wa, ʋ ma biàn *Zwerizalemə. ¹³ Ba za† kʋra nɛɛ ba ja nan, sə ba jəri wá, də ba bubwi, ba wó:

«Ozana! Sə dʊn tɛ mɛ ya liù tɛ yuu wa, ʋ nè biàn *Yuu-Tiu yɪɪ tɛ yuu nè. ʋ mù liù tɛntə nè yɪ *Yizərayelə più».

¹⁴ Zwezi nɪ bɪnabiə, ʋ dɪ ʋ jéé ka yuu. Kʋ yoo tɛntə púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kʋ wó:

¹⁵ «Siyon‡ tián-ba, á dānà ká pa fən ja aba. Á nɛŋə, á più tɛ biàn. ʋ yɪ ʋ jéé bɪnabiə yuu wa».

¹⁶ Kʋ máŋá tɛntə wa, Zwezi karbiə tɛ yà wá yìèn tɛntə dɛn lwarɪ. Zwezi nè bwin, ʋ nan tian wa, ʋ na dʊn Yɪ con, kʋ mù tɛntə kwa nɛ, ba dān líí ba tián dɛ, kʋ yɪ ʋ mù yoo yà nè púpúní, Yɪ sagɪ tɛ wa. Yá ʋ mù dān yɪ ʋ tɪn tɛ, sə sùràn tɛntə nii sù.

¹⁷ Lalʋ, ba nè yɪn dɛ Zwezi, máŋá tɛ wa, ʋ nè bon Lazarə ləbəri tɛ wa, ʋ bwin ʋ li tian wa, yà wulə ba swìn kʋ yoo tɛntə, ba bɪɪ lià nè. ¹⁸ Zwezi nè tɪn Yɪ diàn mɪmɪnɪ tɛntə. Kʋ mù nè pɪn, lià tɛ, ba nè nì kʋ, ma bà, sə ba jəri wá. ¹⁹ *Farizian-ba dān ma swìn duən con, ba wó: «Á tətə na dɛ, á wàɪ won mama á fwa. Á nɛŋə, lalʋ tɛ mama piú ʋ kwa».

Gərekə-ba lià duən dɛ pià, ba na Zwezi

(Matia 16.24-27; Ebərə-ba 2.9-10, 14-15)

²⁰ *Gərekə-ba lià yà twá, ba wulə lià tɛ wa, ba nè twi *Zwerizalemə, sə ba bʋ Yɪ nè *Pakə cànà tɛ wa. ²¹ Ba vɛli ba yí Filipə con, ʋ mù nè nan Betəsayida. Kʋ tɪv tɛ nè wulə Galile nagwanaa tɛ wa. Ba lòri wá, ba wó: «Yuu tiú, nè pià, sə nè na Zwezi!»

²² Filipə dɛ ma va, ʋ swìn kʋ Andərə con. Ba lià bələ tɛ mɛ dān vɛli, ba swìn kʋ Zwezi con. ²³ Zwezi ma le ba, ʋ wó: «Máŋá dān yí, sə *Ləzwənə-Biu\$ tɛ na dʊn. ²⁴ Cígá mama, à mù nè swìn kʋ á con: Mɪbiu nè wá tɪa dɛn zwɪ, sə kʋ pʋ, kʋ wá yà mɪbiu nɛdʋ cɪci, wuuu. Yá kʋ nè pʋa, kʋ kwa nɛ, kʋ yáá fwa biə zənzən. ²⁵ Liù tɛ, ʋ nè swə ʋ mɪ, ʋ wá kwìn kʋ nè. Yá liù tɛ, ʋ tətə mɪ tɛ yoo nè ba wá ja, lʋ kʋ tɛ wa, ʋ ba kwìn ʋ mɪ tɛ nè. ʋ wá yà mɪ tɛ wa, kʋ nè ba zwɛɛ Yɪ con. ²⁶ Liù tɛ, ʋ nè pià, sə ʋ tɪn ʋ pa nè, sə ʋ pí à kwa. Kʋ nɛtv tɛ dān wá pa bwálí tɛ, à nè wulə, à tütùndə

† **12:13** 12.13 Ba fwa kʋ nɛtv tɛ, sə ma pa dʊn Zwezi nɛ. ‡ **12:15** 12.15 Siyon yɪ Zwerizalemə yɪɪ don. § **12:23** 12.23 Zwezi yɪ ʋ tətə yoo nè ʋ swìn.

tə də wá yà lá. Liù tə, v nə tɔŋa v pɪn nə, à nyɪna Yɪ wá pa kɔ tíú na dun».

Zwezi swìn v tɪan tɔ yoo

²⁷ Zwezi kóú sùrí lá, v wú: «Sín nɛ, à bɪcan yɪ gurəgurə. À dǎn nɛ kóú wá swìn bɛɛɛɛ? À kóú wàrí à nyɪna Yɪ à lòrì, sɛ v van nɛ v lɪ càn tɔtɔ wa. Kɔ yɪ mǎŋá ka tɔ càn tɔ nɛ, à twi, sɛ à dé. ²⁸ À dǎn wá lòrì à nyɪna Yɪ, sɛ v pa v yɪrì tɔ na dun». Kori dǎn ma swìn yɪ nɛ, kɔ wú: «À dí yáá à bɪrì à dun tɔ, à tɔ wá kwɛn à bɪrì tɔ». ²⁹ Lalɔ tɔ kɔ nɛ yɪn lá, nɪ kori tɔntɔ, ba dǎn swìn, ba wú: «Kɔ yɪ dwà nɛ baa». Ba duən də swìn, ba wú: «Kɔ yɪ *malɪka nɛ swìn v con». ³⁰ Zwezi dǎn ma swìn, v bɪrì ba, v wú: «Kɔ tǎ à mù yɪrì nɛ, kori tɔ swìn. Kɔ yɪ á mù yɪrì nɛ, kɔ swìn. ³¹ Sín nɛ, mǎŋá yí, sɛ Yɪ bɔrì ləzoni bɔrà. Mǎŋá yí, sɛ Yɪ dɪŋ kɔ tɔ pìú* tɔ. ³² Yá kɔ nɛ yɪ à mù, mǎŋá tɔ wa, ba nɛ wá zɪn nɛ yɪ nɛ, à wá van ləzoni mama, à kɛ à con».

³³ U yà swìn kɔ nɔv tɔ, sɛ v ma bɪrì v tɪan tɔ yɪrì, v nə wá yà nɔv. ³⁴ Lalɔ tɔ ma le wá, kɔ wú: «Yɪ sagɪ tɔ bɪrì nɛba də, *Kərisə tɔ, v mɛ, sɛ v ya lá mǎŋá mama, wuuu, kɔ nɛ ba zwɛɛ. Bɛɛɛɛ nɛ pɪn, n dǎn ma swìn, də kɔ mɛ, sɛ ba zɪn *Ləzwənə-Biu tɔ, ba kɛ yɪ nɛ? Ləzwənə-Biu tɔntɔ nɛ yɪ wàà?» ³⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Poni tɔ wulə á tɔtɔŋi wa, mǎŋá mancun wa. Á vələ poni tɔ wa, mǎŋá tɔ wa, kɔ nɛ tɔ wulə də aba, sɛ yikunu dǎn ká bà tɔ dǐ á yuu. Liù tə, v nə vələ yikunu wa, v yàrì bwálí tɔ, v nə vələ. ³⁶ Mǎŋá kɔ tɔ wa, poni tɔ nɛ tɔ wulə də aba, á mɛ, sɛ á sɛɛ poni tɔ, sɛ kɔ pa á wǎnǐ á ya poni là». Zwezi nɛ swìn sùràn tɔntɔ kwa nɛ, v nan v yá ba, v va v sɛgè v tǎn bwálí don nɛ.

Zwifə-ba vɪga, sɛ ba kɛ ba waa Zwezi nɛ

³⁷ Zwezi fwa Yɪ diàn mɪmɪnan zɔnzɔn *Zwifə-ba yíá yuu. Yá də kɔ mama ba tɔ vɪga, sɛ ba kɛ ba waa v nɛ. ³⁸ Kɔ yɪn nɔv, sɛ kɔ pa Yɪ nɪ *sùsùnd *Ezayi sɔgɔ tɔ nɪ ma sú. U yà swìn, v wú:

«*Yuu-Tiu, wàà nɛ pɪn cǐgá nɛ sɔgɔ tɔ nɛ, nɛ swìn nɛ bɪrì? Yuu-Tiu diàn tɔ yɪ v bɪrì tɔ wàà nɛ?»

³⁹ Zwifə-ba yà wàrì cǐgá ba pɪn Yuu-Tiu sɔgɔ tɔ nɛ. Ezayi swìn kɔ yoo tɔntɔ, v wú:

⁴⁰ «Yɪ púé ba yíá nɛ, v ga pa ba pubɔŋa jén. Kɔ mù nɛ pɪn, ba yíá kóú ba na. Ba pubɔŋa də wàrì yoo dǎn kɔ lwarɪ. Yá ba wàrì, ba lwanɪ pubɔŋi ba twi Yɪ con, sɛ v jon ba ba yayran tɔ wa».

⁴¹ Ezayi dí yáá, v na Zwezi dun tɔ. Yá kɔ dǎn yɪ v mù Zwezi yoo nɛ, v swìn.

⁴² Də kɔ nɔv mɛ, Zwifə-ba yun tǎn tɔ wa là zɔnzɔn ken ba waa Zwezi nɛ. Yá *Farzian-ba tɔ yɪrì nɛ, ba yà ba kɔ swìn ba nɪi wa, sɛ ba dǎn ka dɪŋi ba *jéré diè tɔ wa. ⁴³ Kɔ bɪrì də, ba yà swə ləzoni dun, ba doni Yɪ dun.

Zwezi twi, sɛ v jon là ba cɔna wa

⁴⁴ Zwezi bubwi, v wú: «Liù tə, v nə keni v waa à nɛ, kɔ tǎ à mù cɪcɪ nɛ, v keni v waa tɔ. Kɔ yɪ liù tə, v nə tɔn nɛ tɔ nɛ, v keni v waa tɔ wuuu.

⁴⁵ Liù tə, v nə nɪ nɛ, v nɪ liù tə də, v nə tɔn nɛ. ⁴⁶ À mù twi lɔv kɔ tɔ wa, sɛ à ya poni à pa ləzoni nɛ. Liù tə mama, v nə keni v waa à nɛ, v dǎn ká

* 12:31 12.31 Kɔ yɪ *Sitana.

mé yikunu wa. ⁴⁷ Də liù nə ni à sùràn tə, yá v ga ba tə nii nə twá, ku tà à mù nə bùrì v bùrà, sə à cùgù wá. À mù tà à twi, sə à bùrì lià tə, luv nə ti, ba bùrà. Ku ya à twi, sə à jon lià ba cuna wa. ⁴⁸ Liù tə, v nə viga nə, v ga wá à sùràn tə sèe, ku mù yoo təntə nə wá bùrì ku tíú bùrà. Sùràn tə, à nə swìn tə, nə wá bùrì v bùrà luv zanv máńá wa. ⁴⁹ À nyina Yui nə tun nə. U mù nə ken sùràn tə, à nə wá swìn, də tətə à nə wá kàrì à burì, à nii wa. Ku mù nə pìn, à sùràn tə tà à tətə fira sùràn. ⁵⁰ Yá à yèé də, à nyina Yui nii tə, v nə pìn nə, nə pìn mu tə, ku nə ba zwèe v con. Ku mù nə pìn, ku tə à nə swìn, ku yi à swìn ndə nətv tə nə, à nyina Yui nə pìn nii, sə à swìn ku».

13

Zwezi sìn v karbia tə nɛɛ

(Líkə 22.14-18, 24-27; Marəkə 10.43-45)

¹ Də tia tə nə wá purì, sə ba dé *Pakə cànà tə, Zwezi yà dí yáá v yèé də, v máńá yí. U yá yèé də, v mɛ, sə v yá luv ku tə, sə v pií v va v nyina Yui con. Zwezi yá sóní v kwa lià tə, ba nə wulə luv ku tə wa, yá v tə sóní ba zənzən, v ja le.

² Zwezi də v karbia tə yá jèé duən nə, ba dé wodiu. *Sıtana mù yá dí yáá, v kə pubuŋa Zwidasə Yisəkariyotə bican wa, v nə yi Simon biú, sə v pa Zwezi duŋa ja wá. ³ Zwezi yá yèé də, v yi v nan v nyina Yui con. Yá v yi v pií v vèli v nyina Yui con. U yèé də, v nyina Yui ken wiən tə mɛ diàn v jun wa. ⁴ U dān nyí v zān wodiu tə yuu, v kòrì gānù tə, v nə zva yuu wa, v tún. Ku kwa nə, v ti pùpòó, v vwa v tǎńá nə. ⁵ Ku kwa nə, v dān twe níá v kə tasav wa, v ga wulə v sìn v karbia tə nɛɛ. Yá v ja pùpòó tə, ku nə vwə v tǎńá nə, v ma pupugə tə. ⁶ U dān ma sìn ba nɛɛ tə, v va v yí Simon Piyerə. Simon Piyerə ma swìn v con, v wú: «N mù *Yuu-Tiu, n bá sìn à mù nɛɛ tə!» ⁷ Zwezi ma le wá, v wú: «Síún nə n tə yèrì ku tə, à nə fwa tə dèń. Yá n wá nì ku dèń, máńá don wa». ⁸ Piyerə ma swìn v con, v wú: «Abada! N bá sìn à mù nɛɛ, mama!» Zwezi le wá, v wú: «Də à nə wá n nɛɛ tə sìn, n bá ja tori à con». ⁹ Simon Piyerə ma swìn v con, v wú: «Yuu-Tiu, ku kùb tà à nɛɛ cici nə, n wá sìn, n dān sìn à jìàn tə, də à yuu tə mɛ». ¹⁰ Zwezi le wá, v wú: «Liù tə, v nə swe níá, v kùb ba pià, sə ba swe v yira tə mama, də ku nə tà, v nɛɛ ka sìn. U yira tə mama ziən. U bican yi nəpon Yui yáá con. Á bican yi nəpon. Yá ku dān nə tà á mama». ¹¹ U yá yèé liù tə, v nə wá ja wá, v pa. Ku mù nə pìn, v ma swìn də, ku tà ba mama bican nə ya nəpon Yui yáá con.

¹² Máńá tə wa, Zwezi nə sìn ba nɛɛ tə, v zwèe, v ti v ganan tə, v zv, v ga pií v va v jèé v bwálí nə wodiu tə bian nə. U dān ga swìn ba con, v wú: «Á yèé ku tə, à nə fwa aba, tə dèń, naaa? ¹³ Á boŋə nə, á wú: <karnyina>, nə à yèé <Yuu-Tiu>. Ku yi cígá nə, á swìn. Á yi karnyina, à ga yi Yuu-Tiu. ¹⁴ Də à mù liù tə, à nə yi Yuu-Tiu, à nə yi karnyina, à dān nə sìn á nɛɛ, á də tətə dān mɛ, sə á sìn duən nɛɛ. ¹⁵ Ku tə à nə fwa tə, à fwa ku, sə ku ya nyinyiga, ku pa aba, sə á də fwa ku duən yira, ndə à nə fwa ku á yira nətv. ¹⁶ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: *Tətvunbiu ba v yuu tíú dwə. Tətvunv tə, ba nə tun, də ma ba liù tə, v nə tun wá, dwə. ¹⁷ Síún nə, á

dàñ yèé ku yoo tǎntǎ mama. Á fwa ku tǎ, à nè swìn á con, yá á wá yá pupwǎn wa».

(*Matíe 26.21-25; Marəkə 14.18-21; Likə 22.21-23*)

¹⁸ «Ku tà á mama yoo nè á swìn, à yèé lià tǎ, à nè kúrí. Ku tǎ nè púpúní Yí sagí tǎ wa, nii me, sǎ ku sú. Ku swìn, ku wú: «Liù tǎ, à mù dǎ wa nè wulǎ, nè dé wodiu tǎ duǎn nè, ku tíú vǎvǎri v zǐga à nè».

¹⁹ Á swìn ku yoo tǎntǎ á con dǎ, ku máǵá tǎ wá yí. Á pià, ku nè yí, máǵá tǎ wa, sǎ á pa cígá dǎ, à mù nè yí liù tǎ, à nè wulǎ, wuuu. ²⁰ Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Liù tǎ, v nè sǎe liù tǎ, à nè tun, ku tíú sǎe á tǎtǎ. Yá liù v nè sǎe nè, ku tíú sǎe liù* tǎ, v nè tun nè».

Zwidasə wá ja Zwezi, v pa

(*Matíe 26.31-35; Marəkə 14.27-31; Likə 22.31-34; 1 Zwan 4.7-12*)

²¹ Zwezi nè swìn tǎ sǎrǎn tǎntǎ kwa nè, v bican gugurǎ, v ga swìn yoo ku tǎ, v biri ba, v wú: «Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Á wa liù don wá ja nè, v pa». ²² Karbiá tǎ jǎé, ba ywǎñ duǎn yǎe wa, dǎ ba bwe ba tiàn, sǎ ba jén, ku yí wǎà yoo nè Zwezi swìn. ²³ Karbiá tǎ wa karbiu† tǎ, Zwezi yà nè swǎ tǎ, yà nè jǎé v dà Zwezi nè. ²⁴ Simon Piyerǎ dàñ ma gwen wá, sǎ v bwe Zwezi v jén ku yí wǎà nè, v swìn. ²⁵ Karbiu tǎntǎ ma guni v kǎ Zwezi con, v ga bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, ku tíú nè yí wǎà?» ²⁶ Zwezi le, v wú: «Ku tíú nè yí liù tǎ, à nè wá kuli dipen kíkav zǔǵa tǎ wa, à li à pa wá». Zwezi dàñ ma ti dipen, v kuli zǔǵa tǎ wa, v li v pa Zwidasə Yisǎkariyǎtǎ, v nè yí Simon biú. ²⁷ Máǵá tǎ, Zwidasə nè jon dipen kíkav tǎ, dǎ *Sitana zǎ v bican wa. Zwezi ma swìn v con, v wú: «Kú tǎ, n nè pià, sǎ n fwa tǎ, fwa ku lala!» ²⁸ Lià tǎ, ba yà nè jǎé wodiu tǎ bican nè ladǎa tǎtǎ yà wá ku tǎ, Zwezi nè swìn v con, tǎ dǎñ lwarí. ²⁹ Ku yí cígá, Zwidasə yà nè jǎ ba sǎbiu lòò tǎ. Ku mù nè pin, ba wa lià duǎn buǵa dǎ, ku yí ndǎ Zwezi tun wá, sǎ v va v yǎ caná tǎ zǐla, nè á yèé, sǎ v pa won zǔra tǎ nè. ³⁰ Zwidasə nè jon dipen kíkav tǎ, mè v ka nan dǎ nè. Ku máǵá tǎ wa, dǎ tia yí.

Zwezi pin nii nǎdǎn

(*Zwan 7.33-36*)

³¹ Zwidasə nè nan tǎ, kwa nè, Zwezi swìn, v wú: «Sín nè, *Lǎzwǎnǎ-Biu‡ tǎ dàñ wá na dun. Yá Yí wá twá wá, v biri v dun tǎ. ³² Yí twá dǎ wá, v biri v dun tǎ, yá v wá pa v na dun tǎ, tǎ nè wulǎ v mù Yí con. V wá pa à na tǎ dun tǎntǎ, sín sín. ³³ Á bǎ-ba, à dàñ yí à wulǎ dǎ aba máǵá mancun wa. Ku kwa nè, á wá pià nè. Sín nè, à dàñ swìn á dǎ con, ndǎ à nè swìn *Zwifǎ-ba con dǎ, bwǎlí tǎ, à nè vǎli, á wǎrì lá, á vǎli. ³⁴ Á pin aba *nii yiǎn nǎdǎn: Á swǎnǎ duǎn. Ku me, sǎ á sǎni duǎn, ndǎ à nè sǎni aba nǎtǎ. ³⁵ Dǎ á nè swǎ duǎn, mè ku wá twá nǎtǎ, lià mama ma lwarí dǎ, á ya à mù karbiá».

Zwezi biri dǎ, Piyerǎ wá swìn dǎ, v yǎrì wá

(*Matíe 26.31-35; Marəkə 14.27-31; Likə 22.31-34; 1 Zwan 4.7-12*)

³⁶ Ku kwa nè, Simon Piyerǎ bwe Zwezi, v wú: «*Yuu-Tiu, yǎn nè n vǎlǎ?» Zwezi ma le wá, v wú: «Bwǎlí tǎ, à nè vǎlǎ, n wǎrì à nè n twá, n vǎli lá sín. Máǵá don wa nè, n wá twá à nè n va». ³⁷ Piyerǎ ma swìn, v wú:

* 13:20 13.20 Ku nè yí Yí. † 13:23 13.23 Ku nè yí Zwan, v nè púpúní ku sagí tǎntǎ. ‡ 13:31 13.31 Zwezi yí v tǎtǎ yoo nè v swìn

«Yuu-Tiu, bèèèè nè pɪn, à ma wàrì n nè à twá, à vèli lá, síún? À ken à sírí, sè à ti n yiri». ³⁸ Zwezi le wá, v wú: «N ken n sírí cígá mama, sè n ti à yiri? Cígá mama, à mù nè swìn ku n con: N wá swìn dè, n yèrì nè, nèe batwa, dè cèbiu tɛ wà kwi».

14

Zwezi yi cwəŋə, ka nə vələ v nyina Yɪ sàñ

(2 Korɛntə tián 4.17-5.1; Ebərə-ba 9.24; 10.19-22; Kolosə tián 3.1-4; Zwan 16.23-24)

¹ Zwezi swìn v karɓia tɛ con, v wú: «Á dàná ká pa á bɪcan gugurə. Á kənə á waa Yɪ nè, sè á kə á waa à dɛ nè. ² Dii dáá à nyina Yɪ sàñ tɛ wa, á nè wáá tɛ wa á yanɪ. Dɛ diè yà nè təlɛ lá, à yà wá swìn ku á con. Á dàñ vèli, sè à kwɛn diè tɛ, á nè wá yà lá, à tún á nè. ³ Yá máŋá tɛ wa, à nè vèli, à kwɛn á bwálí, à zwèè, à wá pií à bà à ti aba, à ja va à con. Ku nɛtu tɛ dàñ wá pa á dɛ ya bwálí tɛ wa, à nè wulə. ⁴ Á yèə cwəŋə tɛ, ka nè vèli bwálí tɛ, à nè vələ».

⁵ Toma ma swìn v con, v wú: «*Yuu-Tiu, nè dàñ nè yèrì bwálí tɛ, n nè vələ tətə. Nè wá fwa nɛtə, nè ma lwarɪ ku cwəŋə?» ⁶ Zwezi le wá, v wú: «Á mù nè yi cwəŋə, à mù nè yi cígá tíú, à mù nè yi mɪ. Liù mama wàrì nyina Yɪ con, v vèli, dɛ v nè wá à nè twá. ⁷ Dɛ á nè yèə nè, á yèə à nyina Yɪ dɛ. Yá síún tətə, á yèə wá, á nɪ wá».

⁸ Filipə ma swìn Zwezi con, v wú: «Yuu-Tiu, bɪrɪ nɛba n nyina Yɪ tɛ, ku cɪcɪ mɛ nɛba». ⁹ Zwezi ma swìn Filipə con, v wú: «Filipə, à wulə dɛ aba, ku dɪan ku mɛ nɛtɛn, yá n tɛ yèrì nè, naaa? Liù tɛ, v nè nɪ nè, v nɪ à nyina Yɪ. Bèèèè nè pɪn, n ma swìn dɛ, à bɪrɪ aba à nyina Yɪ? ¹⁰ N wá cígá pɪn dɛ, à ya à wulə dɛ à nyina Yɪ, yá à nyina Yɪ dɛ ga wulə dɛ nè, naaa? Sùràn tɛ, à nè swìn á con, ku tà à tətə pubɒŋa sùràn. Á nyina Yɪ tɛ, v nè wulə dɛ nè, v mù nè tɒja v tətə tutunan. ¹¹ Á mɛ, sè á pa cígá dɛ, à nè swìn, à wú, à wulə dɛ à nyina Yɪ, yá à nyina Yɪ dɛ wulə dɛ nè. Ku nè kúú tà nɛtu, á mɛ, sè á pa nè cígá, tutunan tɛ yiri, à nè tɒja. ¹² Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Liù tɛ, v nè kenɪ v waa à nè, v dɛ wá fwa tutunan tɛ, à nè fwa. V wá fwa tutunan, tɛ nè dɛwə tɛ. Á mù dàñ vèli à nyina Yɪ con. ¹³ Yá won tɛ mama, á nè wá twá dɛ à yiri tɛ, á lòrì, à wá tɒn ku, sè à nyina Yɪ wàní v na dun, à mù biù tɛ yiri. ¹⁴ Á nè twá dɛ à yiri tɛ, á ma lòrì won mama, à wá tɒn ku».

Zwezi kàn nii dɛ, v wá pa Yɪ-Sɪŋu tɛ bà

(Zwan 16.5-15; Filipə tián 4.6-7; 1 Zwan 2.3-5)

¹⁵ Zwezi kúú swìn, v súrí, v wú: «Dɛ á nè swə nè, á wá zilí à nii yìèn tɛ. ¹⁶ Á wá lòrì à nyina Yɪ, sè v pa liù tɛ, v nè wá san aba, bà, v ya dɛ aba, máŋá mama, wuuu. ¹⁷ Ku mù nè yi Yɪ-*Sɪŋu tɛ, ku nè bɪrɪ v cígá tɛ. Lià tɛ, ba nè yi lɒv nè ti ba, ba wàrì ku ba nɪ, ba ma wàrì ku ba lɔwàrì. Ku mù nè pɪn, ba wàrì ku ba sèè. Ku wulə dɛ á mù, yá ku wá yà dɛ aba. Ku mù nè pɪn, á mù yèə ku. ¹⁸ Á bá yá aba ndɛ bitaran nè, à wá pií à bà á con. ¹⁹ Máŋá mancɪn wa, lià tɛ, ba nè yi lɒv nè ti ba, ba kúú wàrì nè ba nɪ. Á wulə mɪ wa, yá á dɛ wá yà mɪ wa. Ku mù nè pɪn, á mù wá na nè. ²⁰ Ku dɪn tɛ nè, á wá lɔwàrì dɛ, à mù wulə dɛ à nyina Yɪ. Á mù wá yà dɛ nè, à

də ga wá yà də aba. ²¹ Liù tē, v nē tún à *nii yìèn tē v bican wa, v ga zilí tē nii, ku tíú swə nē, cígá cígá. À nyina Yui wá sóní liù tē, v nē swə nē. À də wá sóní wá, yá à wá biri à tiàn wá».

²² U karbiu tē don, ba nē bojə Zwidə, ku nē tà Zwidasə Yisəkariyotə, ma bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, bèèèè nē pín, n ma pià, sē n biri n tiàn nēba, yá n ga bá biri n tiàn lià tē nē, ba nē yi luv nē ti?» ²³ Zwezi le wá, v wú: «Liù tē, v nē swə nē, v wá zilí à sugv tē nii. Yá à nyina Yui wá sóní wá. À mù də à nyina Yui mē dān wá bà v con, nē ya də wá. ²⁴ Liù tē, v nē ba nē swə, v ba à sùràn tē nii zilí. Ku tē á nē nèn də, à swìn nētən, ku tà à tətə sugv. Ku yi ku nan à nyina Yui con, v nē tun nē.

²⁵ À swìn ku yoo təntə á con də, à tē wulə də aba. ²⁶ Liù tē, v nē wá san aba, à nyina Yui nē wá twá də à yiri tē, v tun, ku mù nē yi Yui-Sinju tē. Ku nē twi, ku mù nē wá kàrì aba yoo mama. Yá ku wá líí aba yìèn tē mama, à nē swìn á con.

²⁷ Á yá bican sié də aba, à pín aba à tətə bican sié tē. Bican sié tē, à nē pín aba, ku tà ndə bican sié tē nē, lià tē, ba nē yi luv nē ti ba, nē pín nētə. Á dānà ká pa á bican gugurə, á dānà ká pa fən ja aba. ²⁸ Á ni, də à nē swìn á con, à wú: À virí yá à wá pií à bà á con. Də á nē swə nē, á pùé mē, sē ka poli, à nē wələ à nyina Yui con, tē yiri. Cígá, à nyina Yui nē dwə nē. ²⁹ À swìn tē yìèn təntə á con síún nē də, tē máná tē wá yí, sē ku pa máná tē wa, tē nē yí, sē á pa cígá à sugv tē nē. ³⁰ Luv ku tē piú* tē ma biàn. Yá v ba diàn mama jə à mù yuu wa. Ku mù nē pín, à kuò bá pií à swìn á con zənzən. ³¹ Yá ku mē, sē lià tē, ba nē yi luv nē ti ba, lwàrì də, à swə à nyina Yui, yá à ga tɔŋa nētə tē, v nē pín nē nii, sē à tun. Á zəŋa yui nē, sē nē víí bwálí ku tē wa».

15

Zwezi də v karbia tē yi ndə diven tíú də ku nē nē

(Kolosə tiàn 2.6-7; Efzə tiàn 3.17-19; Zwan 13.34-35; 14.21-23; 1 Zwan 3.16-19; 4.7-12)

¹ Zwezi kuò swìn, v súrí lá, v wú: «À mù nē yi cígá cígá diven tíú. Yá à nyina Yui tē dān nē yi ku tíú. ² Naa mama nē wulə à yira, ka nē ba bia zɔŋa, v yáá gwəŋə ka, v li. Yá naa tē mama, ka nē zɔŋa bia, v yáá tá ka, sē ka kwen ka zin bia zənzən, ka súrí lá. ³ Kàrà tē, à nē kàrì aba, ka dí yáá, ka pìrì á bican tē Yui yáá con. ⁴ Á dān mara à yira, ndə à nē marì á yira nētə. Tíú naa wàrì bia ka zɔŋa ka tiàn nē, də ka nē wá tíú tē dəkuu yira marì. Mə nētə á də wàrì bia á zɔŋa á tiàn nē, də á nē wá à yira marì.

⁵ À mù yi ndə diven tíú dəkuu nē, á mù dān nē yi ku nē tē. Naa tē ka nē marì à yira, à də ga marì ka yira, ka yáá zən bia zənzən. Á wàrì won mama á fwa, də à nē tələ də aba. ⁶ Liù tē, v nē wá à yira marì, v yi ndə tíú tē naa nē, ba nē gwəŋə ba dugv. Yá ka wá kù. Ku kwa nē, ba wá pèe ka dɛɛ tē wakuran təntə, ba kə mən wa, sē tē dé. ⁷ Də á nē marì à yira, yá à sùràn tē də ga wulə á bicanì wa, á lwərə ku tē mama, á nē pià, yá á wá na ku. ⁸ Á nē zin bia zənzən, á ma biri də, á ya à karbia, ku mù nē wá pa dun à nyina Yui nē.

* 14:30 14.30 Ku yi *Sitana yoo nē ku swìn.

⁹ À swə aba, ndə à nyina Yui nè sóní nè nətɔ. Á dàñ pɔan à sonu tɔ ya á waa. ¹⁰ Də á nè zilí à *nii yìèn tɔ, à sonu tɔ wá yà á waa. Mə nətɔ nè à də zilí à nyina Yui nii, yá ɔ sonu tɔ ga wulə à waa. ¹¹ Á swìn ku nətɔ tɔ á con, sə ku pa à pupwən tɔ ya də aba. Yá ku wá pa á pupwən tɔ ya cígá cígá pupwən.

¹² Á nənɔ, à nii yìèn nə, à nə pɔn aba: Á swənə duən, ndə à nə sóní aba nətɔ. ¹³ Liù mama con, sonu don kúù tɔlɛ́ ku, də nə dwə liù nə tì ɔ mɔ, ɔ ma lárí ɔ dabara mɔ yuu nə. ¹⁴ Á ya à dabara, də á nə fwa ku tɔ, à nə pɔn nii, sə á fwa. ¹⁵ Á kúù bá bon aba tɔtɔnɔ. Tɔtɔnɔ yèrì ku tɔ, ɔ tɔtɔnyina tɔ nə fwa. Á pɔn á lwarí ku tɔ mama, à nyina Yui nè bɔrɔ nə. Ku mù nə pɔn, à dàñ bonə aba à dabara. ¹⁶ Á mù nə kúrí aba, á mù nə wà nə kúrí. Á mù nə pɔn nii aba, sə á va á zɔn bɔ. Á bɔ tɔ mɛ, sə ba ya lá, wuu. Yá won tɔ mama, á nə twá də à yɔrɔ tɔ, á ma lórì à nyina Yui con, ɔ wá pa ku aba. ¹⁷ Á nii tɔ, à nə pɔn aba, ku yɔ, sə á sóní duən».

*Lìà tɔ ba Zwezi də ɔ kwa lià tɔ swə
(Matìə 10.22-33; Zwan 16.1-3, 33)*

¹⁸ Zwezi kúù swìn, ɔ sùrí lá: «Də lià tɔ, ba nə yɔ lɔv nə tɔ ba, nə dɔŋa aba, á mɛ, sə á lwarɔ də, ba dí yáá ba dún à tɔtɔ. ¹⁹ Də á yà nə yɔ lià tɔ, lɔv nə tɔ aba, ba yà wá sóní aba, á nə yɔ ba mù lià tɔ yɔrɔ. Á kúrí aba, à van à lɔ ba waa, á tà ba mù waa lià. Ku mù nə pɔn, ba ba aba swə. ²⁰ Á lie á tiàn də sɔgɔ tɔ, à nə swìn á con: Tɔtɔnɔ ba ɔ tɔtɔnyina dwə. Də ba nə fifɔn nə, ba wá fifɔn á də. Ba nə zilí à sɔgɔ tɔ nii, ba wá zilí á də sɔgɔ tɔ nii. ²¹ Ba yèrì liù tɔ, ɔ nə tɔn nə. Ku mù nə pɔn, ba wá fwa tɔ yìèn tɔntɔ mama á yɔrɔ, à mù yɔrɔ nə. ²² Ba yuu yà bá jə cɔna, də à yà nə wá twí, də à yà nə wá ba con swìn. Yá síún nə, ba kúù wàrì ba swìn də, ba yèrì ba cɔna yoo. ²³ Liù tɔ, ɔ nə dɔŋa nə, ɔ dɔŋa à nyina Yui də. ²⁴ Də à yà nə wá tɔtɔnɔn tɔn, ba tɔtɔŋi wa, liù don nə wá tɔ yiri ɔ tɔn, ba yuu yà ba cɔna jə. Síún nə, ba nɔ tɔtɔnɔn tɔntɔ, ba ga tɔ dɔŋa nə, ba dɔŋa à nyina Yui də. ²⁵ Ku yɔ nətɔ, sə ku pa tɔ nə púpúní ba Yui sagi tɔ wa, nii sú. Ku púpúní, ku wú: «Ba dɔŋa nə, yá ku ba dèn jə».

²⁶ Á wá pa, à nyina Yui pa liù tɔ, ɔ nə wá san aba, bà á con. ɔ mù liù tɔntɔ nə yɔ Yui-*Sɔŋu tɔ. ɔ yɔ ɔ nan à nyina Yui con. ɔ mù nə wá bɔrɔ aba cígá tɔ, ɔ ga wá swìn à yoo. ²⁷ Á də yɔn də nə, ku jɔɔ mama. Ku mù nə pɔn, á də wá swìn à yoo, á bɔrɔ».

16

(Zwan 15.18-25; Likə 6.22-23)

¹ Zwezi kúù swìn ɔ sùrí lá, ɔ wú: «Á dí yáá, à swìn yìèn tɔntɔ á con, sə tɔ máŋá nə yí, á dàná ká pií á kə á kwa, á yá nə. ² Ba wá dɔŋi aba, ba lɔ *Zwifə-ba *jéré dii tɔ wa. Máŋá don tɔtɔ wá bà, liù tɔ mama, ɔ nə wàní ɔ gɔ aba, ɔ tɔ wá bún də, ku yɔ yozəŋu nə, ɔ fwa ɔ pa Yui nə. ³ Ba wá nə yəni, ba ga wá à nyina Yui yəni. Ku mù nə pɔn, ba wá fwa nətɔ. ⁴ Á swìn ku nətɔ tɔ á con, sə ku máŋá nə yí, sə á pií á líí á tiàn də, à dí yáá à swìn ku á con. Á wá ku yoo tɔntɔ swìn á con, ku jɔɔ tɔ mama, à yà nə tɔ wulə də aba tɔ yɔrɔ».

*Yi-Siju tē tvtvŋi yoo**(Zwan 14.16-17, 26; 1 Korentē tìán 7.10-16; 1 Zwan 2.27)*

⁵ Zwezi kúò swìn, v sùrí lá, v wú: «Síún nē, à pií à vələ liù tē con, v nē tūn nē. Yá á ladva tətē ba nē bwe, sē v ján, à vələ yèn. ⁶ À nē swìn ku nētū tē á con, ku mù nē pín, á pùé cùgà zənzən. ⁷ Ku ga yi cígá nē, à swìn á con. À nē vií, ku mù nē wá san aba. Də à nē wá vií, liù tē, v nē wá bà v san aba, bá bà. Yá à nē vií, à wá pa v bà á con. ⁸ Mánǵá tē wa, v mù liù tē, v nē wá san aba, nē twi. V wá buri lià tē, ba nē yi luv nē ti ba, cuna nē yi nētū, ku tē nē yi Yi cígá tē, də nētū, Yi nē wá buri lià bura. ⁹ Ba wá ba waa ken à nē. Ku mù nē pín, ba dwé duən ba cuna tē yoo wa. ¹⁰ À vələ à nyina Yi con, yá á kúò bá pií á na nē. Ku mù nē pín, ba dwé duən Yi cígá tē yoo wa. ¹¹ Yi dí yáá v buri luv ku tē piú* tē bura. Ku mù nē pín, ba dwé duən Yi bura tē yoo wa.

¹² À tē jē yìèn duən zənzən, sē à swìn á con. Á dān nē tē wàri tē á jan. ¹³ Mánǵá tē, Yi-*Siju tē, ku nē buri cígá tē, nē twi, ku mù nē wá buri aba Yi cígá tē mama. Ku bá swìn ku tətē sùràn. Ku ya yìèn tē mama, ku nē dí yáá ku nì, də tē wá bà nē ku wá swìn ku buri aba. ¹⁴ Ku wá jon ku tē nē ya à mù nyiən, ku swìn ku buri aba. Yá ku dān wá pa, à na dun. ¹⁵ Won tē mama, à nyina Yi nē jē, ku ya à də nyiən. Ku mù nē pín, à ma swìn á con də, Yi-Siju tē wá jon ku tē nē ya à mù nyiən, ku swìn ku buri aba.»

*Pucvni wá lwǵn ku jē pupwən**(Zwan 14.18-19)*

¹⁶ Zwezi kúò swìn, v sùrí lá, v wú: «[À mù vèli à nyina Yi con.] Ku wá fwa mancun, də á kúò wàri nē á ni. Ku kwa nē mancun, də á kúò wá pií á na nē».

¹⁷ Zwezi karbia tē duən dān swìn duən con, ba wú: «Bèèèe nē v pià, sē v swìn nē con də, v mù wá va v nyina Yi con? Yá ku wá fwa mancun, də nē kúò wàri wá nē ni. Ku kwa nē mancun, nē kúò wá pií, nē na wá?»

¹⁸ V karbia tē swìn, ba wú: «Zwezi nē swìn nē con də, mánǵá mancun, nē ba pií nē na wá, ku nētū tē dēn ya bèèèe? Nē yèri ku tē, v nē pià, sē v swìn».

¹⁹ Zwezi yà yèò də, ba pià ba bwe wá ku dēn nē. V dān ma swìn ba con, v wú: «À swìn ku á con də, ku wá fwa mancun, də á kúò wàri nē á ni. Ku kwa nē mancun, á kúò wá pií, á na nē. Ku mù dēn nē nē, á bwe duən, naaa? ²⁰ Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Á wá kwí, á pùé cùgù, yá lià tē, ba nē yi luv nē ti, ba mù ga wulə ba jwē. Pucvni wá yí aba, yá á pucvni tē wá lwǵn, ku jì pupwən. ²¹ Ku yi ndē mánǵá tē, kan nē pià v lura, ku nē ya càn ku nē pa wá nētū. Yá mánǵá tē, v nē luri bisumaa tē, ku kwa nē, v yáá sú də pupwən, v nē luri ləzwən, ə lə luv wa tē yiri. Ku mù nē pín, v yáá swèé v càn tē yoo. ²² Mē ku yi nētū á dē con. Á wulə càn wa síún, yá à wá pií à na aba. Ku mánǵá tē wa, á dān wá yà pupwən wa. Yá liù mama ga bá wǵnì v cì á pupwən tē yáá nē. ²³ Ku diin tēntē nē, á kúò bá bwe nē yoo mama. Cígá mama, à mù nē swìn ku á con: Won tē mama, á nē wá lori à nyina Yi con, v wá pa ku aba, à mù yiri. ²⁴ Də zèn mama, á tē wá à yiri tē nē twá á lori won mama. Á lwərə, yá á wá na, sē ku pa á pupwən tē sú. ²⁵ À twá də zwansaru, à ma swìn yìèn tē tē á con.

* 16:11 16.11 Ku nē yi *Stana.

Mánjá biàn, à nè kúù bá twá dè zwansısarı, à ma swın á con. À dãn wá bırı aba kú tè mama, kú nè yı à nyına Yı yoo, nəpon nəpon. ²⁶⁻²⁷ Mánjá tontè nè yı, á wá twá dè à yırı tè, á ma lòrì à nyına Yı con. Kú tà à pià à swın dè, à wá lòrì à nyına Yı à pa aba. À nyına Yı tètè swè aba, á nè swè nè, á ga pa cígá dè, à ya à nan v con tè yırı. ²⁸ À ya à nan à nyına Yı con, à bà luv wa. Síún nè, à kúù naŋa luv wa, à vèlè à nyına Yı con».

²⁹ U karbia tè dãn ma swın v con, ba wú: «Á nɛŋɛ, kú nè síún nè, n dãn swın nəpon nəpon nè con. N kúù ba zwansısarı nè twá, n ma swın nè con. ³⁰ Síún nè, nè dãn yèé dè, n yèé yìèn tè mama, yá n bá pià, sè ba bwe mú bwia. Kú mù nè pın, nè ma pa cígá dè, n nan Yı con». ³¹ Zwezi ma swın, v wú: «Síún nè, á dãn pın cígá, naaa? ³² Á nɛŋɛ, mánjá don biàn, ka yı ka zwèe tètè. Á wá dəri á jén duən yáá nè. Á liù mama wá pià bwálı v va. Á wá yá à cıci. Kú mánjá tè wa, à ga tà à cıci. À nyına Yı wulè dè nè. ³³ À swın kú nètú tè á con, sè kú pa á ya bıcan sié wa, à mù dè á mù nımaru tè yırı. Á wá dé càn luv kú tè wa. Á dãn nè danja á bıcan, à mù dí diàn luv yuu wa».

17

Zwezi lòrì Yı v karbia tè yırı

(Romè tián 8.34; Ebərə-ba 4.14-16; 7.24-28)

¹ Zwezi nè swın kú nètú tè, v zwèe, v zın v yáá, v kè yı nè, v ga swın, v wú: «À nyına Yı, mánjá yı. Pa à mù, n biù tè na dun. Sè n biù tè dè wànı v bırı n dun tè. ² N ken diàn nè cwɛŋɛ n biù tè juun wa, sè v ya ləzwənə mama yuu wa, sè v wànı v pa mu tè, kú nè ba zwèe n mù con, lià tè mama nè, n nè pın wá. ³ Mu tè, kú nè ba zwèe, tè nè ya, sè ba lwarı, n mù Yı nədú tè, n nè yı cígá, dè liù tè n nè tun tè, kú mù nè yı Zwezi.*Kərisə. ⁴ À pın, n na dun tia yuu yəbə. À tun n tɔtɔŋı tè, n nè pın nè, sè à tun tè, à zwèe. ⁵ À yá jèé n səpuni nè dun wa, dè luv nè tè wá fwa. À nyına Yı, síún nè, n dãn pa, sè à pià à na à dun tontè n səpuni nè.

⁶ Ləzoni tè, ba nè yı luv nè ti ba, n ti ba wa lià, n pa nè. À pın, ba lwàrì n mù Yı. Ba yá yı n mù nè ti, ba zilı n svɔtə nii. ⁷ Ba dãn lwarı dè, won tè mama, n nè pın nè yı kú nan n con. ⁸ Süràn tè, n nè pın nè, à swın tè ba con, yá ba ga sèe, ba jon tè. Ba lwarı dè, à cígá nan n mù con, ba ga pa cígá dè, kú yı n mù nè tun nè.

⁹ À lòrì mú à pın ba. À ba mù lòrì lià tè, ba nè yı luv nè ti ba, yırı. Kú yı à lòrì mú lià tè yırı, n nè pın nè, ba nè yı n mù nyiən. ¹⁰ Won tè mama, kú nè yı à mù nyiən, kú yı n mù nyiən. Kú tè ga nè yı n mù nyiən, kú yı à dè nyiən. Yá ba mù lià tontè, ba nè yı n mù nyiən, nè bırı à dun tè.

¹¹ À mù kúù tɛlé luv wa. Ba mù tè ga wulè luv wa. À mù wá bà n con. À nyına Yı, n ba man don ja. N pın nè n yırı tè. À twá n yırı tontè diàn tè nè, à cı n lià tè nè. Pa, sè ba ya nədú, ndè à mù dè mú nè yı nədú nètú. ¹² Mánjá tè, à nè yın dè ba, à yá cı ba tè nè, n nè pın nè, dè n yırı tè diàn tè. Lià tontè, n nè pın nè, à cígá ba nè, yá ba liù mama wá jén, dè kú nè tà liù tè, v nè mɛ, sè v jén. Kú yı nètú, sè kú tè nè púpúnı Yı sagı tè wa, nii ma sú. ¹³ Síún nè, à biàn n mù con. À swın süràn tontè luv wa, sè kú pa, n lià tè na à pupwən tè. Sè kú mù pupwən tè sú ba, cígá cígá. ¹⁴ À

swìn n sugv tē, à bırı ba. Lià tē, ba nē yı luv nē ti ba, dún ba, ba nē tà ba lià tē yırı, ndē à nē tà ba liù tē nētv. ¹⁵ Ku tà à lòri mú, sē n li n lià tē luv wa. À yı à lòri mú, sē n cì ba nē, ba dàn ká tv *Sıtana jun wa. ¹⁶ Ndē nētv tē, à nē tà luv nē ti nē. Mē nētv ba dē tà luv nē ti ba. ¹⁷ Twá n cígá tē nē, n pa, sē ba ya n mù nē ti ba. N sugv tē nē yı ku mù cígá tē. ¹⁸ Ndē nētv tē, n nē tun nē luv wa, mē nētv tētē nē, à dē tun ba luv wa. ¹⁹ À tà ba mù yırı, à yá à tiàn à pa mú, sē ku pa, ba dē ya n mù lià, cígá cígá.

²⁰ Ku tà à lià tē cıci yırı nē, à lòri mú. À lòri mú ba tē mama yırı, ba nē wá twá ba kàrà tē nē, ba ma kē ba waa à nē. ²¹ À fıra nē yı, sē ba mama ya nēdv, ndē n mù à nyına Yı dē à mù, nē wulē dē duēn nētv. À pià, sē ba mù dē nē mù mama ya nēdv, sē ku pa lià tē, ba nē yı luv nē ti ba, pa cígá dē, ku yı n mù nē tun nē. ²² À mù dē n mù nē yı nēdv. À pın ba dun tē, n nē pın nē, sē ku pa ba dē ya nēdv. ²³ À wulē dē ba, n dē ga wulē dē nē, sē ku pa ba wàni ba ya nēdv, cígá cígá. Ku wá pa lià tē, ba nē yı luv nē ti ba, lwàri dē, n mù nē tun nē. Yá ba wá lwari dē, n mù sóni ba, ndē n nē sóni nē nētv.

²⁴ À nyına Yı, à pià cígá mama, sē à mù dē lià tē, n nē pın nē tē, ya bwálı tē nē, à nē wá yá. Ku wá pa, ba na à dun tē. Dun tē, n nē pın nē, dē luv tē wá fwa, n nē sóni nē, tē yırı. ²⁵ À nyına Yı tē, n nē yı cígá tíu. Lià tē, ba nē yı luv nē ti ba, ba mù yèri mú. À mù ga yèè mú. Yá lià tē, n nē pın nē tē, dē lwari dē, n mù nē tun nē. ²⁶ À pın ba lwari n yırı tē. Yá à tē wá bwé, à pa ba lwari n yırı tē. À fıra nē yı, sē sonu tē, n nē swē nē, tē dān ya dē ba, sē à dē tētē wàni à ya dē ba».

18

Zwezi janv tē yoo

(Matıē 26.36-56; Marəkē 14.32-50; Likē 22.39-53)

¹ Zwezi nē swìn ku nētv tē, v zwēē kwa nē, v mù dē v karbıa tē zàn, ba nan, ba va, ba galv nacwəñə tē, ba nē boñə «Sedəron». Ku mù nacwəñə tētē nii nē, tiàn kárá don yá wulē lá. V mù dē v karbıa tē vèli, ba zv ka kwa.

² Mánǎ mama, Zwezi dē v karbıa tē yáá vèli ba jəni ku bwálı tētē nē. Ku mù nē pın, Zwidasə dān ma yèè ku bwálı. V mù Zwidasə tētē nē wá ja Zwezi v pa. ³ Zwidasə jun pamana púlı, dē *Zwifə-ba Yı *diè lià tē nē cì ka nē tē, v ja va ku bwálı tētē nē. Ba mù lià tētē yá yı Zwifə-ba Yı *jonwana yun tiàn tē, dē *Farızian-ba yá nē tun ba. Pamana tē dē lià duēn tē yá jə sıstran mən, dē cànán, dē kwatara zıla.

⁴ Zwezi dē yá yèè yoo tē mama, ku nē wá yı wá. V dān ma va v yı ba nii, v bwe ba, v wú: «Wàà nē á pià?» ⁵ Ba le wá, ba wú: «Zwezi, *Nazarətē tíu tē!» Zwezi ma swìn ba con, v wú: «À mù nē!» Yá Zwidasə tē, v nē wá ja Zwezi v pa tē, yá zıga dē ba. ⁶ Mánǎ tē wa, Zwezi nē swìn ba con dē, ku yı v mù tē, ba twən ba kē ba kwa, ba ga tv tia.

⁷ Zwezi kúv bwé v bwe ba, v wú: «Wàà nē á pià?» Ba dē kúv le, ba wú: «Zwezi, Nazarətē tíu tē!» ⁸ Zwezi kúv le ba, v wú: «À dí yáá, à swìn á con dē, ku yı à mù nē. Dē ku nē yı à mù nē, á pià, sē á yá bara-ba tē mù, sē ba vii». ⁹ Ku yın nētv, sē ku tē, v nē dí yáá v swìn, nii ma sú. V swìn, v wú: «Lià tē, n mù à nyına Yı nē pın nē, à wá ba liù mama dəv».

¹⁰ Simon Piyerə yà jə laguri siù. U dān ma van v laguri siù tə, v cùrì, v ma za Yü jonwana yun tián nəkwiə tə tütònò jizən zün, v gwəjə. Tütònò təntə yiri nə yi Maləkišə. ¹¹ Zwezi ma swìn Piyerə con, v wú: «Píí n turti n laguri siù tə ku lòò wa. N buja də, ku wà mē, sə yacara tə, à nyina Yü nə pin nə yí nē, naaa?»

*Ba ja Zwezi, ba va Anə con
(Zwan 11.49-50)*

¹² Pamana púli tə, də ba yuu tíu tə, də *Zwifə-ba Yü *diè lià tə nə cì ka nə tə, Zwifə-ba yun tián nə tun tə, dān jun Zwezi ba vwa. ¹³ Ba dí yáá, ba ja wá, ba va Anə con. Anə yà yi Kayifə tunbē. Kayifə yà ga nə yi Yü *jonwana yun tián nəkwiə ku bini təntə nə. ¹⁴ Mə Kayifə təntə yà nə kwé Zwifə-ba yun tián tə, v wú: «Bē nēdba nə tga nə dwíí tə yiri, ku kəkwa ku pa aba, ku doni, ba nə wá cùgò nə dwíí tə mama».

Piyerə swìn də, v yəri Zwezi

(Matia 26.69-70; Marəkə 14.66-68; Likə 22.54-57)

¹⁵ Simon Piyerə də Zwezi karbiu don yà púé Zwezi kwa. *Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián nəkwiə tə yà yəó karbiu təntə. Ku m̀ nə pin, v pú Zwezi kwa, v zə Yü jonwana yun tián nəkwiə tə dəwoo wa. ¹⁶ Yá Piyerə m̀ yà ziga kàrá yáá dəwoo tə mimii nii nə. Karbiu tə don tə, Yü jonwana yun tián nəkwiə tə nə yəó tə, nan v swìn kan tə con, v nə cì mimii tə nə. Karbiu təntə ga pa Piyerə zə dəwoo tə wa. ¹⁷ Tütunbua tə, v nə cì mimii tə nə, dān ma swìn Piyerə con, v wú: «N də yà tà bē wà tə karbia tə wa liù don, naaa?» Piyerə le, v wú: «À m̀ tà v karbiu!» ¹⁸ Waran yà wulə ku máǵá təntə wa. Ku m̀ nə pin, jonwana yun tián nəkwiə tütònà tə, də Yü diè lià tə nə cì ka nə tə yà kən mən, ba ziga tə yáá, ba ywèri. Piyerə də yà ziga ba con, v ywèri mən tə.

(Matia 26.57-68; Marəkə 14.53-65; Likə 22.63-71)

¹⁹ Yü jonwana yun tián nəkwiə tə bwe Zwezi v karbia tə, də v kàrà tə yoo yuu wa. ²⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «À swìn à sùrán tə pwənə pwənə lià tə mama yíá yuu. À yáá kàri *Zwifə-ba *jéré diè tə wa, də Zwifə-ba Yü *diè tə wa, ku yi bwálá tə nə, Zwifə-ba mama nə yáá kun duən nə. Yá à wà yoo mama sègə, à swìn. ²¹ Bēēē nə pin, n kúú píí n bwe nə? N dān bwe lià tə, ba nə cugv à sùrán tə, bēēē yoo nə à swìn ba con. Ba m̀ nə yəó ku tə, à m̀ nə swìn». ²² Máǵá tə, Zwezi nə swìn sùrán təntə v zwē, də Yü diè liù tə nə cì ka nə tə don, v yà nə ziga Zwezi səpuni nə, farí Zwezi pıpara nə, v ga swìn, v wú: «Bēēē nə pin, n ma le Yü jonwana yun tián nəkwiə tə nəv?» ²³ Zwezi ma le wá, v wú: «Də ku tə, à nə swìn, tə nə yi yolwan, sə n biri nəba ku lwanı tə bwálí. Ku dān nə kúú ya cíǵá nə à swìn, bēēē nə pin, n m̀ nə?»

²⁴ Anə dān ma pa, ba ja wá, ba kēēn də v jìàn ñoni tə mē, ba ja va jonwana yun tián nəkwiə Kayifə con.

Piyerə kúú bwé v swìn də, v yəri Zwezi

(Matia 26.71-75; Marəkə 14.69-72; Likə 22.58-62)

²⁵ Ku máǵá təntə wa, də Simon Piyerə m̀ ziga mən yáá nə v ywèri. Ba ma bwe wá, ba wú: «N m̀ tà bē wà tə karbiu tə don, naaa?» U ten ku, v ga swìn, v wú: «À m̀ tà v karbiu!» ²⁶ *Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián nəkwiə tütònà tə tütònò don yun lá, v nə yi bē tə, Piyerə nə za v zün tə

u gwəŋə, dwíí tíú. Tùtùnù təntə də kúú bwe Piyerə, u wú: «Ku tà n mù nè, à nì tián kárá tə wa də wá, naaa?» ²⁷ Piyerə tə kúú ten ku, də ku tà cígá. Ku máŋá təntə tətə wa nè, cəbɔ kwí.

Ba ja Zwezi ba va Pilatə yáá con

(Matíə 27.1-2, 11-30; Marəkə 15.1-15; Likə 23.1-25; Zwan 12.32-33)

²⁸ Ku mù təntə kwa nè, ba kúú ja Zwezi ba nan Kayifə con, ba va yáá tíú tə, píú nəfarɔ tə nè lɔ tún, bərə diè wa. Ku yɪn jɪɔ fuən fuən. *Zwifə-ba yun tián tə wá bərə diè tə wa zwɪ ba culu tə yɪɪ. Ba cígá ba tián nè də durən yoo, sə ku pa ba wáni ba dé *Pakə cànà tə. ²⁹ Ku mù nè pɪn, *Pilətə ma nan u yí ba kárá wa, u bwe ba, u wú: «Bèèè nè bæ wà tə cùgò, á nè pià, sə á swìn á zɪgɔ u nè?» ³⁰ Ba ma le wá, ba wú: «Də u yà nè tà yolwanfwanɔ, nè yà ba ja wá, nè bà nè pa mú». ³¹ Ku mù sugɔ təntə yuu wa, Pilətə swìn ba con, u wú: «Á tətə jonə wá, á twá á culu tə nè, á buri u bərə». Zwifə-ba yun tián le wá, ba wú: «Nə ba cwəŋə jə, sə nè gu liù». ³² Zwezi yà dí yáá, u bɪɪ nətɔ tə, u nè me, sə u tɪ*. Ku mù nè pɪn, ku dān ma ya nətɔ, sə Zwezi sərən tə nii ma sú.

³³ Pilətə dān píi u zɔ bərə diè tə wa, u ga bon Zwezi u bwe, u wú: «N mù nè yɪ Zwifə-ba píú, naaa?» ³⁴ Zwezi le wá, u wú: «Ku tə, n nè swìn tə, yɪ n tətə nè bún ku, nè á yəé ku yɪ lià nè swìn à yoo n con?» ³⁵ Pilətə ma le, u wú: «Á mù tà Zwifə. N mù dwíí tián də ba Yɪ jonwana yun tián tə nè ken mú à jìàn wa. Bèèè nè n cùgò?» ³⁶ Zwezi le wá, u wú: «Á mù pàri tə tà tɪa ka tə yuu wa. Á pàri tə yà nè wulə tɪa ka tə yuu wa, à tùtùnà yà nè wá ta à yɪɪ, sə ba dān ká ja nè, ba pa Zwifə-ba yun tián nè. Á pàri tə dān nè tà tɪa ka tə yuu wa». ³⁷ Pilətə dān ma swìn u con, u wú: «Yá n dān yɪ píú, naaa?» Zwezi le wá, u wú: «Mə ku nè n swìn, à yɪ píú. Ba lɪɪ nè, à bà lɪɪ wa, sə à swìn cígá tə à bɪɪ. Yá liù tə mama, u nè yɪ cígá liù, u yáá cugɔ à sərən tə». ³⁸ Pilətə ma bwe wá, u wú: «Bèèè nè ya cígá tə?»

U nè bwe ku nətɔ tə kwa nè, u kúú píi u nan Zwifə-ba con. U swìn ba con, u wú: «Á mù wá yoo mama nɪ u yuu wa, ku nè me, sə ba gu wá, ku yɪɪ. ³⁹ Yá ku tə nè ya á yofwamɪɔn, bɪɪ mama *Pakə cànà tə nè yí, à yáá lɪ bān diè liù nədɔ, à dɔgɔ. Á dān pià, sə à dɔgɔ Zwifə-ba píú tə, naaa?»

⁴⁰ Ba kúú hubwí, ba wú: «Ku tà u mù! Barabasə nè nè pià, sə n dɔgɔ!» Barabasə təntə yà yɪ ŋwìàn, u nè gwɪ lià.

19

¹ Ku mù təntə kwa nè, Pilətə dān pɪn nii, sə ba ja Zwezi ba mà də fɪfɪran, u yɪɪ lá. ² Pamana tə sɔa casɔran yupuu, ba píú Zwezi yuu nè, ba ga zɔ wá də gasɔɔ nəstɪan mwɪn. ³ Ba dān yáá va ba yí u yɪɪ, ba swìn, ba wú: «Nə jùnì mú, Zwifə-ba píú!» Yá ba farɪ u pɪpara nè.

⁴ Pilətə kúú píi u nan, u swìn Zwifə-ba yun tián tə con, u wú: «Á cuga, à wá lɪ wá, à ja à nan á con kárá wa, sə ku pa á lɔwɪ də, à mù ba yoo mama na u yuu wa, ku nè me, sə ba gu wá ku yɪɪ». ⁵ Zwezi nan bərə diè tə wa, də casɔran yupuu tə u yuu nè, də gasɔɔ nəstɪan mwɪn tə u yɪɪ nè. Pilətə ma swìn ba con, u wú: «Á nəŋə, bæ tə nə!»

* **18:32** 18.32 *Romə-ba nè pià ba gu liù, ba yáá paa wá dagarɔ yuu wa. Zwifə-ba mù ba liù gwɪ nətɔ. Ba mù yáá dɪlɪ wá də kapana ba gu. Yá Romə lià yà culi ku mù máŋá təntə wá.

⁶ Máná tē, Yū jōŋwana yun tián tē, dē Yū *diè lià tē nē cì ka nē tē, nī wá, ba bubwi, ba wú: «Pa, sē ba paa wá dagarv yuu wa! Pa, sē ba paa wá dagarv yuu wa!» Pilatē ma swìn ba con, v wú: «Á tētē jōŋē wá, á paa dagarv yuu wa. Á mù ba yoo mama na v yuu wa, kv nē mē, sē ba gv wá kv yūri». ⁷ Zwifē-ba yun tián pií ba le, ba wú: «Nē jē culu, yá nē culu tēntē yūri nē, v mē, sē v tī. U jin v tiàn, v ma jì Yū-Biu».

⁸ Máná tē, Pilatē nē nì sùràn tētē, fēn kúv kwen tē zv wá. ⁹ U pií v zv bùrà diè tē wa, v ga swìn Zwezi con, v wú: «N yī n nan yèn?» Yá Zwezi wá wá le. Pilatē ma pií v swìn v con, v wú: ¹⁰ «Á mù con nē, n ba pià swìn, naaa? N yèrì dē, à diàn yí, sē à pa ba paa mú dagarv tē yuu wa? Á diàn ma kúv yí, sē à pa ba dvgv mú, naaa?» ¹¹ Zwezi le Pilatē, v wú: «N ba diàn mama jē à yuu wa, dē kv nē tà diàn tē, Yū nē pīn mú tē. Kv mù nē pīn, liù tē, v nē jin nē, v pa mú, kv tíu cuna tē nē dwē tē mē».

¹² Zwezi sugv tētē yūri, Pilatē dàñ pià, sē v dvgv wá. Zwifē-ba tē dàñ bubwi, ba wú: «N nē dvgv bēē wà tē, dē n kúv tà *Romē-ba piú nēfarv tē dabēē. Liù tē mama, v nē jin v tiàn ma jì piú, kv tíu tē yī v zīga piú nēfarv tē nē». ¹³ Pilatē nē nì ba sùràn tētē, v pīn Zwezi nan kàrá wa. U tētē dàñ ga nan, v jēō v bwálí tē nē, v nē jēni, v ma bùrì bùrà tē. Ba yá ja kv bwálí tētē, ba bonē <kapana bwálí>. *Ebērē-ba sugv dē yá bonē kv <Gabata>. ¹⁴ Dīn tētē nē nē, Zwifē-ba yáá wulē ba tanī *Pakē canà tē, sē ba zàn tīa ba dō ka. Kv máná tē yin ndē yīcav lugu fugē bēlē nē. Pilatē dàñ swìn Zwifē-ba con, v wú: «Á nēŋē, á piú tē nē!» ¹⁵ Ba dàñ bubwi, ba wú: «Á gwīa wá! Á gwīa wá! Pa, sē ba paa wá dagarv yuu wa!» Pilatē ma swìn ba con, v wú: «Á pa, sē ba paa á piú tē dagarv yuu wa, naaa?» Yū jōŋwana yun tián tē ma le, ba wú: «Nē mù ba piú don jē, dē kv nē tà Romē-ba piú nēfarv tē». ¹⁶ Pilatē dàñ ma dvgv Zwezi, v pa ba, sē pamana paa wá dagarv yuu wa. Ba ma ja wá, ba ja kēēñ.

Ba paa Zwezi dagarv yuu wa

(Matīē 27.32-56; Marēkē 15.21-41; Likē 23.26-49)

¹⁷ Zwezi tētē nē zin v dagarv tē, v ja nan tv tē wa, v va v yí bwálí tē, ba nē bonē <yuzōŋa bwálí>. *Ebērē-ba sugv dē yá bonē kv bwálí tētē <Golēguta>. ¹⁸ Mē kv bwálí tētē wa nē, pamana tē paa Zwezi dagarv tē yuu, yá ba ga paa lià bēlē, dē ba sūrī v nē dagarvan yuu. Ba paa liù tē don v vān tē don nē, Zwezi tētē ga wulē ba tētēŋi wa.

¹⁹ *Pilatē pīn, ba púpúní sùràn daborubiē wa, ba kē Zwezi dagarv tē yuu wa. Ba púpúní, ba wú: «*Nazaretē Zwezi, *Zwifē-ba piú tē». ²⁰ Bwálí tē nē, ba nē paa Zwezi dagarv tē yuu, yá bwālē dē tv tē nií. Kv mù nē pīn, Zwifē-ba dáá zēnzēn, ba nē kārì púpúná tētē. Yá kv yá yī dē Ebērē-ba, dē Latīn-ba, dē *Gērēkē-ba sugv nē, ba ma púpúní tē. ²¹ Zwifē-ba Yū *jōŋwana yun tián tē ma swìn Pilatē con, ba wú: «N nē púpúní, dē v ya Zwifē-ba piú, kv wá mē, sē n yá kv nētv. Kv mē, sē n púpúní, dē bēē wá tē nē wú, v yī Zwifē-ba piú». ²² Pilatē ma le ba, v wú: «Kv tē à nē púpúní, mē kv nē, à púpúní».

²³ Pamana tē nē paa Zwezi ba zwēē, ba tī v ganān tē, ba tūn púlō banīa. Kv kwa nē, ba tī púlí nēdv nēdv, ba pa pamanv mama nē. Ba tī v gandaru tē, kv nē tà ba gwēŋē ba nyēn, kv yī ba zīgī kv yuu nē, ba sv ba bā ba yī kv tīa con. ²⁴ Ba dàñ swìn duēn con, ba wú: «Nē dàn ká kārī kv, nē

pwárá, sè nɛ lwarɪ liù tɛ, kɔ nɛ wá ya v nyiɛn». Kɔ nɛtɔ tɛ tun, sɛ kɔ pa sɔ̀ràn tɛ, tɛ nɛ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa tɛ, nii ma sú. Kɔ púpúní, kɔ wú: «Ba tàrì à ganan, ba ga pwárí à gandarɔ tɛ yɪrɪ». Mɛ kɔ mù yoo tɛntɛ nɛ, pamana tɛ tun.

²⁵ Zwezi nuu tɛ, dɛ v nuu nyánú tɛ, dɛ Kɛlopasɛ kan Mari, dɛ Mari Madɛlɛnɛ yà zɪga ba bwɛlɛ dagarɔ tɛ yɪra, ba nɛ paa Zwezi kɔ yuu wa. ²⁶ Zwezi nuu tɛ, dɛ v karbiu tɛ, v nɛ swɛ tɛ, yà zɪga duɛn sɛpuni nɛ. Zwezi nɛ ni ba, v swɪn v nuu tɛ con, v wú: «Á nuu, nɛ́n, n biú nɛ!» ²⁷ Kɔ kwa nɛ, v kúv swɪn v karbiu tɛ con, v wú: «Nɛ́n, n nuu nɛ!» Yá kɔ nɛ zɪgɪ kɔ máńá tɛntɛ wa, karbiu tɛ jon Zwezi nuu Mari, v kɛ v con.

²⁸ Yiɛn tɛntɛ kwa nɛ, Zwezi yɛ́d dɛ, yoo mama tun kɔ zwɛɛ. U dǎn swɪn, v wú: «Nanyunɪ jɛ nɛ». U swɪn kɔ nɛtɔ tɛ, sɛ sɔ̀ràn tɛ, tɛ nɛ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, nii ma sú. ²⁹ Sawuru yà zɪga bwálí tɛntɛ wa, kɔ nii nɛ súd dɛ divɛn nyɔ̀v. Pamana tɛ dǎn ma ti canfunsɔ, ba lɛ divɛn nyɔ̀v tɛntɛ wa, ba kɛ muv nii nɛ, ba nɛ bońɛ <yizopɛ>, ba ja va, ba kɛ Zwezi nii nɛ. ³⁰ Zwezi nɛ nyɔ̀a divɛn nyɔ̀v tɛntɛ, v swɪn, v wú: «Yoo mama tun kɔ zwɛɛ». Kɔ kwa nɛ, Zwezi ken v yuu tia, mɛ v tɪan dɛ nɛ.

Pamanɔ zwɛ Zwezi sɛpuni v póri

³¹ Kɔ yɪ dɪn tɛ, *Zwifɛ-ba yà nɛ wulɛ ba tanɪ ba *siá dɪn tɛ, kɔ yoo nɛ cà ba nɛ. Kɔ ya Zwifɛ-ba siá dɪn nɛfarɔ. Kɔ mù nɛ pin, Zwifɛ-ba yun tián yà ba pià, sɛ tɪga tɛ ya daganan tɛ yuu wa. Ba dǎn vɛli, ba lòrì *Pilatɛ, sɛ v pa ba cwɛɛ, sɛ ba kén lià tɛ nɛɛ, ba nɛ wulɛ daganan tɛ yuu wa. Ba ga cú kɔ tián tɪga tɛ. ³² Pamana tɛ dǎn twi, ba kén lià tɛ, ba nɛ paa ba mù dɛ Zwezi tɛ nɛɛ. Ba kén tɛntɛn liù tɛ nɛɛ, ba zàn ba kén v don tɛ dɛ nɛɛ. ³³ Ba nɛ yí Zwezi, ba ni dɛ, v mù tɪga. Kɔ mù nɛ pin, ba kúv wà v mù nɛɛ kén. ³⁴ Yá pamana tɛ wa liù don ja cwiin, v ma póri Zwezi sɛpuni, lala dɛ jana dɛ níá ga nan tɛ lwó tia. ³⁵ Bɛɛ tɛ, v nɛ púpúní yiɛn tɛ tɛ ya v ni tɛ, v ma v birɪ tɛ aba, sɛ kɔ pa á dɛ pa cígá v sɔgv tɛ nɛ. Yá kɔ tɛ, v nɛ púpúní tɛ, yɪ cígá. Yá v yɛ́d dɛ kɔ ya cígá nɛ, v swɪn. ³⁶ Kɔ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú:

«U yɪra kuu mama wà mɛ, sɛ kɔ kén».

Yiɛn tɛntɛ tun, sɛ kɔ pa sɔ̀ràn tɛntɛ nii sú. ³⁷ Kɔ tɛ púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, kɔ wú:

«Ba wá ywǎn, ba na liù tɛ, ba nɛ póri tɛ».

Ba ken Zwezi lɛbɛri wa

(Matíɛ 27.57-61; Marɛkɛ 15.42-47; Likɛ 23.50-56)

³⁸ Kɔ kwa nɛ, Zwɔzɛfɛ tɛ, v nɛ yɪ Arimate tiú, zàn v va v na *Pilatɛ. U mù Zwɔzɛfɛ tɛ yà yɪ Zwezi karbiu. U yà sɛgɛ v tián, v nɛ dɛri *Zwifɛ-ba yun tián tɛ fɛn yɪrɪ. U lòrì cwɛɛ Pilatɛ con, sɛ v li Zwezi tɪgɪ tɛ. Pilatɛ dǎn ma pa wá cwɛɛ. Zwɔzɛfɛ dǎn vɛli v pa ba ti Zwezi tɪgɪ tɛ. ³⁹ Nikodɛmɛ tɛ, v dɪn nɛ vɛli Zwezi con titun tɛ nɛ, dɛ ja tɪralɪ, kɔ nɛ yí ndɛ kilo fitwa nɛ, v ja bà. Tɪralɪ tɛntɛ yà yɪ mirɛ dɛ alwɛsɛ nɛ, ba guli duɛn wa, ba ma fwa kɔ. ⁴⁰ Ba mù bɛlɛ tɛ mɛ nɛ ti Zwezi tɪgɪ tɛ, ba pɛpɛni dɛ gantwɛn, ba ga kɛ tɪralɪ v nɛ. Mɛ nɛtɔ nɛ Zwifɛ-ba yáá fwa, dɛ ba nɛ pià, ba gùrì tɪgɪ. ⁴¹ Tìán kára yà wulɛ bwálí tɛ wa, ba nɛ paa Zwezi dagarɔ tɛ yuu. Ba yà kwa lɛbɛri nɛdɔn kɔ mù tián kára tɛ wa, ba nɛ tɛ wà liù mama kɔ wa ken. ⁴² Ba yà wulɛ ba kɛni Zwifɛ-ba *siá dɪn tɛ sirí. Lɛbɛri tɛ bwálí yà

ga bwələ. Ku mù nè pɪn, Zwuzɛfə də Nikodemə ma tì Zwezi, ba ja va, ba kə ku wa.

20

Zwezi bwin v nan tian wa

(*Matia 28.1-8; Marəkə 16.1-8; Likə 24.1-12; Tvtɔnan 2.23-32; 1 Korɛntə tian 15.1-28*)

¹ *Zwifə-ba *siə dɪn tə tɪkɔnɪ nè, jɪv fuən fuən, tia nè fwa gana gana máná wa, Mari Madələnə zàn, v va ləbəri tə nii nè. U nè yí lá nè, v nɪ də, kapan tə, ku yà nè sun ləbəri tə nii nè, súrí ku yá ləbəri tə nè. ² U dān pií v dəri, v va v yí Simon Piyerə, də karbiu tə, Zwezi yà nè swə tə, v swìn ba con, v wú: «Ba li *Yuu-Tiu v ləbəri tə wa, yá nè ga yèrì bwálí tə, ba nè ken wá».

³ Piyerə də karbiu təntə dān zàn, ba va ləbəri tə nii nè. ⁴ Ba mɛ bələ tə yá yí ba dəri, yá karbiu tə don tə dəri lala, v doni Piyerə. U dí yáá, v yí ləbəri tə nii nè. ⁵ U nè kwá tia, sə v ywān ləbəri tə wa, v nɪ gantwen tə, tə tégé tia, yá v wà zwɪ. ⁶ Simon Piyerə púə v kwa, v yí lá, v le, v zɔ ləbəri tə wa. U də kúv nɪ gantwen tə, tə tégé tia. ⁷ U nɪ gantwan tə də, ba yá nè baa Zwezi yuu nè, də tə mù pəpəni ku tégé vān nè. ⁸ Karbiu tə don tə, v nè dí yáá v yí ləbəri tə nii nè, də dān zɔ ləbəri tə wa. U də nɪ ku nətɔ, v ga sɛə də, ku yí cígá. ⁹ Ku máná tə wa, ba yá tə wà lwarɪ də, Yɪ sagɪ tə wa ku bɪrɪ də, Zwezi mɛ, sə v pií v bwin v nan tian wa. ¹⁰ Ku kwa nè, karbia tə pií, ba va ba sán.

Zwezi bɪrɪ v tian Mari Madələnə nè

(*Matia 28.9-10; Marəkə 16.9-11*)

¹¹ Ku máná təntə wa, Mari mù yá zɪgá kàrá wa, ləbəri tə nii nè, v kwi. U nè zɪgá lá v kwi nətɔ tə, v kwá tia, sə v ywān ləbəri tə wa. ¹² U dān nɪ *malɪkə bələ, tə nè zɔa ganpwənə, tə jəš bwálí tə nè, Zwezi tɪgɪ tə yá nè tégé lá. Ka don jəš yuu con, ka don tə də jəš nɛɛ con. ¹³ Malɪkə tə dān ma bwe Mari, tə wú: «Kan, bɛɛɛ nè pɪn, n ma kwi?» Mari pií v le ba, v wú: «Ba li à *Yuu-Tiu tə, à ga yèrì bwálí tə nè, ba nè ken wá». ¹⁴ U nè swìn ku nətɔ tə, v vəvəri, sə v ywān v nɪ Zwezi, də v zàn v zɪgá yɪ nè. U yá ga wà lwarɪ də, ku yí Zwezi. ¹⁵ Zwezi ma swìn v con, v wú: «Kan, bɛɛɛ nè pɪn, n ma kwi? Wàà nè n pià?» Mari yá buɲa də, ku yí bɛɛ tə, v nè ç tian kàrá tə nè. Ku mù nè pɪn, v ma swìn bɛɛ tə con, v wú: «Yuu tíf, də ku nè yɪ n mù nè tì Zwezi, sə n bɪrɪ nè bwálí tə, n nè ken wá, sə à va à tì wá». ¹⁶ Zwezi le wá, v wú: «Mari!» Də v vəvəri, v ga swìn Zwezi con, v wú: «Rabuni!» Ku dān nè yɪ <karnɪna>. ¹⁷ Zwezi ma swìn v con, v wú: «N kúv dān ká dwen à yɪra, à tə wà à nyɪna Yɪ con vɛli. Yá vɛli n yí à nubɔa tə, n ga swìn ba con də, à vɛli à nyɪna con. Nyɪna təntə nè yɪ á də nyɪna. U mù nè yɪ à Yɪ, v ga yɪ á də Yɪ». ¹⁸ Mari Madələnə dān vɛli, v swìn ku v bɪrɪ Zwezi karbia tə nè. U swìn ba con də, v nɪ Yuu-Tiu. U ga tún tə tə mama, Zwezi nè swìn v con, v bɪrɪ ba.

Zwezi bɪrɪ v tian v karbia tə nè

(*Matia 28.16-20; Marəkə 16.14-18; Likə 24.36-49*)

¹⁹ *Zwifə-ba *siə dɪn tə tɪkɔnɪ dɛdɛni nii nè, Zwezi karbia tə yá dəri Zwifə-ba yun tian tə fən. Ba dān yá kun duən nè diə don wa, ba ga tagu ka də borbiu. Zwezi dɔà v nan ba tətəɲi wa, diə tə wa, v ga swìn ba con,

u wú: «Bican sié wá ya dè aba!» ²⁰ U nè swìn sùràn tǎntǎ kwa nè, u biri ba u jǎn tǎ, dǎ u sǎpuni tǎ. Karbia tǎ súé dǎ pupwǎn, ba nè pií, ba na *Yuu-Tiu tǎ yiri. ²¹ Zwezi kúú bwé, u swìn ba con, u wú: «Bican sié wá ya dè aba. Nǎtu tǎ, à nyina Yui nè tun nè, mǎ nǎtu nè, à dǎ tǎja aba». ²² Sùràn tǎntǎ kwa nè, u fwi vuu u kǎ ba yuu wa, u ga swìn ba con, u wú: «Á jonǎ Yui-*Sinu tǎ. ²³ Lǎ tǎ, á nè wá kwen ba cuna, á li ba mù dǎ aba pwǎrǎ wa, Yui dǎ wá kwen ba cuna, u li ba mù dǎ wá pwǎrǎ wa. Yá lǎ tǎ, á nè wá ba cuna kwen, á li ba mù dǎ aba pwǎrǎ wa, Yui dǎ há ba cuna kwen, u li ba mù dǎ wá pwǎrǎ wa».

*Zwezi biri u tiàn Toma nè
(1 Piyerǎ 1.8-9)*

²⁴ Toma tǎ, ba nè bonǎ <yiyoo>, u dǎ nè yin karbia fugǎ bǎlǎ tǎ wa, wá twá u yá lá, máǎǎ tǎ wa, Zwezi nè twi tǎ. ²⁵ Karbia tǎ duǎn tǎ dǎn ma swìn Toma con, ba wú: «Nǎ ni *Yuu-Tiu». U ma le ba, u wú: «Dǎ à nè wá cian tǎ buran tǎ ni u jǎn tǎ wa, à nè wá à jifva ken u sǎpuni tǎ wa, à mù bǎ pa cíǎ á sugu tǎ nè». ²⁶ Dian nana nii nè, Zwezi karbia tǎ kúú pií ba kun duǎn nè diǎ tǎntǎ wa. Yá Toma dǎ dǎn yin lá. Mimǎ tǎ yá tagu dǎ borbiu, Zwezi ga bà u ziga ba tǎtǎnji wa, u ga swìn, u wú: «Bican sié wá ya dǎ aba!» ²⁷ Ku kwa nè, u swìn Toma con, u wú: «Kǎ n jifva yǎbǎ, sǎ n ga ywǎn à jǎn tǎ. Lǎri n jun, n kǎ à sǎpuni tǎ nè! N dǎn yá n tútúná tǎ nè, sǎ n sǎe cíǎǎ tǎ!» ²⁸ Toma ma le wá, u wú: «N mù nè ya à Yuu-Tiu dǎ à Yui!» ²⁹ Zwezi ma swìn u con, u wú: «Ku yi n nè ni nè, tǎ nè pin, n ma kǎ n waa à nè. Pupwǎn lǎ nè yi ba tǎ, ba nè ken ba waa à nè, dǎ ba wá nè n».

Won tǎ yiri sagi ku tǎ nè púpúní

³⁰ Zwezi tun Yui diǎn munan duǎn tǎ nè dáá zǎnzǎn, u karbia tǎ yíá yuu. Tǎ yoo wá púpúní sagi ku tǎ wa. ³¹ Yá yìèn tǎtǎ yi tǎ púpúní, sǎ á pa cíǎǎ dǎ, Zwezi yi *Kǎrisǎ, u yi Yui-Biu dǎ. Yá á dǎn nè kení á waa u nè wuuu, á wá twá dǎ wá, á ma na mu, ku nè ba zwǎe Yui con.

21

*Zwezi biri u tiàn u karbia nè Tiberiyadǎ munaá tǎ nii nè
(Matǎ 28.16; Likǎ 5.1-11)*

¹ Ku kwa nè, Zwezi kúú biri u tiàn karbia tǎ nè, dǎ ba wulǎ Tiberiyadǎ munaá tǎ nii nè. Nǎnjǎ nǎtu tǎ, u nè biri u tiàn ba.

² Simon Piyerǎ yin lá, dǎ Toma, ba nè bonǎ <yiyoo>, Natanayelǎ dǎ yin lá, u tiv nè yi Káná Galile nagwanaa tǎ wa, dǎ Zebede bia tǎ, dǎ Zwezi karbia bǎlǎ duǎn. Ba lǎ tǎntǎ mama yá nè wulǎ duǎn nè. ³ Simon Piyerǎ ma swìn ba con, u wú: «Á vǎli, sǎ à ja fǎlǎ». Ba dǎ ma swìn u con, ba wú: «Nǎ dǎ wá twá n nè, nè va». Ba dǎn vǎli ba zu níá yuu bori wa. Ku ttin tǎntǎ nè, ba wá won mama jun. ⁴ Tia nè twi ka puri máǎǎ wa, Zwezi nan u ziga munaá tǎ nii nè. U karbia tǎ yá wá lwarǎ dǎ, ku yi u mù. ⁵ Zwezi ma bwe ba, u wú: «Á bia-ba, á ba wodiu mama jǎ, naaa?» Ba pií ba le wá, ba wú: «Nǎ ba won mama jǎ!» ⁶ U dǎn ma swìn ba con, u wú: «Á dila fǎlǎ gǎgǎlù tǎ níá yuu bori tǎ jizǎn vǎn tǎ yuu, á wá ja fǎlǎ». Ba nè dilǎ fǎlǎ gǎgǎlù tǎ, ba kúú wǎri ku ba pií ba vaǎa ba li, fǎlǎ nè súé ku nii yiri. ⁷ Karbiu tǎ, Zwezi yá nè swǎ tǎ, dǎn ma swìn Piyerǎ con, u wú: «Ku yi

*Yuu-Tiu!» Simon Piyerə yà yí v zɪgə swələ. U nə nì də, ku yí Yuu-Tiu, v tì v gànù v zù, v ga vwa v voru v tànǵə nə. Ku kwa nə, v fan v tu níá tə wa. ⁸ Karbiə tə duən tə ya ba níá tə nìi ɲóná zənzən. Bwálí tə, ba yà nə wulə, də níá tə nìi yà yí ndə metərə bíí nə. Ba dàñ twi də níá yuu bori tə. Ba nə pií ba biàn, fələ gègèlù tə súé də fələ, ba dàñ ga vaŋa ku.

⁹ Ba nan níá tə wa. Mánǵə tə wa, ba nə nan, ba nì cala tə nə jə mən, fəli də dipen ga tégó tə yuu. ¹⁰ Zwezi swìn ba con, v wú: «Á lía fələ duən, á nə jín síún, á ja bà». ¹¹ Simon Piyerə zua níá yuu bori tə wa, v van fələ gègèlù tə, v ja nan bəbərə tə nìi nə. Ku yà súé də fələ kəkərən. Tə mama yin bíí də finu də batwa. Yá də tə nə dáá nətʋ tə mama, fələ gègèlù tə wə karí. ¹² Zwezi swìn ba con, v wú: «Á biàn, á dó». Fən zua karbiə tə mama, sə ba bwe wá, ba na liù tə, v nə yí. Ba yà lwarí də, ku ya Yuu-Tiu nə. ¹³ Zwezi twən v yí lá, v tì dipen tə, də fəli tə, v ma tàrì ba.

Zwezi pií v kə Piyerə v tutuŋi wa

(Likə 24.34; 1 Piyerə 5.1-4; Zwan 20.30-31)

¹⁴ Mə nəe batwa nə, Zwezi nə buri v tiàn v karbiə tə nə, v nə pií v bwin v nan tian tə wa, kwa nə.

¹⁵ Ba nə dí ba zwèe kwa nə, Zwezi swìn Simon Piyerə con, v wú: «Zwónasə biú Simon, n swə nə, n doni ba duən tə, ba nə swə nə, naaa?» U ma le wá, v wú: «Cígá, *Yuu-Tiu, n yəé də, à swə mú». Zwezi mù swìn v con, v wú: «Ywǎñ à pabii tə yoo». ¹⁶ U kúú pií v swìn v con, nəe bələ nìi nə, v wú: «Zwónasə biú Simon, n swə nə, naaa?» U də ma kúú le Zwezi, v wú: «Cígá, Yuu-Tiu, n yəé də, à swə mú». Zwezi ma kúú swìn v con, v wú: «Ywǎñ à pee tə nə». ¹⁷ Zwezi tə kúú pií v swìn v con, nəe batwa nìi nə, v wú: «Zwónasə biú Simon, n swə nə, naaa?» Piyerə pùé cùgù də, Zwezi nə bwe wá, nəe batwa tə nìi nə, də v nə swə wá. U dàñ ma le Zwezi, v wú: «Yuu-Tiu, n yəé yoo mama, n yəé də, à swə mú». Zwezi ma swìn, v wú: «Ywǎñ à pee tə nə. ¹⁸ Cígá mama, à mù nə swìn ku n con: Mánǵə tə, n yà nə yí balanduru, n tətə yáá nə vwe n tànǵə voru. Yá n yà ga vèli bwálí tə, n nə swə. Yá n nə twi, n bà n kwìn, n wá zìn n vànà, liù don ga vwa n tànǵə voru v pa mú. Yá v wá ja mú, v ja va bwálí tə, n nə bá pià».

¹⁹ Zwezi sbràn təntə yà yí v swìn, sə v ma buri tian tə yiri, Piyerə nə wá ti, sə Yú ma na dun. Ku kwa nə, Zwezi swìn v con, v wú: «Twá à nə!»

²⁰ Piyerə dàñ vevəri, v ywǎñ v kwa, v na karbiu tə, Zwezi nə swə tə, də v nan ba kwa con, v biàn. Mə v mù karbiu təntə nə yà guni v kə Zwezi con, mánǵə tə wa, ba yà nə wulə ba dé wodiu tə. U yà ga bwe wá, v wú: «Yuu-Tiu, wàà nə yí liù tə, v nə wá ja mú, v pa n duŋa tə nə?» ²¹ Piyerə nə nì wá, v swìn Zwezi con, v wú: «Sə v tə mù, Yuu-Tiu, bèèèe nə wá yí v mù?» ²² Zwezi ma le wá, v wú: «À nə swə, sə v mù ya lá wuuu, ku ja vèli mánǵə tə, à nə wá pií à bà, ku jə n bian nə, naaa?» ²³ N mù twá à nə!» Ku mù sugu təntə, Zwezi nə swìn tə taa tia mama, lià tə, ba nə yí nubia *Kərisə yiri, tətəŋi wa, ba swìn də, karbiu təntə mù bá ti. Zwezi ga wá Piyerə con swìn də, v mù bá ti. Ku yí v swìn v con, v wú: «Də à nə swə, sə v mù ya lá, wuuu, ku jə vèli mánǵə tə, à nə wá pií à bà, ku jə n bian nə, naaa?» ²⁴ Mə v mù karbiu təntə nə swìn yìèn təntə tə nə tun, v ga púpúní tə. Ku mù nə pún, nə ma yəé də ku tə, v nə púpúní, tə yí cígá. ²⁵ Zwezi tə tun yìèn duən, tə nə dáá zənzən. Də ba yà nə púpúní tə nədʋ nədʋ, à buŋa də, saga tə, ba nə wá púpúní, yà wàri lʋv tə tətə wa míámíán.

Zwezi-Kərisə tɔntɔna tɔtɔnan yoo

Tɔtɔnan sagɪ tɔ yuu wa sugv

Liù tɔ, v nə púpúní sagɪ kv tɔ

Kv yɪ Likə nə púpúní kv. Mə kv m̀ nə púé v suywánjɔ tɔ nə. U tɔntɔn sagɪ tɔ wa, v bɪrɪ yìèn tɔ, Zwezi nə swìn, də tɔ tɔ, v nə fwa tɪa yuu wa. Kv kwa nə, Likə nə kúè púpúní tɔntɔna sagɪ tɔ də.

Lià tɔ nə, Likə nə púpúní

Likə púpúní sagɪ kv tɔ v pa *Zwifə-ba nə, də ba tɔ nə, ba nə tà Zwifə-ba, ba nə jìgə *Kərisə lià, ndə v tɔntɔn sagɪ tɔ nə.

Sagɪ tɔ wa sugv

Zwezi-*Kərisə *tɔntɔna tɔ tɔtɔnan yoo nə kv swìn. Likə bɪrɪ kv nə twá nətv *Kərisə lià púlí tɔ ma pùli mancun mancun, kv sú nagwanɛ tɔ wa, Mediterane mvv tɔ nii nə. Kərisə lià púlí tɔ dèñ tɔntɔn kv dì *Zwerizalemə nə, *Pantəkotə cànà tɔ dɪun nə mánjá tɔ wa, Yɪ-*Sɪŋu tɔ nə cúé tɔntɔna tɔ yuu wa. Yìèn yà cì kv yáá nə, tɔ nə duən də ga wɔwəh kv, yá də kv nətv mɛ kv tɔ pùli lala kv sùrí. Mánjá tɔ, ba nə ken càn Kərisə lià púlí tɔ nə, kv làgà Zwide də Samari nagwanɛ tɔ wa, kv ga swìn suywánjɔ tɔ, kv bɪrɪ dɔwíé tɔ nə, kv nə vèli kv jérí. *Yuu-Tiu bɪrɪ Piyerə nə, sə v lwarɪ də, mu tɔ, kv nə ba zwèe Yɪ con, tɔ yɪ lià tɔ, ba nə tà *Zwifə-ba də nyìèn.

Bələ nii yoo tɔ sagɪ tɔ nə bɪrɪ nəba, kv yɪ nətv tɔntɔnv Polə nə vèli v swìn suywánjɔ tɔ nɛɛ batwa duən dèñ nə v bɪrɪ lɔv níé tɔ, tɔ nə kɪkari Mediterane mvv tɔ, ba ja va ba yí *Romə, kv nə yɪ Romə-ba pàrɪ dəkuv bwálí. Tɪan yɪra də Polə nɛɛ batwa nii vèlu wulə sagɪ tɔ bwálí don nə, ba nə fwa lɔv níé ba tún kv wa, sagɪ tɔ talíkwa yáá tɔ wa.

Tɔtɔnan sagɪ tɔ píí kv líí nəba kv tɔ, Kərisə lià púlí nə mɛ, sə kv fwa mánjá mama, bwálí mama nə dɪun mama. Nə mɛ, sə nə swìn Zwezi-Kərisə yoo nə bɪrɪ bara də kana də bisíná də nəkwina də jɪjə tɪán də zura mánjá mama wuuu, kv jə vèlə lɔv zanjɔ.

Zwezi pùí v dì Yɪ sàñ nə

(Likə 1.1-4; 24.33-51; Matìə 28.18-20; Marəkə 16.15-19; Efezə tɪán 4.8-10)

¹⁻² À dabɛɛ Teofilə*, à tɔntɔn sagɪ tɔ wa, à púpúní yìèn tɔ mama, Zwezi nə tvn də tɔ tɔ, v nə kàrɪ v bɪrɪ lià nə. U kàrɪ tɔ v bɪrɪ v tɔtɔnɪ tɔ jɪjə mama, kv ja va kv yí mánjá tɔ wa, Yɪ nə lɪ wá tɪa yuu, v kə v con. Zwezi nə yɪn lɔv wa, v kúrɪ lià, v ma fwa v *tɔntɔna. U twá Yɪ-*Sɪŋu tɔ diàn nə, v ma bɪrɪ ba kv tɔ, ba nə mɛ, sə ba fwa. ³ U nə dí càn v tɪ kwa nə, v bɪrɪ v tɪàn v tɔntɔna tɔ nə də, v cígá wulə mu wa. U bɪrɪ v tɪàn ba wuuu, nɛɛ kapɔpɔ dɪan sapwìlə, v ma swìn Yɪ pàrɪ tɔ yìèn, v bɪrɪ ba.

* 1:1-2 1.1-2 Likə púpúní Zwezi-Kərisə suywánjɔ tɔ də v pa v m̀ Teofilə nə.

4 Ku máǵá tǽntǽ wa, Zwezi dǽ v tuntǽna tǽ yǎ jǽǽ ba dé wodiu. Ku mù wodiu tǽ yuu, v swǐn ba con, v wú: «Á dǎnà ká nan *Zwerizalemǽ wa. Á dǎnǎ won tǽ, à nyǐna Yǐ nǽ kǎn nii, sǽ v pa aba. À dí yǎá à swǐn ku yoo á con: 5 Zwan† lǽǵ lǎ nǐá wa, ku twá dǽ Yǐ yǐrǐ, yá ku dǎn nǽ yǐ yǎá mǽe, Yǐ wá lǽ ba v *Sinju tǽ wa». 6 Tuntǽna tǽ, ba nǽ kun duǽn nǽ, dǎn ma bà ba bwe Zwezi, ba wú: «*Yuu-Tiu, ku máǵá tǽntǽ wa nǽ, n wá píi n tún *Yǐzǽrayelǽ pǎrǐ tǽ, naaa?» 7 U ma le ba, v wú: «Ku mù tǽntǽ ba aba ywǎǵá. Á nyǐna Yǐ tǽtǽ nǽ jǽ cwǽǵǽ, sǽ v tún ku máǵá tǽ, dǽ ku dǐn tǽ, ku nǽ wá tǔn. 8 Yá Yǐ-Sinju tǽ nǽ twǐ á yuu wa, á wá na dǐan, sǽ á yǎ à lǎ tǽ, á nǽ wǎá á burǐ ku tǽ, á nǽ nǐ à con Zwerizalemǽ wa, dǽ Zwǐde nagwanaa tǽ mama wa, dǽ Samari nagwanaa tǽ mama wa, halǐ, ku ja vǽlǽ tia tǽ yuu mama». 9 Zwezi nǽ swǐn ku mù tǽntǽ v zwǽe, Yǐ pǐn, v zǎn v dǐ yǐ nǽ ba yǐá yuu. Yá bakwan twǐ ku pú v nǽ. 10 Ba dǎn nǽ zǐǵa, ba ywǎǵá yǐ nǽ zǽn, Zwezi zanv tǽ máǵá wa, dǽ nǽn, bara bǽlǽ, ba nǽ zva ganpwǽn, nan ba nǽ. 11 Ba bwe ba, ba wú: «Galile tiǎn-ba, bǽeǽe nǽ pǐn, á ma zǐǵa, á ywǎǵá yǐ nǽ? Yǐ nǽ tǐ v mù Zwezi tǽ, v ja dǐ v mù Yǐ *sǎn nǽ. U wá píi v bà nǽtv, ndǽ á nǽ nǐ wá dǽ, v dǐ Yǐ sǎn nǽ».

Ba ken liù don Zwidasǽ yuu nǽ

(Likǽ 24.52-53)

12 Zwezi-*Kǽrisǽ *tuntǽna tǽ dǎn píi, ba nan *oliviye tiǎn paan tǽ yuu, ba va *Zwerizalemǽ. Paan tǽ dǽ Zwerizalemǽ yǐ ndǽ kilometǽrǽ nǽdu‡ nǽ. 13 Ba nǽ vǽli ba yǐ Zwerizalemǽ, ba digǽ dǽyuu dǐǽ tǽ wa, ba nǽ yǎá kun duǽn nǽ máǵá mama. Ku yǐ Piyerǽ, dǽ Zwan, dǽ Zwakǽ, dǽ Andǽre, dǽ Filipǽ, dǽ Toma, dǽ Barǽtelemi, dǽ Matiǽ, dǽ Alǽfe biù Zwakǽ, dǽ Simon, v nǽ yǐ *Zelotǽ, dǽ Zwakǽ biù Zwǐdǽ. 14 Ba mama tǽ pubwǵa yǎ yǐ nǽdu, ba yǎ ǐwǐn ba yǎá lá ba jǔnǐ Yǐ, ba mù dǽ kana tǽ, dǽ Zwezi nuu Mari dǽ Zwezi nyǎnǎ tǽ.

(Zwan 12.4-6; Matiǽ 26.14-16, 46-50; 27.3-10)

15 Ba lǎ tǽ mama, ba nǽ yǐ nubǐa Kǽrisǽ yǐrǐ, ba yǎ nǽ kun bwǎli tǽ wa, yǐ ndǽ lǎ biù dǽ sapva nǽ. Dǐan tǽntǽ wa, dǐn don nǽ, Piyerǽ zǎn yǐ nǽ ba tǽtǽǵi wa v swǐn, v wú: 16 «Nubǐa-ba, Yǐ sagǐ tǽ wa, ku burǐ dǽ, Yǐ-*Sinju tǽ pǐn, píu *Davidǽ swǐn Zwidasǽ yoo fuǽn nǽ. Ku yǐ kǎlv, sǽ ku nii sú. U mù Zwidasǽ tǽ nǽ yǐn lǎ yǎá, v pa ba ja Zwezi. 17 Zwidasǽ yǎ yǐn nǽ mù Zwezi-Kǽrisǽ tuntǽna tǽ wa liù. U dǽ yǎ jǽ tori tutǔnan tǽ wa, Zwezi nǽ tǎrǐ v pa nǽba. 18 U mù Zwidasǽ tǽ tǔn yoo, ku nǽ lwara zǽnzǽn. Ba ga pa wá sǽbiu ku yǐrǐ. U tǐ ku mù sǽbiu tǽ, v ma yǽ kǎrá. Ku mù kǎrá tǽ wa, v kén v tv v yǎrǐ, v pùǽ pwin, v lǔran nan tǽ gǎrǐ tia. 19 Zwerizalemǽ lǎ mama nǐ ku mù yoo tǽntǽ. Ba dǎn ma kǽ kǎrá tǽ yǐrǐ dǽ ba sugv Akelǽdama. Ku dǎn nǽ yǐ <jana kǎrá>. 20 Ku púpúni gwaran sagǐ tǽ wa, ku wú:

<Yǐ wá pa, v sǎn jǐ digǽ, liù mama dǎn ká yǎ lá>.

Ku tǽ sǔrǐ lá nǽ, ku wú:

<Yǐ wá pa, liù don jon v yuu nǽ>.

21-22 Ku mù tǽ yǐrǐ, ku mǽ, sǽ liù don, v nǽ wǎá v burǐ dǽ, v nǐ *Yuu-Tiu Zwezi bwiu tǽ nǽ sǔrǐ nǽ nǽ. U mù liù tǽntǽ mǽ, sǽ v yǎ liù tǽ, v nǽ yǐn

† 1:5 1.5 Ku mù *Zwan-Batisǽ tǽ yǐ liù tǽntǽ. ‡ 1:12 1.12 Zwǐfǽ-ba yǎ wá mǽ, sǽ ba va bwǎli, ku nǽ dwǽ kilometǽrǽ nǽdu, ba *siǽ dǐn tǽ nǽ.

də nɛba, mánǎ tɛ wa, nə mù də Zwezi nə yà wulɛ duən nə. Kɔ nə zɪɣɪ, Zwan ka lɛ lià níá wa, kɔ twá də Yɪ yɪɪ, kɔ ja va mánǎ tɛ nə, Zwezi nə díǵá Yɪ *sǎn nə».

²³ Ba dǎn ma li lià bɛlɛ ba zɪɣɪ. Kɔ mù nə yɪ Zwɔzɛfɛ, ba nə bɔŋɔ Barɛsabasɛ, ɔ yɪɪ don də ya Zwisɛtisɛ də Matasɛ. ²⁴ Ba dǎn lòrɪ Yɪ, ba wú: «Yuu-Tiu, n mù nə yɛə liù mama pubɔŋa. Bɪɪ liù tɛ, n nə kúrí lià bɛlɛ tɛ wa. ²⁵ Sɛ ɔ ya Zwezi-Kɛrisɛ tɔntɔnɔ, sɛ ɔ tún wá, sɛ ɔ ya ɔ tɔntɔna, ɔ tun tutɔŋɪ tɛ, Zwidasɛ nə dɔɣɔ, ɔ ga va bwálí tɛ nə, Yɪ nə tún ɔ nə». ²⁶ Ba dǎn ma pwárí kɔ ja Matasɛ. ɔ mù dǎn nə ken tɔntɔna fugɛ nɛdu tɛ nii nə, ba yà nə ga.

2

Yɪ-Sɪŋu tɛ cúǵ Pantɛkɔtɛ dɪn nə

(Matíɛ 3.11; Zwan 14.16-17, 26; 1 Korɛntɛ tíán 12.13)

¹ *Pantɛkɔtɛ cǎnà tɛ dɪn nə yí, ba mɛ tɛ kun duən nə, kɔ mù bwálí nɛdu tɛ nə. ² Naa nɛdu, Yɪ pɪn zɛzugu ndɛ vɔv nɛfarɔ nə bà, kɔ sú diè tɛ mama nii, ba yà nə jɛə ka wa. ³ Yá ba zɛzɛn ba na wiən ndɛ mɛnɔvoo nə, tɛ nə nyɪn ndɛ nɛndɛlɛ nə, tɛ twi. Tɛ mù wiən tɛntɛ twi, tɛ pwɛɛ duən nə, tɛ jɛə ba liù mama yuu wa. ⁴ Yɪ-*Sɪŋu tɛ súǵ ba liù mama, ba ga wulɛ ba swɪn sùrǎn yirɛ duən, kɔ nə pɪn ba, sɛ ba swɪn.

⁵ Kɔ mánǎ tɛntɛ nə, lɔv nii mama *Zwifɛ-ba yà twi, ba wulɛ *Zwerizalɛmɛ nə. Ba yɪ lià tɛ, ba yà twá Yɪ cwɛŋɔ tɛ nə zɛni. ⁶ Zɛzugu tɛ pɪn, lià zɛnzɛn kɛɛn ba va ba kun kɔ bwálí nə. Ba nə yí lá, kɔ gwárí ba, də ba liù mama yà nə nɛn ɔ tɛtɛ dwíí sɔɣɔ, ba nə swɪn lá. ⁷ Kɔ gwárí ba mama, kɔ ga jɪ yoo ba nə zɪga ba balɪ. Ba dǎn ma swɪn duən con, ba wú: «Á nɛŋɔ, lià ba tɛ mɛ, ba nə swɪn nɛtɛn tà Galilɛ nagwanaa lià naaa? ⁸ Yá kɔ dǎn twá nɛtɛ, nə liù mama ma nɛn ɔ tɛtɛ dwíí sɔɣɔ lià tɛ nii nə, də ba swɪn? ⁹ Lià tɛntɛ yà yɪ ba nan Parɛtɛ, də Mediɛ, də Elamɛ nagwanɛ tɛ wa. Ba duən də yɪ ba nan Mezopotami nagwanaa də Zwidɛ nagwanaa tɛ wa lià, də Kapadɔsɛ nagwanaa tɛ wa lià, də Pon nagwanaa tɛ wa lià, də Azi nagwanaa tɛ wa lià. ¹⁰ Kɔ sùrí Fɛrizwi nagwanaa tɛ wa lià nə, də Panfilɪ nagwanaa tɛ wa lià, kɔ ja Ezwipɛtɛ lɔv nii lià, kɔ kɛ Libi lɔv nii lià con, kɔ nə pwɛɛ sɪswɪan də Sirenɛ. Kɔ sùrí lià tɛ, ba nə nan *Romɛ. Lià tɛntɛ yà yɪ Zwifɛ-ba, də lià tɛ, ba nə sɛɛ, ba zɔ Zwifɛ-ba *yɪjɔncwɛŋɔ tɛ wa, ¹¹ də Kɛrɛtɛ tíán də Arabi tíán mama. Kɔ twá nɛtɛ, nə liù mama ma nɛn ɔ tɛtɛ dwíí sɔɣɔ, ba ma bwɪ Yɪ nə yofaran tɛ yɪɪ, ɔ nə fwa?»

¹² Halɪ, ba liù mama yɪ ndɛ ɔ kúɔ ba ɔ tíán tɪ ba pubɔŋɪ mama jɛn. Ba dǎn swɪn duən con, ba wú: «Yoo kɔ tɛ dɛkuu yɪ bɛɛɛ?» ¹³ Yá lià duən də kɔkɔlɪ ba, ba wú: «Kɔ yɪ swana tɛ, kɔ yà tɛ nə wá zǎn zɛnzɛn nə ba nyɔa ba sú!»

Tɔntɔnɔ Piyɛrɛ swɪn lalɔv tɛ con

(Tɔtɔnan 1.8; Likɛ 24.47; Tɔtɔnan 3.13-26; 10.34-43)

¹⁴ Piyɛrɛ dǎn ma zɪɣɪ yɪ nə, ɔ mù də *tɔntɔna fugɛ nɛdu tɛ, ɔ kɛ ɔ kori yɪ nə, ɔ swɪn, ɔ wú: «*Zwifɛ-ba, də á mù lià tɛ mama, á nə wulɛ *Zwerizalɛmɛ wa! Á mɛ, sɛ á yɛni yoo kɔ tɛ! Á cɔga kɔ tɛ, à nə pià, sɛ á swɪn á con zɛni! ¹⁵ Kɔ tà swana nə jɛ lià tɛ, ndɛ á mù nə bɔŋa nɛtu. Sún

nə, yu tē wá bɪ, kʊ tē yɪ lugu nɔɡʊ nə. ¹⁶ Mə kʊ tē yoo nə Yɪ twá v nii *sòsòndò Zwòwɛlə nə, v ma swìn, v wú:

¹⁷ <Talíkwa dián tē wa, à mù Yɪ wá mí à *Sɪŋu tē ləzwənyiri mama yuu wa. Á bɪa dē á bwìtí wá swìn à nii sòrà̀n. À wá pa ləzwəndɔn tē na wiən, tē nə nan à mù con, à ga wá bɪrɪ tē duən á bazɔnan nə ba pandwɪa wa. ¹⁸ Tē mù dián tēntə wa, à cígá wá mí à Sɪŋu tē, à tɔtɔnbara dē à tɔtɔnkana yuu wa. Yá ba wá swìn à nii sòrà̀n. ¹⁹ Á wá pa yomilan nan yɪ nə, à ga pa Yɪ dián mɪmɪnan ya tia yuu wa: Jana dē mən dē nywìń wá yá lá. ²⁰ Yɪcəv tē wá lwáń kʊ jì yikunu, yá cànà tē wá lwáń ka jì nəstɪan ndə jana nə, sə *Yuu-Tiu dun diɪn nəfəru tē ga zɪɡɪ lá kʊ bā. ²¹ Yá liù tē mama, v nə bon Yuu-Tiu yɪrɪ tē, v wá jon kʊ tíú v cɔna wa>.

²² Á mù *Yɪzərayelə lià-ba, á cɔga sòrà̀n tē tē! Yɪ bɪrɪ dē, *Nazaretə Zwezi yɪ v mù tətə nə pɪn wá nii, kʊ mù nə pɪn, Yɪ pa v fwa yomilan dē yogwaran dē Yɪ dián mɪmɪnan á tətəŋi wa, ndə á tətə nə yəð nətʊ. ²³ Yɪ yá yəð v janʊ tē yoo, kʊ wá v yuu di. U mù tətə nə kúrí wá, v tún vən nə, kʊ nə ba yigə, ndə v nə tam kʊ, sə kʊ ya nətʊ. U sɛə v pa á ja wá, á pa lià tē nə, ba yáá təlɔ́ Yɪ. Ba paa wá dagarʊ yuu, v tɪ. ²⁴ Yá Yɪ dān cùɡò tɪan dián v pií v bwɪn wá v lɪ tɪan wa. Tɪan yá wàrɪ wá, tē janɪ tē con míámíán. ²⁵ Pìú *Davidə yá swìn v yoo, v wú:

<Mánjá mama, à na Yuu-Tiu à yáá nə. U wulə à jɪzən vən nə, sə à dān ká dɔɡʊ Yɪ cwəŋə tē. ²⁶ Kʊ mù nə pɪn, à jwɛ à ga swìn dē pupwən. Á mù nə swə á wá tɪ, dē à jə yala, ²⁷ dē n bá yá nə tɪga bwálí nə. N ma bá sɛə, n pa liù tē n lɪ n tún n cɪcɪ yɪrɪ, sə v pʊ. ²⁸ N bɪrɪ nə conjɪ tē, tē nə pɪn mɪ. Yá n ga wá ya dē nə, n pa à sú dē pupwən>.

²⁹ Á nubɪa-ba, à jə cwəŋə, sə à swìn nɪbɛ Davidə yoo á con nəpon nəpon. U tɪga, ba gùrɪ wá. Dē zən mama v ləbəri tē wulə nə tətəŋi wa. ³⁰ U yá yɪ Yɪ nii sòsòndò, yá v yá yəð dē, Yɪ kàn nii dē wá v dù dē, v mù Yɪ wá pa, Davidə nàv dé v nɪbɛ Davidə pàrɪ tē. ³¹ U nə swìn dē, ba bá yá wá tɪga bwálí nə, yá v yatana tē bá pʊ, kʊ yɪ *Kərisə nə wá tɪ v pií v bwɪn tē yoo nə, v yá yəð. Yá mə kʊ mù yoo nə, v swìn nətʊ.

³² U mù Zwezi tēntə nə, Yɪ pií v bwɪn v lɪ tɪga wa, nə mama wàà nə bɪrɪ dē, nə nɪ kʊ. ³³ Yɪ pɪn, v di v jəé v jɪzən* vən nə. U yá kàn nii dē, v wá pa v Sɪŋu tē. Yá v mù Zwezi dān nə jon Yɪ-Sɪŋu tē nə nyɪna Yɪ con, v mí tia yuu. Mə kʊ mù nə á nèn, á ga na nətən. ³⁴ Pìú Davidə tətə wá Yɪ *sān nə di, yá v swìn, v wú:

<Yuu-Tiu swìn à Yuu-Tiu con, v wú: «Bàá n jə̀n à jɪzən vən nə, ³⁵ dē à ma kəni n dɔŋa n nɛɛ dən nə!» >

³⁶ Yɪzərayelə dwíí tē mama dān mə, sə kʊ lwarɪ cígá cígá dē, Yɪ pɪn Zwezi tē, á nə pɪn ba paa dagarʊ tē yuu, jì Yuu-Tiu, v tē zɪɡɪ lá v yɪ Kərisə».

Lìà mùrò batwa ken ba waa Zwezi nə

(Zwan 16.8; Tɔtɔnan 4.4; Likə 5.10)

³⁷ Ba cɔɡʊ tē mù sòrà̀n tēntə, yá ba bɪcanɪ dí zənzən. Ba dān ga bwe Piyerə dē *tɔntɔna tē duən tē, ba wú: «Á nubɪa-ba, bɛɛɛ tətə nə nə dān mə, sə nə fwa?» ³⁸ Piyerə ma le ba, v wú: «Á vəvərə á kwa á ma sá á cɔna,

* 2:33 2.33 Ka jə̀n piú jɪzən vən nə yɪ dun bwálí.

sə Yɪ kwen ɔ lɪ á cɔna tɔ á mù dɛ wá pwɛrɛ wa, sə ba bon Zwezi-**Kerisɛ* yɪrɪ, ba ma lɛ aba níá wa, kɔ twá dɛ Zwezi-*Kerisɛ* yɪrɪ. Yá kɔ nɛtɔ tɔ nii nɛ súé, á wá na Yɪ-**Sɪŋu* tɔ tarpɪɔn tɔ. ³⁹ Yɪ nikanɪ tɔ yɪ á mù dɛ á bɪa, dɛ lià tɔ mama, ba nɛ ŋúná nyiɛn. Kɔ yɪ lià tɔ mama, nɛ **Yuu-Tiu* Yɪ nɛ wá bon ba, sə ba bà ɔ con nyiɛn».

⁴⁰ Yá Piyerɛ tɔ tɪ sùrán duɛn, ɔ swɪn ɔ bɪrɪ ba, ɔ ma kwè ba, ɔ wú: «Á nanja, á ga yá zɛn cɔna lià tɔ, sə á jon á tiàn». ⁴¹ Ba lɛgɛ lià tɔ, ba nɛ sɛe Piyerɛ sɔgɔ tɔ, níá wa, kɔ twá dɛ Zwezi-*Kerisɛ* yɪrɪ. Yá kɔ mù dɪn tɔ nɛ, lià yí ndɛ mùrɔ batwa nɛ, ba nɛ súrí Zwezi kwa lià tɔ nii nɛ.

Nɛtɔ tɔ Zwezi kwa lià tɔ nɛ wulɛ duɛn nɛ

(Tɔtɔnan 4.32-37)

⁴² Ba yá ŋwɪn ba yáá lá dɛ kàrà tɔ, Zwezi **tɔntɔna* tɔ nɛ bɪrɪ ba. Ba yá jɛ **nimarɔ*, ba dé ba wodiu duɛn nɛ, yá ba jùnɪ Yɪ.

⁴³ Yɪ yá twá dɛ tɔntɔna tɔ, ɔ tɔŋa yogwaran dɛ Yɪ diàn mɪmɪnan zɛnzɛn. Kɔ mù nɛ pɪn, ba liù mama yá dɛrɪ fɛn. ⁴⁴ **Kerisɛ* lià tɔ mama yá ken duɛn nɛ, yá ba mɛ won yá yɪ nɛdɔ. ⁴⁵ Ba yá yoli ba wiɛn, dɛ won tɔ mama, ba nɛ jɛ. Kɔ tɔ, ba nɛ yoli ba na, ba yáá tɪ kɔ ba tàrà ba pa liù mama nɛ, ndɛ nɛtɔ tɔ kɔ nɛ mɛ dɛ wá. ⁴⁶ Ba yá ja pínú wuuu, ba dàn ká píi ba kɛ ba kwa, ba ga wulɛ duɛn nɛ **Zwifɛ*-ba Yɪ **diè* tɔ wa. Yá ba yáá kun duɛn nɛ ba dii wa, ba dé **Yuu-Tiu* nɪmarɔ wodiu tɔ, ba ga dé ba wodiu dɛ pupwɛn. Ba ga ba yokɔkwɪnan tɔŋɛ ba bɪcanɪ wa. ⁴⁷ Ba yáá bɔ Yɪ nɛ, lià tɔ mama pwii ga poli ba yuu wa. Yá dɪn mama Yuu-Tiu yáá súrí lià ɔ lià púlí tɔ nii nɛ, ba nɛ ken ba waa Zwezi nɛ, sə ɔ jon ba ba cɔna wa.

3

Gwànú don nɪ yazurɛ

(Tɔtɔnan 4.9-22; 9.32-35; 14.8-10)

¹ Dɛdɛnɪ nii lugu batwa máŋá wa, Piyerɛ dɛ Zwan yá vɛli **Zwifɛ*-ba Yɪ **diè* wa, sə ba jun Yɪ. Kɔ máŋá tɛntɛ yá yɪ Zwifɛ-ba yɪjɔnɪ máŋá, kɔ nɛ mɪ ba. ² Bɛɛ don, ba nɛ lɔrɪ wá, dɛ ɔ yɪ gwànú, dɛ yá wulɛ. Dɪn mama, ba yáá ja wá, ba va ba jɛé Yɪ diè tɔ mɪmɪi nɛ, ba nɛ bɔŋɛ «mɪmɪi zaŋɔ», sə lià tɔ, ba nɛ zwɪ Yɪ diè tɔ wa, pa wá yɪlori wiɛn. ³ ɔ mù bɛɛ tɛntɛ nɪ Piyerɛ dɛ Zwan dɛ, ba pià, sə ba zɔ Yɪ diè tɔ wa, ɔ ma lɔrɪ yɪlori won ba con. ⁴ Piyerɛ dɛ Zwan mama ma fin ba yía, ba kɛ ɔ yuu, ba ga swɪn ɔ con, ba wú: «Ywáñ nɛba!» ⁵ Bɛɛ tɔ ma ywáñ ba zɛn, ɔ ga dànɪ, sə ba pa wá won. ⁶ Piyerɛ dàn ma swɪn ɔ con, ɔ wú: «Á ba sɛbiu jɛ, à dán wá pa mú kɔ tɔ, à nɛ jɛ. Dɛ **Nazaretɛ* Zwezi-**Kerisɛ* yɪrɪ tɔ, zàn yɪ nɛ, n va!»

⁷⁻⁸ ɔ ga ja ɔ jɪzɛn nɛ ɔ van wá, ɔ zɪn. Dɛ naa nɛdɔ, bɛɛ tɔ napɪra dɛ ɔ nɛɛ tɔ mama dàn, yá ɔ ga fan ɔ zɪga yɪ nɛ, ɔ vɛli. ɔ twá ba nɛ, ɔ zɔ Yɪ diè tɔ wa, ɔ vɛli dɛ ɔ faŋa, ɔ ga bɔwɪ Yɪ nɛ. ⁹ Yá lalɔ tɔ mama nɪ wá, dɛ ɔ vɛli dɛ ɔ bɔwɪ Yɪ nɛ. ¹⁰ Liù mama nɛ nɪ wá, n yèé ɔ swíán. N yèé dɛ, ɔ mù yá nɛ jɛnɪ Yɪ diè tɔ, «mɪmɪi zaŋɔ» tɔ nɛ, ɔ lɔrɪ yɪlori wiɛn tɔ. Kɔ kɛ lá lià tɔ zɛnzɛn. Kɔ yoo tɛntɛ, kɔ nɛ tɔn bɛɛ tɔ yɪ, yɪ yogwarɔ kɔ pa ba. ¹¹ Bɛɛ tɔ kúb ba Piyerɛ dɛ Zwan kwa nanja. Kɔ gwári lià tɔ, ba dán dɛrɪ, ba va ba kɪkarɪ ba. Yɪ diè tɔ bwálí don nɛ, kɔ nɛ jɛ napakɔlɔ, ba bɔŋɛ kɔ napakɔlɔ tɛntɛ «**Salɔmɔn napakɔlɔ*».

*Piyerə sɔgv**(Tɔtɔnan 4.5-12; 2.22-36; 5.30, 32)*

¹² Piyerə nə ni ku m̀ m̀ tɔntə, ɔ swɪn lalɔv tɔ con, ɔ wó: «*Yɪzərayelə lià-ba, bèèèè nə pɪn, ku ma gwári aba? Bèèèè nə pɪn á mama yía ma cè nə yuu? Á buŋa dɛ, ku yɪ nə m̀ diàn, nə à yèè nə ka twá Yɪ cwəŋə tɔ nə zəni yɪrɪ, bɛɛ tɔ ma zàn ɔ vɛli, naaa? ¹³ Yɪ tɛ, nə nɪbara *Abərahəmə, dɛ *Yɪzakə, dɛ *Zwakobə, dɛ nə nɪbara-ba duən nə jun tɔ nə pɪn, ɔ tɔtɔnɔ Zwezi na dun. ɔ m̀ Zwezi tɔ, á tɔtɔ nə jun, á pa *Pilətə nə. Pilətə yà pià, sɔ ɔ dugv wá, á ga wà sèe. ¹⁴ Zwezi yà yɪ liù tɔ, Yɪ nə li ɔ tɪn ɔ cɪcɪ yɪrɪ, ɔ ga yɪ cigá tiú dɛ. Dɛ ku mɛ á vɪga wá, á ga lɔrɪ, sɔ Pilətə dugv lagɔv tɔ. ¹⁵ Á zɪgɪ ku tɔ nə, piú Pilətə yà nə pià, sɔ ɔ fwa á kálí á pa, mɪ tiú Zwezi tɪ. Yɪ piú ɔ bwin wá, ɔ li tɪga wa, nə yɪ lià tɔ nə, nə ni ku. ¹⁶ Bɛɛ wà tɔ nɛtən, á nə na, á yèè wá, ku ga yɪ Zwezi yɪrɪ tɔ diàn nə pɪn ɔ na yazurə, nə nə ken nə waa Zwezi nə yɪrɪ. Ku yɪ ɔ nə ken ɔ waa Zwezi nə tɔ, ku m̀ nə pɪn, ɔ ma na yazurə míámíán.

¹⁷ Á nubɪa-ba, à yèè dɛ, á m̀ dɛ á yáá tián tɔ mama yɪ á tɪn ku m̀ yoo tɔntə á ləyərɪ wa. ¹⁸ Yɪ dí yáá, ɔ twá ɔ nii *s̀s̀s̀nà tɔ mama nə, ɔ swɪn dɛ, *Kərisə wá na càn. Yá síún nə, Yɪ sɔgv tɔ nii dàŋ súé. ¹⁹ Ku m̀ tɔ yɪrɪ, á vɛvərə á kwa á ma sá á cɔna, sɔ ɔ kwɛn ɔ li á cɔna tɔ á m̀ dɛ wá pwərə wa. ²⁰ Á nə fwa nɛtv, *Yuu-Tiu wá pa aba sié máŋá. Yá ɔ wá tɪn Kərisə, ɔ nə kúrí tɔ, ɔ pa ɔ bà á con. ɔ m̀ Kərisə tɔ nə yɪ Zwezi. ²¹ Síún nə, Zwezi jèé Yɪ *s̀s̀nə, ɔ ma dani won mama nə wá piú ku jì, ndɛ Yɪ nə twá ɔ nii s̀s̀nà tɔ, ba nə yɪ ɔ nə tɪ, ɔ ma swɪn fuən fuən. ²² *Moyizə swɪn, ɔ wó: <Yuu-Tiu Yɪ wá li ɔ nii s̀s̀s̀nà á nubɪa tɔ wa, ndɛ à nə ɔ pa aba. Á cɔga s̀ràn tɔ mama, ɔ nə wá swɪn á con. ²³ Liù tɔ mama, ɔ nə ba ɔ m̀ Yɪ nii s̀s̀s̀nà tɔntə sɔgv cɔga, ba wá li wá Yɪ lià tɔ dwíí wa>. ²⁴ Yá Yɪ nii s̀s̀s̀nà tɔ mama, ku nə zɪgɪ Yɪ nii s̀s̀s̀nà Samɪyelə nə, ku ja va ba duən tɔ, ba mama swɪn dɪan tɔntə yoo. ²⁵ Á yɪ Yɪ nii s̀s̀s̀nà tɔ bɪa, yá Yɪ jun *nimarv dɛ á nɪbara-ba. ɔ swɪn *Abərahəmə con, ɔ wó: <Tɪa yuu lià mama wá twá n dwíí nə, sɔ Yɪ fwa zəni ba yɪra>. ²⁶ Yɪ dí yáá, ɔ tàà á m̀ yɪrɪ, ɔ pa ɔ tɔtɔnɔ tɔ nan, sɔ ɔ fwa zəni á yɪra. Sɔ Yɪ pa, á liù mama dàŋ lwaŋ ɔ pubuŋa, ɔ ga yá ɔ yokukwɪnan».

4

Piyerə dɛ Zwan zɪga Zwifə-ba yun tián, ba nə b̀r̀r̀ b̀r̀r̀, yáá con
(Matɛ 10.17-20, 26-33; Zwan 15.20-21; 1 Piyerə 3.14-15)

¹ Piyerə dɛ Zwan yà tɔ wulə ba swɪn lià tɔ con, dɛ *Zwifə-ba Yɪ *jonwana tɔ, dɛ lià tɔ, ba nə cì Zwifə-ba Yɪ *diè tɔ nə yáá tiú, dɛ *Sadɪstan-ba twi ba yí. ² Ba lɪŋa zàn Piyerə dɛ Zwan yuu zənzən, ba nə yá kàrɪ lià tɔ, ba ga burɪ dɛ, Zwezi piú ɔ bwin, ɔ nan tɪan wa tɔ yɪrɪ. Ku kàrà tɔntə pià ku burɪ dɛ, lià duən tɔ wá bwin, ba nan tɪan wa. ³ Ku yà yɪ dɛdɛni nii nə. Ku m̀ nə pɪn, ba ja ba, ba kə b̀ǹ diè, ku ja va tɪpɪrɪ. ⁴ Lià tɔ, ba nə cɔgv sɔgv tɔ wa lià zənzən, ken ba waa Zwezi nə. Ba mama nə ken duən nə, ba yí ndɛ bara m̀r̀v bonu nə.

⁵⁻⁶ Ku tɪa nə purɪ, Zwifə-ba yáá tián, dɛ ba *nəkwɪna, dɛ Yɪ nii *yənu tián, dɛ Yɪ jonwana yun tián nəkwɪa Anə tɔtɔ, dɛ Kayifə, dɛ Zwan, dɛ Alekəzandərə, dɛ lià tɔ mama, ba nə dé jonwana yun tián dwíí tɔ wa, vɛli

ba kun duən nɔ *Zwerizalemə wa. ⁷ Ba ja Piyerə də Zwan tɔ, ba bà, ba zɪɣɪ ba tətəŋi wa, ba ga bwe ba, ba wú: «Kɔ yɪ bèèèè diàn nɔ á jɔ, nɔ á yə́ɔ kɔ yɪ wá tətə yɪ nɔ, á twá á ma pa, gwánú tɔ zàn?»

⁸ Kɔ máŋá tɔ wa, Piyerə nɔ súé də Yɪ-*Siŋu tɔ, ɔ le ba, ɔ wú: ⁹ «*Yizərayelə lià yáá tián-ba, də ba nɔkwɪna-ba, zən kɔ tɔ, á bwe nɔba yozəŋu tɔ yoo, kɔ nɔ tɔn gwánú tɔ yɪra. Á pià, sɔ á lwarɪ, kɔ nɔ twá nɔtɔ, ɔ ma na yazurə. ¹⁰ Kɔ mù tɔ yɪrɪ á mama mɛ, sɔ á lwarɪ! Sɔ Yizərayelə lià tɔ mama lwarɪ! Kɔ yɪ kɔ twá də *Nazarətə Zwezi-*Kərisə yɪrɪ tɔ diàn, bɛɛ wá tɔ ma zɪɣa á yáá con də yazurə. Á paa ɔ mù Zwezi tɔntə dagarɔ yuu. Yá Yɪ dàŋ bwin wá, ɔ li tɪan wa. ¹¹ Mɔ ɔ mù yoo nɔ Yɪ sagɪ tɔ yá dí yáá kɔ swɪn, ɔ wú:

«Kapan tɔ, á mù dɔ̀lwə̀rɔ́ tɔ nɔ vɪga á dɔ̀gɔ̀ vən nɔ, kɔ mù nɔ piɪ kɔ jì diè tɔ nigwancɪn wáɪɪ, kɔ yoo nɔ cà».

¹² Lɔɔ tɔ mɛ wa, Yɪ wá yɪrɪ liù don nɔ pɪn, nɔ nɔ wá twá kɔ tiú nɔ, sɔ Yɪ jon nɔba nɔ cɔna wa. Kɔ mù nɔ pɪn, Yɪ twá Zwezi cɪcɪ nɔ, ɔ ma jon lià nɔ ba cɔna wa».

¹³ Ba nɪ də, fən ba Piyerə də Zwan jɔ kɔ yoo tɔ wa, yá kɔ ga gwáɪɪ ba zəni. Kɔ gwáɪɪ ba, ba ga lwarɪ də, ba yɪ lià tɔ, ba nɔ tà yənu tián, ba ga wá kàrà fwa. Ba lwarɪ də, Piyerə də Zwan yɪ Zwezi twaduən. ¹⁴ Yá ba nɔ na bɛɛ tɔ, ɔ nɔ nɪ yazurə, ɔ zɪɣa ba nii nɔ, ba wàɪɪ yoo mama ba le. ¹⁵ Ba dàŋ ma pa Piyerə-ba nan diè tɔ, Zwifə-ba yun tián, ba nɔ bɔ̀rɪ *bɔ̀rà tɔ wa, ba ga swɪn duən con, ba wú: ¹⁶ «Bèèèè nɔ wá fwa də bara ba tɔ? Cígá mama *Zwerizalemə tián tɔ mama yə́ɔ Yɪ diàn mɪmɪn kɔ tɔ yoo, lià tɔntə nɔ fwa. Kɔ ba sɔ̀gɔ̀, nɔ də ga wàɪɪ kɔ nɔ ten. ¹⁷ Kɔ wá mɛ, sɔ yoo kɔ tɔ tàà tɪa mama, kɔ súɪ lá lià tɔ wa. Nɔ dàŋ wá dù súú ba nii nɔ, ba kúɔ̀ dàŋ ká swɪn, ba za kɔ mù Zwezi tɔntə yɪrɪ, liù mama con».

¹⁸ Ba dàŋ ma kúɔ̀ bon Piyerə də Zwan, ba swɪn ba con, sɔ ba pa kɔ mɛ lá. Ba kúɔ̀ dàŋ ká piɪ, ba bon Zwezi yɪrɪ, nɔ á yə́ɔ, sɔ ba kà̀rɪ lià də kɔ mù yɪrɪ tɔntə. ¹⁹ Piyerə-ba ma le, ba wú: «Á tətə ywàŋá kɔ wa, Yɪ yáá con kɔ mɛ, sɔ nɔ zɪlí á mù nii, nɔ ga yá Yɪ, naaa? ²⁰ Kɔ tɔ nɔ mù nɔ nɪ də nɔ yíá, nɔ ga nɪ kɔ yoo də nɔ zɪan, nɔ wàɪɪ kɔ nɔ nɔ cɪ, nɔ pa nɔ ba kɔ yoo swɪn». ²¹ Zwifə-ba yun tián tɔ, ba nɔ bɔ̀rɪ bɔ̀rà tɔ, kúɔ̀ caga ba nii nɔ, ba ga li ba ba dɔ̀gɔ̀. Lalɔɔ tɔ mama yɪ ba bwi Yɪ nɔ, yoo tɔ yɪrɪ, kɔ nɔ tɔn. Kɔ mù nɔ pɪn, ba yá yà̀rɪ cwəŋə tɔ, ba nɔ wá tɪ, sɔ ba ma kə ba càn wa. ²² Bɛɛ tɔ, Yɪ diàn mɪmɪn tɔ nɔ tɔn ɔ yɪra, kɔ pa ɔ na yazurə tɔ, bɪna yá dwə sapwilə.

Karbiá tɔ lɔ̀rɪ diàn Yɪ con (Matie 18.19-20)

²³ Ba zəzən ba dɔ̀gɔ̀ Piyerə də Zwan, ba vɔ̀li ba nubɪa tɔ con. Ba vɔ̀li ba man kɔ tɔ mama, *Zwifə-ba Yɪ *jonwana yun tián tɔ də Zwifə-ba *nɔkwɪna tɔ nɔ swɪn ba con. ²⁴ Ba nubiduən tɔ nɔ cɔgɔ̀ ba nii tɔ, ba zwèè, yá *Kərisə lià tɔ mama ken ba kori yɪ nɔ, ba swɪn Yɪ con, ba wú: «*Yuu-Tiu, n mù nɔ fwa lanworu də tɪa də mɔɔ, də wɪən tɔ mama, tɔ nɔ wulə tɔ wa. ²⁵ N mù nɔ twá n *Siŋu tɔ nɔ, n ma kə sɪràn tɔ tɔ nɔ nɔbɛɛ *Davide, ɔ nɔ yɪ n tɔ̀tɔ̀nɔ̀, nii wa. ɔ swɪn, ɔ wú:

«Bèèèè nɔ pɪn, lɔɔ dwíé tɔ mama liɣa ma zaŋa duən yun wa? Yá lià ma jɔ pubɔ̀ŋɪ tɔ nɔ ba zɪən? ²⁶ Tɪa yuu pèegá ken duən nɔ, yáá tián boli duən yɪra, sɔ ba jì nɔdɔ, ba ma jan də Yuu-Tiu».

27 Cígá, *Erodə də Ponsə *Pilatə ken duən nə tɔfaru ku tə wa. Ba mù də lɔb dwiá tə mama də *Yizərayelə lià, sə ba zɔgɪ n mù Yɪ cɪcɪ tɔtɔnɔ Zwezi nə, n nə kúrí, sə v ya Kərisə. 28 Ba fwa ku tə mama, n diàn tə də n pubɔŋa tə yà nə ken ku sírí. 29 Yá síun nə, Yuu-Tiu cugu ba wɔlwan sòrán tə, sə n pa n *tɔntuna tə swɪn n sɔgu tə də bɪcadɪv. 30 Bɪrɪ n diàn tə, sə n zwèe lià yayɪran, sə n diàn mɪmɪv yìèn də yomɪlan twá n mù Yɪ cɪcɪ tɔtɔnɔ Zwezi yɪrɪ tə nə tə tun».

31 Ba nə lòrɪ Yɪ ba zwèe máŋá wa, bwálí tə, ba yà nə jèñ tə, vuvugu. Ba mama ga sú də Yɪ-Sɪŋu tə, ba ga swɪn Yɪ sɔgu tə də bɪcadɪv.

Kərisə lià púlí tə nɪmarv yoo

(Tɔtɔnan 2.44-47; 1 Zwan 3.16-19; Likə 12.33; 2 Korəntə tián 8.13-15)

32 Ku máŋá tə wa, ba lwarɪ də, *Kərisə lià tə mama pubɔŋa yà yɪ nədv. Ba liù mama ba swɪn də, v won yɪ v mù cɪcɪ nə tɪ. Ba mama won yà yɪ nədv. 33 *Tɔntuna tə swɪn Zwezi yoo ba bɪrɪ də diàn. Ba bɪrɪ də, *Yuu-Tiu Zwezi pií v bwin v nan tɪga wa. Yá Yɪ yà fwa pubwanv ba mama yuu wa. 34-35 Won mama yà wà ba wa liù mama mùrɪ. Ba wa liù tə, v nə jə kárí, nə à yèð dii, v yáá tɪ tə v yoli, v ja ku kwənə, v ja bà tɔntuna tə con. Ba dàñ yà tàrà səbiu tə, ndə ku nə mɛ də liù mama, ba pa wá.

36 Zwɔzefə, də yà yɪ bæe don Zwezi tɔntuna tə nə, ken v yɪrɪ Barənasə, ku dèñ nə yɪ <kwɪnu>, də yà wulə də ba. V mù Zwɔzefə təntə yɪ Levi tə dwíí tə wa liù. Ba lɔrɪ wá Swipərə lɔb nii wa. 37 Zwɔzefə tə yoli v kárá, v ja ku səbiu tə, v bà, v pa tɔntuna tə nə.

5

Ananiasə də Safira gɪgira tə yoo

(Tɔtɔnan 4.35-37; Likə 12.1-5)

1 Bæe don yà wulə, v yɪrɪ yɪ Ananiasə, də v kan, v də yɪrɪ yɪ Safira. V mù Ananiasə təntə də v kan ken nɪmarv, ba tɪ ba kárá, ba yè. 2 Ba dàñ ga li ku səbiu tə vən don, ba sɛgə, sə ba ma fwa ba nyiən. Yá ba dàñ ga ja ku giganɪ tə, ba va ba pa Zwezi *tɔntuna tə nə. 3 Piyərə dàñ ma bwe wá, v wú: «Ananiasə, bæèèe nə pɪn, n ma cugu *Sɪtana kwìè? Ku pa n kɔna kɔnkɔn, n kə Yɪ-Sɪŋu tə nii nə. N li səbiu tə vən don, n ma fwa n nyiən? 4 Kárá tə yà nə wà yə, ka yà tə n mù nyiən, naaa? Yá də ka nə yè tə, ka səbiu tə yà tə tà n mù nyiən, naaa? Ku yɪ nətə, n ma bún pubɔŋa ku tə yiri n waa con? Ku tà ləzoni con nə, n kɔnɪ, ku ya Yɪ con nə n kɔnɪ». 5 Ananiasə nə nɪ tə sòrán tə, v tua, yá mə v tian də nə. Yá fən dàñ gən lià tə mama, ba yà nə zɔgɪ lá. 6 Balandura tə nyí ba zàn, ba pəpəni wá, ba tɪ ba ja va ba gùrɪ.

7 Ku nə kèen ndə lugu batwa nə, Ananiasə kan twi v zv. Yá v ga wà lwarɪ ku tə, ku nə tun ku lɛ. 8 Piyərə ma bwe, v wú: «Swɪn cígá à con! Mə á kárá tə səbiu nə nətən, á nə yè á na?» Kan tə ma le, v wú: «Awo, mə ku nii nə». 9 Piyərə dàñ ma swɪn v con: «Bèèèe nə pɪn, á ma kə ku nɪmarv təntə, sə á ma plà *Yuu-Tiu Yɪ-Sɪŋu tə nii nə? Haya, nəñ lià tə, ba nə gùrɪ n barɪ tə nə, ba wulə mimií nə. Yá ba kúv wá gùrɪ n də». 10 Naa nədv, də kan tə də tua, ku máŋá tə tətə wa, Piyərə yáá nə, v tɪ. Balandura tə zva də v tɪga, ba ma tɪ v də, ba ja va ba gùrɪ v barɪ tə sɛpuni nə. 11 Fən gən *Kərisə lià púlí tə, də lià tə mama, ba nə nɪ ku yoo təntə.

Yomulan tɛ nɛ tɔn Zwerizalemɛ nɛ yoo

(Tɔtɔnan 19.11-20; Matie 5.6-7)

¹² Zwezi-*Kerisɛ *tɔntɔna tɛ yà tɔŋa Yɛ diàn mɔmɔnan zɛnzɛn dɛ yomulan zɛnzɛn, lalɔ tɛ tɛtɛŋi wa. Kerisɛ lià tɛ mama dān yà ziga duɛn yáá nɛ, *Salɔmɔn napakɔlɔ tɛ dɛn nɛ. ¹³ Yá liù mama dān kúú ba lalɔ tɛ wa naŋa, ɔ gùli ba wa. Yá lalɔ tɛ mama dān yà ga bwi ba nɛ zɛni. ¹⁴ Bara dɛ kana kapɔpɔ, ba nɛ ken ba waa *Yuu-Tiu nɛ, dān yà pùli ba sùrí lá. ¹⁵ Kɔ pa, ba dān janɔ yayɔŋa, ba naŋa conɔ tɛ yuu, ba tɔŋɔ gɛdɛrɛn yuu dɛ sarɔ wa. Piyɛrɛ dān nɛ twi ɔ lɛ, sɛ ɔ yiywara tɛ twá ba duɛn mɛ yuu. ¹⁶ Lalɔ, kɔ nɛ nan *Zwerizalemɛ nii tian duɛn dɛ dɛri kɔ twi dɛ kɔ yayɔŋa, dɛ lià, *zinɛ nɛ wɔwɔli ba. Yá ba mama ga na yazurɛ.

Ba nɛ fifin Zwezi-Kerisɛ tɔntɔna tɛ yoo

(Tɔtɔnan 12.3-11; 4.5-12, 18-20)

¹⁷ Kɔ máŋá tɛ wa, *Zwifɛ-ba Yɛ *jonɔwana yun tián nɛkwia tɛ, dɛ ba tɛ, ba nɛ wulɛ dɛ wá, kɔ mɛ nɛ nɛ ya *Sadisɔn-ba tɛ, dān zàn dɛ wɔgwɔ. ¹⁸ Ba jin Zwezi-*Kerisɛ *tɔntɔna tɛ, ba kɛ bān diɛ wa. ¹⁹ Yá kɔ titɔn nɛ, *Yuu-Tiu *malɔka twi, ka sùrí bān diɛ mimien tɛ, ka li ba, ka ga swin ba con: ²⁰ «Á vɛlɛ Zwifɛ-ba Yɛ *diɛ tɛ wa, á swin sɔyɔwáŋú tɛ, kɔ nɛ bɔri mɔ tɛ, kɔ nɛ ba zwɛɛ Yɛ con». ²¹ Ba nɛ ni kɔ sugɔ tɛntɛ, kɔ jɔjɔ tɛtɛ nɛ, ba zɔa Yɛ diɛ tɛ wa, ba ga wulɛ ba kàri.

Yɛ jonɔwana yun tián nɛkwia tɛ, dɛ ɔ kwa lià dān zàn, ba bon yun tián tɛ, ba nɛ bùrì *bùrà tɛ, dɛ *Yizɛrayɛlɛ dwíi tɛ wa *nɛkwina tɛ, ba kɛ duɛn nɛ. Ba dān ga tɔn ba lià, sɛ ba va ba li tɔntɔna tɛ bān diɛ tɛ wa. ²² Ba lià tɛ dān nɛ vɛli, ba yí lá, ba wá ba ni bān diɛ tɛ wa. Ba ma pií ba va, ba tún ba nii, ²³ ba wú: «Nɛ vɛli, dɛ bān diɛ tɛ tagɔ, yá pamana tɛ, ba yà nɛ cìgà ba nɛ tɛ, dɛ wulɛ mimien tɛ nɛ. Yá nɛ dān sùrí, nɛ wá liù mama ni bān diɛ tɛ wa».

²⁴ Máŋá tɛ wa, Yɛ diɛ tɛ tɔtɔnbɔa yuu tiú tɛ, dɛ jonɔwana yun tián tɛ nɛ ni sùràn tɛntɛ, ba kúú yèri kɔ tɛ, ba nɛ wá fwa dɛ yoo tɛ, kɔ nɛ wá bà yoo tɛntɛ kwa nɛ. ²⁵ Liù don kúú twi, ɔ swin ba con, ɔ wú: «Á nɛŋɔ, bara tɛ, á nɛ ken bān diɛ tɛ wa, wulɛ Zwifɛ-ba Yɛ diɛ tɛ wa, ba kàri lalɔ tɛ». ²⁶ Tɔtɔnbɔa yuu tiú tɛ dɛ ɔ kwa lià tɛ, dān vɛli sɛnbwen, ba ja ba ba ja víi. Lalɔ tɛ yà swɛ tɔntɔna tɛ. Yá kɔ yà wáá tɔtɔnbɔa yuu tiú tɛ dɛ ɔ kwa lià tɛ, ba dilɔ dɛ kapana. Kɔ mɛ nɛ pin, ba yà dɛri fɛn, sɛ ba fifin tɔntɔna tɛ.

²⁷ Kɔ kwa nɛ, ba jin tɔntɔna tɛ, ba pií ba va yun tián tɛ, ba nɛ bùrì bùrà tɛ yáá con. Yɛ jonɔwana yun tián nɛkwia tɛ dān bwe ba, ɔ wú: ²⁸ «Nɛ wá sɔn nɛ swin á con, sɛ á kúú dānà ká twá dɛ Zwezi yɔri tɛ, á ma kàri lalɔ tɛ, naaa? Kɔ nɛ á pa, á kàrà tɛ sù *Zwerizalemɛ mama. Á dān ga pià, sɛ nɛ mɛ nɛ zin bɛɛ tɛntɛ tian tɛ talɔ nɛ yun wa». ²⁹ Piyɛrɛ dɛ tɔntɔna tɛ duɛn tɛ dān ma lɛ, ba wú: «Kɔ tà lɛzwɛnɛ nii nɛ, nɛ mɛ, sɛ nɛ zilí. Kɔ ya Yɛ nii nɛ, nɛ mɛ, sɛ nɛ zilí. ³⁰ Yɛ tɛ, nɛ nɔbara-ba tɛ nɛ jùnì, nɛ bwin ɔ mɛ Zwezi tɛntɛ, á nɛ paa dagarɔ tɛ yuu wa, á gv. ³¹ Yɛ ken wá ɔ dun bwálí wa, ɔ jizɛn* vān nɛ, sɛ ɔ yà piú tɛ, ɔ nɛ wá jon lià ba cɔna wa. ɔ wá san Yizɛrayɛlɛ lià tɛ nɛ, sɛ ba vɛvɛri ba kwa ba sá ba cɔna tɛ, sɛ ɔ ma wānɔ ɔ kwen ba cɔna tɛ, ba mɛ dɛ wá pwɛrɛ wa. ³² Nɛ ya yiɛn tɛntɛ, tɛ

* 5:31 5.31 Ka jɛn piú jizɛn vān nɛ yɛ dun bwálí.

nə tun tə sùsùnà, nə wáá nə swìn nə buri də, nə ni tə. Nə mù də Yü-*Siñu tə, Yü nə pın là tə nə, ba nə zilí v nii tə».

(*Matíe 5.10-12; 1 Piyerə 4.13-16; Apokalisə 3.8*)

³³ Yun tián tə, ba nə buri bura tə, nə ni tə sùràn təntə, ba súé də luja, ba dañ ga pià, sə ba gv tuntuna tə. ³⁴ Yá bæ don dañ yun lá, v yiri nə yi Gamahelə. U yi *Farizian-ba púli tə wa liù, v nə yi Yü nii *yenu tíú. Ba me yá zilí wá zənzən. U nyí v zàn yun tián tə, ba nə buri bura tə wa, v ga pa nii, sə ba li tuntuna tə kàrá wa, máñá mancin. ³⁵ Ku kwa nə, v dañ ma swìn, v wú: «Á cia á tətə nə, á mù là tə, á nə ya Yizərayelə dwíí tə, də won tə, á nə pià, á tun ba mù là təntə yira. ³⁶ Máñá ku nə le, ku tə wá dání, Tidasə də yá zàn, v buri də, v jə dun. Lià, ba nə yí ndə biənta nə, yá nə vəli ba twá v nə. Yá ba gva wá, v kwa là tə, də ba tutunan tə mama jén lá. ³⁷ U mù təntə kwa nə, Zwidasə, v nə ya Galile tíú, də kúú nan, galù tə máñá wa. U də yá kúú van laluv tə, v kə v con. U mù təntə də tga, v kwa là tə ga jén duən yáá nə. ³⁸ Ku mù nə pın, à swìn á con síún nə, sə á dānà ká tan bara-ba tə də con. Á mù dañ yá ba, sə ba vií. Ba tutunɪ təntə nə yi ləzwənə yira ku nan, ku wá cùgò, ku jén lá. ³⁹ Yá ku dañ nə ya ku nan Yü, á wàri ku á cùgà, á pa ku jén. Á cia á tətə nə, ku dān ká bà, ku ya á mù də Yü nə jañ».

⁴⁰ Yun tián tə mama dañ sèe Gamahelə pubuɲa təntə. Ba dañ pii, ba bon tuntuna tə, ba pa, ba mà ba də kafuran. Ba ga caga ba nii nə də, ba kúú kwári, ba pii ba twá də Zwezi yiri tə, ba ma swìn yoo. Ku kwa nə, ba yá ba, ba pa ba vií. ⁴¹ Tuntuna tə nan Zwifə-ba yun tián tə, ba nə buri bura tə con, ba vií də pupwən, Yü nə pın, ba na dun, ba nə dí càn Zwezi yiri nə. ⁴² Yá dɪn mama, Zwifə-ba Yü diè tə wa, də ba sàñ nə, ba tə wá kàrà tə də Zwezi-Kərisə suywáñú tə sugv nə yaga.

6

*Ba kúri là barpe, sə ba san Zwezi-Kərisə tuntuna nə
(1 Timote 3.8-13)*

¹ Ku máñá tə wa, Zwezi karbta tə dañ púli, ba súri lá zənzən. Ba yá ba *Zwifə-ba tə, ba nə swìn *Gərekə tə, kadənə tə yoo jələ dɪn mama ba nii wodiu tarv máñá wa. Ku mù nə pın, ba də dañ ɲuɲwɪn ba duən tə, ba nə swìn *Eberə tə yuu wa. ² Zwezi-*Kərisə *tuntuna fugə bələ tə dān ma bon Zwezi karbta tə mama, ba kə duən nə, ba ga swìn ba con, ba wú: «Ku wá me, sə nə yá Yü sugv tə kàrà nə, nə ga pii nə pa, wodirən tarv nə yá nə yuu zilí. ³ Nə nubia-ba, ku mù nə pın, á kúré á waa bara barpe, ba nə swìn ba liù mama yozəñə. Ba lià təntə liù mama me, sə v ya liù tə, v nə súé də Yü-*Siñu tə. Ba lià təntə liù mama me, sə v ya wobunyien, sə nə ma ku tutunɪ təntə, nə ma zin ba. ⁴ Nə mù me, sə nə wānì nə tɪnì nə máñá tə, nə kə yjɲnɪ wa, də nə kàri Yü sugv tə, nə buri».

⁵ Ku mù yoo təntə dañ yun ywání, ku pa laluv tə mama nə. Ba dañ ma kúri Etyenə. U ya bæ tə, v nə ken v waa Zwezi nə zənzən, v ga sú də Yü-Siñu tə. Ku súri Filipə, də Proswərə, də Nukanərə, də Timon, də Parəmenasə, də Nikolasə nə. Nikolasə ya Antuswə bæ don, v də nə yá

zwa Zwifə-ba *ɣɪjɔncwəŋə tɔ wa. ⁶ Ba ja ba, ba va ba burɪ tɔntɔna tɔ nɔ. Tɔntɔna tɔ dɛ ma jɔn Yɪ, ba ga tɪn* ba jɪàn lià tɔntɔ yuu wa.

⁷ Ba dān yà swɪn Yɪ sɔgɔ tɔ, ba sùrɪ lá wuuu. Zwezi karɔta tɔ nii dān pùli, ba sùrɪ zənzən *Zwerizalemə nɔ. Yá Zwifə-ba Yɪ *jɔŋwana kapɔpɔ dɛ twi, ba kɛ ba waa Zwezi nɛ, sɛ ba zilí v nii.

Ba nɛ jin Etyenə tɔ yoo

(Ebərə-ba 2.4; Likə 21.14-15; Zwan 15.18-21)

⁸ Yɪ pɪn v diàn tɔ dɛ v pubwanɔ tɔ Etyenə nɔ. Kɔ pɪn v tɔŋa yomulan dɛ Yɪ diàn mɪmnan nəfaran lalɔv tɔ tɔtɔŋi wa. ⁹ Bara duən zàn, ba zɪɣi v nɔ. Lià tɔntɔ yà ɣɪ *Zwifə-ba *jéré diè tɔ, ba nɛ boŋə <ywəŋə, ba nɛ jon ba tiàn> jéré diè tɔ lià. Kɔ mù nɛ ɣɪ Zwifə-ba lià duən, ba nɛ nan Sirenə dɛ Aləkəzandəri. Ba mù dɛ Zwifə-ba, ba nɛ nan Silisi lɔv nii tɔ wa, dɛ Azi nagwanaa tɔ wa, dān tútùní dɛ Etyenə. ¹⁰ Etyenə ɣɪ wɔbɔŋa tɔ, Yɪ-*Siŋu tɔ nɛ pɪn wá nɛ, v ma swɪn. Yá kɔ dān pɪn ba wàrɪ ba le. ¹¹ Ba dān ma ga ba wɪn lià, sɛ ba mù lià tɔntɔ dān nɛ swɪn ndɔ: «Nɛ mù ni dɛ, Etyenə swɪn sɔlwan, v zɪɣi *Moyizə dɛ Yɪ nɛ». ¹² Ba dān twá nɛtɔ, ba sú lalɔv tɔ, dɛ Zwifə-ba *nəkwiɔna tɔ, dɛ Yɪ nii *yɛnu tiàn tɔ, ba kɛ v nɛ. Ba ma ja Etyenə, ba ja va yun tiàn tɔ, ba nɛ bùrɪ *bùrà tɔ yáá con. ¹³ Ba tanɪ lià, ba nɛ wá kɔnɪ kɔnkɔn, ba kɛ v nii nɛ, ba ja vu. Kɔnkɔna tɔntɔ dān nɛ swɪn, ba wú: «D mù bæ tɔntɔ nɛ swɪn sùràn, máŋá mama, v ma zɪɣa nɛ Zwifə-ba Yɪ *diè tɔ dɛ Yɪ *nii tɔ nɛ, v nɛ pɪn Moyizə nɛ. ¹⁴ Nɛ ni dɛ, v swɪn dɛ, v mù *Nazaretə Zwezi tɔntɔ wá cùgò Yɪ diè tɔ, v ga lwan Yɪ nii tɔ, Moyizə nɛ pɪn nɛba tɔ».

¹⁵ Lià tɔ mama, ba yà nɛ ɣɪ yun tiàn tɔ wa, ba nɛ bùrɪ bùrà, yá dān fin Etyenə yuu wa. Yá ba ni dɛ, v yáá tɔ nyɪn ndɔ *malɪka yáá nɛ.

7

Etyenə nii tɔŋu

(Tɔtɔnan 6.9-15; Ebərə-ba 11.23-29; Zwan 5.45-47)

¹ *Zwifə-ba Yɪ *jɔŋwana yun tiàn nəkwiɔ tɔ bæ Etyenə nɛ, v wú: «Mɛ yìèn tɔ nɛɛ nɛ nɛtɔn cígá?» ² Etyenə ma le, v wú: «À nubɪa-ba, dɛ à nyɪna-ba, á cɔga nɛ! Yɪ tɔ, v jə dun, nɛ nan nɛ nɛbɛɛ *Abərahəmə nɛ. Kɔ máŋá tɔ wa, dɛ v wulə Mezopotami nagwanaa wa, v tɔ wá vɛli, sɛ v jəŋ Aran nɛ. ³ Yɪ swɪn v con, v wú: «Nan, n ga yá n lɔv nii, dɛ n dwíí tiàn, sɛ n ga va lɔv nii tɔ wa, à nɛ wá burɪ mú». ⁴ Abərahəmə ma nan Kaləde, v va v jəŋ Aran nɛ. V nyɪna tɪan kwa nɛ, kɔ bwálí tɔntɔ wa, Yɪ dān pɪn v nan Aran, v bà lɔv nii kɔ tɔ nɛtɔn wa, á nɛ wulə kɔ wa zən. ⁵ Kɔ máŋá tɔ wa, Yɪ wá wá bwálí pɪn, sɛ v tɪnɪ kɔ. V wá bwálí tɔtɔ pɪn, sɛ v tɪn v naa kɔ wa. Kɔ ya Yɪ kàn nikana mù dɛ, v wá pa kɔ lɔv nii tɔntɔ Abərahəmə dɛ v dwíí tɔ nɛ, v nɛ wá kɛ lɔv wa. Abərahəmə yá ga tɔ ba biú jə. ⁶ Á nɛŋə kɔ tɔ, Yɪ nɛ swɪn: «Abərahəmə dwíí tɔ wá jəŋ lɔv nii don nɛ. Ba wá jì lɔv nii tɔntɔ ywəŋə, yá ba wá dé càn bɪna biɛnɪa. ⁷ Lɔv tɔ, ba nɛ wá yá kɔ tiàn ywəŋə, à mù Yɪ nɛ wá bùrɪ kɔ bùrà. Kɔ mù tɔntɔ kwa nɛ, ba dān wá bà, ba fwa ɣɪjɔnɪ bwálí kɔ tɔ wa, à nɛ dí yáá à kàn kɔ nii dɛ ba». ⁸ Yɪ dān ma kàn nikanɪ dɛ Abərahəmə. Kɔ mɪmɪnɔv nɛ ya bæ *gwəŋə tɔ. Kɔ

* 6:6 6.6 *Zwifə-ba nɛ yáá tɪn ba jɪàn lià yun wa, sɛ kɔ burɪ dɛ, ba ken yuywanɔ ba yuu wa, nɛ à yèò, sɛ kɔ burɪ dɛ, ba pɪn ba Yɪ nɛ.

mù nè pɪn, Abərahəmə ma goŋi v biù *Yizakə, v lɔrɪ dɪan nana dɪn nè. Yizakə də nè lɔrɪ *Zwakəbə, v də goŋi wá. Zwakəbə də goŋi v bɪa fugə bələ tə, ba nè yɪ nè nɪbara fugə də bələ tə.

⁹ Nə nɪbara-ba tə jɪn wɔgwɔv də ba nyánú Zwɔzefə, ba ma yè wá là yuu wa, ba nè vèli *Ezwpətə lɔv nii. ¹⁰ Yɪ dān yɪn də wá. U lɪ wá v wɔwalv mama wa. Yɪ pɪn v na pubwanv də wɔbɔŋa Ezwpətə più *Farawon yáa con. Farawon lɪ Zwɔzefə v tún, sə v tun Ezwpətə lɔv nii, də v diè tə v ywán tə yuu. ¹¹ Niən dān twi tə zv Ezwpətə lɔv nii tə, də Kanan lɔv nii tə mama wa. Kɔ yɪn cān zənzən, nə nɪbara-ba tə dān yá kúv ba won na ba dé. ¹² Zwakəbə nè nì də, mɪna wulə Ezwpətə nè, v təntən v tun nè nɪbara-ba tə naa nədv. ¹³ Yá ba nè vèli nəe bələ tə nii nè, Zwɔzefə pɪn v nubɪa tə lwarɪ wá, Farawon də dān lwarɪ Zwɔzefə dwíi tían tə. ¹⁴ Zwɔzefə dān ma tun v pa, ba ja v nyuna Zwakəbə də v diè là, ba nè yí sapwɪtwa də fugə də bonu, ba bà. ¹⁵ Mə nətv nè, Zwakəbə vèli Ezwpətə. Yá mə lá nè, v tíga. Nə nɪbara tə də mama tíga lá nè. ¹⁶ Ba zɪn ba tíga tə, ba jə va Siswemə nè, ba gùrɪ ləbəri tə wa, Abərahəmə yè də səbiu Emərə bɪa tə con Siswemə nè.

¹⁷ Yá máŋá tə wa, Yɪ nikam tə, v nè kàn də Abərahəmə nii nè, bwələ, sə kɔ sú, nè dwíi tə dān pùli zənzən Ezwpətə nè. ¹⁸ Kɔ kwa nè, più don də kúv jon pàrɪ tə, v nè wá Zwɔzefə yəni. ¹⁹ U mù più təntə dān nè tun yí swɪan nè dwíi tə yɪra. U dān fɪfɪn nè nɪbara-ba tə, v pa, ba vɪ ba bisɪnɪ ba dɔga, sə kɔ pa ba tɪ. ²⁰ Kɔ máŋá təntə wa nè, ba lɔrɪ Moyizə. U yɪ binanɔv Yɪ yíá yuu. Ba kɔnɪ wá cānɪ batwa v nyuna diè tə wa. ²¹ Máŋá tə wa, ba nè dɔgv wá, Farawon bɔá nɪ wá, v tɪ v ja va, v kɔnɪ, ndə v tətə bilra nè. ²² Ezwpətə tían wɔbɔŋa tə nè, ba ma kwè wá. Moyizə yɪ diàn tíú, kɔ twá də v nii svgv də v tutɔnɛ nè.

²³ U bɪna sapwilə nii nè, v ken sírɪ, sə v va v nubɪa *Yizərayəlè là tə con. ²⁴ U nɪ Ezwpətə tíú don də, v wulə v fɪfɪn v dwíi tə wa liù don. Yá v dān gɔa Ezwpətə tíú tə, sə v ma wānɪ v jon v nubɪu tə, Ezwpətə tíú tə yá nè fɪfɪn. ²⁵ U yá bɔŋa də, v nubɪa Yizərayəlè là tə yá wá lwarɪ də, kɔ wá twá də wá, sə Yɪ ma jon ba. Yá ba wá kɔ lwarɪ. ²⁶ Kɔ tɪa nè pɔrɪ, v kúv nɪ Yizərayəlè là tə bələ, ba wulə ba mà duən, v ma kúv pià, sə v kwèe ba. U dān ma swɪn ba con, v wú: <À dabara-ba, á yɪ nubɪa, bèeèe nè pɪn, á də ma fɪfɪn duən?> ²⁷ Yá ba liù tə, v nè fɪfɪn v don tə, yugu Moyizə, v ga swɪn, v wú: <Wàà nè tún mú, sə n ya più, sə n bùrɪ bùrà nè yuu wa?> ²⁸ N pià, sə n gv à də, ndə n dɪn nè gɔa Ezwpətə tíú tə, naaa?> ²⁹ Kɔ svgv təntə pɪn Moyizə dəri, v va Madɪan nagwanaa wa. U lɔrɪ bɪa bələ, kɔ lɔv nii təntə wa.

³⁰ Kɔ bɪna sapwilə nii nè, *malɪka nan v nè, kasɔɔ lanworu tə wa, *Sinayi paan tə yuu, mənvoov kɔ nè jə tuni wa. ³¹ Kɔ yiri tə gwári Moyizə. U dān ma va, sə v ywán kɔ v lwarɪ. U dān ma nì *Yuu-Tiu kori, kɔ nè wú: ³² <Á yɪ Yɪ tə, n nɪbara-ba tə nè jònɪ! Á yɪ Yɪ tə, n nɪbara Abərahəmə, də Yizakə, də Zwakəbə, ba nè jònɪ!> Moyizə dān vɪvaga, yá v kúv ba wɔdv jə, sə v ywán. ³³ Yuu-Tiu dān ma swɪn v con, v wú: <Lɪ n natɔra tə n nəe nè! Bwálɪ təntə, n nè zɪga lá, yɪ à mù tətə bwálɪ. ³⁴ À nɪ wɔwalv tə à là tə wulə kɔ wa Ezwpətə nè. Á nɪ ba yinəgə kwirə tə. Yá à cuè, sə à jon ba ba cān tə wa. N dān báá síún nè, à wá tun mú Ezwpətə nè.>»

³⁵ Eɛyɛnə ma kúú swìn v sùrí lá, v wú: «D mù Moyizə tɛntə, ba yà ten, ba ga swìn, ba wú: «Wàà nə tún mú, sɛ n yà piú dɛ n bɔ̀rì nə bɔ̀rà?» Mə v mù nə Yɛ tɔn, sɛ v yà piú, dɛ v lɪ ba ba càn wa. Kɔ twá dɛ malɪka tɛ, v nɪ tuni tɛ wa, saɲv. ³⁶ U mù nə lɪ ba Ezwipətə lɔv nii tɛ wa. Kɔ twá dɛ v nə tɔn yomulan dɛ Yɛ diàn mɪmɪnan yìèn, Ezwipətə lɔv nii tɛ wa, dɛ «mɔv nəstán*» tɛ wa, dɛ kasɔɔ lanworu tɛ wa bɪna sapwilə. ³⁷ Mə v mù Moyizə tɛntə nə swìn Yizərayelə lià tɛ con, v wú: «Yɛ wá lɪ á wa liù, sɛ v yà Yɛ nii *sùsùndù, ndə à mù nə». ³⁸ Máná tɛ nə, Moyizə nə yɪn dɛ Yizərayelə púlí tɛ kasɔɔ lanworu tɛ wa, v nə yɪn dɛ nə nɪbara-ba tɛ, v ga ya dɛ malɪka tɛ. U mù con nə malɪka tɛ swìn Sinayi paan tɛ yuu wa, v ga jon Yɛ sugv tɛ, kɔ nə pɪn mɪ v pa nɛba.

³⁹ Nə nɪbara-ba tɛ yà ba pià, sɛ ba zilí v nii. Ba vɪga wá, ba pubɔɲa ga pií, kɔ wulə Ezwipətə lɔv nii nə. ⁴⁰ Kɔ mù nə pɪn, ba swìn *Arɔn con, ba wú: «Fwa yɪa, n pa nɛba, sɛ tɛ yà nə yáá. U mù Moyizə tɛntə, v nə pɪn, nə nan Ezwipətə lɔv nii tɛ wa, nə kúú yèrì kɔ tɛ, v nə jigə». ⁴¹ Kɔ mù diàn tɛntə wa, ba fwa woɲwanv, kɔ nə nyɪn ndə nabìə nə, ba ga gv wiən, ba ma fwa *joɲi kɔ mù woɲwanv tɛntə yuu wa. Ba dàñ ga jwɛ kɔ mù won tɛntə yɪrì, ba tɛtə nə fwa. ⁴² Yɛ ma vɛvəri v kwa, v ma tɛ ba, v ga yá ba, kɔ pa, ba dàñ jùndì yɪcav dɛ cànà dɛ kacɪlɔcɛ tɛ, lanworu tɛ wa. Yoo tɛntə púpúní Yɛ sagɪ tɛ wa, kɔ twá dɛ Yɛ nii sùsùnà tɛ, kɔ wú:

«Yizərayelə lià-ba, á bɪna sapwilə tɛ mɛ kasɔɔ lanworu tɛ wa, á fwa joɲə, dɛ á gwi váná, á pɪn nə, naaa? ⁴³ Kɔ yɪ á zɪn yɪ Molokə† gansilí tɛ, dɛ á yɪ Ronfan kacɪlɔcɛ tɛ, á tɛtə nə fwa. Tɛ mù kɔnkɔn yɪa tɛntə mama yɪ á tɛtə nə fwa, sɛ á bɔ tɛ nə. Kɔ mù nə pɪn, á dàñ wá pa, á va á galɪ *Babilɔnə lɔv nii yuu».

⁴⁴ Kasɔɔ lanworu tɛ wa, á nɪbara-ba yà jɪn Yɛ *wulu gansilí tɛ. Kɔ yɪ kɔ fwa ndə nɛtv tɛ, Yɛ nə swìn Moyizə con, sɛ kɔ fwa, ndə Moyizə tɛtə nə nɪ kɔ yiri tɛ. ⁴⁵ Nə nɪbara tɛ, ba dɛ nə kúú piú ba kwa, dɛ nə kúú jon kɔ mù gansilí tɛntə, ba zɪn, máná tɛ wa, Zwɔzuwe dɛ nə kúú yɪn ba yáá tíú, ba ja bà lɔv nii kɔ tɛ wa. Yɛ ma san v ta lɔv nii tɛntə tíán, v dɪɲɪ ba yáá con. Yɛ wulu gansilí tɛ yɪn bwálí kɔ tɛ wa, kɔ ja va kɔ yí piú *Davidə pàrì tɛ máná. ⁴⁶ Davidə nɪ yuywanv Yɛ yáá con, v dàñ ma lɔrì cwəɲə, sɛ v lwà bwálí v kə Zwakobə Yɛ‡ tɛ lá nə. ⁴⁷ Yá kɔ yɪ *Salɔmɔn nə lwə diè tɛntə.

⁴⁸ Yɛ tɛ, v nə wulə ban ban, ga ba diè tɛ, ləzwənə nə lwə, wa yanv. Yɛ nii sùsùndù swìn dɛ, Yuu-Tiu swìn, v wú:

⁴⁹ «Lanworu tɛ nə yɪ á padav, yá tɪa tɛ mù yɪ goli, à naa cɪcɪ kə tún bwálí. Bakun diè yiri nə, á wáá á lwè, á pɪn nə? Bwálí kukwa wa nə, à wáá à pɛni, à sí? ⁵⁰ Kɔ tà à mù nə fwa won mama, naaa?»

⁵¹ Á mù, á yɪ lià tɛ, á yɪ vɪv lià. Á mantɪa á gwəɲə bɛɛ. Yá á waa tɛ dɛ á zɪan mù ba Yɛ sugv tɛ sɛɛ, Yɛ-*Siɲu tɛ nə swìn á con. Á dɛ á nɪbara-ba tɛ nə yɪ won nɛdv. ⁵² Yɛ nii sùsùnà tɛ wa, ba wà tɛtə nə, á nɪbara-ba tɛ nə

* **7:36** 7.36 Máná tɛ wa, Moyizə nə lɪ Yizərayelə lià tɛ Ezwipətə lɔv nii tɛ wa, mɛ «mɔv nəstán» tɛ wa nə Yɛ pɪn, kɔ níá tɛ pwèɛ duən wa, tɛ ga yá cwəɲə, tɛ pa, ba kɛɛn tɪa nɛkurv wa, ba va Kanan lɔv nii. Kɔ mɔv tɛntə wa nə Farawon kwatara tɛ mé, máná tɛ wa, ba nə dɪɲɪ Yizərayelə lià tɛ, sɛ ba ja. † **7:43** 7.43 Molokə dɛ Ronfan yɪ woɲwanan. Fuen lià tɛ, ba yà nə wulə Kanan lɔv nii tɛ wa, yà nə jùndì tɛ. ‡ **7:46** 7.46 Kɔ yɪ *Zwifə-ba Yɛ *diè. Wiən tɛ mama, tɛ yà nə wulə Yɛ wulu gansilí tɛ wa, ba ken tɛ mama Yɛ diè tɛ wa.

wà fifin? Lià tɔ, ba nè dí yáá ba swìn cígá tíú§ tɔ túrí tɔ yoo, á nɔbara-ba tɔ nè gva ba. Yá mè ku liù tɔntɔ, á dɔ kúú gígura á gv. ⁵³ Á mù yí lià tɔ, á nè twá dɔ malɔke, á ma na Yú *nii tɔ, v nè pɔn Moyizə nè. Yá dɔ ku nɔtu mè, á wà ku nii tɔntɔ zilí».

Ba dil Etɔyənə dɔ kapana ba gv

⁵⁴ Etɔyənə nè tún v nii wuuu, v va v zwèe. U sùràn tɔ ma pɔn, ba bɔcani sú dɔ lɔɔa v yuu wa. Ba ga vwa ba nipuru. ⁵⁵ Etɔyənə, súé dɔ Yú-*Sɔɔu tɔ, v zɔn v yáá v kɔ lanworu tɔ wa, v ga na Yú dun tɔ, dɔ Zwezi v zàn v zɔga Yú jizən vàn nè. ⁵⁶ U ma swìn, v wú: «Á cuga, á na lanworu tɔ ku súrí, yá *Ləzwənə-Biu* tɔ zɔga Yú jizən vàn tɔ yuu».

⁵⁷ Ba mama dān ma mà cɔrí zɔgə zɔgə ba sun ba zɔan, ba ga gārì duən v yuu wa. ⁵⁸ Ba túrì wá, ba ja nan tv tɔ nii nè. Ba dān ga wulə ba dil wá dɔ kapana, sɔ ba gv. Balanduru don, v yurì nè yí Solə† nè cígá lià tɔ, ba nè dil Etɔyənə, ganan nè. ⁵⁹ Mánǎ tɔ wa, ba nè wulə ba dil wá dɔ kapana tɔ, Etɔyənə lɔrì Zwezi, v wú: «*Yuu-Tiu Zwezi, jon á sɔɔu tɔ n kɔ n con». ⁶⁰ U ga jèñ v nadwana yuu, v bubwi, v wú: «Yuu-Tiu, dān ká jələ cuna tɔ tɔ, n kɔ ba yuu wa». Etɔyənə nè swìn tɔ sùràn tɔntɔ, v zwèe kwa nè, v mi zwèe.

8

¹ Solə dɔ yá buri dɔ, Etɔyənə mè tɔan.

Solə nè fifin Kərisə lià púlí tɔ yoo

(Tɔtɔnan 11.19-21; Filipə tiàn 1.12-14; Zwan 6.70)

Ku dun tɔntɔ nè, ba dān fifin *Kərisə lià púlí tɔ mama, ku nè wulə *Zwerizalemə wa. Ba mama dəri ba pwèe duən yáá nè, ba yá tà Zwezi-*Kərisə *tuntuna tɔ cɔci. Ba dəri ba va Zwide nagwanaa tɔ dɔ Samari nagwanaa tɔ mama wa. ² Bara-ba nè zilí Yú nii zəni ti Etɔyənə, ba gūrì, ba ga kwi zənzən v yurì. ³ Solə mù dān yí v kəni diàn, sɔ v cùgù Kərisə lià púlí tɔ. U twá dii dɔ dii wa v vèli, v ma janì bara dɔ kana, ba nè ken ba waa Zwezi nè, v pa ba kəni bān diè. ⁴ Ba tɔ, ba nè dəri ba pwèe duən yáá tɔ, dān tɔ swìn Zwezi-Kərisə svywǎɔ tɔ, bwálí tɔ mama, ba nè vèli.

Filipə swìn svywǎɔ tɔ Samari nagwanaa wa

(Zwan 4.1-42; Tɔtɔnan 1.8)

⁵ Filipə vèli v zɔ Samari nagwanaa tɔ tɔfaru tɔ wa, v wulə v swìn Zwezi-*Kərisə svywǎɔ tɔ. ⁶ Lalbu tɔ mama, ku nè kun duən nè, nii yá yí nɔdu, ku ma cuga Filipə svgu tɔ zəni zəni dɔ waa nɔdu. Lià tɔ yá nèñ, ba ga na Yú diàn mɔmɔnan tɔ, Filipə nè tɔɔa. ⁷ Cígá, *zinə nan, tɔ yá lià zənzən nè dɔ tɔ bubwi. Yá gwanan zənzən yayiran zwèe. ⁸ Ku yɔn pupwən nɔfaru ku mù tɔfaru tɔntɔ wa.

⁹ Bɛɛ don yá dí yáá, v wulə ku tɔfaru tɔ wa, v yurì nè yí Simon. U dɔ yá pɔn dun v tiàn nè, v yá fwa jinəmori, v ma gwári Samari lalbu tɔ zənzən. ¹⁰ Ku yá nè zɔgɔ bisɔmabii nè, ku ja va ku yí bazunan nè, ba mama míámíán yá twá v nè, dɔ ba swìn, ba wú: «U tɔ mù yí Yú diàn tɔ tɔtɔ, ba nè bonɔ <diàn nɔfaru>.» ¹¹ U yá gwári ba, mánǎ ku nè dari dɔ v jinəmori tɔtɔnɛ tɔ. Ku mù nè pɔn, ba yá twá v nè. ¹² Yá Filipə dān twí, v swìn

§ 7:52 7.52 Liù tɔntɔ nè yí Zwezi. * 7:56 7.56 Liù tɔntɔ nè yí Zwezi. † 7:58 7.58 Solə jə yurì don, ku nè yí Pola.

Yü pàrì tē, dē Zwezi-Kērisē yūrì tē yoo, v būrì ba. Kū mù nē pūrì, bara dē kana mama dān pīi ba yá jinēmori tē, ba kē ba waa Zwezi sūywánǵ tē nē, ba ga pa, ba lē ba níá wa, kú twá dē Zwezi-Kērisē yūrì tē. ¹³ Simon dē tētē ken v waa Zwezi nē. Yá ba ga lē wá níá tē wa, kú twá dē Zwezi-Kērisē yūrì tē. U dān zǵa Filipē sēpuni nē, kú ga gwárí wá zēnzēn, v nē na Yü diàn muminan dē diàn wīēn, tē nē tūja tē yūrì.

(Totnonan 19.5-6; 1 Timote 6.9-10; Matīē 6.24)

¹⁴ Zwezi *tuntūna tē, ba yà nē wulē *Zwerizalemē wa, dān nē nì dē, Samari tián sēē Yü sūgv tē, ba dān tūn Piyerē dē Zwan lá nē. ¹⁵ Ba dē nē vēli, ba yí Samari tián tē, ba lōrì Yü ba pa ba, sē Yü-*Siñu tē wānì kú cú ba yun wa. ¹⁶ Kú yà tē wà ba liū yuu wa cwi, kú ya Filipē lēgē ba níá wa, *Yuu-Tiu Zwezi yūrì nē cici. ¹⁷ Piyerē dē Zwan dān ma tún* ba jìàn ba yun wa, Yü-Siñu tē ga cú ba yun wa.

¹⁸ Májá tē nē, Simon nē nì dē, Yü-Siñu tē ya kú twá Zwezi-Kērisē tuntūna tē jìàn ka tún yuu wa, kú ma nì, v pūrì ba sēbiu. ¹⁹ U ga swìn, v wú: «Á pūrì diàn tē tē à dē nē, sē liū tē mama, à dē nē tún à jūn v yuu wa, sē Yü-Siñu tē cú kú tíú yuu wa». ²⁰ Piyerē dān vǵa sēbiu tē, v ga swìn v con, v wú: «Yü wá cōgv n mù dē n sēbiu tē mē, n nē bún dē Yü tarpūrì tē wáá kú yē dē sēbiu tē yūrì. ²¹ N tori tēlē yoo kú tē wa, kú ga tà n yáá con yoo. N pubūja tē ba cǵá nē twá Yü yáá con. ²² Vēvērì n kwa, n ma sá n cūna tē, sē n yá n wulūgv tē, sē n lōrì Yü-Tiu dē, kú nē wáá, sē v kwēn n cūna tē n mù dē wá pwērē wa, n pubūnkūkwītūn kú tē yūrì. ²³ À na dē, n waa tē lwarā zēnzēn, n ga yí kunkūn yìēn yōgv». ²⁴ Simon ma swìn, v wú: «Mē á tētē lōrì Yü á pa nē, sē tē tē mama á nē swìn tē, nēdv tētē dān ká yí nē».

²⁵ Piyerē dē Zwan dān kārì Yü-Tiu sūgv tē, ba būrì Samari tián nē. Kú kwa nē, ba bēlē tē pīi ba va Zwerizalemē. Ba nē ma virí, ba tē swìn sūywánǵ tē ba būrì Samari tūbii zēnzēn wa.

Filipē pūrì, Etiyopi bēē don lwarì sūywánǵ tē

²⁶ Dūn don nē, *Yü-Tiu *malūka twi, kú swìn Filipē con, kú wú: «Zàn, n va lūv jizēn saparv yuu, sē n ti kasōw cwōgv tē, ka nē nan *Zwerizalemē nē, ka vēli Gaza». ²⁷ Filipē zàn v vēli, dē nēn Etiyopi[†] tián batana nē, v nē yí ba lūv nii tē kapv minisē. Kapv tē yūrì nē yí Kandasē. U mù batana tētē yá nē ywánǵ kapv tē wīēn tē mama yuu, tē kwōnē nē dáá. U mù bēē tētē yá vēli Zwerizalemē, v jūn Yü. ²⁸ U dān jēē v sēsen tērēko wa, v pīi v ma virí, v ga kārì Yü sagv tē wa, Yü nii *sūsūnē *Ezayi nē púpúní. ²⁹ Yü-*Siñu tē swìn Filipē con: «Vēli v boli sēsen tērēko kú tē yūra».

³⁰ Filipē dēri v boli kú yūra, v nì Etiyopi minisē tē nē kārì Yü nii sūsūnē Ezayi púpúná tē. U dān ma bwe wá, v wú: «N nēn kú tē, n nē kārì, tē dēn?» ³¹ Minisē tē ma le, v wú: «Á wá fwa nētē, à ma nì kú dēn, dē liū nē wá à nē san?» U ma bon Filipē, v pa, v bà v zv sēsen tērēko tē wa, v jēē v sēpuni nē. ³² Sagv tē wa bwálí tē, minisē tē yá nē kārì tē nē, yí kú tē:

* **8:17** 8.17 *Zwifē-ba nē yáá tún ba jìàn lià yun wa, sē kú būrì dē, ba ken yuywanv ba yuu wa, nē à yēē, sē kú būrì dē, ba pūrì ba Yü nē. † **8:27** 8.27 Etiyopi yí kú wulē lēzwēnzwēnēn lūv wa, ba nē bonv Afērikē. Mē Etiyopi yūrì nē ba lwān ba bonv Sudan.

«Ba jin wá ndə piə nə, ba ja va nangura diè wa. U yi ndə *pabiə nə ka nii nə ba swìn, də ba nə swə ba finɪ‡ ka kɔran də. U wà v nii súrí. ³³ U dí càn də yinəgə mama. Yá tə mama wa, ba tə wà wá cígá pɪn. Wàà nə wá man, v biri v máǵá là tə, sə ba ma lwarɪ yoo dəń? Ba li v mù mu luv kv tə wa».

³⁴ Minisə tə dǎn tə ma swìn Filipə con, v wú: «À lòri mú, Yu nii sùsùnd tə yi wàà tətə yoo nə v swìn nətɔ? Kv yi v tətə, nə à yèé kv yi liù don yoo?» ³⁵ Kv máǵá təntə wa, Filipə dǎn twá kv púpúná təntə nə, v ma swìn Zwezi suywǎǵú tə, v biri minisə tə nə. ³⁶ Ba vèli wuuu, ba va ba yí yáá, də nən, níá nə. Minisə tə ma swìn, v wú: «Nən níá nə, bɛɛɛ dǎn nə cígá, sə n li nə níá tə wa kv twá də Zwezi-**Kərisə yɪrɪ tə?*» ³⁷ [Filipə swìn, v pú: «Də n nə ken n waa mama, kv yoo təntə wáá kv tɔɲa». Minisə tə ma pií v le, v wú: «À ken à waa də Zwezi-Kərisə yi Yu-Biu.»]

³⁸ Minisə tə pɪn, v səsən tərəkə tə zɪɠɪ. Filipə də minisə tə cúó, ba mù bələ tə zv níá tə wa, Filipə ma lə minisə tə níá tə wa, kv twá də Zwezi-Kərisə yɪrɪ tə. ³⁹ Máǵá tə nə, ba nə pií ba nan níá tə wa, Yuu-Tiu Siɲu tə ti Filipə, yá minisə tə kúú ba wá na. Yá v súé də pupwən, v ga ti cwəɲə, v virí. ⁴⁰ Yu-Siɲu tə ken Filipə Azotə nə. U zɪɠɪ Azotə, v twá tɪfaran duən wa, v va v nan Sezare. U dǎn ga swìn suywǎǵú tə tian tə mama wa, v nə twá tə wa.

9

Zwezi biri v tiàn Solə nə (Tutunan 22.3-16; 26.9-20; Galasi tián 1.11-16)

¹ Máǵá don wa, Solə mù yi v tə wulə v fifɪn **Yuu-Tiu karbiə tə*, v ga pià ba ɠɪrɪ. U dǎn vèli **Zwifə-ba Yu *joɲwana yun tián nəkwia tə con*. ² U lòri, sə v pa saga v mù Solə nə, v nə wá biri Zwifə-ba **jéré dii tə wa*, tə nə wulə Damasə nə. Solə pià, sə ba lwarɪ də, v jə cwəɲə, v nə nɪ là, ba nə zva Zwezi cwəɲə tə wa, kv nə yi bara, nə à yèé kana, sə v vwa ba, v jə bə **Zwerizalemə tə*.

³ Máǵá tə wa, v nə wulə cwəɲə tə wa, də v dǎn yà bwələ Damasə, naa nəɔv, də poni nan yi nə, kv pɪpɪt kv kɪkarɪ wá. ⁴ U tva tia, v ga ni kori, kv nə swìn v con, kv wú: «Solə, Solə, bɛɛɛ nə pɪn, n ma fifɪn nə?» ⁵ U dǎn ma le, v wú: «N mù nə yi wàà, Yuu-Tiu?» Yuu-Tiu dǎn ma swìn, v wú: «À mù nə yi Zwezi tə, n nə fifɪn. ⁶ Zàn yi nə, sə n va tɪfarɔ tə wa, ba wá biri mú kv tə, n nə mɛ, sə n fwa». ⁷ Bara tə, ba nə yà kwé wá tə mù, yi ba zɪga cùrù. Ba ni kori tə mù, yá ba dǎn nə wà liù mama nɪ. ⁸ Solə nyí v zàn yi nə, v yíá tə súrí, yá v dǎn nə bá won mama na. Ba jin v jin nə, ba ga van wá, ba ja va Damasə. ⁹ U fwa dian batwa, də v tə ba lá na. U ba dé, v ba nywìn.

¹⁰ Kv tiv təntə tətə wa, Zwezi karbiu don də yɪn Damasə nə, v yɪrɪ nə yi Ananiasə. Yuu-Tiu biri v tiàn wá, v ga swìn v con, v wú: «Ananiasə!» U ma sɛə, v wú: «Nən à nə, Yuu-Tiu!» ¹¹ Yuu-Tiu dǎn ma swìn v con, v wú: «Zàn, n ti cwəɲə tə, ba nə bonə <cwəmənə mənə> tə, n va Zwidasə sǎn nə! Vèli, n pià bɛɛ don, v yɪrɪ nə yi Solə. U yi Tarəsə tíú. U wulə v jùnè Yu. ¹² À pɪn, v na bɛɛ don, v yɪrɪ nə yi Ananiasə. U mù bɛɛ təntə twi

‡ 8:32 8.32 **Zwifə-ba luv nii wa, də luv níé duən wa, ba yáá finɪ pee kɔran, ba ma swɪ ganan.*

u zu, u ga tɔn u juun u yuu wa, sɛ u yɔ́ tɛ pií tɛ na lá». ¹³ Ananiasɛ ma le, u wó: «Yuu-Tiu, à nì bɛɛ tɛntɛ yièn lià zɛnzɛn nɛ swìn dɛ, u fwa lià tɛ yura, ba nɛ yi n mù nɛ ti, Zwerizalemɛ nɛ. ¹⁴ Yá Yɛ jɔɔwana yun tián tɛ ken diàn u juun wa yɛbɛ, sɛ u vwa lià tɛ mama, ba nɛ yi n mù Yuu-Tiu nɛ ti». ¹⁵ Yá Yuu-Tiu tɛ pií u swìn, u wó: «Vɛli, u mù bɛɛ tɛntɛ yi à kúru wá à li, sɛ à ma tun. U wá bɛri à yiri tɛ dwié tɛ mama lɔu mama wa, pɛgá yáá con, *Yizɛrayɛlɛ lià tɛ yáá con. ¹⁶ Yá à dàń wá bɛri wá càn yiri tɛ mama, u nɛ mɛ, sɛ u dé à yiri».

¹⁷ Ananiasɛ dàń ma nan u vií. Máná tɛ wa nɛ, u nɛ vɛli u yí, u zva diè tɛ wa. U tɔn u juun Solɛ yuu wa, u ga swìn, u wó: «Solɛ, à nubiu, Yuu-Tiu Zwezi tɛ, u nɛ nan n nɛ cwɛɔ tɛ wa, dɛ n ma biàn tɛ, u mù nɛ tun nɛ, sɛ n yɔ́ tɛ ma wání tɛ pií tɛ na lá, sɛ n sú dɛ Yɛ-*Sinju tɛ». ¹⁸ Ku máná tɛ tɛtɛ wa, ku fwa ndɛ wièn puran nɛ nan Solɛ yɔ́ tɛ wa, tɛ tu. U yɔ́ tɛ dàń ga na lá. U ma zàn, u pa, ba lɛ wá níá wa, ku twá dɛ Zwezi-*Kɛrisɛ yiri tɛ. ¹⁹ Ku kwa nɛ, u dí wodiu, yá u diàn dàń pií tɛ bà.

Solɛ swìn soywánú tɛ Damasɛ wa

Solɛ yin dɛ Zwezi karbia tɛ, ba yà nɛ wulɛ Damasɛ nɛ, ndɛ diàn bagali nii nɛ. ²⁰ U zàn lala, u swìn Yɛ sugu tɛ, *Zwifɛ-ba *jórɛ dií tɛ wa, u bɛri dɛ, Zwezi yɛ Yɛ-Biu. ²¹ Lià tɛ mama nɛ nì Solɛ sùràn tɛ, ku gwári ba, ba dàń ga swìn, ba wó: «Ku tà bɛɛ wà tɛ, yà nɛ fifin lià tɛ, ba nɛ bonɔ Zwezi yiri tɛ *Zwerizalemɛ wa, naaa? Mɛ ku nɛ tà u yà twi yɛbɛ, sɛ u kúú vwa ba duèn, u ja va Yɛ *jɔɔwana yun tián tɛ yáá con, naaa?»

²² Ku máná tɛntɛ wa, Solɛ diàn dàń nɛ kwen tɛ súrí, wuuu. U vuvugɛ Zwifɛ-ba tɛ, ba nɛ wulɛ Damasɛ wa, u bɛri dɛ, Zwezi nɛ yɛ *Kɛrisɛ.

Solɛ vɛli Zwerizalemɛ dɛ Tarɛsɛ

(2 Korɛntɛ tián 11.32-33; Galasi tián 1.18-24; Tɔtɔnan 22.17-21)

²³ Ku dàń vɛli, ku yí máná don wa, *Zwifɛ-ba yun tián tɛ ken nimaru, sɛ ba gu Solɛ. ²⁴ Solɛ dí yáá u gigan u lwarɛ ba pubɔɔa tɛntɛ. Ba dàń yá cì mimien tɛ nɛ, titun dɛ yicau, ba ma pià wá, sɛ ba li u mu. ²⁵ Ku nɛtu dàń pin, u karbia tɛ ken wá fiyafaru wa, titun don nɛ, ba ga twá bérá, ba cí wá.

²⁶ Máná tɛ, u nɛ pií u va *Zwerizalemɛ wa, u kèɛn lala, u va u wulɛ dɛ Zwezi karbia tɛ. Ba dɛ mama dàń yà dɛri wá, ba yà ba buɔa dɛ, u yɛ Zwezi karbiu tɛ yiri. ²⁷ Barɛnabasɛ dàń bon wá, u kɛ u con, u ja wá, u ja va Zwezi-*Kɛrisɛ *tuntuna tɛ con. Barɛnabasɛ dàń man u bɛri ba ku tɛ, ku nɛ tun cwɛɔ tɛ wa, Solɛ ma na *Yuu-Tiu. U man Yuu-Tiu nɛ swìn Solɛ con nɛtu, dɛ Solɛ nɛ kàri Damasɛ nɛ pwɛnɛ pwɛnɛ dɛ Zwezi yiri tɛ. ²⁸ Ku kwa nɛ, Solɛ dɛ tuntuna tɛ dàń vɛli Zwerizalemɛ wa. Yá Solɛ swìn Yɛ sugu tɛ pwɛnɛ pwɛnɛ dɛ Yuu-Tiu yiri tɛ. ²⁹ Solɛ swìn, u ga tútɔnɛ Zwifɛ-ba tɛ, ba nɛ swìn *Gɛrɛkɛ. Ba mù tɛntɛ mù dàń yà pià ba li u mu. ³⁰ Lià tɛ, ba nɛ yɛ u nubia Kɛrisɛ yiri tɛ dàń nɛ lwarɛ ku, ba ja wá, ba va Sezare ba pa u va Tarɛsɛ.

Piyɛr zwèè gwànú, u yiri, nɛ yɛ Ene, yayigu

³¹ Mɛ ku twá nɛtu *Kɛrisɛ lià púlí tɛ dàń ma na siè Zwide dɛ Galile dɛ Samari nagwanɛ tɛ mama wa. Ba jian danja tɛ súrí wuuu, ba ga zilí *Yuu-Tiu nii, yá Yɛ-*Sinju tɛ dɛ dàń saɔa ba, ku pin ba púlí ba súrí wuuu.

³² Piyerə yà nan v twá lá, v vèli bwálá tɛ mama, v ma nɪ là tɛ, ba nɛ yɪ Kərisə nɛ tɪ. U dān vèli ba duən con, ba dɛ nɛ yà wulə Lida nɛ. ³³ U nɛ vèli v yí lá, v nɪ bɛɛ, v yɪrɪ nɛ yɪ Ene. U yɪ gwánú, v yí bɪna nana, v nɛ tégé gədoɔ yuu wa. ³⁴ Piyerə ma swìn v con, v wú: «Ene, Zwezi-Kərisə nɛ zwèe n yayigv tɛ. Zàn yɪ nɛ, sɛ n kwɛn n gədoɔ tɛ». Naa nɛdɔ dɛ Ene nyí v zàn. ³⁵ Là tɛ mama, ba nɛ wulə Lida dɛ Saron vara tɛ wa nɪ wá. Ba ma lwán ba pubɔɲ tɛ, ba bà Yuu-Tiu con.

Piyerə bwin Tabita v li tian wa

³⁶ Kan don yà wulə Zwezi karɓia tɛ wa Zwafa nɛ. U yɪrɪ nɛ yɪ Tabita. Ku dān nɛ yɪ «ségé». U yà tɔɲa tɔtɔnzɛɲɛ zɛnzɛn, dɛ v fwa yɪlori wiən dɛ zɛnzɛn. ³⁷ U mù kan tɛntɛ twi, v tɔ yayigv, v tɪ ku máǵá tɛ wa. Máǵá tɛ nɛ, ba nɛ swɛ wá, ba zwèe ba ja wá, ba zv ba tún dəyuu diè don wa. ³⁸ Lida dɛ Zwafa yà bwəlɛ dɛ duən. Ku mù nɛ pɪn, Zwezi karɓia tɛ yà nɪ dɛ, Piyerə wulə Lida nɛ. Ba dān ma tun bara bɛlə v con, sɛ ba lɔrɪ wá, sɛ v bà ba con lala, v dān ká dání. ³⁹ Piyerə zàn, v mù dɛ bara tɛ kɛ duən ba va. Máǵá tɛ nɛ, ba nɛ vèli ba yí lá, ba yɪn v yáá, ba ja zv dəyuu diè tɛ wa. Kadənɛ tɛ mama dān kɪkarɪ Piyerə dɛ ba kwɪ, ba ga bɪrɪ wá ganwɪrɛn dɛ ganzuran Tabita yà nɛ fwa, dɛ v nɛ yɪn dɛ ba. ⁴⁰ Piyerə dān ma pa là tɛ mama nan, v ga tɔlɪ v nadwana yuu v jun Yu. U pɪi v vɛvɛrɪ v yáá, v kɛ tɪɠ tɛ con, v ga swìn, v wú: «Tabita, zàn yɪ nɛ!» Kan tɛ súrɪ v yíá, v nɛ nɪ Piyerə, v zàn v jéé. ⁴¹ Piyerə ma tɛ v jun v nɛ, v ga van wá v zɪn yɪ nɛ. Ku kwa nɛ, v bon là tɛ, ba nɛ yɪ Kərisə nɛ tɪ tɛ, dɛ kadənɛ tɛ, v ga bɪrɪ ba kan tɛ dɛ v bwin. ⁴² Zwafa tián mama yɛni ku yoo tɛntɛ, là zɛnzɛn ga kɛ ba waa Yuu-Tiu nɛ. ⁴³ Piyerə yɪn Zwafa nɛ, v dání lá nɛ zɛnzɛn gɔɔ don con, v nɛ nɪɲ tɛnɛn, v yɪrɪ nɛ yɪ Simon.

10

Zwezi-Kərisə svywájú tɛ yí là tɛ, ba nɛ tà Zwifə-ba, con (Tɔtɔnan 10.30-35; 11.13-14)

¹ Bɛɛ don yà wulə Sezare nɛ, v yɪrɪ nɛ yɪ Kərəneyə. U mù bɛɛ tɛntɛ yà yɪ pamana púlɪ don wa yuu tíú, ba nɛ bonɲ ku pamana púlɪ tɛntɛ Yitaliyenə*. ² Kərəneyə yɪ bɛɛ tɛ, v nɛ twá Yu cwɛɲɛ tɛ nɛ zɛni, v ga zilí Yu nii, v mù dɛ v diè là mama. U yà pɪn yɪlori wiən zɛnzɛn zura tɛ nɛ, v ga jùnɪ Yu dɪn mama. ³ Dɪn don nɛ, ku vèli ku yí ndɛ dɛdɛni nii lugu batwa máǵá wa nɛ, Yu pɪn, v na v *malɪka v yíá wa pwɛnə pwɛnə, dɛ ka twi, ka zv v con. Yá ka ga swìn v con, ka wú: «Kərəneyə!» ⁴ U fin v yíá, v kɛ malɪka tɛ yuu wa, fɛn dɛ dān ga zv wá. U ma le, v wú: «Ku yɪ nɛtə, *Yuu-Tiu?» Malɪka tɛ ma swìn v con, ka wú: «N yɪjɔnɪ tɛ dɛ n yɪlori wiən tɛ mama, n pɪn zura tɛ nɛ, diǵá tɛ yí Yu con, ndɛ *jonɪ nɛ, ku nɛ pɪn, v lí n yoo. ⁵ Síún nɛ, n dān tɔn Zwafa nɛ, sɛ Simon tɛ, v yɪrɪ don nɛ yɪ Piyerə, bà. ⁶ U yɪ v wulə Simon tɛ, v nɛ yɪ gɔɔ v nɪɲ tɛnɛn tɛ, diè. U diè tɛ yɪ ku wulə mɔv tɛ nii nɛ».

⁷ Máǵá tɛ nɛ, malɪka tɛ, ka yà nɛ swìn v con tɛ, víi, Kərəneyə bon v tɔtɔnbɪa bɛlə, dɛ v pamana tɛ wa pamanɔ nɛdɔ, v dɛ nɛ twá Yu cwɛɲɛ

* 10:1 10.1 Yitaliyenə ya *Romə-ba pamana púlɪ don yɪrɪ.

tə nə zəni, ɔ ga tɔŋa ɔ pɪn wá. ⁸ Kɔrəneyə ma man won tə mama, kɔ nə tɔn tə nɛɛ ɔ bɪrɪ ba, ɔ ga tɔn ba Zwafa nə.

(Tɔtɔnan 11.1-18; 15.7-9; Romə tián 9.25-26)

⁹ Kɔ tɪa nə pɔrɪ, ba nan ba zɔ cwəŋə, ba ma vələ Zwafa. Ba vɛli wuuu, ba va ba bwələ Zwafa. Kɔ máŋá tə wa, də Piyerə digá dəyuu wa, sɔ ɔ jɔn Yɪ. Kɔ yɪn lugu fugə bələ máŋá wa. ¹⁰ Niən dǎn jɪn Piyerə, ɔ ga piá won, sɔ ɔ dé. Máŋá tə wa, ba nə wulə ba fwa wodiu, sɔ ɔ dé, yiviru ti wá. ¹¹ Yiviru tə máŋá wa, ɔ nɪ lanworu tə də kɔ súrɪ. Yá ɔ na won don ndə gansara nəfarɔ nə, ba nə vwa kɔ níó banɪa tə nə, də kɔ ma cwɪ tɪa. ¹² Váná† yiri mama tə nə vɛli də nɛɛ banɪa, də váná yiri tə mama, tə nə vɛli tə pùé ban tɪa yuu wa, də zəŋé yiri mama, tə nə pərə yɪ nə, yà nə wulə gansara tɛntə wa. ¹³ Piyerə ma nɪ kori, kɔ nə wú: «Piyerə, zàn, n gɔ, n dé!» ¹⁴ Piyerə ma le, ɔ wú: «Yuu-Tiu, à ba tə piá, sɔ à dé. À tə wá won mama dí, kɔ nə yɪ culu won, nə à yèé pupwalan won». ¹⁵ Nɛɛ bələ nii nə, ɔ kúv nɪ kori tə: «Won tə, Yɪ nə bɪrɪ də kɔ mɛ, dǎn ká ywǎn kɔ ndə culu won nə». ¹⁶ Kɔ fwa nɛtɔ nɛɛ batwa. Kɔ kwa nə, won tə dǎn pií, kɔ dí yɪ nə.

¹⁷ Piyerə yà tə wá won tə, ɔ nə nɪ, tə dǎn lwarɪ, də nèn, bara tə, Kɔrəneyə nə tɔn tə nə, ba bwe Simon diè tə bwǎlí nə, ba bà ba zɪga ɔ mimí yáá nə. ¹⁸ Ba ga bòrɪ ba kə yɪ nə, ba bwe, sɔ ba jén, də Simon tə, ɔ yiri tə don nə yɪ Piyerə tə, wulə yəbə tə nə.

¹⁹ Piyerə yà yɪ ɔ tɛ buŋa won tə, ɔ nə nɪ tə yoo. Yɪ-^{*}Sɪŋu tə ma swɪn ɔ con, kɔ wú: «Nèn, bara batwa nə, ba bwe n bwɪə. ²⁰ Zàn n cú, twá ba nə, n vií. Dǎn ká fwa bábiá, kɔ yɪ à mù nə tɔn ba». ²¹ Piyerə ma cú, ɔ swɪn bara tə con, ɔ wú: «Á nəŋə à nə, à mù nə yɪ liù tə á nə piá. Bɛɛɛ yoo nə ja aba kɔ bà?» ²² Ba ma pií, ba le wá, ba wú: «Kɔ yɪ Kɔrəneyə nə tɔn nəba n con. ɔ yɪ pamana yuu tíú, ɔ nə yɪ cígá tíú, ɔ ga zilí Yɪ nii. ^{*}Zwifə-ba tə mama nə swɪn ɔ yozəŋə yoo. Yɪ malɪka nə cúé ka swɪn ɔ mù Kɔrəneyə tə con, sɔ ɔ pa n bà ɔ diè, sɔ ɔ ma nɪ n sùrǎn». ²³ Piyerə dǎn ma pa ba ba zɔ, ɔ ga pa ba bwǎlí.

Kɔ tɪa tə nə pɔrɪ, Piyerə zàn, ɔ mù də ba kə duən ba vií. Lià tə duən, ba nə yɪ ɔ nubɪa Kərisə yɪrɪ, ba nə wulə Zwafa nə, nan, ba kwé wá. ²⁴ Ba viru tɪpɔrɪ nə, ba yí Sezare. Kɔrəneyə yà bon ɔ dwíí tián, də ɔ dabazəŋə, ɔ dǎn ga dǎnɪ ba. ²⁵ Máŋá tə nə, Piyerə nə twi ɔ zɔ, Kɔrəneyə zàn, ɔ va ɔ jérɪ wá, ɔ ga tɔa ɔ nɛɛ nə Piyerə yáá con, ɔ jɔn wá zəni zəni. ²⁶ Piyerə ma zɪn wá, ɔ ga swɪn ɔ con, ɔ wú: «Zàn yɪ nə, à də yɪ ləzwənə!»

²⁷ Piyerə də Kɔrəneyə swɪn duən nə, ɔ ga le, ɔ zɔ diè tə wa. ɔ zɔa ɔ na lià, ba nə dáá zənzən də ba jèé duən yáá. ²⁸ Piyerə ma swɪn ba con, ɔ wú: «Á yèé də, Zwifə-ba liù wá mɛ, sɔ n ja nɪmarɔ də vee, nə à yèé, sɔ n zɔ ɔ diè wa. Yá Yɪ dǎn bɪrɪ à mù, sɔ à dǎn ká ywǎn ləzwənə mama, ndə ɔ nə yɪ cɔna liù, nə à yèé, ndə pupwalan liù nə, ɔ nə wá mɛɛ, sɔ ba yí ɔ yɪra. ²⁹ Kɔ mù nə pɪn, à ma wá tótɔnɪ də yəbə túrɪ. Á nə bon nə tə, à dǎn piá, sɔ à bwe à jén, bɛɛɛ nə pɪn á ma tɔn, á pa ba bon nə». ³⁰ Kɔrəneyə ma le, ɔ wú: «Kɔ yí dɪan banɪa zən kɔ tə, à wulə à jùnɪ dədəni nii lugu batwa yɪjɔnɪ tə, à diè wa nə. Də nèn bɛɛ nə, ɔ nə zɔa gǎnɔ, kɔ nə pɪpɪlɪ, ɔ nan à yáá con. ɔ ga swɪn ɔ wú: ³¹ «Kɔrəneyə, Yɪ jɔn n yɪjɔnɪ, ɔ ga lií

† 10:12 10.12 Váná tɛntə yɪ ^{*}Zwifə-ba dǔrə, Piyerə də ma yɪ Zwifə.

n ylori wiën tē lié. ³² N dân tun liù Zwafa nē, sē v pa Simon tē, v yur tē don nē yī Piyerē tē, bā. U yī v wulē Simon tē, v nē yī gòó v nuṅ t̄nàn tē, diè muv tē nii nē». ³³ À dē ma tun liù lala, sē v bā v bon mú. N dē nē twi tē, n fwa zēni. Stún nē, nē mama dân wulē Yū yáá con, sē nē wāni nē cugv won tē mama, Yū-Tiu nē buri mú, sē n swin nē con».

³⁴ Piyerē dân ma swin, v wú: «Stún nē, cigá mama à dân yèé dē, Yū ba liù kúri, v ma kwan v don. ³⁵ Luv dwíí tē mama wa nē, liù tē, v nē zilí Yū nii, v ga vèli dē cigá, kv tíú tēntē zien v mù Yū yáá con. ³⁶ Yū pin v sugv tē *Yizərayelə lià tē nē, v ma dí yáá, v swin v buri ba dē, bican sié wulē Zwezi-*Kərisē con, v nē yī lià tē mama Yū-Tiu. ³⁷ Zwan dí yáá v kàri ka lē lià níá wa kv twá dē Yū yur kàrā tē. Kv kwa nē, á yèé won tē, kv nē tun. Kv tē nē dí yáá kv tun Galile nagwanaa tē wa, dē kv tē nē tun Zwide nagwanaa tē mama wa. ³⁸ Á yèé nētv tē, Yū nē pin v Sinu tē dē v diàn tē Zwezi nē, v nē yī *Nazareté tíú. U mù yā nē vèli bwálá tē mama, v fwa zēni dē v pin yazurē lià tē mama nē, ba yā nē wulē *Sitana wuwalv tē wa. Yū yā wulē dē wá. ³⁹ Wiën tē mama, v nē tun Zwifē-ba luv nii tē wa dē *Zwerizalemə wa, nē ni tē dē nē yíá. U yī ba paa wá dagarv tē yuu wa, ba gv. ⁴⁰ Yá Yū dân pií v bwin wá, dian batwa dun nē. Yū pin v tē pií v nan, v buri v tiàn. ⁴¹ Kv kúú tà laluv tē mama nē, v wá buri v tiàn, kv yī lià tē, Yū nē v kúri, sē ba na wá dē ba yíá, nē v wá buri v tiàn. Yū dí yáá v kúri ba mù lià tēntē. Nē mù yī lià tē, nē nē dí dē wá, nē nyv dē wá, v ka pií, ka bwin ka nan tga wa, kwa nē. ⁴² Zwezi nē pin nii nēba, v wú, nē swián nē buri lià tē nē, sē nē pa ba yēni dē, kv yī v mù nē Yū tūn, sē v ya liù tē, v nē buri lià tē, ba nē wulē mu wa, dē ba tē, ba nē tga dē mē bura. ⁴³ Yū nii *sūsūnā tē mama swin dē, liù tē mama, v nē ken v waa v mù Zwezi nē, v wá kwen v cuna tē v mù dē Yū pwərə wa, kv twá dē v yur tē nē».

⁴⁴ Piyerē nē wulē v swin tē sūrān tēntē, Yū-Sinu tē cuē lià tē mama, ba nē cuga sugv tē, yun wa. ⁴⁵ Kv gwári Kərisē lià tē, ba nē kwé Piyerē, ba ja bā, ba nē yī Zwifē-ba. Kv gwári ba, dē Yū tarpiun tē, kv nē yī Yū-Sinu tē cuē lià tē, ba nē tà Zwifē-ba tē, dē yun wa. ⁴⁶ Ba dân yā nēn, ba nē swin dē sɔyirē duən, dē ba ga bwi Yū nē. ⁴⁷ Piyerē dân ma swin, v wú: «Nē wáá nē v, sē nē lē lià tē, ba dē nē ni Yū-Sinu tē, ndē nē tētē nē, níá wa, naaa?»

⁴⁸ Piyerē ma pa nii, sē ba lē ba níá wa dē Zwezi-Kərisē yur tē. Kv mù tēntē yuu wa, ba lōri wá, sē v ya ba nii nē, ndē dian bagal nē.

11

Nii tē, Piyerē nē tūn Zwerizalemə Kərisē lià tē yáá con

(Tutunan 10; Efejə tián 2.11-22; Titə 2.11; 1 Timote 2.4)

¹ Kv máǵá tē wa, Zwezi-*Kərisē *tontuna tē, dē lià tē duən, ba nē yī nubva Kərisē yur tē, ba nē wulē Zwide nagwanaa tē wa, twi ba ni dē, lià tē, ba nē tà *Zwifē-ba tētē, dē sēe Yū sugv tē. ² Máǵá tē wa, Piyerē nē pií v bā *Zwerizalemə wa, Kərisē lià tē, ba nē yī Zwifē-ba tē, zān ba wulē ba caga v nii nē, ba swin, ba wú: ³ «N zua lià tē, ba nē ba bεε *goṅi, con. Yá n mù dē ba dí* dē duən dē».

* **11:3** 11.3 Zwifē-ba bara mama yā *gwəṅə ba, ba ga culi, sē ba jə nimarv, nē à yèé, sē ba dē wodiu dē lià tē, ba nē ba gwəṅə.

⁴ Piyerə dān ti yoo tē nēe mama, v twarɪ kʊ zɪgɪ nətʊ, kʊ ma tʊn, dē kʊ yígúré, v bɪrɪ ba nətən: ⁵ «À yà wulə Zwafa wa, à jùnì Yɪ, dē naa nədʊ yiviru ti nē, Yɪ ga pa à na won yɪjʊnɪ tē wa: À nɪ won don ndē gansara nēfarʊ nē, ba nē vwə kʊ níó banɪa tē nē, dē kʊ naɲa lanworu tē wa, kʊ cwi tɪa. Won tē twi, kʊ bà kʊ yí à nii. ⁶ À dān ma ywān kʊ zən, à ga na tɪa yuu vānà yiri mama, tē nē vɛli dē nēe banɪa, dē ganaɲa dē wɪən tē, tē nē vɛli tē pùé ban, dē lanworu zéhé tē, dē tē wulə won tē wa. ⁷ À ga nì kori, kʊ swìn à con, kʊ wú: <Piyerə, zàn, n gʊ, n dé!> ⁸ À ma swìn, à wú: <*Yuu-Tiu, à ba tē pià, sē à dé. À tē wà won mama dí, kʊ nē yɪ culu won, nē à yəé pɔpwalan won!>

⁹ Nēe bələ nii nē, kori tē kúú bwe, kʊ zɪgɪ lanworu tē wa, kʊ swìn: <Won tē, Yɪ nē bɪrɪ dē kʊ mē, dān ká ywān kʊ ndē culu won nē!> ¹⁰ Kʊ fwa nətʊ nēe batwa. Kʊ kwa nē, tē mama pií tē dɪ lanworu tē wa. ¹¹ Lala dē nēn, bara batwa nē, ba tʊn ba, ba nan Sezare, ba bà ba yí diè tē wa, nē nē wulə. ¹² Yɪ-*Sɪɲu tē swìn à con, sē à twá dē ba à vií, à dān ká fwa bábiá. Lià bardʊ kʊ tē, ba nē yɪ nē nubɪa Kərisə yɪrɪ, nē kwé nē, nē ma va nē zʊ Kərəneyə diè. ¹³ V m̀ Kərəneyə tē dān nē man, v bɪrɪ nēba nətʊ tē, v nē nɪ *malɪka tē v diè tē wa, dē ka nē nan v nē, ka ga swìn, ka wú: <Tʊn lià, sē ba va Zwafa nē, ba pià Simon tē, v yɪrɪ don nē yɪ Piyerə, ba ja bà. ¹⁴ V m̀ nē wá swìn sùràn n con, n m̀ dē n diè tē mama nē wá twá tē nē, sē Yɪ jon aba á cɔna wa>. ¹⁵ Máná tē, à nē wulə à swìn, Yɪ-Sɪɲu tē cué ba yun wa, ndē kʊ nē fwa nətʊ tē, kʊ tɛntən dɪn tē nē, nē dē yun wa. ¹⁶ À dān ma líí Yuu-Tiu sɔgʊ kʊ tē yoo, kʊ nē wú: <Zwan yɪ níá wa nē, v ləgə lià duən. Yá á m̀ yá Yɪ-Sɪɲu tē wa nē, ba wá lə aba>. ¹⁷ Nē m̀ lià tē nē, nē ken nē waa Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nē, mē kʊ pɪrɪ tɛntə v pɪn nēba. Mē Yɪ dān nē pɪn ba kʊ m̀ pɪrɪ tɛntə. À m̀ dān nē kúú yɪ wàà, à ma zɪga Yɪ yoo nē?>

¹⁸ Ba nē nì tē sùràn tɛntə kwa nē, ba yá kʊ sɔgʊ tē nē, ba ga bwɪ Yɪ nē, ba wú: «Yɪ tətə dān nē pɪn cwəɲə lià tē nē, ba nē tà Zwifə-ba tē, sē ba vɔvəri ba kwa, ba ma sá ba cɔna, sē ba ga na mu tē, kʊ nē ba zwèe v con».

Barənabasə dē Solə vɛli Antʊswə

(Tototonan 8.4; 1 Tesalonikə tián 1.9-10; Kolosə tián 2.6-7)

¹⁹ Lià tē yá pwèe duən yáá nē, wɔwalʊ tē yɪrɪ, kʊ nē twi kʊ tē Etyenə nē swìn tē yɪrɪ. Ba duən vɛli Fenisi nagwanaa, dē Swipərə nagwanaa, dē Antʊswə. Ba ga ba Yɪ sɔgʊ tē swìn liù don, dē kʊ nē tà *Zwifə-ba con. ²⁰ Bara duən dē yɪn ba wa, ba nē yɪ Swipərə, dē Sirenə tián ba nē twi Antʊswə. Ba dē nē swìn *Gərekə-ba tē con, ba ga swìn *Yuu-Tiu Zwezi sɔyáwǎ tē, ba bɪrɪ ba. ²¹ Yuu-Tiu diàn tē yɪn dē ba, yá lià zənzen ken ba waa Zwezi nē, ba ga lwān ba pubɔɲa, ba bà Yɪ con.

²² *Kərisə lià púlí tē, kʊ nē wulə *Zwerizalemə wa, lià twi, ba nì kʊ m̀ yoo tɛntə. Ba dān ma tʊn Barənabasə, sē v va Antʊswə. ²³ Máná tē nē, v nē yí lá v ga na pubwanʊ tē, Yɪ nē pɪn ba, v jwɛ, v ga kwé ba mama, sē ba zɪgɪ ba waa nədʊ tē yuu wa, ba ga vwa ba tiàn Yuu-Tiu yɪra. ²⁴ Barənabasə yɪ wɔywanɪən, v nē súé dē Yɪ-*Sɪɲu tē. V yá ken v waa Zwezi nē wuuu. Lalʊb nē pɪn ba tiàn Yuu-Tiu nē, ba súrí ba duən tē nē.

²⁵ Ku kwa nè, Barənabasè nan lá nè, v va Tarəsè, sè v pìà Solè. ²⁶ Mánǵá tǝ, v nè nɪ wá, v ja wá, v va Antuswə. Barənabasè də Solè fwa bɪnɪ pírɪ də Kərisè lià púlɪ tǝ, ba ga kàrɪ labu, ku nè dáá zənzən. Mə ku zɪɣɪ mánǵá tǝntə wa Antuswə nè, ba ma kə Zwezi karbɪa tǝ yɪrɪ Kərisè lià.

²⁷ Ku dɪan tǝntə nii nè, Yɪ nii *sùsùnà nan Zwerizalemə, ba bà Antuswə. ²⁸ Ba wa liù don, v yɪrɪ nè yɪ Agabisè, nyí v zàn, v twá də Yɪ-Sɪnju tǝ, v ma swɪn də, niən nəfaru wá bà tɪa yuu wa bwálɪ mama nè. *Kəlodə mánǵá tǝ wa, ku niən tǝ cígá twi. ²⁹ Zwezi karbɪa tǝ vɔrɪ duən nè, sè ba tɪn saɲu ndə nɔtu tǝ, ba liù mama nè wáá, sè ku va ku pa lià tǝ nè, ba nè yɪ ba nubɪa Kərisè yɪrɪ, ba nè wulə Zwide nagwanaa tǝ wa. ³⁰ Ba cígá fwa ku yoo tǝntə: Ba ken ku saɲu tǝntə Barənabasè də Solè jìàn wa, sè ba ja ku, ba va ba pa Kərisè lià púlɪ yáá tíán tǝ nè, Zwerizalemə nè.

12

Ba gva Zwakə, ba ga pɪn Piyerə bǎn diè

(Totunan 5.17-24; Ebərə-ba 1.14; Apokalisè 2.10)

¹ Ku mánǵá tǝntə wa, pìù *Erodə dǎn zàn, v fifɪn *Kərisè lià púlɪ tǝ wa lià duən. ² U pɪn, ba gv Zwan zɔnu Zwakə də lagurɪ sù. ³ U nè nɪ də, ku yoo tǝntə ywán ku pa *Zwifə-ba yun tíán, v kúù pɪn nii, sè ba ja Piyerə. Ku yɪn cǎnà* tǝ, ba nè dé də dipen tǝ, ku nè ba sabwarɪ kəni, tǝ mánǵá wa. ⁴ Ba nè jɪn Piyerə ba zwèe kwa nè, Erodə pɪn, ba kə wá bǎn diè, v ga tɪn pamana púlɪ banɪa, ku nədu mama nè ja lià banɪa, sè ba cì v nè. U pubɔɲa dǎn yá nè yɪ, sè v ja wá v va lalub tǝ yáá con, *Pakə cǎnà tǝ kwa nè. ⁵ Piyerə dǎn yá yɪ ba cìgà v nè bǎn diè tǝ wa. Yá Kərisè lià púlɪ tǝ dǎn yá wulə ba lòrɪ Yɪ ba pɪn wá wuu.

⁶ Dɪn tǝ tɪa nè wá purɪ, sè Erodə pa, ba bǔrɪ v bǔrà, Piyerə dwèe pamana bələ tətəɲɪ wa, ku tɪtɪn tǝ nè. U yá yɪ ba vwə wá də banzala bələ, yá ba duən də ga cì bǎn diè tǝ mimii tǝ nè. ⁷ Naa nədu, də *Yuu-Tiu *malɪka twi, yá ponɪ ga pɪpɪlɪ ku pìrɪ bǎn diè tǝ wa. Ka pɪpaga Piyerə ka zɪn, ka ga swɪn v con, ka wú: «Zàn yɪ nè, lala!» Ku mánǵá tǝ wa, banzala tǝ nan v jìàn nè, tǝ tv. ⁸ Malɪka tǝ swɪn v con, ka wú: «Vwa n tǎɲá voru tǝ lá, sè n ga kə n natura». Piyerə fwa ku nɔtu tǝ v zwèe, malɪka tǝ kúù swɪn v con, ka wú: «Zv n gandaru tǝ, sè n ga pú à kwa».

⁹ Ba nè nan kàrá wa ba zwèe, Piyerə púé ku kwa. Yá v yá yèrɪ cígá mama də ku yɪ malɪka nè twi v con. U yá buɲa də, ku yɪ Yɪ nè pɪn, v na won v pandwɪa wa. ¹⁰ Ba vɛli, ba le tǝntən bwálɪ tǝ, ba nè cìgà ku nè, ba tǝ va ba le ku bələ nii nyiən tǝ, də ba va ba yí lugu mimii tǝ yáá, ku nè naɲa tɪfaru tǝ wa. Ku lugu boru tǝntə də súrɪ ku tìàn nè, ku pa ba. Ba nan, ba va ba jɪrɪ cwəɲə yuu. Naa nədu də malɪka tǝ jén.

¹¹ Piyerə waa dǎn píi ka bà, v ga swɪn, v wú: «Síún nè, à dǎn lwarɪ cígá də, Yuu-Tiu nè tɪn v malɪka à con, ka ga van nè, ka lɪ Erodə də won tǝ mama, Zwifə-ba lub lià yá nè dǎnɪ, tǝ jɪn wa». ¹² U nè bún ku nɔtu, v zwèe v vɛli Mari diè. Mari yɪ Zwan tǝ, v yɪrɪ don nè yɪ Marəkə, nuu. Lià-ba nè dáá yá kun duən nè ku diè tǝntə wa, ba jùnɪ Yɪ. ¹³ Piyerə ma kukwaga boru tǝ nè. Totunkana don, v yɪrɪ nè ya Rodə, twi v boli mimii tǝ nii, sè v cugu. ¹⁴ U lwarɪ Piyerə kosugu tǝ. Pupoli cɪcɪ súé wa, ku pa v wá

* 12:3 12.3 Ku pià ku birɪ də *Pakə cǎnà tǝ le.

mimii tɛ sʉrɪ. U dɛrɪ, ɔ va diɛ tɛ tɛtɛŋɪ wa, ɔ swɪn ɔ bɪrɪ dɛ, Piyɛrɛ wulɛ mimii tɛ yáa kárá wa. ¹⁵ Ba duɛn tɛ swɪn ɔ con, ba wú: «N yɪ n nyanja». Yá ɔ dǎn tɛ swɪn, dɛ ku ya cigá mama. Ba dǎn ma wú: «Ku ya ɔ malika† nɛ». ¹⁶ Piyɛrɛ dɛ con nɛ, ɔ dɛ tɛ wà boru tɛ kukwagu nɛ yá. Mánǎ tɛ, ba nɛ sʉrɪ boru tɛ, ba nɪ wá, ku ga gɛn ba. ¹⁷ U dǎn ma ja ɔ jɪn, ɔ ma fwa mimɪnɔ, sɛ ba yá zɛzugu tɛ nɛ, ɔ ga tún, ku nɛ zɪɪ nɛtɔ, Yuu-Tiu ma li wá bán diɛ tɛ wa. U dǎn swɪn ba con, ɔ wú: «Á pɪan Zwakɛ‡, dɛ ba duɛn tɛ, ba nɛ yɪ nɛ nubɪa Kɛrisɛ yɪrɪ, tɛ yɛni ku». U ga nan, ɔ va bwálɪ don nɛ.

¹⁸ Ku tɪa tɛ nɛ pɔrɪ, dwanɪ nɛfarɔ dwan pamana tɛ tɛtɛŋɪ wa, ba ga bwe duɛn, ba wú, Piyɛrɛ yɪ ɔ fwa nɛtɛ. ¹⁹ Erode pɪn ba pià wá, yá ba wá wá nɪ. U dǎn ma pa, ba bwe lià tɛ, ba nɛ cigá ɔ nɛ tɛ, ɔ ga pa nii dɛ, sɛ ba gu.

Nɛtɔ Erode nɛ tɪga

Ku kwa nɛ, *Erode nan Zwide nagwanaa tɛ wa, ɔ va Sezare. ²⁰ U lija dǎn yá zana Tirɛ, dɛ Sidon tián yuu wa zɛnzɛn. Ku tɪan tɛntɛ tián dɛ ken nimarɔ, sɛ ba ma wánɪ ba bà ba yí wá. Ba dí yáa ba dé dabarɪ dɛ Bɛlasɛtisɛ ɔ nɛ ya più Erode diɛ tɛ yáa tiú. Ku kwa nɛ, ba vɛli ba lòrɪ, sɛ sié ya ba pwɛrɛ wa, ba nagwanaa tɛ nii wodiu yá nɛ yɪ ku nanja più Erode nagwanaa tɛ wa yɪrɪ.

²¹ Ku dɪn tɛ nɛ yí, Erode ti ɔ paganɔ ɔ zɔ, ɔ ga nan ɔ jèé ɔ padaɔ yuu. U dǎn ga swɪn sʉrán ba con pwɛnɛ pwɛnɛ. ²² Lalɔ tɛ cɛrɪ, ba wú: «Ku yɪ yɪ don nɛ swɪn, ku tà lɛzwɛnɛ nɛ swɪn». ²³ Ku mánǎ tɛntɛ tɛtɛ wa, *Yuu-Tiu *malika mà Erode ɔ nɛ wá dun pɪn ɔ mù Yɪ nɛ tɛ yɪrɪ. Ku pɪn zɔnzɔran zɪɪ ɔ waa tɛ dé wá, tɛ nan poni nɛ, ɔ ga tɪ.

²⁴ Yá Yɪ sugɔ tɛ dǎn yɪ ku zwɪ ku sʉrɪ, wuuu. ²⁵ Barɛnabasɛ dɛ Solɛ tutɔŋɪ tɛ nɛ zwɛɛ *Zwerizalemɛ nɛ, ba jɪn Zwan, ɔ yɪrɪ don nɛ yɪ Marɛkɛ, ba sʉrɪ ba tián nɛ, ba ja piì ba bà.

13

Barɛnabasɛ dɛ Solɛ vɛli Swipɛrɛ (Galasi tián 2.7-9; 2 Timote 3.8-9)

¹ Yɪ nii *sʉsʉnà dɛ karnyɪna-ba dɛ yá wulɛ *Kɛrisɛ lià púlɪ tɛ wa, ku nɛ wulɛ Antɔuswɛ nɛ. Ku mù nɛ yɪ Barɛnabasɛ dɛ Simeyon, ba nɛ bonɛ <nɛzonu>, dɛ Lisiyisɛ Sirenɛ tiú tɛ, dɛ Manayɪn più *Erode bisɪnɪ dabɛɛ tɛ, dɛ Solɛ. ² Dɪn don nɛ, ba nɛ kun duɛn nɛ, ba bwɪ *Yuu-Tiu nɛ, dɛ ba fwa nivori, Yɪ.*Siŋu tɛ dǎn swɪn, ku wú: «Á kɛnɛ Barɛnabasɛ dɛ Solɛ vàn nɛ tutɔŋɪ tɛ yɪrɪ, à nɛ pɪn ba». ³ Ba dǎn nɛ vwɛ nii, ba ga jɔn Yɪ, ba zwɛɛ kwa nɛ, ba tún* ba jìàn ba mù lià bɛlɛ tɛntɛ yuu wa. Yá ba ga kɛ ba cwɛŋɛ wa.

⁴ Ba mù tɛntɛ Yɪ-Siŋu tɛ nɛ tun, ba vɛli Selɛsi, ba zɔ níá yuu bori, ba va Swipɛrɛ nagwanaa. ⁵ Ba nɛ vɛli ba yí Salaminɛ, ba zɪɪ lá, ba swɪn Yɪ sugɔ tɛ *Zwifɛ-ba *jɔrɛ dii tɛ wa. Ba jɪn Zwan ba kɛ ba con, sɛ ɔ san ba.

⁶⁻⁸ Mánǎ tɛ, ba nɛ vɛli ba jijiri luɔ nii tɛntɛ wa, ba vɛli ba yí Pafɔsɛ. Ba nɪ jɪnɛmori don, kunkun nii sʉsʉnɔ. U yɪ Zwifɛ, ɔ yɪrɪ ga yɪ Barɛ-Zwezi,

† 12:15 12.15 *Zwifɛ-ba tɛ yá buja dɛ, liù mama jɛ malika, ka nɛ ci ɔ nɛ. ‡ 12:17 12.17 Zwakɛ wá tɛ yá yɪ *Zwerizalemɛ *Kɛrisɛ lià púlɪ tɛ yáa tiú. * 13:3 13.3 *Zwifɛ-ba nɛ yáa tún ba jìàn lià yun wa, sɛ ku bɪrɪ dɛ, ba ken yuywanɔ ba yuu wa, nɛ à yéé, sɛ ku bɪrɪ dɛ, ba pɪn ba Yɪ nɛ.

u yiri tē don dē *Gerekē-ba sugu nē yi Elimasē. Bēē tēntē yā wulē dē yāá tíú tē, piú nēfaru tē nē li u tún. U yiri nē yi Serəgisē Polisē. U yi yēnu tíú. U mū yāá tíú tēntē dān pin ba bon Barənabasē dē Solē, u ga biri dē, u swē, sē u ni Yū sugu tē. Jinəmori tē dān zān u zigi ba nē, u pià, sē u vəvəri yāá tíú tē, sē u dān ká kē u waa Zwezi nē. ⁹ Solē, u yiri don nē yi Polē, u nē súé dē Yū-Sinju tē dān ma fin u yíá, u kē jinəmori tē yuu wa, u ga swin, u wú: ¹⁰ «N mū bēē tēntē, n yi n súé dē yíá swian yiri mama dē wulənu. N mū *Sitana biú! N yi cígá yiri mama dənu! Cì n tiàn nē, dē Yū cígá cwənjē tē ka cùgù. ¹¹ Sírún nē, nēn Yūu-Tiu jūn wulē n yuu wa. N wá jì liliu, yá máńá don wa nē, n bá na yicav tē». Lala, dē yikunu pié u yuu nē, u dān ga twá lá, u tite u pià lià, sē ba van wá, ba kē cwənjē nē. ¹² Haya, yāá tíú tē nē ni kv tē, kv nē tun, Yū sugu tē zua wa, u ga kē u waa Zwezi nē.

(Totunan 7.1-50; 10.36-43)

¹³ Polē dē u twaduēn tē ti níá yuu bori Pafosē nē, ba va Pērəgē, Panfili nagwanaa wa. Yá Zwan mū pií u yá ba Panfili nē, u va *Zwerizalemē. ¹⁴ Ba kúú zigi Pērəgē nē, ba va ba yí Antuswē don Pisidi nagwanaa wa. Ba zua *Zwifē-ba *jéré diè tē wa ba *sié dūn nē, ba jəé lá nē. ¹⁵ Máńá tē, ba nē kārì Yū *nii tē, u nē pin *Moyizē nē saga tē, dē Yū nii *sùsùná saga tē, ba zwēe, kv kwa nē, jéré diè yāá tiàn tē tun, sē ba swin ba con ndē: «Nē nubibara-ba, dē á nē jē kwid, á nē pià, sē á ma kwè lià tē, á swián». ¹⁶ Polē nyí u zān u ja jūn, u ma fwa ba mumun, u ga swin, u wú: «*Yizərayelē lià-ba, dē á mū lià tē, á nē sēe á zu Zwifē-ba *yijuncwənjē tē wa, á cuga: ¹⁷ Yū tē, u nē yi nē mū Yizərayelē lià Yū, nē kúri nē nūbara-ba tē. U mū nē pin, kv lià tēntē pūli zənzən, máńá tē wa, ba nē yin vərə *Ezzipətē luv nii tē wa. Yá kv twá u vān tē diàn tē nē, u ma pa ba nan lá nē. ¹⁸ Kv dāní kv yí ndē bina sapwilē nē, Yū kálí u tiàn, u ma ywān ba yuu kasō lanworu tē wa. ¹⁹ Yū cùgù dwíé barpe Kanan luv nii tē wa, yá kv kwa nē, u pin ba mū nē tun ba luv tē. ²⁰ Kv nētū tē yí ndē bina biənta dē finu (450) nē.

Kv kwa nē, u pin ba yāá tiàn, kv ja va kv yí Yū nii sùsùndē Samiyelē. ²¹ Kv mū tēntē kwa nē, ba lōri piú. Yū ma pa ba Sayilē, u nē yi Kisē biú Benzwamen dwíé dəkuu tē wa. U dē fwa bina sapwilē. ²² Kv kwa nē, Yū viga wá, u ga tún *Davidē pari tē yuu wa. Yū swin Davidē yoo, u wú: «Á ni Yizayi biú Davidē, dē u yi bēē tē, u nē súé à yii, u nē wá tun à fira wiēn tē mama tē sú». ²³ Mē u mū dwíí tē wa nē, Yū pin Zwezi bá, ndē u nē kàn nii nētū. U mū Zwezi tēntē nē wá jon Yizərayelē lià ba cuna wa. ²⁴ Máńá tē Zwezi tētē nē wá twi, Zwan kārì u biri Yizərayelē lià tē mama nē, sē ba vəvəri ba kwa ba ma sá ba cuna, sē u lē ba níá wa, kv twá dē Yū yiri tē. ²⁵ Zwan mu nē bwələ, sē kv zwēe, u swin, u wú: «Á mū nē tà kv tē, á nē buja dē, à yi. Á nənjē, à mū kwa nē liù don wá bà. Á jūn mùri, sē à kōri u natura tətē».

²⁶ Á nubia-ba, *Abərahāmē dwíí wa nián-ba, dē á mū tēntē, á nē zili Yū! Kv yi nē mū con nē, nē Yū tun u sugu tē, kv nē biri dē, u wāá nēba u jonē nē cuna wa. ²⁷ Zwerizalemē tiàn dē ba pēegá wá Zwezi tēntē yəni, ba ga wá Yū nii sùsùná tē sùrān tē dēn ni. Kv pin, ba gv wá, sē Yū nii sùsùná tē sùrān tē, ba nē kārì Zwifē-ba sié dūn mama, tē nii sú. ²⁸ Dē ba nē wá yoo mama ni u yuu wa, kv nē biri dē, u mē tian, ba tē lōri *Pilātē,

sə v pa, ba gv wá. ²⁹ Yá ba dǎn h wá dagarv tə yuu wa, ba gùrì ləbəri wa. Kú nətəv tə yá dí yáá, kú púpúní Yú sagi tə wa, yá kú nii dǎn sú. ³⁰ Yú dǎn ma bwin wá, v h tian wa. ³¹ U buri v tian dian də dian ba tə nə, ba mù də wá nə ken duən, ba nan Galile nagwanaa tə wa, ba va Zwerizalemə. Yá síun nə, kú tian tə nə swin swywájú tə Yizərayelə là tə yáá con. ³² Nə də tətə yí kú mù swywájú tə nə, nə jə bə, sə nə buri aba. Kú mù nə yí won tə, Yú nə kàn nikanú də nə nɪbara-ba tə. ³³ Yú pin kú nii sú síun nə kú pa nə mù nə, nə nə yí ba nían. Yú h Zwezi tian wa, v kə mu wa, ndə kú nə púpúní bələ nii gwaran sagi tə wa, kú nə yí bələ nii nyiən tə wa, kú wú:

«Kú yí n mù nə ya à biú! À mù nə luri mú zèn».

³⁴ Yú yá swin, v ka bwin ka nan tə yoo də, v wá bwin wá v h tian wa, v kə mu wa, sə v dǎn ká pv. U yá swin, v wú:

«À wá pa aba wozəhə tə, à nə ken vǎn nə, tə nə yí cígá wiən. À kàn tə nikanú piú Davidə con».

³⁵ Kú mù nə pin, kú tə ma swin gwaran sagi tə bwálí don wa, kú wú:

«N bá sèe n pa ləzwəhə tə, v nə yí n mù nə ti, pv ləbəri wa».

³⁶ Piú Davidə mù twá də Yú pubuŋa tə, v ma tun v pa Yú nə v mǎnjá tə wa. U nə twi v ti, ba gùrì wá v nɪbara-ba tə con, v də ga pv. ³⁷ Yá Zwezi tə, Yú nə bwin, v kə mu wa, wá pwí. ³⁸ À nubɪa-ba, á lwara də, kú yí kú twá də v mù Zwezi tə, ba ma swin də, Yú wá kwen nə cuna tə nə mù də wá pwərə wa. U wá kwen á cuna yiri mama, tə nə wá kwen á mù də wá pwərə wa, mǎnjá tə, á nə twá də Yú nii tə, v nə pin Moyizə nə. ³⁹ Kú twá də Zwezi yiri tə, liú tə mama, v nə ken v waa v nə, v wá kwen kú tíú cuna v mù də wá pwərə wa. ⁴⁰ Á cia á tian nə, sə yoo tə, kú nə púpúní Yú nii sùsùnà saga tə wa dǎn ká yí aba. Kú mù yoo tə swin, kú wú:

⁴¹ «Á mù là tə, á nə goni là, á ywǎŋá, sə kú gwǎrí aba, sə á jén lá. À tun yoo á luv wulu wa. Á yá bá sèe kú, də ba yá nə man kú ba buri aba.»

(Romə tián 15.8-13; 1 Tesalonikə tián 2.14-16)

⁴² Mǎnjá tə wa, Polə də Barənasə nə nan jéré diè tə wa, ba lòrì ba, sə ba tə pii, ba bà sié diun tə, kú nə daa lá tə, ba bwé kú yoo təntə yuu wa. ⁴³ Jéré tə kwa nə, Zwifə-ba zənzən də là tə, ba nə sèe ba zu Zwifə-ba *yijuncwəhə tə wa, piú Polə də Barənasə kwa. Polə də Barənasə dǎn yá kwè ba ba daŋa ba jian, sə ba zigi diàn zəni Yú pubwanv tə wa.

⁴⁴ Sié diun tə, kú nə daa lá tə nə yí, kú yí ndə tifarv tə mama nə twi duən yáá, sə kú cvgv Yú svgv tə. ⁴⁵ Yá Zwifə-ba yun tian tə nə ni kú laluv təntə, kú jigə wvgwv kú pa ba. Yá kú dǎn yí ba twá də turan, ba ma swin, ba ziga Polə nə. ⁴⁶ Polə də Barənasə swin ba con pwəhə pwəhə, ba wú: «Kú yí á mù mama míámíán con nə, Yú svgv tə yá me, sə kú dí yáá kú swin. Á də vi kú á dɔga, á ga kúv ba buŋa á waa con də, á tətə me, sə á na mu tə, kú nə ba zwèe Yú con tə. Kú mù nə pin, nə mù dǎn wá vəvəri là tə, ba nə tà Zwifə-ba tə con. ⁴⁷ Yá mə yoo kú tə nə, Yú pià, sə nə fwa. Yú swin, v wú:

«À tun mú, sə n va luv tə mama wa, sə n ya ndə poni nə. N súrí là tə, ba nə tà Zwifə-ba tə yíá, sə ba lwarv də, Yú wáá ba v jonə ba cuna tə wa.»

⁴⁸ Ba të, ba nə tà Zwifə-ba të, nə nì ku nətu të, ba pwií poli, yá ba dàñ ga bwi Yuu-Tiu nə v sugu të yiri. Yá làà të mama, Yü nə kúrí, sə ba na mi të, ku nə ba zwèe v con të, dàñ ken ba waa ku nə.

⁴⁹ Yuu-Tiu sugu të làrì ku tà luv nii të mama. ⁵⁰ Zwifə-ba yun tián të dàñ sugu kana të, ba nə jə dun, ba nə yà jònì Yü, də tifarv të nəkwina-ba të, ba kə Polə də Barənasə nə. Ba fwa nətu, ba kə wuwalv Polə də Barənasə nə, ba ma duri ba ba nagwanaa të wa. ⁵¹ Bara bələ təntə də pi† ba nəe purən, ba kə ba yuu wa, yá ba ga va Yikoniomə. ⁵² Antuswə nə karbia të yá súó də pupwən də Yü-Sinju të.

14

Polə də Barənasə vəli Yikoniomə (Tutunan 17.2-14; Matie 10.23; 2 Timote 3.11)

¹ Yikoniomə nə, Polə də Barənasə kúv zva *Zwifə-ba *jórə diè wa, ndə ku don të də nə. Ba swin sugu ku yiri të nə pin Zwifə-ba zənzən də *Gərekə-ba kə ba waa Zwezi nə. ² Yá Zwifə-ba të, ba nə viga, sə ba kə ba waa Zwezi nə të, sugu ba të, ba nə tà Zwifə-ba të, ba kə làà të nə, ba nə yi nubia *Kərisə yiri. ³ Polə də Barənasə të wani ba ya lá, ku dani.

Fən yá ba ba jə *Yuu-Tiu yiri, ba ga swin pwənə pwənə. Yuu-Tiu pin, ba tuja v diàn mumunan də tutunan të nə biri v diàn të. Tə mù nə biri də, Yü sòrán të yi cigá, tə ga biri v pubwanv të. ⁴ Tiv të ləzwənbia të pwèe duən wa. Ba duən yá yi Zwifə-ba yun tián nə ti, ba duən të də yi Zwezi-Kərisə *tuntuna të nə ti.

⁵ Zwifə-ba də ba yun tián, də ba të, ba nə tà Zwifə-ba të, də ba də yun tián dàñ yá wulə ba tanı, sə ba kə Polə də Barənasə cən wa, sə ba dil ba də kapana, ba gv. ⁶ Zwezi tuntuna të nə twi, ba lwarı ku, ba dəri ba va Likauni nagwanaa tə tifarən tə con, tə nə yi Lisətərə, də Dərəbe də tə səpunə tə nə. ⁷ Yá ku bwalı təntə də nə, Polə də Barənasə vəli ba swin suywañú të.

Polə də Barənasə wulə Lisətərə nə (Tutunan 3.1-12; 17.22-31)

⁸ Lisətərə nə, bəe don yá wulə lá nə, v nə yá jəè tta, v nəe nə tıga. U yi ba luri wá gwánú, yá v dàñ yá tə wə yu nə zàn, v va mama. ⁹ U yá cuga ku të, Polə nə swin. Polə ma ywañ wá zən, v ga na də, v ken v waa Zwezi nə, ku nə waa ku pin v ni yazurə. ¹⁰ Polə ma swin v con də kofaru, v wú: «Zàn, n zıgı mənə mənə n nəe tə yuu wa!» Bəe tə fan, v cú v nəe tə yuu wa, v ga wulə v vəli. ¹¹ Ba nə ni ku të, Polə nə fwa tə, làà tə bubwi də Likauni-ba sugu, ku wú: «Yta tə dàñ jigə ləzoni, tə cú nə con». ¹² Ba yá jə Barənasə ba bonjə Zeizə*, Polə də nə yi Erəmesə, mə v mù yá nə swin sugu të. ¹³ Zeizə yu tə diè yá lwè tiv tə nii nə. Ku jonwanv tə jin nabəe, v nə nan tə də tián punə, v jə bə mimian tə yáá. U pià, sə v mù də laluv tə fwa jonı ba pa Zwezi *tuntuna të nə. ¹⁴ Polə də Barənasə nə ni ku, ba kəri† ba ganən, ba ga bıbarı ba vələ laluv tə con də ba bubwi, ba wú: ¹⁵ «Bèèè won nə, á fwa lá nə, bara-ba? Nə də tətə yi ləzoni yiri

† 13:51 13.51 Ba yáá fwa ku nətu të, ba ma biri Zwifə-ba də, ba nə viga të, ba banyıtu tə cən wá mé ba yuu wa. * 14:12 14.12 *Gərekə-ba con, Zeizə nə ya ba yta tə yuu tíú, yá Erəmesə də ga yi tə tótònú. † 14:14 14.14 Ba nə kəri† ba ganən të, ku pià ku biri, ba piúə nə cügə zənzən.

nədu, ndə á dē nē. Yá kú ya suywáńú tē, nē kàrì nē bɪrɪ aba, sē á dɔgɔ wɔńwanɔ tē, sē á lwáń á pubɔŋa tē, á bà Yɪ tē, ɔ nē wulə mɪ wa, con, ɔ mù Yɪ tē nē fwa lanworu dē tɪa, dē mɔv tē, dē wɪən tē mama, tē nē wulə kú wa. ¹⁶ Bɪna dē bɪna tē nē lē, Yɪ yá dwié tē lɔv mama wa, ba nē tà *Zwifə-ba, sē ba tɔn ba fɪra. ¹⁷ Dē kú nɔtv mama ɔ tē bɪrɪ ɔ tián, ɔ ga fwa zənɪ, kú twá dē, ɔ nē pɪn dwá naŋa yɪ nē, ka nì ka pɪn á ce, dē kú máńá nē yí. ɔ pɪn aba wodiu kú yí aba, ɔ ga sú aba dē pupwən». ¹⁸ Dē ba nē swɪn nɔtv tē mama, kú tē wá mwálí yɪn, sē ba ma wání, ba cì lalɔv tē nē, kú dān ká fwa jonɪ kú pa ba.

¹⁹ Zwifə-ba yun tián tē nan Antɔswə dē Yikoniomə ba bà. Ba gɪgarɪ lalɔv tē, ba ga dɪl Polə dē kapana. Ba bɪn dē, ɔ tɪga, ba tɪrɪ wá, ba ja nan tɪfarɔ tē nii nē. ²⁰ Yá karbɪa tē nē twi, ba kun ɔ nē tē pɪn Polə pɪi ɔ zàn, ɔ zɔ tɪv tē wa. Kú tɪa tē nē pɔrɪ, ɔ mù dē Barənabasə vɛli Derəbe.

²¹ Máńá tē, ba nē wání ba kàrì suywáńú tē kú tɪfarɔ tɛntə wa, ba ga pa là zənzən jì Zwezi karbɪa ba pɪi ba va Lisətərə. Ba zàn lá ba va Yikoniomə, ba zàn Yikoniomə, ba va Antɔswə. ²² Tɪv mama wa, ba daŋa karbɪa tē waa, ba swɪn, sē ba zɪgɪ dián, ba nē ken ba waa Zwezi nē tē yuu wa. Ba bɪrɪ dē, kú mē, sē nē twá càn dē càn wa, sē nē ma wání nē zɔ Yɪ pàrɪ tē wa. ²³ *Kərisə là púlí mama wa nē, ba kúrɪ *nəkwɪna. Ba dān yáa jun Yɪ ba vwə ba nii. Kú kwa nē, ba yáa tɪ ba, ba pa *Yuu-Tiu nē, ba nē ken ba waa ɔ nē.

²⁴ Kú kwa nē, ba ben Pisidi nagwanaa tē, ba va ba yí Panfili nagwanaa tē wa. ²⁵ Ba pɪn Pərəgə tián nì Yɪ sɔgɔ tē. Kú kwa nē, ba lē ba va Atali. ²⁶ Ba zɪgɪ lá nē, ba tɪ níá yuu hori, ba va Antɔswə con bwálí tē nē, ba nē nan. Mē kú bwálí tɛntə nē, ba ken ba Yɪ pubwanɔ tē wa, tɔtɔŋɪ tē yɪrɪ, ba nē vɛli ba tɔn.

²⁷ Máńá tē, ba nē yí Antɔswə, ba bon Kərisə là púlí tē, ba kun duən nē. Ba dān ga tún won tē mama, Yɪ nē twá dē ba ɔ ma tɔn. Ba tē swɪn dē, Yɪ pɪn cwəŋə là tē, ba nē tà Zwifə-ba nē, sē ba dē kə ba waa Zwezi nē. ²⁸ Ba yɪn lá nē, ba dání zənzən, ba mù dē Zwifə-ba karbɪa tē.

15

Zwerizalemə Kərisə là púlí tē yoo

(Galasi tián 2.1-9)

¹ Bara duən nan Zwide nagwanaa tē wa, ba bà Antɔswə, ba kàrì kàrà kú tē, ba bɪrɪ là tē, ba nē yɪ nubɪa *Kərisə yɪrɪ tē, ba wú: «Dē á mù bara tē nē wá *goŋi aba, ndə Yɪ *nii tē, ɔ nē pɪn *Moyizə nē, nē bɪrɪ nɔtv tē, Yɪ bá jon aba á cɔna tē wa». ² Kú zɪn tótúná nəfarɔ ba dē Polə dē Barənabasə tətəŋi wa. Kú pɪn Polə dē Barənabasə, dē ba là duən kə sírɪ, sē ba va *Zwerizalemə, Zwezi-Kərisə *tɔntɔna tē, dē Kərisə là púlí yáa tián tē con, sē ba lɪ kú yoo tɛntə yáa.

³ Ba là tɛntə, Kərisə là púlí tē nē ken cwəŋə tē wa, vɛli ba lē Fenisi nagwanaa, ba lē Samari nagwanaa. Cwəŋə tē wa, ba tē swɪn Kərisə là tē con nɔtv là tē, ba nē tà *Zwifə-ba tē, nē lwáń ba pubɔŋa, ba bà Yɪ con. Yá kú yoo tɛntə yá ga pɪn, là tē mama, ba nē yɪ nubɪa Kərisə yɪrɪ, jə pupwən zənzən. ⁴ Ba nē yí Zwerizalemə, Kərisə là púlí tē sēe ba jon Zwezi-Kərisə tɔntɔna tē, dē Kərisə là púlí yáa tián tē. Yá ba dān ga twarɪ won tē mama, Yɪ nē twá dē ba, ɔ ma fwa. ⁵ *Farɪzɪan-ba púlí tē wa là

duen, ba de ne ya ken waa Zwezi ne, dan zan ba wu, ku me, se ba ya gonji ba bara te, ya ba ga kalu ba, se ba zili Yu nii te, u ne pin Moyize ne.

⁶ Tuntuna te de Keri se la puli ya ti an te kun duen ne, se ba balu ku yoo tent e. ⁷ Tutuna nefaru kwa ne, Piyere zan, u wu: «A nubia-ba, a de tete ye de, Yu kuri ne a tetenji wa, tenten duan te ne, se la te, ba ne ta Zwif e-ba te, ni Yu suwaju te a nii wa, se ba ke ba waa Zwezi ne. ⁸ Yu te, u ne ye de ba waa te, pin ba u *Siju te, u ne pin ne de ne, se u ma biri de, ba de yi u mu la, nde ne de ne yi u mu la netu. ⁹ Yu wa pwia ken ne mu de ba pwere wa. U sin ba bicani te, se te ya nepon u ya con, ba ne ken ba waa Zwezi ne yu. ¹⁰ A pia, se a ke zulu Zwezi karbia te ne, ne nubara-ba te de tete ne wa ku wani ba zin. Beee ne pin, a pia Yu nii ne? ¹¹ Ne ye de, *Yuu-Tiu Zwezi pubwanu te jon ba ba cuna wa, nde ne de tete ne».

¹² Lalbu te mama pue ku nii, ya ba ga cuga Pole de Barenabase, ba ne twari Yu dian mumun te, de yomlan te, Yu ne twa de ba, u tun la te, ba ne ta Zwif e-ba, con.

(Rom e ti an 15.8-12; Kolos e ti an 2.11-17; Galasi ti an 5.1-6; Totunan 21.25)

¹³ Manja te, ba ne swin ba zwee, Zwake dan swin, u wu: «A nubia-ba, a cuga a con. ¹⁴ Simon tun netu te mama, Yu ne di ya, u kuri la te, ba ne ta Zwif e-ba te la, se ba ya u mu la. ¹⁵ Ku sugu tent e de Yu nii *sundana te de ga veli duen ne zeni. Ku ne pupuni Yu sagi te wa, ku wu:

¹⁶ «Ku mu tent e kwa ne, a wa pii, a ba a zin piu *David e diboo te, ku ya ne tua. A wa pii a luwa ku bere kikanan te, a zigi yu ne. ¹⁷ Ku wa pa lezoni te giganu te pia Yuu-Tiu, ba mu de dwie te mama, te ne ta Zwif e-ba, a ne wa pa a yu* te ba. Yuu-Tiu ne swin ku, u mu ne fwa wien te mama. ¹⁸ U mu ne pin, ba lware te yien tent e, halu ku manja ne, ba yige!»

¹⁹ Ku mu ne pin, a de ya sw e, se ne dan ka ke wwalu la te ne, ba ne ta Zwif e-ba, ba ne lwan ba pubu ja, ba ba Yu con. ²⁰ A dan ne pia, se ne pupuni ba ne, ne pa ba nii, se ba ci ba ti an ne de yien te te: Ba dan ka de naju te, ba ne gua wonwanu ne. Se ba dan ka cwari de duen, ba dan ka de wotigu naju. Ba dan ka de jana. ²¹ Manja don wa, ku ne dani zenzan, la yu tifar u mama wa, ba ne kari Yu nii te, u ne pin Moyize ne, sagi te, ba biri Zwif e-ba *jere dii te wa ba *sie dun mama ne».

²² Zwezi-Keri se tuntuna te, de Keri se la puli ya ti an te, de Keri se la puli te mama dan bun de, ku me, se ba kuri ba waa la duen, se ba tun ba mu de Pole de Barenabase Antuswe ne. Ku mu ne yi Zwid e, u yu don ne yi Bar esabase de Silase. Ba bele te ya yi ya ti an, ba ne je dun la te, ba ne yi nubia Keri se yu, te tetenji wa. ²³ Ba dan pin ba sagi ku te, ba ne pupuni ku wa, ba wu:

«Ne mu Zwezi tuntuna te, de Keri se la puli ya ti an te, ne ne yi nubia Keri se yu, ne pupuni sagi ku te, ne pin a mu la te ne, a ne ta Zwif e-ba, a wule Antuswe ne, Siri nagwana te wa, de Silisi luu nii te wa. Ne joni aba. ²⁴ Ne ni de, la nan ne con, ba ja suran duen ba ba a con, ba ma gugure aba ba cugu a pue ne. Ya ku netu te ga ta ne mu

* 15:17 15.17 Ku netu te biri de, ba yi Yu nyien.

nə pɪn kʊ cwəŋə. ²⁵ Nə mama ken nii nədu, nə ga bɪn nə na də, kʊ zɪən, sə nə kúrí bara nə tɪn ba mù də nə nubizəŋə Barənabasə də Polə á con. ²⁶ Polə də Barənabasə tɛntə dɔɡv ba mɪ Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə yɪrɪ. ²⁷ Nə dǎn tɪŋa Zwidə də Silasə, sə ba swɪn á con kʊ tɛ, nə nə púpúní tɛ yuu wa. ²⁸ Yɪ-Sɪŋu tɛ də nə tətə nə bɪn nə na də, kʊ mɛ, sə nə dǎn ká kə zɪla yirə duən á yuu wa, də kʊ nə tà yìèn tɛ tɛ, tɛ mù yoo nə cà. ²⁹ Tɛ mù nə yɪ: Á dǎnà ká dé nǎŋú tɛ, ba nə gva wɔŋwanɔ nə! Á dǎnà ká dé jana, nə à yəó vǎná, tɛ nə tɪga nǎŋú! Á dǎnà ká cwàri də duən! Á nə cìgà á tiàn nə də tɛ yìèn tɛntə, də á fwa zəni. Yɪ nə wá ya də aba!»

(Efezə tiàn 2.17-19; 1 Piyerə 4.10-11)

³⁰ Ba yá lià tɛ, ba də ga va Antuswə. Ba nə yí lá ba bon lalɔv tɛ, ba kə duən nə, ba ga tɪ sagɪ tɛ, ba pa ba. ³¹ Ba kàri sagɪ tɛ, ba mama ga jwɛ, kʊ nə dǎn ba jìàn tɛ yɪrɪ. ³² Zwidə də Silasə tətə yà yɪ Yɪ nii sùsùná. Ba swɪn kʊ dǎní, sə ba ma kwè lià tɛ, ba nə yɪ ba nubɪa Kərisə yɪrɪ, sə ba ma dǎn ba jìàn. ³³ Ba dǎní mancɪn, kʊ kwa nə, lià tɛ, ba nə yɪ ba nubɪa Kərisə yɪrɪ, pɪn ba cwəŋə, sə ba pii ba va lià tɛ con, ba nə tɪn ba də bɪcǎn sió. ³⁴ [Silasə mù pii v yá də ba.]

³⁵ Polə də Barənabasə mù tɛ fwa dɪan də dɪan Antuswə nə. Ba də lià duən zənzən kàri də ba swɪn Yuu-Tiu sɔɡv tɛ sɔywǎŋú tɛ.

(2 Korəntə tiàn 11.28; Romə tiàn 15.29; Ebərə-ba 13.18)

³⁶ Dɪan bagalɪ nii nə, Polə ma swɪn Barənabasə con, v wú: «Nə pié nə va tɪfaran tɛ mama wa, nə nə swɪn Yuu-Tiu sɔɡv tɛ lá, nə jón nə nubɪa tɛ yɪ nətə». ³⁷ Sə yəó Barənabasə yà pià v ja Zwan, v yɪrɪ don nə yɪ Marəkə, v súrí ba nə. ³⁸ Yá Polə mù yà ba pià, sə Marəkə twá, v nə dí yáá v pii v yá ba Panfili nagwanaa tɛ wa, yá v kúò wà tun də ba tɛ yɪrɪ. ³⁹ Kʊ jigə tótúná nəfarɔv ba pwərə wa, kʊ pa ba pwèe də duən. Barənabasə jɪn Marəkə, v ma kwè v tiàn, ba ga tɪ níá yuu bori ba va Swipərəə nagwanaa. ⁴⁰ Polə kúrí Silasə, lià tɛ, ba nə yɪ ba nubɪa Kərisə yɪrɪ, tɛ ga tɪ ba, ba kə Yɪ pubwanɔv tɛ wa, ba də ga víí. ⁴¹ V vèli v jijiri Siri nagwanaa də Silisi lɔv nii tɛ wa, v dǎŋa Kərisə lià púló tɛ jìàn.

16

Timote kwé Polə də Silasə

(Romə tiàn 16.21; Filipə tiàn 2.19-22; Galasi tiàn 4.13-15)

¹ Polə vèli Derəbe, v le v va Lisətərə. Liù don yà wulə lá nə, v nə yɪ Zwezi karbiu, v yɪrɪ nə yɪ Timote. V nuu yɪ *Zwifə, v də nə ken v waa Zwezi nə. Yá v nyina də yɪ *Gərəkə. ² Lià tɛ, ba nə yɪ nubɪa *Kərisə yɪrɪ, Lisətərə nə də Yikoniomə nə, yà swɪn v yozəŋə tɛ yoo. Polə yà ken sírí, sə v ja wá, v kə v con. ³ V dǎn ma *gɔŋi wá Zwifə-ba yɪrɪ, ba nə wulə tɛ nagwanɛɛ tɛntə wa. Lià tɛ mama yà yəó də, v nyina tɛ yɪ Gərəkə. ⁴⁻⁵ Tɪfaran tɛ wa, ba nə twá ba le, ba yáá swɪn kʊ tɛ, Zwezi-Kərisə *tɔntuna tɛ, də Kərisə lià púlí yáá tiàn tɛ nə swɪn ba tún *Zwerizalemə nə. Ba swɪn ba con, sə ba zilí tɛ nii. Kərisə lià púló tɛ dǎn kwen tɛ na dɪàn, sə ba ma kwen ba kə ba waa Zwezi nə, yá ba ga súrí dɪn mama.

⁶ Yɪ-*Sɪŋu tɛ cìgà ba nə, ba dǎn ká swɪn Yɪ sɔɡv tɛ Azi nagwanaa tɛ wa. Ba dǎn ma twá Fərizwi də Galasi nagwanɛɛ tɛ wa ba le. ⁷ Mǎŋá tɛ, ba nə vèli, ba le Misi nagwanaa tɛ, ba yà ken sírí, sə ba va Bitini

nagwanaa. Zwezi Siŋu tē ma vɪ kʊ ba con. ⁸ Ba dān ma twá Misi nagwanaa tē wa, ba va Tərowasē. ⁹ Tɪtɪn nē, Yɪ pɪn Polē na yoo v dwtan wa. U nɪ Masedwanē nagwanaa tē wa bɛɛ don dē v zɪga, v dān ga lōrɪ wá, v wú: «Báá Masedwanē, n san nēba!» ¹⁰ Kʊ m̀̀ yoo tēntē pɪn, nē va Masedwanē nē ga yēé dē, kʊ yɪ Yɪ nē pɪn nɪi nēba, sē nē ja sʊywáŋʊ tē, nē va nē bɪrɪ ba.

(Matíə 18.20; Zwan 6.44-45; Matíə 13.23)

¹¹ Nē tɪ níá yuu bori Tərowasē nē, nē te mənē mənē nē va Samotərasē nagwanaa tē wa. Kʊ tɪa nē pʊrɪ, nē lɛ nē va Neyapolisē. ¹² Nē zɪɪ lá, nē va Filipē. Filipē yɪ Masedwanē nagwanaa tē wa tɪfarʊ, kʊ nē dwē tē mama, kʊ nē yɪ *Romə-ba pàrɪ, tɪv. Nē yɪn kʊ tɪfarʊ tēntē wa, ndē dɪan bagalɪ nē. ¹³ Zwifə-ba *sié dɪn nē yí, nē nan nē yá tɪfarʊ tē, nē va nacwəŋə don nɪi nē. Nē b́n dē, bwálɪ tēntē wá ya yɪjɪnɪ bwálɪ. Nē jəŋ tɪa, nē dān swɪn dē kana, ba yá nē kun lá nē. ¹⁴ Kan don yɪn lá, v yɪrɪ nē yɪ Lidi. U yɪ Tiyatirē tíú. U yá yoli gansɪan mwin. Kan tēntē yá zilí Yɪ fuən. U dān yá cɔga sɔgʊ tē. *Yuu-Tiu śrɪ v yá, sē v zùrɪ v yɪra dē kʊ tē, Polē nē swɪn tē. ¹⁵ Yá ba ləgə kan tēntē dē v diè là níá wa, kʊ twá dē Zwezi-Kərisē yɪrɪ tē. Kʊ kwa nē, v dān lōrɪ nēba, v wú: «Á nē wàní á b́n dē, á ken á waa Yuu-Tiu nē, á biàn á yá à diè wa». Yá v kálɪ nēba lá nē.

(Totunan 19.23-24; 1 Tesalonikē tían 2.2; 1 Piyerə 4.12-13; Filipē tían 1.12)

¹⁶ Dɪn don nē, nē ma vɛlɪ yɪjɪnɪ bwálɪ nē, nē jérɪ tɔtɔnkana don, v nē jə cɪcɪrē. U yáá swɪn là yìèn, tē nē wá bà. Kʊ m̀̀ nē pɪn, v vʊa tē yá pɪn, là tē, ba nē tɪ wá, yá na wɪən zənzən. ¹⁷ U púé nē m̀̀ dē Polē kwa, dē v bubwɪ, v wú: «Lìà-ba tē yɪ Yɪ tē, v nē wulə tē mɛ yuu wa, t̀̀t̀̀nà. Ba twi, sē ba swɪn ba bɪrɪ nēba cwəŋə, sē Yɪ jon nēba nē cɔna wa». ¹⁸ Kan tē tē pɪɪ v bwé kʊ, dɪan dē dɪan. Polē waa nan kʊ, v dān ma pɪɪ v vəvəri, v swɪn v cɪcɪrē tē con, v wú: «Dē Zwezi-Kərisē yɪrɪ tē, à pɪn mú nɪi, sē n nan kan wá tē waa!» Kʊ máŋá tē tē tē wa, dē tē nan.

¹⁹ U là tē, ba nē tɪ wá, nē lwarɪ dē, ba kúv wàrɪ nywarɪ ba nɪ v yɪra, ba dān jɪn Polē dē Silasē, ba ga van ba, ba ja nan kanporu wa tɪv tē yun tían yáá con. ²⁰ Ba ja ba, ba va là tē, ba nē b̀̀rɪ b̀̀rà yáá con, ba ga swɪn, ba wú: «Lìà-ba tē nē gugurə nē tɪv kʊ tē là tē. Ba yɪ Zwifə-ba tē. ²¹ Yá ba m̀̀ nē kàrɪ nēba kàrà yiri don, kʊ nē wá nēba nɪi pɪn, nē m̀̀ Romə-ba là nē, sē nē sēe, nē à yēé, sē nē fwa». ²² Lalʊv tē nyí kʊ zàn ba zɪga Polē dē Silasē nē. Là tē, ba nē b̀̀rɪ b̀̀rà tē pɪn, ba dí yáá ba ja ba, ba k̀̀rɪ ba ganan tē, ba ga pa nɪi, sē ba mà ba dē kafiran. ²³ Ba nē mà ba, ba zwèe kwa nē, ba ken ba b̀̀n diè wa. Yá ba dān ga pa nɪi liù tē, v nē cì b̀̀n diè tē nē, sē v cì ba nē zəni. ²⁴ Kʊ tíú tēntē dē nē nɪ kʊ nɪi tēntē, ba nē pɪn wá, v dē ken ba b̀̀n diè tē tətəŋɪ diè tē wa. U dān ga kə daran ba nɛ nē.

²⁵ Máŋá tē tɪa nē pwèe ka t̀̀rà, Polē dē Silasē wulə ba j̀̀nɪ Yɪ dē ba nuŋə Yɪ gwaran tē. Yá b̀̀n diè là tē ga cɔga ba. ²⁶ Naa nədʊ dē tɪa tē lulugu zənzən, kʊ pa b̀̀n diè tē dəkʊu tē mama sʊsɔgʊ. Kʊ máŋá tēntē tətē wa, mimìən tē mama śrɪ, yá b̀̀n diè là tē mama banzala tē k̀̀rɪ. ²⁷ B̀̀n diè cɪrú tē nē ẁ̀rɪ, v zàn dwtan wa, v ga na mimìən tē, dē tē śrɪ, v van lagʊrɪ s̀̀v v c̀̀rɪ, sē v ma gʊ v tíàn. U yá buŋa dē, b̀̀n diè là tē mama nan ba dəri ba jén. ²⁸ Polē dān ma bubwɪ dē kofarɪ, v wú: «Dàn ká fwa lwanɪ nədʊ mama n yɪra, nē mama wulə yəbə». ²⁹ B̀̀n diè nəcɪrʊ

tə dān lɔ̀rɪ mən, ɔ ga bɪbarɪ ɔ zɔ, ɔ tɔ Polə də Silasə yáá con də ɔ vɪvaga. ³⁰ Kɔ kwa nə, ɔ jɪn ba ɔ ja nan kàrá wa, ɔ ga swɪn, ɔ wú: «Yun tián-ba, bɛɛɛə nə à mɛ, sɛ à fwa, sɛ Yɪ jon nə à cuna tɛ wa?» ³¹ Ba ma le wá, ba wú: «Kɛ n waa Yuu-Tiu Zwezi nə, yá Yɪ wá jon n də n diè lià á cuna wa». ³² Yá ba dān swɪn Yuu-Tiu sɔgɔ tɛ, ba bɪrɪ ɔ mù də lià tɛ mama, ba nə wulə ɔ diè wa.

³³ Kɔ máǰá tɛntə wa, tɪtɪn tɛ nə, ɔ lɪ ba, ɔ kə ɔ con, ɔ ga sɪn ba yɪra nɔran tɛ. Kɔ kwa nə, lala də ba ləgə ɔ mù də ɔ diè lià níá wa, kɔ twá də Yɪ yɪrɪ tɛ. ³⁴ U pɪn, ba zɔ ɔ diè, ɔ ga pa ba fwa wodiu ba pa ba, ba dɔ. Yá ɔ mù də ɔ diè lià mama fwa pupwən, də ba nə wánɪ ba kə ba waa Yɪ nə.

(*Tɔtɔnan 22.25-29; Filipə tián 1.27-30*)

³⁵ Tɪa nə pɔrɪ, lià tɛ, ba nə bɪrɪ bɪrà tɛ, tɪn lià, sɛ ba swɪn bān diè nɛcɪrɔ tɛ con, ba wú: «Dugɔ lià bələ tɛntə». ³⁶ Bān diè nɛcɪrɔ tɛ twi, ɔ swɪn kɔ, ɔ bɪrɪ Polə nə, ɔ wú: «Lià tɛ, ba nə bɪrɪ bɪrà tɛ, tɪn ba swɪn, sɛ à dugɔ aba. Á naŋa síun nə, á vii də bɪcan síé». ³⁷ Polə dān swɪn lià tɛ, ba nə tɪn tɛ con, ɔ wú: «Ba mà nəba lià yáá con, ba ga wà nə bɪrà bɪrɪ də. Nə mù lià tɛ, nə nə ya Romə-ba lià, yá ba ga kə nəba bān diè tɛ wa. Yá síun nə, ba dān pià ba sègè ba lɪ nəba ba dugɔ. Abada, kɔ wàrɪ! Ba tɛtɛ biàn, ba lɪ nəba!» ³⁸ Lià tɛ, ba nə jɪn tɪŋa tɛ, ba bà tɛ pií ba va ba swɪn tɛ sɪràn tɛntə, ba bɪrɪ lià tɛ, ba nə bɪrɪ bɪrà tɛ nə. Fən zɔa ba, də ba nə nì də, Polə də Silasə yɪ Romə-ba* lià. ³⁹ Ba dān twi, ba kori ba, ba lɪ ba dugɔ, ba ga lɔ̀rɪ ba, sɛ ba nan ba tɪv tɛ wa. ⁴⁰ Máǰá tɛ, Polə də Silasə nə nan bān diè tɛ wa, ba vɛli Lidi diè. Ba nɪ lià tɛ, ba nə yɪ ba nubɪa Kərisə yɪrɪ, ba ga kwé ba. Kɔ kwa nə, ba vii.

17

Polə də Silasə wulə Tesalonikə nə

(*1 Tesalonikə tián 1.4-7; 2.11-16; Filipə tián 4.16; Zwan 15.19-21, 25;*

16.2-3)

¹ Polə də Silasə twá Anfipolisə də Apoloni, ba kɛɛn ba va Tesalonikə. *Zwifə-ba yà jə *jórɔ diè lá nə. ² Polə zɔa ka wa, ndə kɔ nə yɪ ɔ yofwamɪvɪn nə. U fwa Zwifə-ba *síé dɪan tɛ batwa, ɔ mù də ba ma swɪn də duən Yɪ sagɪ tɛ yoo yuu wa. ³ U yáá gwin Yɪ sagɪ sɪràn tɛ dɛn, ɔ bɪrɪ ba də, *Kərisə yà mɛ, sɛ ɔ dɔ cən, sɛ ɔ pií ɔ bwin ɔ nan tɪgə wa. Polə swɪn, ɔ wú: «D mù Zwezi tɛ, à nə swɪn ɔ yoo à bɪrɪ aba, nə yɪ Kərisə». ⁴ Sɔgɔ tɛ zɔa ba wa lià duən, ba ga nan ba súrɪ Polə də Silasə nə, kɔ súrɪ lalɔv nə, ba nə yɪ *Gərekə-ba, yá ba ga zilí Yɪ, də kana duən, ba də nə jə dun kana wa.

⁵ Yá Zwifə-ba yáá tián kúv zàn də wɔgɔwɔ, ba ja bara duən, ba nə yɪ lɛzwənyanan lalɔv tɛ wa, ba ma zɪn lià tɛ lɪŋa, ba ga gugurə tɪv tɛ. Ba vɛli ba kun Zwason diè yáá, sɛ ba pià Polə də Silasə, ba ja bà lalɔv tɛ yáá con. ⁶ Ba vɛli ba wà ba nɪ, ba dān pií ba van Zwason, də lià duən də, ba nə yɪ ɔ nubɪa Kərisə yɪrɪ, ba ja bà tɪv tián tɛ yáá con, də ba bubwi, ba wú: «Lià tɛ, ba nə gugurə nə tɪa yuu lià tɛ mama twi yəbə. ⁷ Yá kɔ ya Zwason nə sɛɛ ɔ jon ba ɔ diè wa. Ba mù lià tɛntə mama tɔtɔnɛɛ də yɪ

* **16:38** 16.38 Yièn tɛ, ba nə ba Romə-ba yɪra tɪŋa: Ba nə wà ɔ bɪrà bɪrɪ, ba ba wá vwe də banzala, ba ga ba wá mà də kast. Ba ba wá pɛ dagarɔ yuu wa. Ba nə wulə ba bɪrɪ ɔ bɪrà, ɔ wáá ɔ bonɔ ɔ kəni Romə-ba piú nəfarɔ tɛ nə, sɛ ɔ mù nə bɪrɪ bɪrà tɛ.

tə zɪgə *Romə-ba piú nəfaru tə nii yìèn tə nə. Ba ga tə swìn də, piú don wulə, ɔ yiri nə yi Zwezi». ⁸ Tə sùràn təntə gugurə lalɔɔ tə də tuv tián tə. ⁹ Kɔ mù nə pin, Zwason də ba duən tə ŋwín vwinən, ba pa tuv tián tə nə, sə ba dàń ma zigi lá, ba dugɔ ba.

Polə də Silasə wulə Bere nə

(1 Tesalonikə tián 5.21)

¹⁰ Tia nə twi, ka yi máńá tə wa, là tə, ba nə yi Polə də Silasə nubia *Kərisə yiri tə, li ba, ba pa ba va Bere. Máńá tə, ba vəli ba yí lá, ba vəli *Zwifə-ba *jéré diè tə wa. ¹¹ Ba mù Bere tián tə yà ken ba sírí, sə ba cugɔ Yu sugɔ tə ba doni Tesalonikə tián tə. Ba sèe Yu sugɔ tə də yawala zənzən. Ba yàá bèeé Yu sagi tə diin mama, sə ba jón kɔ tə, Polə nə swìn, tə yi cigá, naaa. ¹² Ba là zənzən ken ba waa Zwezi nə. Kɔ súrí *Gərekə-ba wa kana zənzən, ba nə ja dun kana wa, də bara zənzən də ken ba waa Zwezi nə. ¹³ Yá Tesalonikə Zwifə-ba yáá tián tə nə lwarɔ də, Polə wulə ɔ swìn Yu sugɔ tə, ɔ biri Bere tián tə nə. Ba twi, ba zìn ba là tə lɔɔ, ba ga gugurə lalɔɔ tə Bere də nə. ¹⁴ Là tə, ba nə yi Polə nubia Kərisə yiri, ma pa, Polə va muv tə vàn nə lala, ba ga yá Silasə də Timote mù Bere nə. ¹⁵ Là tə, ba nə kwé Polə tə, ja wá ba va wuuu, ba yí Atenə. Ba mé lá nə ba pií ba vii də Polə tɔɔɔ, sə tə pa Silasə də Timote nə, sə ba bà lala, ba yi wá.

Won tə, Polə nə kúv fwa Atenə wa

(Totunan 14.14-17; 26.17-20; 1 Korəntə tián 1.18-25)

¹⁶ Máńá tə, Polə nə dàńì Silasə də Timote Atenə wa, ɔ piú cùgù zənzən də nətu, ɔ nə na tuv tə də kɔ súé də worwanan. ¹⁷ U mù də *Zwifə-ba də là tə, ba nə zilí Yu tə, dàń yà ve duən nə *jéré diè tə wa. Diin mama, ɔ yàá vəli kanporu tə wa, ɔ ve də là tə, ɔ nə yàá na lá nə. ¹⁸ Yipɔrɔnyina duən yin lá nə, ba də nə swə ka pià yənu zənzən. Ba duən yà yi yipɔrɔnyina, ba nə boŋə ba <Epikurian-ba* >, ba duən də ga yi yipɔrɔnyina <Sətoyisian-ba* >. Ba duən swìn, ba wú: «Bèeèe nə kunkun sùsùndə wá tə pià, sə ɔ swìn?» Ba duən də kúv swìn, ba wú: «U yi ndə liù tə, ɔ nə swìn yia duən yoo, nə nə yèrì tə yoo». Kɔ wáá nətu kɔ yanɔ, ɔ swìn Zwezi sɔywájú tə. U ma swìn ka pií ka bwìn ka nan də yoo.

¹⁹⁻²⁰ Ba dàń ma ja wá, ba ja va bwálí don, ba nə yàá jérí duən, kɔ bwálí tə nə. Ba boŋə kɔ Arɔpazə. Ba dàń ga swìn ɔ con, ba wú: «N pa nə nəń yodbra nə zɔɔn wa. Yá nə dàń pià, sə nə lwarɔ tə dèń. Kɔ mù nə pin, nə pià, sə n twarɔ kərə nəduɔn tə nɛɛ n biri nəba». ²¹ Atenə tián də vərə yà nə wulə duən nə. Ba me totunan yà nə yi, yodɔn ka cugɔ də yodɔn ka swìn, ka biri là nə cici.

²²⁻²³ Polə nyí ɔ zàn yu nə Arɔpazə tə wa, ɔ ga swìn, ɔ wú: «Atenə tián-ba, à nə twá á tuv tə wa, à jiri à nɔ wiən tə, á nə ŋwanɔ tə nə. À nɔ *jonji bwálí don, á nə lwə, á púpúní kɔ yuu wa, á wú: <Kɔ yi yu tə, á nə yèrì nyiən>. Kɔ mù nə pin, á dí yáá á yi là tə, á nə bwɔ wiən zənzən nə. Kɔ yi won tə, á nə jùná kɔ, á ga yèrì kɔ. Mə kɔ mù nə à pià, sə à swìn á con. ²⁴ Yu tə, ɔ nə fwa tta tə də wiən tə mama, tə nə wulə ka wa, ɔ mù yi lanworu də tia me *Yuu-Tiu. U mù Yu təntə ba dii tə, ləzoni jiàn nə

* **17:18** 17.18 Epikurian-ba yi *Gərekə-ba yənu tíú don, ba nə boŋə Epikure, karɔɔ. † **17:18** 17.18 Sətoyisian-ba yi Gərekə-ba yənu tíú don, ba nə boŋə Zenon, karɔɔ.

lwè, wa yanı. ²⁵ U ga kúú ba pià, sè ləzoni jìàn tun wiən, tə pa v mù Yıı nə. Ku dân ká nyın ndə v pià, sè ləzoni san wá də won mama. U mù nə pın mıı də sını, də wiən tə mama ləzoni tə mama nə. ²⁶ U mù nə twá də bɛɛ nədɔ nə, v ma pa ləzoni pùli ba wulə tia tə yuu mama wa. U mù nə tún máńá, v pa dwíí mama nə, v ga fwa ba nagwanɛɛ tə sısɔwıan v pa ba. ²⁷ U fwa ku nətɔ tə, sè ləzoni ma wání ba tıte, ba ma pià v mù Yıı ba na. Yıı ga ba ńúná də nə liú mama. ²⁸ U mù con, nə nə ja mıı, nə ga wáá nə Ƴıra wa nə dwanı. U mù nə pın, nə wulə. Á də tətə wa gwɛɛ duən swın ku, ba wú: «Nə də Ƴı v dwíí tə wa lià». ²⁹ Nə dân nə Ƴı Yıı dwíí tə bıa, nə kúú wá mɛ, sə nə búń də, Yıı wáá v nyın ndə síán nə, nə à yèé ndə cııta nə, nə à yèé ndə kapan nə, ləzoni nə sarı də ba tɛntıan pubɔɲa. ³⁰ Yıı yà ba ləzoni tə ləyəri tə máńá tə Ƴwàńá, sə v kə ba càn wa. Síún nə, Yıı dân pın nii ləzoni tə mama nə bwala tə mama nə, sə ba vɔvəri kwa, ba ma sá ba cııa. ³¹ Yıı kúrí dıın v tún, v ga li liú, sə v twá ku tíú nə, v ma bɔ̀rı tia yuu lià tə mama bɔ̀rà, v cígá tə wa. Ku mù liú tɛntə, v nə kúrí tə, v pın ku tíú piı v bwin, v nan tıga wa, sə ku pa, lià tə mama lwarı də, ku Ƴı cígá».

³² Máńá tə, ba nə ni də Polə swın, ka piı ka bwin ka nan tıga wa yoo, ba duən dí bıyırı v yuu wa, ba duən tə ga swın, ba wú: «Nə tə dânı mú dıın don nə, ku yoo tɛntə yuu wa». ³³ Nətɔ nə ku Ƴıı, Polə dân ma nan ba tətəɲı wa. ³⁴ Də ku nətɔ tə mama, bara duən tə vwə ba tiàn Polə nə, ba ga kə ba waa Zwezi nə. Ba wa liú don Ƴıı nə Ƴı Denisə, v nə Ƴı Arıɔpazə tə yáá tíán tə wa liú don, də kan, v Ƴııı nə Ƴı Damarisə, də lià duən də.

18

Polə vəli Korəntə

(1 Korəntə tíán 1.1-9; 2.1-5; 2 Korəntə tíán 11.5-12; 12.12-13)

¹ Ku kwa nə, Polə nan Atenə v va Korəntə. ² U vəli, v Ƴı *Zwifə don lá, v Ƴııı nə Ƴı Akilasə, v nə Ƴı Pon nagwanaa tə wa liú. *Romə-ba piú nəfaru *Kəlodə yà pın nii Zwifə-ba mama nə, sə ba nan Romə wa. Ku mù nə pın, Akilasə də v kan Pərisilə də yà nan Yitalı nagwanaa, ba bà ku máńá tə wa. Polə vwə v tiàn ku bɛɛ tɛntə də v kan tə Ƴıra. ³ Ba mɛ tutɔɲı yà Ƴı won nədɔ, ku mù nə Ƴı gansilə fwàńú. Polə dân ga wulə də ba, v mù də ba tɔɲa də duən. ⁴ Polə yà ve də Zwifə-ba də *Gərəkə-ba *sié dıın mama nə, *jéré diè tə wa, v ma swın də ba, sə v wání ba, v kə v nyiən wa.

⁵ Silasə də Timotə dân nə nan Masedwanə nagwanaa tə wa, ba bà, Polə dân tí v máńá mama, v ma swın sugɔ tə. U swın ku v bırı Zwifə-ba nə, də Zwezi nə Ƴı *Kərisə. ⁶ Zwifə-ba dân zàn ba zıga v nə, ba twın wá. Polə dân ma bıbaga* v ganan kukulu. U ga swın, v wú: «Á tanyııı tə càn wá piı ku tɔ á tətə yuu wa. Ku tà à mù yoo. Yá síún nə à dân wá va lià tə, ba nə tà Zwifə-ba tə, con».

⁷ Polə nan lá nə, v va bɛɛ don diè wa. U Ƴııı nə Ƴı Titıusə Zwısətısə. Ku bɛɛ tɛntə Ƴı liú tə, v nə zilí Yıı zəni. U diè yà wulə jéré diè tə sɔpuni nə.

⁸ Kərisəpısə, v nə Ƴı jéré diè tə yáá tíú, də v diè lià mama, ken ba waa *Yuu-Tıı nə. Korəntə tíán zənzən, ba də nə cugɔ Polə sùràn tə, ken ba waa Zwezi nə, ba ga lə ba níá wa, ku twá də Zwezi-Kərisə Ƴııı.

* 18:6 18.6 Ba yáá fwa ku nətɔ tə, ba ma bırı Zwifə-ba də, ba nə vıga tə, ba tanyııı tə wá mé ba yuu wa.

⁹ Tɪtɪn nɛ Polɛ dwɛɛ, ɔ na Yuu-Tiu, dɛ ɔ swɪn ɔ con, ɔ wu: «Dɛn kɛ pa fɛn ja mɔ! Swɪn, sɛ n dɛn kɛ pɔ n nii! ¹⁰ Ǽ jɛ lalɔv tɪfarɔ kv tɛ wa. Ǽ wulɛ dɛ mɔ, yɛ liɔ mama ba zɪn ɔ jɪɛn, sɛ ɔ ma fwa mɔ lwanɔ». ¹¹ Polɛ yɪn lɛ nɛ, bɪnɔ dɛ cɛnɪ bardɔ, ɔ ma kɛrɪ Yɪ sugɔ tɛ ba tɛtɛpɪ wa.

¹² Kv mɛnɛ tɛ wa, dɛ Galion nɛ yɪ Akayi nagwanaa tɛ yɛ tɪu, pɪɔ nɛfarɔ tɛ nɛ lɪ ɔ tɪn. Zwifɛ-ba yɛ tɪɛn ken nii nɛɔɔ, ba ja Polɛ ba ja va yɛ tɪɛn tɛ, ba nɛ bɔrɪ bɔrɪ tɛ, pɔlɪ tɛ yɛ tɪu. ¹³ Ba ga swɪn, ba wu: «Kv bɛɛ wɛ tɛ yɪ ɔ wulɛ ɔ yigɛ liɛ tɛ, sɛ ɔ pa ba bɔ Yɪ nɛ yɪrɪ don kv, dɛ nɛ Yɪ *nii tɛ, ɔ nɛ pɪn *Moyizɛ nɛ tɛ, nɛ zɪga duɛn nɛ». ¹⁴ Polɛ nɛ pɪɛ, sɛ ɔ sɪrɪ ɔ nii ɔ swɪn, dɛ Galion lɛ Zwifɛ-ba, ɔ wu: «Kv yɛ nɛ yɪ kɔnkɔn wɪɛn, nɛ Ǽ yɛɛ yokɔkwɪɔn nɛ ɔ fwa, Ǽ yɛ wɛ tɪ mɛnɛ, Ǽ ma cɔgɔ Ǽ mɔ Zwifɛ-ba sɔrɛn tɛ ndɛ cigɛ nɛ. ¹⁵ Kv nɛtɛn tɛ dɛn nɛ yɪ Ǽ tɪtɪnɪ duɛn liɛ yɪrɛ, dɛ Ǽ tɛtɛ Yɪ nii tɛ, ɔ nɛ pɪn Moyizɛ nɛ tɛ, dɛ Ǽ kɛrɛ tɛ yuu wa, kv mɔ tɛ Ǽ yɛ tɪu. Ǽ ba pɪɛ, sɛ Ǽ bɔrɪ kv bɔrɛ». ¹⁶ Galion nɛ swɪn kv nɛtɛ tɛ, ɔ zwɛɛ ɔ dɔgɔ ba, sɛ ba nan liɛ tɛ, ba nɛ bɔrɪ bɔrɛ pɔlɪ tɛ yɛ tɪu. ¹⁷ Ba mama dɛn jɪn Sosɛtɛnɛ, ɔ nɛ yɪ jɛrɛ diɛ tɛ yɛ tɪu, ba wulɛ ba mɔ wɛ liɛ tɛ, ba nɛ bɔrɪ bɔrɛ tɛ pɔlɪ tɛ yɛ tɪu. Yɛ Galion tɛ nɛ wɛ pa, kv yoo yɛ wɛ.

Polɛ kɔɔ pɪɪ ɔ va Antɔswɛ

(Totunan 21.23-26; 20.16)

¹⁸ Polɛ dɛnɪ Korɛntɛ nɛ zɛnɪ. Kv kwa nɛ, ɔ kɔɔ lɔrɪ cwɛnɛ liɛ tɛ con, ba nɛ yɪ ɔ nubɪa *Kɛrɪsɛ yɪrɪ, ɔ ga tɪ nɪɛ yuu bɔrɪ, ɔ mɔ dɛ Pɛrɪsilɛ dɛ Akilasɛ, ba dɛnɪ ma vɛlɪ Siri nagwanaa. Polɛ yɛ fwa kv mɔ nɛ pɪn, ɔ yɛ pɪn ba gɪɛn ɔ yukɔran† tɛ, Sankɛrɛ nɛ, kv mɛnɛ tɛ wa. ¹⁹ Ba vɛlɪ ba yɪ Efɛzɛ nɛ, Polɛ ma yɛ ɔ twaduɛn tɛ lɛ nɛ, yɛ ɔ ga zv *Zwifɛ-ba *jɛrɛ diɛ tɛ wa, ɔ vɔrɪ dɛ ba. ²⁰ Zwifɛ-ba lɔrɪ wɛ, sɛ ɔ ya dɛ ba mɛnɛ mancɔn wa. Yɛ Polɛ wɛ kv sɛɛ. ²¹ ɔ lɔrɪ cwɛnɛ ba con, ɔ ga swɪn, ɔ wu: [«Yoo nɛɔɔ nɛ Ǽ pɪɛ, kv mɔ nɛ yɪ, sɛ Ǽ fwa cɛnɛ tɛ, ka nɛ bɪɛn tɛ *Zwerizalɛmɛ wa.] Ǽ tɛ wɛ pɪɪ Ǽ bɛ Ǽ con, dɛ Yɪ nɛ swɛ kv». ɔ dɛnɪ ga tɪ nɪɛ yuu bɔrɪ Efɛzɛ nɛ, ɔ wɪɪ. ²² ɔ vɛlɪ ɔ twɛ Sezarɛ nɛ, ɔ jɪn Kɛrɪsɛ liɛ pɔlɪ tɛ, ɔ ga lɛ ɔ va ɔ cɔ Antɔswɛ nɛ.

Apɔlɔsɛ yanɔ tɛ, ɔ nɛ yɪ Efɛzɛ dɛ Korɛntɛ nɛ yoo

(Totunan 15.41; 16.4-6; 1 Korɛntɛ tɪɛn 3.4-8)

²³ Polɛ fwa mɛnɛ mancɔn Antɔswɛ nɛ, ɔ ga pɪɪ ɔ va, ɔ jɪjɪrɪ Galasi nagwanaa tɛ wa dɛ Fɛrɪzwi nagwanaa tɛ wa, ɔ ma danɛ Zwezi karbɪa tɛ mama jɪɛn. ²⁴ *Zwifɛ don, ɔ yɪrɪ nɛ yɪ Apɔlɔsɛ, ɔ nɛ ya Alɛkɛzandɛrɪ tɪu, twɪ ɔ yɪ Efɛzɛ. Bɛɛ tɛntɛ yɛɛ sugɔ yɛ tɪu, ɔ ga yɛɛ Yɪ saga tɛ zɛnzɛn. ²⁵ Ba yɛ kɛrɪ wɛ *Yuu-Tiu cwɛnɛ tɛ yoo wa. ɔ yɛ ga jɛ yawala dɛ kv. Apɔlɔsɛ dɛnɪ yɛ swɪn ɔ bɪrɪ dɛ ɔ kɛrɪ, ndɛ nɛtɛ tɛ nɛ, kv nɛ mɛ, Zwezi yoo wa. ɔ yɛ fwa kv nɛtɛ tɛ, ɔ ga yɪ Zwan nɛ lɛgɛ liɛ tɛ nɪɛ wa, kv twɛ dɛ Yɪ yɪrɪ, tɛ cɪcɪ nɛ ɔ yɛɛ. ²⁶ ɔ zɛn ɔ wulɛ ɔ swɪn nɛpɔn nɛpɔn Zwifɛ-ba *jɛrɛ diɛ tɛ wa. Pɛrɪsilɛ dɛ Akilasɛ nɛ cɔgɔ ɔ sɔrɛn tɛ kwa nɛ, ba jɪn wɛ, ba kɛ ba con, yɛ ba ga bɪrɪ wɛ Yɪ cwɛnɛ tɛ dɛ cigɛ mama. ²⁷ Kv kwa nɛ, Apɔlɔsɛ ken ɔ sɪrɪ, sɛ ɔ va Akayi nagwanaa tɛ wa. Liɛ tɛ, ba nɛ yɪ ɔ nubɪa *Kɛrɪsɛ yɪrɪ, tɛ dɛn ɔ jɪɛn, ba ga pɔpɔnɪ sagɪ ba pa Zwezi karbɪa tɛ nɛ, ɔ

† 18:18 18.18 *Zwifɛ-ba con, liɛ duɛn yɛ wulɛ, ba nɛ yɛ fwa Yɪ lɛɛɛ kɛnu yɪlɔrɪ. Kv yɪlɔrɪ tɛntɛ yɛ tɪu, ba yɛ ba yukɔran kv dɛnɪ zɛnzɛn. Ba nɛ pɪɛ, ba fɪnɪ tɛ, ba yɛ fwa Yɪ lɛɛɛ kɛnu yɪlɔrɪ wɪɛn, sɛ ba yoo ma kwen Yɪ yɛ tɪu.

nə yí lá, sə ba ja wá zəni. U nə vɛli ɔ yí lá nə, ɔ san ba tɛ nə, ba nə ken ba waa Zwezi nə zənzən, kɔ twá də Yɛ pubwanɔ tɛ. ²⁸ Kɔ yá yɛ kanporu wa nə, ɔ swɛn Zwifə-ba con də barɪ ɔ birɪ ba nəpon nəpon də, ba tɛlé cwəŋə wa. U tɪ Yɛ saga tɛ, ɔ twá tɛ nə, ɔ ma birɪ də, Zwezi nə yɪ Kərisə.

19

Polə kàrì Efɛzə nə

(Tɔtɔnan 8.14-17; 5.15-16; Romə tìán 15.25-27)

¹ Máná tɛ wa, Apolɔsə nə wulə Korɛntə nə, Polə mù vɛli ɔ twá pɛɛn* tɛ wa, kɔ lɔɔ nii tɛ nagwanɛɛ tɛ wa, ɔ kɛɛn ɔ va Efɛzə. U vɛli, ɔ jórí Zwezi karɔta duɛn. ² U dǎn ma swɛn ba con, ɔ wú: «Yɛ-Sɪŋu tɛ cuə á yuu wa, máná tɛ wa, á nə ken á waa Zwezi nə, naaa?» Ba ma le wá, ba wú: «Nə tà nə wá nì tɛtɛ də, Yɛ-Sɪŋu tɛ yɪ ba pɪn». ³ Polə tɛ kúú pɪí ɔ bwe ba, ɔ wú: «Bɛɛɛ wa nə ba dǎn ləgə aba, kɔ twá də Yɛ yɪrɪ tɛ?» Ba ma kúú le wá, ba wú: «Kɔ ya Zwan† nía liu tɛ». ⁴ Polə dǎn ma kúú swɛn, ɔ wú: «Zwan ləgə lià mama nía wa, kɔ twá də Yɛ yɪrɪ. Kɔ nətu birɪ də, ba mɛ, sə ba vɛvəri ba kwa, ba ma sá ba cɔna, ba bà Yɛ con. U yáá swɛn lalɔɔ tɛ con, ɔ wú, ba kəni ba waa liù tɛ nə, ɔ nə wulə ɔ mù Zwan kwa ɔ biàn, kɔ mù nə yɪ Zwezi».

⁵ Tɛ sùràn tɛntɛ kwa nə, ba ləgə ba nía wa də *Yuu-Tiu Zwezi yɪrɪ tɛ. ⁶ Polə tún ɔ jìàn ba yuu wa, yá Yɛ-Sɪŋu tɛ ga cú ba yuu wa. Ba wulə ba swɛn sɔyirɛ duɛn, də ba swɛn Yɛ nii sùràn. ⁷ Bara tɛntɛ mama yá yɪ ndɛ lià fugə bɛlə nə.

⁸ Polə zua *Zwifə-ba *jéré diè tɛ wa, ɔ swɛn cígá tɛ pwənə pwənə wuuu, cànì batwa. U swɛn ba con də, Yɛ wá dɔ ɔ pàrì tɛ ba yuu wa. Yá ɔ sùràn tɛ yá ga dɪ ba. ⁹ Lià duɛn dǎn yɪn lá nə, ba nə za ba vapanan, ba ga vɪ, sə ba kə ba waa Zwezi nə. Yá ba dǎn swɛn ba pwé Yuu-Tiu cwəŋə tɛ lalɔɔ tɛ yáá con. Polə dǎn ma nan ba tɛtəŋi wa, ɔ jə Zwezi karɔta tɛ, ɔ va ɔ kàrì ba dɪn mama Tiranisə kardie tɛ wa. ¹⁰ Kɔ nətu tɛ dǎnì bɪna bɛlə, kɔ pa Zwifə-ba də *Gərekə-ba, ba nə wulə Azi nagwanaa tɛ wa, nì Yuu-Tiu sɔgu tɛ.

Seva bia tɛ yoo

¹¹ Yɛ yá twá Polə nə, ɔ tɔŋa ɔ yogwaran tɛ yiri nə yɪ tɛ cɪcɪ. ¹² Kɔ yiri tɛ pɪn, ba pəri ganan nə à yəé gantwɛn tɛ nə dwɛn Polə yira yayɪŋa yuu nə, yá yayɪran tɛ yáá nan, tɛ yá ba. *Zinə də nanja, tɛ yá ba.

¹³ *Zwifə-ba duɛn, ba də nə yá twá lá ba vɛli, dɛdɛn, sə ba ja *Yuu-Tiu Zwezi yɪrɪ tɛ, ba ma dɪŋa zinə lià yuu wa. Ba dǎn yáá swɛn, ba wú: «À dwì à kəni á nə də Zwezi tɛ, Polə nə kàrì ɔ yoo tɛ». ¹⁴ Lià tɛ, ba nə yá fwa kɔ yoo tɛntɛ, yá yɪ bɛɛ don, ɔ yɪrɪ nə yɪ Seva, bia barpɛ. U mù Seva tɛntɛ yá yɪ Zwifə-ba Yɛ *jɔŋwana yuu tíú don. ¹⁵ Zini tɛ dǎn ma le ba, kɔ wú: «À yəé Zwezi, à ma yəé liù tɛ, ɔ nə yɪ Polə, sə á mù, á mù nə yɪ bɛrɛ?» ¹⁶ Yá bɛɛ tɛ, zini tɛ nə wulə ɔ yuu wa, dǎn fan ɔ tv ba mama yuu wa. U jɪn ba duɛn, ɔ birɪ ba də, ɔ diàn dwə ba. U fɪfɪn ba də diàn yiri don, kɔ pa ba dəri diè tɛntɛ wa wala, ɔ ga tún nɔran ba yira.

* 19:1 19.1 U vɛli ɔ twá Azi nagwanaa pɛɛn tɛ wa, ɔ le. † 19:3 19.3 Ywǎn Matie 3.

¹⁷ Zwifə-ba də *Gərəkə-ba, ba nə yin Efezə nə, lwarı ku yoo təntə. Yá fən dǎn zva ba mama, Yuu-Tiu Zwezi yırı tē ga na dun. ¹⁸ Ba tē, ba nə ken ba waa Zwezi nə tē, lià zənzən naŋa, ba twi ba lōri, sē Yu kwən ba cuna ba mù də wá pwəwə wa, ba ga swin ba cırı tē mama, ba nə fwa. ¹⁹ Ba mù lià tēntə ja ba saga, ba nə ma fwa cırı, ba bà ba pa ba sırı tē, lià tē mama yáa con. Ba jələ tē səbiu, ba na də ku yi səbikulan[‡] mùrò finu (50 000). ²⁰ Mē nətə nə, ku dǎn twá də Yuu-Tiu diàn tē, v sugv tē ma swin, ku sú nagwanaa tē mama wa.

²¹ Tē mù yìèn tē nə tun tē zwèe kwa nə, Polə ken v pubuŋa wa, sē v twá Masedwanə də Akayi nagwanəe tē wa, v lē v va *Zwerizalemə. U yà pià də máŋá tē wa, v nə yi Zwerizalemə, sē v kèeŋ, v va v na *Romə. ²² U li v lià tē, ba nə saŋa wá, lià bələ v tun Masedwanə nə, ku mù nə yi Timote də Erasətə. U tətə ga ya Azi nagwanaa tē wa, máŋá mancin wa.

Yarv Demetəriyisə təgure tə yoo

(1 Korəntə tián 16.8-9; 15.32; 2 Korəntə tián 1.8-10)

²³ Ku máŋá tēntə wa, təgure nəfarv twi, ku ya lá nə, *Yuu-Tiu cwəŋə tē yırı. ²⁴ Cınayarv don yin lá, v yırı nə yi Demetəriyisə. U yà fwa Arətemisə[§] diè tē, ba nə yáa jùnì ka wa tē, nəmanbii də cırıa. U dǎn yà pın lià tē, ba mù də wá nə tuŋa tutuŋi tēntə, na nywarı zənzən ku wa. ²⁵ Demetəriyisə ken ba tē, v mù də ba nə tuŋa ku tutunyiri nədv tēntə, də ba tē, ba də nə tuŋa ku tutunyiri tēntə yáa tián tē duən yáa nə, v ga swin ba con, v wú: «Á dabara-ba, á mù yèè də, nə wojan tē yi ka naŋa tutuŋi ku tē nətən wa. ²⁶ Á na, á ga nèn ku tē, bēe tēntə, v yırı nə yi Polə, nə fwa. Ku tà Efezə cırı wa, ku yi də Azi nagwanaa tē də mē. U sùràn tē vəvəri laluv zənzən, də v nə bırı ba də, yia tē, ləzwənə jìàn nə fwa, tē tà yia. ²⁷ Ku yoo tēntə wá bà ku cùgù nə tutuŋi tē. Ku ga tà ku cırı, ku wá pa yıkan nəfarv Arətemisə diè tē ya ndə tutv nə. Ku yıkan tēntə wá kwìn dun tē nə, Azi nagwanaa lià, də tia yuu lià tē mama yà nə pın ku».

²⁸ Lià tē nə ni tē sùràn tē ba zwèe, ba súé də liŋa, ba ga bubwi, ba wú: «Efezian-ba yıkan Arətemisə nə dáá!» ²⁹ Ku yoo tē zìn tıfarv tē mama ku zıgı yı nə. Ba vèli ba kun duən nə bwálí don nə, ba nə fwa mumvñ lá, ba ga van Masedwanə tián bələ, ba ja bà. Ku mù nə ya Gayisə də Arisətarəkə, ba nə yi Polə twaduən v vələ tē wa. ³⁰ Polə yà pià, sē v nan laluv tē yáa con, v pa ba na wá. Zwezi karbıa tē ma kán v nə, sē v dǎn ká fwa ku. ³¹ Azi nagwanaa yáa tián duən, ba də nə yi Polə dabara, tun lià, sē ba kwè wá, v dǎn ká va bwálí tēntə nə. ³² Ku máŋá tēntə wa, laluv tē gugurə. Ba duən yáa bubwi yiri don, ba duən də bubwi yiri don. Yá ba zonu tətə yèri won tē tətə yırı, ba nə kun duən nə. ³³ Ba dǎn ma pa Alekəzandərə nan laluv tē wa. U mù Alekəzandərə tē yi *Zwifə-ba yà nə yigə wá, ba kəni yáa. Yá Alekəzandərə də dǎn yà ja v jìàn, v ma fwa mumvñ v pià, sē v swin v ma jon v tián laluv tē yáa con. ³⁴ Ba nə lwarı də, v yi Zwifə, ba mama bubwi də kori nədv, ku dání ndə lugu bələ nə, ba wú: «Efezian-ba yıkan Arətemisə nə dáá!»

[‡] 19:19 19.19 Səbikulu nədv yi yıtırı nədv tutuŋi ŋwíràn. [§] 19:24 19.24 Arətemisə yi *Gərəkə-ba sugv, Diyanə ga yi *Romə-ba sugv, yá ku yi yoo nədv nə ku swin. Ku yi konkon yı, ba nə lwə diè, ba kə ku lá Efezə nə. Azi nagwanaa lià yà boŋə ku yı tē, ku nə yi yınuu.

³⁵ Ku máǵá tǎntǎ wa, ba tɔ tǎ sekǎretǎrǎ pɔn, ba yá zǎzugu tǎ nǎ, v ga swɔn, v wú: «Efezɔn-ba, liù mama tǎlǎ, v nǎ yǎrì dǎ, Efezǎ tɔ tǎ nǎ cì yɔkan nǎfaru Arǎtemisǎ diǎ tǎ, dǎ ku più kapan ciciru tǎ, ku nǎ nan yɔ ku tɔ, tǎ nǎ. ³⁶ Ku yoo tǎntǎ nǎ ba tǔtǔná jǎ tǎ yɔrɔ, á me, sǎ á ja á tiǎn sǎnbwen. Á dǎná ká bɔbarɔ, á fwa won mama. ³⁷ Á jɔn bara-ba tǎ, á ja á bà yǎbǎ. Ba mù nǎ wǎ won ɲwɔn nǎ yɔkan tǎ diǎ tǎ wa, ba ga wǎ nǎ yɔkan tǎ twɔn. ³⁸ Dǎ ku nǎ yɔ Demǎtǎriyisǎ dǎ tǔtǔná tǎ, ba nǎ wulǎ dǎ wǎ, nǎ ja yoo dǎ liù, dɔn wulǎ, ba nǎ bǔrì yìen bǔrà, tɔ tǎ yun tiǎn ma wulǎ. Ba vǎlǎ ba bon ku tiú lá nǎ. ³⁹ Nǎ à yǎǎ, dǎ ku nǎ yɔ yoo don nǎ wulǎ, á nǎ piǎ, sǎ á swɔn á púli tǎ ku liǎ tǎ nǎ bǔrì bǔrà tǎ nǎ me, sǎ ku li ku yoo tǎntǎ yǎá. ⁴⁰ Ku nǎ tà nǎtɔ, nǎ wǎ bà, nǎ tì talɔ yoo ku tǎ nǎtǎn yɔrɔ ku nǎ fwa zǎn. Cígá mama tǎlǎ yoo ku tǎ wa, nǎ nǎ wǎá nǎ bɔrɔ dǎ, ku mù nǎ pɔn, nǎ me, sǎ nǎ kun duǎn nǎ, nǎ fwa jara». ⁴¹ Sekǎretǎrǎ tǎ nǎ swɔn nǎtɔ v zwǎe, v pɔn nii, sǎ labu tǎ vii.

20

Polǎ vǎli Masedwanǎ, v le v va Gǎresǎ

(1 Korǎntǎ tiǎn 16.1-7; 2 Korǎntǎ tiǎn 7.5; Romǎ tiǎn 15.25-27)

¹ Máǵá tǎ wa, gugurǎ tǎ nǎ zwǎe Efezǎ wa, Polǎ bon Zwezi karbia tǎ, v kǎ v con. V nǎ kwǎ ba v zwǎe, kwa nǎ, v lòrì cwǎɲǎ ba con, v ga zǎn, v zu cwǎɲǎ, v ma vǎli Masedwanǎ nagwanaa tǎ wa. ² Polǎ twǎ ku lɔv níǎ tǎntǎ wa, v le dǎ v pɔn kwǎ dǎ zǎnzǎn liǎ tǎ nǎ. V nǎ le lá nǎ, v vǎli Gǎresǎ lɔv nii tǎ wa. ³ V fwa cǎnì batwa lá nǎ, yá v dǎn yǎ ken v sírì, sǎ v tì níá yuu bori v va Siri nagwanaa con. *Zwifǎ-ba yǎá tiǎn nǎ yǎ ken tɔjaɲa ba ja zɔga v nǎ. Ku mù nǎ pɔn, Polǎ pií v kǎ v pubɔɲa wa, sǎ v pií v va Masedwanǎ nagwanaa tǎ wa. ⁴ Liǎ tǎ, ba yǎ nǎ kwǎ wǎ, nǎ yɔ Sopatǎrǎ, v nǎ yɔ Pirisǎ biú, v tɔv nǎ yɔ Bere. Ba duǎn dǎ nǎ yɔ Arisǎtǎrǎkǎ dǎ Sekondisǎ, ba nǎ yɔ Tesalonikǎ tiǎn, dǎ Gayisǎ v nǎ yɔ Derǎbe tiú, dǎ Timote, ku sírì Tiswikǎ, dǎ Tǎrofimǎ nǎ, ba nǎ yɔ Azi nagwanaa liǎ. ⁵ Ba mù liǎ tǎntǎ dí yǎá ba va, ba diǎn nǎba Tǎrowasǎ nǎ. ⁶ Nǎ tǎtǎ zua níá yuu bori Filipǎ nǎ, cǎná tǎ, ba nǎ dǎ dǎ dipen tǎ, ku nǎ ba sabwarɔ kǎni tǎ nǎ le, kwa nǎ. Yá nǎ dɔn bonu nii nǎ, nǎ vǎli nǎ yɔ ba Tǎrowasǎ nǎ. Nǎ fwa dɔn barpe lá nǎ.

Polǎ bwin Etikisǎ Tǎrowasǎ nǎ

(Tɔtɔnan 9.36-42)

⁷ Dapanɔ tǎ tǎntǎn dɔn tǎ nǎ, nǎ kun duǎn nǎ, sǎ nǎ mumuni *nimaru dipen tǎ, nǎ dǎ. Polǎ dǎn yǎ me, sǎ v vií ku tɔpɔrɔ nǎ. Ku mù nǎ pɔn, v dǎn yǎ wulǎ, v ve dǎ liǎ tǎ, ba nǎ wulǎ lá. V ve v viǎ tǎ ku dǎnɔ ku yɔ tɔtɔn lugu fugǎ bǎlǎ. ⁸ Cǎnán yǎ yɔn dǎnɔ dǎyuu diǎ tǎ wa, nǎ yǎ nǎ wulǎ ku wa. ⁹ Yǎǎ balandurɔ don, v yɔrɔ nǎ yɔ Etikisǎ, yǎ jǎǎ tǎkurǎ nǎfaru nii nǎ. Dwan zǎn tǎ tì wǎ lɔɲ, máǵá tǎ wa, Polǎ nǎ tǎ wulǎ v viǎ tǎ wa. Dwan tǎ li wǎ dǎyuu dii batwa nii nǎ, v bà v tɔ tɔ. Ba twi ba zɔn wǎ, dǎ v tɔga. ¹⁰ Polǎ dǎn cuǎ, v kwǎ v yuu con, v tì wǎ, v kǎ v vǎná wa, v ga swɔn, v wú: «Á dǎná ká pa á pwií cǔgǔ, v mu tǎ wulǎ, v tǎ wǎ tɔ».

¹¹ Máǵá tǎ wa, v nǎ pií v di dǎyuu diǎ tǎ wa, v mumuni dipen tǎ, v ga fu v dǎ. Ku kwa nǎ, v tǎ pií v swɔn ku dǎnɔ wuuu, ku va ku yɔ tɔbulakɔnɔ. Ku máǵá tǎntǎ wa nǎ, v vii. ¹² Ba ja balandurɔ tǎ, ba pií ba bà dǎ v wulǎ mu wa, yá ku dǎn yɔn jɔdarɔ zǎnzǎn ku pa ba.

Polə zıgı Tərowasə nə, ɔ va Mile

¹³ Nə mù nə dí yáá, nə zɔ nía yuu bori tə wa. Yá kɔ dàń tì nəba, kɔ ja va Asosə bwálí tə nə, nía yuu bwəɔ tə nə zıga lá. Mə kɔ bwálí tɛntə wa nə, nə wá tì Polə nía tə nii nə. Mə nətu nə ɔ yá swìn, ɔ tún də ɔ pià, sə ɔ va kɔ bwálí tə nə də nɛɛ. ¹⁴ Mánjá tə, ɔ nə twi ɔ yí Asosə nə, nə tì wá nía tə nii nə, yá nə ga lɛ nə va Mitilənə. ¹⁵ Nə kúv zıgı lá nə, nə víi də nía yuu bori tə muɔ tə yuu wa. Kɔ tɔpɔɔ nə, nə yí Swio nagwanaa tə vən nə. Dɔn tə, kɔ nə daa lá, nə lɛ nə yí Samosə nagwanaa tə. Nə nə yí Samosə tɔpɔɔ nə, nə lɛ nə yí Mile. ¹⁶ Polə yá kɛn sírí, sə ɔ twá Efezə nii nə, ɔ lɛ, sə ɔ dàń ká cùgù ɔ mánjá Azi nagwanaa tə wa. ɔ yá yɪ ɔ bɪbərɪ də kɔ nə wáá, sə ɔ ya *Zwerizalemə nə *Zwifə-ba cànà tə, ba nə bonjə *Pantəkotə tə dɔn nə.

Polə swìn Efezə Kərisə lià púlí nəkwina tə con

(1 Tesalonikə tiàn 2.1-12; 1 Piyerə 5.1-4; Matie 7.15-20; 2 Piyerə 2.1-3; Titə 1.9-14)

¹⁷ Kɔ mánjá tɛntə wa nə, Polə zıgı Mile nə, ɔ tun Efezə *Kərisə lià púlí *nəkwina tə nə, sə ba bà. ¹⁸ Mánjá tə, ba nə twi ba yí ɔ nii, ɔ swìn ba con, ɔ wú: «Á yəé nətu, à nə yɪn á tətəŋi wa, kɔ jɪɔ dɔn tə nə, à nə dígà à naa Azi nagwanaa wa. ¹⁹ Á cuə à tiàn míámíán, à ma tun à pa *Yuu-Tiu nə də yɪnɪ *Zwifə-ba càn tə wa, ba nə yá kəni à nə. ²⁰ Á yəé də, à wà aba won mama sègè. Á yáá swìn tə à bɪɔ aba də, à kàɔɔ aba won tə mama, kɔ nə jə funə kɔ pa aba, kanporu tə wa, də dii tə wa. ²¹ Á swìn Zwifə-ba con də *Gəɛkə-ba con, sə ba wəvəri kwa, ba ma sá ba cuna, sə ba kə ba waa Yuu-Tiu Zwezi nə. ²² Yá síún nə, Yɪ-*Sɪŋu tə kálí nə kɔ pa, à vɛli *Zwerizalemə, à ga yèri won tə, kɔ nə wá yí nə lá. ²³ Á dàń nə yəé yoo nədu. Tɪfaru mama wa nə, Yɪ-Sɪŋu tə yáá swìn à con də, bǎn diè zɔɔɔ, də càn nə dàni nə. ²⁴ Yá à mu tə yoo ba nə jə kɔ nədu mama wa, sə kɔ dàń ká ya, ndə à mu tə jə funə kɔ pa nə. Á mù yoo nə yɪ, sə à wàní à yí à vɛli tə yígúɔɔ, sə à wàní à tun Yuu-Tiu Zwezi tutɔŋi tə, ɔ nə pɪn nə, sə kɔ nii sú. Sə à swìn swyáŋú tə à bɪɔ də, Yɪ jə pubwanu.

²⁵ Yá síún nə á nɛŋə, à yəé də, á kúv ba pií á na à yáá. Á mù lià tə mama, à nə twá á tətəŋi wa, à ga swìn də, Yɪ wá dé ɔ pàɔɔ tə. ²⁶ Kɔ mù nə pɪn, à swìn kɔ á con zèn. Á liù mama talɪ tɛlé à yuu wa. ²⁷ Á wà aba sègè won mama wa. Á swìn kɔ tə mama, kɔ nə yɪ Yɪ puswənə tə, à bɪɔ aba. ²⁸ Á dàń cɪa á tətə nə də Kərisə lià púlí tə mama nə. Yɪ-Sɪŋu tə nə tún aba púlí tɛntə yuu wa, sə á ya kɔ cɪrá, á cɪ kɔ nə. Kɔ twá ɔ tətə biú tə tɪn tə nə, Kərisə lià púlí tɛntə ma yɪ ɔ mù nyiən. ²⁹ Á yəé də lià, ba nə yɪ ndə buyurən nyankwɪn nə, wá zɔ á tətəŋi wa, à kwa nə, ba nə bá yá Kərisə lià púlí tə. ³⁰ Yá á tətə wa, bara wá ya lá nə, ba nə wá zàn ba swìn kɔnkɔn sùràn, sə ba ma van Zwezi karbɪa tə, ba kə ba con. ³¹ Kɔ mù nə pɪn, á mɛ, sə á cɪ kɔ nə, sə á líf á tiàn, də à fwa buna batɪn də yɪcau, à ma dí yáá à swìn á liù mama con də yɪnɪ à tunjə lá.

³² Yá síún nə, à pɪn aba Yɪ nə, sə ɔ twá ɔ sugu tə nə, kɔ nə jə diàn, kɔ ga bɪɔ ɔ pubwanu tə, ɔ ma kwè aba. Sugu tɛntə nə wá pa tori lià tə mama nə, ba nə ya Yɪ cɪcɪ nə tɪ. ³³ Á wà lià səbiu nə à yəé ganan pià. ³⁴ Á yəé də, kɔ wà nətu yɪn. Á nɪ də, à tətə jiàn nə tun tə pa nə, à mù də

à twaduɛn tɛ won mama wa. ³⁵ Won mama wa, à bɪrɪ aba dɛ, kɪ mɛ, sɛ á tɔn, sɛ á wàní á san lià tɛ, ba nè ba diàn jɛ nè. Á lie Yuu-Tiu Zwezi sùràn tɛ, ɔ tɛtɛ nè swìn, ɔ wú: «N nè pɪn won liù nè, kɔ jɛ pupwɛn kɔ doni, liù nè pɪn mú won.»

³⁶ Ʋ nè swìn nɛtɔ, ɔ tòli ɔ nadwana yuu, sɛ ɔ jɔn Yɪ dɛ ba mama. ³⁷ Ba mama tɛ dǎn kwi zɛnzɛn, ba ga vwa Polɛ bɪan nè, ba pùrí wá ba kɛ ba nyɔni nè. ³⁸ Pucɔni yà zɛa ba, ɔ nè swìn ba con dɛ, ba kúù ba píi ba na ɔ yáá tɛ yɪrɪ. Kɔ kwa nè, ba kwé wá ba ja va, ba yí níá yuu bori tɛ.

21

Polɛ vɛli Zwerizalemɛ

(Tɔtɔnan 20.36-38; 8.5, 40; 20.22-24)

¹ Nɛ mù dɛ ba dugɔ duɛn. Kɔ kwa nè, nè zɛa níá yuu bori nè va muv tɛtɛɲi Kosɛ nagwanaa mɛnɛ mɛnɛ. Kɔ tia nè pɔrɪ, nè vɛli Rodɛ muv tɛtɛɲi nagwanaa tɛ wa, nè zigɪ lá, nè va Patara. ² Nɛ dǎn nɪ níá yuu bori, dɛ kɔ pià kɔ ben kɔ va Fenisi nagwanaa con. Nɛ vɛli nè zɔ kɔ wa, sɛ nè kwɛn nè va yɪɲɪ. ³ Mǎjǎ tɛ, nè yíá nè na Swípɛrɛ muv tɛtɛɲi nagwanaa, nè ken kɔ nè jigwiɛ con. Níá yuu bori tɛ ga ja nèba, kɔ vɛli Siri nagwanaa con, sɛ nè va nè cú Tirɛ nè. Mɛ bɔwǎli tɛntɛ wa nè, níá yuu bori tɛ mɛ, sɛ kɔ cú kɔ zɪla tɛ. ⁴ Nɛ vɛli nè na Zwezi karbɪa tɛ, nè fwa diàn barpɛ lá nè. Yɪ-*Siɲu tɛ yigu ba, ba ga swìn Polɛ con, ɔ dǎn ká va *Zwerizalemɛ. ⁵ Diàn tɛntɛ dǎn nè le tɛ zwɛɛ, ba mama dɛ ba kana, dɛ ba bɪa kwé nèba, nè va wuuu, nè va nè le tɪfɔrɔ tɛ nii. Nɛ dǎn tòli nè nadwana yuu nè bɛbɛru tɛ nii nè, sɛ nè jɔn Yɪ. ⁶ Kɔ kwa nè, nè mù dɛ ba mù dugɔ duɛn, nè ga zɔ níá yuu bori tɛ. Yá ba dɛ ga píi, ba va ba bɔwǎli nè.

⁷ Níá yuu bori tɛ ja nèba kɔ nan Tirɛ, kɔ va Pɛtolemayisɛ. Nɛ jɔn lià tɛ, ba nè yɪ nè nubɪa *Kɛrisɛ yɪrɪ, ba nè wulɛ lá nè, nè ga fwa diàn nɛdɔ ba con. ⁸ Kɔ tɪpɔrɪ nè, nè zàn nè va nè yí Sezare nè. Nɛ vɛli nè zɔ Filipɛ diè wa, nè ya lá nè. Ʋ dɛ yɪ sɔyɔwǎɲɔ tɛ *sùsùndɔ. Filipɛ tɛntɛ yá yɪ lià barpɛ tɛ, ba nè san *tɔntɔna tɛ nè, wa liù don. ⁹ Ʋ yá jɛ bɔwǎli banɪa, ba tɛ nè yèri bɛɛ. Ʋ bɔwǎli banɪa tɛntɛ yá jɔɲɛ Yɪ nii sùràn, ba swìn. ¹⁰ Nɛ dǎn nè yɪn lá nè, diàn tɛ pùli, Yɪ nii sùsùndɔ don, ɔ yɪrɪ nè yɪ Agabisɛ, nan Zwide nagwanaa tɛ wa, ɔ bà nè con. ¹¹ Ʋ tɪ Polɛ voru, ɔ ma vwɛ ɔ tɛtɛ nɛɛ dɛ ɔ jìàn, ɔ ga swìn, ɔ wú: «Á nɛɲɛ kɔ tɛ, Yɪ-Siɲu tɛ nè swìn: «Bɛɛ tɛ, voru kɔ tɛ nè yɪ ɔ mù nyiɛn, *Zwifɛ-ba wá vwa wá nɛtɔ Zwerizalemɛ nè. Yá ba ga wá ja wá, ba kɛ lià tɛ, ba nè tà Zwifɛ-ba tɛ jìàn wa.»

¹² Nɛ nè nɪ tɛ sùràn tɛ kwa nè, nè mù dɛ bɔwǎli tɛ tǎn mɛ san duɛn nè, nè lɔri Polɛ, sɛ ɔ dǎn ká va Zwerizalemɛ. ¹³ Polɛ dǎn ma le, ɔ wú: «Bɛɛɛ nè pɪn, á kwi á ma cùgà à pùɛ nè? Á mù ken à sírí dɛ kɔ yoo tɛntɛ, sɛ ba vwa nè. Kɔ tà kɔ cɪcɪ, sɛ à tɪ Zwerizalemɛ nè *Yuu-Tiu Zwezi yɪrɪ.» ¹⁴ Nɛ nɪ dɛ, ɔ bá sɛɛ, ɔ pa nè swìn wá nè di, nè kúù wá kɔ nè jɔn kan kan. Nɛ dǎn swìn, nè wú: «Yuu-Tiu nè wá tɔn ɔ fɪra.»

Polɛ yí Zwerizalemɛ nè

(1 Korɛntɛ tǎn 9.19-23)

¹⁵ Tɛ diàn tɛntɛ kwa nè, nè ken nè zɪla, nè ga va *Zwerizalemɛ. ¹⁶ Zwezi karbɪa duɛn dɛ twá nè nè, ba nan Sezare ba bà. Yá ba yɪn nè yáá, ba ja

va bæe don sañ, v yiri nè yi Mənason. U yi Zwezi karbidwaru fuən fuən, v ga yi Swipərəe tiú. U mù diè nè nè me, sə nè zuri.

¹⁷ Nə nè vèli nè yí Zwerizalemə nè, lià tə, ba nè yi nè nubia *Kərisə yiri, sèe nəba də pupwan. ¹⁸ Ku tıpurı nè, nè mù də Polə me vèli Zwakə sañ. Yá Kərisə lià púli tə *nəkwina tə, də mama twi lá nè. ¹⁹ Polə nè jun ba v zwèe, v dān wulə v tori yiən tə nədu nədu, Yı nè twá də v tutuŋi tə nè, v fwa lià tə, ba nè tà *Zwifə-ba tətəŋi wa. ²⁰ Ba nè cugv wá ba zwèe, ba búa Yı nè. Yá ba dān swin v con, ba wú: «À nubiu, n na Zwifə-ba mùrù dəkurən fugə fugə nè ken ba waa Zwezi nè. Yá ba mama ga jə yawala Yı *nii tə, v nè pın *Moyizə nè, yoo wa. ²¹ Síún nè, ba swin n yoo ba con, də n kàrì Zwifə-ba mama, ba nè wulə lià tə, ba nè tà Zwifə-ba tətəŋi wa, sə ba vəvəri, ba yá Yı nii tə, v nè pın Moyizə nè. Ku mù nè yi sugv tə, n nè swin ba con, n wú, ba dān ká *gwəŋə ba bismabarı, ba dān ká twá Zwifə-ba yofwamanan tə nè. ²² Nə dān wá fwa bèeə? Nə zán nè yəé də, ku ba tótúná jə, laluv tə wá kun duən nè, ba wá lwarı də, n twi. ²³ Ku mù yiri nè, fwa ku tə, nè nè wá swin n con. Bara banıa wulə nè tətəŋi wa, ba nè fwa Yı lèeəe kənu yilori. ²⁴ Ja ba n kə n con, sə n mù də ba tanı á tiàn ku Yı lèeəe kənu yilori* tə wa. Yá n ga ti ku junı tə n zın, sə ba ma fina ba yun tə. Lià tə mama dān wá lwarı də, cigá təlól ku tə wa, ba nè swin ba pa mú. Yá ba wá lwarı də, n tətə yi n twá Yı nii tə, v nè pın Moyizə nè, n ma vèli. ²⁵ Ku nè yi lià tə, ba nè tà Zwifə-ba tə, ba nè ken ba waa Zwezi nè yoo, nè bün nè na də ku me, sə nè púpóni nè pa ba. Nə swin ba con, sə ba ci ba tiàn nè də nəŋú, ba nè gva wəŋwanan nè, ba dān ká dé jana, ba dān ká dé wotgıv nəŋú, sə ba dān ká cwàrì də duən də».

²⁶ Ku tıpurı nè, Polə jun bara təntə, v kə v con. U mù də ba me dān ga tanı ba tiàn ku Yı lèeəe kənu yilori tə wa. Ku kwa nè, v zva Zwifə-ba Yı *diè tə wa, v swin v burı dıun tə, ba yilori tə, ba nè tanı, tə nè wá zwèe. U ga burı dıun tə, də *jonı won tə, ba nè wá pa Yı nè ba liù mama yiri.

Polə janv tə yoo

(Totunan 20.23; 24.5-19; Romə tiàn 15.30-31; 1 Tesalonikə tiàn 2.15-16)

²⁷ Máná tə nè, dıan barpe tə nè bwələ, sə tə zwèe, Azi nagwanaa *Zwifə-ba tə nı Polə Yı *diè tə wa. Ba sugu laluv tə ba kə v nè, ba ma ja wá. ²⁸ Ba dān ga bubwi, ba wú: «*Yızərayelə bara-ba, á biàn á san nəba. Á nəŋə bæe tə, v nè kàrì bwálá tə mama, lià tə mama con, v ma zıga nè luv lià tə, də Yı *nii tə, v nè pın *Moyizə nè, də Yı diè ku tə nè. U bılı v jə *Gərekə-ba lià duən, v zv Yı diè tə wa, v ma cugv ku v kə durən ku bwálı təntə wa, ku nè yi Yı ciıı nè tı». ²⁹ Máná don wa, ba nı Polə də Efəzə tiàn bæe don, v yiri nè yi Tərofımə tiv tə wa. Yá ba dān ya bunə də, Polə pın v zv Yı diè tə wa. Ku mù nè pın, ba swin nətv. ³⁰ Tıv tə mama susugv, laluv ga dəri ku nanja bwálı mama ku twi. Ba jun Polə, ba tətəli wá, ba jə nan Yı diè tə wa, ba ga pın ka mimien lala. ³¹ Polə dān yá yi ba pià, sə ba gv. Pamana yuu tiú don ma ni də gugurə zva *Zwerizalemə mama wa. ³² Ku máná tə tətə wa, v nè ni ku, v zán v li pamana də lià, ba də nè ci v ja dəri, v va ba con. Máná tə, ba nè nı pamana yuu tiú tə də

* **21:24** 21.24 Zwifə-ba con, lià duən ya wulə, ba nè yáa fwa Yı lèeəe kənu yilori. Ku yilori təntə yáa pa, ba yá ba yukoran ku dání zənzən. Ba nè pià, ba finı tə, ba yáa fwa Yı lèeəe kənu yilori wiən, sə ba yoo ma kwen Yı yáa con.

pamana tɛ, ba yá Polɛ maran tɛ nɛ. ³³ Pamana yuu tíú tɛ dàń ma bà, ɔ yí lá nɛ ɔ pùrì Polɛ, ɔ ga pa nii, sɛ ba vwa wá dɛ banzala bɛlɛ. Kɔ kwa nɛ, ɔ bwe Polɛ, sɛ ɔ na liù tɛ, ɔ nɛ yí, dɛ won tɛ, ɔ nɛ fwa. ³⁴ Lalɔ tɛ tɛtɛnɔi wa nɛ, lià duɛn yà bubwi yiri don, ba duɛn dɛ bubwi yiri don. Zɛzugu tɛ dàń pɔn ɔ wàrì cígá yoo mama ɔ nì. Kɔ mù yiri nɛ ɔ pɔn nii, sɛ ba ja Polɛ ba va pamana sàń tɛ wa. ³⁵ Mánjá tɛ Polɛ nɛ digà nɛtɛnɛ tɛ yuu, kɔ yí pamana tɛ ga ba ti wá, ba zin lalɔ tɛ tutugu tɛ yiri. ³⁶ Yá tiu tɛ lɛzwɛnɔba tɛ yà tɛ púú ɔ kwa, ba bubwi, ba wú: «Á gwɔa wá!»

Polɛ swìn Zwerizalemɛ tián tɛ con
(*Matìɛ 10.19-20; Tɔtɔnan 9.1-30; 26.9-21*)

³⁷ Mánjá tɛ wa, ba nɛ pià, ba kɛ Polɛ pamana sàń tɛ wa, ɔ swìn pamana yuu tíú tɛ con, ɔ wú: «Á jɛ cwɛnɛ, sɛ à swìn yoo n con, naaa?» Pamana yuu tíú tɛ ma le wá, ɔ wú: «N nɛń *Gɛrɛkɛ-ba sɔgu naaa? ³⁸ Kɔ nɛ yí nɛtɔ, sɛ mɛ kɔ tà n mù nɛ yí Ezwipɛtɛ tíú tɛ, ɔ kanya nɛ sugu lià ɔ kɛ *Romɛ-ba nɛ. Yá ɔ ga jɛ lagura mùrò banɔa (4 000), dɛ ba cɛcɛrɛ sián, ɔ ja va kasɔɔ lanworu tɛ wa?» ³⁹ Polɛ ma swìn, ɔ wú: «Á mù yí *Zwifɛ, Tarɛsɛ tíú, Silisi lɔv nii tɛ wa, kɔ tiu tɛ yiri nan. À lòrì mù, sɛ n pa nɛ cwɛnɛ, sɛ à swìn lalɔ tɛ con».

⁴⁰ Pamana yuu tíú tɛ ma pa wá nii, sɛ ɔ swìn. Polɛ dàń zàn ɔ ziga nɛtɛnɛ tɛ yuu wa. Yá ɔ ga jɛ ɔ jɔn, ɔ ma fwa mɔmɔnɔ lalɔ tɛ yáá con. Zɛzugu tɛ mama zwɛ. Polɛ dàń wulɛ ɔ swìn lalɔ tɛ con dɛ *Ebɛrɛ-ba sɔgu.

22

¹ Polɛ swìn, ɔ wú: «Á nubɔa-ba dɛ à nyɔna-ba! Á cuga kɔ tɛ, à nɛ jɛ, sɛ à swìn, à ma jon à tián!»

² Mánjá tɛ, ba nì dɛ, Polɛ yí Ebɛrɛ-ba sɔgu nɛ, ɔ ma swìn ba con, ba kúú kwen ba kɛ sɛgɛ sɛgɛ. Yá Polɛ dàń swìn ba con, ɔ wú:

³ «Á mù yí Zwifɛ, ba lɔrì nɛ Tarɛsɛ nɛ, kɔ nɛ wulɛ Silisi lɔv nii tɛ wa. Mɛ tɔfarɔ kɔ tɛ, kɔ nɛ yí Zwerizalemɛ wa, nɛ ba kɔn nɛ. Gamaltɛlɛ yà nɛ yí à karnyɔna, ɔ nɛ kàrì nɛ, sɛ à twá Yí *nii tɛ, ɔ nɛ pɔn nɛ nyɔna-ba tɛ nɛ zɛnì zɛnì. À yà jɛ yawala zɛnzɛn dɛ Yí nyɔn tɛ, ndɛ á dɛ mama nɛ yí nɛtɔ tɛ zɛn kɔ tɛ. ⁴ À tɛtɛ fifin ba tɛ, ba nɛ wulɛ *Yuu-Tiu cwɛnɛ ka tɛ wa, à gv. À vwɛ bara dɛ kana à kɛ bán diè. ⁵ *Zwifɛ-ba Yí *jɔnɔwana yun tián nɛkwɔa tɛ, dɛ *nɛkwɔna tɛ mama yɛó kɔ tɛ, à nɛ fwa. Ba tɛtɛ pɔn nɛ saga, sɛ à bɔrì Zwifɛ-ba nubɔa tɛ nɛ, ba nɛ wulɛ Damasɛ nɛ. À vɛli kɔ tiu tɛntɛ dɛ saga tɛntɛ, tɛ nɛ pɔn nii nɛ, sɛ à vwa lià tɛ, ba nɛ zɔa Zwezi cwɛnɛ tɛ wa, à ja bà Zwerizalemɛ, sɛ à pa, ba kɛ ba càn wa.

⁶ À vɛli cwɛnɛ tɛ wa, kɔ bà kɔ bwɛlɛ lugu fugɛ bɛlɛ, dɛ à dàń yà bwɛlɛ Damasɛ. Kɔ mánjá tɛ wa, naa nɛdɔ dɛ ponì nɛfarɔ nan yí nɛ. Kɔ pɔpɔl kɔ kɔkari nɛ. ⁷ À tua tia, à ga nì kori, kɔ nɛ swìn à con, kɔ wú: «Solɛ, Solɛ, bɛɛɛɛ nɛ pɔn, n ma fifin nɛ?» ⁸ À dàń ma le, à wú: «N mù nɛ yí wáá, Yuu-Tiu?» U ma swìn à con, ɔ wú: «Á mù nɛ yí *Nazaretɛ Zwezi, n nɛ fifin.» ⁹ Lià tɛ, à mù dɛ ba nɛ twá duɛn tɛ, nɔ ponì tɛ, yá ba nɛ wà liù tɛ, ɔ nɛ swìn à con tɛ, kori nì. ¹⁰ À dàń ma swìn, à wú: «Bɛɛɛɛ nɛ à dàń mɛɛ, sɛ à fwa Yuu-Tiu?» Yuu-Tiu ma swìn à con, ɔ wú: «Zàn, n va Damasɛ, yá mɛ lá nɛ, ba wá swìn n con won tɛ mama, à nɛ pɔn nii, sɛ n fwa.» ¹¹ À yíá

yà kúù ba won mama na, poni tǝntǝ nǝ pɪpɪ tǝ yɪrɪ. Lìà tǝ, ba nǝ yɪn dǝ nǝ tǝ nǝ jɪn à jɪn nǝ, ba van nǝ, à ma va à yí Damasǝ.

¹² Bǝǝ don yɪn lá nǝ, v yɪrɪ nǝ yɪ Ananiasǝ. U yà zilí Yɪ nii tǝ, v nǝ pɪn *Moyizǝ nǝ, zǝni zǝni. Damasǝ Zwifǝ-ba mama yà swɪn v yozǝŋǝ yoo.

¹³ Kɪ mù bǝǝ tǝntǝ dǝn twi v yí nǝ, v swɪn à con, v wú: «À nubiu Solǝ, sǝ n yíá tǝ pɪí, tǝ na lá!» Kɪ máŋá tǝ tǝtǝ wa, à yíá tǝ póri. Yá à ga na wá.

¹⁴ U dǝn ma swɪn, v wú: «Yɪ tǝ, v nǝ yɪ nǝ Zwifǝ-ba nɪbara-ba Yɪ nǝ tɪn mú, sǝ n yǝni v fura tǝ, sǝ n na cigá tíú Zwezi, sǝ n nì sugv tǝ, v tǝtǝ nii wa.

¹⁵ Kɪ mù nǝ pɪn, n wá swɪn v yoo lìà tǝ mama yáá con. N wá bɪrɪ ba kɪ tǝ, n nǝ nɪ dǝ kɪ tǝ, n nǝ nì tǝ.

¹⁶ Yá síún nǝ, bǝǝǝ nǝ n dǝn kúù dǝni? Zǝn yɪ nǝ, n bon Zwezi yɪrɪ tǝ, sǝ n pa ba lǝ mú níá wa, sǝ n cɪna tǝ dǝrǝn tǝ ma sɪn tǝ nan.»

Won tǝ, kɪ nǝ ken Polǝ lìà tǝ, ba nǝ tà Zwifǝ-ba, con

(Totunan 7.57-58)

¹⁷ Polǝ kúù swɪn, v wú: «À pɪí à bà *Zwerizalemǝ wa, yá à dǝn yá wulǝ à jùnì Yɪ *Zwifǝ-ba Yɪ *diǝ tǝ wa. Kɪ fwa ndǝ yiviru nǝ tì nǝ, Yɪ ga bɪrɪ nǝ won.

¹⁸ À nɪ *Yuu-Tiu dǝ v swɪn à con, v wú: «Bɪbarɪ n bà, n lǝ n nan Zwerizalemǝ wa lala, ba bá jon n sǝrǝn tǝ, n nǝ swɪn n bɪrɪ à yuu wa».

¹⁹ Yá à dǝn swɪn, à wú: «Yuu-Tiu, ba tǝtǝ yǝǝ zǝni dǝ, à yá twá Zwifǝ-ba *jǝrǝ dii tǝ wa, à vǝli, à ma pìá ba, sǝ à pa ba kǝ ba bǝn diǝ, dǝ à pa ba ma là tǝ, ba nǝ keni ba waa n nǝ.

²⁰ Máŋá tǝ wa, ba nǝ gua n *sǝsǝnǝ Etiyǝnǝ, v nǝ swɪn n sugv tǝ, à tǝtǝ yɪn lá nǝ. À ken à nii ba kwa, à ga jon là tǝ, ba nǝ gua wá ganan, à ja tǝ nǝ».

²¹ U dǝn ma swɪn à con, v wú: «Vǝli, n yɪ à tɪŋa mù yɪŋɪnɪ dwíí tǝ, ba nǝ tà Zwifǝ-ba tǝ, con.»

Polǝ bɪrɪ dǝ, v yɪ Romǝ-ba bìú

(Totunan 16.22-23, 35-39; 25.16)

²² Lìà tǝ cǝgv wá, wuuu, kɪ va kɪ yí Polǝ sugv tǝntǝ yuu wa. Ba dǝn zɪn ba kwǝrǝ yɪ nǝ, ba ga swɪn, ba wú: «Á gwia kɪ mù bǝǝ wà tǝ yiri tǝ! Kɪ wà mǝ, sǝ á yá wá á pa v mu síí lɪv wa!»

²³ Ba bubwi, ba li* ba ganan, ba dɪlɪ, ba dɪga, ba ga pǝǝ purǝn, ba mí yɪ nǝ.

²⁴ Pamana yuu tíú tǝ pɪn nii, sǝ ba kǝ Polǝ pamana sǝn tǝ wa, sǝ ba ga fɪrɪ wá dǝ kafɪv, sǝ v swɪn won tǝ, kɪ nǝ pɪn, ba bubwi nǝtv v yuu wa.

²⁵ Yá máŋá tǝ wa, ba nǝ vwǝ wá, sǝ ba mà, Polǝ swɪn pamana bíí yuu tíú tǝ con, v yà nǝ wulǝ lá, v wú: «N jǝ nii, sǝ n mà *Romǝ-ba bìú, ba nǝ tǝ wà v bǝrǝ bǝrǝ, naaa?»

²⁶ Tǝ sǝrǝn tǝntǝ pɪn, pamana bíí yuu tíú tǝ va v tɪn tǝ nii v yuu tíú tǝ con, v wú: «Bǝǝ tǝ yɪ Romǝ-ba bìú, bǝǝǝ nǝ n dǝn wá fwa?»

²⁷ Pamana yuu tíú tǝ dǝn ma bà, v swɪn Polǝ con, v wú: «Swɪn à con dǝ, n nǝ yɪ Romǝ-ba bìú». Polǝ ma le wá, v wú: «Awo, à yɪ Romǝ-ba bìú».

²⁸ Pamana yuu tíú tǝ ma sǝrǝn lá nǝ, v wú: «À mù yɪ sǝbifarv nǝ à ŋwɪn, sǝ à ma jì Romǝ-ba bìú». Polǝ dǝ ma kúù swɪn, v wú: «À mù yɪ Romǝ-ba nǝ lɪrɪ nǝ».

²⁹ Lala dǝ là tǝ, ba yà nǝ mǝ, sǝ ba mà Polǝ ba pa, v swɪn tǝ pɪí, ba kǝ ba kwa. Fǝn dǝn yá zɪv pamana yuu tíú tǝ, dǝ v nǝ lɪwari dǝ, Polǝ yɪ Romǝ-ba bìú, v nǝ pɪn ba vwa wá tǝ yɪrɪ.

(Totunan 23.28; Matǝ 23.27-28; 10.16)

³⁰ Kɪ tɪpɪrɪ nǝ, v nǝ pìá, sǝ v lɪwari cigá mama won tǝ, kɪ nǝ pɪn *Zwifǝ-ba bubwi v yuu wa, v pɪn ba kòrì Polǝ. U dǝn ga pa nii, sǝ Yɪ *jonɪwana

* 22:23 22.23 Kɪ nǝtv bɪrɪ lɪja.

yun tián tɔ dɛ Zwifɛ-ba yáá tián tɔ, ba nɛ bɔ̀rì *bɔ̀rà tɔ, bà duən yáá nɛ. Ku kwa nɛ, ɔ pɪn Polɛ cú, ɔ ga zɪɣɪ wá ba tɔtɔɲi wa.

23

¹ Polɛ ywáń Zwifɛ-ba yáá tián tɔ, ba nɛ bɔ̀rì bɔ̀rà tɔ, ɔ ga swɪn, ɔ wú: «À nubɪa-ba, à mù waa con, à wá yoo nɪ, à nɛ dwá ku wa, Yɪ yáá con, ku ja bà ku yí zɛn». ² Zwifɛ-ba Yɪ jonɣwana yun tián nɛkwɪa Ananiasɛ pɪn nii là tɔ, ba nɛ bwɛlɛ Polɛ yɪra, sɛ ba mà ɔ nii tɔ nɛ. ³ Polɛ dàń ma swɪn ɔ con, ɔ wú: «Yɪ wá mà mú, bérɛ pwɛ! N yɪ n jèń, sɛ n twá dɛ Yɪ *nii tɔ, ɔ nɛ pɪn *Moyizɛ nɛ, n ma bɔ̀rì à bɔ̀rà, yá n yɪ n zɪɣa Yɪ nii tɛntɛ nɛ, dɛ n nɛ pɪn nii, sɛ ba mà nɛ». ⁴ Là tɔ, ba nɛ wulɛ lá nɛ, swɪn ba wú: «Ku yɪ n twɪn Yɪ jonɣwana yun tián nɛkwɪa tɔ». ⁵ Polɛ ma le, ɔ wú: «À nubɪa-ba, à yá yèrì dɛ, ku yɪ Yɪ jonɣwana yun tián nɛkwɪa. Ku dí yáá, ku swɪn Yɪ sùràn saga tɔ wa, ku wú: <N wá mɛ, sɛ n swɪn n lɔɔ nii là tɔ yáá tiú tɔ yolwan.» ⁶ Polɛ yá yèé dɛ, ba púlí tɔ vàn don yá yɪ *Sadɪstian-ba, ku vàn don dɛ ga yɪ *Farɪzian-ba. Ku mù nɛ pɪn, ɔ buwɪ Zwifɛ-ba yáá tián tɔ, ba nɛ bɔ̀rì bɔ̀rà tɔ, yáá con, ɔ wú: «À nubɪa-ba, à mù yɪ Farɪzian. Farɪzian-ba nɛ lɔrɪ nɛ. Ku yɪ à nɛ pɪn cígá dɛ, tɪga wáá ba bwin ba nanɣa tɔ, nɛ pɪn, ba wulɛ ba bɔ̀rì à bɔ̀rà».

⁷ Polɛ nɛ swɪn ku nɔtɔ tɔ, ɔ zwɛɛ, tútɔná nyí tɔ zàn Farɪzian-ba dɛ Sadɪstian-ba pwɛrɛ wa. Púlí tɔ dàń pwɛɛ púlɛ bɛlɛ. ⁸ Sadɪstian-ba mù yá swɪn dɛ, tɪga ka bwin ka nan, dɛ *malɪka, dɛ sɪɲu tɛlɛ. Yá Farɪzian-ba dɛ con nɛ, ba dɛ wú, tɔ wulɛ. ⁹ Ku zɪn tútɔná nɛfarɔ. Farɪzian-ba wa Yɪ nii *yɛnu tián dàń ma zàn ba caga ku zɛnzɛn, ba ga swɪn, ba wú: «Nɛ ba lwanɪ yiri mama na, ku bɛɛ wá tɔ yuu wa. Ku wáá ku yanɪ sɪɲu, nɛ à yèé malɪka nɛ, swɪn ɔ con». ¹⁰ Tútɔná tɔ dàń nɛ sùrí zɛnzɛn tɔ, ku pɪn fɛn zɔ pamana yuu tiú tɔ. ɔ yá buɲa dɛ, ba wá za Polɛ, ba pwɛɛ kɪkaran ba tɔtɔɲi wa. Ku mù nɛ pɪn, ɔ ma pa nii ɔ pamana púlí nɛ, sɛ ba lɪ Polɛ ba tɔtɔɲi wa, ba ja va pamana sàń tɔ wa.

¹¹ Ku tɪa tɔ nɛ yì, *Yuu-Tiu twi Polɛ con, ɔ ga swɪn, ɔ wú: «Pa n jɪn dàn! Nɔtɔ tɔ, n nɛ swɪn à yoo n bɪrɪ *Zwerizalemɛ nɛ, ku mɛ, sɛ n tɔ swɪn à yoo *Romɛ dɛ wa».

Zwifɛ-ba ken nɪmarɔ, sɛ ba gv Polɛ

(Tɔtɔnan 9.23-25; 2 Korɛntɛ tián 11.23, 26)

¹² Ku tɪa tɔ nɛ pɪrɪ, *Zwifɛ-ba duən ken tɪjanɣa. Ba dùè ba kɛ ba tián nɛ, ba ga kɛ ba sírí, dɛ ba bá dé wodiu, ba bá nyɔ mama, ku ja vɛlɪ mánɣá tɔ, ba nɛ wá gv Polɛ. ¹³ Là tɔ, ba yá nɛ fwa ku tɪjanɣa tɛntɛ yá dwɛ là sapwilɛ. ¹⁴ Ba vɛlɪ ba yí *Zwifɛ-ba Yɪ *jonɣwana yun tián tɔ, dɛ Zwifɛ-ba *nɛkwɪna tɔ, ba swɪn ba con, ba wú: «Nɛ mù dùè nɛ kɛ nɛ tián nɛ, nɛ ken nɛ sírí, sɛ nɛ dàn ká dé wodiu, dɛ nɛ nɛ wá Polɛ gwɪ. ¹⁵ Á mù dɛ nɛ yáá tián tɔ, ba nɛ bɔ̀rì *bɔ̀rà tɔ, dàń kɛni nɪmarɔ, sɛ á va á yí pamana yuu tiú tɔ. Á dàń wá swɪn ɔ con, sɛ ɔ ja Polɛ, ɔ bà á yáá con, sɛ ku ya ndɛ á piá, sɛ á kwen á balɪ ɔ yoo tɔ cígá cígá. Nɛ mù ken nɛ sírí, sɛ nɛ gv Polɛ, dɛ ɔ tɔ wá aba yí».

¹⁶ Polɛ nakwabiɪ nɪ ku tɪjanɣa sùràn tɛntɛ. Yá ɔ zàn, ɔ va ɔ zɔ pamana sàń tɔ wa, sɛ ɔ swɪn Polɛ con. ¹⁷ Polɛ ma bon pamana bí yuu tiú tɔ don, ɔ swɪn ɔ con, ɔ wú: «Ja balandɔrɔ wá tɔ, n va pamana yuu tiú tɔ con, ɔ

jə yoo v pià, sə v swìn v biri wá». ¹⁸ Pamana bíi yuu tíú tē jun wá, v ja va v yuu tíú tē con, v ga swìn, v wú: «Polə, v nə wulə bán diè tē wa, nə bon nə, v ga lòri nə, sə à ja balanduru wà tē, à bà n con. U wú v jə yoo, v pià, sə v swìn v biri mú». ¹⁹ Pamana yuu tíú tē ma ja v jun nə, v ga ja wá, v nan kwa. U dān ma bwe wá, v wú: «Bèèèe yoo nə, n jə n pià, sə n swìn n biri nə?» ²⁰ U ma le wá, v wú: «Zwifə-ba ken nimarv, sə ba lòri mú, sə n jwan ja Polə, n ja bà ba yáa tiàn tē, ba nə buri bura tē yáa con, sə ku ya, ndə ba pià ba kwen ba bal v yoo tē zəni. ²¹ Dān ká cugv ba lòri tē. Ba wa lià dwə sapwilə ba nə tanv, sə ba sègə ba gv Polə. Ku tiàn tē dùè ba kə ba tiàn nə, ba dān ká dé wodiū mama, ba dān ká nyu níá, də ba nə wà Polə gwi. Ba ken ba síri ba zwèe, síún nə, ku dān yí ba dānì, sə n sèe ku yoo tēntə». ²² Pamana yuu tíú tē ma swìn v con, sə v dān ká swìn ku yoo tēntə, v biri liū don. Ku kwa nə, v pin wá cwəñə, sə v vií.

Nətv ba nə ja Polə, ba va Sezare Felikəsə con

²³ Ku kwa nə, pamana yuu tíú tē bon pamana bíi yun tiàn bələ, v swìn ba con, v wú: «Á tana pamana biələ (200), də sisadira sapwítwa də fugə, də pamana biələ (200), ba nə wá ti cwíən, sə ttun lugu ngv máńá wa, sə ba va Sezare. ²⁴ Á tana vānà tē, á nə wá di tē yuu, sə ku pa á wānì Polə á ja va á pa yáa tíú Felikəsə nə, pív nəfarv tē nə li v tún, də yazurə». ²⁵ Pamana yuu tíú tē púpúnì sagi ku tē, v pa ba:

²⁶ «Á mù Kəlodə Lisiasə nə púpúnì à yáa tíú nəzəŋu Felikəsə nə. Á jònì mú. ²⁷ Bèe wà tē yí *Zwifə-ba yà nə jun wá, sə ba gv. Ku máńá tē wa, à nì də, v yí *Romə-ba biú, à dān ma ja pamana púlí à ja va à ma jon wá ba tətəŋi wa. ²⁸ Á yà pià, sə à lwarì won tē yiri, ba nə ziga v nə. Á ja wá à va ba yáa tiàn tē, ba nə buri *bura tē yáa con. ²⁹ Á nì də, ba nə ziga v nə, ku ya yìèn tútúnà yuu wa, tē nə wulə ba tətə Yú *nii tē wa, v nə pin *Moyizə nə. Yá ku mù tēntə kwa nə, won don mama təlè, ku nə biri də, v me gurì, ku nə biri də, v me, sə ba vwa wá də banzala. ³⁰ Á nì də, ba ken nii nədv, sə ba ma gv ku bèe wà tē. Ku mù nə pin, à də kúv pin wá mú lala. Á pin nii v jara duən tē nə, sə ba bà ba bon wá n yáa con ku yoo tē yiri».

³¹ Pamana tē jon ba yuu tíú tē nii, ba ga ti Polə ttun nə, ba ja va ba yí Antipaterisə. ³² Ku tia tē nə purì, ba tē, ba nə vèli də nēe tē píi ba bà pamana sàñ tē wa, ba ga yá sisadira tē, sə ba ja Polə ba yí Sezare. ³³ Ba nə vèli ba yí lá, sisadira tē pin sagi tē yáa tíú, pív nəfarv tē nə li v tún tē nə, ba ga ti Polə, ba pa wá. ³⁴ Yáa tíú tē nə kəri sagi tē v zwèe, v bwe, sə v jén Polə yí luv nii ku kwa liū. U nə nì də, v yí Silisi luv nii tē wa liū, ³⁵ v dān ma swìn, v wú: «Á wá diàn mú, də n jarì duən tē nə twi, ba yí máńá tē wa». U ga pa nii, sə ba kə wá pív *Erodə sàñ tē wa.

24

Zwifə-ba san Polə kwa Sezare nə

(Tutunan 6.11-12; 21.27-36; Matie 5.11-12)

¹ Dian bonu kwa nə, *Zwifə-ba Yú *jonwana yun tiàn nəkwia Ananiasə də ba *nəkwina tē duən, də bèe don, v yiri nə yí Terətìlè, vèli Sezare. Terətìlè nə yí ba jurumu liū, v nə pià, sə v tún ba nii, sə ba na cígá. Ba vèli ba bon Polə yáa tíú Felikəsə con, pív nəfarv tē nə li v tún, sə ba biri

won tɛ, ɔ nɛ cɔgò. 2-3 Yáá tíú Felikəsɛ pɪn, ba bon Polɛ. Yá Terətɪlɛ dǎn wulɛ ɔ bɪrɪ wɪən tɛ mama, Polɛ nɛ cɔgò. U swɪn, ɔ wú: «À nyɪna yáá tíú nɛzɔŋu Felikəsɛ, n mù nɛ pɪn, nɛ jɛ sɪɔ zɛnzɛn, ku twá dɛ lwanɔ tɛ, n nɛ lwanɔ nɛ lɔɔ tɛ wa. Ku tɛ mama, n nɛ fwa dɪn mama, bwálí mama wa, nɛ mù sɛɛ ku dɛ zilɛ zɛnzɛn. 4 À ba pià, sɛ nɛ ja n bɪan nɛ, nɛ donɪ nɛtɔ. À lòrɪ mú, sɛ n cɔgɔ nɛba, mǎŋá mancin wa dɛ n wɔywanɔ tɛ. 5 Nɛ nɪ dɛ, bɛɛ wá tɛ yɪ tɪcɔnɔ, ɔ kɛnɪ tútùná Zwifɛ-ba mama pwɛrɛ wa, lɔɔ tɛ mama wa. U yɪ *Nazarɛtɛ Zwezi kunkun yɪjuncwɛŋɛ tɛ yáá tíú. 6 U dádɔn, sɛ ɔ cɔgò nɛ mù Zwifɛ-ba Yɪ *diɛ tɛ, ɔ kɛ durɛn ka nɛ. Nɛ ma ja wá, [nɛ yá pià, sɛ nɛ twá dɛ nɛ Yɪ *nii tɛ, ɔ nɛ pɪn *Moyizɛ nɛ, nɛ ma bùrɪ ɔ bùrà. 7 Yá pamana yuu tíú Lisɪasɛ dǎn twi dɛ diàn tɛ nɛ dáá, ɔ ma jon wá nɛ jɪàn wa. 8 U mù pamana yuu tíú tɛ dǎn nɛ pɪn nii ɔ jarɪ duɛn tɛ nɛ, sɛ ba bà n mù yáá tíú Felikəsɛ con.] N dɛ kúɔ wá bwe wá, sɛ n lwarɪ won tɛ mama, ku nɛ pɪn nɛ zɪga ɔ nɛ».

(Likɛ 21.12-15; 1 Piyɛrɛ 3.15-16)

9 Zwifɛ-ba ken ba nii tɛ sùràn tɛntɛ kwa, ba ga swɪn dɛ, ku yɪ nɛtɔ nɛ. 10 Yáá tíú Felikəsɛ dǎn ma fwa mumunɔ dɛ Polɛ, sɛ ɔ dɛ tún ɔ nii. Polɛ dɛ kúɔ wulɛ ɔ tunɛ ɔ nii, ɔ wú: «À yɛɔ dɛ, bɪna pùlɪ, n nɛ yɪ nɛ lɔɔ lià tɛ liù, n nɛ bùrɪ nɛ bùrà. Ku mù nɛ pɪn, fɛn ba nɛ jɛ yoo ku tɛ wa, sɛ à bɪrɪ won tɛ, à nɛ wá ma jon à tiàn. 11 Ku tɛ ba dɪan fugɛ bɛlɛ dwɛ à nɛ vɛli *Zwerizalemɛ, sɛ à bu Yɪ nɛ. N nɛ pià ku nɛɛ, n wá lwarɪ ku. 12 Ba wá à mù dɛ liù nɪ Zwifɛ-ba Yɪ diɛ tɛ wa, nɛ à yɛɔ Zwifɛ-ba *jérɛ dii tɛ wa, nɛ à yɛɔ tɪɔ tɛ wa, dɛ à mù dɛ ku tíú wulɛ nɛ tútùnɪ duɛn. Ba wá nɛ nɪ dɛ, à wulɛ à gugurɛ lalɔ. 13 Yá cígá mama, ba wàrɪ won tɛ yɪrɪ, ba nɛ zɪga à nɛ, ba bɪrɪ sɪún nɛtɛn. 14 Yoo tɛ, à nɛ yɛɔ, sɛ à swɪn n yáá con, nɛ yɪ ku tɛ nɛtɛn: À yɪ à tunɛ à pɪn nɛ nɪbara Zwifɛ-ba Yɪ tɛ nɛ, yɪjuncwɛŋɛ nɛdɔn tɛ wa, ba mù nɛ ma bonɛ kunkun yɪjuncwɛŋɛ. À pɪn cígá won tɛ mama nɛ, ku nɛ púpúnɪ Yɪ nii tɛ, ɔ nɛ pɪn Moyizɛ nɛ, saga tɛ wa, dɛ Yɪ nii *sùsùná saga tɛ wa. 15 À jɛ yala dɛ Yɪ, ba dɛ tɛtɛ ga jɛ tɛ yala tɛntɛ. Ku mù nɛ yɪ cígá tiàn dɛ lià, ba nɛ tunɛ kunkun, mɛ wá bwɪn ba nan tiàn wa. 16 Ku mù nɛ pɪn, à dɛ ma kɛnɪ à kajanɛ mǎŋá mama, sɛ à bɪcan wàni ku ya nɛpon Yɪ yáá con, dɛ lɛzoni yáá con.

17 À nɛ nan Zwerizalemɛ wa, ku yɪ bɪna dɛ bɪna. Yá à dǎn yá pií à jɛ sɛbiu à bà, sɛ à ma fwa yɪlorɪ à lɔɔ zura tɛ nɛ, sɛ à kɛ lá, à fwa *jonɪ à pa Yɪ nɛ. 18 Ku mù yá nɛ yɪ à tutunɪ, mǎŋá tɛ wa, ba nɛ nɪ nɛ Yɪ diɛ tɛ wa. Ku mǎŋá tɛ wa, à dɛ tanɪ à tiàn, sɛ à yoo kwen Yɪ yáá con. À mù dɛ lalɔ yá nɛ wá lá yɪn, gurɛ gurɛ dɛ ga wá lá yɪn. 19 Yá Azi nagwanaa Zwifɛ-ba duɛn yá nɛ mɛ, sɛ ba bà n yáá con, ba bon nɛ lá, dɛ yoo nɛ wulɛ à mù dɛ ba pwɛrɛ wa. 20 Nɛ à yɛɔ, sɛ ba tɛ nɛtɛn bɪrɪ won tɛ, ku nɛ ya à mù nɛ cɔgò, mǎŋá tɛ wa, à nɛ tún à nii tɛ, ba yáá tiàn tɛ, ba nɛ bùrɪ bùrà tɛ, yáá con. 21 Dɛ ku nɛ tà sɔgɔ nɛdɔ cɪcɪ, ku mù nɛ yɪ à nɛ bubwi ba tɛtɛnɪ wa, à wú: «Ku yɪ à nɛ pɪn cígá dɛ, tɪga wá bwɪn tɛ yɪrɪ nɛ pɪn ba bùrɪ à bùrà á yáá con.» 22 Felikəsɛ dɛ yá yɛɔ ku cwɛŋɛ tɛntɛ nɛ yɪ nɛtɔ mama. U dǎn ma lwanɔ bùrà tɛ, ɔ kɛ dɪn don nɛ. U ga swɪn, ɔ wú: «Mǎŋá tɛ, pamana yuu tíú Lisɪasɛ nɛ twi, à wá kwen à ywanɔ á yoo tɛ wa.» 23 Ku kwa nɛ, Felikəsɛ pɪn nii pamana bíí yuu tíú tɛ nɛ, sɛ ɔ cɪ Polɛ nɛ, sɛ ɔ pa ɔ tɪnɪ ɔ

tìàn. U dân ká cì v nubia tē nē, dē ba nē pià ba fwa won ba pa wá.

(Totunan 17.30-32)

²⁴ Ku dian bagalu nii nē, Felikēsē dē v kan Dērisilē, v nē yī Zwifē-ba bùà, twi. Yá v dân pín ba bon Polē v bà, v ga cūgū wá, ka kē waa Zwezi-**Kērisē* nē yoo yuu wa. ²⁵ Polē dân swìn bùrà bùrì yoo wa cígá nē yī nētū, dē n nē mē, sē n yēni n tiàn jonu nētū, dē bùrà tē, ka nē biàn, yoo yuu wa. Ku nētū tē pín fēn zv Felikēsē, v ga swìn Polē con, v wú: «Nē wá yá nētēn, sē n vii, à nē kúú nī mánjá, à wá pií, à bon mú». ²⁶ U yá jē yala dē, Polē wá pa wá sēbiu. Ku mù yá nē pín, v yáá pa ba bon Polē lala, sē v mù dē wá ve dē duən.

²⁷ Ku fwa bina bēlē mē, ku kwa nē, Pōrēkiyisē Fēsētisē twi, v jon Felikēsē yuu nē. Felikēsē yá pià, sē Zwifē-ba pwií ya ywání v yuu wa. Ku mù nē pín, v yá Polē bán diē tē wa.

25

Zwifē-ba kúú bon Polē Fēsētisē dē yáá con

(Totunan 23.12-15, 30)

¹ Fēsētisē twi, v jon Felikēsē yuu nē, ku luv nii tēntē wa. Dian batwa nii nē, v nan Sezare, v va **Zwerizalemē*. ² **Zwifē-ba* Yū **jonwana* yun tiàn tē, dē **Zwifē-ba* yáá tiàn tē kúú tún v dē con yìèn tē nē pín ba ziga Polē nē. ³ Ba dân ga swìn dē, tē mù yūri ba lòrì yuywanv Fēsētisē con. Ba lòrì wá, sē v san ba, sē v pa Polē bā Zwerizalemē, sē ba pwií poli. Ba yá ken nii nēdū, sē ba ja Polē ba gv cwēnjē wa. ⁴ Fēsētisē ma le ba dē, Polē yī ba cígá v nē Sezare nē, yá v dē tētē mē, sē v pií v vii, mánjá mancin wa. ⁵ U swìn v súri lá nē, v wú: «Dē á nē swē, sē á pià lià, ba nē yī á yáá tiàn, sē ba twá à nē, sē nē va. Dē kv bēē tēntē nē fwa yolwan, sē ba swìn v yolwan tē». ⁶ Fēsētisē fwa dian nana, kv ja va dian fugē, ba tētēji wa. Ku kwa nē, v pií v va Sezare. Ku tīpuri nē, v zva v jēé hwálí tē nē, ba nē bùrì bùrà tē, sē v bùrì yoo tē bùrà. U dân ga pa nii, sē ba jē Polē ba bà. ⁷ Mánjá tē wa, ba nē ja Polē ba bà, Zwifē-ba tē dē nan Zwerizalemē ba bà. Ba kīkarí wá, ba ga man v yuu yolwan tē nē dáá, tē yoo ga cā zēnzēn, ba tētē nē wàrì tē nēē ba bīri. ⁸ Ku tē Polē nē wá ma jon v tiàn, v swìn, v wú: «À wá lwaní fwa won mama wa. À wá Zwifē-ba Yū **nii* tē, v nē pín **Moyizē* nē, cūgū, nē à yēé Zwifē-ba Yū **diē* tē, nē à yēé **Romē-ba* piú nēfaru tē». ⁹ Fēsētisē dē nē pià, sē Zwifē-ba pwií ya ywání v yuu wa, v bwe Polē, v wú: «N pià, sē n va Zwerizalemē, sē ba bùrì n bùrà kv yūri, à yáá con, naaa?» ¹⁰ Polē dē ma le, v wú: «À yī à ziga Romē-ba piú nēfaru tē lià tē, ba nē bùrì bùrà tē yáá con. Yá mē yēbē nē, ba mē, sē ba bùrì à bùrà. À wá Zwifē-ba won mama cūgū, ndē n tētē nē yēé kv zēni zēni. ¹¹ Dē à nē ba cígá jē, à nē fwa won, kv nē mē, sē ba gv nē kv yūri, à bá vi, sē ba gv nē. Cígá mama dân nē tēlé ba sūràn tē wa, ba nē jē ziga à nē, liú mama wàrì nē n kēni ba jìàn wa. À mù pià, sē Romē-ba piú nēfaru tē nē bùrì à bùrà tē». ¹² Fēsētisē vuv dē v kwa lià tē, ba nē bùrì bùrà tē, v ga swìn Polē con, v wú: «N swìn dē, n pià, sē Romē-ba piú nēfaru tē nē bùrì n bùrà tē, n dân wá va Romē-ba piú nēfaru tē yáá con».

Fēsētisē pín, Polē tún v nii Agēripa yáá con

(Totunan 9.15)

13 Ku dian bagali kwa nè, piú Agèripa dè v nakua Berenisè twi Sezare, sè ba jun Fesètisè. 14 Ba dian tɛ cé duən lá nè. Fesètisè dān ma ti Polè yoo tɛ, v man v biri Agèripa nè, v wú: «Felikəsè yá bɛɛ don bān diè tɛ wa. 15 Yá máǵá tɛ wa, à nè vɛli *Zwerizalemə, *Zwifə-ba Yü *jonwana yun tián tɛ, dè ba *nəkwina tɛ swin, ba zɪɪ v nè. Ba lòri, sè ba buri v bura, sè ba gu wá. 16 À ma le ba dè, *Romə-ba culi, sè ba pa nii, sè ba kè bɛɛ càn wa, nè à yəə, sè ba gu wá, dè v mù dè v jara duən tɛ nè wá ba níé tún, sè v biri dè, v wá yoo cùgù, sè ba na dè, ba jè cígá. 17 Bɛɛ tɛntɛ jara duən tɛ dān ma bà yəbè lala, ku máǵá tɛ tɛtɛ wa. Ba túri tɛ tɪpuri nè, à jèn bwálí tɛ nè, ba nè buri bura tɛ, à ga pa nii, sè ba ja ku bɛɛ tɛntɛ, ba bà. 18 U jara duən tɛ nè twi, ba tún ba nii, ba wá wani ba kè yolwan nɛdu tɛtɛ v yuu wa, ndə à yà nè buja nɛtu tɛ. 19 Ba mù dè wá yá yi tútúná duən nè, ba jè dè duən, tɛ nè yi ba tɛtɛ yijuncwəŋɛ tɛ ciɪ yuu wa. Ba tútúná tɛ vān don dè yá yi bɛɛ, v yiri nè yi Zwezi, yuu wa, v nè tɪga. Yá Polè mù ga swin dè, v wulè mu wa. 20 À mù con nè, à yèri nɛtu tɛ, à nè wá fwa ku tútúná yiri tɛntɛ wa. À dān ma bwe Polè, dè v nè pià, sè v va Zwerizalemə, sè ba buri ku bura tɛ lá nè. 21 Yá Polè dè dān biri dè, v mù swè, sè Romə-ba piú nəfaru tɛ nè buri v bura tɛ. À dān pa nii, sè ba ci v nè ku ja vɛli máǵá tɛ, à nè wá pa v va v pa Romə-ba piú nəfaru tɛ nè». 22 Agèripa dān ma swin Fesètisè con, v wú: «À dè tɛtɛ pià, sè à ni ku bɛɛ tɛntɛ nii sugu». Fesètisè ma le wá, v wú: «Jwian nè, n wá ni v sugu».

23 Ku tɪpuri nè, Agèripa dè Berenisè twi dè dun zənzən, ba mù dè lià tɛ, ba nè buri bura tɛ, dè tu tɛ yáá tián tɛ mɛ kè duən ba zu diè tɛ wa, ba nè buri bura tɛ. Fesètisè ma pa, ba ja Polè, ba ja bà. 24 Fesètisè dān swin, v wú: «Piú Agèripa, dè á mù lià tɛ mama, á nè wulè dè nɛba. Á na bɛɛ wá tɛ, Zwifə-ba laluv tɛ mama nè twi, ba yi nè, dè ku nè yi Zwerizalemə nè, nè à yəə yəbè tɛtɛ, ba biri dè, ku wá mɛ, sè ba yá wá, sè v mu sií luu wa. 25 À mù con, à na dè, v wá won mama fwa, ku nè biri dè ba mɛ, sè ba gu wá ku yiri nè. U tɛtɛ bon v kè Romə-ba piú nəfaru tɛ nè. Ku mù nè pin, à ni dè ku mɛ, sè à pa v va, v pa wá. 26 À ba cígá yoo mama jè à púpúni Romə-ba piú nəfaru tɛ nè, Polè yoo tɛ yuu wa. Ku mù yiri nè, à pin v nan á yáa con. Ku tɛ ku nè dwə, piú Agèripa yáa con, sè bwíə tɛ, ba nè wá bwe wá tɛ kwa nè, sè à wani à na yoo à púpúni. 27 Ku nè tà nɛtu, à yèri ku yáá dè nɛtu tɛ, à nè wá tun bān diè liú Romə-ba piú nəfaru tɛ nè, yá à ga wá ku tɛ, v nè cùgù biri».

26

Polè tún v nii sè v jon v tián

(Matíə 10.18-20; Totunan 9.1-30; 22.1-21; 1 Piyerə 2.12)

1 Piú Agèripa cugv ku tɛ mama, yáá tiú Fesètisè nè swin Polè yuu wa, v zwè. Ku kwa nè, Agèripa swin Polè con, v wú: «Cwəŋɛ wulè ka pa mú, sè n tún n nii n yoo tɛ yiri». Polè dān ma ja v jun, v ma fwa mumunv, sè v tún v nii. U swin, v wú: 2 «À jə pupwən, dè zən ku tɛ, à nè wáá wiən tɛ mama *Zwifə-ba nè zɪga à nè tɛ yiri, à swin n mù, à nyina piú Agèripa yáa con. 3 N dí yáá n yəə Zwifə-ba yofwamınan, dè ba tútúná nè yi nɛtu mama. Ku mù nè pin, à lòri mú, sè n cugv nè dè pínú. 4 À mu tɛ wa nè, ku nè zɪɪ à zandwan mama, à yi à bori à dwíi tián Zwifə-ba tɛtɛŋi wa

də *Zwerizalemə nə. Ku mù nə pɪn, Zwifə-ba mama yèé nɛtu tɛ, à nə yɪ.
⁵ Ba dí yáá, ba yèé nə fuən fuən, də ba nə pià, sɛ ba swìn cígá. À yà yɪ
à wulə nə *Farizian-ba yɪjɔncwɛnɔ tɛ wa, ka twagv yoo nə cà zɛnzɛn, ka
doni tɛ mama. ⁶ Yá síún nə, ku yɪ yala tɛ, à nə jɛ Yɪ nikanɪ tɛ, v nə kàn
də nə nɪbara-ba tɛ, nə pɪn ba wulə ba bɪrì à bɪrà. ⁷ Nə Zwifə-ba dwíé
dɛkurən fugə bɛlə tɛ mɛ, tɛ nə tɔŋa tɛ pɪn Yɪ nə, tɪtɪn də yɪcav də jɛ
yala tɛntɛ. Yá mɛ yala tɛ, à nə swìn tɛ yoo, à nyɪna piú Agəripa, tɛ mù nə
pɪn Zwifə-ba zɪga à nə. ⁸ Á bwe á mù lià tɛ mama, á nə cuga nə. Bèèè
nə pɪn, á ma buŋa də, Yɪ wàrì tɪga v bwin?

⁹ Ku nə ya à mù con nə, à líí à tiàn də, à mù yà buŋa də, ku mɛ, sɛ à zɪgɪ
lià tɛ nə, ba nə jònì *Nazaretə Zwezi yɪrɪ tɛ nə zɛnzɛn. ¹⁰ Á nɛnɔ ku tɛ,
à nə fwa Zwerizalemə nə. À tɛtɛ lòrì cwɛnɔ Zwifə-ba Yɪ *jɔŋwana yun
tiàn tɛ con, à ma kɛ *Kərisə lià zɛnzɛn bân diè wa. Yá máná tɛ wa, ba nə
pià, ba gv ba, à də yáá bɪrɪ də ku mɛ. ¹¹ Máná don tɛtɛ wa, à yáá kálú ba
Zwifə-ba *jórɛ dii tɛ wa, sɛ à pa ba twɪn Zwezi. Á luŋa tɛ nə zàn zɛnzɛn,
máná tɛ wa, à fifɪn ba, à ja va à yí tɪan tɛ wa, tɛ tiàn nə tà Zwifə-ba.

¹² Ku mù yuu wa nə, à yà vɛli Damasə də diàn tɛ, Yɪ jɔŋwana yun tiàn
tɛ nə ken à jɪn wa, də ba nii tɛ, ba nə pɪn nə. ¹³ Á nyɪna piú, cwɛnɔ tɛntɛ
wa, ndɛ lugu fugə bɛlə máná wa, à nɪ poni. Ku nan yɪ nə ku cú, ku pɪpɪ
ku kɪkari à mù də à twaduən tɛ. Ku poni tɛntɛ yá dwɛ yɪcav tɛ. ¹⁴ Nə
mama tua tia. Yá à dǎn ga nì kori, ku nə swìn à con də *Ebərə-ba sugv,
ku wú: «Solə, Solə! Bèèèè nə pɪn, n ma fifɪn nə? N nə zɪgɪ à nə, n mù nə
wá dé cà». ¹⁵ Á ma le, à wú: «N mù nə yɪ wàà, *Yuu-Tiu?» Yuu-Tiu ma pií
v le nə, v wú: «Á mù nə yɪ Zwezi tɛ, n nə fifɪn. ¹⁶ Zàn yɪ nə, n zɪgɪ n nɛɛ
yuu. Nèñ, won tɛ yɪrɪ, à nə nan n nə. N yɪ à kúrí mú, sɛ n yà à tɪtɪnù,
sɛ n swìn yìèn tɛ, à nə pɪn n na, də tɛ tɛ, à tɛ nə wá bɪrɪ mú. ¹⁷ Á wá jon
mú Zwifə-ba, də dwíé tɛ, ba nə tà Zwifə-ba tɛ, jìàn wa. Mɛ ba mù lià tɛ
con nə, à tun mú, ¹⁸ sɛ n sùrí ba yíá. Ku dǎn wá pa ba nan yikunu wa, ba
bà poni wa. Ba wá nan *Sítana diàn wa, ba bà Yɪ con, sɛ v ma wàní v
kwen ba cuna tɛ, v lɪ ba mù də wá pwərə wa. Yá ba ga wá na tori, ba mù
də lià tɛ, ba nə pɪn ba tiàn míámíán Yɪ nə. Ku twá də ba nə ken ba waa
à mù Zwezi nə».

¹⁹ Ku mù tɛntɛ yɪrɪ, à nyɪna piú Agəripa, à mù wá won tɛ, Yɪ nə bɪrɪ
nə tɛ, nii vɪga. ²⁰ Á tɛntɛn à fwa ku Damasə nə. À nə zàn lá, ku yɪ
Zwerizalemə. À nə kúú zàn lá, ku yɪ Zwíde nagwanaa tɛ mama wa, à le à
yí ba tɛ, ba nə tà Zwifə-ba tɛ. À swìn ba con, sɛ ba vɛvəri ba kwa, ba ma
sá ba cuna, ba bà Yɪ con, sɛ ba bɪrɪ də, ba cígá lwàñ, ku twá ba tɪtɪnɛɛ
nə. ²¹ Mɛ ku yoo tɛntɛ yɪrɪ nə, Zwifə-ba jɪn nə ba Yɪ *diè tɛ wa, ba yà
pià, sɛ ba gv nə. ²² Yá ku nə yɪ Yɪ nə cì à nə tɛ yɪrɪ, à tɛ wulə lɔv zèn
ku tɛ. À tɛ swìn ku yoo ləzwənbii də ləzwənfaran mɛ yáá con. Tɛ sɔràn
tɛntɛ wa, à ba won mama sùrí, ku tɛ *Moyizə də Yɪ nii *sùsùnà tɛ nə dí
yáá, ba swìn də, ku wá bà tɛ nə. ²³ Ku mù nə yɪ Kərisə nə wá dé cà, v
nə wá ya tɛntɛn liù, v pií v bwin v nan tɪga wa. U wá swìn poni tɛ yoo v
bɪrɪ Zwifə-ba də ba tɛ, ba nə tà Zwifə-ba nə».

²⁴ Polə dǎn nə caga v tiàn yɪrɪ nɛtu tɛ, Fɛsətisə zɪn v kori yɪ nə, v wú:
«N yɪ n nyaŋa, Polə. N yənu nəfarv tɛ kəni mú nyɔɔ wa». ²⁵ Polə ma pií

u le, u wú: «À ba nyaɲa, à nyuna piú nɛzɛɲu Fɛsɛtisɛ. Ku yi cigá sùràn, tɛ nɛ jɛ dɛn zɛni, nɛ à swìn nɛtu. ²⁶ Piú Agɛripa mù dí yáá, u yɛé tɛ yièn tɛntɛ. Ku mù nɛ pɪn, fɛn ba nɛ ja tɛ yoo wa, sɛ à swìn tɛ. Á yɛé dɛ, u dɛ yɛé tɛ nɛɛ mama, yá tɛ nɛ wá tɔn, tɛ nɛdu tɛtɛ wá sɛgɛ. ²⁷ Á nyuna piú Agɛripa, n pɪn cigá Yɪ nii sùsùnà tɛ nɛ, naaa? Á yɛé dɛ, n pɪn ba cigá». ²⁸ Agɛripa ma swìn Polɛ con, u wú: «Ku wá fwa mancɪn, n wá pià, sɛ n pa à jì Kɛrisɛ liù». ²⁹ Polɛ piú u le wá, u wú: «Dɛ ku nɛ yi máɲá mancɪn, nɛ à yɛé zɛnzɛn, à wá lòrì Yɪ, sɛ n mù dɛ lià tɛ mama, á nɛ cuga nɛ zɛn, sɛ á yá ndɛ à nɛ. Yá sɛ à jiàn banzala tɛ mù dàn ká ya á mù jiàn nɛ».

³⁰ Piú Agɛripa, dɛ yáá tiú Fɛsɛtisɛ, piú nɛfaru tɛ nɛ li u tɪn, dɛ Agɛripa nakua Berenisɛ, dɛ lià tɛ mama, ba nɛ bùrì bùrà tɛ, ba yá nɛ wulɛ dɛ ba, zàn yɪ nɛ. ³¹ Ba nan kwa, ba swìn duɛn con, ba wú: «Bɛɛ wá tɛ ba won mama fwa, ku nɛ mɛ, sɛ ba gu wá ku yɪrɪ, nɛ à yɛé ku nɛ mɛ, sɛ ba vwa wá dɛ banzala». ³² Agɛripa dàn ma swìn Fɛsɛtisɛ con, u wú: «N yá wáá ku bɛɛ wá tɛ n duga, dɛ u yá nɛ wá swìn dɛ, *Romɛ-ba piú nɛfaru tɛ nɛ wá bùrì u bùrà tɛ».

27

Polɛ vɛli Romɛ

(2 Korɛntɛ tiàn 11.25-26)

¹ Máɲá don wa, yáá tiú Fɛsɛtisɛ pɪn nii, sɛ nɛ zu níá yuu bori, nɛ va Yitali nagwanaa wa. Yá ba dàn pɪn Polɛ dɛ bàɲ diè lià duɛn pamana bí yuu tiú don nɛ, u yɪrɪ nɛ yi Zwiliyisɛ. U yá wulɛ pamana púli don wa, ba nɛ boɲɛ *Romɛ-ba piú nɛfaru pamana púli. ² Nɛ dàn ti níá yuu bori don, ku nɛ nan Adɛramitɛ. Ku mù yá nɛ mɛ, sɛ ku twá tiàn tɛ nɛ wulɛ Azi nagwanaa tɛ vàn nɛ, ku kɪkarɪ ku lɛ. Mɛ ku mù nɛ jɛ nɛba ku víi. Bɛɛ don dɛ yɪn lá, u yɪrɪ nɛ yi Arisɛtarɛkɛ. U yi Tɛsalonikɛ tiú, Masɛdwanɛ nagwanaa tɛ wa. ³ Ku tɪpɪrɪ nɛ, nɛ yí Sidon. Romɛ-ba pamana bí yuu tiú Zwiliyisɛ pɪn yuywanɪ Polɛ nɛ, sɛ u va u dabara con, sɛ ba pa wá ku tɛ, u nɛ pià. ⁴ Nɛ zàn lá, nɛ twá Swipɛrɛ nagwanaa tɛ, ku nɛ wulɛ muv tɛtɛɲi wa, vàn nɛ, sɛ nɛ ma kwálí nɛ tiàn nɛ vuɔ tɛ yɪrɪ, ku nɛ zɪga nɛ nɛ. ⁵ Nɛ vɛli nɛ bɛn muv tɛ, ku nɛ jɛ Silisi luv nii tɛ yɪra, dɛ Panfili nagwanaa tɛ, nɛ va nɛ yí Mira, Lisi nagwanaa tɛ wa. ⁶ Ku bwálí tɛntɛ nɛ, pamana bí yuu tiú tɛ nɪ níá yuu bori, ku nɛ nan Alekɛzandɛrɪ, ku vɛlɛ Yitali nagwanaa wa. U dàn ma pa, nɛ va nɛ zu ku níá yuu bori tɛntɛ wa.

⁷ Nɛ fwa dɪan dɛ dɪan, dɛ níá yuu bori tɛ yi ku vɛli mancɪn con. Yá nɛ dí càn zɛnzɛn, nɛ ma va nɛ bwɛlɛ Kɛnidɛ. Vuɔ tɛ yá cigá nɛ nɛ, ku pa nɛ wàrɪ yáá nɛ vɛli ku vàn tɛntɛ yuu. Nɛ vɛli nɛ twá Kɛrɛtɛ nagwanaa tɛ, ku nɛ wulɛ muv tɛtɛɲi wa, jɪgwɛ sáparu con nɛ kɛɛn nɛ va nɛ twá Salɛmone, nɛ lɛ. ⁸ Nɛ dí càn nɛ ma kɪkarɪ ku, nɛ va nɛ yí bwálí don, ba nɛ boɲɛ <níá yuu bwɛrɛ yizɪga nɛzɛɲu>. Ku mù nii nɛ Lase tɪfaru dɛ yá wulɛ lá.

⁹ Nɛ díán zɛnzɛn, yá níá yuu bori tɛ vɛli tɛ dàn yá jɛ fɛn zɛnzɛn. Ku máɲá tɛ wa dɛ nivori* tɛ lɛ. ¹⁰ Ku mù nɛ pɪn, Polɛ dàn ma kwɛ ba, u swìn ba con, u wú: «À dabara-ba! À na dɛ, níá yuu bori tɛ bá va ku yí dɛ

* **27:9** 27.9 Nagwanaa tɛntɛ wa, nivori tɛntɛ jɛ cànà, ba nɛ yáá dɛ bununu cànà tɛ wa. Ku zɪgɪ bununu cànà tɛ, ku jɛ vɛlɛ malakapurɔ cànà tɛ, nɛ à yɛé lunbwala cànà tɛ, níá yuu bori wàrɪ muv tɛ yuu wa ku vɛli.

yazurə. À na də, nətu təkə nə ye níá təkə, kuyi kuyi pià, sə kuyi fwa nəba yoo. Kuyi wá ya càn zənzən. Kuyi tà níá yuu bori təkə də kuyi zila təkə cici nə wá jén, kuyi yí də nə tətə mə». ¹¹ Kuyi máńá təkə wa, Romə-ba pamana bíí yuu tíú təkə yà ken v yala liù təkə nə, v nə pa níá yuu bori təkə vèli, də níá yuu bori təkə tíú nə, v doni Polə sùràn təkə. ¹² Bwáli təkə, níá yuu bwərə təkə nə ziga lá, waran máńá wa níá yuu bori wari lá nə kuyi ziga. Lià təkə zuni dān ma sée, sə ba zigi lá nə, ba pií ba fwa kuyi təkə mama, ba nə wáá, sə ba yí níá yuu bwərə yiziga təkə, ba nə bońə Fenikəsə, kuyi nə wulə Kəretə nagwanaa, kuyi nə wulə muv tətəni wa, təkə wa. Kuyi bwáli təkə yáá don yà wulə jizən saparu də yui yizwia wa. Kuyi yáá don də yà wulə jigwiə saparu də yui yizwia con. Nə yà pià, sə nə ya kuyi bwáli tətə təkə wa, də waran máńá təkə kèéí.

Vuu nəfaru təkə kuyi zàn muv təkə yuu wa yoo

¹³ Vuu kíkala wulə kuyi nańa jizən saparu con kuyi fuli. Ba dān yà buńa də, ba pubuńa təkə pià kuyi jì. Kuyi mù nə pín, ba ma yá níá yuu bori təkə kuyi vií. Yá ba dān ga kíkari, ba boli Kəretə nagwanaa muv tətəni wa təkə yira. ¹⁴ Kuyi wà díán də dwà vuu don, ba nə bońə Erakilon, nyí kuyi zàn, kuyi nańa nagwanaa təkə con, kuyi wulə kuyi fuli. ¹⁵ Níá yuu bori təkə diàn wà vuu təkə yí. Kuyi mù nə pín, nə yá nə pa vuu təkə yugu nəba, kuyi jə kèéí. ¹⁶ Máńá təkə wa, nə nə vèli, sə nə twá muv tətəni wa tía nəmanbiə don, ba nə bońə <Kəlodə>, jizən saparu con nə le, kuyi yin càn zənzən kuyi pa nəba, sə nə ma wání, nə van níá yuu bori təkə kwa, níá yuu boribiə təkə, nə kə nə con. ¹⁷ Nə nə wání nə van ka, nə pa ka di kwa nə, nə vwə ka, sə ka dān ká tu, nə ga vwə níá yuu bori təkə tətə tətəni wa də ńoni, sə kuyi dān ká lwa. Fən də yà jə nəba də diun don, nə nə wá va, nə bwín nə tiàn kastu təkə nə, kuyi nə wulə Sirətə nə. Nə dān ma li níá yuu bori təkə wiən duən, təkə yà nə pín kuyi vèli təkə yí bwá bwá. Yá mə nətu nə, nə dān ma vèli bwáli təkə mama, vuu təkə nə yugə nəba kuyi kəni lá. ¹⁸ Vuu təkə zuzugv nəba zənzən də diàn. Kuyi tía təkə nə puri, nə li níá yuu bori təkə wa galwaran təkə, təkə nə dù, nə dugv. ¹⁹ Kuyi dian batwa diun nə, ba tətə nə li níá yuu bori təkə yira zila duən, təkə nə pín kuyi vèli, də jìàn ba dugv muv təkə wa. ²⁰ Dian də dian yicav ba nańa, kacilace ba nańa. Yá vuu nəfaru təkə mù yí kuyi fuli də diàn, kuyi pa nə pwíí cùgù. Nə kúú ba buńa də, nə mu kúú wá síí luu wa.

²¹ Nə díán zənzən nə wà wodiu dí, kuyi fira nə ba nəba jə yiri. Polə dān ma zàn bara təkə tətəni wa, v swín ba con, v wú: «Á yá mə, sə á zílí à nii təkə, sə á kúú dān ká nan Kəretə nə á vií. Á yá wáá nə ka mə muv kuyi təkə wa nətən təkə càn təkə yáá nə, á cì. ²² Síún nə, à dān təkə kwé aba, sə á dān á waa. Á liù nədu tətə mu ba nan, də kuyi nə tà níá yuu bori təkə cici nə wá mə muv təkə wa. ²³ Yui təkə, v nə ti nə təkə, v mù Yui tətə, à nə tuńa à pín wá təkə, *malika twi à con, titin təkə nə. ²⁴ Ka swín à con, ka wú: <Polə, dān ká pa fən ja mú. Kuyi mə, sə n va n nan *Romə-ba piú nəfaru təkə yáá con nə. Yá Yui, n mù yiri nə, v wá li n mù də lià təkə mama, ba nə wulə níá yuu bori təkə wa>. ²⁵ À dabara-ba, kuyi mù nə pín, à ma wú, á dāńa á jìàn. À ken à waa Yui nə də kuyi təkə, v nə swín təkə, kuyi wá tun, ndə v nə swín kuyi à con nətu təkə. ²⁶ Nə wá wa nə lwá muv tətəni wa tía don yuu».

²⁷ Nə dian fugə də bama titin nə, də nə təkə wulə muv təkə, ba bońə Mediterane təkə yuu wa, nə vin vuu təkə wa. Kuyi titikwion nə, lià təkə, ba nə pín níá yuu bori təkə vèli təkə, búń ba waa con də, kuyi yí ndə nə bwələ tía

don bəbəru. ²⁸ Ba li won don, ba nə ma maŋa níá, ba dɪl níá tə wa. Ba ni də, tə luŋə yɪ metərə fitwa də barpe. Ba kúv vɛli yáá manɔn, ba bwé ba dɪl kɔ. Ba ni də, kɔ luŋə yɪ metərə sapua də nana. ²⁹ Fən yà jə ba, də níá yuu bori tə nə wá va kɔ bwɪn kapana nə níá tə wa. Kɔ m̀v nə pɪn, ba dǎn ma pɪn níá yuu bori tə vɛli tə mun. Ba dǎn yà yɪ ba dǎnì, sɛ tia pɪrɪ dɛ yabibara. ³⁰ Lìà tɛ, ba nə pɪn níá yuu bori tɛ, vɛli tɛ dǎn yà pià, sɛ ba nan ba yá níá yuu bori tɛ. Ba li níá yuu boribiə tɛ, ba nə yáá zɔ, ba ma jén tɛ, ba tún níá tɛ yuu. Yá ba ga fwa ndə kɔ yɪ ba pià, ba kə níá yuu bori yɪra wiən† tɛ duən níá yuu bori tɛ yáá con dɛ. ³¹ Kɔ m̀v nə pɪn, Polə ma swɪn Romə-ba pamana bíí yuu tíú tɛ, dɛ pamana tɛ con, v wú: «Də lià-ba tɛ nə wà níá yuu bori tɛ wa yɪn, á bá wǎnì á nan muv tɛ wa». ³² Pamana tɛ dǎn ma gwəŋə níá yuu boribiə tɛ ŋoni tɛ, ba ga yá ka, ka tu níá tɛ wa.

³³ Kɔ fwa máŋá manɔn, dɛ tia tɛ wà pɪrɪ, Polə swɪn ba mama con, sɛ ba dé wodiu. U swɪn ba con, v wú: «Nə jə dian fugə dɛ banɪa zən nə, á nə dǎnì, á ga ba wodiu dé. ³⁴ Á dǎn swɪn á con, sɛ á dé wodiu. Kɔ mɛ, sɛ á dé kɔ, sɛ á ma á wǎnì á jon á tiàn. Á liù mama bá kwɪn v yukuv nɛdɔ dɛ tɛtə nə».

³⁵ Polə nə swɪn tɛ sùràn tɛntə kwa nə, v ti dipɛn, v ga kə Yɪ lèèè ba mama yáá con, v ja kɔ v fɔ v wulə v dé. ³⁶ Ba dɛ mama jɪn dǎn pií tɛ dǎn, ba ga dé wodiu. ³⁷ Nə yɪn lià biələ dɛ sapwɪtwa dɛ fugə dɛ bardv (276) níá yuu bori tɛ wa. ³⁸ Máŋá tɛ, ba nə dí wodiu tɛ, ba sú, ba kòrì muna tɛ níá yuu bori tɛ wa, ba dɪl muv tɛ wa, sɛ kɔ dun tɛ fɔ tɛ mun.

Níá yuu bori tɛ nyɔnyɔv

³⁹ Tɪa nə pɪrɪ, máŋá tɛ wa, lià tɛ, ba nə pɪn níá yuu bori tɛ vɛli tɛ, wà kɔ bwálí tɛ lɔwɪ. Ba ni tɛa bwálí don, ba nə na dɛ ba wáá kɔ bwálí tɛ nə ba cwí. Ba dǎn ken ba sírì, sɛ ba pa níá yuu bori tɛ zɪɣ kɔ bwálí tɛntə wa. ⁴⁰ Ba kùrì níá yuu bori yɪra won tɛ, ba dɔɣv muv tɛ wa. Kɔ máŋá tɛntə tɛtə wa, ba kùrì ŋoni tɛ, tɛ yà nə vwə níá yuu bori tɛ danyungulən tɛ, tɛ nə kəni níá yuu bori tɛ cwəŋə wa. Ba ga kə tapoli níá yuu bori tɛ yáá con, sɛ kɔ pa vuv tɛ yigu ba. Yá ba dǎn ma vɛli bwálí tɛ con, ba nə pià ba zɪɣ lá. ⁴¹ Kɔ máŋá tɛntə wa, níá yuu bori tɛ vɛli kɔ bwɪn kasɪb dɛdolu don nə, kɔ nə wulə navwɪ bələ pwərə wa. Níá yuu bori tɛ cən kɔ bwálí tɛntə wa. Kɔ yáá con tɛ dǎn yà mɪrɪ kasɪb tɛ wa, kɔ pa kɔ kúv wǎrì kɔ sɔsɔga. Yá navwɪ tɛ diàn tɛ pɔpɔɣv kɔ kwa con tɛ m̀v.

⁴² Pamana dǎn yà pià ba gu bǎn diè lià tɛ, sɛ ba liù mama dǎn ká ye níá tɛ wa v jén. ⁴³ Yá *Romə-ba pamana bíí yuu tíú tɛ dɛ yà nə pià, sɛ v jon Polə tɛ, v cigà ba nə, sɛ ba fwa kɔ yoo tɛntə. U pɪn nii lià tɛ nə, ba nə yèé níá yiu, sɛ ba dí yáá ba fan ba tu níá tɛ wa ba ye, ba nan muv tɛ wa.

⁴⁴ Kɔ kwa nə, ba duən tɛ dɛ wá marɪ daran nə, nə à yèé níá yuu bori tɛ kɪkaran tɛ nə, ba jə pú ba kwa. Mə nətɔ nə, kɔ yɪn ba mama tɛ ma nan muv tɛ wa, ba mɪ nə.

† 27:30 27.30 Níá yuu bori yɪra won tɛntə, ba nə boŋə <ankərə>, yɪ ndə gwala nə. Ba nə ken kɔ níá tɛ wa, kɔ nə zɔa kɔ yí níá tɛ dǎn, kɔ yáá mɪrɪ lá, kɔ pa níá yuu bori tɛ wǎrì kɔ vɛli.

28

Polè-ba yí Malètə nagwanaa muv tətəŋi wa

(Eberə-ba 13.2; Likè 10.19; Totunan 14.11-12; Matìə 8.14-16)

¹ Mánǵá tə wa, nə nə wàní nə jon nə tiàn, nə va nə nan, ku kwa nə, nə nì də, ku nagwanaa təntə yiri nə yí Malètə. ² Ku nagwanaa tə tiàn ywàn nə yuu zəni. Ku mánǵá tə wa, də dwà wulə ka nì. Ba ma dwén mən nəfaru ba pa nəba, sə nə yweri waran tə yiri. ³ Polè vèli v pèe damini púlí don, sə v ja bà, v kə mən tə nə. Yá mánǵá tə, mən tə bári nə mà damini tə nə, dəkwa a cùrí ka nan tə wa, ka duri v juu nə ka marí lá. ⁴ Mánǵá tə wa, ku nagwanaa təntə là tə nə nì dəkwa a tə, də ka gwə Polè juu tə nə, ba swìn duən con, ba wú: «Ku tə nətən biri də, cígá mama bɛɛ wà tə yí laguru. Ku mù nə pín, v ma wàní v nan muv tə wa, yá Yí cígá tə yiri, v tə pià, sə v gu wá». ⁵ Polè ma vɪvaga dəkwa a tə, v kwian v di mən tə wa. Yá ku tà nə wà wá yì də tətə. ⁶ Là təntə dǎn yá yí ba dǎn, sə Polè juu tə nɔn, nə à yəð, sə v tɪ ti, v ti naa nədu. Ba dǎn diàn wuuu, ba ga na də, yokukwɪn mama ba Polè jə. Ku mánǵá təntə wa nə, ba kúú pií ba lwàn ba pubɔŋi tə, ba swìn də, v yí yu don.

⁷ Ku bwálí təntə yá bwələ də ku nagwanaa tə yáá tíú tə sǎn. Ku nagwanaa tə yáá tíú tə yiri yá nə yí Pibəliyisə. Mə v mù nə jon nəba, v kə v diè də dabaru. Nə fwa diən batwa lá nə. ⁸ Ku mánǵá tə wa, də Pibəliyisə nyina yá tégé. Yalɪja də puɪjə yá nə jə wá. Polè zàn v zu v con, v juu Yí, v tún v jìàn bɛɛ tə yuu wa, v zwèe ku yayigv tə. ⁹ Ku mù yuu wa nə, ku nagwanaa muv tətəŋi wa tə yayijə tə duən twi, yá ba də yayiran zwèe. ¹⁰ Ba zilí nəba zənzən, yá nə viru mánǵá wa, ba pín nəba won tə mama, nə yá nə pià, sə nə na.

Polè-ba yí Romə

(Totunan 23.11; Romə tiàn 1.9-15; 15.29)

¹¹ Nə fwa cǎni batwa Malètə nagwanaa muv tətəŋi tə wa. Yá cǎni batwa təntə kwa nə, nə zva Alekəzandəri níá yuu bori wa. Ku níá yuu bori təntə yá yin ku nagwanaa təntə wa, waran mánǵá tə mama. Ku yira yá jə mumunv, ba nə boŋə <Diyəsəkirə* >. ¹² Nə vèli nə twá Sirakisə, nə fwa diən batwa lá nə. ¹³ Nə zigí lá, nə va nə yí Rezwiyo. Ku tɪpɪri nə, vu nyí ku zàn luv jizən saparu yuu. Vu təntə pín nə zu níá yuu bori nə víí. Ku diən bələ nii nə, nə vèli nə yí Puzələ. ¹⁴ Ku tiv təntə wa, nə nì là tə, ba nə yí nə nubia *Kərisə yiri, ba ga lòri nəba, sə nə fwa diən barpe ba con. Yá mə ku yí nətə, nə ma va nə yí *Romə. ¹⁵ Là tə, ba nə yí nə nubia Kərisə yiri, ba nə wulə ku tiv təntə wa, yá dí yáá ba nì nə ŋwen. Yá ba dǎn zàn ba va, wuuu, ba bà ba yí bwálí don, ba nə boŋə <Forimə Apiyisə>. Ba duən le, ba va ba yí bwálí don, də ba nə boŋə <Tərowa Taverənə>, sə ba ma jəri nəba. Polè nə nì ba, v ken Yí lèèè, v waa ga pií ka dǎn. ¹⁶ Ku kwa nə, nə nə yí Romə. Pamana bíí yuu tíú tə dǎn ma kən bǎn diè là tə yáá tíú tə juu wa. Yá ba dǎn pa nii, sə Polè mù ya bwálí don nə, v mù də pamanv tə, v nə cì v nə.

(Romə tiàn 11.1-11; Efejə tiàn 6.19-20; Kolosə tiàn 1.24-29)

¹⁷ Ku diən batwa nii nə, v bon *Zwifə-ba yáá tiàn tə, v kə duən yáá nə. U ti sùràn tə tə, v swìn ba con, v wú: «À nubia-ba, də à nə wà won mama

* 28:11 28.11 Ku mù nə ya yta bələ, ba nə fwa, ba biri də, tə ya yiywe.

fwa, ku nè ziga nè luv ku tè lià tè nè, nè à yèé nè nùbara-ba yofwamunan tè nè, ba jun nè, ba kè bàñ diè. Yá ku yi *Zwerizalemè nè, ba ken nè Romè-ba jìàn wa. ¹⁸ Ba nè bwe nè, à ma tún à nii, ba ni dè, won mama yà tàlè à yuu wa, ku nè biri dè, ku mè, sè ba gu nè. Ba mù yà pià ba dugu nè. ¹⁹ Yá Zwifè-ba yáá tiàn tè viga, ba zàn ba ziga à nè. Ku mù nè pin, ku ya kálú ku pa nè, sè à swìn dè à bùrà tè yi Romè-ba più nɛfaru tè nè wá bùrì ka. Yá à ga wá pubuŋa jén, sè à kè tali à luv tè yuu wa. ²⁰ Ku mù yoo tɛntɛ yiri nè, à lòrì, sè à na aba, sè à swìn ku á con. Yala tè, *Yizɛrayelè dwíí tè nè jè tè, nè pin bàñ diè banzala tè wulè à jìàn nè». ²¹ Ba ma le wá, ba wú: «Nè wá sagi ni, ku nan Zwerizalemè, Zwide nagwanaa tè wa, ku bà n yiri. Yá nè nubiu nèdu dè tètè wá nè con twi, v dé tjaŋa, nè à yèé, sè v swìn n yolwan. ²² Nè dàñ nè pià, sè nè ni n nii wa, ku tè n nè buŋa. Nè dí yáá nè yèé dè, bwálí mama ku mù kunkun yijuncwɛŋɛ kàrà tè yáá ja tútúná, ku bà».

²³ Ba dàñ li dɛn ba tún, ba pa Polè nè. Ku dɛn tè nè yí, lià zɛnzɛn twi. Ba yí bwálí tè nè, v yà nè wulè. U sugu tè wa, v biri dè, Yu wá dé pàrì. Yá v dàñ twá Yu *nii tè nè, v nè pin *Moyizè nè dè Yu nii *sùsùnà tè saga tè nè, v ma swìn ba, v janu ku tè, ku nè yi Zwezi yoo yuu wa. U zigi ku yoo tɛntɛ yuu wa jiju mama, v ja va v yí ku dɛdɛni nè. ²⁴ Sùrán tè v nè swìn, tè zva ba duɛn, yá ba duɛn dè ga vi, sè ba pa tè cígá. ²⁵ Mánjá tè, ba dàñ nè píí ba virí dè ba tútúní duɛn, Polè dàñ swìn sùrán tè tè, v sùrí lá, v wú: «Yu-*Siju tè jè cígá, ku ma twá dè Yu nii sùsùnò *Ezayi, ku swìn á nùbara-ba con, ku wú:

²⁶ «Vèli luv ku tè lià tè con, n swìn n wú: Á wá ni zɛni, yá á bá lwarì ku dèñ. Á wá ywáñ zɛni, yá á bá na ku. ²⁷ Laluv ku tè lià tè bicanu tìga. Ba swìn ba zian, ba pí ba yíá, sè dɛn don ba dàñ ká na dè ba yíá, sè ba dàñ ká ni ku ba zian wa. Ba bá pià, sè ba lwarì ku dèñ ba bicanu wa, sè ku pa, ba lwàñ ba pubuŋa, ba bà à mù Yu con, sè à pa ba yazurè».

²⁸ Á lwara dè, sɛywanjú tè, ku nè biri dè, Yu wá jon aba á cuna wa, Yu tun ku, v pa lià tè nè, ba nè tà Zwifè-ba. Ba mù wá cugu ku».

²⁹ [Mánjá tè wa, v nè swìn ku nɛtu tè, Zwifè-ba vii dè ba tútúní duɛn zɛnzɛn.]

³⁰ Polè fwa bina bèlè mè bwálí tɛntɛ wa, v yà nè jon, v nwín ku yuu nè. U sèe v jonè lià tè mama, ba nè twi v con, sè ba na wá. ³¹ U yáá swìn dè, Yu wá dé v pàrì tè, dè v kàrì ba *Yuu-Tiu Zwezi-Kerisè yoo. U yá fwa ku nɛtu tè, yá fɛn dè ga ba wá jè ku yoo wa mama. Yá yoo dè mama wá v nè cì.

**Sagi tə, Polə nə púpúní v pa
Romə
Kərisə lià tə nə
Romə tián sagi tə yuu wa sugu**

Lìu tə, v nə púpúní sagi kv tə

Kv yí Zwezi-**Kərisə* **tuntónv* Polə nə púpúní kv. U vəli bwálá kapupu, v ma swín Zwezi-Kərisə suywánú tə v bırı.

Lìà tə nə, Polə nə púpúní

Polə púpúní kv v pa **Kərisə lià tə nə*, ba nə wulə **Romə nə*. Kv máǵá tə wa, də Polə wulə v nəe batwa nii vəlu tə wa. U wulə Korentə nə, v dǎn yá pià, sə v twá Romə v kèeñ v va Esəpanyə.

Sagi tə wa sugu

Polə bırı v kàrà tə mama Romə tián sagi tə wa. U bırı də, ləzoni tə mama yí cuna lià, yá Yı swə ba mama míámíán. **Zwifə*-ba də ba tə, ba nə tà *Zwifə*-ba mə wáá cíǵá tián ba yanı Yı yáa con, də ba nə ken ba waa Zwezi-**Kərisə* nə, v nə tǵa ba yuu yırı. Kv nətv yı pubwanv Yı fwa ba yıra. Yá síún nə, ba də Zwezi-Kərisə dǎn vwə duən nə.

Swapitərə nana tə wa, Polə swín Yı-**Sıju* tə yoo, kv nə pın mı, kv nə yáa pın, nə jı Yı bıa, kv ga twi kv saǵa nəba.

Swapitərə nugu kv va kv yí fugə nədv tə yı Yı fıra tə nə yı nətv, **Yızərayelə* lià yuu wa nə kv swín. *Zwifə*-ba zıvı vıǵa suywánú tə ba dıǵv. Yá Yı mə wá v dwíí tə vı.

Swapitərə fugə bələ kv va kv yí fugə də bonu tə wa, Polə tún conı v pa ba nətv yuu wa, ba nə mə, sə ba ya Kərisə lià púlí tə wa də kàrá con. U bırı də, won mama mə, sə kv fwa də sonu.

*Polə jònı Kərisə lià tə Romə nə
(Títə 1.1-4)*

1 Á mə Polə yı Zwezi-**Kərisə* tutónbiu. Á mə nə púpúní sagi kv tə. Yı kúrí nə, sə à ya v **tuntónv*. U lı nə, v tún vǎn nə, sə à swín v suywánú tə, à bırı lià nə. 2 Yı yá dí yáa, v twá də v nii **sùsùnà* tə, v ma kǎn suywánú təntə nıkanı, fuən fuən. Yá kv yoo dǎn púpúnı Yı sagi tə wa. 3-4 Kv suywánú təntə swín v bıú Zwezi-Kərisə yoo, v nə yı nə **Yuu-Tıu*. U jıǵə ləzwənə, ba ga lırtı wá pıú **Davide* dwíí tə wa. Yá Yı twá də v **Sıju* tə, v ma bwın wá, v lı tıan wa, yá v dǎn ga bırı də, cíǵá mama, v yı v bıú tə, v nə jə dıàn. 5 Kv twá də v mə Zwezi-Kərisə, Yı ma fwa v pubwanv tə nə yıra, v ga tún nəba, sə nə ya v tuntuna. U fwa kv nətv tə, sə nə va nə swín v sugu tə, nə bırı dwíí tə mama lıv mama wa nə, ba nə tà **Zwifə*-ba, sə ba zılı v nii, kv twá v yırı tə nə. Kv nətv twá ba nə kenı ba waa v nə wuuu. 6-7 Á mə **Romə* tián də wulə ba mə lià təntə wa, Zwezi-Kərisə nə kúrí, sə ba ya v lià. Kv dǎn ya á mə mama nə, à púpúnı à pın. Yı swə aba, v kúrí aba, sə á ya v mə nyıən. Nə nyına Yı də nə Yıu-Tıu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv á yıra, ba ga pa aba bıcan sıé.

*Nøtv Polø nø swø Kørisø lià tø, ba nø wulø Romø nø
(Romø tián 15.23-32; 1 Tesalonikø tián 1.2-3; 3.7-13)*

⁸ Tya yuu bwálí mama nø, lià nën dø, á keni á waa Zwezi-*Kørisø nø. Ku mù nø pín, à dí yáá, à twá dø Zwezi-Kørisø, à ma kèni à nyina Yui lèèèe, á mama yiri. ⁹⁻¹⁰ Yá à tɔŋa tutɔŋi tø, Yui nø pín nø, dø à waa mama, à ma swìn v biú tø swywájú tø à biri. Yui yøé dø, ku yi cígá, à swìn nøtøn dø. U yøé dø, máŋá mama, à nø wulø à jònì wá, à yáá lòrì wá à pín aba. Yá máŋá mama, à lòrì Yui, sè v súrí cwəŋə, v pa nø síún, dø ku nø twá dø v fira, sè à bà à na aba. ¹¹ Á pià, sè à na aba dø à waa mama, sè à pa aba Yui-*Siŋu tø tarpiun don, sè ku pa á zigi diàn, á twá Zwezi-Kørisø nø. ¹² Á mù dø á mù mē keni nø waa Zwezi-Kørisø nø, yá nø dàŋ yi won nødu. Ku mù nø pín à pià, sè nø na duən, nø ga dàn duən jìàn.

¹³ Á nubia-ba, à pià, sè á lwarì dø, à dódédén, sè à bà, à na aba ku nē cé duən. Yá yìèn cígá à yáá nø, ku bà ku yí zèn. Á pià, sè à bà, à tun tutɔŋi á tətəŋi wa. Ku wá san aba, sè á va yáá, á ga borì Yui nyièn tø wa, ndø à nø fwa nøtv luv dwié tø duən wa. ¹⁴ Yui nø pín nø ku tutɔŋi təntə. Ku dàŋ yi ndø jɔŋi nø à yuu wa, sè à swìn swywájú tø, à biri *Gørekø-ba nø, dø ba tø, ba yíá nø wà purì nø, dø ba tø, ba nø yøé saga kārù, dø ba tø, ba nø yèrì won mama nø. ¹⁵ Mø ku mù yoo təntə nø pín, à pià, sè à bà, à swìn swywájú tø, à biri á mù *Romø tián dø, dø à waa mama.

Swywájú tø jø diàn

¹⁶ Cavira ba à mù Polø jø, sè à swìn swywájú tø à biri lià nø. Yui diàn wulø swywájú təntə wa, sè tø jon lià tø mama, ba nø keni ba waa Zwezi-*Kørisø nø, ba cuna wa. Cwəŋə təntə təntə ka wulø *Zwifə-ba yiri. Ku kwa nø, ka wulø *Gørekø-ba tø dø yiri. ¹⁷ Swywájú təntə nø biri nøtv tø, Yui nø pín ləzwəŋə jì cígá tíú v mù Yui yáá con. Ku yoo təntə cwəŋə dèŋ lanp dø ku yígúré nø yi, sè lià tø kèni ba waa Zwezi-Kørisø nø wuuu. Ku yi ndø, ku nø púpúni Yui sagu tø wa, ku wú: «Liù tø, v nø keni v waa Zwezi nø, Yui yáá pa v jì cígá tíú, v mù Yui yáá con. Yá v mù liù təntə wá ya mu wa, ku nø ba zwèe Yui con».

Lià tø mama yi cuna lià

(Efezø tián 4.17-19; 1 Piyerø 4.3-5)

¹⁸ Yui biri dø, v luja zaŋa v sǎn tø nø, lià tø tutɔŋkɔkwinan tø mama yiri, v nø ba pià, dø kunkun yìèn yiri. Mø tø mù nø, ba ma cì lià tø yáá nø, ba dàn ká lwarì cígá tø. ¹⁹ Cígá, ku tø, ba nø wáá ba lwarì Yui yoo yuu wa ku yi nøpon. Yui tətə nø biri ba ku yoo tø, v pa ba lwarì ku. ²⁰⁻²¹ Liù mama yà tø wà ni Yui nø yi nøtv. Yá ku nø zigi máŋá tø wa, Yui nø fwa luv, ku ja bà ku yí zèn, wièn tø, v nø fwa, tø biri nøtv tø, v nø yi. Tø ma biri dø, cígá mama, v jø diàn, tø nø bá zwèe, abada dø. Tø ma kúv biri dø, v mù cici cígá nø yi Yui dø. Ba yøé dø, Yui wulø zəni, yá ba ga vi, sè ba pa wá dun, nø à yøé, sè ba kə v lèèèe, ndø ba nø mē, sè ba fwa nøtv. Ku mù nø pín, ba kúv wàri ba swìn dø, ba wà v mù Yui nii zilí, ba nø yèrì wá yiri. Yá ba bicanì kúv ba pubuŋa jø. Ba yèrì won mama, ba ga yèrì yozəŋu dø. ²² Ba swìn dø, ba mù jø wubɔŋa, yá ba ga yèrì dø, ba yi løyərən. ²³ Ba mù con nø, ba yá dun Yui tø, v nø wàri v ti v pwi, yá ba ga jònì wɔŋwanan. Tø wɔŋwanan təntə yi ləzwəŋə nyinyiga, ba nø sári, yá ləzwəŋə tətə ga ti v pwi. Tø duən dø nyin dø zunji. Tø duən dø nyin

də vǎnǎ, tē nē jē nēē banǎ, tē duən də kúú nyǎn də wiən tē, tē nē vǎli tē pùé ban.

²⁴ Mə kǔ mù nē pǎn, Yǐ dǎn ma yǎ ba, sē ba fwa ba pùé yokǔkwǎn fǐra yǐèn tē duən yǐra, sē tē kē ba durən wa, sē tē ga kē cavǐra ba tētē nē.

²⁵ Ba yǎ Yǐ cǐgǎ tē, ba ga pú kǔnkǔn kwa. Ba tǔŋa ba pǎn wiən tē nē, Yǐ nē fwa, də ba pǎn tē dun, ba ga yǎ Yǐ tētē, ǔ nē fwa tē wiən tētē mama. Yǎ ǔ mù nē ba yǎ mē, sē ba bǔ ǔ nē, mǎŋǎ mama wuuu, kǔ nē ba zwēe. Amǐna!

²⁶ Mə kǔ mù nē pǎn, Yǐ dǎn ma yǎ ba, sē ba fwa cavǐyǐən tē, ba nē swē tē fǎŋǔ. Ba kana dǎn yǎ bara nē, ba pǐi ba pēni ba duən kana, ba ma tǔŋa yǐèn duən yǐra, tē nē wǎ mē. ²⁷ Bara tē də con, ba də tǔŋa kǔ yoo tētē. Ba də yǎ kana tē nē, ba duən bara fǐra ga pǐi kǔ gwǐ ba. Ba də pēni də ba duən bara, ba ma tǔŋa cavǐyǐən duən yǐra. Cǎn nē wǎ ya ba ŋwǐrán, tē yolwana tētē yǐrǐ, ba nē fwa.

²⁸ Ba mù lià tētē ba pià, sē ba lwarǐ Yǐ. Kǔ mù nē pǎn, Yǐ ma yǎ ba, sē ba pubǔŋa tē ya pubǔnkǔkwǐn, sē kǔ pa ba tǔn yǐèn tē, ba nē wǎ mē, sē ba tǔn. ²⁹ Ba bǐcǎnǐ súó də kǔnkǔn yǐèn yǐri mama. Ba tǔŋa yolwana duən yǐra. Lià duən wiən jē yimēn tē pa ba. Ba wēē lǔŋa duən yuu wa. Ba zǐga lià duən nē, kǔ tián wiən yǐrǐ. Ba swē lià gǔrǐ. Ba dǐ jara də duən. Ba gǐgǐrǐ lià. Ba tǔŋa yutǔlu yǐèn lià yǐra. Ba dé tǔŋa duən dǔn nē. ³⁰ Ba swǐn yolwana, ba pǎn duən nē. Ba yǐ Yǐ dǔŋa. Ba tǔwǐn lià. Ba yǐ fwiē lià. Ba fwa yǐrǐ. Ba swē yolwan nēdǔn fǎŋǔ. Ba ba ba nyǐna-ba nii zilǐ. ³¹ Ba kúú yèrǐ kǔ tē, kǔ nē zǐən. Ba nē kǎn nǐkǎnǐ, ba ba kǔ nii nē twǎ. Ba yèrǐ ka sǔnǐ lià. Ba ba lià yǐnǔgē dǎrǐ. ³² Ba yèé zǎni də, Yǐ *nii tē bǔrǐ də, lià tē, ba nē tǔŋa yokǔkwǎn tētē mē, sē ba tǐ, sē tǐan nē ya ba ŋwǐrán. Ba yèé kǔ nǔtǔ tē, yǎ ba ga tǔŋa tē yǐèn tē. Kǔ tǎ tē cǐcǐ nē ba tǔŋa, ba nē nǐ liù, də ǔ tǔn yolwan, ba yǎá swē, ba ga dǎŋa kǔ tíú jǐàn, sē ǔ fwa ǔ sǔrǐ lá.

2

Nǔtǔ Yǐ nē wǎ bǔrǐ lià tē bǔrǐ

(Matǐē 7.1-5; Romē tián 14.10-12; Tǔtǔnǎn 10.34-35)

¹ N mù liù tē, n nē tǐ n tián, n ma fwa liù tē nē bǔrǐ lià bǔrǐ, sē n bǔrǐ n duən bǔrǐ, kǔ mē, sē n bwe n tián n jén, n tētē yǐ bēēē. N bǔrǐ lià duən bǔrǐ, yǎ n tētē tǔŋa yǐèn tē, ba nē tǔŋa. Kǔ mù nē pǎn, n kúú wǎrǐ n swǐn də, n wǎ ǔ mù Yǐ nii zilǐ, n nē yèrǐ wǎ yǐrǐ. Yǎ n nē bǔrǐ lià tē bǔrǐ tē wǎ pa, Yǐ bǔrǐ tē ja n tētē. ² Nē yèé də, Yǐ jē cǐgǎ, ǔ ma bǔrǐ lià tētē, ba nē tǔŋa yokǔkwǎn tētē bǔrǐ. ³ N mù liù tē, n nē bǔrǐ lià duən bǔrǐ, yǐèn yǐrǐ, ba nē fwa, n tētē ga tǔŋa tē yǐèn tētē, n mù dǎn bǔŋa də, n mù wǎ jén Yǐ bǔrǐ tē yǎá nē naaa? ⁴ Yǐ ya wǔywanǐyǐən zǎnzǎn. ǔ jē pǐnú zǎnzǎn də. ǔ yèé nǔtǔ ǔ nē wǎ ja ǔ tián ǔ ma dǎn. N yǐ n gǔnǐ tē yǐèn tētē naaa? N yèrǐ də, kǔ yǐ wǔywanǐ nē ǔ fwa n yǐra, sē n twǎ kǔ nē, n wǎvǎrǐ n kwa n ma sǎ n cǔna tē naaa? ⁵ N mù liù tētē n yuu dǎ, kǔ pa n ba pià, sē n wǎvǎrǐ n kwa, n ma sǎ n cǔna tē. N tētē dǎn nē wǎ pa Yǐ lǔŋa tē zǎn n yuu wa. Yǐ bǔrǐ tē wǎ ja mù dǔn tē nē, ǔ lǔŋa tē nē wǎ pwin, tē nan pǔnǐ nē. Kǔ dǔn tētē nē, ǔ wǎ bǔrǐ lià tē mama bǔrǐ, kǔ twǎ də cǐgǎ. ⁶ Kǔ dǔn tē nē, ǔ wǎ ŋwǐn liù mama tǔtǔŋǐ ŋwǐrán, ǔ pa wǎ. ⁷ Lià duən jē pǐnú wuuu, ba dǎn kǎ pǐi ba kē ba kwa, ba ma tǔŋa zǎni.

Ba pià dun Yü con. Ba pià ziló. Ba pià muu tē, ku nē ba zwēe Yü con. Mē ba mù lià tē nē, v cigá wá pa muu tē, ku nē ba zwēe v con. ⁸ Lià duən dē yi tútònyuna, ba ba Yü cigá tē nii zilí, ba ga swē, sē ba tun ku tē nē lwara. Ku mù nē pün, Yü luja zaja tē fufwin ku lià tēntē yuu wa zənzən. ⁹ Lià tē mama, ba nē tunja yolwana tē, Yü wá kē càn ba nē zənzən, fən ga wá zv ba. Càn tēntē wá dé yáá, tē yí *Zwifə-ba. Ku kwa nē, tē dān wá yí *Gərekə-ba tē. ¹⁰ Yá lià tē mama, ba nē fwa zəni, Yü wá pa ba na dun. U wá pa ba ziló, v ga pa ba bican sié. U wá dí yáá v tun ku yoo tēntē Zwifə-ba yira. Ku kwa nē, v dān wá tun ku Gərekə-ba yira. ¹¹ Yü yáá con, ləzwənə mama ba n don dwə.

*Won tē, ku nē dwə, ku yi ka twá Yü nii tē nē
(Matíe 8.10-12; 23.3-4)*

¹² Lià tē, ba nē tà *Zwifə-ba, yèri Yü *nii tē, v nē pün *Moyizə nē. Ba mù lià tēntē tunja cuna, yá ba ga wá ti, ba jén míámíán Yü yáá con, ba bá yəni ku. Zwifə-ba mù yəé Yü nii tē, v nē pün Moyizə nē. Yá ba dē wa lià duən wá Yü nii tēntē nē twá. Yü wá twá ku nē, v ma bùri ba bùrà. ¹³ Liù mama bá ya cigá tíu Yü yáá con, v nē cuga Yü nii tē yiri. Ku mē, sē v tun ku tē, Yü nii tē nē biri, sē v tun. Mē nətu nē v dān wá ya cigá tíu Yü yáá con. ¹⁴ Dwíé tē duən yèri Yü nii tē, v nē pün Moyizə nē. Yá ba dān nē twá ba tətə pubuŋa nē, ba tun yìèn tē nē tua tē mē, dē ku tē, Yü nii tē nē pià, ku biri dē, ba yəé ku tē, Yü nē pià, ba cigá ga yèri Yü nii tē mù. ¹⁵ Ku biri dē, Yü nii tē wulə ba bican wa, sē ba lwan ku tē, ba nē mē, sē ba fwa. Yá ba bican wa, ba pubuŋa tē yáá biri yìèn tē, ba nē fwa zəni tē wa, dē yìèn tē, ba nē fwa lwan tē wa. ¹⁶ Dun don nē, Yü wá twá dē Zwezi-*Kərisə, v bùri yìèn tē, tē nē sègə, lià tē bican wa bùrà, ndə Yü suywáŋu tē, à nē swìn à biri tē nē biri nətu. Yá ku dun tēntē nē, yìèn tēntē dān wá nan poni nē.

*Zwifə-ba wá Yü nii zilí
(Matíe 3.8-10; Marəkə 7.9-13)*

¹⁷ N mù liù tē, n nē swìn dē, n yi *Zwifə-ba dwíé tē wa liù, n ba fən dəri, n nē twá Yü *nii tē nē yiri. N yáá fwa yiru, dē n yi Yü nyiən. ¹⁸ Ku twá dē Yü nii tē, v nē pün *Moyizə nē saru, n ma yəé ku tē nē yi Yü fira, n ga yəé yozəŋu dē yolwan swíán duən wa. ¹⁹ N mù con nē, n buŋa dē, n mù yíá nē na lá cigá mama, n ma biri cwəŋə lilirən nē. N buŋa dē, n yi ndə poni nē, n piri lià tē, ba nē wulə yikunu wa. ²⁰ Yü nii tē, v nē pün Moyizə nē, biri mú yənu dē cigá. Yá ku mù nē pün, n buŋa dē, n mù nē wáá lià tē, ba nē tələ cwəŋə wa, n kwen n kəni cwəŋə wa. N buŋa dē, n mù nē yi karnyuna, n kəri lià tē, ba nē yèri won mama. ²¹ Haya! N mù liù tē, n kəri lià duən, n ba n tətə kəri. N mù liù tē, n kəri n biri, sē ba dān ká ŋu, n tətə ŋwìn. ²² N mù liù tē, n nē swìn, sē ba dān ká cwàri, n tətə cwàri. N mù liù tē, n nē culi woŋwanan, n tətə pií n ŋwìn woŋwanan n yoli. ²³ N fwa fwiə n nē jə Yü nii tē, v nē pün Moyizə nē tē yiri, yá n ga ba Yü nii tēntē nē twá. Ku nətu pün, n cùgù Yü dun tē. ²⁴ Ku yi ndə ku nē púpúni Yü sagi tē wa, ku wú: «Ku zigi á mù yuu wa, dwíé tē, ba nē tà Zwifə-ba, ma twin Yü».

(Romø tían 4.11-12; 1 Korəntə tían 7.19; Galasi tían 5.6)

²⁵ Á mù Zwifə-ba pün ba *gwəŋə bæe. Dē á nē twá ku tē nē, Yü nii tē, v nē pün Moyizə nē, nē biri aba, á goŋu tē jə dēn. Yá á dān nē ba ku tē nē

twá, Yü nii tē nē buri aba, ku yi ndē ba nē wà aba gwəŋə. ²⁶ Yá ba dàn nē wà liù gwəŋə, v ga twá ku tē nē, Yü nii tē nē buri, Yü wá jələ ku tíu ndē ba gwəŋə wá. ²⁷ Ba wá v mù bɛɛ təntə gwəŋə, yá v ga twá ku tē nē, Yü nii tē nē buri. V mù bɛɛ təntə bura wá ja n mù liù tē, n nē yi Zwifə. N jə Yü nii tē, ba gwəŋə mù dē, yá n ga ba Yü nii təntə nē twá. ²⁸ Cígá cígá Zwifə tà liù tē, v yira nē nyin dē Zwifə yira cici. Yü yáá con, ku tà liù tē, ba nē gwəŋə wá cici. ²⁹ Cígá cígá Zwifə yi v bican tē nē yi nētu nē buri dē, v yi Zwifə. Liù tē, ba nē gwəŋə wá cígá cígá Yü yáá con, ku yi liù tē, Yü-**Siŋu* tē nē lwàn v bican tē. Ku tà liù tē, ba nē gwəŋə wá cici. V mù ləzwənyiri təntə yi Yü nē yáá bwi v nē, ku tà ləzoni.

3

Nətu Yü nē fwa zəni Zwifə-ba yira v doni dwiə tē duən
(Romē tíán 9.4-21)

¹ Ku nətu wa, liù dān nē yi **Zwifə*, bɛɛɛ won nē, v ma dwə lià tē duən tē? Zwifə-ba nē pɪn ba **gwəŋə* bɛɛ tē, ku nywarɪ nē yi bɛɛɛ? ² Yièn dáá zənzən, Yü nē ma fwa zəni Zwifə-ba yira, ku pa ba dwə dwiə tē duən tē. Tə wa təntən yoo nē yi Yü buri v sùràn tē ba mù Zwifə-ba nē. ³ Yá ba wa lià duən dān nē jigə pwií bələ tíán tē, ku nətu tē dān wá pa Yü dē lwàn, v jì pwií bələ tíu naaa? ⁴ Abada! Ku tà nətu! Ləzoni mama nē swə ba kɔnɪ kɔnkɔn, Yü mù ba v cígá sɔv tē lwàn. Ku yi ndē ku nē púpúní Yü sagɪ tē wa, ku swin Yü yoo, ku wú:

«Máná tē, n nē swin, ba mama wá lwarɪ dē, n swin cígá. Də ba nē pià ba buri n bura, n tē wá nan bura tē wa».

⁵ Yá nē dān nē tà cígá tíán tē nē buri dē, Yü yi cígá tíu, bɛɛɛ won nē nē kúð wá swin? Yü ba cígá jə, dē v luja tē nē yáá pa v kəni nəba càn wa, naaa? Bwálí ku tē wa, à pubɔŋa tē yi ndē ləzwənə nē buŋa nətu.

⁶ Abada! Ku tà nətu! Də Yü yá nē tà cígá tíu, v yá wàri luv ku tē ləzoni bura v buri. ⁷ Yá à kɔnkɔn dān nē pɪn, Yü cígá tē kwen ka nan pɔni nē ka súrí, sə ku pa Yü na dun, bɛɛɛ nē pɪn Yü bura ma wá ja nē, à nē yi cɔnv tē yiri? ⁸ Ku nē yi nətu, bɛɛɛ nē pɪn, nē ba swin, nē wú: «Nə fwa yolwana tē, sə tē nan zəni nē?» Lià duən buŋa dē, nē kàrà tē yi nətu, ba ga twin nəba. Bura wá ja ku mù lià təntə, yá ku mù nē me dē ba.

Liù təl, v nē yi cígá tíu

⁹ Bɛɛɛ won dān nē wulə, ku nē buri dē, nē mù **Zwifə-ba*, dwə dwiə tē duən tē? Ku won təntə təl. Nē dí yáá nē buri dē, Zwifə-ba dē **Gərekə-ba* tē mama yi cɔna nē dí diàn ba yuu wa. ¹⁰ Ku yi ndē ku nē púpúní Yü sagɪ tē wa ku wú:

«Liù təl, v nē yi cígá tíu, liù nədv tətə təl. ¹¹ Liù mama təl, v nē jə wɔbɔŋa. Liù mama təl, v nē pià Yü. ¹² Lià tē mama dɔv cígá cwəŋə tē. Ba mama yi tutu Yü yáá con. Liù təl, v nē tɔŋa zəni, liù nədv tətə təl. ¹³ Sùràn tē nē naŋa ba níé wa yi yokukwɪnan, ndē ba súrí ləbəri nii nē. Ba nəndələ nē ba ma gɪgarɪ lià duən ba cùgà. Ba níé cà ndē dəkwaə cwan nē. ¹⁴ Ba níé súé dē ka ziri ka kə lià nē, dē sùràn tē, tē nē cùgà lià. ¹⁵ Ba nɛɛ luja tɛ zənzən, sə ba ma va ba li mu. ¹⁶ Ba mù nē twá bwálí nē, ba yáá cùgù wiən tē mama, ba ga kə càn ku bwálí tē wa. ¹⁷ Ba yəri cwəŋə tē, ka nē kəni bican sié lià pwərə wa. ¹⁸ Ba ba zilə jə, ba pa Yü nē».

¹⁹ Yá nə ga yəé də, ku tə mama Yı *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, nə bırı tə, yı là tə yırı, ba nə mε, sə ba zilí Yı nii tə. Liù mama kúò wàri v swin də, v yèri. Yá liù mama dān mε, sə v tún v nii Yı yáá con. ²⁰ Ku mù nə pın, Yı yáá con, liù mama wàri cígá tíú v jì, də ku nə yı, sə v zilí Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə. Yı nii tə mù yı ku bırı là, sə ba lwarı də, ba tun cuna cici.

*Nətv liù nə wá jì cígá tíú Yı yáá con Zwezi-Kərisə yırı
(Galasi tián 2.15-16; 3.8-14; Efezə tián 2.7-9)*

²¹ Sín nə, Yı dān bırı nəba nətv, v nə wá bırı də, liù yı cígá tíú v mù Yı yáá con, yá ku tà ku tíú zilí v mù Yı *nii tə də. Yı nii tə, v nə pın *Moyizə nə, saga tə, də Yı nii *sòsònà saga tə bırı də, ku yoo tə yı cígá. ²² Yı yáá bırı də, là tə yı cígá tián, ba nə ken ba waa Zwezi-*Kərisə nə yırı. Là tə mε, ba nə ken ba wε Zwezi-Kərisə nə yı won nədv. Yı ba liù kúri, v ma kukwanı v don. ²³ Là tə mama tun cuna Yı yáá con. Yá ba kúò wàri Yı dun tə ba nı. ²⁴ Yı dān nə fwa pubwanı ləzoni yıra, v ga pa, ba jì cígá tián v mù Yı yáá con, tutv. U fwa ku nətv tə Zwezi-Kərisə yırı, v nə yı liù tə, v twá v nə v ma lı ba ba cuna tə wa. ²⁵⁻²⁶ Yı nə ken, sə Zwezi-Kərisə ya ndə vanı nə, ba nə ma fwa *jonı cuna yırı, sə v ti, v jana lwá. Yá là tə, ba nə keni ba waa Zwezi nə, Yı dān wá lı ba cuna tə, ba mù də v mù Yı pwərə wa. Yı fwa ku nətv tə, sə v ma bırı də, v yı cígá tíú. Máná don yın lá, v yá pínı cuna tə, ləzoni nə fwa, v wá ba ken càn wa tə yırı. Yá sín nə, Yı dān bırı nətv tə, v nə wá pa ləzoni ya cígá tián v mù Yı yáá con. Yı pià, sə v ya v cígá tə wa, yá v ga pa là tə, ba nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə, ya cígá tián v mù Yı yáá con.

²⁷ Bèèè won nə, nə kúò wáà nə ma mà nə nyona wa? Ku won təntə tələ míámíán. Bèèè dān nə pın ku yı nətv? Ku tà ka zilí nii tə, Yı nə pın Moyizə nə. Yá ku dān nə yı ka kə waa Zwezi-Kərisə nə wuuu. ²⁸ Nə mù yəé nə waa con də, Yı nə yáa pa là tə ya cígá tián v mù Yı yáá con. Ku yı ba nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə wuuu tə yırı, ku tà ba nə zilí v nii tə, v nə pın Moyizə nə yırı. ²⁹ Nə à yəé, Yı yı *Zwifə-ba cici Yı, naaa? U tà dwíé tə duən, tə nə tà Zwifə-ba mù Yı, naaa? U cígá yı dwíé tə duən tə də Yı. ³⁰ Yı nədv cici nə wulə. Yá v mù Yı nədv təntə nə wáa v pın Zwifə-ba, ba nə *gonı bε tə, yanı cígá tián v yáá con, ba nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə tə yırı. U mù ga nə wáa v pın dwíé tə duən tə, ba nə ba bε gonı tə, yanı cígá tián v mù Yı yáá con, ba də nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə wuuu yırı. Yá Yı dān twá cwəñə nədv təntə, v ma tun ku Zwifə-ba, də là tə, ba nə tà Zwifə-ba yıra. ³¹ Yá nə dān nə keni nə waa Zwezi-Kərisə nə, ku pià ku bırı də, Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə, kúò tələ, naaa? Abada! Ku tà nətv! Ku nətv tətə yı nə dān bırı də, Yı nii tə tə jə tutvı wuuu.

4

*Abərahəmə ken v waa Yı nə
(Galasi tián 3.6-9, 29)*

¹ Nə dān wá swin nə nβε *Abərahəmə, v nə luri nəba yoo. U yoo yı ku yın nətv? ² Də ku nə yı ku twá Abərahəmə tutvı nə, v ma jì cígá tíú Yı yáá con, Abərahəmə yá wáa v tián nə v bwi. Yá ku dān nə tà Yı yáá con, v wáa v tián nə v bwi. ³ Ku púpúnı Yı sagı tə wa, ku wú: «Abərahəmə

ken v waa YU nē wuuu, yá YU dān jələ wá dē, v yí cígá tíú v mù YU yáá con». ⁴ Dē liù nē tun tutuŋi ba yáá ŋwín wá ku ŋwírán. Tē ŋwírán tēntē tà zilí ba fwa v yira. Tē yí won ba nē mē, sē ba pa wá. ⁵ Liù don dē kúú wáá lá v yant, v nē wá tutuŋi tun, yá v ga kēni v waa YU nē. YU yáá jələ v mù liù tēntē ndē cígá tíú nē v mù YU yáá con, ku tíú nē kēni v waa v mù YU nē wuuu tē yiri. Ku yí nētu, liù tēntē nē kēni v waa YU nē, v nē pin cuna liù jì cígá tíú tē yiri. ⁶ Píú *Davidē tētē biri liù tē, YU nē wá pa v ya cígá tíú v mù YU yáá con, v ga wá tutuŋi tun, nē wá ya pupwēn liù nētu. U swín, v wú:

⁷ «Pupwēn lià nē yí lià tē, YU nē kwēn ba yokukwīnan, ba mù dē wá pwērē wa. Yá v ga sīn ba cuna tē v li. ⁸ Pupwēn liù nē yí liù tē, YU nē ba v yuu cuna jələ».

Kv tà bēē nē goŋi nē pin v yí cígá tíú YU yáá con

⁹ *Davidē nē swín nētu tē, ku tà *Zwifē-ba lià tē ba nē *goŋi bēē tē cici yiri, ku yí dē dwíé tē duēn mē, ba nē ba bēē goŋi yiri. Abērahāmē ken v waa YU nē, yá YU dān jələ wá dē, v yí cígá tíú v mù YU yáá con, ndē nē nē dí yáá nē swín ku. ¹⁰ Yá ku dān zigi nētē, YU ma jələ wá dē v yí cígá tíú v mù YU yáá con? Ku yoo tē yí ku tun v nē goŋi tē kwa nē, nē à yēé dē v tē wá goŋi? Ku tun, dē v tē wá goŋi. ¹¹ Abērahāmē ken v waa YU nē, dē v tē wá goŋi. Yá ku kwa nē, v dān goŋi, sē ku ya mīmīnu. Ku mīmīnu tēntē biri dē, YU jələ Abērahāmē dē, v yí cígá tíú v mù YU yáá con, ku twá dē v nē ken v waa tē v mù YU nē wuuu. Yá ku dān pin Abērahāmē yí lià tē mama, ba nē kēni ba waa YU nē nībēē, dē ba nē swē ba wá goŋi dē. Ba dē yí cígá tían v mù YU yáá con, ndē ba nībēē Abērahāmē nē. ¹² Yá v mù Abērahāmē ga tē nē yí lià tē, ba nē goŋi tē dē mama nībēē. Ku tà lià tē, ba nē goŋi ba cici yoo nē, à swín. Ku yí lià tē, ba nē goŋi, yá ba dān ga twá ku tē nē, nē nībēē Abērahāmē yá nē twá. Ba ga kēni ba waa YU nē, ndē nē nībēē Abērahāmē nē fwa nētu, dē v tē wá goŋi.

YU nikaní tē yí lià tē mama, ba nē kēni ba waa v nē, nyiēn (Eberē-ba 11.8-19; Galasi tían 3.8-18, 26-29)

¹³ YU kán nii dē, v wá pa *Abērahāmē dē v dwíí tē, v nē wá kē luv wa, tūi luv. Yá YU nikaní tēntē v nē kán dē Abērahāmē, ku tà v nē zilí v mù YU *nii tē, v nē pin *Moyizē nē yiri. Ku yí YU kán nikaní tēntē dē Abērahāmē, v nē jələ wá dē v yí cígá tíú v yáá con, v nē kēni v waa v nē wuuu tē yiri. ¹⁴ Ku nē yí liù nē zilí YU nii tē cici nē pin v jē tori YU con, v ka kē v waa YU nē tē mù dān yí tutu, yá YU nikaní tē kúú ba dēn jē. ¹⁵ Ka v YU nii, nē yáá zīn YU lūŋa. Yá bwálí tē nē YU nii tē nē tēlél, cuna yoo dē tēlél ku bwálí tē nē. ¹⁶ Ku mù yiri, ku dān pin, liù nē kēni v waa YU nē, v wá na YU nikaní wiēn tē. Yá tē cígá yí wiēn tē, YU nē pin v pubwanu yiri. YU nikaní tēntē dān jē dēn ku pa Abērahāmē dwíí tē mama nē. Ku tà dwíí tē, ku nē jē YU nii tē cici, ku yí dē lià tē mama, ba nē kēni ba waa YU nē wuuu, ndē Abērahāmē nē. Ku mù yiri nē, nē mama dān wáá Abērahāmē nē ma boŋē nē nībēē. ¹⁷ Ku yí ndē ku nē púpúní YU sagi tē wa. YU swín Abērahāmē yoo, v wú: «À kán nii dē mú, sē à pa n ya dwíé kapupu nībēē». Yá Abērahāmē nē ken v waa YU nē wuuu, v cígá jigē nē mama nībēē YU yáá con. Mē v mù YU nē pin mu tīga nē, v ga pin won tē, ku yá nē tēlél, dān wulē. ¹⁸ Yala mama yá kúú tēlél, yá Abērahāmē mù

ga ja yala. U ken v waa Yui nə, ku ga pa v jì dwíé kapupu níβεε, ndə ku nə púpóní Yui sagi tə wa, ku wó: «N dwíí wá ya dwíí kapupu». ¹⁹ Abərahəmə yá kwín v bwələ bina bíí. Yá v tətə ní də, v mù də v kan Sara mə kwín, ba kóú wàrí biú ba lurt. Yá də ku nətu mə, Abərahəmə ken v waa Yui nə wuuu, v ga wà pií v kə v kwa. ²⁰ U ken v waa Yui nə wuuu, ku ga pa v jwin dān. Yá v dān pin dun Yui nə. U wà bábiá fwa də nikaní tə, Yui nə kán də wá, v ga wà Yui níi vi. ²¹ Abərahəmə yá zəzən v yèé cígá mama də, ku tə, Yui nə kán níi, sə v fwa, Yui jə diàn də, sə v ma tun ku, v pa ku jì. ²² Ku mù nə pin, Yui jələ Abərahəmə də, v yi cígá tíú v mù Yui yáá con. ²³ Ku púpóní Yui sagi tə wa, ku wó: «Yui jələ Abərahəmə də, v yi cígá tíú v mù Yui yáá con». Ku sugu təntə tà v mù cici yiri, ²⁴ ku yi nə də yiri. Nə də kení nə waa Yui nə, yá Yui wá jələ nəba də, nə yi cígá tián v mù Yui yáá con. U mù nə pií v bwin nə *Yuu-Tiu Zwezi v li tian wa. ²⁵ Ba gua v mù Zwezi təntə nə cuna tə yiri. Yá Yui pií v bwin wá, sə v ma pa nə ya cígá tián v mù Yui yáá con.

5

Zwezi pin, nə mù də Yui pií nə kə duən yuu (1 Piyerə 1.3-9; 1 Zwan 4.9-10; Romə tián 8.32)

¹ Nə kení nə waa Zwezi nə. Ku pin nə yi cígá tián Yui yáá con. Yá nə *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə nə pin, bican sié wulə nə mù də Yui pwərə wa. ² Nə kení nə waa Zwezi nə, yá nə dān twá də wá nə yí Yui yira, sə v fwa pubwanu nə yira. Ku pubwanu təntə yí ndə nabuliyii nə, ku pin nəba mu máńá mama wuuu. Nə dān yi nə jwe nə nə jə yala də, nə wá na tori Yui dun tə wa yiri. ³ Ku tə nə súrí lá, nə tə wulə nə jwe, nə nə wulə cān zənzən wa yiri. Nə yèé də, cān zənzən yáa pa liú ja pínú wuuu, v dān ká pií v kə v kwa. ⁴ Yá liú dān nə jə pínú, ku yáa pa v yi pùé nədu tíú, də yìèn nə swə tə yí wá. Də v nə ba v kwa kəni, ku yáa pa v jə yala. ⁵ Yá yala təntə bá gugarí wá tə dugu, Yui nə twá v *Siju tə nə, v nə pin nəba, v pa, nə zəzən nə yèé nə bicaní wa də, v swə nəba zənzən tə yiri. ⁶ Máńá don wa, nə yá nə ba diàn jə, sə nə jon nə tián nə cuna tə wa, Zwezi-Kərisə tiga nə mù cuna lià yiri, máńá tə wa, Yui nə li v tún. ⁷ Ku yi cān, sə liú sèe v ti liú don yiri, v nə yi cígá tíú. Ku tə nə yi liú tə, v nə tujə zəni zənzən, dun don liú wáa v ba fən dəri, sə v ti v yiri. ⁸ Yá ku dān nə yi Yui mù, v mù buri nəba v nə swə nəba zənzən nətu. Máńá tə, nə yá tə nə yi cuna lià, Kərisə tiga nə yiri. ⁹ Sún nə, Zwezi-Kərisə nə tiga v jana tə ga nan, tə pin nə dān yi cígá tián Yui yáá con. Yá ku tə nə dwə, Zwezi-Kərisə wá jon nəba, Yui luja tə də wa. ¹⁰ Máńá don wa, nə yá yi Yui duja. Yá Yui dān pin nə mù də wá pií nə kə duən yuu. Ku twá v biú Zwezi-Kərisə tian tə nə. Yá ku tə nə dwə, də nə mù də wá nə pií nə kə duən yuu nətu, v wá twá v biú Zwezi-Kərisə tə nə pií v bwin v nan tian wa tə nə, v jon nəba nə cuna wa. ¹¹ Ku tà ku tə cici, nə nə dí yáá nə swìn. Yá ku tə nə súrí lá, nə yi nə jwe, nə nə yi Yui lià tə yiri. Ku nətu twá də nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə, v nə pin nə mù də Yui pií nə kə duən yuu sún nə.

*Kv tə Adamə nə yi, də kv tə Zwezi nə yi
(1 Korəntə tián 15.21-22, 41-49, 56-57; Romə tián 6.23)*

¹² Cúna yí tē twá læzwənə nədʊ nə, tē ma bà lʊw wa. Kʊ mù liù tēntə nə yí Adamə. Yá cuna nə pɪn tian wulə. Ləzoni tē mama fwa cuna. Kʊ mù nə pɪn, ba mama ma mɛ, sə ba tɪ. ¹³ Cúna yá dí yáá tē wulə lʊw wa, də Yɪ tē wà v *nii tē pɪn *Moyizə nə. Yá máǵá tē, Yɪ nə wà v nii tē pɪn Moyizə nə, v wà v nii tē cuna yoo swìn. ¹⁴ Kʊ yí nətʊ, yá kʊ ga nə zɪǵɪ Adamə máǵá tē wa, kʊ bà kʊ yí Moyizə máǵá tē wa, tian dí diàn zənzən ləzoni yuu wa. Tian dí lià tətə, ba nə wà cuna fwa ba ma dwə Yɪ nii nə, ndə Adamə nə. Adamə tēntə yá nyɪn də Zwezi, v nə mɛ, sə v bà yìèn duən wa. ¹⁵ Adamə cuna tē, v nə fwa, də Yɪ pubwanʊ tē, v nə fwa nə yɪra, tà nədʊ. Lià zənzən tɪga læzwəndʊa cuna yɪrɪ. Kʊ liù tēntə nə yí Adamə. Yá Yɪ pubwanʊ zilə wìən tē, də v nə twá læzwəndʊa don də nə, v fwa lià kapɔpɔ yɪra, v pubwanʊ tē yɪrɪ, də kúú zìən zənzən tē doni won mama. Kʊ liù tēntə də nə yí Zwezi-Kərisə. ¹⁶ Yɪ zilə tēntə də cuna tē læzwəndʊa tē nə tun, tà nədʊ. Ləzwəndʊa cuna pɪn Yɪ bùrɪ ləzoni bùrà, sə v cùǵù ba. Yá Yɪ pubwanʊ zilə tē, v nə fwa ləzoni yɪra, pɪn ləzoni tē dàñ yí cǵá tíán v mù Yɪ yáá con. Yá ba ga yí lià tē, ba nə dí yáá ba tun cuna kapɔpɔ. ¹⁷ Tian twá læzwəndʊa cuna nə, tē ma dé diàn ləzoni mama yuu wa. Yá kʊ tē nə dwə, Yɪ kúú twá Zwezi-Kərisə nə, v ma fwa pubwanʊ zənzən ləzoni yɪra. V pɪn ba jì cǵá tíán v mù Yɪ yáá con. Yá kʊ twá də Zwezi-Kərisə cɪcɪ, ba dàñ wá na diàn ba ma ya mɪɪ wa, ba ga wá dé pàrɪ də wá. ¹⁸ Nətʊ tē, læzwəndʊa cuna nə pɪn, Yɪ bùrɪ ləzoni mama bùrà, sə v cùǵù ba, mə nətʊ nə læzwəndʊa də nə tun cǵá yoo, Yɪ wá twá v də nə, v pa ləzoni kapɔpɔ ya cǵá tíán v mù Yɪ yáá con, ba ga na mɪɪ, kʊ nə ba zwèe v con. ¹⁹ Nətʊ tē, læzwəndʊa nə vɪga Yɪ nii, kʊ ga pa ləzoni mama dàñ yí cuna lià Yɪ yáá con, mə nətʊ nə, læzwəndʊa də nə zilí Yɪ nii, kʊ wá pa lià zənzən ya cǵá tíán Yɪ yáá con. ²⁰ Yɪ nii tē mù, v nə pɪn Moyizə nə, yí kʊ twi talukwa, sə v ma pa cuna kwen tē pùli tē súrí lá. Yá bwálí tē nə, cuna tē dàñ nə pùli tē súrí lá, Yɪ yáá fwa pubwanʊ zənzən kʊ bwálí tē nə, v ja le tia nə. ²¹ Kʊ yí nətʊ, sə kʊ pa nətʊ tē, tian nə twá cuna nə, tē ma dé diàn ləzoni yuu wa, máǵá don wa, tē pa ba tɪ, Yɪ pubwanʊ tē də jə diàn mama síún nə, sə kʊ pa lià ya cǵá tíán v yáá con. Yá Yɪ dàñ ga wá twá nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə, v pa ba mɪɪ tē, kʊ nə ba zwèe v con.

6

*Nə dʊga nə cuna tē, sə nə twá Zwezi-Kərisə nə ya mɪɪ wa
(Kolosa tíán 2.11-13; 3.1-10; Galasi tíán 2.19-20; 1 Piyerə 4.1-2)*

¹ Bèèè nə nə kúú wá swìn? Kʊ mɛ, sə nə fwa cuna tē wuuu, sə Yɪ pubwanʊ tē kwen kʊ súrí zənzən nə yɪra naaa? ² Abada! Kʊ tà nətʊ! Kʊ nə yí cuna yoo wa, nə mù yí ndə nə tɪga. Nə kúú wàrɪ, nə pií nə fwa cuna wuuu, nə jə wulə. ³ Á yèé zəni də, nə mù lià tē mama, ba nə ləǵə nəba níá wa kʊ twá də Yɪ yɪrɪ, ba ga bon Zwezi-*Kərisə yɪrɪ tē, kʊ yí ndə nə twá də wá, nə tɪ v tian tē. ⁴ Kʊ twá ba nə ləǵə nəba níá tē wa, nə mù də v mù dàñ wulə tian wa. Yá nə nyɪna Yɪ twá v pàrɪ tē dun tē nə, v ma bwin Zwezi-Kərisə v li tian wa. Kʊ yí nətʊ, sə nə də lwáñ nə mɪɪ tē, sə nə ya Yɪ cwəŋə tē wa. ⁵ Kʊ pià kʊ bɪrɪ də, nə mù də Zwezi nə twá duən nə tɪ v tian tē, nə kúú wá pií nə twá də wá, nə bwin nə nan, ndə v nə bwin v nan nətʊ. ⁶ Nə yèé də, ba nə paa Zwezi-Kərisə dagarʊ tē yuu, ba

gu, nə yua nədwan tə də twá v nə ka ti. Ku nətu dân pin nə dé diàn, sə nə kúú dân ká pii nə fwa cuna tə, nə yua nədwan təntə yà nə pin nə fwa dí yáá nə. Yá nə dân kúú tà cuna ywəŋə. ⁷ Cígá, liù nə tígá, cuna kúú ba diàn jə v yuu wa. ⁸ Yá nə dân nə twá də Zwezi-Kərisə nə ti, nə pin cígá də, nə mù də v mù wá pii nə ya mu wa. ⁹ Nə yəə zəni də, Zwezi-Kərisə pii v bwin v nan tian wa, yá v kúú bá pii v ti. Tian kúú ba diàn jə v yuu wa. ¹⁰ Zwezi-Kərisə tígá naa nədu ciɬi, ku ga yi nə cuna yiri. Yá síún nə, v wulə mu wa, v ga yi Yui nə ti. ¹¹ Mə ku yi nətu á də con. Á də me, sə á jələ á tiàn ndə tígá nə, də ku nə yi cuna yoo wa. Yá ku twá á mù də Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə tə, á dân wulə mu wa, á ga yi Yui nə ti.

¹² Á yi là tə, á nə wá ti. Á kúú dânà ká pa cuna pii tə dé diàn á yuu wa, tə pa á zilí á fira yokukwunan tə nii. ¹³ Á dânà ká sèe á pa á tiàn cuna nə, sə tə pii tə dé diàn á yuu wa, tə pa á tɔŋa lwanu. Ku tə nə me, á pian á tiàn Yui nə, ndə là nə, ba nə bwin ba nan tian wa. Á tɔŋa ku tə nə zion Yui yáá con. ¹⁴ Cuna kúú bá dé diàn á yuu wa, ku nə kúú tà kálú, sə á twá Yui nii tə, v nə pin Moyizə nə yiri. Á dân yi Yui nə ti aba, v pubwanu tə yiri.

Nə yi Yui tütònà

(Zwan 8.31-36; Romə tián 7.4-6; Titə 2.11-14)

¹⁵ Ku nətu dân pià ku biri bɛɛɛ? Nə yi Yui nə ti nəba, v pubwanu tə yiri, nə kúú tà kálú, sə nə twá v *nii tə nə, v nə pin *Moyizə nə. Ku mù təntə dân pià ku biri də, nə me, sə nə fwa cuna naaa? Abada! Ku tà nətu!
¹⁶ Á yèri yoo ku tə naaa? Á nə pin á tiàn liù nə, sə á tun á pa wá ndə ywəŋə nə, á cígá wá ya v ywəŋə, á sèe v nii. Ku nətu pià ku biri də, á nə yi cuna ywəŋə, tə mù nə wá kə aba tian wa. Nə á yəə, á nə kúú yi Yui tütònà, Yui wá pa á jì cígá tián v mù Yui yáá con, á nə sèe v nii tə yiri.
¹⁷ Máná don wa, á yà yi cuna ywəŋə. Yá síún nə, á dân sèe kàrà tə nii, ba nə kàrà aba, á ga twá ka nə də á waa mama. Ku mù nə pin, nə kəni Yui lɛɛɛ. ¹⁸ Yui li aba á cuna wa, yá á dân yi v ywəŋə, á tɔŋa v cígá tə yiri. ¹⁹ Ku yi càn ku pa aba, sə á wàní á nì sɔgú dɛn lala. Ku mù nə pin, à sùràn tə yi ndə ləzoni sùràn nə yi nətu. Máná don wa, á yà sèe á kə á tiàn durən yièn wa, də yokukwunan wa, tə ga dé diàn á yuu wa. Ku nətu biri də, á yi ndə cuna ywəŋə nə. Síún nə, á dân me, sə á sèe á kə á tiàn Yui cígá tə wa, sə ku pa á yá á tiàn míámíán Yui jun wa wuu. ²⁰ Máná tə, á yà nə yi cuna ywəŋə tə, ka twá Yui cígá tə nə yoo yà ba aba jə. ²¹ Bɛɛɛ nywaru nə á dân ni yoywanan təntə wa? Tə yièn təntə jə cavra tə pa aba síún nə, tə yígúré nə yi tian yiri. ²² Yá síún nə, Yui dân li aba cuna wa. Yá á dân jigə Yui tütònà. Á tɔŋu dân nə yi, sə á tun ku tə nə yi Yui cígá tə. Yá á nywaru dân nə yi, sə á yá á tiàn míámíán Yui jun wa wuu, á ga tə wá na mu tə, ku nə ba zwɛɛ Zwezi-Kərisə con, ku yígúré wa. ²³ Cuna ŋwíràn nə yi tian. Yá zilí tə, Yui nə pin v pubwanu tə yiri, ku mù yi mu tə, ku nə ba zwɛɛ Yui con, nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə yiri.

7

*Yui nii tə kúú ba diàn jə nə yuu wa
(Galasi tián 2.19-20)*

1 À nubia-ba, á yí là tē, á nē yèé Yú *nii tē, v nē pín *Moyizē nē. Kú mù nē pín, à swìn sùràn tē tē á con. Yú nii tē wá dé diàn ləzoni yuu wá, máǵá tē mama, ba nē wulə luv wá. 2 Kú yí ndə kan nē swe v bari nē. Máǵá tē mama, v bari tē nē wá ya luv wá, Yú nii tē ba cwəŋə pín, sə v nan v bari tē con. Yá v bari tē dǎn nē tǵa, Yú nii tē tǵa, kú yá nē pín, v wulə v bari tē con, yoo kúú tǵə v yuu wá. 3 Kú mù yí nē, kan nē nan v bari con, v va v swe bɛɛ don nē, də v bari tē wá tɪ, ba yáá swìn ba wú kan tǵtə yí kacwarv. Yá kú ga nē yí kanbari tē tǵa, Yú nii tē yoo kúú tǵə v yuu wá. V kúú tà kacwarv, də v nē pií, v swe bɛɛ don nē. 4 À nubia-ba, mē kú yí nǵv á də con. Á vwə á tiàn Zwezi-*Kərisə yira, v nē tǵa nē yí. Kú nǵv dǎn pín, Yú nii tē yoo wá, á yí ndə á tǵa. Yá á dǎn yí liú don nē tɪ aba. V mù liú tǵtə nē yí Zwezi, v nē bwín v nan tian wá. Yá kú mù nē pín, nē mɛ, sə nē tǵn zənzən nē pa Yú nē, ndə tiú nē zɪŋa bɪa nǵv. 5 Nē yèé də, máǵá don wá, nē yá tǵŋa nē tǵtə fira yìèn. Nē cuna fira tē yá twá Yú nii tē nē tǵŋa də nǵba. Yá nē tǵtə fira yìèn tǵtə yá kəni nǵba tian wá. 6 Yá síún nē, tian dǎn pǵɛ nē mù də Yú nii tē duən nē. Yá Yú nii tē, kú yá nē cì nē nē, ndə bǎn diè là nē, kúú tǵə nē yuu wá. Kú mù nē pín, nē dǎn zilí Yú-*Sɪŋu tē nii, nē ma tǵŋa nē pín Yú nē cwəŋə nǵdun wá. Nē kúú ba Yú nii tē, v nē pín Moyizē nē zilí, sə nē ma tǵn nē pa wá.

Yú nii tē ba liú jəŋə v cuna wá

(Romē tián 5.20; 3.19-20; Galasi tián 3.21-22)

7 Bɛɛɛ nē nē kúú wá swín? Yú *nii tē yí cuna naaa? Abada! Kú tà nǵv! Yá kú yí Yú nii tē cɪcɪ nē, à twá, à ma lwarɪ cuna. Kú nē tà Yú nii tē nē swín, kú wú: «N wá mɛ, sə n pa n yii zú liú won!» , à yá bá lwarɪ kú yoo tǵtə. 8 Cuna dǎn twá Yú nii tē nē, tē na diàn à yuu wá, tē pa à yii zú là wiən yiri mama. Yú nii tē yá ga nē tǵə, cuna də yá ba diàn jə. 9 À mù con nē, máǵá don wá, də à nē yèri Yú nii tē, à yá jə diàn. Yá máǵá tē, à nē lwarɪ Yú nii tē, cuna tē dǎn nɪ diàn à yuu wá. 10 À dǎn ga jì ndə tǵɪ nē. Mē kú twá nǵv Yú nii tē tǵtə, kú yá nē mɛ, sə kú kə nē mu wá, dǎn pií kú kə nē tian wá. 11 Cuna tē dǎn twá Yú nii tē nē, tē pa à dwá cwəŋə, tē ga pa tian ja nē. 12 Kú nǵv dǎn bɪri də, Yú nii tē mù cǵá yí kú nan Yú con, Yú nii yoo tē də yí kú nan Yú con. Yú nii tē yí cǵá, kú ga zìèn də. 13 Kú nǵv dǎn yí kú bɪri də, Yú nii tē, kú nē zìèn wáá kú pín tian janɪ liú naaa? Abada! Kú tà nǵv! Yá cuna dǎn nē twá won tē, kú nē zìèn nē, tē ma gv nē. Kú nǵv tǵn, sə kú pa ba lwarɪ cuna nē ba zìèn nǵv, də nǵv tē nē dwə won mama.

Jaŋa tē, ka yoo nē dà zənzən

14 Nē yèé zəni də, Yú *nii tē yí kú nan Yú con. Yá à mù yí ndə yonɪ nē, cuna nē yə, à ga yí ləzwənə mùú. 15 À tǵŋa yìèn, à nē yèri tē dǎn. Kú tē à nē pià, sə à fwa, kú tà kú mù nē à yáá fwa. Yá kú tē, à nē culi, mē kú mù nē, à yáá fwa. 16 Də à nē fwa yìèn tē, à nē ba pià, kú bɪri də, à sɛɛ də, Yú nii tē zìèn. 17 Síún nē, à mù nē kúú ba tē yìèn tǵtə tǵŋa, kú dǎn yí cuna tē, tē nē wulə də nē, nē tǵŋa tē. 18 À dǎn yèé də, à mù yí ləzwənə, à yira ga ba won mama jə kú nē zìèn. À yáá pià, sə à fwa zəni. Yá kú dǎn nē yí, sə à fwa zəni tē, à kúú wàri kú à fwa. 19 À yáá pià, sə à fwa zəni, yá à ba zəni tǵtə fwa. Lwanɪ tē, à nē ba pià, sə à fwa, mē kú nē à fwa. 20 Də à dǎn nē fwa kú tē, à yáá nē ba pià, kú pià kú bɪri də, kú ká tà à tǵtə nē fwa

tə, ku dân yi cuna tə, tə nə wulə də nə, nə pın à fwa tə. ²¹ À dân lwarı cwəŋə təntə nə yi nətu. Ku yi máŋá tə, à nə pià, sə à fwa zəni, lwanı tə nə yáá wulə à səpuni nə, sə tə cı à yáá nə. ²² À jə pupwən zənzən də Yu nii tə à waa con. ²³ Yá à dân yəó də, diàn duən wulə də nə, tə nə pià tə kálı nə, sə à twá cwəŋə tə, ku nə ba zıən máŋá mama. Ku yoo təntə dân jaŋa də ku tə, à pubŋa nə bırı də, ku zıən. Ku mù nə pın, cuna dân twá də Yu nii tə, v nə pın *Moyizə nə, tə pa à jı ndə bán diè liù nə. ²⁴ Nəń à nə, à jigə pucunı liù. À wàri tıan yáá nə à jén. Wáa nə wáá nə v jonə tə juun wa? ²⁵ Nə kəni Yu lèèè nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə yırı. Ku dân nə yi à fıra nə, à yi Yu nii tə, v nə pın Moyizə nə, yonju à pubŋa wa. Yá ku nə kúú twá à tótunε nə, à yi cuna yonju, tə nə twá Yu nii tə nə, v nə pın Moyizə nə, tə ja.

8

Yu-Sıju tə dí diàn cuna yuu wa (Galasi tián 3.13-14; 5.16-25)

¹ Sıún nə, Yu ba lià tə, ba nə yi Zwezi-*Kərisə nə ti bürà bürı, sə v cùgò ba. ² Ku nətu bırı də, liù nə yi Zwezi-Kərisə nə ti, Yu-*Sıju tə, ku nə pın mu, dân nə yi v cwəŋə. Yá cwəŋə təntə pın, Yu jon nə cuna yoo wa də tıan yoo wa. ³ Ləzwəne bwànı tə pın, Yu *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, yá wàri ku yoo təntə ku tıŋa. Yá Yu dân wànı v tun ku yoo təntə. V pın v biù Zwezi jı ləzwəne, ndə cuna lià tə nə. V twi tıa yuu wa, sə v jon cuna lià ba cuna wa. Yu twá nətu, v cùgò cuna diàn ləzoni yuu wa. ⁴ Yu fwa ku nətu, sə ku pa nə wànı nə ya cígá tián v yáá con, sə nə na diàn nə tun ku tə mama, Yu nii tə nə bırı də, nə me, sə nə tun. Ku mù nə pın, nə kúú tà nə tətə fıra tə nə kəni nəba cwəŋə wa. Ku dân yi Yu-Sıju tə nə kəni nəba cwəŋə wa. ⁵ Lià tə, ba nə yi ba tətə fıra nə kəni ba cwəŋə wa, ba yáá tıŋa ba pùé yokokwınan fıra. Yá lià tə, ba nə yi Yu-Sıju tə nə kəni cwəŋə nə, ba mù yi ba twá ku tə nə, Yu-Sıju tə nə pià. ⁶ Liù pubŋa nə wulə v pùé yokokwınan fıra yuu wa, v yi v vələ tıan wa. Yá liù tə, v pubŋa nə twá ku tə nə, Yu-Sıju tə nə pià, v yi v vələ mu wa, ku nə ba zwèe Yu con, də bıcan sıá wa. ⁷ Liù tə nə tıŋa v pùé yokokwınan fıra, v yi Yu dunju. V ba Yu nii tə zılı, v ga wàri ku v zılı tətə. ⁸ Lià tə, ba nə twá ba pùé yokokwınan fıra nə, ba wàri Yu pùé ba poli. ⁹ Á mù kúú tà lià tə, á nə twá á pùé yokokwınan fıra nə. Á mù dân yi á twá ku tə nə, Yu-Sıju tə nə pià, ku nə wulə də aba yırı. Də liù nə ba Zwezi-Kərisə Sıju* tə jə, v tà v mù liù. ¹⁰ Á tətə yi kálú, sə á ti á cuna tə yırı. Yá á dân nə yi Zwezi-Kərisə lià tə, Yu pın á jı cígá tián v yáá con. Ku mù yırı nə, Yu pın aba Sıju də mu. ¹¹ Yu nə piı v bwin Zwezi-Kərisə v li tıan wa. Də v Sıju tə dân nə wulə də aba, v mù Yu tə, v nə bwin Zwezi v li tıan wa, v wá twá v Sıju tə nə, ku nə wulə də aba, v pa á yıra tə nə me, sə tə ti piı, tə na mu.

(Kolose tián 3.1-6; Galasi tián 4.4-7; 1 Zwan 3.1-3; 2 Korentə tián 4.16-18; 5.1-5)

* 8:9 8.9 Də ba nə wó, Yu-Sıju, nə à yəó Zwezi-Kərisə Sıju, ku mama yi won nədu, Yu də Zwezi-Kərisə nə yi nədu tə yırı.

12 À nubia-ba, nè mù dǎn yí ndə jɪŋɪnə nə. Yá jɪŋɪ tə, kɪ nə wulə nə yuu wa, kɪ tà ləzoni pùé yokukwɪnan fira jɪŋɪ. Nə kúú wá mɛ, sə nə pií nə twá nə tətə pùé yokukwɪnan fira nə. 13 Á nə twá á tətə pùé yokukwɪnan fira nə, tian wá ja aba. Yá á nə twá Yɪ-Sɪŋu tə nə, á pwèe á tiàn də á pùé fira tutɔnkukwɪnan tə, á wá ya mu wa, kɪ nə ba zwèe Yɪ con. 14 Kɪ dǎn pià kɪ bɪrɪ də, lià tə mama, Yɪ-Sɪŋu tə nə kəni cwəŋə wa, yɪ Yɪ bia. 15 Yá Sɪŋu tə, Yɪ nə pɪn aba, kɪ tà Sɪŋu tə, kɪ nə wá pií kɪ kə aba ywəŋə tutunan wa, sə fən ja aba. Kɪ yɪ Sɪŋu tə, kɪ nə pɪn, á jɪ Yɪ bia. Kɪ mù dǎn nə pɪn, nə wáá nə boŋə Yɪ, nə wú: «Baba, nə nyɪna Yɪ!» 16 Yɪ-Sɪŋu tə tətə bɪrɪ nəba nə waa con də, nə cígá yɪ Yɪ bia. 17 Də nə dǎn nə yɪ Yɪ bia, kɪ mɛ, sə nə ja tori v con. Də nə nə sèe nə twá Zwezi-Kərisə nə, nə dé v càn tə, sə nə twá də wá, nə na dun, nə mù də v mù wá tàrì wiən tə, Yɪ nə kàn nii, sə v pa nəba.

Yɪ pià, sə nə twá nə ya v dun tə wa

18 Á mù con, á buŋa də, càn tə tə nə wulə tə wa, síún máŋá kɪ tə wa, yɪ tutu dun tə nə, Yɪ nə wá bɪrɪ nəba. 19 Wiən tə mama, Yɪ nə fwa tə dǎnì də bíbàrè, máŋá təntə, Yɪ nə wá bɪrɪ v bia tə dun tə nəpon nəpon. 20 Wiən tə mama, Yɪ nə fwa twi tə jɪ wiən tə nə wá cəgɔ. Kɪ tà wiən tə tətə nə pià kɪ nətɔ tə, kɪ yɪ Yɪ nə pɪn, kɪ tun. 21 Də kɪ nətɔ mɛ, yala tə wulə tə pa wiən tə mama nə, Yɪ nə fwa, v nə wá jon tə mama diàn tə wa, tə nə cùgà tə yɪrɪ. Tə dǎn wá tun tə tiàn, ndə Yɪ bia tə nə tɪ ba tiàn v dun tə wa nətɔ.

22 Yá nə dǎn yèé də, zèn mama, wiən tə mama, Yɪ nə fwa, wulə wɔwalɔ də càn wa, ndə kan nə pià v lɔrɪ biú, v ga ní. 23 Yá kɪ dǎn tà wiən təntə cɪcɪ, kɪ yɪ də nə mù lià tə mɛ, Yɪ nə kən v Sɪŋu tə nə bɪcɪnɪ wa. Nə də yɪ nə ní nə waa con, nə ma dǎnì máŋá tə, nə nə wá jɪ Yɪ bia cígá, sə Yɪ ga jon nə də nə yɪrɪ tə mama. Kɪ yɪ nətɔ nə də con, yá nə mù ga dí yáá nə na Yɪ-Sɪŋu tə, ndə təntən won nə, Yɪ nə pɪn nəba, kɪ nə bɪrɪ də, nə wá na wiən tə duən tə mama. 24 Yɪ jon nəba, kɪ pa nə jə yala də, nə wá na kɪ tə, v nə wá pa nəba. Yá liú nə jə won yala, v nə twi v na kɪ, kɪ ká tà yala yoo. Won tə, liú nə nɪ, v kúú wáá yala v kəni kɪ nə naaa? 25 Yá nə yala tə nə yɪ nə ken won nə, nə nə ba ja, kɪ wá pa nə diàn kɪ də pínú.

26 Kɪ tə də kɪ nə sùrí lá, Yɪ-Sɪŋu tə yáá bà kɪ san nəba, nə bwàni tə yɪrɪ. Nə yèrì won tə, nə mɛ, sə nə lòrì Yɪ con, nə yɪŋɪn máŋá wa. Yá Yɪ-Sɪŋu tə mù dǎn yáá jon nə yuu nə, kɪ lòrì Yɪ də kɪ ní, nii nə wàrì kɪ yoo kɪ maŋa. 27 Yɪ də yèé kɪ tə nə wulə ləzwənə mama bɪcɪn wa, v ga yèé kɪ tə, v Sɪŋu tə nə pià. Yɪ-Sɪŋu tə yɪ kɪ lòrì Yɪ ndə Yɪ nə pià, sə ba lòrì wá nətɔ, kɪ pɪn lià tə nə, ba nə yɪ v mù Yɪ nə tɪ.

(Efezə tían 1.3-12; Romə tían 5.1-11)

28 Nə tə yèé də, Yɪ yáá fwa yoo mama, sə kɪ kwɛn lià tə, ba nə swə v mù Yɪ. Yɪ dí yáá v tún cwəŋə, v twá kɪ nə, v ma kúrí ba mù lià təntə. 29 Yá ba mù lià təntə, v nə dí yáá v kúrí, v dí yáá v kə v sírì də, sə v pa ba nyɪn də v biú Zwezi tə. Kɪ nətɔ dǎn wá pa, v biú tə ya v bikwɪa bia kapupu wa. 30 Lià tə, Yɪ nə dí yáá v kə ba sírì, v dí yáá v kúrí ba də. V nə kúrí ba, v pɪn ba jɪ cígá tiàn v mù Yɪ yáá con. Yá v nə pɪn ba jɪ cígá tiàn v yáá con, v dǎn pɪn ba v dun tə də.

Yɪ sonu tə nə mɛ nətɔ

³¹ Bèèè nè nè kúv wá swìn? Də Yü nè wulə də nəba, wàà nè wá zàn v zigi nè nè? ³² Yü wá v biú tətə tətə nè cì, v dàn ká dɔ càn tə. V sɛe v yá wá ləzoni jìàn wa, v pa ba gv wá nè mama yuu yırı. Bèèèe dàn nè kúv cìgá, sə v sùrí wiən tə mama v biú tətə nè v pa nəba? ³³ Wàà nè wáà v bırı də, nè mù lià tə, Yü nè kúrí, cùgù yoo v yáá con? Yü tətə dàn nè pın, nè jì cígá tián v yáá con. ³⁴ Wàà nè wáà nè bürà v bürì, sə v cùgù nəba? Zwezi-*Kərisə tɔga. Kú tətə nè dwə, v pıi v bwın v nan tian wa. Yá v dàn wulə Yü jızən† vàn nè, v lòrì Yü nè yuu yırı. ³⁵ Bèèèe won dàn nè kúv wáà nəba, kú lı Zwezi-Kərisə sonu tə wa? Kú yı càn zənzən naaa? Nə à yèé pucvı naaa? Nə à yèé càn tə, lià nè kəni nəba tə wa naaa? Nə à yèé niən nè jə nəba naaa? Nə à yèé zvrı nè jə nəba naaa? Nə à yèé yoo tə kú nè pià nəba, sə kú gv naaa? Nə à yèé ba nè wá kə lagrı sív nè bıan nə naaa? ³⁶ Kú púpúnı Yü sagı tə wa, kú wú: «Mánǵa mama ba pià ba gv nəba, n mù yırı. Ba ja nəba ba fwa ndə pee nə, ba nə ja vəli nangvra diə wa».

³⁷ Yá yìèn təntə mama wa, nè yáá dɔ diàn tə nè dwə diàn yiri mama, kú twá də liú tə, v nè sónı nəba. ³⁸⁻³⁹ À mù zón à yèé də, cígá mama won təlɛ, kú nè wá lı nəba Yü sonu tə wa, v nè twá nè *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nè, v bırı nəba. Kú nè yı tian, nè à yèé mı, nè à yèé *malıke, nè à yèé wiən tə, tə nè dɔ diàn luv kú tə yuu wa, nè à yèé síún mánǵa kú tə wiən tə, nè à yèé mánǵa tə, kú nè wá bə wiən tə, nè à yèé diàn tián, nè à yèé lanworu diàn, nè à yèé tia yuu diàn, nè à yèé won don mama, Yü nè fwa, kú wàrì nəba kú lı Yü sonu tə wa.

9

Yü kúrí Yızərayelə lià dwí tə (Romè tián 10.1)

¹ À mù də Zwezi-*Kərisə vwə duən nè, kú ga yı cígá nè, à wá swìn, à bá kvnı kvnkvn. Yü-*Sınu tə, kú nè wulə à pubvıja wa, bırı də, kú yı cígá. ² À pùé cùgù zənzən, à yıra ga wiri mánǵa mama. ³ Cígá mama à tətə yá swə, sə Yü cùgù à mù, sə v ga pwèe à də Zwezi-Kərisə duən nè, də kú yá nè wá pa lià tə, ba nè lvrı à mù də ba mù me dwí nəd v wa, ba ga yı à nubıa tə bolı v yıra. ⁴ Ba mù nè yı *Yızərayelə lià tə, Yü nè kúrí, sə v pa ba jı v bıa. V bırı ba v dun tə. V jın *nimarv də ba. V twá də *Moyizə v pa ba v *nii tə. V pın cwəɲə, sə ba tvn ba pa wá. V kàn nıkanan də ba. ⁵ Ba dwí tə dəkuu yı kú nan nə nıbara-ba dwí tə wa. Mə ba mù dwí tə wa nè, ba lvrı Zwezi-Kərisə ndə ba nè lvrı ləzwəne nət v. V mù Zwezi-Kərisə təntə nè yı Yü, v ga wulə tə mama yuu wa. Nə pıan dun me wá mánǵa də mánǵa, kú nè ba zwèe. Amına!

Lià tə, ba nə yı Yü bıa cígá cígá (Galasi tián 4.22-31)

⁶ Kú tà à pià, sə à bırı də, Yü nıkanı tə dàn jigə tvtv. Kú cígá wa nè, kú tà lià tə mama *Yızərayelə* lià tə nè lvrı, nè yı Yızərayelə lià cígá cígá. ⁷ Yá kú ma tà lià tə mama, ba nè lvrı ba *Abərahame† dwí tə wa, nè yı v bıa cígá cígá. Cígá, Yü swìn Abərahame con, v wú: «N wá twá də *Yızəkə

† 8:34 8.34 Ka jèn pıv jızən vàn nè yı dun bwáf. * 9:6 9.6-7 Yızərayelə lià də Abərahame dwí me yı won nəd v. † 9:7 9.6-7 Yızərayelə lià də Abərahame dwí me yı won nəd v.

n na dwíí, ku bon n yiri». ⁸ Nèñ, ku yoo təntə dèñ. Yü bia cígá cígá yi bia tə, ku nə twá də v nikanı tə, ba ma luri ba. Ku tà bia tə, bɛɛ də kan nə pəñ duən nə, ba ma luri də ba tətə fıra. ⁹ Á nəŋə ku tə, Yü nə swın v nikanı tə wa. U swın, v wú: «Ku máná təntə tətə wa nə wá ku bà ku yí, à wá pií à bà, də Sara luri biú».

¹⁰ Yá ku tà ku cıci. Rebeka də luri yiywɛɛ bələ nə nıbɛɛ Yızakə nə. ¹¹⁻¹³ Də v tə wá yiywɛɛ bələ təntə luri, sə ba fwa zəni, nə à yəó lwanı, Yü swın v con, v wú:

«Zuvu tə wá jì nyánú tə tütònù. Ku yi ndə ku nə púpúnı Yü sagı tə wa, ku wú: «Á sónı *Zwakəbə, à ga varı Esau à dugu».»

Ku yoo təntə tun, sə ku pa ku tə, Yü nə dí yáá, v tanı v tın tə nii sú. Yü tətə nə yáá kúrí là tə. Ku tà ba tutunan nə yáá pa v kúrí ba, ku yi v tətə fıra nə, v yáá twá v ma kúrí ba.

(Romə tián 11.22, 30-36)

¹⁴ Bèèèe nə nə kúú wá swın? Ku pià ku biri də, kunkun yièn wulə Yü də con, naaa? Abada! Ku tà nətü! ¹⁵ Yü swın *Moyizə con, v wú: «Á wá dəri liù tə yinəgə zənzən, à nə pià, sə à dəri v yinəgə zənzən. Á ga wá ya zəni à pa liù tə nə, à nə pià, sə à ya zəni à pa wá». ¹⁶ Ku nətü dāñ biri də, Yü fıra tə ba ləzoni fıra nə twá. Tə ma kúú ba ba kajaŋa də nə twá. Tə yi tə twá də v mü Yü tətə, v nə dəri yinəgə zənzən. ¹⁷ Ku púpúnı Yü sagı tə wa də, Yü swın *Farawon con, v wú: «N yi à sını à tın mü piú, sə máná tə, n nə vıgá à nii, sə à biri mü à diàn tə, sə à yiri v luu mama wa». ¹⁸ Ku biri nəba də, Yü yáá dəri liù tə yinəgə zənzən, v nə pià, sə v dəri ku tíú yinəgə zənzən. Yá v yáá pa liù don də vı v mü Yü nii, ku ga yi Yü tətə nə pià ku nətü.

Yü kúrí là dwíé tə duən də wa

¹⁹ Ku wáá ku pın liù bwe nə, v wú: «Də ku nə yi nətü, bèèèe nə pın, Yü yáá caga là duən nii nə, ba nə fwa cuna yiri? Liù tələ v nə wáá yoo v fwa, də ku nə tà ku tə, Yü nə pià». Yá à mü wá le ku tíú, à wú: ²⁰ «N mü dāñ nə yi wáá, v ma dı tütóná nətü də Yü?» Liù nə ma wùrú, wùrú tə wáá ku tíú con ku swın, ku wú: «Bèèèe nə pın, n ma nə nətən?» ²¹ Liù tə, v nə ma wùrú tə, jə cwəŋə, sə v fwa ku tə, v nə pià də dɔɔ tə. U wáá dɔɔ tə v pwèe bələ, v ti ku vān don, v ma fwa wùrú nəzəŋu, ba nə lı ba tın, ba ma tɔŋa dun tutunan. U ga ti ku don tə, v ma fwa wùrú, ba nə ma tɔŋa dun mama.

²² Yü yá pià v biri də, v lıŋa zəŋa, v ga jə diàn də. Yá v jin pínú zənzən də là tə, v lıŋa tə nə zəŋa ba yuu wa, v yá nə mɛ, sə v cügü ba v pa, ba jén v yáá con míámıán. ²³ Ku máná nədu təntə wa, Yü yá pià, sə là tə lwarı v dun tə nə dáá zənzən nətü. U dəri là duən yinəgə zənzən, v ga dí yáá v tanı ba v tın, sə ba twá ba ya v dun təntə wa. ²⁴ Nə mü nə yi ba là təntə. Nə mama yi là tə, Yü nə kúrí, sə nə ya v là. Ku tà *Zwifə-ba dwíé tə cıci nə, v kúrí, v kúrí dwíé tə duən tə də. ²⁵ Ku yi ndə ku nə púpúnı Yü nii *süsùnu Oze sagı tə wa, ku wú:

«Dwíé tə, ku yá nə tà à mü nyiən, síún nə, à wá bon ku à mü nyiən. Dwíé tə, à yá nə ba ku swə, síún nə, à wá bon ku dwíé tə, à dāñ nə swə ku. ²⁶ Yá bwálı tə nə, ba yá nə swın ba con də, ba tà à mü Yü là, ba dāñ wá bon ba, Yü tə, v nə wulə mıı wa, bıa».

²⁷ Yü nii süsùnu *Ezayi də swın *Yızərayələ dwíé tə yoo, v biri, v wú:

«Yizərayelə dwíí tē dē nē swē ku wá yà dání ndē muv nīi kasıv nē, ba lià mancın cııı, nē Yuı wá jon ba cına wa. ²⁸ Ku tē Yuı nē swın dē, v wá fwa tıa yuu wa, v bá dán v ma tun ku, v zwēe».

²⁹ Ezayi tē kúú dí yáá, v swın, v wú:

«Yuı tē, v nē wulē tē me yuu wa, nē yá nē dwíí tē wa lià duən, sē ba yá lá. Ku nē tà nētv, dē nē yá jigē ndē *Sodomə tíán dē Gomorə tíán nē».

(Romə tían 10.3, 16-21; 3.19-29; Galasi tían 3.8-14)

³⁰ Bēēē nē nē kúú wá swın? Lià tē, ba nē tà Zwifə-ba mù yá ba ba tíán kálv, sē ba ya cígá tíán Yuı yáá con. Yá sív nē, ba jigē cígá tíán Yuı yáá con, ba nē kenı ba waa Zwezi-Kərisə nē yıı. ³¹ Yá Yizərayelə lià tē mù yá yı ba kálv ba tíán, sē ba twá Yuı *nīi tē nē, sē ba ma ya cígá tíán Yuı yáá con. Yá ba wá wánı ba twá Yuı nīi tē nē, ndē ku nē me nētv, ba va ba yı ku yígúró. ³² Bēēē dán nē pın, ba wá cígá tíán jı Yuı yáá con? Yizərayelə lià yá pià ba twá ba tutunan nē, ba ma jı cígá tíán Yuı yáá con, yá ba ga kúú wá ba waa ken Yuı nē. Ku mù nē pın, ba vı liú tē, Yuı nē tun, ndē lià nē bwin ba tíán kapan tē nē, ba tv. ³³ Ku púpúnı Yuı sagı tē wa, ku wú:

«Nđē à tún kapan Siyon‡ nē, lià nē mà ba nēe ku nē, ba twı. Ku yı kapan tē, ku nē pın lià dıga cwəŋə, ba jén. Yá liú tē, v nē kenı v waa liú tē nē, Yuı nē tun, cavıra ba yı ku tíú».

10

(Romə tían 9.1-5; Galasi tían 3.21-29)

¹ À nubıa-ba, à swē zənzən à waa con, sē Yuı jon *Zwifə-ba mama ba cına wa. À dán ga lóri Yuı ku yoo təntə yıı. ² À wáá à swın dē, ba kəni ba kajaŋa mama, sē ba wánı ba tun ba pa Yuı nē. Yá ba dán nē yəri cwəŋə tē, ba nē me, sē ba twá ba ma tun ku. ³ Ba wá lwarı nētv tē, Yuı nē yáá pa liú jı cígá tíú v mù Yuı yáá con. Ku dán pın, ba pià ba təntıan cwəŋə, sē ba ma wánı ba jı cígá tíán Yuı yáá con. Yá ba ga vı, sē ba twá Yuı cwəŋə tē mù. ⁴ Zwezi-*Kərisə twı v pa Yuı *nīi tē, v nē pın *Moyizə nē, cwəŋə tē yı ku yígúró. V fwa nētv, sē Yuı pa liú tē mama, v nē ken v waa v mù Zwezi-Kərisə nē, jı cígá tíú Yuı yáá con.

⁵ Máŋá don wa, Moyizə nē púpúnı Yuı nīi tē, v bıı nētv liú nē me, sē v twá ku nē, v ma jı cígá tíú Yuı yáá con. V púpúnı ku, v wú: «Liú tē mama, v nē twá Yuı nīi tē mama nē, ku tíú wá na mıı». ⁶ Yá ku dán nē yı nētv tē, liú nē kəni v waa Yuı nē, v ma jı cígá tíú v mù Yuı yáá con, ku púpúnı Yuı sagı tē wa, ku wú: «Dán ká swın n waa con, n wú: <Wáá nē wá dı Yuı *sán nē?> Ku dən nē yı: Wáá nē wá dı v bon Zwezi-Kərisə, sē v cú? ⁷ Nē à yéə: Dán ká swın n waa con dē, n wú: <Wáá nē wá cú tıa dən nē?> Ku dən nē yı: Wáá nē wá cú tıa dən, v bon Zwezi-Kərisə, sē v bwin v nan tıan wa?

⁸ Yá ku púpúnı Yuı sagı tē wa, ku wú: <Yuı sogv tē bwələ n yıra. Ku wulə n nīi wa, ku ga wulə n bıcan dē wa>». Mē ku sogv təntə nē, nē kărı nē bıı lià nē, nē ga swın ba con, sē ba kə ba waa Zwezi-Kərisə nē wuuu. ⁹ Dē n nē swın n bıı n nīi wa dē, Zwezi-Kərisə yı *Yuu-Tıu lià yáá con, n nē kə n waa v nē, n ga pa cígá dē, Yuı bwin wá v lı tıga wa, Yuı wá jon mú. ¹⁰ Ku yı cígá, dē n nē ken n waa Zwezi-Kərisə nē, Yuı wá pa n jı cígá tíú v mù Yuı yáá con. Dē n nē kúú swın n bıı n nīi wa dē, Zwezi-Kərisə yı

‡ 9:33 9.33 Siyon yı paan tē, Zwerizalemə nē lwə ku yuu wa, yıı nədwan.

Yuu-Tiu là yáá con, Yü wá jon mú. ¹¹ Kú yí ndə kú nə púpúní Yü sagí tə wá, kú wú:

«Liù tə mama, v nə ken v waa Zwezi-Kərisə nə, cavıra bá yí wá».

¹² Mə kú yí nətü kú pa dwíé tə mama nə. Ba tə nə yí Zwifə-ba, də ba tə nə yí *Gərekə-ba. Ba mama Yuu-Tiu yí nədü. U mù nə tàrì v jìjə tə, v pín là tə mama nə, ba nə bonjə ba kəni v nə. ¹³ Kú yí ndə kú nə púpúní Yü sagí tə wá, kú wú: «Liù tə mama, v nə bonjə v kəni Yuu-Tiu yí tə nə, Yuu-Tiu wá jon kú tíú».

*Yüzərayelə là wà Zwezi-Kərisə suywánjü tə sée
(Marəkə 16.15-16; Tətvnan 13.45-49)*

¹⁴ Yá kú dān yí kú wá twá nətə, liù ma bon v kə *Yuu-Tiu nə, də v nə wá v waa ken v nə? Liù wá fwa nətə, v ma kə v waa Yuu-Tiu nə, də v nə wá nì də, ba swìn Yuu-Tiu yoo? Liù wá fwa nətə, v ma nì də, ba swìn Yuu-Tiu yoo, də liù nə tələ, sə v swìn kú v bırı? ¹⁵ Lià wá fwa nətə, ba swìn kú ba bırı, də ba nə wá ba tün? Kú púpúní Yü sagí tə wá, kú wú:

«Lià tə, ba nə swìn suywánjü tə ba bırı, ba vèli jə pupwən».

¹⁶ Ba mama dān ga nə wá Yü suywánjü tə nii zilí. Yü nii *sùsùnù *Ezayi də swìn kú yoo, v wú: «Yuu-Tiu, wàà nə pín cígá nə suywánjü tə nə?»

¹⁷ Kú nətü bırı də, ka kə waa Zwezi-*Kərisə nə, yí kú yáá twá də kú tə, liù nə yáá nì, də ba swìn ba bırı. Yá kú suywánjü təntə nə yí Zwezi-Kərisə suywánjü tə.

¹⁸ Á dān pià, sə à bwe à jón: kú yí *Zwifə-ba wá kú sugü təntə nì naaa? Ba nì kú zəni! Kú púpúní Yü sagí tə wá, kú wú:

«Ba nì *tətvna tə sugü tía yuu bwálí mama. Ba sùràn tə ga va tə yí lüv yígúré».

¹⁹ Á tə kúú pià, sə à bwe à jón: Zwifə-ba yí ba cígá yà wá kú nətü lwarí, naaa? Yü dí yáá v pa *Moyizə swìn, v wú:

«Á wá pa á lüv zàn là tə yuu wá, ba tə nə ba yənu jə».

²⁰ Kú mù nə, Yü nii sùsùnù Ezayi də jün wudü, v swìn Yü yoo, v wú:

«Lià tə, ba yà nə ba nə pià, mə ba mù là təntə nə nì nə. Á bırı à tiàn là tə nə, ba yà nə ba bonjə ba kəni à nə».

²¹ Yá Yü swìn Yüzərayelə là tə mù yoo, v wú:

«Dün mama, kú nə zıgı jıjü kú va kú yí tıtın, à yáá tə à jün á dwíé don con, yá kú vı, sə kú sée à nii, yá kú ga zıgá à nə».

11

*Yü wá Yüzərayelə là dwíé tə vı v dugü
(Romē tián 9.31-33)*

¹ Á dān bwe, sə à jón: Yü yí v vıgá v tətə dwíé tə naaa? Abada! Kú tə nətü! Á də tətə yí *Yüzərayelə là biú. Á yí *Abərahəmə nàú, Benzwamen dwíé dəküu tə wá liú. ² Yü wá v tətə dwíé tə, v nə kúrí fuən fuən, vı v dugü, abada. Á yèè kú tə, Yü sagí tə nə swìn Eli yuu wá, mágá tə wá, v nə caga Yü v bırı də, Yüzərayelə là tə wá zəni fwa. ³ U swìn, v wú: «*Yuu-Tiu ba gva n nii *sùsùnà tə, ba mà n *jonı kúré tə ba dı. Á mù cıı dān nə ga, yá ba ga tə pià, sə ba gı à də». ⁴ Bèèèè nə Yü dān le wá? Yü le wá v wú: «Á lı bara mùrù barpe (7 000), à tún vən nə, à nə tı ba. Lià

təntə tə wà nadwana yuu twi kunkun yu tə, ba nə boŋə <Baale>, yáá con, ba ma jun wá». ⁵ Zən ku tə də yi ndə ku nə. Lià mancun tə wulə Yu nə twá v pubwanv tə nə, v kúrí ba. ⁶ Yá ku dán nə yi Yu pubwanv, tə nə pin v kúrí ba, ku biri də, ku tà ba tutuŋi yiri. Də ku yà nə yi ba tutuŋi yiri, Yu pubwanv tə yà bá ja dən. ⁷ Ku dən nə yi bəeəe? Won tə Yizərayelə lià yà nə pià, ba wà ku ni. Yá lià mancun tə, Yu nə kúrí Yizərayelə lià tə wa, ba mò ni ku tə, ba nə pià. Ba duən də yun yà dà, ⁸ ndə ku nə púpúni Yu sagu tə wa, ku wú:

«Də zən mama, Yu pin ba pubŋa tə dwēe. U púə ba yía nə, ba dàn ká na. U swin ba zian, ba dàn ká ni».

⁹ Piv Davidə də swin, v wú:

«Pa ba cànì tə, ba nə dé jì won, ku ja ba, ndə ba nə ken nyali, ba ma ja ganaŋv nətv. Pa tə cànì təntə ya ndə buv nə, sə ba tu ku wa. Pa ba na càn zənzən, ku dən nə. ¹⁰ Pa ba yía jén, ba dàn ká na lá. Kə càn ba nə zənzən, n ga pa ba kwá tia, máŋá mama».

¹¹ À dán bwe, sə à jón: Zwifə-ba mà ba naa nə ba tv, sə ba kúv dàn ká pii ba zàn míámíán naaa? Abada! Ku tà nətv! Yá Zwifə-ba nə viga Yu *nii tə, ba ga tv tə, dán nə pin, Yu pii v jon dwiə duən ba cuna wa. Yu fwa ku nətv, sə v pa, ku wugwuv ja Yizərayelə lià tə. ¹² Ba nə viga Yu nii tə, ba ga tv tə pin, Yu fwa zəni zənzən lià tə mama yira. Zwifə-ba kwin ku tə nə, ba yà nə me, sə ba na, ku ga pa Yu fwa zəni zənzən dwiə tə duən tə mama, ba nə tà Zwifə-ba yira. Ku nətv dàn biri də, máŋá tə, Zwifə-ba mama nə wá pii ba bà, Yu zəni tə dán wá kwen ku súri.

*Nətv Yu nə jon lià tə, ba nə tà Zwifə-ba ba cuna wa
(1 Korəntə tián 4.7; 10.11-12)*

¹³ Síún nə, à dán pià, sə à swin á mù lià tə, á nə tà *Zwifə-ba con. À yi Yu *tuntuv, v nə tun á mù lià tə, á nə tà Zwifə-ba con. À jələ də tutuŋi təntə, Yu nə pin nə, jə dən ku doni won mama. ¹⁴ À swin ku tutuŋi təntə yoo Zwifə-ba con, sə à pa ku wugwuv ja à dwií tián Zwifə-ba, sə ku pa ba duən pii ba bà Yu con, sə v jon ba ba cuna wa. ¹⁵ Máŋá tə, Yu nə dugv Zwifə-ba vən nə, v mù də dwiə tə duən tə mama lià luv wa, pii ba kə duən yuu. Yá máŋá tə, Yu nə wá pii v ja Zwifə-ba v kə v con, ku dán wá ya nətv? Ku wá ya ndə lià yà nə tiga, yá ba dán ga pii ba bwin ba nan.

¹⁶ Nə yəə də, ba nə pin dipen təntən kukuu Yu nə, ku pià ku biri də, dipen tə mama dán yi Yu nə ti. Ba nə kúv pin wá tiú dagalv, ku pià ku biri də, ku nəe tə də yi v mù nə ti. ¹⁷ *Yizərayelə lià yi ndə sán tiú nə, Yu nə cwən. Yá v ga gwəŋə ku nəe duən v dugv. N mù liú tə, n nə tà Zwifə, n yi ndə gav con tiú nə, Yu nə gwəŋə ku nəe, v ja bà v vwa v maru sán tiú tə, nəe tə bwalí nə. Nəe təntə də dán twá tə vanja tiú tə níá tə, ndə ku tətə nəe tə nə, tə yà nə ga ku yuu wa*. ¹⁸ Yá dán ká ywán ku yoo təntə, n ma fwa fwiə Zwifə-ba yáá con, ba nə yi ndə sán tiú nəe nə, ba gwəŋə ba dugv. Də n nə fwa fwiə nətv, sə n lwaru də, tiú dagalan nə pin diàn ku nəe nə, ku tà ku nəe nə pin diàn ku dagalan nə.

¹⁹ N wáá n swin, n wú: «Yu dugv Zwifə-ba duən vən nə, ndə v nə gwəŋə sán tiú nəe v dugv, sə v ga ja à mù v kə v con, ndə v nə gwəŋə gav tiú

* **11:17** 11.17 Ku yi tiú, ba nə gwəŋə ku don naa, ba vwa ku yira, tə ga nu tə maru duən nə. Ku mù tiú təntə bia zŋv máŋá nə yí, ku dán wá zin tiú tə, ba nə gwəŋə ku naa tə bia.

nee, v vwa v marı sán tıú yıra nətı». ²⁰ Ku yi cígá. Zwifə-ba yi ndə tıú nee nə, Yu nə gwəŋə v dugv, ba nə wà ba waa ken v nə tə yırı. N mù yi ndə gav tıú naa nə, Yu nə gwəŋə v vwa v marı sán tıú yıra, n nə kenı n waa v nə wuuu yırı. Dàn ká ywàń ku nətı, n ma fwa fwıə. N yi n me, sə zùrı n yıra! ²¹ Də Yu nə wà Zwifə-ba yá, ba mù yá ga nə yi sán tıú tə nee tətə, n buŋa də, v wàrı ku v tunja n mù yıra naaa! ²² Cugv yəbə, Yu yi wuywanyiən, v yoo cə də. Yu yoo cə là tə yuu wa, ba nə mà ba naa nə ba ga tv. Yá v waa ywán n mù yuu wa, də n nə wà piı n yá v cwəŋə tə. Yá n dǎń nə piı n yá Yu cwəŋə tə, v wá gwəŋə n də v dugv vǎn nə, ndə tıú naa nə. ²³ Ba mù Zwifə-ba nə me máńǎ don wa, ba piı ba kə ba waa Yu nə, v jə diàn, sə v piı v kə ba, ba bwálı tə nə, ba yá nə wulə. Ku yi ndə ba nə gwəŋə tıú nee, ba ga piı ba vwa tə ba marı tə bwálı nə. ²⁴ N mù liú tə, n nə tǎ Zwifə, n yi ndə gav tıú nee nə, Yu nə gwəŋə v ja bǎ, v vwa v marı sán tıú yıra. Də Yu nə wǎńı v tun yoo, nətı liú mama yáa nə ba tunja tıan yıra, n me, sə n lwarı də, Yu tə wáá Zwifə-ba v piı v kəni ba bwálı nə. Mə ba mù yá nə yi sán tıú tə nee tətə.

Yu wá jon Yızərayelə dwıı tə ba cuna wa máńǎ don wa

²⁵ À nubıa-ba, à piá, sə á lwarı cígá tə, ku nə səgə, sə á dǎnà ká bún də, á yi yənu tían. Cígá təntə nə yi *Yızərayelə là tə vǎn don yun yın diàn. Yá ku wá ya nətı wuuu, ku va ku yı máńǎ tə wa, dwıı tə duən là tə, ba nə tǎ *Zwifə-ba, yá ba ga kəni ba waa Yu nə, nii nə wá cé. ²⁶ Ku mù təntə kwa nə, Yu dǎń wá jon Yızərayelə là tə mama ba cuna wa, ndə ku nə púpúnı Yu sagı tə wa, ku wú:

«Liú tə, v nə jonə là ba cuna wa, wá nan Siyon† v bǎ. À mù nə wá pa *Zwakəbə‡ dwıı tə là tə twá à nə. ²⁷ Nəń *nimarv tə, à nə wá tún à mù də ba pwərə wa, máńǎ tə, à nə wá kwen ba cuna tə à lı».

²⁸⁻²⁹ Zwifə-ba vıga Yu suywǎńv tə, ku pa ba jı Yu dıŋa. Ku yi nətı, sə ku pa Yu jon á mù là tə, á nə tǎ Zwifə-ba, á cuna wa. Yu nə pın won, v kúv ba piı v jonə ku. Yá v nə kúrí liú, v ba v nii piı v kwǎńı. Yá Yu yá kúrí ba, sə ba ya v mù nyıən. V kǎn nii də ba nıbara tə, ku mù nə pın, v tə ma swə ba. ³⁰ Máńǎ don wa, á mù là tə, á nə tǎ Zwifə-ba, á yá ba Yu nii zılı. Yá sún nə, Yu dəri á yınəgə zənzən, Zwifə-ba nə vıga v nii tə yırı. ³¹ Zwifə-ba də con, mə ku wá ya nətı. Sún nə, ba ba Yu nii zılı, ku pa Yu piı v dəri á yınəgə zənzən. Yá máńǎ don dǎń wá bǎ, ba də nə wá piı ba kə ba waa Yu nə, sə v ga dəri ba yınəgə zənzən. ³² Yu dǎń nə pın ləzoni tə mama lwarı də, ba ba v nii zılı, sə v ga wǎńı v dəri ba yınəgə zənzən.

Yu dáá, v donı won mama!

³³ Cígá mama, Yu dáá zənzən! V wubıŋa tə də v yənu tə dən lú zənzən. Liú mama wàrı Yu conı tə də nətı tə, Yu nə bǎrı là bǎrǎ, v lwarı.

³⁴ Ku yi ndə ku nə púpúnı Yu sagı tə wa, ku wú:

«Wǎà nə yəé ku tə *Yuu-Tiu nə buŋa? Wǎà nə wáá wá n kwé?»

³⁵ Wǎà nə wǎńı v dí yáá v pa won Yu nə, sə ku pa Yu də piı, v ıwın ku tıú ku yırı? ³⁶ Cígá, wiən tə mama nan v mù. Wiən tə mama yi v

† 11:26 11.26 Siyon yi paan tə, *Zwerizalemə nə lwə ku yuu wa, yırı nədwan. ‡ 11:26 11.26 Zwakəbə yi dwıı dəkuran fugə bələ nyına. Yu pın wá yırı don, ku mù nə yi Yızərayelə. Zwakəbə yırı tə Yızərayelə dwıı tə mama yoo ku swın, sagı tə bwálı ku tə wa.

mù nè, tə twá tə ma wulə, tə ga yɪ v mù nè tɪ. Nə pian dun Yɪ nè, máǵá də máǵá, kɪ nè ba zwèè! Amɪna!

12

Nətv Kərisə lià nè me, sə ba ya

(1 Korəntə tián 6.19-20; Efzə tián 4.1-16; 1 Piyerə 4.10-11)

¹ Á nubɪa-ba, à pià, sə à kwè aba, Yɪ nè dəri nè yinəgə tə yɪɪ. Á pian á tián Yɪ nè, ndə won nè, ba nè ma fwa *jonɪ. Də á nè fwa nətv, kɪ jonɪ təntə yɪ ndə á mu nè, á pɪn Yɪ nè, yá kɪ ga wá poli v pùé zənzən. Mə kɪ mù nè yɪ cígá cígá bɪrà, á nè bwɪ Yɪ nè. ² Á kúú dānà ká twá lɪv wɪən fɪra nè. Á kənə diàn, sə Yɪ pa aba pubɪndura, sə kɪ pa á mu tə lwǎn. Kɪ mù nè wá pa á yəni kɪ tə, Yɪ nè pià. Yɪ pià, kɪ tə nè zɪən, kɪ tə nè poli v pùé, də kɪ tə nè yɪ cígá.

³ Yɪ twá v pubwanv tə nè, v pa à jɪ v tùtònù. Kɪ mù nè pɪn, à wàá á liù mama con à swɪn, sə v dān ká kə v tián bwǎlí tə nè, v nè wá lá yí. Yá á liù mama dān me, sə v bɪn, v lwarɪ won tə, Yɪ nè tǎrɪ v pa wá, kɪ twá də v waa tə, v nè kən Yɪ nè. ⁴ Ləzwənə yɪra tə mama yɪ won nədv, kɪ ga jə nandaran tə nè dáá. Yá nandɔɔ mama də ga jə kɪ tɪtɪɲɪ, kɪ nè ba nɪn də kɪ don tɪtɪɲɪ.

⁵ Mə kɪ yɪ nətv nè də con, nè nè yɪ Zwezi-*Kərisə lià tə. Nə dáá, nè ga yɪ yɪra nədv. Yá nè dān marɪ duən nè, ndə nandaran tə nè marɪ duən nè nətv. ⁶ Yɪ twá v pubwanv tə nè, v pa tarpɪnan yirə yirə nè liù mama nè. Də Yɪ nè pɪn mú tarpɪvn, sə n wǎní v nií sùràn n jon n swɪn, n me, sə n twá n waa tə nè, n nè ken Yɪ nè, n ma swɪn tə sùràn təntə. ⁷ Də Yɪ nè pɪn mú tarpɪvn, sə n tun, n pa ba duən nè, sə n twá kɪ nè, n tun n pa ba. Də Yɪ nè pɪn mú tarpɪvn, sə n kǎrɪ lià duən, sə n kǎrɪ ba. ⁸ Də Yɪ nè pɪn mú tarpɪvn, sə n kwè lià, sə n kwè ba. Də Yɪ nè pɪn mú tarpɪvn, sə n pa wɪən lià nè, sə n pa tə ba də n waa mama. Də Yɪ nè pɪn mú tarpɪvn, sə n ya yáá tíú, sə n tun kɪ yoo tə də yawala. Də Yɪ nè pɪn mú tarpɪvn, sə n dəri lià yinəgə zənzən, sə n tun kɪ yoo tə də pupwən.

(1 Piyerə 3.8-12; 4.7-9; Matie 5.38-48)

⁹ Á swéné lià tə cígá cígá də á waa mama. Á pian lwant ya á culu. Á vwíə á tián won tə nè, kɪ nè zɪən. ¹⁰ Á dān swéné duən cígá cígá də á waa mama, ndə nubɪa nè me, sə ba sóní duən nətv. Á kənə kajaɲa, sə á liù mama zilí v don v doni! ¹¹ Á bɪbara á tun á pa *Yuu-Tiu nè də á waa mama! Á dānà ká pa yayɪa zɪv aba! ¹² Á fwa pupwən máǵá mama, yala tə yɪɪ, á nè jə Yɪ con. Á jana pínú càn tə wa, á ga jɪn Yɪ máǵá mama. ¹³ Á pian wɪən lià tə nè, ba nè yɪ Kərisə nè tɪ, ba ga ba won jə, sə ba ma san ba tián nè. Ba tə, ba nè twɪ ba zɪɪ á diə wa, sə á sɛə á ja ba zəni.

¹⁴ Á lwərə Yɪ, sə v fwa zəni lià tə yɪra, ba nè kəni aba càn wa. Á dānà ká lòrɪ Yɪ, sə v cùgù ba. ¹⁵ Də lià tə nè wulə pupwən wa, sə á də ya pupwən wa də ba. Ba nè kúú yɪ ba wulə kwirə wa, sə á də kwí də ba. ¹⁶ Á pian á pubɪɲa ya nədv duən yuu wa. Á dānà ká pià dun bwǎlí, á pa á tián nè. Yá á dān munə á tián duən yáá con, sə kɪ pa á wǎní á tun tɪtɪnbii tətə. Á dānà ká bɪn á waa con də, á yɪ yənu tián.

17 Liù mama nè fwa lwanı á yıra, á dànà ká fwa lwanı, á ma ñwín ku tíú. Á kəñə diàn, sə á fwa ku tə nə zien là tə mama yáá con. 18 Á kəñə diàn, á fwa ku tə mama, á nə wáá, sə á mù də là tə ya duən nə də bican sió, də ku nətɔ yà nə wáá ku tɔɔja. 19 Á nubisoni-ba, á mù dànà ká bún, sə á tun lwanı, á ma ñwín là tə, ba nə tɔɔja lwanı á yıra. Á dǎn yá ba, sə Yı lɔɔja zǎn ba yuu wa. Ku yoo tǎntə púpúnı Yı sagı tə wa: «Yuu-Tiu swın, ɔ wú: Á mù nə wá kə ba cǎn wa, à ma ñwín lwanı tə, ba nə tun á yıra». 20 Ku tə nə kúú zien ku donı, ku púpúnı Yı sagı tə wa, ku wú:

«Də niən dǎn nə jə n duɔɔ, sə n pa wá wodiu, sə ɔ dé. Nanyunı nə kúú jə wá, sə n pa wá níá, sə ɔ nyɔ. Də n nə fwa nətɔ, ku yı ndə məncala* nə, n tɔɔjə ɔ yuu wa».

21 Dǎn ká duɔɔ n tiàn n pa lwanı dé diàn n yuu wa. Tɔɔn zəni máǰá mama, sə n mù nə wǎnı, n dé diàn lwanı yuu wa.

13

Á zilé á lɔɔ yun tián tə nii!

(1 Piyerə 2.13-17; Likə 20.20-26)

1 Yun tián tə mama, ba nə wulə á lɔɔ nii tə yuu wa, yı Yı nə tún ba. Yá ku dǎn yı Yı nə pın, ba wulə á yuu wa. Ku tà ba tətə diàn nə pın, ba wulə á yuu wa. Ku mù nə pın, á liù mama mə, sə ɔ zilı yun tián tə nii, ba nə wulə á lɔɔ nii tə yuu wa. 2 Liù dǎn nə vıga yun tián tǎntə nii, ku yı ku tə, Yı nə tún tə nii nə ɔ vıga. Yá là tə, ba nə vı ku nətɔ tə nii, ba wá bürı ku tián bürà ku yırı, ba ga cügö ba. 3 Là tə, ba nə tɔɔja zəni, wá mə, sə ba dəri yun tián tǎntə fən. Ku yı liù tə, ɔ nə tɔɔja yolwana, nə mə, sə ɔ dəri ba fən. Də n mù nə ba pià, sə yun tián tə fən ja mú, n mə, sə n fwa zəni, sə ku pa ba bu n nə. 4 Ba mù yun tián tǎntə yı ba tɔɔja ba pın Yı nə, ba pià, sə ba san mú, sə n fwa zəni. Yá n dǎn nə tun yolwan, n mə, sə n dəri ba fən. Ku tà tutɔ, Yı ma pa ba kə diàn ba jìàn wa. Ba yı ba tɔɔja ba pın Yı nə, sə ba kə là tə, ba nə tɔɔja yolwana tə cǎn wa, sə ku bırı də, Yı lɔɔja zǎn ba yuu wa. 5 Ku mù tǎntə yırı, n mə, sə n zilı ba nii. Ku tà Yı lɔɔja tə cıci yırı, nə pın n mə, sə n zilı ba nii. Zilı ba nii, n tətə nə yèə n pubɔɔja wa də, n mə, sə n zilı ba nii tə yırı.

6 Mə ku mù yoo tǎntə yırı nə, á ma ñwín lanpwərən tə də. Yá yun tián tǎntə, ba nə jonjə tə lanpwərən tǎntə, də yı ba tɔɔja ba pın Yı nə ku tutɔɔjə tǎntə wa. 7 Á ñwıán ku tə, á nə mə, sə á ñwın á pa ba liù mama nə. Ku nə kúú yı ba tə, ba nə jonjə á wiən yuu ñwırán, sə á ñwın tə də á pa ba. Ku nə yı là tə, ba nə lé á yuu lanpoo tə, á ñwıán ku á pa ba. Ku nə yı là tə, ba nə mə, sə á zilı ba, sə á zilı ba zəni. Ku nə yı là tə, ba nə mə, sə á pa ba dun, sə á pa ba dun zəni.

Nə swónə duən

(Matıə 22.35-40; 1 Zwan 3.11-23)

8 Á dànà ká pa liù mama jɔɔjə ya á yuu wa. Jɔɔjə tə ku nə mə, sə ku ya á yuu wa, ku mù nə yı, sə á sónı duən á súrı lá. Liù tə, ɔ nə swə ɔ duən tə, ɔ zilı Yı *nii yiən tə mama, ɔ nə pın *Moyizə nə. 9 Yı pın nii nəba, ɔ wú: «Dǎn ká cwǎrı, dǎn ká gu liù, dǎn ká ñɔ, dǎn ká pa n yii zɔ liù won».

* 12:20 12.20 Ku dǎn nə yı, də n nə fwa nətɔ, cǎvra wá ja ku tíú.

Yi nii tə yìèn təntə, də tə duən tə mama, yi tə wulə yoo nədʊ kʊ tə wa, kʊ m̀ nə yɪ: «Sóni n don, ndə n tətə nə!» ¹⁰ Də liù nə swə ʋ don, ʋ bá wàní ʋ fwa lwanɪ ʋ yira. Kʊ dǎn bɪrɪ də, liù nə swə ʋ don, ʋ zilí Yi nii tə mama.

Á kənə á sírí á diàn Zwezi-Kərisə nə pií ʋ biàn tə (Efezə tián 5.8-18)

¹¹ Á kənə diàn nətʊ, á nə yəə máǵá tə, á nə wulə kʊ wa zən kʊ tə yɪrɪ. Síún nə, máǵá yí, sə á súrí á yíá, á zàn dwɪan nə. Máǵá tə nə nə ken nə waa Zwezi-**Kərisə* nə, də máǵá yà tə ɲóná, sə Yɪ bà ʋ jon nəba. Yá síún nə máǵá dǎn bwələ, sə Yɪ tʊn kʊ. ¹² Máǵá ga mancɪn, ndə tia nə bwələ pʊrʊ, yá yikunu dǎn wá zwèe. Nə dǎn dʊga yikunu wa tʊtʊnkʊkwɪnan tə. Nə dǎn mɛ, sə nə ja Yɪ diàn tə, ndə kwatara zɪla nə, sə nə wàní nə twá poni cwəŋə tə. ¹³ Nə dǎn pɪan nə tʊtʊnɛɛ ya zəni, ndə liù nə mɛ, sə ʋ ya nətʊ poni wa. Nə dǎnà ká jəŋ duən nə, nə nyʊ swana nə bubʊnɪ. Nə à yəə nə dé wodirən zənzən, nə ja lɛ. Nə à yəə nə cwàrɪ də duən. Nə dǎnà ká jəŋ duən nə, nə ma tʊn yìèn gurə gurə, nə à yəə nə dɪ jara də duən. Nə dǎnà ká pa wɔgwɪʋ ja nəba. ¹⁴ Á pɪan, á ya ndə **Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə* nə. Á kúʋ dǎnà ká pií á bún á pùə fira yokʊkwɪnan tə yoo, á yà nə swə tə fǎŋʊ, sə kʊ pa á pií á fwa tə.

14

Nə wà mɛ, sə nə cəgə duən

(1 Korəntə tián 4.3-5; 10.23-33; Romə tián 15.1-7)

¹ Á siá, sə **Kərisə* lià tə, ba nə ba diàn jə Yɪ cwəŋə tə wa, yà á púlɪ tə wa. Á dǎnà ká fwa tʊtʊnǎ kʊ tə yuu wa, ba nə buŋa ba waa con. ² Liù don wulə, ʋ m̀ nə ba won mama culi, ʋ m̀ dé tə mama. Yá ʋ don də wulə, ʋ nə ba diàn jə Yɪ cwəŋə tə wa, kʊ pa ʋ m̀ ba won don dé, də kʊ nə tà davɔran cɪcɪ. ³ Liù tə, ʋ nə ba won mama culi, dǎn ká gwìən liù tə, ʋ nə ba wiən duən dé. Liù tə də, ʋ nə ba wiən duən dé, dǎn ká cəgə ʋ tə, ʋ nə ba won mama culi, Yɪ nə sèe ʋ də tə yɪrɪ. ⁴ N m̀ nə yɪ wàà, n ma cəgə **Yuu-Tiu tʊtʊnʊ*? Də nə Yuu-Tiu tʊtʊnʊ nə fwa zəni, nə à yəə ʋ nə fwa lwanɪ, kʊ ywǎŋá nə Yuu-Tiu, ʋ nə tɪ wá. Kʊ ba mú ywǎŋá. Yá nə Yuu-Tiu tʊtʊnʊ fwa zəni, nə Yuu-Tiu nə wáá ʋ pɪn ʋ fwa zəni tə yɪrɪ.

⁵ Lià duən buŋa də, diən don wulə, kʊ nə dwə diən tə duən. Yá lià duən də ga buŋa də, diən tə mama yɪ won nədʊ. Ba liù mama dǎn nə mɛ, sə ʋ lwanɪ kʊ tə, ʋ nə buŋa ʋ waa con, cíǵá cíǵá. ⁶ Liù tə, ʋ nə kəni dun diən don nə, ʋ doni diən tə duən, ʋ yɪ ʋ fwa nətʊ, sə ʋ ma pa dun Yuu-Tiu nə. Liù tə, ʋ də nə ba wodiū mama culi, ʋ də dé won mama, sə ʋ ma pa dun Yuu-Tiu nə, ʋ ga kəni Yɪ lèeèe kʊ tə yɪrɪ, ʋ nə dé. Liù tə də, ʋ nə ba wiən duən dé, ʋ də ba wiən duən dé, sə ʋ pa dun Yuu-Tiu nə, ʋ də ga kəni Yɪ lèeèe. ⁷ Yá nə liù mama dǎn tà ʋ mu wulə lʊʋ ʋ cɪcɪ yɪrɪ, nə liù də mama ga ba tɪ, ʋ cɪcɪ yɪrɪ. ⁸ Yá nə mu tə dǎn nə wulə lʊʋ wa, kʊ yɪ nə wulə Yuu-Tiu yɪrɪ. Nə kúʋ nə tɪga də, kʊ yɪ nə tɪga Yuu-Tiu yɪrɪ. Nə mu tə dǎn nə wulə, nə à yəə kʊ nə tɪga, nə tə yɪ Yuu-Tiu nə tɪ nəba. ⁹ Kʊ yɪ cíǵá, Zwezi-Kərisə tɪga, yá ʋ pií ʋ bwin ʋ nan, ʋ wulə mu wa, sə ʋ dé diàn tɪga də ləzwənəŋə mɛ yuu wa. ¹⁰ Sə n m̀ dǎn yɪ, bèeèe nə pɪn n ma cəgə n don tə, ʋ nə yɪ n nubiu Kərisə yɪrɪ? Sə n m̀ yɪ, bèeèe nə pɪn n ma goni

n don tə, v nə yí n nubiu Kərisə yırı? Nə mama wá zıgı Yı yáa con, sə v bürí nə bürà. ¹¹ Kú yí ndə kú nə púpúní Yı sagı tə wa, kú wú:

«Kú yí cıgá, à yí Yuu-Tiu tə, à nə wulə mıı wa. Kú mù nə pın, à mù nə swın, à wú: Liù mama wá tu v nadwana yuu à yáa con, liù mama ga wá súrı v tətə nii, v pa dun à mù Yı nə».

¹² Kú dän pià kú bırı də, nə liù mama wá tún v nii v tiàn nə Yı yáa con.

*Nə dänà ká yugu liù, nə li Yı cwənjə tə wa
(1 Korəntə tían 8.1-13; Kolosə tían 2.16)*

¹³ Nə kúv dänà ká cəgə duən. Á dän kənə á pubuŋa wa də, á wà mē, sə á fwa won mama, kú nə wá ya ndə kapan nə, á nə ken á duən *Kərisə lià tə yáa con, ba nə wá mà ba nē kú nə ba tu, nə à yəé kú nə wá pa ba piı ba yá Yı cwənjə tə. ¹⁴ À mù də *Yuu-Tiu Zwezi vwə duən nə. Yá kú dän pın, à yəé zəni zəni də, wodiu mama tələ, kú tətə nə yí durən won Yı yáa con. Yá liù tə, v dän nə buŋa də, wodiu don yí durən wodiu, v wà mē, sə v dé kú, v nə buŋa v waa con də, kú yí durən tə yırı. ¹⁵ Də n nə tà wodiu yırı, n nə dé, n pa n liù don, v nə yí n nubiu Kərisə yırı, jìan gwàrì Yı cwənjə tə wa, kú bırı də, n kúv ba wá swə. Dän ká pa liù tə, Zwezi-Kərisə nə tıga v də yırı, tà n wodiu tə yırı, v jén Yı cwənjə tə wa. ¹⁶ Á cıa á tiàn nə, liù dän ká dí tıjaŋa wozənjə tə yırı, Yı nə pın aba. ¹⁷ Yı pàrì tə tà wodirən, nə à yəé won tə, ba nə nywın yoo. Yı pàrì tə dän yí kú tə, Yı-*Sıŋu tə nə tuŋa də nəba. Kú mù nə saŋa nəba, kú pın, nə tuŋa kú tə nə yí cıgá. Kú mù nə pın, nə wulə duən nə, də bıcan sıé. Kú mù nə pın, nə jə pupwən. ¹⁸ Liù tə, v nə tuŋa v pın Zwezi-Kərisə nə nətı, v wá poli Yı púé nə, yá lià ga wá swın də, v tuŋa kú tə nə zıən.

¹⁹ Kú mù yırı, nə dän kənə diàn, nə fwa kú tə nə wá kə bıcan sıé nə pwərə wa də kú tə nə wá dän lià tə duən jìan Yı cwənjə tə wa. ²⁰ Dän ká cügü Yı tutuŋı tə, də won tə, n nə dé. Cıgá, wodiu tələ, kú nə yí durən won Yı yáa con. Yá də kú tə, n nə dé, dän nə wá yıgu n duən Kərisə lià tə, kú pa ba fwa lwanı, sə n dän ká dé kú. ²¹ Nəñ, kú tə nə zıən: Dän ká fwa won mama, kú nə wá pa n duən Kərisə lià tə piı ba yá Yı cwənjə tə nə. Kú nə yí nənı dıŋə, nə à yəé kú yí swana nywıton, nə à yəé won tə mama, kú nə wáa kú yanı. ²² N pubuŋa tə nə yí nətı kú yoo təntə yuu wa, kú twá də n waa tə, n nə ken Yı nə, ja kú n cıci con, sə kú ya n mù də Yı pwərə wa. Pupwən liù nə yí liù tə, v nə ba bábıá fwa kú tə yırı, v nə ken sırı, sə v fwa. ²³ Yá liù tə, v nə fwa bábıá wodiu yuu wa, v ga dé kú, Yı wá bürí kú tíu bürà, v ga cügü wá. Kú pià kú bırı də, v wà v waa ken Yı nə kú wodiu tə yuu wa. Yá won tə mama, liù nə tun, v ga wà v waa ken Yı nə kú yırı, kú yí cına.

15

*Nə fwa kú tə nə zıən, kú pa nə duən nə
(Romə tían 14.13-23; Filipə tían 2.1-5)*

¹ Nə mù lià tə, nə nə jə diàn Yı cwənjə tə wa, nə mē, sə nə san lià tə nə, ba nə ba diàn jə ka wa. Nə wà mē, sə nə pià kú tə nə poli nə cıci púé. ² Nə liù mama dän mē, sə v fwa kú tə nə poli v don púé, sə nə ma fwa wá zəni, sə kú wànı kú dän v jìan Yı cwənjə tə wa. ³ Zwezi-*Kərisə tətə wá kú tə nə poli v cıci púé fwa. Kú púpúní Yı sagı tə wa, kú wú: «Túrán

tə mama, ba nə twɪn n mù Yɪ, piì tɔ̀ tɔ̀ à mù yuu wa». ⁴ Kɔ̀ yɪ cígá, yoo tə mama, ba nə dí yáá, ba púpúní Yɪ sagɪ tɔ̀ wa, yɪ ba púpúní, sɛ̀ kɔ̀ kàrì nɛ̀ba. Kɔ̀ mù nə mɛ̀, sɛ̀ kɔ̀ pa, nə ja pínú, kɔ̀ ga zùrì nɛ̀ bɪcanti, sɛ̀ nə wàntì nə ja yala Yɪ con. ⁵ Pínú dɛ̀ ka zùrì bɪcanti yɪ Yɪ nə pɪn. Yɪ dàń nə wá pa á ya là tɔ̀, á pubwɛ̀ja nə yɪ nɛ̀dɔ̀, sɛ̀ á fwa ndɛ̀ Zwezi-Kərisɛ̀ yà nə fwa nɛ̀tɔ̀. ⁶ Yá á dàń wá wàntì á bu Yɪ nə, ɔ̀ nə yɪ nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisɛ̀ nyɪna, dɛ̀ bɪcanti nɛ̀dɔ̀ dɛ̀ nii nɛ̀dɔ̀. ⁷ Á dàń siá duɛ̀n, ndɛ̀ Zwezi-Kərisɛ̀ nə sɛ̀e aba nɛ̀tɔ̀, sɛ̀ kɔ̀ pa dun Yɪ nə.

(Tɔ̀tɔ̀nan 3.25-26; Efezə tián 2.11-19)

⁸ Kɔ̀ yɪ cígá nə, à swɪn á con: Zwezi-Kərisɛ̀ jigɛ̀ *Zwifɛ̀-ba tɔ̀tɔ̀ndɔ̀. U fwa kɔ̀ nɛ̀tɔ̀, sɛ̀ ɔ̀ pa kɔ̀ tɔ̀ Yɪ nə kàn nii dɛ̀ ba nɪbara-ba tɔ̀, nii sú, sɛ̀ kɔ̀ bɪrɪ ba dɛ̀, Yɪ yoo ba kwɛ̀, ⁹ sɛ̀ kɔ̀ ga pa, là tɔ̀, ba nə tà Zwifɛ̀-ba bu Yɪ nə, ɔ̀ nə dɛ̀rɪ ba yɪnɛ̀gɛ̀ zɛ̀nzɛ̀n tɔ̀ yɪrɪ. Kɔ̀ yɪ ndɛ̀ kɔ̀ nə púpúní Yɪ sagɪ tɔ̀ wa, kɔ̀ wú:

«Kɔ̀ mù yɪrɪ, à wá bu n nə, là tɔ̀, ba nə tà Zwifɛ̀-ba, tɔ̀tɔ̀nɪ wa. Á wá nun gwaran à ma bu n yɪrɪ nə».

¹⁰ Kɔ̀ tɔ̀ púpúní Yɪ sagɪ tɔ̀ wa, kɔ̀ wú:

«Á mù là tɔ̀, á nə tà Zwifɛ̀-ba, á fwa pupwɛ̀n, á mù dɛ̀ dwíí tɔ̀, Yɪ nə kúrí».

¹¹ Kɔ̀ tɔ̀ púpúní Yɪ sagɪ tɔ̀ wa, kɔ̀ wú:

«Á mù là tɔ̀ mama, á nə tà Zwifɛ̀-ba, á bwɪa Yuu-Tiu nə. Á dwíí tɔ̀ mama bwɪa ɔ̀ nə».

¹² Yɪ nii *sùsùndɔ̀ *Ezayi dɛ̀ swɪn, ɔ̀ wú:

«Liù wá nan Yɪzayi* dwíí tɔ̀ wa, ɔ̀ nə wá dɛ̀ pàrì là tɔ̀ yuu wa, ba nə tà Zwifɛ̀-ba. Luɔ̀ dwíí tɔ̀ mama, ba nə tà Zwifɛ̀-ba, wá ja yala dɛ̀ wá».

¹³ Yɪ nə pɪn, á jɛ̀ yala dɛ̀ wá. U mù dàń nə wá pa, á sú dɛ̀ pupwɛ̀n, ɔ̀ ga pa aba bɪcanti sié, á nə kɛ̀nɪ á waa ɔ̀ nə tɔ̀ yɪrɪ. Kɔ̀ mù nə wá pa, á twá ɔ̀ *Sɪŋu tɔ̀ diàn nə, á ja yala dɛ̀ wá, tɔ̀ nə dáá, tɔ̀ ja le tɪa nə.

Polə yɪ Zwezi-Kərisɛ̀ tɔ̀tɔ̀ndɔ̀

(1 Korɛ̀ntə tián 15.10; 2 Korɛ̀ntə tián 12.12; 10.13-18)

¹⁴ Á nubɪa-ba, à mù yèò cígá mama à tɔ̀tɔ̀ yuu wa dɛ̀, á yɪ là tɔ̀, á nə yɪ wuywanyɪna. Á jɛ̀ yɛ̀nu zɛ̀nzɛ̀n, kɔ̀ pa, á wáá duɛ̀n á kwè. ¹⁵ Yá dɛ̀ kɔ̀ nɛ̀tɔ̀ mɛ̀, à tɔ̀ swɪn yìɛ̀n duɛ̀n yuu wa nɛ̀pon nɛ̀pon à sagɪ kɔ̀ tɔ̀ wa, sɛ̀ à ma líi aba. Á swɪn tɔ̀ sùràn tɛ̀ntɛ̀, Yɪ pubwanɔ̀ tɔ̀ yɪrɪ, ɔ̀ nə fwa à yɪrɪ. ¹⁶ Yɪ tun nə, sɛ̀ á ya Zwezi-*Kərisɛ̀ tɔ̀tɔ̀ndɔ̀, à pa là tɔ̀ nə, ba nə tà *Zwifɛ̀-ba. Yá à dàń tɔ̀ŋa kɔ̀ tɔ̀tɔ̀nɪ tɛ̀ntɛ̀, à pɪn Yɪ nə. Á swɪn ɔ̀ suywáŋú tɔ̀, à bɪrɪ là tɔ̀ nə, ba nə tà Zwifɛ̀-ba. Á piá, sɛ̀ ɔ̀ lɪ ba ɔ̀ tún vàn nə, sɛ̀ ba ya ɔ̀ mù nyiɛ̀n, ba ga poli ɔ̀ pùé. Yɪ-*Sɪŋu tɔ̀ dàń nə wá pa, ba ya là tɔ̀, ba nə yɪ Yɪ nyiɛ̀n. ¹⁷ Kɔ̀ nɛ̀tɔ̀ pɪn, à mù dɛ̀ Zwezi-Kərisɛ̀ wulɛ̀ duɛ̀n nə, à dàń ga jwɛ̀, à nə tɔ̀ŋa à pɪn Yɪ nə tɔ̀ yɪrɪ. ¹⁸ Yoo tɔ̀, à nə jɛ̀ wudɔ̀, sɛ̀ à swɪn, yɪ yoo nɛ̀dɔ̀ cɪcɪ. Kɔ̀ mù nə yɪ tɔ̀tɔ̀nɪ tɔ̀, Zwezi-Kərisɛ̀ nə twá dɛ̀ nə, ɔ̀ tun. U pɪn à van là tɔ̀, ba nə tà Zwifɛ̀-ba, à kɛ̀ Yɪ cwɛ̀ŋɛ̀ tɔ̀ wa, sɛ̀ ba zílì ɔ̀ nii. U twá à nii sùràn nə, dɛ̀ kɔ̀ tɔ̀, à nə fwa nə, ɔ̀ ma tun kɔ̀ yoo tɛ̀ntɛ̀. ¹⁹ U tun ɔ̀ diàn mɪmɪnɔ̀ dɛ̀ yomlan, kɔ̀ twá dɛ̀ Yɪ-Sɪŋu tɔ̀ diàn. Kɔ̀ nɛ̀tɔ̀ dàń pɪn, à zɪɪ *Zwezɪzɛ̀lɛ̀mɛ̀ nə, à swɪn Zwezi-Kərisɛ̀ suywáŋú tɔ̀,

* **15:12** 15.12 Yɪzayi yá yɪ piú *Davidɛ̀ nyɪna. Mɛ̀ ɔ̀ mù dwíí tɔ̀ wa nə, ba lɔ̀rɪ Zwezi-Kərisɛ̀.

bwálí mama nə, à va à yí Yiliri. ²⁰ Yá ku dân yí dun yoo, ku pa à mù nə, sə à swìn Zwezi-Kərisə suywánú tə bwálá tə nə, ba nə wà dí yáá ba nì ku yoo. À yà ba pià, sə à swìn ku bwálí nə, ba nə dí yáá ba nì ku, sə ku dân ká ya, ndə liù don nə tún v béré dèñ, à ga bà à lwà ka yuu wa. À dân yà pià, sə ku ya, ndə ku nə púpúní Yü sagı tə wa, ku wú:

²¹ «Lià tə, ba tə nə wà v yoo swìn ba bırı ba, ba mù wá na wá. Lià tə, ba tə nə wà v yoo nì, ba wá nì v suywánú tə dèñ».

Polə pià, sə v va Romə

(Romə tían 1.9-15; 2 Korəntə tían 8 də 9)

²² Mə ku mù yoo təntə dân nə cigà à yáá nə, ku pa máńá mama, à nə pià, sə à bà á con, à ba twi. ²³ Síún nə, bwálí kúù təlég nagwanεε tə tə wa, ba nə wà suywánú tə swìn lá. Ku tə nə súrí lá, ku buna dáá, à yà nə pià, sə à bà à na aba də à bıcan mama. Yá à dân pià, sə à tun ku yoo təntə máńá tə wa, à nə vèli Esəpanyə. ²⁴ À jə yala də, à wá na aba máńá tə wa, à nə twi, sə à lε. À wá ya á con dtan bələ, sə à yıra zùrì á yoo wa. Ku kwa nə, à pià, sə á san nə, sə à wàní à va à cwəŋə tə.

²⁵ Síún nə, à dân yí à vələ *Zwerizalemə, sə à san *Kərisə lià tə nə. ²⁶ Kərisə lià tə, ba nə wulə Masedwanə də Akayi nagwanεε tə wa, lá səbiu, sə ba ma san zura tə nə, ba nə wulə Zwerizalemə Kərisə lià púlí tə wa. ²⁷ Ba tətə nə ken ba pubɔŋa wa, sə ba san ba. Yá ku sanɔ təntə yà yí *Zwifə-ba jıŋı, ku nə wulə ba yuu wa. Ku jıŋı təntə dèñ nə yı, ba yà tà Zwifə-ba, yá ba ga twá Zwifə-ba nə, ba na tori Yü con. Ku mù nə pın, ba mù lià tə, ba nə tà Zwifə-ba, dân mε, sə ba san Zwifə-ba nə də wiən tə, tə nə yı tia yuu wiən. ²⁸ Máńá tə, à nə lı ku yoo təntə yáá, à nə wàní à pa səbiu tə Zwerizalemə Kərisə lià púlí tə nə, à wá twá á con, à ma va Esəpanyə. ²⁹ À yəə də, máńá tə, à nə wá bà á con, Zwezi-Kərisə wá fwa zəni á yıra zənzən.

³⁰ À nubıa-ba, à kwè aba də nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə yırı tə, də Yü-Sıju tə nə pın nə swə duən tə yırı, sə á súrì à nə, á jın Yü də diàn á pa nə. ³¹ Á lwəŋə Yü á pa nə, Zwide nagwanaa lià tə, ba nə wà suywánú tə sèe dân ká ja nə, ba kə càn wa. Á tə lwəŋə Yü á pa nə, sə ku tə, à nə ja vələ Zwerizalemə, sə à pa lià tə nə, ba nə yı Kərisə nə tı, wàní ku poli ba pié nə. ³² Də ku dân nə yı Yü fıra, à wá bà á con də pupwən. Yá nə wá ya duən nə, sə à sıf mancın.

³³ Yü tə, v nə pın bıcan sıé, nə wá ya də á mama! Amına!

16

Sagı tə yígúré sòràn

(3 Zwan 5-8; 1 Korəntə tían 16.19-20)

¹ À pià, sə á lwarı nə nakua Fowebe. V yı v tɔŋa Yü tɔtɔŋı tə Sankərə *Kərisə lià púlí tə nə. ² Máńá tə, v nə yí á con, sə á sèe, á ja wá zəni *Yuu-Tiu yırı, ndə lià tə, ba nə yı Yü nə tı, nə mε, sə ba fwa nətv. V san lià zənzən nə, v ga san à də nə. Ku mù yırı, á sanja wá won mama wa, v nə pià á sanv.

³ Á jóná Pərisəka də Akilasə á pa nə. À mù də ba mù nə tɔŋa nə pın Zwezi-Kərisə nə. ⁴ Ba tà à yırı, ba dɔgv ba mıı, sə ba ma wàní ba jon à

mu ba yá. Yá à dàń kəni ba lèèèè. Ku tà à cɪɪ nə kəni ba lèèèè. Kərisə lià púlé tə mama, ba nə tə Zwifə-ba də kəni ba lèèèè. ⁵ Á jùná Kərisə lià púlí tə, ba nə yáá jəni duən nə Pərisəka də Akilasə diè tə wa. Á jùná à nubiswəne Epayinetə á pa nə. U mù nə yɪ Azi nagwanaa tə wa təntən liù, v nə keni v waa Zwezi-Kərisə nə. ⁶ Á jùná Mari də, á pa nə, v tun zənzən v pa aba. ⁷ Á jùná Andəronikisə də Zwiniyasə á pa nə. Ba yɪ à mù dwíí tián, à mù də ba mù ga nə yɪn bəń diè tə wa də. Ba yɪ Zwezi *təntuna, lià nə swɪn ba zəni yoo. Ba mù nə dí à yáá, ba kəni ba waa Zwezi-Kərisə nə. ⁸ Á jùná Anpəliyatisə, v nə yɪ à nubiswəne Yuu-Tiu yɪrɪ nə, á pa nə. ⁹ Á jùná Yirəben, nə mù də wá nə tɔŋa Zwezi-Kərisə tətɔŋɪ tə, á pa nə. Á jùná à nubiswəne Sətakisə á pa nə. ¹⁰ Á jùná Apelesə á pa nə. U də bɪrɪ də, v cígá yɪ Zwezi-Kərisə tütònù. Á jùná Arisətibilə də v diè lià tə á pa nə. ¹¹ Á jùná Erodiyon, v nə yɪ à dwíí tíú, á pa nə. Á jùná Narəsísə də v diè lià tə, ba də nə keni ba waa Yuu-Tiu nə, á pa nə. ¹² Á jùná Tərifənə də Tərifozə, ba də nə tɔŋa Yuu-Tiu tətɔŋɪ tə zənzən, á pa nə. Á jùná à nubiswəne Pəresidə á pa nə. U yɪ kan tə, v də nə tun zənzən v pa Yuu-Tiu nə. ¹³ Á jùná Rifisə á pa nə. U yɪ liù tə, Yuu-Tiu nə kúrí. Á jùná v nuu tə, v nə yɪ à də nuu, á pa nə. ¹⁴ Á jùná Asinkəritə, də Fəlegon, də Eɾəməsə, də Patərobasə, də Eɾəmasə, də Kərisə lià tə duən tə mama, ba nə wulə də ba, á pa nə. ¹⁵ Á jùná Filologə, də Zwili, də Nere, də v nakva tə á pa nə. Á jùná Olinpasə, də lià tə duən tə mama Kərisə nə tɪ, ba nə wulə də wá, á pa nə.

¹⁶ Á jùná duən də zilé zənzən də sonu ndə Kərisə lià nə me, sə ba fwa nətv. Kərisə lià púlé tə mama jùnì aba.

(Titə 3.9-11; 2 Piyerə 2.1-3)

¹⁷ À nubta-ba, á nəŋə ku tə, à nə kwè aba ku yɪrɪ. Ku mù nə yɪ, sə á cì á tián nə də lià tə, ba nə kəni pɔwa lià pwərə wa, ba pɪn ba duga Yɪ cwəŋə tə, ba jén. Kàrà tə, ba nə kàrì aba, də ba lià təntə tətunɛɛ tə ba duən yuu kəni. Á dàń pɪan á ya yɪŋɔn də ku lià təntə. ¹⁸ Ba mù ləzwənyiri təntə ba nə Yuu-Tiu tətɔŋɪ tə tɔŋa. Ba yɪ ba twá ku tə nə, ku nə yɪ ba pwíí fɪra. Ba níó ywán, ba ga swɪn suywáná lià con. Ba fwa nətv, ba ma gɪgarɪ lià tə, ba nə yèrɪ ka fwa yolwan, ba pɪn ba pubɔŋa lwàní. ¹⁹ Lià tə mama yəé, á mù nə zilí Yɪ nii zəni nətv. Ku mù yɪrɪ nə, à wulə pupwən wa zənzən á yɪrɪ. Yá à yà swə, sə á ya lià tə, á nə jə wubɔŋa, sə á ma fwa ku tə nə zìen. Yá à ga swə, sə á ya lià tə, á nə ba pubənkukwɪnan jə, sə lwani dàń ká cùgə aba. ²⁰ Yɪ nə yáá pɪn bɪcan síé lià nə. U bá dání, v ma cùgə *Sitana diàn, v ga pa á nɔŋa wá də á nɛɛ. Nə Yuu-Tiu Zwezi nə wá fwa pubwanu á yɪra.

²¹ Timote, v nə tɔŋa də nə, jùnì aba. Lisiyisə, də Zwason, də Sosipatə, ba nə yɪ à dwíí tián tə, jùnì aba. ²² Á mù Təɾətíyisə jùnì aba Yuu-Tiu yɪrɪ. Mə à mù nə Polə jɪn v pa à púpúní v sagɪ ku tə. ²³ Gayisə də jùnì aba. Mə v mù con nə, à mù Polə wulə, yá Kərisə lià tə də mama yɪ v mù con, ba twi, ba jùnì Yɪ. Erasətə, v nə tɔŋə tɪv tə səbiu tə, də nə nubiu Karətisə jùnì aba. [²⁴]

Yı cıci nə mə də dun
(Efəzə tián 3.20-21; Zwidə 25-26)

²⁵ Nə pian dun Yı nə. U wàá Zwezi-**Kərisə* suywájú tə nə, à nə swìn à bırı là tə nə, v twá v pın, á zıgı dıàn, á ma twá Zwezi-*Kərisə* nə. Yı twá suywájú təntə nə, v pa ba lwarı cıgá tə, ka nə səgè, kv máná nə ba yigə.
²⁶ Yá síún nə, cıgá təntə dǎn nan poni nə. Dwíó tə mama dǎn twá Yı **nii* saga tə nə, ba lwarı cıgá tə. Yı tə, v yà nə dí yáá v wulə fuən fuən, nə pın nii təntə, sə kv pa là tə mama kə ba waa v nə. ²⁷ Nə pian dun Yı nə. U mù cıci nə jə wəbunə. Nə pian dun wá, kv twá də Zwezi-*Kərisə*, máná tə, kv nə ba zwèe. Amına!

Təntən sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Korentə Kərisə lià tə nə Korentə tián təntən sagı tə yuu wa svə

Liù tə, v nə púpúnı sagı kv tə
Kv yi *tuntənv Polə nə púpúnı kv.

Lià tə nə, v nə púpúnı

Kv yi təntən sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Kərisə lià tə nə, ba nə wulə Korentə nə. Polə tətə nə dıga Kərisə lià púli tətə dəń. Nəjə kv tə yırı, Polə nə púpúnı ba nə:

Kv máná tə wa, də Korentə yi Gəresə nagwanaa tə wa tıfarv don. Ywəjə də yà dáá zənzən kv wa. Korentə yà jə níá yuu borə yızıga bwálá bələ, tə nə pın, kv yi tiv tə jıjə nə wulə kv wa. Yolu yà vəli yáá zənzən kv wa. Korentə tián dāń yà twá pubonyirə mama nə də yıjənconji yirə mama nə, tə nə pın lià tə tıja yokəkwınan.

Sagı tə wa svə

Polə ni Korentə lià tə njwen tə nə ba ywán. Kv tə nə súrı lá, Korentə tián yà tun sagı v nə, kv nə bwe bwie zənzən, kv ga swın yojanan zənzən yoo. Polə dí yáá v bırı ba də ba púli tə pwəe, v ga pıà, sə v pa ba pıı ba kə duən nə. V bırı ba nətv, ba nə me, sə ba ya duən nə ndə Kərisə lià nə, lià tə tətəjı wa, ba nə twá luv yofwamınan nə. Kv kwa nə, Polə le Korentə Kərisə lià tə bwie tə, v ga swın kaswe yoo də badən nə à yəə kadən yoo, də Kərisə liù nə ti v tián nətv yoo, də Yu-Sıju tarpınan yoo də nətv, ba nə me, sə ba ja tə ba ma tvn yoo, də yìèn duən.

Polə jònı Kərisə lià tə Korentə nə

(Romə tián 1.1-7; Tvtvnan 18.1-11)

¹ Yu twá də v fıra tə, v ma kúri à mù Polə, sə à yà Zwezi-*Kərisə *tuntənv. À mù də Sosətenə, v nə yi à nubıu Kərisə yırı, nə púpúnı sagı kv tə, nə pın aba. ² Kv yi nə púpúnı kv, á mù Kərisə lià púli tə nə, kv nə wulə Korentə nə. Yu twá də Zwezi-Kərisə, v lı aba v tın, v pa v tián nə. V kúri aba, sə á yà v mù nyiən. Sagı kv tə tə á mù Korentə tián cıci nyiən. Kv yi á mù də lià tə, ba nə wulə bwálı tə mama nə, ba ga bonə ba kəni nə *Yuu-Tıu Zwezi-Kərisə yırı tə nə nyiən. Zwezi-Kərisə tətə yi nə mù də ba mù me Yuu-Tıu. ³ Nə nyına Yu də nə Yuu-Tıu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv á yıra, ba ga pa aba bıcan sıé.

Yu fwa zəni Korentə tián yıra

(Filipə tián 1.3-6; Kolosə tián 1.3-6)

⁴ À kəni Yu lèeə wuuu, à pın aba. V twá də Zwezi-*Kərisə, v ma fwa v pubwanv tə á yıra. ⁵ Á mù də Zwezi vwə duən nə. Kv mù nə pın, v ma pa aba tarpınan mama. Á nı Yu sùràn tə yənu zənzən, á ga yəə kv ka swın ka bırı də. ⁶ Nə swın Zwezi-Kərisə svywánjı tə, nə bırı aba. Yá svywánjı tə cíga zva aba. ⁷ Yá tarpıvn won tə mama, Yu nə fwa, kv wá aba mùri.

Á dàñ ya á dànì máná tē nē, *Yuu-Tiu Zwezi-Kørisē nē wá pìi v bà, v biri v tiàn, v nan á yía yuu. ⁸ U mù nē wá pa, á ga zigi diàn Yü nyièn tē wa diun mama, ku ja vèlè luu zanv máná nē, Zwezi nē túrí diun tē nē, sē á dànà ká ja yoo, ba nē wá caga á nii nē ku yiri. ⁹ Yü yi pùé nēdu tíú, v tētē nē kúrí aba, sē á vwē v biù Zwezi-Kørisē yira. U mù nē yi nē Yuu-Tiu.

Nimarv yà tǝlé Kørisē lià púlí tē wa Korentø nē

(1 Korentø tíán 3.3-8, 21-22)

¹⁰ À nubia-ba, à mù dē á mù mē yi nē vwē *Yuu-Tiu Zwezi-*Kørisē nē. Ku mù nē pin à lòri aba, sē á cugv à sugv, à ma kwē aba. Á pian á ya nēdu, sē pwia dān ká yà á pwērē wa. Á dān kēnē nii nēdu, sē á ja pubuŋa nēdu.

¹¹ À nubia-ba, lià nan kan tē, ba nē bonjē Kəlowē* sǎn con. Ba bà, ba swin á yoo. Yá à nì dē, ba wú, á di jara dē duən. ¹² Won tē, à nē pià, sē à swin, ku mù nē yi dē, á nii sǝràn tē tà nēdu. À nì dē, lià wulē á wa, ba nē swin dē, ba mù wulē Polē kwa. Ba duən dē kúv wú, ba dē yi ba wulē Apolōsē kwa. Ba duən dē kúv swin, ba wú, ba dē yi ba wulē Sefasē† kwa. Ba duən dē kúv swin, ba wú, ba dē yi ba wulē Kørisē kwa. ¹³ Kørisē yi v pwēe duən wa naaa? Ku yi à mù Polē nē, ba paa dagarv tē yuu wa, sē à ti á yiri naaa? Nē à yēé ku yi à mù Polē yiri tē nē, ba twá ba ma lē aba níá wa, ku twá dē Yü yiri tē naaa? ¹⁴ À kēni Yü lēēē dē, à nē wá á liù mama li níá wa, dē ku nē tà Kørisēpisē dē Gayisē cici. ¹⁵ Ku nētū tē pin, liù mama wǎri v swin dē, ku ya á mù yiri nē, ba twá, ba ma lē aba níá wa. ¹⁶ Uhuun, à líi dē, à tē ləgē Sətefanasē dē v diè lià níá wa. Ku tē, ku nē ga tē mù, à yèri dē, à nē ləgē liù don níá wa. ¹⁷ Zwezi-Kørisē yi v tun nē, sē à swin suywǎŋv tē, à biri lià nē. U wá nē tun, sē à lē lià níá wa. À nē swin suywǎŋv tē, ku tà ləzoni wubunja nē à ma swin ku. À yà nē swin ku dē ləzoni wubunja ku yà wá pa Zwezi-Kørisē tian tē dagarv tē yuu wa ya tutv ku pa ləzoni nē.

Yü diàn tē dē v yənu tē

(1 Korentø tíán 3.18-20; Matìē 11.25-27)

¹⁸ Sugv tē, ku nē biri dē, Zwezi-*Kørisē tuga dagarv tē yuu wa, yi ləyəri yoo, ku pa lià tē nē, ba nē wulē cwəŋə wa, ku nē jén ba míámíán. Yá ku yi Yü diàn yoo, ku pa nē mù lià tē nē, nē nē wulē cwəŋə tē wa, Yü nē twá ku nē, v ma jon nēba nē cuna wa. ¹⁹ Ku púpúní Yü sagi tē wa, ku wú: «Á wá cǝgǝ wubunyina wubunja, à ga pa yənu tíán dē yənu jì tutv».

²⁰ Dē Yü nē swin nētū, wubunyien tǝlé. *Zwifə-ba Yü *nii yənu tíú kúv tǝlé. Tútūnyien dē tǝlé, máná ku tē wa. Yü pin, tia yuu ləzoni wubunja tē jì ləyəri yoo. ²¹ Yü twá dē v tētē wubunja nē v ma biri dē, v wá sēe, sē tia yuu wubunyina ba lwarí wá dē ba tētē wubunja tē. Ku mù nē pin, Yü ma sóní, sē v jon lià tē nē, ba nē kēni ba waa v nē wuuu, ba cuna wa. Ku nētū twá v sǝràn tē, nē nē swin nē biri lià nē, tē nē yi ndē ləyəri sǝràn nē, wubunyina yáá con. ²² Zwifə-ba tē pià, sē ba na Yü diàn mumuv dē yía, sē ba dān ma zigi lá, ba pa cígá ku. *Gərekə-ba dē pià, sē ba lwarí yièn tē dē ba tētē wubunja. ²³ Yá nē mù yi Zwezi-Kørisē, ba nē paa dagarv tē yuu

* **1:11** 1.11 Lià duən bunja dē, Kəlowe yà yi kayəlukan, v nē wulē Korentø wa. Yá v tütònà dān yà nana v con, ba wəli bwálí tē nē, Polē nē wulē lá. † **1:12** 1.12 Sefasē ja yiri don, ba nē bonjē Piyerē.

wa yoo, nə nə swìn nə buri. Ku kàrà təntə yi cuguguran, ku pa Zwifə-ba nə, ku ga yi ləyəri yoo, ku pa lià tə nə, ba nə tà Zwifə-ba. ²⁴ Yá lià tə, Yı nə kúrí, də ku nə yi Zwifə-ba, nə à yəó Gərekə-ba con, Zwezi-Kərisə nə buri Yı diàn tə də Yı wubunja tə. ²⁵ Yièn duən ku yáa yi ndə Yı ya ləyəru. Ba me, sə ba lwarı də, Yı ləyəri dwə ba wubunja. Yièn duən də wa, ku yáa yi ndə Yı ba diàn ja də. Ba me, sə ba lwarı də, Yı bwànı dwə ba diàn.

²⁶ À nubıa-ba, á ywànjá lià tə, Yı nə kúrí, v kə duən nə, sə ba ya á púlı tə. Də ku nə yi tia yuu ləzoni wubunja wa nə, wubunyına ba dáá á wa. Ku nə kúú ya diàn yoo, də diàn tián ba dáá á wa. Nə à yəó ku nə kúú yi dun yoo, dun tián ba dáá á wa. ²⁷ Yı kúrí lià tə, tia yuu ləzoni nə bunja də, ba yi ləyəren tə, sə v ma pa wubunyına tə ya tutv. U kúrí wiən tə, ba nə bunja də, tə ba diàn jə tə, sə v ma pa diàn tián tə ya tutv. ²⁸ Yı kúrí lià tə, ba nə bunja də, ba ba dun jə tə, də ləzwənbii tə tia tə yuu wa. U kúrí lià tə, ba nə ba jəli ba kəni lià wa, sə v ma pa dun tián ya tutv. ²⁹ Yı fwa ku nətə tə, sə tia yuu ləzwənə mama dān ká bu v tiàn nə, v m̀ Yı yáa con.

³⁰ Də ku nə yi á m̀ yoo, ku twá də Yı, á ma vwə Zwezi-Kərisə yıra. Yá Zwezi-Kərisə dān nə yi nə wubunja. Ku pià ku buri də, Zwezi nə kwen nə cuna tə v li, sə nə ya cígá tián, sə nə yá nə tiàn miámıán Yı jìan wa. Yá v yə nəba v jon də v jana tə, sə nə tun nə tiàn. ³¹ Ku me, sə ku ya ndə ku nə púpúnı Yı sagı tə wa, ku wú:

«Liù tə, v nə pià, sə v bwi liù nə, sə v bu *Yuu-Tiu nə, won tə cıci yıri, Yuu-Tiu nə fwa tə».

2

Polə yoo nə yi Kərisə, ba nə paa dagarv tə yuu wa

(2 Korentə tián 4.5-7)

¹ À nubıa-ba, májá tə, à nə twi á con, sə à swìn Yı cígá tə, ka nə sègə, à buri aba, à wà sùrān tə, tə dēnı niu nə cā, nə à yəó ləzwənə wubunja nə twá, à ma swìn ku á con. ² Ku májá tə wa, à wà sírí ken, sə à buri yoo don á tətənjı wa, də ku nə tà Zwezi-*Kərisə yoo. U m̀ Zwezi-Kərisə tə, ba nə paa dagarv tə yuu wa. ³ À m̀ Polə tətə twi á con, májá tə wa, də à ba diàn jə də fən yà jə nə, à ga vıvaga zənzən. ⁴ À sugu tə də à kàrà tə ya tà ləzoni wubunja sùrān, à ma swìn aba à dı. À kàrà tə májá wa, Yı-*Sıju tə də Yı diàn tə nə ken à sùrān tə cwənjə wa. ⁵ Ku m̀ nə pın, á nə ken á waa Yı nə, tə kúú tà ləzoni wubunja yıri, ku yi Yı diàn tə yıri.

Yı-Sıju tə buri wubunja mama

(Efezə tián 3.2-11; 1 Zwan 2.20, 27)

⁶ Nə kàrà tə, ku yi wubunja nə, nə swìn nə buri lià tə nə, ba nə bori Yı cwənjə tə wa. Ku wubunja təntə tà síún luv wubunja. Ku tà síún luv diàn tián yənu. Diàn tián nə yáa bā ba jén. ⁷ Yı wubunja tə sègə tia yuu ləzoni yáa con. Mə tə m̀ yoo nə, nə m̀ swìn nə buri. Yı tanı ku v tın, də v tə wà luv fwa, sə v ma twá ku nə, v pa nə píı nə na dun v m̀ Yı con. ⁸ Síún luv diàn tián wà ku wubunja təntə lwarı. Də ba yá nə lwarı ku, ba yá bá paa *Yuu-Tiu tə, v nə yi dun tíú, dagarv tə yuu wa, ba gv. ⁹ Ndə ku nə púpúnı Yı sagı tə wa, ku wú:

«Won wulø, læzwænə yii nə wà ku ni míámíán, v zɪn nə wà ku ni míámíán, v ga ba ku yoo buɲa v waa con də. Mə ku mù won təntə nə Yɪ tanɪ, sə v pa là tə nə, ba nə swə wá».

¹⁰ Yɪ twá də v *Siɲu tə, v ma bɪrɪ ku yoo təntə nə mù nə. Yɪ-Siɲu tə yáá balv won mama. Ku yáá balv Yɪ pubuɲa tə, ka nə lù tətə, ku lwarɪ ka dəñ. ¹¹ Də nə nə ti læzwænə nə ywáñ, nə yèé də, ku nə tà v tətə waa tə, nə yèé ku tə, v nə buɲa, liù don mama yèri ku. Mə ku yɪ nətɔ Yɪ də con, Yɪ-Siɲu tə cɪcɪ nə yèé won tə mama, Yɪ nə buɲa. ¹² Yɪ pɪn nəba Siɲu tə, ku nə nan v con, sə ku pa nə lwarɪ tarpɪvɔn tə, Yɪ nə ma fwa zəni nə yɪra. Yá ku tà là tə, lɔv nə kəni cwəɲə wa pubuɲa tə, nə Yɪ pɪn nə mù nə. ¹³ Ku mù nə pɪn, nə ba læzoni wɔbuɲa sɪràn nə twá, nə ma swɪn ku yoo. Ku yɪ nə twá ku tə nə, Yɪ-Siɲu tə nə bɪrɪ nəba. Mə nətɔ, nə nə twá, nə ma gùlí cígá tə, ku nə naɲa Yɪ con, nə bɪrɪ là tə nə, ba nə zilí Yɪ-Siɲu nii. ¹⁴ Læzwænə tə, v nə twá v tətə pubuɲa nə, v ba Yɪ-Siɲu tə yoo sɛe. Yɪ-Siɲu tə yoo yɪ ndə ləyəri yoo nə v con. Ku yá mɛ, sə Yɪ-Siɲu tə ya də wá, sə ku pa v ni ku dəñ. Yá Yɪ-Siɲu tə dāñ təlɛ də wá. Ku mù nə pɪn, v wàri ku dəñ v ni. ¹⁵ Yá læzwænə tə, v nə zilí Yɪ-Siɲu tə nii, v mù wáá won mama dəñ v lwarɪ. Liù don ga wàri v mù dəñ v lwarɪ. ¹⁶ Ku yɪ cígá, ku yɪ ndə ku nə púpúní Yɪ *sagɪ tə wa, ku wú:

«Wàà nə yèé ku tə, Yuu-Tiu nə buɲa? Wàà ga nə wáá kwìè v pɪn Yuu-Tiu nə?»

Yá nə mù ja pubuɲa ndə Zwezi-*Kərisə pubuɲa tə nə.

3

Yɪ tùtònà tə tutɔɲɪ tə nə yɪ nətɔ

(Ebərə-ba 5.11-14; 1 Korentø tíán 4.1-6)

¹ À nubɪa-ba, à nə dí yáá à swɪn á con tə, à yɪ à swɪn á con, ndə là tə nə, ba tə nə twá ba tətə pubuɲa nə, ba nə yɪ ndə bisíná nə Zwezi-*Kərisə kwa. À wà wàní à swɪn á con, ndə là tə nə, ba nə zilí Yɪ-*Siɲu nii. ²⁻³ Á tə wàri wodiu tətə á dé. Ku mù nə pɪn, à sɪràn tə, à nə swɪn á con tə, yɪ ndə nayɪla nə, à nə pɪn aba. Á yá yɪ là tə, á nə tə twá á tətə pubuɲa nə. Ku mù nə pɪn, də zən mama, á tə wàri ku á dé. Á tətəɲɪ wa, á tə jə wɔgwɔv də á dí jara də duən. Ku nətɔ tə bɪrɪ də, á mù də læzoni tə duən tə, ba nə twá ba tətə pubuɲa nə, yɪ nədɔ. Yá á də tɔɲa yìèn tə, ba nə tɔɲa tɪa yuu. ⁴ Ku twá də á liù don nə yáá swɪn, də v mù wulø Polə kwa. V don də tə wú, v mù wulø Apɔlɔsə kwa. Ku nətɔ tə bɪrɪ də, á tutɔnɛ tə yɪ ndə læzoni tə, ba nə twá ba tətə pubuɲa nə.

⁵ Cígá mama, Apɔlɔsə nə yɪ wàà? Sə à mù Polə nə yɪ wàà? Nə yɪ Yɪ tùtònà mùv. Yɪ twá də nəba, v ma van aba, v pa á kə á waa v nə. Yuu-Tiu pɪn dɪàn nə liù mama nə, sə v ma tɔn tutɔɲɪ tə, v nə mɛ, sə v tɔn. ⁶ Ku yɪ ndə á mù Polə nə cwən tìv nə, Apɔlɔsə də ma gàrì níá ku dəñ nə, yá Yɪ dāñ nə pɪn ku bori. ⁷ Ku mù nə pɪn, nə mɛ, sə nə lwarɪ də, liù tə, v nə cwən tìv tə, də liù tə, v nə gàrì níá tə ku dəñ nə, ba mù mɛ yɪ tutɔ. Yɪ cɪcɪ nə jə dun, v nə pɪn tìv tə bori tə yɪrɪ. ⁸ Liù tə, v nə cwən tìv tə, də liù tə, v nə gàrì níá tə ku dəñ nə, ba mɛ yɪ won nədɔ. Yá nə liù mama wá na v tətə tutɔɲɪ tə ɲwíràn. ⁹ Á mù Polə də Apɔlɔsə mù yɪ nə tɔɲa də

duən Yü tutuŋi tə wa. Á mù yi ndə Yü kára nə, nə à yəə ndə Yü diè nə, v nə lwə.

(Efezə tián 2.20-22; 1 Piyerə 2.4-6)

¹⁰ Yü nə fwa pubwanu à yira, sə à tun à pa wá. Ku yi ndə à nə dıga diè dəñ, ndə dəlwəré nə, v nə jə wubunja. Yá liù don də kúú twi, v lwà ka bérí tə. Liù mama dāñ nə me, sə n cì n tiàn nə də lwıu tə yiri tə, v nə lwə ka yuu wa. ¹¹ Ku mù yiri nə, liù don mama kúú wari dāñ don v tunə, də ku nə tà Zwezi-**Kərisə*, v nə dí yáá v wulə lá. ¹² Lià duən wá ja síán, nə à yəə cııa, nə à yəə kapana wára, tə səbiu nə dáá zənzən, ba ma lwə ku béré tə. Ba duən də wá ja dεε, nə à yəə gakuɔv, nə à yəə sısıran, ba ma lwə ku béré tə. ¹³ Dıun tə, Yü nə wá buri ləzoni tə bura, liù mama tutuŋi wá nan poni nə. Yá Yü dāñ wá pa liù mama tutuŋi twá mən tə wa, sə tə buri won tə, ku nə yi. ¹⁴ Liù tə, v tutuŋi tə nə wə mən dí, Yü wá ŋwın ku tiú təntə. ¹⁵ Liù tə, v tutuŋi tə nə dí mən, ku tiú wá kwın v ŋwirán tə nə. Yü wá jon v tətə mù, ku dāñ nə wá yà ndə v twá mən wa.

(1 Korentə tián 6.15-20)

¹⁶ Á yəə zəni də, á yi ndə Yü **diè* nə, Yü-Sınu tə ga wulə á waa tə wa. ¹⁷ Də liù nə cəgə Yü diè təntə, Yü də wá cəgə ku tiú. Ku diè təntə yi diè, ku nə yi Yü nyiən, á mù ga nə yi ku diè təntə.

¹⁸ Liù mama dān ká gıgarı v tiàn. Də á wa liù nə bunja də, v mù jə tia yuu ləzoni wubunja, ku tiú me, sə v jì ndə ləyərı nə ba con, sə v cígá ma ya wubunyien. ¹⁹ Á swın ku nətu, sə à ma buri də, tia yuu ləzoni wubunja yi ləyeri Yü yáá con. Yá ku nə púpını Yü sagı tə wa, ku wú:

«D wá ja wubunja tián tə ba tətə yía swıan tə wa».

²⁰ Ku tə swın ku súrı lá, ku wú:

«Yü yəə yənu tián tə pubunja tə nə yi nətu. V yəə də, ka yi tutu».

²¹ Won tə mama dān yi á mù nyiən. Ku mù nə pın, liù mama dān ká tí ləzwənə, v ma fwa fwıə. ²² Tə mama míámıán yi á mù nyiən. Á mù Polə, də Apolə, də Sefasə*, də luv tə, də muı tə, də tıan, də síún máŋá ku tə wiən tə, də máŋá tə, ku nə wá bà wiən tə, tə mama míámıán yi á mù nyiən. ²³ Yá á tətə yi Zwezi-*Kərisə* nyiən, Zwezi-*Kərisə* də ga yi Yü nyiən.

4

Zwezi-Kərisə tütònà tə yoo

(1 Korentə tián 3.5-9; Romə tián 14.10-12)

¹ Lià tə dāñ me, sə ba jələ nəba ndə Zwezi-**Kərisə* tütònà nə, ba nə ywāŋá v tutuŋi tə yuu, sə nə tun də v cígá tə, ku yà nə səgə. ² Də ba nə pın tutuŋi liù nə, sə v ywāñ ku yuu won tə, ba nə pià, sə v fwa, ku mù nə yi, sə v tun ku tutuŋi təntə də púé nədu. ³ Də ku nə yi à mù Polə con nə, á nə swə, sə á buri à bura də, ku ba nə yi. Nə à yəə ləzoni tə, ba nə buri bura nə swə, ba buri à bura də, ku ba nə yi. Á tətə ga ba à tiàn bura buri. ⁴ Ku pià ku buri də, yoo tələ à pubunja wa. Ku nətu tə dāñ nə ba buri də, à wá jì cígá tiú Yü yáá con. **Yuu-Tiu* nə wáà à bura v buri. ⁵ Ku mù nə pın, á dānà ká buri liù mama bura v tutuŋi yuu wa, də ku máŋá tə wá yí. Á dānà də Yü-Tiu piı v twi. V mù nə wá lı wiən tə mama, tə nə səgə,

* 3:22 3.22 Sefasə ja yiri don, ba nə bonə Piyerə.

yikunu wa, v kə poni wa. Ku tə ləzoni tə nə buŋa ba waa con, v wá lɪ ku v burɪ. Ku dun təntə nə, Yɪ wá bu liù mama nə, v tɔtɔŋɪ tə yɪɪ, v nə fwa.

⁶ À nubɪa-ba, à swɪn ku nɛtv tə à mù də Apɔlɔsə yuu wa, sə ku wàní ku pa aba kwìə. À pià, sə á twá də nəba, á ma sɛe ku tə, ku nə púpúní tə cɪcɪ ní. Sə á liù mama dān ká tì liù, v zɪɣɪ v yɪɪ, v ma fwa fwìə, á ga munɔ liù don. ⁷ Won mama tɛlɛ, ku nə burɪ də, n dwə n duən tə. Won tə mama n nə jə, ku yɪ Yɪ nə pɪn ku mù. Də ku nə yɪ, Yɪ nə pɪn mú tə wiən təntə mama, bɛɛɛə nə pɪn, n ma pɪn dun n tiàn nə, ndə ku tà Yɪ nə pɪn mú tə?

(2 Korentø tíán 6.4-10; Filipø tíán 2.19-22)

⁸ Awo, á buŋa də, á manwarɪ á jə wiən tə mama, yá won mama wá aba mùrɪ. Á manwarɪ á jɪ jɪjə tíán Yɪ cwəŋə tə wa. Á manwarɪ á yɪ pɛɛgá, yá nə mù ga tà pɛɛgá. Ku yà yɪ yozəŋu, də cɪgá mama, á nə ya pɛɛgá Yɪ yáá con, sə nə də twá á dwanɪ nə, nə dɛ ku pàrɪ təntə. ⁹ Á buŋa də, nə mù jɪgə mumun lià lɔv mama wa, də *malɪkɛ yáá con, də ləzoni yáá con. Ku mù nə pɪn, à buŋa də, Yɪ ken nə mù lià tə, nə nə yɪ Zwezi-Kərisə *tɔntɔna tə, lià tə mama kwa wa. Nə yɪ ndə lià tə nə, bùrà nə jun nəba, ba nə me, sə ba cùgò nəba. ¹⁰ Nə mù yɪ ləyərən Zwezi-Kərisə yɪɪ, yá á mù yɪ yənu tíán Zwezi-Kərisə yoo wa. Nə mù yɪ labwana, yá á mù yɪ diàn tíán. Lià pɪn dun á mù nə, yá ba ba dun pɪn nə mù nə. ¹¹ Də zən mama, nə mù yɪ niən də nanyunɪ nə jə nəba. Nə mù nə ba gānù də jə, lià də ga mà nəba, nə twá lá nə nə ywanɔ. ¹² Nə yáá tun jìàn tɔtɔnan, nə yɪɪ cɛ zəni. Ba nə twɪn nəba, nə tə yáá lòrɪ Yɪ, sə v fwa zəni ku tíán yuu wa. Ba nə fɪfɪn nəba, nə yáá pɪnɪ ku nə wɛɛ con. ¹³ Də ba nə dí tɪjaŋa, ba kə nə níi nə, ku yɪ nə yáá zùrɪ ba bɪcanɪ, sə nə pií nə kə duən yuu. Lià tə, ba nə yɪ lɔv nə kəni cwəŋə nə mù yáá con, nə yɪ lià tə, ba wɛɛ nə nan nəba, nə yɪ ndə ywərən nə, ba nə yáá lwé pùrɛ yuu wa. Halt, ku ja bà ku yɪ zən.

¹⁴ Ku yɪ yoo nə, à dí yáá à swɪn á con, à tunɔ lá. Á mù nə yɪ lià tə, á nə ya à bia tə, à nə swə. Ku tà à púpúní yìən tə tə, sə à ma kə cavɪɪ á nə. ¹⁵ Də á nə swə, á jə lià duən zənzən, ku tíán nə burɪ aba Zwezi-Kərisə cwəŋə tə wa, á nyɪna mù tə yɪ nɛdv. À mù nə yɪ á nyɪna Zwezi-Kərisə cwəŋə tə wa. Ku twá də, à mù nə nə dí yáá, à swɪn suywáŋú tə á con, á ma kə á wɛɛ ku nə. ¹⁶ À dān kwè aba, sə á fwa ndə à nə. ¹⁷ Ku mù yɪɪ nə, à tunɔ à biswənə Timote, v nə twá *Yuu-Tiu cwəŋə tə də pùə nɛdv. Á tunɔ wá, sə v bà v pií v líf aba ku tə, à nə yɪ Zwezi-Kərisə cwəŋə tə wa. Ku tə, v nə wá kàrɪ aba, də ku tə, à nə kàrɪ Kərisə lià púlɛ tə bwálá mama wa, yɪ nɛdv.

(2 Korentø tíán 10.1-11)

¹⁸ Á wa lià duən wulə ba fwa fwìə, ndə ku yɪ à kúv bá pií à bà á con. ¹⁹ Yá də ku nə yɪ Yuu-Tiu fɪɪɪ, à wá bà á con síún síún. Mánɔ tə wa, à nə wá yí á con, ku kúv bá ya ba níé sùràn tə nə, à wá lwarɪ. À dān wá lwarɪ, də ba cɪgá nə jə diàn. ²⁰ Də Yɪ nə dɛ pàrɪ liù yuu wa, Yɪ diàn tə də tunɔ də wá, ku tà níi sùràn cɪcɪ. ²¹ Bɛɛɛə won nə, á dān pià? Á pià də, mánɔ tə wa, à nə biàn á con, sə à ja kaftv à bà à ma fɪɪɪ aba naaa? Nə à yèé, á pià də, à nə biàn, sə à bà də sonu də bɪcabwanv?

5

*Bacwan wulə Koréntə Kərisə lià púlí tə wa**(1 Timote 1.19-20; Galasi tián 5.9; Ebərə-ba 10.22)*

¹ À nì də, lià zənzən swìn á yoo, də á tɔŋa bacwan á pwərə wa. Ku bacwan təntə, á nə tɔŋa tə, lià tə də tətə, ba nə yèri Zwezi-**Kərisə*, ba tə yìèn təntə tɔŋa ba pwərə wa. Ba swìn də, á wa liù don tì v nyina kan, v ma fwa v kan. ² Ku yoo təntə yà mɛ, sə ku ya pucunt, ku pa aba. Yá də ku nətɔ tə mama, ku tə yì fwiə nə jə aba. Ku yà mɛ, sə á dɔŋi ku bɛɛ təntə, v nə tun ku yolwan təntə, á li á tətəŋi wa. ³ À mù tətə təlɛ də aba, yá á pubɔŋa wa, à wulə də aba ku yoo tə wa. Ku mù nə pɔn, à mù dí yáá à b̀̀r̀i ku bɛɛ təntə yolwan tə b̀̀r̀à, ndə ku ya à wulə də aba. ⁴ **Yuu-Tiu Zwezi* yuu yɔrɔ, à swìn á con, sə á lwarɔ, ku tə, á nə mɛ, sə á fwa. Ku mɛ, sə á jèn duən yáá nə, sə ku bɛɛ təntə b̀̀r̀à ma b̀̀r̀i. À pubɔŋa tə wá yà də aba. Yuu-Tiu Zwezi diàn tə də wá yà nə tətəŋi wa. ⁵ Ku máŋá təntə, á nə kun duən nə nətɔ tə, sə á dān dɔŋi ku bɛɛ təntə, á li á púlí tə wa, sə v va v ya də **Sitana*. Sitana wá cùgù v yira tə, sə Yì ga jon v jèrə tə, diun tə nə, Yuu-Tiu Zwezi nə wá pií v bà, v b̀̀r̀i ləzoni tə b̀̀r̀à.

⁶ Ku ba zìən, sə á tì ku, á ma fwa fwiə. Á yəə də, ba nə pià, ba fwa dipen, ku yì sabwarɔ mancɔn nə, ba yáá ma pa dipen mun tə mama zàn tə ɲ̀̀ǹi.

⁷ Zwezi-Kərisə dān nə yì nə **Pakə cànà tə *pabiə*, ba nə gua nə cuna yɔrɔ. Á dān mɛ, sə á li cuna nədwarə tə, tə nə yì ndə sabwarɔ nə, á tətəŋi wa. Sə ku pa á ya ndə dipen mun nədɔn nə, sabwarɔ nə wà ku wa ken. ⁸ Ku mù nə pɔn, nə mɛ, sə nə dé cànà təntə də dipen tə, ku wa nə ba sabwarɔ nədwan jə. Nə dān dɔŋa ku tə, ku nə yì cuna də wulɔŋɔ yìèn tə, sə nə dān ga ya lià tə, nə bicant nə yì nəpwənə, ba nə yì cígá lià.

(Zwidə 22-23)

⁹ À sagu tə, à nə púpúní á nə tə, à swìn ku wa də, á mù də lià tə, ba nə pəni duən vɛɛ vɛɛ tə dān ká jèn duən nə. ¹⁰ Də à nə swìn ku nətɔ, ku tà lià tə, ba nə tà Kərisə lià tə nə, à swìn. Ba mù yì lià tə, ba nə pəni duən vɛɛ vɛɛ, ba duən yì lià tə, lià wiən nə jə yimən tə pa ba, ba duən yì lià tə, ba nə vɔrɔ lià wiən də diàn, ba duən yì lià tə, ba nə pɔn dun wɔŋwanan tə nə, ba ga dugv Yì vān nə. Də liù nə ba pià, sə v ya də ku lià təntə, ku tíú yì v mɛ, sə v nan lɔv wa míámán. ¹¹ Ku tə, à nə púpúní tə, ku tà nətɔ. Ku yì á púpúní ku á mù lià tə nə, á nə yì nubia Kərisə yɔrɔ. Də liù nə wú, v yì á nubiu, yá ku tíú tə ga pəni lià vɛɛ vɛɛ, nə à yəə lià wiən yimən nə jə wá, nə à yəə v nə pɔn dun wɔŋwanan nə, v ga dugv Yì vān nə, nə à yəə v nə twɔn lià, nə à yəə v nə nywìn swana v tətəli, nə à yəə v vɔrɔ lià wiən də diàn, á dānà ká jèn də ku tíú. Á mù də ku tíú dānà ká dé wodiu tətə də duən. ¹² Á mù Kərisə lià tə b̀̀r̀à yoo nə ywàŋá nə. Lià tə, ba nə tà Kərisə lià tə b̀̀r̀à yoo ba nə ywàŋá. Yá ku yì á də nə mɛ, sə á b̀̀r̀i á púlí tə b̀̀r̀à. ¹³ Yì nə wá b̀̀r̀i lià tə, ba nə tà Kərisə lià tə, b̀̀r̀à. Á dɔŋa liù tə, v nə tɔŋa lwanɔ tə, á tətəŋi wa, á li.

6

Kerisè lià bürà nè mε, sè kv ya nεtv

(Zwakø 4.1; Matie 5.23-24; Romø tián 12.17-18; Efezø tián 5.3-8)

¹ Dø á púlí tē wa, liù nè yèé liù don yoo, v nè pià, sè ba bürì kv bürà, kv twá nètø v ma pií v ja kv, v vèli v swìn lià tē nè bürì bürà tē con, ba nè tà *Kerisè lià tē? Kv mε, sè v swìn kv lià tē cci yáá con, ba nè yi Kerisè nè ti, sè ba mù nè bürì kv bürà. ² Á yèé dè, kv ya lià tē, ba nè yi Kerisè nè ti, nè wá bürì lià tē mama, ba nè yi luv nè ti, ba bürà. Yá cigá mama dè á nè mε, sè á bürì lià tē, ba nè yi luv nè ti, ba bürà, bèèè nè pun á wà mε, sè á bürì yobii tē tē bürà? ³ Á yèri dè, nè mù nè wá bürì *malike tē dè tètø bürà naaa? Kv nè yi nεtv, dè nè nè wá bürì malike bürà, kv mε, sè nè bürì tia kv tē yuu yìèn tē bürà. ⁴ Á dàñ nè jø yoo kv nè mε, sè kv swìn, kv yi nètø á ma pií á ja kv, á vèli á pun lià tē nè, ba nè ba funø jø Kerisè lià púlí tē wa, sè ba mù nè li kv yoo tæntø yáá? ⁵ Kv yoo tæntø yi á cavira yoo nè, à swìn. Liù nεdv mama tà nè tæló á mù Kerisè lià púlí tē wa, kv tiú wubuŋa nè yí, sè v wàní v bürì bürà á mù lià tē, á nè yi nubia Kerisè yiri, pwæø wa naaa? ⁶ Á wa liù don yáá pií v ja v nubiu yoo v ja va, v swìn lià tē con, ba nè tà Kerisè lià. ⁷ Dø yìèn nè wulø á tètøŋi wa, liù don nè wá bürì tē bürà, kv nεtv tø biri dè, á ga tē nè. Dø liù nè tun kunkun yoo á yira, bèèè nè pun á ma wàri kv á píní? Bèèè nè pun, á ma wàri á píní á pun v ŋwìn aba? ⁸ Á mù tètø dàñ nè pií á tunja kunkun yìèn dè á ŋwìn á nubia tē duøn tètø. ⁹ Á yèé dè, lià tē, ba nè tunja kunkun yìèn tē, ba bá twá ba ya Yü pàri tē wa. Á dàñá ká gıgarı á tiàn, á lwara dè, lià tē, ba nè pøni duøn vεε vεε tē, dè ba tē, ba nè pun dun wøjwanan nè, ba ga dıga Yü vàn nè, dè ba tē, ba nè cwàri, dè bara tē, ba nè ba kan pià, ba ga pià bara duøn, ba ma fwa ba kana, ¹⁰ dè ba tē, ba nè yi ŋwina, dè ba tē, lià wiøn yimøn nè jø ba, dè ba tē, ba nè nywìn swana ba tètøli, dè ba tē, ba nè twìn lià, dè ba tē, ba nè vırı lià wiøn dè diàn, ba mù læzwænlan tæntø mama, bá twá ba ya Yü pàri tē wa. ¹¹ Á wa lià duøn dè yá yi ndø lià tæntø nè, máŋá don wa. Yá síún nè, Yü sün á cuna tē. V tanı aba v tún, sè á ya v mù nyiøn. Yü twá *Yuu-Tiu Zwezi-Kerisè dè v *Siŋu tē, v pa á ji lià tē, á yi cigá tián v yáá con.

Nεtv tē á yira tē nè mε, sè tē pa dun Yü nè

(1 Tesalonikø tián 4.1-7; 1 Piyerø 1.14-19)

¹² Á wa lià duøn swìn dè, ba jø cwøŋø, sè ba fwa won mama. Dø kv nè swø, kv yi cigá, kv dàñ nè tà wiøn tē mama, ba nè fwa nè jø nywarı tē pa ba. Á swìn dè, á jø cwøŋø, sè á fwa won mama. Yá à mù Polø dàñ nè ba pià, sè won mama mì nè, kv ja à bian nè. ¹³ Á swìn dè, wodiü yi püè yiri nè kv wulø, yá püè dè ga yi wodiü yiri ka wulø. Yá diün don nè, Yü wá pa püè dè wodiü mε nyu lá. À mù con nè, læzwønø yira tē mù yá tà Yü fwa kv, sè v ma pèñ lià duøn vεε vεε. Yü fwa kv, sè nè jø kv, nè twá *Yuu-Tiu nè. Yá Yuu-Tiu dè ga yi yira tē nyiøn. ¹⁴ Yü pií v bwin nè Yü-Tiu, v li tian wa. Yá v wá bwìn nè dè, v li tian wa dè v diàn tē. ¹⁵ Á yèri dè, *Kerisè lià púlí tē nè yi Kerisè yira tē, yá á liù dè mama ga yi Kerisè yira tē nandav naaa? Kv ziøn, sè à ti Kerisè nandav tē don, à pa kacwarv nè naaa? ¹⁶ Abada! Kv tà nεtv! Á yèri dè, liù tē, v nè pèñ dè

kacwaru, u mù də kacwaru tə me jigə won nədu naaa? Ku yi ndə ku nə púpóní Yui sagi tə wa, ku wú: «Ba mù lià bələ təntə, ba nə tun ku yoo tə, dān wá jì won nədu». ¹⁷ Yá liù tə, u nə ti u tiàn u marí Yuu-Tiu nə, ku tiú də Yuu-Tiu wá ya sinju nədu tə wa.

¹⁸ Ku mù yiri nə, á dān duja ka cwàri də duən tə. Cuna tə duən tə, ləzoni nə tunja, tə wá marí ba yira. Yá liù tə, u dān nə cwàri, cuna tə yi u tunja u tətə yira. ¹⁹ Á yəé də, á yira tə nə ya Yui-Sinju tə *diè. U pin ku, sə ku bà, ku ya ku wa. Á yira tə kúú tà á mù nə ti, ku ya Yui nyiən. ²⁰ Á na zəni də, Yui yə aba də kwənə tə nə dáá u jon. Á dān pian Yui na dun, won tə mama wa, á yira tə nə tunja.

7

Ka swe yoo (Matie 19.3-12)

¹ Síún nə, á dān pià, sə à le á bwìə tə, á nə bwe nə á sagi tə wa: Ku ba ziən, sə bɛɛ pəñ də kan naaa? ² Á dān nə kúú pií, à bún lià tə nə pəni duən vɛɛ vɛɛ tə yoo, à na də, ku ziən, sə bɛɛ mama swe u kan, sə kan də mama swe u barí nə. ³ Kanbarí tə me, sə u tun kanbarí tutuŋi u kan tə yira ba sapaa wa. Kan tə də me, sə u tun kan tutuŋi u barí tə yira ba sapaa wa. ⁴ Kan tə kúú ba u tətə yira tə ti, ku dān ya u barí nə ti u tətə yira tə. Bɛɛ tə də kúú ba u tətə yira tə ti, ku dān ya u kan nə ti u yira tə. ⁵ Yá bɛɛ də u kan wá me, sə ba kán ba tiàn nə duən con. Də á nə pià, sə á pwèe də duən tətə, ku me, sə ku ya máŋá mancun wa, ku twá də nimarv nə, sə á ma jun Yui. Ku máŋá mancun tə nə le, sə á pií á va duən con. Ku nə tà nətə, á bá wàní á ja á tiàn sənben. Yá *Sitana wá twá ku nə, u dádén, sə u yugə aba, u pa á tun yokokwɛn.

⁶ Ku tə à nə swìn nətən, ku tà ndə nii nə à pin aba, kan də u barí ka pwèe duən nə yoo wa. Ku yi yoo tə, à nə na, də á nə fwa ku, ku tà yolwan. ⁷ Yui pin tarpinan yirə yirə liù də mama nə, sə n ma tun u tutuŋi tə. Ba duən con, bá də nyiən yi ku cici, ba duən də con, ba də nyiən yi ku cici. Á mù Polə con nə, à mù yà swə, sə lià tə mama yà ndə à nə, ba dānà ká swe.

⁸ Á dān swìn bara tə con, ba nə wá swe, də kadənə tə con də, ku ziən, sə ba ya lá nətə ndə à nə. ⁹ Də ba nə wàri ba tiàn ba píní, sə ba swe. Ku ziən, də á nə swe duən, ku doni, də á nə yá á pa ku fira dé aba.

¹⁰ Á dān pià, sə à swìn ba tə ba swe tə con. Ku tà à mù nə pin nii ku tə. Ku ya *Yuu-Tiu nə pin ku. Kan tə, u nə swe, u dān ká nan u barí con. ¹¹ Də u nə nan u barí tə con də, sə u kúú dān ká pií u swe barí don. Nə à yəé də u nə pià barí, sə u pií u va u barí tə con, sə u pa ba kə duən yuu. Sə kanbarí tə də dān ká duŋi u kan u dugv.

¹² Síún nə, à pià, sə à swìn lià tə duən tə con. Ku ya à mù nə swìn, ku tà Yuu-Tiu nə swìn. Də liù tə, u nə yi á nubiu Kərisə yiri, nə jə kan, u nə tà Kərisə liù, yá kan tə ga swə, sə ba ya duən nə, sə u dān ká duŋi wá u dugv. ¹³ Də kan də nə kúú ya Kərisə liù, yá u barí tə ga tà Kərisə liù, ku bɛɛ təntə ga swə, sə ba ya duən nə, sə kan tə dān ká nan u yá wá. ¹⁴ Yui twá də kan tə, u ma ti bɛɛ tə, u nə tà Kərisə liù tə. Yui twá də bɛɛ tə də, u ma ti kan tə, u nə tà Kərisə liù tə. Ku nə tà nətə, á bia tə, á nə luri, wá ya cuna bia. Yá ku cigá mama wa, ba ya Yui nə ti ba.

¹⁵ Dø ba liù tē, v nē tà Kērisē liù tē nē pià, sē v pwēe dē v tē, v nē yi Kērisē liù tē, sē v pwēe dē wá. Kū nētū tē wa, kū ba yoo mama jē, kū pa liù tē nē, kū nē yi á nubiu, nē à yèò á nubua Kērisē yiri, dē ba nē pwēe dē duēn. Yū ya swē, sē á ya duēn nē dē bican sió. ¹⁶ N mù kan tē, n nē ya Kērisē liù, n wàrì n lwarì, dē Yū nē wá twá dē mú, v ma jon n barì tē v cuna wa. N mù kanbarì tē dē con, n wàrì n lwarì, dē Yū nē wá twá dē mú, v ma jon n kan tē v cuna wa.

*Nētū tē, n nē yi Yū ma kúrí mú, n tē ya nētū
(Romø tián 6.18-22)*

¹⁷ Á pià, sē à súrì yoo kū tē lá nē. Kū mù nē ya, sē liù mama ti cwənjə tē *Yuu-Tiu nē kúrí, v pa wá. Kū mù cwənjə tēntə, v yà nē ti dē máǵá tē wa, Yū nē kúrí wá, sē v twá v mù Yū nē. Kērisē lià púlé tē mama wa, kū mù nii tēntə nē à pin ba. ¹⁸ Dē Yū nē kúrí bēe, dē v yà nē *gwənjə, sē kū tiú ya lá nētū. Dē Yū nē kúrí bēe, dē v yà tē wá gwənjə, sē kū bēe tēntə kúb dān ká gwənjə. ¹⁹ Dē bēe nē gwənjə, nē à yèò v wá gwənjə, tē mē ya tutū. Yoo tē, kū nē dé lá, kū mù nē ya ka zilí Yū *nii yìèn. ²⁰ Sē liù mama dān ká lwan v yiri tē, v nē yi, máǵá tē wa, Yū nē kúrí wá. ²¹ Yū nē kúrí mú, dē n nē ya yonju, dān ká pa kū yoo yì mú. Yá n dān nē ni cwənjə, sē n ma tuni n tiàn, sē n ti ka, n ma tuni n tiàn. ²² Yonju tē, Yuu-Tiu nē kúrí wá, sē v twá v nē, kū yonju tē kúb tà yonju Yū yáá con Yuu-Tiu yiri. Mē kū yi nētū kū pa liù tē nē, v dē nē ti v tiàn, yá Yū ga kúrí wá, sē v bà v twá v nē. Kū tiú jigə Zwezi-Kērisē yonju. ²³ Yū pii v yè aba dē kwənə tē nē dáá. Á dān ya v mù nyion. Á kúb dānà ká pii á jì ləzoni ywənjə. ²⁴ Á nubua-ba, sē á liù mama ya Yū yáá con, ndē nētū tē nē, v nē yi máǵá tē wa, Yū nē kúrí wá, v dān ká lwan.

*Lìà tē, ba nē wà swe tē yoo
(1 Piyerə 4.7; Ebərə-ba 13.4)*

²⁵ Síún nē, à wá swìn lià tē, ba nē wà swe tē yoo. Kū tà *Yuu-Tiu nē pin nē kū mù nii tēntə, kū ya à tətə pubuŋa, à swìn á con. Yuu-Tiu nē dəri yinəgə zənzən tē pin á mē, sē á pa cigá à sūràn tē nē, à nē yi púé nēdu tiú tē yiri.

²⁶ Á nənjə kū tē, à nē buŋa dē, kū ziən. Wəwalu tē yiri, kū nē wulə síún máǵá kū tē wa, kū ziən, sē liù mama ya lá, ndē n nē ya nētū. ²⁷ Dē n nē jə bwálú, n nē càrì, sē n swe, dān ká dugv wá. N nē kúb ba bwálú jə, sē n ya lá nētū, n ba bwálú càrì. ²⁸ N dān nē kúb twá kū nētū tē wa, n swe kan, n wá cuna fwa. Kacūn tē dē, v tē nē yèrì bēe, nē kúb twá kū nētū tē wa, v swe bēe nē, v wá cuna fwa. Lià tē, ba nē swe duēn nē, wá na càn zənzən. Yá à mù ya à pià, sē à ma cì á nē. Kū mù yiri nē à swìn, sē á dānà ká swe.

²⁹ Á nubua-ba, à sugv tē dēn nē ya máǵá tē, Yū nē pin nēba, kúb ba dáá. Kū mù yiri nē, kū nē zigi síún nē, sē ba tē, ba nē swe tē, dān ká vwa ba tiàn ba kana tē nē, ba doni Yū. ³⁰ Ba tē, ba nē kwi tē, sē ba ya, ndē kū tà ba kwi. Ba tē, ba nē jwē, sē ba ya, ndē kū tà ba jwē. Ba tē, ba nē yè wiən, sē ba dē ya, ndē ba ba won jə. ³¹ Sē ba tē, ba nē tŋa luv tutunan tē, sē ba ya, ndē ba ba luv tutunan tŋa. Tia ka tē yuu wiən tē, nē nē na, tē wá lē. ³² Á ba pià, sē twara jə aba. Liù tē, v nē wá swe, kū ya Yuu-Tiu tutun tē twara nē yáá jə wá, dē nētū tē, v nē wá ma poli Yuu-Tiu púé nē.

³³ Kanbari mù ya luv wiən twara nè ja wá. U pià, sè v poli v kan tè pùé nè, v mù nè kúv pià, sè v poli Yü dè pùé nè. ³⁴ U pubuŋa tè dàñ yáá jì bələ. Mə ku ya nətɔ kana tè dè con. Kan tè, v nè ba bari ja, dè kacɪn tè, v tè nè yèrì bɛɛ, Yü-Tiu tutuŋi tè cɪci twara nè ja ba. Ba pià, sè ba ya Yü nyiən, sè Yü nè tɪni ba yira tè dè ba pubuŋa mama. Yá kan tè, v nè swe bari nè, v dè ya luv wiən twara nè jè wá. U pià nətɔ tè, v nè wá twá, v ma poli v bari pùé nè.

³⁵ À nè swìn tè yìèn tɛntə á con, ku ya, sè tè san aba. Ku tà à pià, sè à kə aba yoo wa. Ku ya à pià, sè á tɪn won mama, ndə ku nè mɛ, sè ku tɪn nətɔ Yü cwəŋə tè wa. Sə vanɔ dàñ ká ya lá, sè á ma mari Yü-Tiu yira.

³⁶ À dàñ pià, sè à swìn bɛɛ nè jè v kacɪn v nè pià, sè v swe yoo. Dɪn don, bɛɛ dè v bwálú wáá ba buŋa dè, ku mɛ, sè ba yá ba bwálí tè. Yá ku kwa nè, ku wáá ku pɪn bɛɛ tè ga buŋa dè, ku ya yolwan, v tɪn v bwálú tè yira. U fira nè jè wá zənzən, ku pa v wàri v píní, v nè na dè v pià, sè v swe v bwálú tè, sè ba swe duən nè. Də ba nè swe duən nè ku tà cuna.

³⁷ Yá bɛɛ tè wáá v kúrí v tí dè, v bá swe v bwálú tè dè v waa mama. Də v nè jè v tíàn diàn, dè v nè ken v pubuŋa wa, dè v mù dè v bwálú tè bá pèñ duən nè, ku zìən, v nè wà v bwálú tè swe. ³⁸ Ku yoo tè dàñ pià ku swìn dè, bɛɛ tè, v nè swe v bwálú tè fwa yozəŋu. Bɛɛ tè, v dè nè ba v bwálú tè swe, dè nè kúv fwa yozəŋu v doni.

³⁹ Kan nè swe bari nè, v bari tè nè wà tí, v ba cwəŋə jè, sè v nan v va v swe bari don nè. Yá v bari tè dàñ nè tɪga, v jè cwəŋə, sè v pií v swe bari don nè, v nè swə. Ku mɛ, sè bari tɛntə dè ya Kərisə liù. ⁴⁰ À mù pubuŋa wa, à yá wá swìn dè, kan tè nè wà pií v swe, v yá wá ja pupwən, v doni v nè pií v swe. Mə à mù pubuŋa nè nətɔ, yá à dè ga yèé dè, Yü-*Sinɔ tè wulə dè nè.

8

Jonji diè nàŋú diŋə yoo

(1 Korentə tíán 10.19-33; Romə tíán 14.13-23)

¹ Síún nè, à dàñ pià, sè à swìn nàŋá tè, ba nè ma fwa *jonji, ba pɪn wəŋwanv nè yuu wa. Ku yɪ cígá, á swìn, á wú: «Nə mama yèé cígá tè». Yá ku yənu tɛntə nè yáá kə nəba fwiə wa. Yá sonu mù yɪ ku yáá pa, nè vɛli yáá wuu, Yü tutuŋi tè wa. ² Də liù nè fwa fwiə v bɪri dè, v mù yèé yìèn, ku nətɔ tè nè bɪri dè, v tè yèrì yìèn tè, ndə ku nè mɛ nətɔ. ³ Ku mù nè pɪn, liù tè, v nè swə Yü, Yü dè yèé ku tíú yoo.

⁴ Ku nè yɪ nàŋú tè, ba nè ma fwa jonji, ba pɪn wəŋwanv nè yoo wa, nè mama yèé dè, luv wəŋwanv ya tutv. Nə ga yèé dè, Yü cɪci nè ba don jè.

⁵ Lià duən bɪri dè, wiən wulə lanworu tè wa dè tɪa yuu wa, ba mù nè jònì, ndə ba yira nè. Ku mù nè bɪri dè, lià duən con yira dáá, yun tíàn dè dáá. ⁶ Nə mù yèé dè, ku tà cígá. Nə yèé dè, Yü ya nədɔ cɪci. U mù nè ya nè nyina. Yá v mù yɪri nè nè wulə. U mù nè pɪn wiən tè mama wulə. Nə yèé dè, *Yü-Tiu dè yɪ nədɔ cɪci. Ku mù nè yɪ Zwezi-*Kərisə. Wiən tè mama nè twá dè wá tè ma wulə. U mù nè pɪn nè dè wulə.

⁷ Lià tè mama pubuŋa tà nədɔ. Lià duən wulə á pwərə wa, ba nè mì wəŋwanan tè zənzən. Ku mù nè pɪn, ku tíàn tɛntə nè dí wəŋwanv nàŋú, ba waa con ba yáá pií ba buŋa dè, wəŋwanv tè nè ya ba yɪ. Yá ba kúv ba diàn jè Yü cwəŋə tè wa, ku jigə cuna ba waa con. ⁸ Nə mù yèé dè, ku

tà wodiù nè wá pa nè yí Yü yíra. Dø nè nè dí kv, kv bá súrí nèba Yü yáá con. Nø nè kúð wà kv dí, kv bá mun nèba Yü yáá con.

⁹ Á dån nè zuré á yíra, dø á nè swé á jø cwønø, sè á dé won tø mama, á nè pià. Kv nè tà nøtv, Kërisè lià tø, ba nè ba diàn jø Yü cwønø tø wa, wá twá á nè, ba ma dvgv Yü cwønø tø ba jén. ¹⁰ Á wá man kv nøtv tø næ, à buri aba. Dø liù tø, v tø nè yèri Yü cwønø tø wa yìèn tëntø, v nè ni n mù liù tø, n nè yèð Yü cígá tø dø, n jèñ wønwanan diè wa, n dé tø nånjv, v dø wá bún dø, v dø wáà kv v dé. ¹¹ Yá kv dån wá twá, dø n mù liù tø, n nè yèð Yü cígá tø, liù tø don tø, v nè yí n nubiu Kërisè yíri, v nè yèri tø ma jén, Zwezi-Kërisè ga ti v dø yíri. ¹² Dø n nè fwa nøtv, kv yí cuna nè, n fwa n nubia tø yíra, ba nè ba diàn jø Yü cwønø tø wa. Kv yí n gugurè ba pubvja tø, kv cuna tø ga yí tø tégé n mù dø Zwezi-Kërisè pwørø wa. ¹³ Kv mù yíri nè, dø à nè wá dé wønwanv nånjv, à nubiu don ga twá kv nè, v jén Yü cwønø tø wa, à kúð bá dé wønwanv nånjv míámíán, sè kv pín nubiu don jén Yü cwønø tø wa.

9

Polø ba ñwirán pià Yü tvtvji tø wa

(Likè 10.7; Galasi tíán 6.6; 1 Timote 5.17-18; 2 Korentø tíán 11.7-12; Tvtvnan 20.34-35)

¹ Á tètø yèð dø, à mù Polø yí liù tø, à nè ti à tiàn. Á yèð dø, à yí Zwezi-*Kërisè *tvtvnuv. Á cígá ni nè *Yuu-Tiu Zwezi à yii wa. Cígá mama, à tvtvji tø, à nè tun à pa Yuu-Tiu nè tø, nè pín á ma yí Yuu-Tiu Kërisè lià. ² Dø lià duøn nè swé ba swìn dø, à tà Zwezi-Kërisè tvtvnuv, á mù yèð dø, à yí Zwezi-Kërisè tvtvnuv. Á mù yí mumuv, kv nè buri dø, à yí Yuu-Tiu tvtvnuv.

³ Mø kv mù yoo tëntø à yáá ma le lià tø, ba nè cøgø nè tø. ⁴ Cígá mama à jø cwønø, sè à jon à nii wodiù dø won tø, à nè wá nyv á con, à tvtvji tø yíri. ⁵ Cígá mama à jø cwønø, sè à dø swe kan lià tø wa, ba nè yí à nubia Kërisè yíri. Yá à dø dø à kan tø yà wáà nè twá tian tø wa nè vèli, ndø Yuu-Tiu nubia tø, dø v tvtvna tø duøn nè, ndø Sefasè* nè. ⁶ Cígá mama, kv yí à mù dø Barënasæ cici nè ba cwønø jø, sè nè ma ni nè nii wodiù, dø kv nè tà nè tun dø nè jìàn naaa? ⁷ Á tø ni pamanv, dø ba nè ba v nii nè li, v ga vèlè kúð naaa? Á tø ni valv, dø v varí kárá, ka wiøn bi, yá v ga ba tori jø ka wiøn tø tø wa naaa? Á tø ni liù, dø v cì våná nè, yá v ga ba tø yula kaja v nywìn naaa? ⁸⁻⁹ Kv tà lèzoni pubvja nè, à ma swìn yìèn tëntø. Yü *nii tø, v nè pín *Moyizø nè saga tø dø tètø swìn tø yìèn tëntø. Kv púpúni saga tëntø wa dø, májá tø wa, n nè jø nau, n ma tvja n fò, kv wá mæ, sè n vva kv nii nè, kv dån ká dñj wobia tø. Kv svgv tëntø pià kv buri dø, nian yoo yí Yü naaa? ¹⁰ Kv svgv tëntø tà nè mù Zwezi-Kërisè tvtvna tø yíri nè, Yü swìn kv naaa? Awo, kv ya nè mù yíri nè, Yü swìn kv. Liù nè varí kárá, v yáá jø yala dø, v wá na v tori ka wodiù tø wa. Liù nè cèri muna, v dø yáá jø yala dø, v wá dé tø wodiù. ¹¹ Nø mù nè ken Yü svgv tø á pubvja wa, ndø ba nè dùè wodwii kárá wa. Á bvja dø, kv yá wá mæ, sè á mù nè li nè nii nè naaa? ¹² Dø lià duøn nè jønø ba nii wodiù á jìàn wa, nè mù yá nè mæ, sè nè na nè nii wodiù á con, nè doni kv tíán

* 9:5 Sefasè ja yíri don, ba nè bonø Piyerø.

tə. Nə mù ga wà aba lòrì, sə á ñwín nɛba won mama wa. Yá nə yà mɛ, sə nə pa á ñwín nɛba. Nə sɛɛ nə dé càn tɛ mama, sə nə dàn ká fwa won, ku nə wá cì á nə, sə á nì Zwezi-Kərisə suywájú tɛ. ¹³ Á yèé dɛ, là tɛ, ba nə tɔŋa Zwifə-ba Yɪ *diè tɛ wa, ba nii wodiu naŋa tɔtɔŋi tɛ wa, ba nə tɔŋa. Á ma kúú yèé dɛ, Yɪ *jonwana tɛ, ba nə gwɪ váná tɛ, dɛ yáá lɪ ba tori *jonɪ tɛ nàŋú tɛ wa. ¹⁴ Nə dɛ con nə, mɛ ku yɪ nɛtu. Yuu-Tiu dɛ pɪn nii, sə là tɛ, ba nə swìn v suywájú tɛ, na ba nii wodiu ku tɔtɔŋi tɛntɛ wa.

¹⁵ Dɛ ku nɛtu tɛ mama, à mù wà aba lòrì, sə á lɪ à nii nə. À nə púpúnì ku nɛtu tɛ, ku tà à wú á dàn pɪan won bà, ku pa nə. À ba pià, sə liù mun à dun tɛ, à nə jɛ tɛ. À nə tɪga, ku kukwa, dɛ à nə bwe won bwìə á con. ¹⁶ Won tɛ, ku nə pa à swìn suywájú tɛ, ku tà won tɛ à nə wáá à ma fwa fwìə. Ku ya Yɪ tɛtɛ nə kálì nə, sə à swìn suywájú tɛ. Dɛ à nə wá ku swìn, ku ya càn nə wá yí nə. ¹⁷ Yɪ suywájú tɛ ya à yuu zɪlɪ Yɪ pɪn nə. Ku tà à tɛtɛ nə kúrí ku à tiàn nə. Ku yà nə yɪ à tɛtɛ nə kúrí à tì, sə à swìn Yɪ suywájú tɛ, à yà wá jon ñwírán ku yɪra. ¹⁸ Bèèèè dàn nə yɪ à ñwírán ku tɔtɔŋi tɛntɛ wa? Á ñwírán nə ya, sə à swìn suywájú tɛ, à pa là nə tɔtu. Á dàn ká bwe ba à ñwírán bwìə.

¹⁹ À mù Polɛ tɪ à tiàn liù mama yáá con. Yá à tɛtɛ nə tì à tiàn, à ma fwa là tɛ mama yonɔ. Á fwa nɛtu, sə à twá ku nə, à van là zɛnzɛn à pa Zwezi nə. ²⁰ Máná tɛ wa, à dɛ *Zwifə-ba nə wulɛ duən nə, à yáá lwán à jì ndɛ ba nə, sə à ma wánì ba à van à pa Zwezi nə. Á yáá fwa ku nɛtu, yá Yɪ *nii tɛ, v nə pɪn *Moyizə nə tɛ ga kúú ba diàn jɛ à yuu wa. Dɛ à nə fwa ku, ku yɪ à pià, sə à van Zwifə-ba Yɪ nii tɛ, v nə pɪn Moyizə nə tɛ wa, à pa Zwezi nə. ²¹ Á nə kúú wulɛ là tɛ, ba nə yèrì Yɪ nii tɛ, v nə pɪn Moyizə nə pwɛrɛ wa, à yáá fwa ndɛ à dɛ yèrì ku, sə à ma wánì ba à van à pa Zwezi nə. Á nə fwa ku nɛtu tɛ, ku ba pià ku swìn dɛ, à ba Yɪ nii tɛ, v nə pɪn Moyizə nə zílì. Á zílì Zwezi-Kərisə nii zəni. Ku yɪ à fwa ku, sə à ma van là tɛ, ba nə ba Yɪ nii tɛ, v nə pɪn Moyizə nə jɛ, à pa Zwezi nə. ²² Á nə kúú wulɛ dɛ là tɛ, ba nə tɛ ba diàn jɛ Yɪ cwɛŋɛ tɛ wa, à yáá jì ndɛ à dɛ ba diàn jɛ, sə à ma wánì ba à van à pa Zwezi nə. Dɛ là nə swɛ, ba yɪ nɛtu mama, à yáá jì ndɛ ba nə, sə à ma wánì à twá yiri mama nə, à ma van ba duən, sə Yɪ jon ba ba cɔna wa. ²³ Á fwa wiən tɛ mama Yɪ suywájú tɛ yɪrɪ, sə à ma wánì tori à na Yɪ con.

(2 Timote 2.3-6; 4.5-8)

²⁴ Á yèé dɛ, là nə pià, sə ba dɛrì dɛru, sə ba jon ñwírán. Ba mama yáá dɛrì cígá, ku dàn nə ya ba wa liù nɛdu tɛ, v nə wá dɛrì v lɛ ba duən tɛ, nə wá na ñwírán tɛ. Á dàn kəni diàn, ndɛ là tɛ nə, ba nə dɛrì tɛ, sə á dɛ wánì ñwírán á na. ²⁵ Lià tɛ mama, ba nə pià, sə ba dɛrì dɛru ba jon won, ba yáá dí yáá ba cì ba tiàn nə dɛ wiən tɛ, ba nə swɛ, yá tɛ ga ba zìɛn dɛ dɛru tɛ. Ba fwa nɛtu, sə ba ma na jala yupuu dɛru tɛ wa. Yá yupuu tɛntɛ ba dánt, ku ma kwɪn. Nə mù dɛru tɛ wa, Yɪ wá pa nɛba yupuu tɛ, ku nə bá kwɪn, abada. ²⁶ Ku mù nə pɪn, à mù ma dɛrì Yɪ nyiən tɛ wa, sə à yí ku yígúrú. Á tɛ yɪ ndɛ liù tɛ nə, v nə mà cwàrí. Á ba à cwàrí tɛ mà woru wa. ²⁷ Á kəni càn à tɛtɛ yɪra tɛ nə, sə ku pa à wánì à tiàn à ja, sə à mù liù tɛ, à nə swìn Yɪ sugu tɛ, à bɪrɪ là nə, Yɪ dàn ká vɪ nə v dɔgu.

10

*Won tɛ, Yizɛrayɛlɛ lià tɛ nɛ fwa, kɛ nɛ kàrì nɛba
(Ebɛrɛ-ba 3.7-19)*

1 À nubia-ba, à mù Polɛ pìà, sɛ á líí kɛ tɛ, kɛ nɛ tɔn máná tɛ wa, nɛ nɛbara*, ba nɛ wulɛ *Moyizɛ kwa, kasɔɔ lanworu tɛ wa. Bakwan tɛ yà nɛ pùé ba mama míámíán yuu nɛ, ba ma vɛli. Ba mama nɛ vɛli ba ben mɔnaa nɛstan tɛ. 2 Ba mama tɛ yà yí ndɛ ba lɛgɛ ba bakwan tɛ dɛ mɔnaa tɛ wa, sɛ kɛ pa, Moyizɛ ya ba yuu tíú. 3 Ba mama dí wodiu tɛ, kɛ nɛ nan Yí con. 4 Ba mama nɛ nyɔa níá tɛ, Yí nɛ pɛn tɛ nan pìè tɛ wa. Kɛ pìè tɛntɛ yà yí Zwezi-*Kɛrisɛ, nɛ vɛli dɛ ba. 5 Yá dɛ kɛ nɛtu mama ba wa lià zɛnzɛn wà Yí pùé poli. Kɛ mù nɛ pɛn, ba tí ba zwe kasɔɔ lanworu tɛ wa.

6 Kɛ nɛtu tɛ pià kɛ birí nɛba dɛ, kɛ ba ziɛn, sɛ nɛ pa nɛ pùé yokɔkwɛnan fira zɔ nɛba, ndɛ tɛ fira nɛ zua ba nɛtu. 7 Ba wa lià duɛn yà yí wojwanan nɛ ba pɛn dun, ba ga dɔgɔ Yí vàn nɛ. Kɛ yà yí, ndɛ kɛ nɛ púpúní Yí sagí tɛ wa, kɛ wú:

«Lià tɛ jɛn duɛn yáá nɛ, ba dé wodiu, ba nyɔ ba sú. Kɛ kwa nɛ, ba zàn, ba wulɛ ba sɛ».

8 Ba wa lià duɛn dɛ yà pɛni duɛn vɛɛ vɛɛ. Kɛ mù nɛ pɛn, ba wa lià mùrù sapɔa dɛ batwa (23 000) twá duɛn, ba tí dɛn nɛdu. Nɛ mù dàn ká cwàrì dɛ duɛn ndɛ ba nɛ. 9 Ba wa lià duɛn dɛ pià *Yuu-Tiu nii nɛ. Kɛ mù nɛ pɛn, dɛnɛ tɛ ma dɛnɛ ba, tɛ gɔ. Nɛ mù dàn ká pià Yuu-Tiu nii nɛ, ndɛ ba nɛ. 10 Ba wa lià duɛn dɛ nɔnɔwɛn Yí. Kɛ mù nɛ pɛn, Yí *malika tɛ, ka nɛ cùgà lià tɛ bà, ka gɔ ba. Á mù dànà ká nɔnɔwɛn Yí, ndɛ ba nɛ. 11 Tɛ mù yìɛn tɛntɛ mama fwa ba, sɛ ba duɛn twá tɛ nɛ, ba ma lwarí. Ba púpúní tɛ ba tún Yí sagí tɛ wa, sɛ tɛ kàrì nɛ mù lià tɛ, nɛ nɛ wulɛ lɔv talikwa máná tɛ wa.

12 Kɛ mù yírí nɛ, liù tɛ, v nɛ buɔa dɛ, dɛ v ziga yí nɛ Yí cwɛnɛ tɛ, sɛ v cì v tiàn nɛ, v dàn ká dɔgɔ Yí cwɛnɛ tɛ. 13 Yoo tɛ mama kɛ nɛ dɛdɛn aba, sɛ kɛ yigu aba kɛ pa á tɔn yokɔkwɛn, kɛ dí yáá kɛ dɛdɛn lià duɛn dɛ. Yí yí pùé nɛdu tíú, v bá sɛɛ, sɛ yoo mama, kɛ nɛ dwɛ á diàn dɛdɛn aba, sɛ kɛ yigu aba kɛ pa á tɔn yokɔkwɛn. Yí wá pa aba diàn, sɛ á ma nan kɛ wa, kɛ dàn ká doni aba, sɛ kɛ pa á wàní á píní kɛ.

Á cia á tiàn nɛ dɛ wojwanan tɛ

(2 Korentè tián 6.14-18; 1 Korentè tián 8; Romɛ tián 14.13-23; Apokalise 2.14)

14 À nubisoni-ba, kɛ mù nɛ pɛn, á dàn dɔga ka pa dun wojwanan nɛ tɛ míámíán. 15 Á yí á swìn á mù lià tɛ con, á nɛ jɛ pubɔa, sɛ á tɛtɛ lwarí kɛ tɛ, à nɛ swìn tɛ. 16 Zwezi-*Kɛrisɛ jana tɛ lwá nɛ yírí v tɛn tɛ wa. Yá divɛn wùrú zɔnɛ tɛ, nɛ nɛ yáá bwi Yí nɛ, dɛ nɛ nywìn tɛ yí, sɛ kɛ ma birí dɛ, nɛ mù dɛ Zwezi-Kɛrisɛ jɛ *nimarv v jana, tɛ nɛ lwá tɛ yírí. Dipɛn tɛ, nɛ nɛ yáá fɔ nɛ tàrì duɛn, nɛ dé tɛ yí, sɛ kɛ ma birí dɛ, nɛ mù dɛ Zwezi-Kɛrisɛ jɛ nimarv v yira tɛ yírí, kɛ nɛ cùgù v tɛn tɛ wa. 17 Dipɛn tɛ yí nɛdu, nɛ mù ga dáá, yá nɛ ga dé kɛ dipɛn nɛdu tɛntɛ. Kɛ nɛtu tɛ birí dɛ, nɛ yí ndɛ won nɛdu nɛ.

* 10:1 10.1 Polɛ yí *Zwifɛ-ba yoo nɛ v swìn. Zwifɛ-ba tɛ yà yí ywɛnɛ, ba wulɛ *Ezwipɛtɛ nagwanaa wa. Yí ma lí ba lá nɛ, v pa ba twá kasɔɔ lanworu tɛ wa, ba va *Yizɛrayɛlɛ lɔv nii tɛ wa.

18 Á buŋa *Yizərayelə lià dwíí tə yoo. Ba lià tə, ba nə yàá gwí vana tə Yü *joní kúrí tə yuu wa ba pín Yü nə tə, yàá dé nənú tə vən don. Yá ku nətə tə pià ku buri də, ba mü də Yü mari duən nə. 19 Ku nətə tə ya à pià à buri də, wəŋwanu tə də ku vanu tə me ba funə jə. 20 À dān swin á con də, ku tə, ba nə yàá gwí wəŋwanu tə nə, ku ya ba gwí *zinə nə, ku tà Yü nə. Yá à ba pià, sə á mü də zinə mari duən nə. 21 Á ba cwəŋə jə, sə á nyu zinə diven wùrú zəŋa tə, sə á tə nyu *Yuu-Tiu də diven wùrú zəŋa tə. Á ma kúú wàrí wodiú tə, ba nə pín zinə nə, á dé, sə á tə dé Yuu-Tiu də wodiú tə. 22 Də nə nə fwa ku nətə, ku yí nə pià, sə Yuu-Tiu wəgwu zàn naaa? Á buŋa də, nə diàn dwə wá naaa?

23 Cwəŋə wulə, sə ba fwa won mama. Ku ya cígá, ku dān nə tà wiən tə mama, ba nə fwa nə jə nywarí tə pa aba. Cwəŋə wulə, sə ba fwa won mama, yá wiən tə mama dān nə ba nəba saŋa, sə ba bori Yü nyiən tə wa. 24 Sə liú mama dān pià ku tə, ku nə saŋa v duən tə nə. V dān ká pià ku tə, ku nə saŋa v tətə nə. 25 Á díé won tə mama, ba nə yoli yəə wa, á dānà ká bún yoo mama, ku yoo wà me, sə ku zú á pubuŋa wa. Á dānà ká bwe yoo mama. 26 Ku púpúní Yü sagí tə wa, ku wú: «Tia də ku yuu wiən tə me yí Yuu-Tiu nə tí ku».

27 Də liú nə tà Kərisə liú, yá v bon aba, sə á dé də duən, á nə vəli, sə á dé ku tə mama, ba nə tún á yáá con. Á dānà ká bún yoo mama, ku yoo wà me, sə ku zú á pubuŋa wa. Á dānà ká bwe yoo mama. 28 Liú dān nə swin á con, v wú: «Won ku tə yí ba gwa wəŋwanu nə», á dānà ká dé ku liú tə yiri, v nə dí yáá v swin ku n con də, ku yoo tə nə wá zú v pubuŋa tə wa yiri. 29 Ku tə, à nə swin yəə, ku tà á tətə pubuŋa tə, nə wá gugurə tə yoo, ku ya liú tə don tə pubuŋa tə nə wá gugurə tə yoo. Bèèèe yiri nə liú don pubuŋa dān ma me, sə ku buri à buri ku tə yiri, à nə tí à tiàn à ma fwa? 30 Á ken Yü lèèèe à wodiú tə yiri, à nə də. Bèèèe nə pín, lià duən tə cəgə nə, ku wodiú tə yiri, à nə ken Yü lèèèe?

31 Á sɔgə tə dān pià, ku buri də, ku nə yí á wodiú diŋə wa, nə à yəə ku tə, á nə nywìn, nə à yəə ku tə mama, á nə fwa, á fwa ku, sə á pa Yü na dun ku wa. 32 Á dānà ká ya lià tə, lià duən nə wá zıgı á yuu wa ba tun cuna, ku nə yí *Zwifə-ba, nə à yəə *Gərekə-ba, nə à yəə Kərisə lià púlí tə. 33 Á də yí à fwa won mama à pià, sə ku poli lià tə mama pwíí nə. Ku tə à nə pià, ku tà à cícɪ saŋə nə à pià. Ku yí lià kapuɔpə saŋə nə à pià, sə Yü jon ba ba cuna wa.

11

1 À dān kwè aba, sə á fwa ndə à nə, ndə à də nə fwa ndə Zwezi-Kərisə nə.

*Bee də kan nə me, sə ba jəŋ nətə Yuu-Tiu yáá con
(1 Korentə tián 14.40; Efzə tián 5.22-24; 1 Timoté 2.8-14)*

2 À bwí á nə də, á tə nə líí à líé yoo mama wa, á ga twá à kàrà tə nii nə, ndə à nə kàrí aba nətə. 3 À dān pià, sə á lwarí yoo ku tə. Zwezi-*Kərisə nə wulə bee mama yuu wa. Bee də nə wulə v kan yuu wa. Yá Yü də nə wulə Zwezi-Kərisə yuu wa. 4 Bee tə mama, v nə jònà Yü, nə à yəə v nə swin Yü *nii sòràn, v ga pú won v yuu nə, ku yí v mun v Yuu-Tiu. 5 Kan

tə mama, ɔ də nə jònà Yɪ, nə à yèé ɔ nə swìn Yɪ nii sòràn won, ga wà ɔ yuu nə pwí, kɔ yɪ ɔ mun bɛɛ tɛ, ɔ nə wulə ɔ yuu wa. Yá kɔ cavira tɛ yɪ, ndə ba nə pàrí* kan yuu nə. ⁶ Də kan nə wà won ɔ yuu nə pwí, sɛ ɔ gian ɔ yukòran tɛ. Də kɔ nə yɪ cavira kɔ pa kan nə, sɛ ɔ pa ba gian ɔ yukòran, nə à yèé, sɛ ɔ pa ba pàrí ɔ yuu, ɔ mɛ, sɛ ɔ pú won kɔ nə. ⁷ Bɛɛ yɪ Yɪ nyinyiga də Yɪ dun, kɔ mù nə pɪn, ɔ wà mɛ, sɛ ɔ pú won ɔ yuu nə. Kan də con, ɔ də yɪ bɛɛ dun. ⁸ Yɪ lɪ won bɛɛ yɪra, ɔ ma fwa kan. Yɪ wà won lɪ kan yɪra, ɔ ma fwa bɛɛ. ⁹ Yɪ wà bɛɛ fwa kan yɪrɪ, yá kɔ ya ɔ fwa kan bɛɛ yɪrɪ. ¹⁰ Kɔ mù nə pɪn, kan mɛ, sɛ ɔ pú won ɔ yuu nə, sɛ kɔ birɪ də, ɔ jə nii Kərisə lià púlí tɛ wa, *malɪkɛ tɛ yɪrɪ.

¹¹ Yuu-Tiu yáá con, kan ba ɔ tiàn tɪ, bɛɛ nə tɪ wá. Bɛɛ də ba ɔ tiàn tɪ, kan nə tɪ wá. ¹² Ndə nɛtɔ tɛ, Yɪ nə lɪ won bɛɛ yɪra, ɔ ma fwa kan, mə nɛtɔ nə bɛɛ yɪ kan nə yáá lɔrɪ wá. Yá tɛ mɛ yɪ tɛ naɲa də Yɪ. ¹³ Á tɛtɛ buɲa kɔ, á jɛn kɔ zɪɛn, sɛ kan jɛn Yɪ, ɔ ga ba won ɔ yuu nə pwí naaa? ¹⁴ Nɛtɔ tɛ, Yɪ nə fwa won mama, tɛ nə birɪ də, bɛɛ yukòran nə dara zɛnzɛn, kɔ jə cavira. ¹⁵ Yá kɔ lwàń, kɔ ya dun kɔ pa kan nə, də ɔ yukòran nə dara. Kan mù con nə, Yɪ pɪn wá yukòran tɛ, sɛ tɛ pú ɔ yuu nə. ¹⁶ Də liù nə ba kɔ swə, ɔ nə tútɔní, nə mù ba yofwamɪɔn tɛntɛ jə. Yɪ lià púlí tɛ də ba kɔ yofwamɪɔn tɛntɛ jə.

Nɛtɔ tɛ, nə nə mɛ, sɛ nə dé Yuu-Tiu nimarɔ wodiu tɛ (Matíə 26.26-28; Marəkə 14.22-25; Likə 22.19-20)

¹⁷ Á nə pɪn nii kɔ tɛ, won tɛ, à nə bá bu á nə kɔ yɪrɪ, kɔ mù nə yɪ á nə yáá jèń duɛn nə Yɪ lià púlí tɛ wa, kɔ ba aba lwàńí, sɛ á jɪ zɛni. Kɔ yáá kwen kɔ cùgà aba. ¹⁸ Tɛntɛn yoo, à nèn də, ba swìn də, á nə jèń duɛn yáá nə *Kərisə lià púlí tɛ wa, á yáá pwèe púlé púlé də duɛn. Á buɲa də, kɔ vàn don wáá cígá kɔ yanɪ. ¹⁹ Kɔ mɛ, sɛ pwɪa cígá ya á tɛtɛɲi wa, sɛ kɔ pa ba lwarɪ lià tɛ, ba nə twá Zwezi cígá cígá á tɛtɛɲi wa. ²⁰ Kɔ birɪ də, á nə yáá jèń duɛn yáá nə, cígá mama kɔ tɛ *Yuu-Tiu *nimarɔ wodiu tɛ á pià á dé. ²¹ Á liù mama yáá dí yáá ɔ dé ɔ tɛtɛ wodiu. Kɔ mù nə pɪn, niɛn yáá jə liù don, yá liù don ga nyɔ, ɔ sú ɔ bubɔni. ²² Kɔ yɪ á ba dii jə, á nə wá dé á wodirɛn tɛ lá, də á nywìn á swana tɛ tɛ wa naaa? Kɔ yɪ Yɪ lià púlí tɛ nə á pià, sɛ á mun. Yá kɔ yɪ cavira nə, á kɛni ba tɛ nə, ba nə ba won mama jə. Á buɲa də, à wá bu á nə kɔ yoo tɛntɛ yɪrɪ naaa? Abada, à bá bu á nə.

²³ Á mù jon Yuu-Tiu sòràn tɛ, à swìn á con.

Dɪn tɛ, ba nə jɛn Yuu-Tiu Zwezi tɛ, kɔ titɛn nə, ɔ tɪ dipɛn, ²⁴ ɔ kɛ Yɪ lèèèe kɔ yɪrɪ. Kɔ kwa nə, ɔ fwa fwa kɔ, ɔ ga swìn, ɔ wú: «Kɔ yɪ à yɪra tɛ nə, á mù yɪrɪ. Á dàń fwa kɔ nɛtɔ tɛ, á ma líí à yoo». ²⁵ Ba nə kúð dí wodiu tɛ, ɔ zwèe, ɔ kúð tɪ divɛn wùrú zɔɲa wa, ɔ ga swìn, ɔ wú: «Divɛn kɔ tɛ wùrú zɔɲa ka tɛ wa nə yɪ à jana tɛ, tɛ nə yɪ Yɪ *nimardɔn tɛ. Á fwa kɔ nɛtɔ, sɛ á ma líí à yoo, mánjá tɛ wa, á nə wá nyɔ kɔ». ²⁶ Yá mánjá mama, á nə dí dipɛn kɔ tɛ, á nə nyɔa wùrú zɔɲa kɔ tɛ divɛn tɛ, kɔ yɪ Yuu-Tiu tɛn tɛ yoo nə, á birɪ wuuu. Á fwa kɔ nɛtɔ tɛ, kɔ jə vɛlə mánjá tɛ wa, Yuu-Tiu nə wá pií ɔ bà.

* **11:5** 11.5 Korentò tián con, kɔ mánjá tɛntɛ wa, də liù nə pàrí kan yuu, kɔ yɪ ɔ pià, sɛ ɔ kɛ cavira kɔ kan tɛntɛ nə.

²⁷ Ku mù nè pɪn, liù tɛ, v nè dí ku dipen tɛntɛ, v nè nyɔa Yuu-Tiu diven tɛ, yá v ga wà mɛ, sɛ v fwa ku, bɔ̀rà wulɛ ku tíú yuu wa, Yuu-Tiu yɪra tɛ dɛ v jana tɛ yɪrɪ. ²⁸ Liù mama dǎn mɛ, sɛ v dɛ yáá v zɛn v tiàn, sɛ v ma dɛ ku dipen tɛntɛ, sɛ v ma nyɔ ku diven tɛntɛ. ²⁹ Liù tɛ, v nè dí ku, v nè nyɔa ku, v ga wà Zwezi yɪra tɛ zilí, v tɛtɛ nè wá pa Yɪ kɛ wá càn wa. ³⁰ Ku mù nè pɪn, labwana dɛ yayɪŋa ma dáá zɛnzɛn á tɛtɛŋi wa, yá á wa lià duɛn dɛ ga ti. ³¹ Dɛ nè nè bɔ̀rì nè tɛtɛ bɔ̀rì nè tiàn nè, bɔ̀rì kùb bá ja nèba. ³² Dɛ Yuu-Tiu nè ken càn nè nè, máŋá tɛ wa, ku yɪ v pìà, sɛ v ma li nèba yoo wa. U pìà, sɛ dɪn tɛ nè, v nè wá bɔ̀rì lià tɛ mama bɔ̀rì tɛ, v dǎn ká kɛ nè mù dɛ lià tɛ mama, ba nè yɪ lɔv nè ti, càn wa. ³³ Á nubɪa-ba, ku mù yɪrɪ, máŋá tɛ wa, á nè jɛ́d duɛn yáá, sɛ á dɛ Yuu-Tiu nimarɔ wodi u tɛ, sɛ á diàn duɛn. ³⁴ Dɛ niɛn nè jɛ á wa liù, sɛ v dɛ wodi u v sǎn nè, sɛ ku dǎn ká pa á jɛ́n duɛn nè, á ma pa Yɪ bɔ̀rì á bɔ̀rà.

À wá le á yièn tɛ duɛn tɛ, máŋá tɛ wa, à nè wá bà á con.

12

*Yɪ tarpɪn tɛ, v nè pɪn Kərisə lià duɛn nè
(Efezə tián 4.6-12; 1 Piyerə 4.10-11; Filipə tián 2.1-4)*

¹ Á nubɪa-ba, ku nè yɪ Yɪ-**Sinju* tarpɪn tɛ yoo wa, à pià, sɛ á nì ku dɛn zɛni. ² Á yɛ́d dɛ, máŋá tɛ wa, á yà nè yèrì Zwezi-**Kərisə*, wɔŋwanan tɛ, tɛ nii nè ba swɪn nè yugɛ aba, tɛ ga dɛ diàn á yuu wa, sɛ á pú tɛ kwa á jɔ̀nì tɛ. ³ Ku mù yɪrɪ nè, à swɪn á con dɛ, liù wàrì v swɪn dɛ, Zwezi ya **Yuu-Tiu*, dɛ ku nè tà Yɪ-**Sinju* tɛ nè bɪrɪ ku wá. Ku mù nè pɪn, dɛ liù mama wàrì v twá dɛ Yɪ-**Sinju* tɛ, v ma swɪn v pɪn Yɪ cùgà Zwezi.

⁴ Yɪ-**Sinju* tarpɪn yirɛ yirɛ dáá, yá Yɪ-**Sinju* tɛ yɪ nɛdɔ ku nè pɪn tɛ. ⁵ Tɔ̀tɔ̀nan yirɛ yirɛ dáá, yá Yuu-Tiu tɛ mù yɪ nɛdɔ, ba nè tɔ̀ŋa tɛ ba pɪn wá. ⁶ Yièn yirɛ yirɛ dáá tɛ nè tɔ̀ŋa, yá ku yɪ Yɪ nɛdɔ tɛ nè pɪn diàn yirɛ yirɛ lià tɛ nè, ba ma tɔ̀ŋa tɛ. ⁷ Yɪ-**Sinju* tɛ yáá bɪrɪ ku tiàn liù mama nè, sɛ v wàni v san ba duɛn tɛ nè. ⁸ Ku mù nè pɪn, Yɪ-**Sinju* nɛdɔ tɛ yáá pa wɔ̀bɔ̀ŋa sùràn liù don nè, ku ga pa v don dɛ nè yɛnu sùràn. ⁹ Ku mù Yɪ-**Sinju* nɛdɔ tɛ yáá pa liù don nè, sɛ v wàni v kɛ waa Zwezi nè dɛ cígá cígá. Ku ga pa v don dɛ nè tarpɪnan, tɛ nè zwèe yayɪran. ¹⁰ Ku mù Yɪ-**Sinju* nɛdɔ tɛ yáá pa liù don nè tarpɪn, sɛ v ma fwa tɔ̀tɔ̀nà, tɛ nè bɪrɪ Yɪ diàn tɛ. Ku pa v don nè tarpɪn, sɛ v ma jon Yɪ **nii* sùràn v swɪn. Ku pa v don nè tarpɪn, sɛ v ma lwarɪ sugɔ tɛ, ku nè yɪ Yɪ-**Sinju* tɛ sugɔ, dɛ ku tɛ nè yɪ **zinə* sùràn. Ku mù Yɪ-**Sinju* nɛdɔ tɛ yáá pa liù don nè tarpɪn, sɛ v swɪn suyirɛ duɛn, ku pa v don nè tarpɪn, sɛ v ma gwɪn tɛ suyirɛ tɛ dɛn. ¹¹ Yɪ-**Sinju* nɛdɔ tɛ tɛtɛ nè tɔ̀ŋa tɛ yièn tɛntɛ mama. Ku mù nè tǎrɪ ku pɪn liù mama nè, ndɛ nɛtɔ tɛ nè, ku nè pià.

Yɪra nɛdɔ dɛ ku nandaran, tɛ nè dáá

¹² Nɛ yɛ́d dɛ, yɪra yɪ nɛdɔ, yá ku ga ja nandaran, tɛ nè dáá zɛnzɛn. Yá nandaran tɛntɛ nè dáá nɛtɔ mama, tɛ mù nè ken duɛn nè, tɛ ma fwa yɪra nɛdɔ tɛ. Mɛ ku ya nɛtɔ Zwezi-**Kərisə* dɛ con. ¹³ Yá ku dǎn nè yɪ **Zwifə*-ba, nè à yɛ́d ba tɛ, ba nè yɪ dɛ **Gərekə*-ba, dɛ ba tɛ, ba nè yɪ ywɔ̀ŋɛ, nè à yɛ́d ba tɛ, ba nè ti ba tiàn, ba lɛgɛ nè mama Yɪ-**Sinju* tɛ wa, sɛ nè wàni nè ya won nɛdɔ. Nɛ mama súé dɛ Yɪ-**Sinju* nɛdɔ tɛ. ¹⁴ Yɪra tà nandau nɛdɔ nè ku jɛ, ku yɪ nandaran, tɛ nè dáá, nè ku jɛ. ¹⁵ Dɛ naa yá nè swɪn

də, ku tà ju:n, ku mù yiri nè, ku tà yira tē nè ti ku, ku nətʉ wàri ku pɪn naa kúù tà yira tē nandau. ¹⁶ Də zɪun yà nè swìn də, ku tà yii, ku mù yiri nè, ku tà yira tē nè ti ku, ku nətʉ tē wàri ku pɪn ku kúù bá ya yira yira nandau. ¹⁷ Də yira tē mama yà nè yɪ yii cɪci, ku yà wá fwa nətə, ku ma ni sùràn? Nə à yəé ku yà nè kúù yɪ zɪun cɪci, ku yà wá fwa nətə, ku ma ni lwán? ¹⁸ Ku mù nè pɪn, Yɪ ma kə nandaran tē mama yira wa, ndə ʉ nè pià nətʉ. ¹⁹ Yira ya wàri lá ku yanɪ, də ku yà nè yɪ nandau nədʉ cɪci. ²⁰ Ku mù yiri nè yira yɪ nədʉ, yá ku nandaran ga dáá. ²¹ Yii dàñ wàri ju:n con ku swìn də, ju:n ba tʉtʉɲɪ jə ku pa ku. Yuu də ma kúù wàri nɛɛ con ku swìn də, nɛɛ ba tʉtʉɲɪ jə tē pa ku. ²² Nandaran tē tətə, tē nè yɪ ndə tē ba diàn jə, tē də jə tʉtʉɲɪ yira tē wa. ²³ Nandaran duən wulə yira tē wa, ba nè buɲa də, tē ba dun jə. Yá ba yáá ywàǵá tē yoo zəni. Ku mù nè pɪn, nè nandaran tē, tē nè jə cavɪra tē, nè yáá ywàǵá tē yoo zəni, nè doni. ²⁴ Yá nè nandaran tē, tē nè ba cavɪra jə, tē mù ba pià, sə nè ywáñ tē yoo nətʉ. Yɪ ken nandaran tē yirə yirə, sə ku pa nandaran tē, tē nè ba dun ja wàní tē na dun, tē doni tē duən tē. ²⁵ Ku yɪ nətʉ, sə yira tē dàñ ká pwèe duən nè, sə nandaran tē mama san duən nè. ²⁶ Yá də nandau nè wulə càn wa, sə tē duən tē twá tē ya càn təntə wa. Nandau don nè wulə dun wa, sə tē duən tē də twá tē jwɛ də ku. ²⁷ Á mama míámíán yɪ Zwezi-Kərisə yira tē. Yá á liù mama dàñ ya yira təntə nandau. ²⁸ Yɪ təntən ʉ kə Zwezi-Kərisə *tontuna tē Kərisə lià púlɪ tē wa. Bələ nii nè, ʉ ken Yɪ nii *sùsùná lá. Batwa nii nè, ʉ ken karnyina lá. Ku zàn lá, ku pa ba tē, ba nè jə Yɪ tarpɪʉn, ba ma tɲɲa yomɪlan, tē nè bɪri Yɪ diàn tē. Ku zàn lá, ku pa ba tē, ba nè zwèe yayɪran tē. Ku zàn lá, ku pa ba tē, ba nè saɲa lià nè. Ku zàn lá, ku pa ba tē, ba nè kəni lià cwəɲə wa. Ku zàn lá, ku pa ba tē, ba nè swìn suyirə duən. ²⁹ Ba mama nè tà Zwezi-Kərisə tontuna. Ba mama nè tà Yɪ nii sùsùná. Ba mama nè tà karnyina-ba. Ba mama nè ba yomɪlan tē fwa, tē nè bɪri Yɪ diàn tē. ³⁰ Ba mama nè ba tarpɪʉn tē, ku nè zwèe yayɪran tē jə. Ba mama nè ba suyirə yirə tē swìn. Ba mama nè ba suyirə yirə tē dàñ gwin. ³¹ Á kəni á kajaɲa á pià tarpɪʉn, tē nè jə funə tē doni. Yá à dàñ wá bɪri aba cwəɲə tē, ku nè zɪən ku doni.

13

Sonu yoo

(Matie 22.36-40; Romə tián 13.8-10; 1 Zwan 3.16-19; 4.7-21)

¹ Də à nè swìn ləzoni sùràn də *malike sùràn tətə, yá à ga ba sonu jə, ku ya tutʉ. Ku yɪ ndə lulɔɲɪ zəzugu nè, nè à yəé ndə ba nè mà kwáñ ka zəzəgə nətʉ. ² À wáá tarpɪʉn à nɪ, sə à ma swìn Yɪ nii sùràn. À wáá wubɲa à janɪ à ma lwarɪ yìèn tē mama, tē nè səgə. À ma kúù wáá yənu yiri mama à janɪ. À ma kúù wáá à yanɪ liù tē, à nè keni à waa Yɪ nè wuuu də cígá cígá, ku pa à wáá à pɪn pɛɛn fàri tē bwálá nè tətə. Yá à nè ba sonu jə, à tē ya tutʉ. ³ À nè kúù swə à tàri à ju:jə tē mama, à pa zura nè, à nè pɪn ba sɪri à yira tē tətə mən wa, yá à nè ba sonu jə, ku tē ba funə jə ku pa nè.

⁴ Liù nè jə sonu, ku tíú jə pínú, ʉ ga sú də ywání. Liù nè jə sonu, ku tíú ba liù don nè zɪga ʉ wiən yiri. Liù nè jə sonu, ku tíú ba ka bu tiàn nè jə. Liù nè jə sonu, ku tíú ba fwiə jə. ⁵ Liù nè jə sonu, ku tíú ba cavɪra kəni

liù don nè. Liù nè jə sonu, ku tíú ba v tətə zəni pìà. Liù nè jə sonu, ku tíú ba lɔŋa jə. Liù nè jə sonu, ku tíú ba yolwan tuŋə v bican wa. ⁶ Liù nè jə sonu, ku tíú yáá jwɛ cígá yoo yiri, ku tíú ba pupwən fwa kunkun yìèn yiri. ⁷ Liù nè jə sonu, ku tíú yáá kwen yoo mama v li v mù də là tə duən tə pwərə wa. Liù nè jə sonu, ku tíú kəni v waa Yɪ nè yoo mama wa. Liù nè jə sonu, ku tíú jə yala yoo mama wa. Liù nè jə sonu, ku tíú jə pínú yoo mama wa.

⁸ Ka jon Yɪ nii sùràn, ka swìn wá zwèe. Suyirə tə duən wá zwèe. Yənu də ga wá jén. Liù nè jə sonu, ku tíú sonu tə bá zwèe, abada. ⁹ Ku nətə tə bɪri də, ku tà yìèn tə mɛ, nè nè yèé. Yá Yɪ nii sùràn tə, nè nè jonə nè swìn, ku tà tə mɛ, nè nè wáá nè swìn. ¹⁰ Mánjá tə wa, Yɪ nè wá bɪri nəba won mama nè yɪ nətə, wiən təntə, nè nè yèé síún nè, wá jén lá.

¹¹ Mánjá tə wa, à yà nè ya bisumaa, à yà swìn ndə bisumaa nè, à yà buŋa ndə bisumaa nè, à yà nəñ yìèn tə dən ndə bisumaa nè. Mánjá tə wa, à dāñ nè jigə bɛɛ, à dugv bisumaa yìèn təntə. ¹² Síún nè, ku yɪ ndə won nè, nè nè ywāñ zəŋə wa, ku ga tə yɪ gana gana. Dɪn don wá bà, nè nè wá na ku won tə nè yá tətə wa. Síún nè, à tə yèri tə mama. Dɪn don nè, à wá yəni tə mama, ndə Yɪ nè yèé nè nətə. ¹³ Síún nè, yìèn batwa nè ga tə nè wulə wuuu. Tə mù nè yɪ, sə là kəni ba waa Zwezi nè wuuu, sə ba ja yala də Yɪ, sə ba sóní duən. Yá tə batwa tə wa, sonu tə nè dwə tə mɛ.

14

Yìèn tə, tə nè wulə Yɪ-Sɪŋu tarpɪvn tə wa (1 Korentə tián 12.4-7, 27-31; Romə tián 14.19)

¹ Á dāñ mɛ, sə á dɔ yáá, á sóní duən. Ku kwa nè, á pìà Yɪ-*Sɪŋu tarpɪnan tə. Tə mù tarpɪnan təntə wa, á pìà tarpɪvn tə, ku nè yɪ ka swìn Yɪ nii sùràn tə, á doni tə duən tə. ² Liù tə, v nè swìn suyirə duən, ku tà ləzoni con nè, v swìn, ku ya Yɪ con nè, v swìn. Ku twá də Yɪ-Sɪŋu tə, v ma swìn cígá, tə nè sègə. Ku mù nè pɪn, liù mama ba tə sùràn tə dən nəñ. ³ Yá ku nè lwāñ ku yɪ liù nè swìn Yɪ nii sùràn, ku mù yɪ ləzoni tə con nè v swìn. V sùràn tə daŋa ba jìàn Yɪ cwəŋə tə wa, v kwè ba, v zùri ba bicanɪ Yɪ nyiən tə wa. ⁴ Liù tə, v nè swìn suyirə tə duən tə, ku ya v tətə jìàn nè v daŋa. Liù tə, v nè swìn Yɪ nii sùràn, ku ya Kərisə là púlí tə jìàn nè, v daŋa. ⁵ À swə, sə á mama swìn suyirə tə duən tə. À dāñ nè kúə swə á doni, sə á mama swìn Yɪ nii sùràn tə. Liù tə, v nè swìn Yɪ nii sùràn tə, nè dwə liù tə, v nè swìn suyirə tə duən tə, də liù tə, v nè swìn suyirə tə duən tə, nè ba tə dən gwɪn, v bɪri Kərisə là púlí tə, sə v ma dān ba jìàn.

⁶ À nubɪa-ba, à nywarɪ nè wá ya bèèè tətə, də à nè twi á con, à wulə à swìn suyirə duən, á nè ba tə dən nəñ? À wá ja nywarɪ à pa aba, də à nè swìn yoo, Yɪ nè bɪri nè, à bɪri aba, nè à yèé yoo, Yɪ nè pɪn nè ku yənu, nè à yèé Yɪ nii sugv, nè à yèé kàrà. ⁷ Nə wá tɪ gwaran wiən, sə nè ma man. Ku mù nè yɪ nabwanv nè à yèé kunkolu. Də tə kwərə tə nè ba lwāñ duən wə, nətə nè ba wá twá, ba ma lwarɪ ku tə nè swìn. ⁸ Də ba nè kúə wúri kúə nabwana gurə gurə, nətə nè kwatara wá fwa, ba ma lwarɪ də, ku yɪ kúə, sə ba kə ba sírí? ⁹ Mə ku yɪ nətə á də con. Də sugv tə, á nè swìn suyirə duən tə wa, ku dən nè ba nəñ, nətə nè ba wá lwarɪ ku tə, á nè swìn. Ku nè yɪn nətə, á wá swìn woru wa. ¹⁰ Suyirə duən dáá tɪa yuu wa. Yá suyiri mama təlɔ tə wa, ba nè ba ku dən nəñ. ¹¹ Yá à dāñ

nə ba sɔɡv dən nən, ba nə ma swìn à con, liù tɛ, v nə swìn kv, wá ya ndə vee nə à con, à də ga wá ya ndə vee nə v də con. ¹² Mə kv yɪ nətv á də con. Kv mù nə pɪn, á kənə kajaŋa mama á ma pià Yɪ-Sɪŋu tarpɪnan tɛ. Á kənə diàn, sə á wàní á na tɛ tɛ, tɛ nə daŋa Kərisə lià púlí tɛ jiàn, sə tɛ ya zənzən.

¹³ Kv mù yɪɪ nə, liù tɛ, v nə swìn svyirə duən, tɛ dən nə ba nən, sə kv tíú lòrì Yɪ, sə v wàní v gwɪn tɛ dən. ¹⁴ Á nə jònì Yɪ də svyirə tɛntə, à jərə wulə yɪjɪn tɛ wa, yá à pubɔŋa tɛ ga yɪ kv cɪcɪ. ¹⁵ Á dān wá fwa bɛɛɛ? Á wá jɪn Yɪ də à jərə, yá à tɛ ga jɪn Yɪ də à pubɔŋa tɛ də. Á wá nun də à jərə, yá à tɛ ga nun də à pubɔŋa tɛ də. ¹⁶ Də n nə kəni Yɪ lɛɛɛ də n jərə cɪcɪ, nətə nə liù tɛ, v nə yèrì tɛ yìèn tɛntə v nə jəé á mù Kərisə lià púlí tɛ wa, wá twá, v ma swìn, v wú: «Amɪna», n nə kəni Yɪ lɛɛɛ tɛ yɪɪ? V bá wàní v lwarɪ kv tɛ, n nə swìn tɛ. ¹⁷ Də n yɪjɪn tɛ yá nə zìən zənzən, də kv wá liù tɛntə jiàn dān. ¹⁸ Á mù Polə, à kəni Yɪ lɛɛɛ də, à nə swìn svyirə tɛ duən tɛ, à doni á mama. ¹⁹ Á mù dān nə swə, sə à swìn sùràn ndə bonu nə də à pubɔŋa, tɛ dən nə nən Kərisə lià púlí tɛ yáá con, sə tɛ kārì ba. Kv mù nə dwə sùràn mùrù mùrù, à nə wá swìn də svyirə tɛ duən tɛ, yá tɛ dən ga ba nən.

²⁰ Á nubɪa-ba, á yanɪ nəkwɪna nətv tɛ á pubɔŋa tɛ nə bɔŋa wa. Á dānà ká ya ndə bisíná nə á pubɔŋa wa. Kv nə yɪ lwanɪ yoo wa, á yanɪ ndə bisíná nə. ²¹ Á nəŋə kv púpúnì Yɪ sagɪ tɛ wa, kv wú:

«Á mù *Yuu-Tiu nə swìn kv. Kv wá twá lià duən sùràn nə, à ma swìn lià tɛntə con. Á wá twá də vee, à ma swìn ba con. Də kv nətv mama, ba tɛ bá sɛɛ, ba cɔɡv à sɔɡv».

²² Svyrə tɛ duən tɛ ya lià tɛ, ba nə tà Kərisə lià nə, tɛ pià tɛ bɪɪ yoo. Tɛ ba pià tɛ bɪɪ yoo Kərisə lià tɛ nə. Yɪ nii sùràn tɛ də kúd ba pià tɛ bɪɪ yoo lià tɛ, ba nə tà Kərisə lià tɛ. Kv ya Kərisə lià tɛ nə, tɛ pià tɛ bɪɪ yoo. ²³ Də Kərisə lià púlí tɛ mama nə kun duən nə, ba swìn svyirə duən tɛ, liù tɛ, v nə yèrì tɛ yìèn tɛntə, nə à yèé liù don, v nə tà Kərisə liù nə twí, v yí lá, v wá swìn də, á yɪ nɪnyanan. ²⁴ Kv nə yɪ á mama swìn Yɪ nii sùràn, liù tɛ, v nə tà Kərisə liù nə twí, v yí lá, nə à yèé liù don, v nə yèrì tɛ yìèn tɛntə, nə twí, v yí lá, á mama sùràn tɛ wá bɪɪ kv tɛ, kv nə wulə v waa con. Yá ba mama wá pa v lwarɪ cɪgá tɛ v tətə yuu wa. ²⁵ V waa tɛ pubɔŋɪ tɛ, tɛ nə səgə tɛ, nan poni nə. Yá v dān wá tv v yáá yuu, v pa dun Yɪ nə, v swìn də, Yɪ cɪgá wulə á tətəŋi wa.

*Nətv tɛ kv nə mɛ, sə kv ya Kərisə lià púlí wa
(1 Piyerə 4.10-11)*

²⁶ Á nubɪa-ba, bɛɛɛ nə nə dān mɛ, sə nə fwa? Māŋá tɛ wa, á nə jèn duən yáá nə, sə á jɪn Yɪ, sə á fwa nətən: Á liù nə jə nɪŋə, v don nə jə kārà, v don də nə jə yoo, Yɪ nə bɪɪ wá, v don də nə pià, v swìn svyirə tɛ duən tɛ, v don də nə pià, v gwɪn svyirə tɛ duən tɛ dən, sə á fwa tɛ mama, sə tɛ wàní tɛ dān Kərisə lià púlí tɛ jiàn. ²⁷ Kv nə yɪ svyirə tɛ duən tɛ nə á pià á swìn, kv mɛ, də lià bələ, nə à yèé lià batwa, kv dān ká doni nətv. Ba mɛ, sə ba swìn ba jɪn duən nə. Sə liù don də gwɪn tɛ dən. ²⁸ Də liù nə təlɛ, sə v gwɪn tɛ dən, sə liù tɛ, v nə swìn svyirə duən tɛ, pú v nii Kərisə lià púlí tɛ wa. Sə liù mama də swìn v tiàn con də Yɪ con. V dān

ká swìn sɔgv ɔ pa kv nan ɔ nii wa. ²⁹ Kv nə yɪ Yɪ nii *sɔ̀sɔ̀nà tɛ, sɛ ba lià bɛlə, nə à yèé batwa nə swìn. Yá ba duən tɛ ga cɔgv, ba jón, kv nə ya Yɪ nii sɔgv nə ba swìn.

³⁰ Liù don nə kúð nɪ yoo, Yɪ nə bɪrɪ wá, sɛ tɛntɛn liù tɛ pú ɔ nii. ³¹ Á mama wáá Yɪ nii sùràn tɛ, á swìn, sɛ tɛ kàrì lià tɛ mama, tɛ ga kwè ba. ³² Yɪ nii sɔ̀sɔ̀nà tarpɔvɔn tɛ mɛ, sɛ kv sèe ba nii won mama wa. ³³ Yɪ pià, sɛ nə jɛ bɪcàn sié dɛ duən. Ʋ ba pià, sɛ nə ya gurɛ gurɛ lià dɛ duən.

Kərisə lià púlí tɛ wa kana tɛ yoo

³⁴ Májá tɛ wa, á mù *Kərisə lià, tɛ nə kun duən nə, kana tɛ mɛ, sɛ ba pú ba níé, ndɛ kv nə tɔɲa nɛtv Kərisə lià púlé tɛ mama wa. Cwɛɲɛ tɛlə kv pa ba, sɛ ba swìn, ndɛ kv nə swìn Yɪ sagɪ tɛ wa, dɛ ba mɛ, sɛ ba sèe nii nɛtv. ³⁵ Dɛ ba nə jɛ yoo, sɛ ba bwe, sɛ ba bwe ba bana tɛ sán nə. Kv wà mɛ, sɛ kan swìn Kərisə lià púlí jérɛ wa. ³⁶ Á buɲa dɛ, Yɪ sɔgv tɛ yɪ kv nan á mù con naaa? Nə à yèé kv yɪ á buɲa dɛ, Yɪ sɔgv tɛ yɪ á mù cɪcɪ con nə kv twi naaa?

³⁷ Liù tɛ, ɔ nə buɲa dɛ, ɔ yɪ Yɪ nii *sɔ̀sɔ̀nò, ɔ nə buɲa dɛ, Yɪ-*Siɲu tɛ wulɛ dɛ wá, sɛ kv tíú lwarɪ dɛ, tɛ tɛ, à nə púpúní à pɪn aba, kv ya *Yuu-Tiu nə pɪn nii yoo tɛntɛ yuu wa. ³⁸ Dɛ liù nə ba kv tɛ, à nə púpúní tɛ sèe, Yuu-Tiu Yɪ dɛ bá sèe kv tíú. ³⁹ Á nubɪa-ba, kv nɛtv tɛ wa nə, á dán mɛ, sɛ á dí yáá á pià ka swìn Yɪ nii sùràn tɛ. Yá á nə dàn ká cɪ, sɛ ba swìn suyirɛ tɛ duən tɛ. ⁴⁰ Kv mɛ, sɛ won mama fwa, ndɛ kv nə mɛ nɛtv, kv tɪ kv cwɛɲɛ.

15

Zwezi-Kərisə nə bwin ɔ nan tian wa yoo

(Matíə 28; Marəkə 16; Zwan 20; 21; Tɔtvnan 1.3)

¹ Á nubɪa-ba, à pià, sɛ à pií à líí aba suywánú tɛntɛ, à nə dé yáá à swìn á con. Kv suywánú tɛntɛ á nə sèe kv, á ga zɪɪ diàn kv yoo wa. ² Kv mù nə pɪn, Yɪ twá suywánú tɛntɛ nə, ɔ jon aba á cɔna wa. Á cígá twá kv nii nə, ndɛ à nə swìn kv á con nɛtv. Kv nə tà nɛtv, kv ya tutu dɛ, á nə ken á waa Yɪ nə.

³ Á dí yáá à swìn *Yuu-Tiu Zwezi sùràn tɛ, à nə nì, à bɪrɪ aba. Zwezi-*Kərisə yɪ ɔ tɪga nə mù cɔna yɪrɪ, ndɛ kv nə púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa nɛtv. ⁴ Ba gùrì wá, yá Yɪ pií ɔ bwin wá diàn batwa diən nə, ndɛ kv nə púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa nɛtv. ⁵ Ʋ nan ɔ bɪrɪ ɔ tiàn Sefasə* nə. Kv kwa nə, ɔ nan ɔ bɪrɪ ɔ tiàn ɔ *tɔtvna fugɛ bɛlə tɛ nə. ⁶ Kv kwa nə, ɔ nan ɔ bɪrɪ ɔ tiàn lià duən nə, ba nə yɪ nubɪa Kərisə yɪrɪ. Ba lià tɛntɛ dɔwə lià biənu (500), ba nə twá duən, ba na wá naa nɛtv. Ba mù lià tɛntɛ zɔvɪ tɛ wulɛ lɔv wa. Ba duən dɛ tɪga. ⁷ Kv kwa nə, ɔ nan ɔ bɪrɪ ɔ tiàn Zwakə nə, ɔ nan lá ɔ bɪrɪ ɔ tiàn ɔ tɔtvna tɛ mama nə. ⁸ Ba mù tɛ mama kwa nə, ɔ nan à dɛ Polə nə. Á mù dán yɪ ndɛ biú nə, ba nə cɛn†. ⁹ Á ken càn Kərisə lià púlí tɛ nə. Kv mù nə pɪn, à yɪ Zwezi-Kərisə tɔtvna tɛ mɛ kwa liù. Kv cígá mama wa, à wà mɛ, sɛ ba bon nə tɔtvnɔv. ¹⁰ Dɛ nɛtv tɛ mama, à nə cùgə Yɪ nə, ɔ tɛ fwa pubwanɔv à yɪra. Kv mù nə pɪn, à ma yɪ kv tɛ, à nə yɪ zɛn. Yá

* 15:5 15.5 Sefasə yá jɛ yɪrɪ don, ba nə boɲə Piyerɛ. † 15:8 15.8 Sɔgv tɛntɛ yɪ Polə pià, sɛ ɔ ma bɪrɪ dɛ, ɔ nə jígə Kərisə liù tɛ, yɪ yoo tɛ, kv yá nə wà mɛ. (Ywán Tɔtvnan 9!)

pubwanu tø, Yú nø fwa à yúra, wà tutu yin mama. À tun à doni tuntuna tø duøn tø mama. Ku tà à mù nø tunja nøtu, ku cígá mama wa, ku ya Yú pubwanu tø, ku nø wulø dø nø, nø twá dø nø ku tunja. ¹¹ Ku dán nø yí à mù, nø à yèó ku nø yí tuntuna tø duøn tø, á nøjə Yú sugu tø, nø nø swìn nø burí. Mø ku mù nø nø á twá, á ma kəni á waa Zwezi nø.

*Nø ka pií ka bwin ka nan tian wa yoo
(Likø 20.27-38; 1 Piyerø 1.3-5)*

¹² Dø ba nø swìn Yú sùràn ba burí dø, Zwezi-*Kørisø bwin v nan tian wa, bæëë nø pin, á wa lià duøn ma swìn, dø ka pií ka bwin ka nan tian wa tøló? ¹³ Dø ka bwin ka nan tian wa nø tøló, Zwezi-Kørisø dø wà bwin v nan tian wa! ¹⁴ Yá Zwezi-Kørisø nø wà bwin v nan tian wa, nø kàrà tø ya tutu, yá á nø ken á waa Yú nø tø, dø ya tutu. ¹⁵ Dø ka bwin ka nan tian wa yà nø tøló, yá nø ga swìn nø burí dø, Yú bwin Zwezi-Kørisø v li tian wa, yá Yú ga wà wà bwin, ku nøtu tø burí dø, nø ya kunkuna Yú yáá con. ¹⁶ Dø tuga nø ba bwin ba nanja tian wa, Zwezi-Kørisø dø wà bwin v nan tian wa! ¹⁷ Yá Zwezi-Kørisø nø wà bwin v nan tian, á waa tø, á nø kení wá nø ya tutu. Yá Yú tø wà á cuna tø kwen, v li á mù dø wá pwøø wa. ¹⁸ Ba tø dø, ba nø ken waa Zwezi-Kørisø nø, ba ga ti tø dø jén míámíán. ¹⁹ Ku nø yí nø luv mu ku tø cíci wa, nø nø jø yala dø Zwezi, nø ya yinøgø nyuna, nø doni lià tø mama.

²⁰ Ku tà nøtu, Zwezi-Kørisø cígá bwin v nan tian wa. V mù nø yí tuga tø tørtøn liù, v nø burí dø, ba wá bwin ba nan tian wa. ²¹ Ndø tian nø twá, dø liù nødu tø ma bà luv wa, mø nøtu, ka bwin ka nan tian wa dø twá dø liù don, ku ma bà luv wa. ²² Lià tø mama ya Adamø nián. Ku mù nø pin, ba mama ti ndø v nø. Yá lià tø mama, ba dø Zwezi-Kørisø nø vwø duøn nø, ba dø wá pií ba bwin ba nan tian wa, ndø v nø. ²³ Ba mù lià tørtø wá pí duøn kwa, ba bwin ba nan tian wa. Zwezi-Kørisø mù yí tørtøn liù, v nø bwin v nan tian wa. Dün tø, v nø wá pií v bà, lià tø mama, ba nø yí v mù lià tø dø, dán wá bwin ba nan tian wa. ²⁴ Ku kwa nø, luv dán wá zigí lá ku zàn. Zwezi-Kørisø dán wá cügü wiøn tø nø jø diàn yiri mama míámíán. V wá cügü wiøn tø mama, tø nø dè pàri, dø diàn tián tø mama, ba nø ziga v nø míámíán. Yá v dán wá pií, v pa pàri tø v nyuna Yú nø. ²⁵ Zwezi-Kørisø nø pií v bà, ku me, sø v dè pàri tø wuuu. Ku jø vøø májá tø wa, v nø wá kə v duña tø mama v jün wa. ²⁶ Tian nø ya talukwa duñu tø, v nø wá cügü.

²⁷ Ku púpúní Yú sagí tø wa, ku wó: «Yú ken wiøn tø mama v jün wa». Ku yoo tørtø yí nøpon, ku ba pià ku swìn dø, Yú tøtwá v wulø v biú tø jün wa. Ku yí, v mù Yú nø ken wiøn tø duøn tø mama v biú tø jün wa. ²⁸ Májá tø wa, wiøn tø mama nø wá ya Zwezi-Kørisø jìàn wa, v dø tøtwé dán wá kə v tiàn v nyuna Yú jìàn wa. Mø ku wá yà nøtu, Yú dán ma dè pàri wiøn tø mama yuu wa míámíán.

²⁹ Á yèó dø, lià wulø, ba nø yáá pa, ba lə ba níá wa, ku twá dø Yú yiri tø, tuga yuu yiri. Dø tuga cígá nø bá bwin ba nanja tian wa, bæëë won nø ku tián tørtø fwa ku nøtu, sø ba na ku wa? ³⁰ Dø ka pií ka bwin ka nan tian wa nø tøló, bæëë nø pin, nø mù ma kəni nø tiàn cwøñə wa, ku nø pià ku gø nøba, májá mama. ³¹ Á nubia-ba, dün mama à mu yáá pià ku nan. Á ja pupwøn dø aba. Ku mù nø pin, à swìn ku yoo tørtø á con, nø

mù dè nɛ Yuu-Tiu *nimaru tɛ yiri. ³² À mù jan dè ganaŋa[‡] Efezə wa yəbə. Də à pubɔŋa tɛ nɛ ya tia ka tɛ yuu wiən tɛ ciɔi yiri, bɛɛɛ won nɛ à wá na ku jaŋa tɛntɛ wa? Də tɪga yà nɛ bá bwin ba nan, zwansisara ka tɛ yà wá ya cigá. Zwansisara tɛntɛ swìn, ku wú:

«Jwian nɛ, nɛ wá ti, ku mù yiri, nɛ díé dɛ nɛ nywìn, nɛ dàn ká fwa won mama».

³³ Zwansisara don dɛ swìn, ku wú: «Á dànà ká gɪgarɪ á tiàn. Twadon kɔkwɔn yua nɛ cùgà twadon nɛzɛŋu yua». ³⁴ Á piè á kɛ á pubɔŋa tɛ cigá tɛ wa, ndɛ ku nɛ mɛ nɛtv, sɛ á dán yá cɔna tɛ fàŋɔ nɛ. Ku yi á cavɪyoo nɛ à swìn nɛtv: Á wa lià duən yèri Yɪ.

*Yira tɛ tɪga nɛ wá bwin ba nan dɛ ku
(Filipɛ tián 3.20-21; 1 Zwan 3.2-3)*

³⁵ À yəé dɛ, lià duən wá bwe, sɛ ba jɛn, nɛtɛ nɛ tɪga wá bwin ba nan tɪan wa? Ba yira tɛ wá yà nɛtɛ? ³⁶ Liù tɛ, n nɛ bwe ku bwɛ tɛntɛ, n yi lɛyɛru! N nɛ dùè wobiu, n kɛ tia, wobiu tɛntɛ wàri vɔv ku bwin, dɛ ku nɛ wá ti ku pv. ³⁷ Ku tɛ n nɛ dùè, n kɛ tia, tɛ ya wobiu ciɔi. Diun don, ku yi mɔbia, nɛ à yəé won yiri don, ku tà mɔnɪ sɪsɪv tɛ, dɛ ku vɔran tɛ, ku nɛ pɛn, ku di yɪ nɛ tɛ. ³⁸ Yɪ nɛ yáá pa sɪsɪv dɛ ku vɔran wobiu tɛntɛ nɛ, ndɛ v nɛ pià nɛtv. Yɪ nɛ pɪn wobiu dɛ mama ku vɔv yiri.

³⁹ Wiən tɛ, tɛ mɪ nɛ siŋɛ, dɛ yira tɛ tà nɛdv. Lɛzoni yira dɛ yiri yi ku ciɔi. Váná dɛ yira yiri yi ku ciɔi. Zɛŋɛ dɛ yira yiri yi ku ciɔi. Fɛlɛ dɛ yira yiri yi ku ciɔi. ⁴⁰ Lanworu tɛ wa wiən wulɛ lá, tɛ nɛ jɛ yira. Tia tɛ dɛ yuu wa wiən wulɛ lá, tɛ nɛ jɛ yira. Lanworu tɛ wa wiən tɛ zɛni, dɛ tia yuu wiən tɛ zɛni tà nɛdv. ⁴¹ Yɪcav tɛ zɛni dɛ yi ku ciɔi. Cànà tɛ dɛ zɛni yi ku ciɔi. Kacɪlɛ tɛ dɛ zɛni kúv yi ku ciɔi. Kacɪlɛ tɛ mù tɛtɛ zɛni tà nɛdv.

⁴² Mɛ ku wá ya nɛtv mánjá tɛ wa, tɪga nɛ wá bwin ba nan tɪan wa. Mánjá tɛ, ba nɛ gùri yira tia, ku yira tɛntɛ yi wotɪv, ku wá pv. Yá mánjá tɛ wa, Yɪ nɛ wá pií v bwin ku, v li tɪan wa, ku yira tɛntɛ kúv wàri ku ti ku pv.

⁴³ Mánjá tɛ wa, ba nɛ gùri ku tia, ku ba dun jɛ, ku ga ba diàn dɛ jɛ. Yá mánjá tɛ wa, Yɪ nɛ wá pií v bwin ku, v li tɪan wa, ku wá ja dun, ku ga jɛ diàn dɛ. ⁴⁴ Mánjá tɛ wa, ba nɛ gùri yira tɛ tia, ku yi tia yuu yira. Yá mánjá tɛ wa, Yɪ nɛ wá bwin ku, v li tɪan wa, ku dán wá ya Yɪ *sán yira. Dɛ tia yuu yira nɛ wulɛ, Yɪ sán yira dɛ wulɛ.

⁴⁵ Ku mù yoo tɛ púpúnɪ Yɪ sagɪ tɛ wa, ku wú: «Tɛntɛn bɛɛ tɛ, ku nɛ yi Adamɛ jigɛ lɛzwɛniŋu». Talɪkwa[§] Adamɛ tɛ, v mù jigɛ siŋu, ku nɛ pɪn mɪ, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con, lià nɛ.

⁴⁶ Ku tà Yɪ sán yira tɛ, ba yà dɛ yáá ba na, ku yi tia yuu yira tɛ. Ku mù kwa nɛ, ba wá na Yɪ sán yira tɛ. ⁴⁷ Tɛntɛn liù tɛ yi tiran nɛ, Yɪ ma fwa wá, ku pa v yi tia yuu liù. Bɛlɛ nii liù tɛ mù yi Yɪ sán liù. ⁴⁸ Ba tɛ, ba nɛ wulɛ tia yuu, nyɪn dɛ bɛɛ tɛ, Yɪ nɛ fwa dɛ tiran tɛ. Ba tɛ dɛ, ba nɛ wulɛ Yɪ con, dɛ nyɪn dɛ bɛɛ tɛ, v nɛ nan Yɪ sán tɛ. ⁴⁹ Ndɛ nɛtv tɛ, nɛ nɛ nyɪn dɛ tia yuu bɛɛ tɛ, mɛ nɛtv nɛ wá nyɪn dɛ Yɪ sán bɛɛ tɛ.

(1 Tesalonikɛ tián 4.13-18)

⁵⁰ À nubɪa-ba, á nɛŋɛ ku tɛ, à nɛ pià, sɛ à swìn. Yira tɛ, tɛ nɛ yi nàŋɔ dɛ jana nɛ fwa, wàri ku twá ku yanɪ Yɪ pàri tɛ wa. Yá tia yuu yira tɛ,

[‡] 15:32 15.32 Ganaŋa tɛntɛ Polɛ nɛ jan dɛ tɛ, wáá ganaŋa cigá cigá ku yanɪ, ku ma kúv wáá lɛzoni, ba nɛ yi ndɛ ganaŋa nɛ ku yanɪ. [§] 15:45 15.45 Talɪkwa Adamɛ tɛ nɛ yi Zwezi-*Kɛrisɛ.

ku nè wá pu, wàrì Yü sàñ yira tē, ku nè ba pwi, wiēn tē ku janu. ⁵¹ Ku yi yosøgu nè, à buri aba. Nè mama, nè bá ti. Nè mama yira tē wá lwañ. ⁵² Máná don wa, ba nè wá wúru nabwana talikwa diun tē nè. Nè mama dāñ wá lwañ naa nēdu, ndē yii pwiu dē ku súrú nè. Nabwana tē wá wúri, Yü ga bwin tiga tē, ba nan dē yira, tē nè ba pwi. Yá nè dē yira, tē ga lwañ ku jì ndē ba nè. ⁵³ Nè yira tē, ku nè ti ku pwi tē dāñ mē, sē ku lwañ ku jì yira tē, ku nè ba ti ku pwi.

⁵⁴ Máná tē wa, yira tē, ku nè ti ku pwi, tē nè wá lwañ, ku ba ti ku ba pwi tē, ku máná tē wa, ku tē nè púpúní Yü sagi tē wa, tē nii dāñ wá sú. Ku swin, ku wú:

«Tian kúò tēlò, Yü dí diàn tian yuu wa. ⁵⁵ Tian, sē n diàn tē wa yèn? Tian, sē n siliu tē, n nè ma zwe là tē, n gwi tē wa yèn?» ⁵⁶ Tian yi tē twá dē cuna, tē ma jē diàn nè yuu wa. Cuna dē twá dē Yü *nii tē, v nè pin *Moyizē nè, tē ma jē diàn nè yuu wa. ⁵⁷ Ku mù yiri nè, nè kēni Yü lēèèè, v nè pin, sē nè dé diàn cuna dē tian mē yuu wa. Ku nētū twá, dē nè Yüu-Tiu Zwezi-Kerisē diàn tē.

⁵⁸ À nubisoni-ba, ku mù tētē yiri nè, á ziga diàn. Á dānà ká pa won mama gwàrì á vānà. Á kēnē diàn á tun Yüu-Tiu tutuñi tē, á súrú wuuu. Á lwaru dē, á dē tutunan tē, á nè tuña á pin Yüu-Tiu nè, tē bá ya tutu, v kwa.

16

Səbiu tē ba nè lé, sē ku san là tē nè, Kerisē nè ti, yoo
(2 Korentø tián 8; 9; Romø tián 15.25-27)

¹ À mù Polø pià, sē à swin yoo səbiu tē yuu wa, á nè lé, sē ku san là tē nè, ba nè yi *Kerisē nè ti, ba nè wulø *Zwerizalemø nè. Ku səbiu tētē yoo wa, á dē mē, sē á fwa ndē nētū tē nè, à nè swin Galasi nagwanaa tē wa, Kerisē là tē con, sē ba dē fwa. ² Laadi diun mama, səbiu tē, á liu mama nè jē, v mē, sē v li ku tē, v nè wáá v tún vān nè. Á tuñø ku səbiu tētē vān nè, sē máná tē wa, à nè wá bà á con, á kúò dānà ká lé səbiu. ³ Máná tē wa, à nè wá yí á con, à wá púpúní saga à pa là tē nè, á tētē nè wá kúri, à ma tun ba dē səbiu tē Zwerizalemø nè. ⁴ Dē ku nè mē, sē à tētē va, ba mù dē à mù wá twá duēn nè vii.

Wiēn tē, Polø nè pià, sē v fwa

⁵ À pià, sē à twá Masedwanø nagwanaa tē wa à lé. Ku kwa nè, à wá bà à na aba. ⁶ Diun don, à wá ya á con dian bēlō. Diun don waran* tē máná tē mama wa, à wá ya á con. À nè kúò wá nan á con, sē à vii á wá san nè dē ku tē, ku nè wá pa à lé à va, à nè vèli lá. ⁷ À ba pià, sē à bà à zigi yu nè à mà à lé. À pià dē, ku nè ya *Yüu-Tiu fira, sē nè ya duēn nè ku dání. ⁸⁻⁹ Yü súrú cwəñə nəzəñu v pa nè, sē à ma tun v tutuñi tē yəbə. Yá duña tē dē dáá zənzən pun. Á dāñ tē wá ya yəbə Efezə wa, ku jē vələ *Pantəkotə cànà tē.

¹⁰ Timote dē tuña Yüu-Tiu tutuñi tē, ndē à dē nè tuña ku nētū. Dē v nè twi á con, sē á ja wá zēni á pa v ni v nywání. ¹¹ Sē á liu mama dān ká

* **16:6** 16.6 Waran tētē máná wa, liu wàrì tu v vèli. Waran tētē yáà bà bununu cànà tē wa, ku ja vələ yarıkafə cànà tē wa.

mun wá. Á dǎn sǎja wá dɛ v cwɛŋɛ tɛ vɛli tɛ, sɛ v wǎnì v vîi dɛ yazurɛ. Sɛ v bà v yí nɛ dɛ zɛni. À mù Polɛ dɛ *Kɛrisɛ lià tɛ duɛn tɛ dǎnì wá yɛbɛ.

¹² Apɔlɔsɛ mù, v nɛ yí nɛ nubiu Kɛrisɛ yɪrɪ, yoo wa, à lòrì wá nɛɛ kapɔpɔ, sɛ v mù dɛ Kɛrisɛ lià tɛ duɛn tɛ bà ba na aba. Yá v yà tɛ ba pià, sɛ v bà á con síún. Mǎjǎ tɛ wa, v nɛ nɪ buu, v wá bà.

Polɛ svǵv tɛ, v nɛ ma gúrí v sagí tɛ

(1 Tesalonikɛ tián 5.5-13)

¹³ Á dǎnà ká dwɛɛ. Á zɪga dǎn á kɛn á waa Zwezi nɛ wuuu. Á pɪan á jǎn dǎn. Á yana dǎn tián *Yuu-Tiu tɔtɔŋɪ tɛ wa. ¹⁴ Sɛ won tɛ mama, á nɛ fwa á pwɛrɛ wa, sɛ kɔ twá dɛ sonu kɔ ma tɔn.

¹⁵ Á nubɪa-ba, á mama yɛ́ Sɛtefanasɛ dɛ v diè lià mama. Á yɛ́ dɛ, ba mù nɛ yí tɛntɛn lià, ba nɛ kɛn ba waa Zwezi-*Kɛrisɛ nɛ wuuu, Akayi nagwanaa tɛ wa. Yá ba tì ba tián mama ba kɛ Yuu-Tiu tɔtɔŋɪ tɛ wa, sɛ ba ma san lià tɛ nɛ, ba nɛ yí Kɛrisɛ nɛ tɪ. ¹⁶ Á nubɪa-ba, à lòrì aba, sɛ á zilí v mù liù tɛntɛ. Á zilé ba tɛ dɛ mama, ba mù dɛ wá nɛ tɔŋa dɛ duɛn zɛnzɛn.

¹⁷ Á fwa pupwɛn zɛnzɛn dɛ Sɛtefanasɛ dɛ Fɔrɛtinatisɛ dɛ Akayikisɛ nɛ twi à con. Ba nɛ twi à con, kɔ yí ndɛ á mù nɛ twi à con. ¹⁸ Ba dǎn à jǎn, ndɛ ba nɛ dǎn á dɛ jǎn. Kɔ mù lɛzwɛnyiri tɛntɛ á zilé ba zɛni.

¹⁹ Kɛrisɛ lià púlí tɛ Azi nagwanaa wa yɛbɛ, jùná aba. Akilasɛ dɛ v kan Pɛrisilɛ dɛ Kɛrisɛ lià púlí tɛ, ba mù dɛ ba, nɛ yáá jùní Yɪ ba diè tɛ, jùná aba zɛni dɛ Yuu-Tiu yɪrɪ tɛ. ²⁰ Lià tɛ mama, ba nɛ wulɛ yɛbɛ, ba nɛ yí á nubɪa Kɛrisɛ yɪrɪ tɛ, dɛ jùná aba. Á jùná duɛn dɛ zilé zɛnzɛn dɛ sonu, ndɛ Kɛrisɛ lià nɛ mɛ, sɛ ba fwa nɛv.

²¹ Kɔ tɛ yí à tɛtɛ nɛ púpúní dɛ à jǎn, à wú: «À mù Polɛ dɛ jùná aba».

²² Liù tɛ, v nɛ ba Yuu-Tiu swɛ, sɛ Yɪ cògò kɔ tiú. Maranata! Kɔ mù nɛ yɪ: Sɛ nɛ Yuu-Tiu bà! ²³ Nɛ Yuu-Tiu Zwezi nɛ wá fwa pubwanɔ á yɪra.

²⁴ Á swɛ á mama, nɛ mama míámíán vwɛ Zwezi-Kɛrisɛ yɪra.

Bələ nii sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Korəntə Kərisə lià tə nə Korəntə tián bələ nii sagı tə yuu wa svgu

Liù tə, v nə púpúnı sagı kv tə
Ku yi *təntəv Polə nə púpúnı kv.

Lià tə nə, Polə nə púpúnı
Ba boŋə sagı kv tə <bələ nii sagı> tə, Polə púpúnı v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə Korəntə nə.

Sagı tə wa svgu

Polə púpúnı ba, pwiə yà nə tə wulə *Kərisə lià tə tətəŋi wa, yiri. Ba wa liù don tɔwɔn Polə zənzən. Yá kv tə nə dwə, ba wa lià duən kúv ba cígá kàrà tə, Polə nə bırı tə nii nə, twá.

Polə caga v tiàn yiri, v ga pià, sə v pa ba lwarı, v tətəŋi tə nə yi nətv, v nə yi Zwezi-Kərisə *təntəv tə yiri. U bırı də, Zwezi-Kərisə təntəv me, sə v vwa v tiàn miámíán Zwezi nə, v ma tən.

Polə jònı Kərisə lià tə Korəntə nə
(Kolosə tián 1.1-8; Galasi tián 1.1-5)

¹ Yu twá də v fıra tə, v ma kúrí à mù Polə, sə á ya Zwezi-*Kərisə *təntəv. À mù də Timote, v nə yi don tə, v nə yi á nubiu Kərisə yiri, nə púpúnı sagı kv tə, nə pın á mù Kərisə lià púli tə nə, kv nə wulə Korəntə nə. Nə pià, sə sagı kv tə yí lià tə də mama, ba nə yi Kərisə nə ti, ba ga wulə Akayi nagwanaa tə wa. ² Nə nyına Yu də *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv á yıra, yá ba ga pa aba bican sié.

Nə kəni Yu lèèè, v nə zùri nə bicanı nə càn wa yiri

³ Nə pian dun Yu nə, v nə yi nə *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə Yu, v ga yi v nyına də. U mù nyına təntə dəri lià yinəgə, v ga zùri lià bicanı də. ⁴ Máná mama, càn nə yí nəba, v mù nə yá zùri nə bicanı, sə kv pa nə də wàní nə zùri lià tə bicanı, ba nə wulə càn yiri mama wa, ndə Yu nə fwa nətv nə yıra. ⁵ Nətv tə Zwezi-Kərisə nə dí càn zənzən, yá nə də ga wulə càn zənzən wa, mə nətv nə, Yu wá twá Zwezi-Kərisə, v ma zùri nə bicanı zənzən. ⁶ Yá nə dān nə dé càn, kv yi, sə kv pa á bicanı zùri. Kv ga tə wá pa Yu pa á ya v cwəŋə tə wa. Də nə bicanı nə zùri, kv yi, sə kv pa á də bicanı wàní tə zùri, sə á ja pínú, də càn tə tə, nə nə wulə tə wa, yiri nə yí aba. ⁷ Nə dān ja yala də aba, nə ga yəə də, á də nə wulə càn tə wa, nə də nə wulə tə wa, Yu wá zùri á bicanı, ndə v nə zùri nə də bicanı nətv. *(2 Korəntə tián 4.8-18; 2 Timote 2.8-12; Filipə tián 1.27-30)*

⁸ Nə nubia-ba, nə pià, sə á lwarı, nə nə dí càn nətv Azi nagwanaa tə wa. Nə dí càn zənzən, tə càn tə nə dwə nə diàn. Yá tə dān pın, nə yá kúv ba yala jə də, nə mu wá ya luv wa. ⁹ Nə tətə bicanı wa, nə yá ken nə síri də, kv yi nə tian nə yí. Kv yoo təntə tən, sə kv pa, nə kúv dān ká ja nə tətə diàn, sə nə dān ja Yu tə, v nə bwin tıga tian wa, diàn. ¹⁰ Mə v mù nə van nəba v li, yá v ga tə wá van nəba v li tə mù tian təntə yiri wa. Cígá

mama, nê jê yala dê, v tê wá van nêba v h tê wa. ¹¹ Á dê têtê wá san, á lóri Yü, á pa nêba. Yá Yü dãn wá fwa v pubwanv tê nê yira, lià zenzên nê lóri wá ba pin nêba yiri. Mánjá tê, Yü nê wá le nêba, v ga san nêba, ku wá ya lià zenzên nê wá kê v lèèè ba pa nêba.

¹² Á nêjê yoo tê, ku nê pin nê wáá á yoo nê ti, nê ma bwí nê tiàn nê. Nê yêé nê pubuŋa wa dê, nê jun nê tiàn, nê wá durên yièn fwa. Nê yin cíga wa luv ku tê wa, ku tê nê dwe, á mù yáá con. Ku nêtv tê yi Yü nê pin ku tun. V mù yá nê keni nêba cwêjê wa, dê v pubwanv tê, ku tà nê têtê pubuŋa yá nê keni nêba cwêjê wa. ¹³ Ku tê, nê nê púpúní nê pa aba, ku wa ba yosêgu mama jê. Mê ku mù nê á kàrí sagí ku tê wa, yá á ga nêñ ku dên. Á buŋa dê, ku ja vèli ku yígúré wa, á wá lwarí ku dên míámíán. ¹⁴ Ku yi ndê á tê wá lwarí míámíán, dê diun tê, nê Yuu-Tiu Zwezi nê wá pií v bà, á wá ti nê yoo, á ma bu á tiàn nê, nê dê ga wá ti á yoo, nê ma bu nê tiàn nê.

Polê pií v lwaní v kúú bá va Korentø

¹⁵⁻¹⁶ Á mù jê á yala nêtv. Ku mù nê pin, á yá dí yáá à kê sírí, sê à bà à zigi á con, á va Masedwanê nagwanaa. Yá mánjá tê, à nê kúú pií á naja Masedwanê à biàn, à tê wá twá á con, sê á san nê, sê à le à va Zwide nagwanaa. Ku nêtv dãn wá pa, Yü kúú fwa v pubwanv tê á yira nê bëlê.

¹⁷ Yá à nê kúú pií à lwaní à pubuŋa tê, ku tà tutv, ku jê dên. Á yêé dê, à ba yoo tunjê dê à têtê fira. Á ba <awo> dê <on on> swìn, à gúli duên wa, yoo nêdv yuu wa. ¹⁸ Yü yi liú tê, v nê yi púé nêdv tíú. Yá v mù Yü têtê yêé dê, nê wá <awo> dê <on on> ma gúli duên wa yoo nêdv yuu wa. ¹⁹ Á yêé dê, ku yi Yü têtê biú Zwezi-*Kerisê yoo nê, à mù Polê, dê Silasê dê Timote swìn nê biri aba. Zwezi-Kerisê tà <awo> dê <on on> liú. V yi <awo> liú mánjá mama wuuu. ²⁰ Yü twá dê v mù, v ma swìn, v wú <awo> wiên tê mama yuu wa, v nê kàn nii. Yá nê dê ga tê twá dê v mù, nê ma wú <amuna>, sê ku pa dun Yü nê. ²¹ Ku tê nê sírí lá, Yü têtê nê pin nê mù dê á mù ziga diàn, nê ma twá Zwezi-Kerisê nê. Mê v mù Yü nê kúrí nêba, v kê vãn nê, sê nê tun nê pa wá. ²² Yü nê ken v *Siŋu tê nê bucani wa, ndê muminan nê, sê v ma biri dê, nê yi v mù nyiën. V Siŋu têtê nê yi wozêjê tê, v nê taní v tún têtên nyiën, ku ga biri dê, wiên duên tê wulê, v nê wá pa nêba.

(2 Korentø tíán 12.19-21; 13.1-2, 10; 1 Tesalonikê tíán 2.3-12)

²³ Yü mù yêé ku tê, à nê buŋa à waa con. Dê ku nê yi kunkun nê à kuni, sê à mu zwêe. Won tê, ku nê pin á wá pií à bà á con Korentø nê, ku yi à ba pià, sê à bà à tun lwaní á yira. ²⁴ Ku tà nê pià nê kálí aba, sê nê swìn á con, nêtv á nê me, sê á kê á waa Zwezi-Kerisê nê. Nê yêé dê, á keni á waa Zwezi-Kerisê nê wuuu, á ga ziga diàn. Yá ku dãn yi nê pià nê tun dê aba, sê ku pa, á wáni á ya pupwên wa.

2

¹ Á nêjê, à pubuŋa tê nê yi nêtv. Á pubuŋa wa à ba pià, sê à pií à bà á con, dê à túrí tê nê wá bwé ku kê aba pucuní wa. ² Dê à nê ken aba pucuní wa, á mù yá ga nê me, sê á poli à púé, wáá dãn nê kúú wá poli à púé? ³ Mê ku mù dãn nê pin, à ma dí yáá à púpúní sagí á nê, yá à ga kúú wá twi, sê à na aba. Dê à yá nê twi á con, á yá wá pa à púé cùgù. Yá á mù

yà nè me, sè á pa à pùé poli. Ku yi cígá, à jè á mama diàn ku yoo tē wa. Á ga yèé dē, à nè wulè pupwèn wa, á dē mama wulè pupwèn wa. ⁴ Á dí yáá à púpúní sagi tēntē á nè, sè á lwarí dē, á yoo yì nè zēnzēn, ku pa à pùé cùgù, à ga kwi yinia á yiri, májá tē wa, à nè púpúní sagi ku tē. Ku dàñ nè tà à púpúní á nè, sè à kè pucuní á nè. Ku yi à púpúní á nè, sè à pa á lwarí, à nè swè aba zēnzēn nētu.

Á tíé yoo tē, á dugu tia!

(2 Korentø tián 7.5-16; Likø 17.3)

⁵ Dē liù nè fwa pucuní yoo, ku tà à mù cici yira nè, v fwa ku. Ku yi á mù mama yira nè, v fwa ku. Ku nè swè ku tà á mama, á lià duèn mù pwií cùgù. Á ba pià, sè à man ku, à pa ku doni jùn. ⁶ Á wa lià zēnzēn ken càn zēnzēn ku bēe tēntē nè, v nè tun ku yoo tē. Yá ku dàñ me, sè á yá ku me nētu. ⁷ Yá síun nè, á dàñ me, sè á ti v yoo tē á dugu tia, sè á pií á zùri v bican. Ku nè tà nētu, pucuní wá zv wá zēnzēn, ku pa v jìàn gwàrì míámíán. ⁸ Ku mù nè pín, à dàñ kwè aba, sè á pií á biri wá dē, á swè wá. ⁹ Á nējē yoo tē don dē, à nè púpúní à sagi tē, à pa aba, ku yiri. Á púpúní ku, sè à ma dédén aba à jén, á zílí à nii yoo mama wa naaa. ¹⁰ Yá síun nè, liù tē, á nè ti v cuna á dugu tia, à dē ti ku à dugu tia. Á mù con, à ti bēe tēntē cuna tē, à dugu tia á mù yiri Zwezi-*Kerisè yáá con. ¹¹ Nē yèé ku tē, *Sitana nè pià, sè v fwa, zēni. Yá à ba pià, sè Sitana twá cuna tēntē nè, v dé diàn nè yuu wa.

Polø twá Tørowasø v le

¹² Á yà zàn à va Tørowasø, sè à swìn Zwezi-*Kerisè suywájú tē à biri lá. Májá tē, à nè yí lá, à ni dē, *Yuu-Tiu yá súri cwējē, v pa nè, sè à swìn v suywájú tē. ¹³ Yá à bican wa, à yà ba sié jē, à nè wá Titø ni, v nè yi à nubiu Kerisè yiri. Á dàñ ma lòri cwējē, Kerisè lià tē con Tørowasø nè, à ga le à va Masedwanè nagwanaa tē wa.

Zwezi-Kerisè dí diàn

(Romø tián 15.17-19; 1 Korentø tián 1.17-24; 2 Korentø tián 4.1-7)

¹⁴ Nē dàñ kēnø Yü lēēē, v nè biri nēba luv nè, ndø nè yi bàn diè lià, kwatara yuu tiú nè ta kùù, ba ja ba vanja. Yá v dàñ ga twá dē nè mù, v pín ba lwarí Zwezi-*Kerisè bwálí mama wa. Nē dàñ yi ndø lwán* nè, tē nè súé bwálí mama, sè ku pa lià tē lwarí Zwezi-Kerisè. ¹⁵ Nē mù dàñ yi ndø lwán nè, tē nè ywán Yü yáá con, tutuñi tē yiri, Zwezi-Kerisè nè pín, nè tunja. Nē swìn v yoo lià tē con, Yü nè wá jon ba ba cuna wa, dē lià tē con, ba nè wá ti ba jén míámíán Yü yáá con. ¹⁶ Ku nè yi lià tē, Yü nè wá jon ba ba cuna wa con nè, nè yi ndø lwán nè, tē nè ywán, tē nè biri dē, ba wá na mu, ku nè ba zwēē Yü con. Yá ku dàñ nè yi lià tē, ba nè wá ti ba jén míámíán Yü yáá con, nè yi ndø lwán nè, tē nè ba ywán, tē nè biri dē, ba wá ti Yü yáá con. Liù tēlé, v nè wáá tē yìèn tēntē v tunja. ¹⁷ Nē mù tà ndø lià zēnzēn nè, ba nè swìn Yü sugv tē, ba biri, ba ma pià nywari ndø baywèlø nè. Nē mù yi Zwezi-Kerisè tütònà. Ku mù nè pín, nè swìn Yü sugv tē, nè biri dē nè cígá mama v mù Yü yáá con.

* **2:14** 2.14 Dí yáá nè, *Romø-ba luv wa piú tē, v nè ta kùù v dé, v kwatara tē yáá pí v kwa, ba ja twá tu tē wa ba le, sè ku pa wá dun. Ba yáá lwá tural dē tural nuga tē lwán nè ywán.

3

*Polə yi v tuŋa Yı nımarv nədvn tə yırı
(1 Korentə tián 9.1-3; 2 Korentə tián 5.18-21)*

¹ Á dǎn pià, à bwe aba, à jón, ku yi nə wulə nə púpúnı sagı ku tə, sə nə ma bırı aba ku tə, nə nə yi naaa? Nə à yəé, ku me, sə nə də lóri aba, ndə lià duən nə, sə á púpúnı sagı, á pa nəba, sə nə ma pa ba lwarı ku tə, nə nə yi? Nə à yəé ku me, sə lià duən púpúnı sagı, ba pa aba, sə ku bırı nətı tə, nə nə yi? Mə ku yi nətı lià duən con. ² Á tətə yi ndə sagı nə, ku nə púpúnı nə bıcanı wa. Yá lià tə mama wáá ku ba kàrı, ba ga wáá ku ba lwarı. ³ Ku yi cıgá, á yi ndə sagı nə, Zwezi-*Kərisə nə twá nə tutıŋı tı nə, v ma púpúnı. Ku tà níá tə, ba nə ma púpúnı sagı, v ma púpúnı sagı təntə, ku yi Yı tə, v nə wulə mı wa, *Sıŋı tə, v ma púpúnı ku. Ku tà kapana* púpúnı daborubii yuu wa, v púpúnı ku. Ku yi ləzoni bıcanı wa v púpúnı ku.

⁴ Fən ba nəba jə ku yoo təntə yuu wa Yı yáá con, Zwezi-Kərisə yırı. ⁵ Nə yəé zəni də, nə tətə diàn wá yı, sə nə tun won mama. Ku yi Yı nə pın nəba diàn, sə nə wani nə tun. ⁶ V m̀ nə pın nəba diàn də, sə nə wani nə ya v tütònà, nə swın v *nımarv nədvn tə yoo, nə bırı lià nə. V nımarv nədvn təntə tà Yı *nıı tə, ba nə púpúnı ba tın, ku yi Yı-Sıŋı tə. Yı nıı tə, ba nə púpúnı ba tın, yá pın lià tə tı Yı yáá con. Yá Yı-Sıŋı tə m̀ yi ku pın nəba mı tə, ku nə ba zwəe Yı con.

(Eberə-ba 8.6-13; 12.18-29)

⁷ Yı nıı tə yá yi ku púpúnı kapana púpúnı daborubii yuu wa. Yá *Moyizə dǎn yá me, sə v twá də Yı nıı təntə, ku nə pın lià tı Yı yáá con, v tun v pa Yı nə. Də ku nətı mama, Yı pın Moyizə yáá pıpıı də dun, *Yızərayelə lià tə nə wəri v yáá wa ba ywǎŋá, tə yırı. Yá v dun təntə yá ga bá ya lá, máŋá mama wuuu. Də Yı nıı tə, ku nə pın lià tı v yáá con, nə bırı v dun tə nətı, ⁸ Yı-Sıŋı tə dǎn pın, lià na dun nəfarı, tə nə dwə nətı. ⁹ Də Yı nıı tə, ku nə pın v bəri lià bərə, sə v cügü ba, nə bırı nəba Yı dun nətı, Yı cıgá tə, v nə wá ma pa, sə nə ya cıgá tián v m̀ Yı yáá con, dun wá donı nətı. ¹⁰ Nə dǎn wáá nə swın də, dun nəfarı twı sıın nə, tə dwə dí yáá dun tə. Yá dí yáá dun tə dǎn yi ndə tə kúú təlél. ¹¹ Ku yi cıgá də, wiən tə nə bá ya lá máŋá mama, nə jin dun nətı, ku pià ku bırı nəba də, wiən tə, tə nə wulə máŋá mama, dun wá donı.

¹² Nə dǎn jə yala təntə, ku m̀ nə pın, nə jə wıdıv, nə ma swın tə nəpon nəpon. ¹³ Nə ba fwa ndə Moyizə nə yáá tı gankıkala, v ma pı v yáá nə. V yáá fwa nətı, sə Yızərayelə lià tə dǎn ká na Yı dun tə nə wá zwəe, tə yá v yáá tə nə nətı. ¹⁴ Yá Yızərayelə lià tə m̀ con, ba yun yá kua, ku pa ba ba ku dən nənı. Də zən mama, mə ku tə yi nətı, ku pa ba bıa tə də nə. Ba nə kəri Yı də ləzoni nımarv nədwan saga tə, ku yi ndə gankıkala təntə nə púé ba yá nə. Ku yáá pa, ba ba ku dən nənı. Ku yi nətı, ku nə yi Zwezi-Kərisə cıı nə wáá gankıkala təntə, v lı liü yá nə yırı. ¹⁵ Də zən mama, ba nə kəri Moyizə saga tə, ku yi ndə gankıkala təntə yáá pı ba yá nə, ba ba ku dən nənı. ¹⁶ Yá máŋá tə wa, liü tə, v nə wəveri v tián, v kə *Yuu-Tıu con, gankıkala tə yáá nan, ka yá v yáá nə. ¹⁷ Ku yi nətı, sə ku bırı də Yıu-Tıu tə nə yi Yı-Sıŋı tə, Yıu-Tıu Sıŋı tə ga nə wulə bwalı nə,

* 3:3 Yı *nıı tə, v nə pın *Moyizə nə, yá yi ku púpúnı kapana púpúnı daborubii yuu wa.

ku yáa pa lià tē tūn ba tiàn. ¹⁸ Nē dān ywànjá Yuu-Tiu ndē zēnju nē, v dun tē nē pīpīl ku wa. Gankíkala kúv wā nē mù liù mama yíá nē pwi. Mánjá tē, nē nē ywànjá wá, Yuu-Tiu Sīju tē dān lwaní nēba, ku pīn nē kwēn nē nyūn dē Yuu-Tiu dē dun, tē nē dáá zēnzēn, tē nē sūrí wuuu.

4

*Nē mù ba diàn jē, yá Yū ga pīn nēba diàn
(1 Tessalonikē tián 2.1-6; 2 Korentø tián 2.14-17)*

¹ Yū dēri nē yinōgē zēnzēn, v ga pa nēba tūtūjī tēntē, ku mù nē pīn nē jīàn ba gwārì. ² Nē dān vīga cavira yokōkwīnan tē, lià nē sōgē ba tūja. Nē ba tūja dē yíá swīan, nē ga ba Yū sūgv tē lwaní. Yá nē mù dān yī cīgá tē, nē yáá swīn nēpon nēpon, sē ku pa, lià tē mama lwarī dē, nē yī cīgá lià Yū yáá con. ³ Nē swīn suywájú tē, nē burī lià nē. Yá gankíkala tē púé lià duēn yíá nē, ba ba sūgv tēntē dēn nēn. Ba mù lià tēntē yī lià tē, ba nē wá tī, ba jén Yū yáá con míámíán. ⁴ Ba mù lià tēntē ba suywájú tē dēn nēn. Luv ku tē pīv *Sītana nē cīgá ba pubūja nē, ba dān ká nī ku dēn. V ma kúv ba pià, sē ba na Zwezi-*Kērisē suywájú tē poni tē, ku nē burī v dun tē. Mē v mù Zwezi-Kērisē nē nyūn dē Yū cīgá cīgá. ⁵ Mánjá tē, nē nē kārī Yū sūrān tē, nē burī, ku tā nē tētē yoo, nē yáá kārī nē burī. Ku yī Zwezi-Kērisē, v nē yī *Yuu-Tiu tē yoo, nē yáá swīn nē burī. Yá nē mù dān yī á tūtūnā Zwezi-Kērisē yūri. ⁶ Mánjá tē, Yū nē fwa luv, v swīn, v wú: «Poni wá pīpīl yikunu wa». Mē v mù Yū tētē nē pīn, v poni tē pīpīl nē bīcani wa. Poni tēntē pīn, nē na v dun tē, tē pīpīl Zwezi-Kērisē yáá wa.

(2 Korentø tián 6.3-10; 1.5-11; 2 Timote 2.8-11)

⁷ Nē bwānā ndē tiran nēkēnē nē. Yá nē ga jē won tēntē, ku kwēnē nē dáá, nē bīcani wa, sē ku pa diàn tēntē, tē nē dwē tē mē, ya Yū diàn, ku dān ká ya nē tētē diàn. ⁸ Lià zīga nē nē bwálí mama nē, yá ba wā nēba cūgū. Ba ken nēba yojanan zēnzēn wa, yá tē ba pīn nē li yala míámíán. ⁹ Ba kēni nēba cān wa, yá Yū ba nēba vī v dūga. Ba janī nēba ba dīlī tī, yá ba ba nēba gwī. ¹⁰ Mánjá mama, ku dān yī ndē Zwezi tīan tē yīri wulē nē yuu wa, sē ku pa lià twá dē nēba, ba ma lwarī mū tē, Zwezi-Kērisē nē wulē ku wa. ¹¹ Ku yī cīgá dē, mánjá tē mama, nē nē wulē luv ku tē wa, nē kēni nē tīan tīan jīàn wa mánjá mama wuuu, Zwezi-Kērisē yūri, sē ku pa lià twá nē mù nē wá bà nē tī tē nē, ba ma lwarī mū tē, Zwezi-Kērisē nē wulē ku wa. ¹² Ku nētū dān pīn, nē mù yī nē wulē tīan jīàn wa, yá ku tē wá pa á na mū Yū con.

¹³ Nē mama pubūja yī nēdv, nē nē twá ku nē, nē ma kēni nē waa Yū nē, ndē ku pūpūnī Yū sagī tē wa, ku wú: «À kēni à waa Yū nē. Ku mù nē pīn, à swīn v yoo». Nē dē kēni nē waa Yū nē wuuu nētū. Ku mù nē pīn, nē dē swīn v sūgv tē, nē burī. ¹⁴ Yá nē dān yēé dē, liù tē, v nē pīi v bwin Yuu-Tiu Zwezi v li tīan wa, v wá pīi v bwin nē dē v li tīan wa, nē dē Zwezi-Kērisē nē vwē duēn nē yūri. V dān wá ja nē mù dē á mù mama, v bà v yáá con. ¹⁵ Yīēn tēntē mama tūn á mù yūri, sē ku pa Yū fwa v pubwanv tē lià zēnzēn yīra v sūrí wuuu. Ku nētū wá pa, lià ya dānī zēnzēn ba kē Yū lēēē dē ba pīn wá dun.

Nə kənə nə pubuŋa Yü sàñ wiən tə yuu wa!

(1 Piyerə 1.6-9; Romə tián 8.23-25; Filipə tián 1.23; Ebərə-ba 12.28-29; Təttunən 24.15-16)

¹⁶ Ku mù nə pɪn, nə vànà ba gwàrì. Nə yèé də, nə yura tə mù yì tə gwàrì mancin mancin. Yá Yü dāñ pɪn yoo tə, ku nə wulə nə pubuŋa tə wa, lwànì ku jì nədun, dun mama. ¹⁷ Ku yì cígá, síún nə, nə wulə càn mancin wa. Yá nə dāñ wá na dun nəfaru càn təntə yiri. Dun təntə dwə won mama, tə ga wulə mánǎ mama wuuu, ku nə ba zwèe. ¹⁸ Ku nətɔ dāñ pɪn, nə mù pubuŋa kúú təlɛ wiən tə yuu wa, ba nə na yía wa. Nə pubuŋa dāñ yì ku wulə wiən tə yuu wa, ba nə ba na yía wa. Wiən tə, ba nə na yía wa, tə mù yì tə wulə mánǎ mancin wa. Yá wiən tə, ba nə ba na yía wa, tə mù wulə mánǎ mama wuuu, ku nə ba zwèe.

5

¹ Nə yura tə yì ndə diè nə, nə mu tə nə wulə ku wa tɪa ka tə yuu. Ku diè təntə ga wá tɔ dun don nə. Yá nə dāñ yèé də, dun tə, diè təntə nə tɔa, Yü wá pa nəba yura duən, sə tə də kúú ya nə mu tə diè, Yü sàñ nə. Tə mù yura təntə kúú ba cùgá, ndə diè nə, ləzoni nə lwə də ba jìàn. Nə mu tə dāñ ga wá ya ku wa, mánǎ mama wuuu, ku nə ba zwèe. ² Síún nə, nə dāñ yì nə bibul, mánǎ ku tə wa, nə mu tə nə wulə tɪa yuu yura tə tə wa. Nə pià, sə Yü pa, nə mu tə zɔ yura təntə wa, tə nə wulə ɔ con, ndə ba nə zwi gànɔ nətɔ. ³ Mánǎ tə, nə mu tə nə zɔa Yü sàñ yura təntə wa, mə tə mù dāñ nə wá ya nə yura, mánǎ mama wuuu. Yá nə mu tə kúú bá ya wala Yü yáá con. ⁴ Mánǎ ku tə nə mu tə nə wulə tɪa yuu yura tə tə wa, nə yì nə bibul ndə zɪl nəfaru nə wulə nə yuu wa. Ku yì cígá, nə ba pià, sə Yü ja nə yura tə tə ɔ lɪ, ɔ yá nəba. Ku yì nə pià, sə ɔ pa nəba yura nədun tə, ku nə ba tɪ, sə ku jon yura nədwan tə, ku nə tɪ tə yuu nə. ⁵ Yü tətə dāñ nə tanɪ nəba ɔ tún, sə ɔ pa nəba mu təntə. ɔ pɪn nəba ɔ Siŋu tə, ku nə yì wozəŋə tə, ɔ nə tanɪ ɔ tún təntən nyiən, ku ga birɪ də, wiən duən tə wulə, ɔ nə wá pa nəba.

⁶ Ku nətɔ dāñ pɪn, nə jìàn jə diàn mánǎ mama, nə ga yèé də, mánǎ tə mama, nə mu tə nə wulə nə tɪa yuu yura tə tə wa, nə núná də *Yuu-Tiu. ⁷ Nə yèé də, ku yì nə kəni nə waa Yü nə wuuu, nə ja wulə, ku dāñ nə tà nə na wá nə yía wa. ⁸ Ku yì cígá, nə jìàn jə diàn zənzən, yá nə dāñ tə swə, sə nə mu tə nan, ku yá nə yura tə tə, sə ku va ku ya də Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə ɔ sàñ nə. ⁹ Ku mù nə pɪn, ku tə dāñ nə yì nə pubuŋa yoo, ku mù nə yì, sə nə tun ku tə nə poli ɔ pùé. Nə pià, sə nə tun ku, də nə mu tə nə wulə yura tə tə wa, nə à yèé, də nə mu tə nə nan ku va ɔ con. ¹⁰ Nə mama mə, sə nə va nə zɪɔ Zwezi-Kərisə yáá con, sə ɔ bùrì nə bùrà. Yá liù mama dāñ wá na ɔ zəni tə, nə à yèé ɔ lwani tə, ɔ nə fwa tɪa yuu wa, nɔwírán.

Zwezi-Kərisə pɪn nə mù də Yü piì nə kə duən yuu

(Romə tián 5.1-11; 6.2-13; Efezə tián 4.20-24)

¹¹ Nə mù dāñ yèé, ka zilì *Yuu-Tiu nii dən. Ku mù nə pɪn, nə kəni diàn, sə nə pa là lwarɪ cígá tə. Yü yèé ku tə, nə nə yì zəni, yá à buŋa də, á də pubuŋa wa, á yèé nəba zəni. ¹² Nə ba pià nə piì nə birɪ aba, ku tə nə nə yì. Ku yì nə pià, nə yá cwəŋə nə pa aba, sə á tì nə yoo, á ma bu á tiàn nə. Ku mù nə wá pa, á wànì á le là tə, ba nə fwa fwiə ku tə yiri, ba nə na ba

yíá wa, ba ga ba ku tè nè wulè bican wa, jèlè. ¹³ Ku yi cígá, á buɲa dè, nè nyàṅà naaa? Nè nè nyàṅà, ku yi Yü cici con. Yá nè dān nè ba nyàṅà tè, ku yi á mù con. ¹⁴ Ku tè mama nè nè fwa, ku yi Zwezi-^{*}Kerisè sonu tè nè yugè nèba. Nè yèè dè, v mò liù nòdu tè nè tɔga lià tè mama yuu yiri, yá ku dān biri dè, ba mama twá dè wá ba ti. ¹⁵ U tɔga luv læzoni mama yiri, sè ku pa ba tè nè wulè mu wa, twá ku tè nè, v nè pià, ba kúò dān ká twá ba tètè fira yièn tè nè. Mè ba mù yiri nè v tɔga, v ga pií v bwin v nan tian wa.

¹⁶ Ku mò yiri, síún nè, nè kúò ba lià kúrí duən wa, ndè læzoni nè fwa nètú. Dí yáá nè, nè yà jè pubuɲa təntə, nè ma jèlè Zwezi-Kerisè. Yá síún nè, ku tà pubuɲa təntə, nè kúò ma jèlè wá. ¹⁷ Liù tè mama, v nè vwè v tián Zwezi-Kerisè yira, ku tiú jigè ladurú. Yodwara tè mama, v yà nè wulè tè wa dān lè, yá á nɛɲə v yièn mama dān jigè yodura. ¹⁸ Ku yi Yü nè tɔga yièn təntə mama. U tun Zwezi-Kerisè, sè v pa nè mò dè v mò Yü pií nè kə duən yuu. Yá síún nè, Yü dān tun nèba, sè nè swìn nè biri dè, v pià, sè v mò dè lià tè mama pií ba kə duən yuu. ¹⁹ Ku yi cígá, Yü twá Zwezi-Kerisè, v pa luv læzoni tè mama dè v mò Yü pií ba kə duən yuu. Yá Yü wá ba cuna tè jèlè v kə ba yuu wa. Yá v dān tun nèba, sè nè swìn lià tè con dè, v pià, sè v mò dè ba pií ba kə duən yuu.

²⁰ Nè dān yi Zwezi-Kerisè tontuna. Ku yi ndè Yü tətə nè twá nè nii sùràn tè nè, v ma kwè lià tè. Nè lòri aba Zwezi-Kerisè yiri, sè á pa á mù dè Yü pií á kə duən yuu. ²¹ Zwezi-Kerisè yá wá cuna tun míámíán. Yá Yü ken nè mò cuna tè v yuu wa. Yü fwa ku nètú tè, nè mò yiri, sè ku pa v twá nè mò dè Zwezi-Kerisè nè wulè duən nè tè, v pa nè jì cígá tián v mò Yü yáá con.

6

(1 Tesalonikè tián 2.1-13; 2 Timote 3.10-11; 2 Korontè tián 11.23-30)

¹ Nè yi Yü tütònà. Yá nè yi nè tɔga duən nè. Ku mò yiri, nè dān kwè aba, sè á dānà ká pa, Yü pubwanv tè, v nè tun á yira, jì tutú. ² Ku yi cígá, Yü swìn, v wú:

«À le n yijunì tè, máná tè wa, à nè pià, sè à le mú. Máná nè yí, sè à jon lià tè cuna wa, à san mú».

Á nɛɲə, ku yi máná ku tè wa, Yü wá fwa nèba zəni. Á nɛɲə, ku yi máná ku tè wa, Yü dān pià v jon lià tè. ³ Nè nè tɔga nè pun Yü nè tè yiri, nè ba pià, sè lià na cwəɲə ba cəgə nèba, nè tutuɲi tè wa. Ku mò nè pun, nè ba yoo tɔga, ku nè wá pa, lià dugv Yü cwəɲə tè ba jén. ⁴ Yá yoo mama wa, nè yáá kə diàn, sè nè biri dè, nè yi Yü tütònà. Nè yáá ja pínú wuuu, ku nè yi càn, nè à yèè wiən nè mùrì nèba, nè à yèè pucvni, nè tè yáá píní tè wa. ⁵ Ba nè mà nèba, ba kə bàn diè wa, nè à yèè, ba nè sugu lià zənzən, ba kə nè nè, nè à yèè ka tun tutuncaran ka gwàri, nè tè yáá píní tè dè wa. Ku nè yi nè nè wàri nè dwèe, nè à yèè niən janv, nè tè yáá píní tè dè wa. ⁶ Nè ba nè tián kəni durən yièn nè, nè biri dè, nè yèè Yü cígá tè. Nè jè pínú, nè ga yi wuywanyina dè. Yü-^{*}Sinju tè wulè dè nèba, nè swè lià tè duən tè dè bican nòdu. ⁷ Nè swìn cígá sugv tè nè biri, Yü dè pun nèba v diàn tè ku yiri. Nè wulè Yü cígá cwəɲə tè wa, ku ga yi ndè nè ti kwatara zila, sè nè ma ta, dè tè tè, nè nè ma cì nè tián nè. ⁸ Ba pun nèba dun, ba duən dè ga kəni cavira nè nè. Ba swìn nè yozəɲə, ba duən

də ga swìn nə yolwan. Ba jələ nəba ndə kunkuna nə, yá nə ga yí cígá nə swìn. ⁹ Ba jələ nəba ndə ba yèrì nəba, yá ba mama ga yèè nəba zəni. Ba buŋa máŋá mama də, nə wá tɪ, yá á nənə, nə muɪ dān ga tə wulə zəni. Ba kəni nəba càn wa, yá nə ba tɪ də. ¹⁰ Ba kəni nəba pucunɪ wa, yá nə ga tə wulə pupwən wa dɪn mama. Lià yáá con, nə yí ndə zura nə, yá nə mù ga nə pɪn lià zənzən jì jɪjə tián. Nə yí ndə nə ba won mama jə, yá nə ga jə wiən tə mama.

¹¹ Á mù Korentə tián-ba, nə swìn á con nəpon nəpon. Nə swìn ku tə nə wulə nə bɪcanɪ wa, nə bɪrɪ aba. ¹² Nə mù wà nə bɪcanɪ pwí də aba, ku yí á mù dān nə púé á bɪcanɪ də nəba. ¹³ Á swìn á con ndə nyɪna nə yáá swìn v bɪa con nətɪ, sə á də sùrí á bɪcanɪ á bɪrɪ nəba.

Yɪ də woŋwanan nə ba duən nə tɔŋa nətɪ

(1 Korentə tián 10.14-22; Efezə tián 5.5-11; 1 Piyerə 2.9-12; Apokalise 18.4)

¹⁴ Á dānà ká twá lià tə, ba nə tà *Kərisə lià tə nə, ba tɔtɔnkukwɪnan tə wa. Yoo tə, ku nə yí cígá Yɪ yáá con, də yoo tə, ku nə yí lwan yoo wàrì duən nə tə kəni. Poni də yikunu də wàrì bwálí nədɪ tə yanɪ. ¹⁵ Zwezi-Kərisə də *Sɪtana wàrì duən yuu ba kəni. Yá nɪmarɪ yoo ga təlɛ liù tə, v nə kəni v waa Zwezi-Kərisə nə wuuu, də liù tə, v nə wà v waa kən v nə, pwərə wa. ¹⁶ Yɪ *diè də woŋwanan yoo təlɛ duən nə. Ku yí cígá, nə mù nə yí ndə Yɪ tə, v nə wulə muɪ wa, diè tə nə, ndə v nə swìn, v wó:

«Á wá jəh də ba, à ga wá ya ba tətəŋi wa. Á wá ya ba Yɪ, yá ba də ga wá ya à mù lià».

¹⁷ Ku mù nə pɪn, Yuu-Tiu tə swìn, v wó:

«Á dān naja lià tə wa, ba nə tà Kərisə lià tə. Á pɪan á mù də ba mù ya yɪŋɔnɪ də duən. Á dānà ká dwen durən won yɪra, yá à mù dān ga wá sèè à jon aba à kə à con».

¹⁸ Yuu-Tiu tə, v nə wulə tə mama yuu wa swìn v sùrí lá, v wó:

«Á wá ya á nyɪna, á də ga wá ya à bɪa də à bwíí».

7

¹ Á nubisoni-ba, Yɪ kàn nɪkanɪ təntə, v pa nəba. Ku mù yɪrɪ nə, nə də dān mɛ, sə nə lɪ nə tián durən yìèn tə mama wa, tə nə cùgà nə yɪra tə də nə pubuŋa tə. Nə fwa ku nətɪ nə va nə yí máŋá tə, durən nə kúú təlɛ nə yɪra, nə ga zilí Yɪ nɪi də.

Polə pupwən tə yoo

(1 Tesalonikə tián 3.6-9; Ebərə-ba 13.17)

² Á pɪan nə yoo ya á bɪcanɪ wa! Nə wà yolwan tɔn liù mama yɪra. Nə wà liù mama won gɪrɪ nə jon. ³ Á dānà ká bɪn də, ku yí à swìn sùràn tə tə, sə à ma kə yoo á yuu wa. Á dí yáá à swìn á con də, á yoo wulə nə bɪcanɪ wa. Də nə muɪ nə wulə lɔb wa, nə à yèè nə nə tɪga, won mama wàrì nəba, ku pwèè duən nə. ⁴ Fən ba nə jə á yoo wa míámítán. Á jə cígá, sə à tɪ á yoo à ma bwí à tián nə. Á bɪcan zùrì zənzən á yoo wa. Nə wulə càn zənzən wa, yá də ku nətɪ mɛ, à púé tə poli zənzən, ka ja lɛ.

⁵ Ku yí cígá, nə nə twi nə yí Masedwanə nagwanaa tə, də zən mama, nə tə wà wání nə sɪí mancɪn tətə. Càn yirə yirə twi, tə tɪ nə yuu wa. Lià

yà zàn, ba zɪga nè nè, yá nè bɪcanɪ dɛ wa fɛn yà jø nèba. ⁶ Yá Yɪ tɛ, ɪ nè yáá zùrɪ pucɪnɪ lià bɪcanɪ, dàñ twá Titɛ nè twi nè con tɛ nè, ɪ ma zùrɪ nè dɛ bɪcanɪ. ⁷ Kɪ tà Titɛ túrɪ tɛ cɪcɪ nè zùrɪ nè bɪcanɪ. Kɪ tɛ nè sùrí lá, ɪ twi ɪ bɪrɪ nèba nɛtɪ tɛ, á nè zùrɪ ɪ dɛ bɪcan. ɪ bɪrɪ nèba nɛtɪ tɛ, á nè pià, sɛ á pií á na nè cígá cígá. ɪ bɪrɪ nèba, á pùé nè cùgò nɛtɪ, dɛ nɛtɪ tɛ, á dàñ nè pià, sɛ á caga à yɪrɪ. Tɛ yìèn tɛntɛ dàñ pɪn, á pupwɛn tɛ sùrí zɛnzɛn.

⁸ Á yèò dɛ, sagɪ tɛ, à nè dí yáá à púpúní, á nè cùgò á pùé. Yá à mù con, á pùé ba cùgà kɪ yoo tɛntɛ yuu wa. Á pùé nè swè kɪ cùgò, dɛ kɪ yɪ à nè lwarɪ dɛ, à sagɪ tɛ cùgò á pùé nè mánjá mancɪn wa yɪrɪ. ⁹ Yá síún nè, á pucɪnɪ tɛntɛ nè pɪn á vɛvɛrɪ á kwa, á ma sá á cuna tɛ, dàñ pɪn à pùé poli. Kɪ tà à nè cùgò á pùé nè, tɛ nè pɪn à pùé poli. Á pùé tɛ nè cùgò tɛ yɪ kɪ twá dɛ Yɪ fɪra. Kɪ mù yɪrɪ nè, kɪ tɛ, à nè púpúní, wà aba yolwan fwa. ¹⁰ Kɪ yɪ cígá, dɛ pucɪnɪ nè twá dɛ Yɪ fɪra, kɪ ma yí liù, pucɪnɪ tɛntɛ yáá pa ɪ vɛvɛrɪ ɪ kwa, ɪ ma sá ɪ cuna tɛ, kɪ ga pa, ɪ wàní ɪ na mu tɛ, kɪ nè ba zwèe Yɪ con. Kɪ mù pucɪnɪ yirɪ tɛntɛ ba pɪn liù swɪn ɪ wú, ɪ yá nè yèò. Yá pucɪnɪ nè yí liù, kɪ ga yɪ luw wɪɛn nè pɪn tɛ tun, kɪ wá pa, kɪ tíú kwɪn mu tɛ nè, kɪ nè ba zwèe Yɪ con. ¹¹ Kɪ yɪ cígá, á pucɪnɪ tɛ yɪ kɪ twá dɛ Yɪ fɪra. Á dàñ nɛnɛ kɪ tɛ, pucɪnɪ tɛntɛ nè tun á yɪra. Kɪ mù nè pɪn, á dàñ bɪbarɪ, sɛ á tun won mama, ndɛ kɪ nè mɛ nɛtɪ. Kɪ mù nè kùú pɪn, á dàñ pià, sɛ á bɪrɪ dɛ, á ba cuna swè. Kɪ mù nè kùú pɪn, á luja dàñ zaɲa yolwan tɛ yɪrɪ, kɪ nè tun á tɛtɛnɪ wa. Kɪ mù nè kùú pɪn, fɛn dàñ jø aba, kɪ tɛ yɪrɪ, á nè fwa. Kɪ mù nè kùú pɪn, á dàñ pií á pià, sɛ á na nè cígá cígá. Kɪ mù nè kùú pɪn, á dàñ jø yawala, sɛ á tun kɪ tɛ, Yɪ nè swè. Kɪ mù nè kùú pɪn, bæe tɛntɛ, ɪ nè tun cuna tɛ, á dàñ kɛ wá càn wa. Yìèn tɛ mama, á nè tun, á dàñ bɪrɪ dɛ, á wà yolwan tun tɛ wa.

¹² Yá à dàñ nè dí yáá à púpúní á nè, kɪ tà bæe tɛ, ɪ nè tun lwanɪ tɛ yɪrɪ. Kɪ ma kùú tà liù tɛ, ba nè tun lwanɪ tɛ ɪ yɪra yɪrɪ, à púpúní á nè. Yá kɪ yɪ à púpúní á nè, sɛ kɪ pa, á nè bɪbarɪ, sɛ á tun á pa nèba tɛ, wàní kɪ nan yíi nè, á tɛtɛnɪ wa Yɪ yáá con. ¹³ Mɛ kɪ mù nè pɪn, nè bɪcanɪ zùrɪ. Yá kɪ ga tà nè bɪcanɪ nè zùrɪ tɛ cɪcɪ. Kɪ tɛ nè sùrí lá, nè pwíí dɛ poli zɛnzɛn, á mama nè pɪn Titɛ pubɔɲa ya bwáí nɛdɪ, ɪ pùé ga poli tɛ yɪrɪ. ¹⁴ Titɛ mù con, à tí á yoo à ma bu à tiàn nè. Yá à wà cavɪra dí. Nè swɪn yoo mama á con, dɛ cígá. Yá kɪ kwa nè, yìèn tɛ mama, nè nè bùà á nè tɛ yɪrɪ, Titɛ yáá con yɪ cígá. ¹⁵ Yá ɪ yáá pií ɪ lí nɛtɪ tɛ, á nè sèe, á pa ɪ zvrɪ á yuu, dɛ nɛtɪ tɛ, á mama nè sèe ɪ níí, á nè zílí wá zɛnzɛn, dɛ á vivaga ɪ yáá con. Yá ɪ dàñ yáá kwɛn ɪ sóní aba, ɪ sùrí wuuu. ¹⁶ Á pùé poli dɛ, à nè wáá á yuu wa jɛlɛ yoo mama wa tɛ yɪrɪ.

8

Səbiu tɛ, ba nè lá, sɛ ba pa Zwerizalemə Kərisə lià tɛ nè yoo (Marəkə 12.41-44)

¹ Á nubɪa-ba, nè pià, sɛ nè man nè bɪrɪ aba, Yɪ nè fwa ɪ pubwanɪ tɛ, Masedwanɛ nagwanaa *Kərisə lià púlɛ tɛ wa nɛtɪ. ² Yìèn wuwali ba, tɛ pa ba dí càn zɛnzɛn, yá ba ga tɛ wulɛ pupwɛn wa, ba ja le tɪa nè. Zvrɪ dɛ jø ba zɛnzɛn, kɪ ja le tɪa nè. Yá ba tɛ san lià tɛ nè dɛ wuywan nəfarɪ. ³ Ba pɪn səbiu, ndɛ ba nè wáá ba pɪn nɛtɪ. Á tɛtɛ nɪ kɪ nè yɪn nɛtɪ. Ba pɪn səbiu zɛnzɛn, ba ja le ba diàn mánjá tɛtɛ, kɪ ga yɪ kɪ twá dɛ ba tɛtɛ fɪra.

4 Ba lòri nèba pwə pwə, sə nə pa ba cwəŋə, sə ba kə ba jìàn ku tutuŋi təntə wa, ba ma san là tə nə, Kərisə nə ti. ⁵ Ku tə, ba nə tun, ku dwə ku tə nə yà nə buŋa də, ba wá tun. Ba dí yáá, ba ti ba tiàn ba pa *Yuu-Tiu nè. Ku kwa nè, ba tə pɪn ba tiàn nə də nə, ndə Yui nè pià nətu.

(Romə tián 15.25-27; 2 Korentø tián 9.6-15)

⁶ Titə dí yáá v lá səbiu tə á con, yá v ga tə wà zwèe. Mə ku mù yiri, nə lòri wá, sə v dàñ tun ku wuywan tutuŋi təntə, v zwèe. ⁷ Á jə wiən tə mama Yui cwəŋə tə wa. Á keni á waa Zwezi-Kərisə nə wuuu. Á swìn Yui sɔgɔ tə zəni. Á yèé cígá tə də zəni. Á bɪbarɪ mánjá mama, sə á tun. Á swə nèba zənzən. Ku mù yiri, á dàñ tuŋa ku wuywan tutuŋi təntə, á súri lá wuuu.

⁸ Ku tə, à nə swìn yəbə, ku tà nii à pɪn aba, sə á twá ku nè. Ku yi yoo, à maŋa à bɪri aba, sə á lwarɪ Kərisə là púlé tə duən nə bɪbarɪ ba tun ku yoo təntə lala nətu. Á də tuŋa ku yoo təntə, á ma bɪri də, á swə Kərisə là tə cígá cígá. ⁹ Á yèé, nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə fwa v pubwanv tə á yura nətu. U mù yà jə wiən tə mama, v ga yá tə, v jì zɔrv á mù yiri. U jìgə zɔrv, sə v pa á mù dàñ jì jɪjə tián Yui yáá con, v zɔri tə yiri.

¹⁰ Ku yi à də nə buŋa nətu səbiu tə yoo wa nə, à pià, sə à bɪri aba. Bɪri tə, ku nə lɛ, á mù nə yɪn təntən là, á nə dí yáá á lá səbiu təntə. Á mù ga nə yɪn təntən là, də á nə sóní, sə á tun ku yoo təntə. ¹¹ Síún nə, á dàñ tuŋa ku tutuŋi tə, á ja va á yí ku yígúré, ndə á nə kə síri, sə á tun ku nətu. Á pɪan ku tə, á diàn nə yí, sə á pa, sə ku yoo tə nii sú. ¹² Á nə kən á síri, sə á tun zílé là yira, ku yi yoo tə, ku nə zìen. Yá ku dàñ nə mɛ, sə á tun zílé təntə də won tə, á nə jə. Ku tà won tə, á nə ba jə nə, á wá ma tun tə. ¹³ Ku tà á mɛ, sə á dé càn là tə yuu yìèn yiri, sə ba mù dàñ ga ya siè wa. ɔn ɔn, ku tà nətu. Á mama mɛ, sə á mɛ duən. Síún nə, á mù jə wiən, tə búri aba. Ku zìen, sə á li tə wa, á pa là tə nə, ba nə ba won mama jə. ¹⁴ Mánjá tə, á də nə twí á ba jə, də ba də nə kúv lwan ba jə zənzən, ba də kúv wá pa á də nə. Yá ku nətu dàñ wá pa, á mama mɛ duən. ¹⁵ Ku nətu dàñ wá ya ndə, ku nə púpúní Yui sagɪ tə wa, ku wú: «Liù tə, v pèe wodirən, tə búri wá, tə kúv wá ku tíu búri. Yá liù tə də, v nə pèe wodirən, tə mùri wá, tə kúv wá wá mùri*».

Titə də Kərisə là duən wá va Korentø

(1 Korentø tián 16.1-4; 2 Korentø tián 9.1-5)

¹⁶ Yui ken à yawala tətə yiri Titə bɪcan wa, sə v bà v san aba. Yá nə dàñ kəni Yui lèèèe ku yoo təntə yiri. ¹⁷ Titə sèe ku tə, nə nə lòri wá ku yiri. Yá ku tà ku cɪci. U tətə bɪri də, v ken síri, sə v bà á con də v tətə fira. ¹⁸ Nə dàñ tun v mù liù don, v nə yi nə nubiu *Kərisə yiri, á con. Kərisə là púlé tə mama bwɪ v mù bɛɛ təntə nə, v nə swìn Zwezi-Kərisə suywánɔ tə zəni zəni tə yiri. ¹⁹ Ku tə nə súri lá, v yi Kərisə là púlé tə nə kúri wá, sə nə mù də wá twá lá, nə lá səbiu tə. Mə nə mù nə ba li ba tún, sə nə tun tutɔnzəŋu təntə, sə ku pa dun *Yuu-Tiu nə, ku ga wá bɪri də, nə pià, sə nə san là tə nə. ²⁰ Səbiu tə dáá zənzən, ba nə ken nə jìàn wa. Yá nə dàñ pià nə cì nə tiàn nə, ba dàn ká cəgə nèba, ku səbiu təntə yiri. ²¹ Nə pià nə fwa ku tə nə zìen Yuu-Tiu yáá con, ku tà ku cɪci, ku yi də ləzoni də yáá

* **8:15** 8.15 Mánjá tə, *Yɪzərayələ là tə nə yɪn kasɔ lanworu tə wa, Yui pɪn wodiú don nan yui nə, ku tu. Ba boŋə ku wodiú təntə <manə>.

con. ²² Nø tún liù don dæ, v næ yí næ nubiu Kërisø yiri, næ súrí lià bælø tø næ. Nø twá yìèn zènzèn næ, næ na dæ, v yáá bíbari, sè v san v duøn næ zènzèn. Súún næ, v ðán døg v tiàn, sè v tún cigá cigá, v næ jølø á yuu wa tø yiri. ²³ Titø mù yí à twadon, à mù dæ wá næ tønja duøn næ, sè næ ma san aba. Yá Kërisø lià bælø tø duøn tø, ba dæ Titø næ wá twá duøn, yí Kërisø lià púlø tø næ tønja ba á con. Ba yí ba tønja, sè Zwezi-Kërisø na dun. ²⁴ Á pían Kërisø lià púlø tø lwarí dæ, á cigá swø lià, yá næ dæ ga jø cigá, sè næ tí á yoo, næ ma bwí næ tiàn næ ba yáá con.

9

Yí swø liù tø, v næ pin dæ pupwøn

¹ Kú kúv ba ðén jø dæ, à næ púpúní à pa aba, sanjv tø yiri, næ næ wá tún *Zwerizalemø lià tø næ, *Kërisø næ tí. ² Kú yí cigá, à yèø dæ, kú yí á tètø yà næ ken kú sírí, sè á san ba fuøn. Kú mù næ pin, à tí á yoo à ma bwí à tiàn næ Masedwanø nagwanaa Kërisø lià tø yáá con. Á swìn ba con dæ, á mù Koréntø Kërisø lià tø dæ Kërisø lià tø duøn tø, ba næ wulø Akayi nagwanaa tø wa, yí dian mama á taní, sè á lá sèbiu tø. Yá á yawala tø yigu Masedwanø nagwanaa lià tø zuni, sè ba dæ tún kú. ³ Kú yí nøtv, yá á ga tø tønja Kërisø lià ba tø á con, sè kú pa á kwen á taní sèbiu tø, ndø á næ swìn á yoo nøtv. Kú nøtv ðán wá pa, næ næ bwí næ tiàn næ á yiri tø, ðán ká bà kú jì tøv. ⁴ Á ðànà ká pa, à mù dæ Masedwanø nagwanaa Kërisø lià tø bà næ yí á con, sè ba na dæ, á wá taní á zwèe, sè kú pa à nii mwarí dæ, nøtv tø, à næ biri dæ, à jø á ðiàn kú yoo tø wa. Yá kú ga wá pa á dæ tètø níø mwarí. ⁵ Kú mù næ pin, à bún à na dæ, kú mæ, sè á kwè lià batwa kú tø, ba næ yí næ nubia Kërisø yiri, sè ba dí à yáá ba bà á con. Á pià, sè ba san, sè á wání á taní á wuywan sanjv tø, á næ dí yáá á swìn dæ, á wá pa tø, á kø duøn næ. Kú næ tun nøtv, à ðán biàn, sè à yí á con, dæ á ken sèbiu tø mæ duøn næ á zwèe. Kú nøtv wá biri dæ, sèbiu tø yí á pin kú dæ á bicani mama, kú tà liù næ kálú aba.

(1 Timote 6.17-19; 1 Zwan 3.16-18)

⁶ Á yèø dæ, liù næ dùè mancín, mæ kú mancín tø, v wá za. Yá liù næ kúv dùè won zènzèn, v ja le tia næ, v wá za zènzèn, v ja le tia næ. ⁷ Á liù mama mæ, sè v pa sèbiu tø ndø v tètø næ bún v na nøtv v waa con. Kú ðán ká ya dæ pucvni, næ á yèø ndø ba kálú wá, sè v pa kú. Kú yí cigá, Yí swø liù tø, v næ pin dæ pupwøn. ⁸ Yá Yí ðiàn yí, sè v fwa pubwanv yiri mama á yira, v pa á na wiøn zènzèn, tø næ dwø wiøn tø, tø yoo yà næ jø aba. Yá tø wiøn tø ðán wá yí aba zènzèn, tø ga zènzèn á ma tønja zèni yiri mama. ⁹ Kú wá ya, ndø kú næ púpúní Yí sagí tø wa, kú wó: «Cígá tíu yáá tàrì v jìjè wiøn, v pin zura næ. Yá v cigá tø tutunan tø wulø wuuu, mángá mama kú næ ba zwèe».

¹⁰ Kú yí Yí næ yáá pa wodwii tø lià næ, sè ba dù. V mù ga næ pin ba nii wodii dæ. V wá pa wodwii tø á dæ næ, v ga wá pa, kú wodwii tøntø pùll zènzèn, sè á wání á tun tutonzøn zènzèn, tø næ biri dæ, á yí cigá tíán Yí yáá con. ¹¹ Yí wá pa, á na jìjè yiri mama, sè á ma san lià næ dæ wuywanjv. Yá lià zènzèn ðán wá kø Yí lèèèe á zilø wiøn tø yiri, næ næ jonjè næ pin ba. ¹² Á sèbiu tøntø, á næ pin Zwerizalemø lià tø næ, Kërisø næ tí, kú tà kú sanja ba cici. Kú wá pa, lià zènzèn kø Yí lèèèe ba ja le. ¹³ Á sanjv tøntø

wá biri də, á twá Yü cígá cígá, ku ga wá pa Yü na dun zənzən, də lià tə nə yəð də, á sèe Zwezi-Kərisə suywánjə tə zəni, ndə á nə dí yáá á swin ku nətə. Ba wá pa dun Yü nə á wiən tə də yiri, á nə pin ba, də tə tə yiri, á nə pin lià tə mama nə. ¹⁴ Yü fwa pubwanə á yira zənzən, v ja le tia nə. Yá ku nətə wá pa, lià tə sóni aba, ba ga lòri Yü ba pa aba. ¹⁵ Nə kəni Yü lèèèe v tarpün tə yiri, v nə pin nəba, ku nə ba man don jə.

10

Polə caga v tutuŋi tə yiri

(1 Korentə tián 2.1-5; Romə tián 15.17-19; 2 Korentə tián 6.4-7; 13.2-4, 10)

¹ Á mù Polə lòri aba də, Zwezi-*Kərisə bicabwanə tə də v wuywanə tə, sə á cugə à nii səgə. Ba yáá swin də, à nə wulə də aba, à yí bwəbwə. Yá à nə lwán à va bwálí don, à yoo yáá dà. ² Á lòri aba, sə á dànà ká kálú nə, á pa à yoo ya diàn, máŋá tə wa, à nə wá bà á con. Lià duən wulə, ba nə buŋa də, nə tutunəe tə yí ndə ləzoni pubuŋa tutunəe nə. Mə ba mù lià təntə yuu wá, á wá pa à yoo ya diàn. ³ Ku yí cígá, nə yí ləzoni nə wulə luw wa, yá nə jaŋa tə mù tà ndə lià tə, luw nə ti ba, jaŋa nə. ⁴ Kwatarí zila tə, nə nə ma jaŋa ku jaŋa təntə, tà ləzoni kwatarí zila. Tə kwatarí zila təntə yí Yü diàn tə kwatarí zila. Tə jə diàn, sə tə cugə kunkun pubuŋi tə, tə nə yí ndə buŋa tə dii nə, tə nə jə diàn. ⁵ Nə yáá cugə fwə wien tə mama, tə nə cì lià yáá nə, sə ba dàn ká lwarí Yü. Yá nə yáá swin, nə pa lià lwán ba pubuŋi, ba ga zilí Zwezi-Kərisə nii. ⁶ Nə ken nə síri nə dànì máŋá tə, nə nə wá na də, á zilí nii cígá cígá, sə nə dán kə càn lià tə nə, ba nə ba nii zilí.

⁷ Á mē, sə á twá yìèn tə yáá wa, á ma ywəŋá tə. Də liù nə buŋa də, v jə cígá, v mù yí Zwezi-Kərisə nə ti, ku tíú mē, sə v lwarí də, ku tà v cici, nə də yí Zwezi-Kərisə nə ti nəba. ⁸ *Yuu-Tiu nə ken diàn nə juŋ wa, sə nə ma dàn á jiàn Yü cwəŋə tə wa. Ku tà, sə à mà cugə aba. Də à nə swə, à bu à tiàn nə zənzən tə diàn təntə yiri, ku cavira bá jə nə. ⁹ Á ba pià, sə ku ya ndə à saga tə yí à púpúní, sə à ma kə fən á waa. ¹⁰ Ku yí cígá, lià duən swin də, à nə púpúní sagi á nə, à yáá púpúní yìèn tə nə cà, tə ga jə diàn zənzən. Yá à dán nə twi á con, à yáá bwànà, à sùràn tə də ga ba dēŋ jə. ¹¹ Ba mù lià tə, ba nə swin sùràn təntə mē, sə ba lwarí yoo ku tə: Yoo tə, nə nə púpúní saga tə wa, nə pa aba, də nə bwálí tə ŋúná, máŋá tə, nə nə wá bà á con, nə wá fwa ku yoo təntə, ndə nə nə púpúní ku nətə.

(Romə tián 15.20-21; 1 Korentə tián 15.8-10)

¹² Lià duən jələ ba tiàn ba kəni ban ban. Nə mù wudu wə yí, sə nə swin də, nə mù də ba mù nə mē duən. Nə wudu də wə yí, sə nə ti nə tiàn nə ma man də ba. Ba mù tətə nə yáá maŋa duən, ba ma biri ba liù mama nə mē nətə. Ku biri də, pubuŋa mùri ba. ¹³ Nə mù yí nə wá bu nə tiàn nə Yü tutuŋi tə cici yiri, v nə pin nəba. Nə bá bu nə tiàn nə yiri don, ku nə dwə juŋ. Nə tutuŋi təntə, Yü nə pin nəba, ku mù nə ja nəba, ku bà ku nan á con. ¹⁴ Yá nə dán nə twi á con də Zwezi-Kərisə suywánjə tə, nə wá ku tə, Yü nə swin nə con, tə le. ¹⁵ Nə mù ba tutuŋi tə, lià duən nə tun ti, nə ma biri nə tiàn nə, sə nə dàn ká le ku tə, Yü nə swin nə con. Yá nə dán ja yala də, á tə wá kwən á kə á waa Zwezi-Kərisə nə zənzən, sə ku tə, nə nə tun á con tə, wání ku súri, ndə Yü nə tàri v pa nəba nətə. ¹⁶ Ku

mù tètè kwa nè, nè dàń wá lè á nagwanaa tẹ, nè va ɣɪŋɔni nagwanee tẹ wa, nè swìn Zwezi-Kərisə suywáńú tẹ. Nè mù ba pià, nè va nè tun bwálí nè, lià duən nè dí yáá ba tun ku wa, yá nè pií nè ti ba tutuŋi tẹ, nè ma bwí nè tiàn nè. ¹⁷ Ku púpúní Yú sagi tẹ wa, ku wú: «Liù nè pià, sẹ v bu liù nè, sẹ v bu Yuu-Tiu nè ku tẹ ɣiri, v nè fwa». ¹⁸ Ku tà liù tẹ, v nè bwí v tiàn nè, nè Yú yáá jələ. Ku yi liù tẹ, Yú tètè nè bwí v nè, nè Yú yáá jələ.

11

Polə də kunkun tuntuna tẹ yoo

(Galasi tián 1.6-9; 2 Korentø tián 12.11-15; Matiə 7.15-20; Romə tián 16.17-18)

¹ Á jana pínú də nè. Síún nè, à dàń pià, sẹ à swìn nyunyan sùràn mancin. ² À mù ba á ɣiri sẹe, ndə Yú nè ba á ɣiri sẹe nətɔ. À yi à tanɪ aba à tún, ndə ba nè tanɪ kan nətɔ, sẹ á swe bɛɛ nədɔ cici nè. Ku bɛɛ tətə nè yi Zwezi-**Kərisə*. Yá à dàń pià, sẹ á dàń ya lià tẹ, á bicanɪ nè yi nəpon máńá tẹ, à nè wá pa aba Zwezi-Kərisə nè. ³ Yá fən dàń jə nè də, liù nè wá ɣigari aba də kunkun sùràn, v pa á kúú ba á tiàn lɪ durən wa, sẹ á twá Zwezi-Kərisə nè də cígá cígá. Mə nətɔ **Sítana* jigə dən, máńá don wa, v ɣigari ɛvə də kunkun sùràn. ⁴ Fən jə nè, à nè yəé də, liù nè twi á con də kunkun sùràn, á wá kə á nii ba kwa á pa v kàrɪ aba tẹ ɣiri. Yá nətɔ tẹ, v nè wá swìn Zwezi-Kərisə yoo v biri aba, də nətɔ, nè nè swìn v yoo nè biri aba, ku tà nədɔ. Siŋu tẹ də, v nè pià v pa aba, ku tà siŋu tẹ, á nè dí yáá á na. Zwezi-Kərisə suywáńú tẹ, v nè wá swìn v biri aba, ku tà suywáńú tẹ, nè nè swìn nè biri aba.

⁵ À mù buŋa də, ba mù lià tətə yi **tuntuna* yáá tián. Yá à də con, à də na də, ba ba nə dwə won mama wa. ⁶ À mù sẹe, à yəri sùràn à swìn ndə ba nè. Yá ku dàń nè yi yənu mù, à də jə yənu. Nə biri aba ku yənu tətə nəpon nəpon nɛɛ kapupu.

⁷ Máńá tẹ, à nè swìn Yú suywáńú tẹ à biri aba, à ken à tiàn tɪa, à ga wá pa á ŋwín ku, sẹ à ma zìn á mù ɣiri nè. Ku nətɔ tẹ yi yolwan, à fwa naaa?

⁸ Máńá tẹ, à nè ɣin á con, ku yá yi Kərisə lià púlé duən nè ŋwín nè, ku tà á mù. À jon ba səbiu tẹ, sẹ à ma wàní à san aba. ⁹ À nè ɣin á con, səbiu yoo jin nè, yá à wá pa à ya á liù nədɔ tətə yuu zɪlɪ. Ku ɣin Kərisə lià tẹ, ba nè wulə Masedwanə nagwanaa tẹ wa, nè twi, ba pa nè ku tẹ, ku yá nè mùri nè. Yoo mama wa, à wá sẹe à jì á yuu zɪlɪ, à ga bá sẹe à jì á yuu zɪlɪ míámíán. ¹⁰ À wáá à tiàn nè à bwí də ku yoo tətə, liù mama ga wàrɪ ku yáá nè v cì Akayi nagwanaa tẹ mama wa, Zwezi-Kərisə cígá tẹ ɣiri, ka nè wulə də nè. ¹¹ Á dàń bwe aba, sẹ à jón, ku yoo tətə yi à fwa ku, à nè ba aba swə ɣiri naaa? Ɔn ɔn, Yú yəé də, à swə aba. ¹² À tẹ wá tun tutu, ndə à nè dí yáá à tun nətɔ, sẹ ku pa lià tẹ, ba nè pià ba bu ba tiàn nè də, ba də tɔŋa, ndə nè də nè tɔŋa nətɔ, dàń ká wàní ba bu ba tiàn nè. ¹³ Bara tətə yi kunkun tuntuna. Ba yáá fwa, ndə ba yi Zwezi-Kərisə tuntuna, yá ku ga tà cígá. Ba yi tütònà tẹ, ba nè ɣigari lià. ¹⁴ Á dānà ká pa ku yoo tətə gwári aba. Sítana tətə yáá lwán v tiàn v jə ndə v yi Yú **malika*, v nè wulə poni wa. ¹⁵ Də Sítana nè tɔŋa nətɔ, á dānà ká pa ku gwári aba də, v tütònà tẹ nè yáá fwa ndə v nè. Ba tɔŋa ku tẹ nè tà cígá. Ba yíguré wa, cān nè wá ya ku tẹ, ba nè tun ŋwírán.

Càn tə Polə nə dí yoo

(2 Korentə tián 15.10, 30-32; 4.9-13; 6.3-10; Tɔtɔnɔn 20.18-27)

¹⁶ À tə pii à bwé à swìn á con, á liù mama dàn ká bún də, à yuu təlɔ́. Yá á dàn nə buɲa də, à yuu təlɔ́, á pian nə cwəɲə, sə à də bu à tiàn nə mancun. ¹⁷ Ku tə, à nə swìn yəbə, à wá cwəɲə lɔ̀ri *Yuu-Tiu con, sə à swìn ku. Yá ku dán yi à swìn ku, ndə à yuu təlɔ́, à nə yèè də, yièn wulə, à nə wáá à ma bwɪ à tiàn nə yurɪ. ¹⁸ Lià zənzən twá ləzoni pubuɲa nə, ba ma bwɪ ba tiàn nə. À də dán wá bu à tiàn nə, ndə ba nə. ¹⁹ Á buɲa də, á yi yənu tián, á ga nə ni lià tə, ba yun təlɔ́, á yáá swə, sə á ja á kə ba nə mwálí mwálí də pupwən. ²⁰ Ba yáá ja aba, ba ma ji, ndə ba ywəɲə nə, də ba fwa swian, ba ma jonə á wiən. Ba yáá gɪgɪrɪ aba, də ba goni aba, də ba mà á yáá wa. Yá á mù tə janɪ á kəni ba nə. ²¹ Nə mù yin fənyina zənzən, sə nə tun tə yièn təntə á yura. Ku mù nə pin, cavira jə nə, sə à swìn nə yoo.

Síun nə, à dàn wá swìn, ndə à yuu təlɔ́. Won tə mama liù nə ba fən dəri, sə v bu v tiàn nə ku yurɪ, à də ba fən dəri, sə à bu à tiàn nə ku won təntə yurɪ. ²² Ba yáá swìn də, ba yi *Ebərə-ba cígá cígá. À də yi Ebərə cígá cígá. Ba yáá swìn də, ba yi *Yizərayelə lià cígá cígá. À də yi Yizərayelə liù cígá cígá. Ba yi *Abərahəmə dwíí tə wa lià. À də yi Abərahəmə dwíí tə wa liù. ²³ Ba yáá swìn də, ba yi Zwezi-Kərisə tɔ̀tɔ̀nà cígá cígá. À də kúb dwə ba, Zwezi-Kərisə tɔ̀tɔ̀nɪ tə wa. Səgu ku tə, à nə swìn, ku yi ndə à yuu təlɔ́. À tun à doni ba. Ba ken nə bān diè nɛɛ kapupu, ba doni ba. Ba mà nə zənzən, ba doni ba. Nɛɛ kapupu à mu wá zwèe ku doni ba. ²⁴ *Zwifə-ba yun tián tə mà nə tanpɪrɪ yíá fitwa də nugu nɛɛ bonu. ²⁵ *Romə yun tián mà nə də kafiran nɛɛ batwa. Lià dilɪ nə də kapana máɲá don wa, sə ba gu. Nɛɛ batwa, à nə ti níá yuu bori, ku lwə, à nan à tu níá tə wa. Naa nədu à yin níá yuu wa, diun nədu də ttin nədu. ²⁶ Nɛɛ kapupu à vɛli bwalá, à dé càn, munɛɛ nə súé tə pǎlí yurɪ, də ɲwina yurɪ, də à tətə dwíí tián Zwifə-ba yurɪ, də lià tə, ba nə tǎ Zwifə-ba yurɪ. Á dí càn tɪfaran wa də kasɔɔ lanworu wa, də muv tə yuu. Kunkun lià, ba nə yi nə nubia Kərisə yurɪ, tə də ken càn à nə. ²⁷ À tun tɔ̀tɔ̀ncaran à yura cɛ. Diun don nə, à yáá wǎrì à dwèe. Diun don nə, niən yáá ja nə, nanyonu də jun nə, à ga píní à tiàn. Diun don nə, à wǎrì wodiu à ni à dé. Diun don nə, waran yáá ja nə, à ga ba gǎnù jə. ²⁸ Yoo tə, ku nə súrí təntə mama nə, ku yi Kərisə lià púlɔ́ tə mama yoo jə nə à bican wa. Máɲá mama, à buɲa ba yoo, à ba zwèe. ²⁹ Liù nə ba diàn jə Yu cwəɲə tə wa, ku yáá yi ndə ku yi à mù. Liù nə pin, liù dugu Yu cwəɲə tə, ku yoo tə yáá yi à də zənzən.

³⁰ Də à dán nə mɛ, sə à bu à tiàn nə, ku yi wiən tə, tə nə burɪ də, à ba diàn jə, à wá ma bu à tiàn nə. ³¹ Nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nyina Yu yèè də, ku tà kunkun à kuni. U mɛ, sə ba bu v nə máɲá mama wuuu, ku nə ba zwèe. ³² Máɲá don wa, à vɛli Damasə, də piú Aretas li yáá tíú v tún, sə v ywǎn ku yuu v pa wá. U mù liù təntə li lià, sə ba cì tu tə nii nə, ba ma ja nə. ³³ Yá Kərisə lià tə dán ken nə fiyafaru wa, ba vwə ɲwənə ku nə, ba twá cəliri ba li nə, ba cwɪ tɪa béré tǎɲá nə. Yá ku dán pin à jén v jìàn wa.

12

Wiën tē, Yū nē buri Polē nē yoo
(1 Korentø tián 2.3-5; 2 Korentø tián 4.7-10)

¹ À tē mē, sē à kwen à bu à tián nē, naaa? À yèò dē, ku nētū ba nywarū jē. Yá à dān tē wá swin won tē nē, ku nē nan *Yuu-Tiu con, dē ku tē, v nē buri nē. ² À yèò *Kōrisē liū* don, ku ja bina fugē bania, Yū ti wá, v ja di ban ban v mù Yū *sān nē. À mù dān nē yēri, dē ku nē yī v tētē, nē à yèò ku nē yī v jērō. Yū nē yèò, ku nē yī nētū. ³⁻⁴ Yá à dān nē yèò dē, Yū ti bēe tēntē, v ja di v mù Yū sán nē. À dān nē yēri, dē ku nē yī v tētē, nē à yèò ku nē yī v jērō. Yū tētē nē yèò ku, à mù yēri ku. U dān nē diğā v yī Yū yáa con, v ni sūrān lá nē, tē nē wārī tē swin nii wa. Liū mama wā mē, sē v twá v swin tē sūrān tēntē v nii wa. ⁵ À bwī à tián nē ku mù bēe tēntē yūri. Yá à dān nē bá bu à tián nē won mama yūri, dē ku nē tà wiēn tē yūri, tē nē buri, dē à ba diān jē. ⁶ Dē à yā nē piā, sē à bu à tián nē, à yā wá swin cígá tē, à sūrān tē yā bá ya ndē nyinyansuran nē. Yá à dān nē ba piā, sē à bu à tián nē nētū. À ba piā, sē lià bún yoo, ku nē dwē nē, ba pa nē. À piā, sē lià zilí nē, ku tē yūri, ba nē ni à nii nē, dē ku tē yūri, ba nē ni dē, à fwa. ⁷ Yū ba piā, sē à fwa fwīē, yīēn tēntē mama yūri, tē nē dwē won mama, v nē buri nē. Ku mù nē pin, Yū dān ma fwa yoo don à yira tē wa, ku nē yī nē zēnzēn. Ku yī ndē Yū pin cwējē *Sitana tūtūnū nē, sē v mā nē. ⁸ Ku yoo tēntē yūri, à lōri Yūu-Tiu nēe batwa, sē v li ku à yira. ⁹ Yá v dān lē nē, v wú: «À pubwanū tē, à nē fwa n yira, ku mē mú. À wāā n nē ba diān jē tē nē à twá, à ma kwen à tūja diān zēnzēn». Ku dān nē yī nētū, à mù wá bu à tián nē, à nē ba diān jē tē yūri, sē ku pa Zwezi-Kōrisē diān tē ya dē nē wuuu. ¹⁰ Ku mù nē pin, máná tē, à nē ba diān jē, nē à yèò lià nē twin nē, nē à yèò ba nē fufūn nē, nē à yèò ba nē kēni nē cān wa, nē à yèò pucūni nē zua nē Zwezi-Kōrisē yūri, à tē wulē pupwēn wa, dē ku nētū mama Zwezi-Kōrisē yūri. Ku yī cígá, máná tē wa, à nē ba diān jē, mē ku máná tēntē wa, Yū yáa pa nē v diān tē cígá cígá.

Kōrentø Kōrisē lià tē yoo yī Polē

¹¹ Nētū tē, à nē bwa à tián nē, ku yī ndē à yuu tōlō, ku ga yī á mù nē kálú nē, á pa à tun ku. Yá á mù yā nē mē, sē á buri nētū tē à nē yī, sē lià yēni nē. À mù nē swē à tà won, *tuntuna tē, á ma bonjē yáa tián tē dē, ba nē dwē won mama wa. ¹² Á tētē yèò dē, à nē twi á con, à tun á tētēji wa dē pínú, Yū dē ga twá dē nē, v tun yīēn tē nē yī v diān tē mūmūn, dē tūtūnan tē nē buri v diān tē, dē yomulan. Tē yīēn tēntē mama buri dē, à cígá yī Zwezi-*Kōrisē tuntūnū. ¹³ Yīēn tē, à nē fwa Kōrisē lià púlō tē duēn wa, mē tē mù nē à fwa á dē con. Yoo nēdu cici nē, à wā fwa á con. Ku mù nē yī, à nē wā pa à ya á yuu zilū tē. À dān lwēē á nē, ku yūri.

¹⁴ Síún nē, à kúb ken sírí, sē à bà á con, sē ku dān ya à nēe batwa nē. À nē twi, à bá sēē, à pa à jī á yuu zilū. À mù yī á tētē nē à piā, ku tà wiēn tē, á nē jē nē à piā. À yèò dē, ku tà bisíná nē mē, sē ba piā wiēn ba tún ba nyina nē, ku yī nyina, ba nē mē, sē ba piā wiēn, ba tún ba pa ba bia nē. ¹⁵ À mù sēē, sē à cūgū wiēn tē, à nē jē, sē à ma san aba. À ga sēē, sē

* 12:2 12.2 Ku bēe tēntē yī Polē tētē.

à kwìn à mu tətətə nə á yurí. À nə swə aba zənzən nətu tətə yurí, ku me, sə á mù sóní nə mancın cıctı, naaa?

¹⁶ Á yəə zəni də, à wà pa à jì á yuu zılı. Yá á wa là duən dān swìn də, à tun yíá swian, à ma jon á wiən. ¹⁷ Lià tətə mama, à nə tun á con, ba wà tətətə nə à twá, à ma gıgırı aba? ¹⁸ À mù nə kwè Titə, sə v bà v na aba, à ga swìn nə liù tətə don con, v nə yı nə nubiu Kərisə yurí, sə v kwé wá. Titə gıgırı aba, v jon wiən á con, naaa? Á yəə də, à mù də Titə pubıya yı nədu. Ku tətə v nə fwa, də ku tətə, à nə fwa yı won nədu.

¹⁹ Ku wáá ku pın, á buıa də, nə sùràn tətə tətə mama yı nə pìà nə ma caga nə tiàn yurí, á yáá con. Ku tà nətu, ku yı Yı yáá con sugb, nə swin, nə mù də Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə tətə yurí. Nə nubisoni-ba, sùràn tətətə mama yı nə swìn á con, sə tətə wànı tətə dān á jìàn Yı cwəıə tətə wa.

²⁰ Fən jə nə də, dıun don, à nə wá bà á con, də á jigə yiri don, à nə ba swə. À nə twi, də ku yı nətu, à də wá ya yiri don, á də nə bá sóní. Fən jə nə, à ba swə, sə à bà á con, də á dı jara də duən, nə à yəə á ja wugwu də duən, nə à yəə dııı wulə á tətəıı wa, nə à yəə á jıga duən nə, sə á doni duən, nə à yəə á swìn yolwana á pın duən nə, nə à yəə á maıa yìèn á pın duən nə, nə à yəə á fwa fwıə, nə à yəə á tuıa yìèn gurə gurə. ²¹ Fən tətə ma jə nə də, à nə wá bà á con, naa ku tətə nə, à nyına Yı nə kúú wá pa, cavıra ja nə á yáá con. Fən tətə ma jə nə də, à nə wá bà á con, də lià dáá á wa zənzən, ba nə tun cına tətə ıe, yá ba wà ba kwa vəvəri, ba ma sá ba cına tətə. Ba bıcanı dān tətə yı nəzwənən Yı yáá con, də ba pəni duən vee vee, də ba ga tuıa yìèn, ba ba ba tiàn janı. Də ku nə yın nətu, à pùè wá cıgù, ba mù lià tətətə yurí.

13

Sagı tətə yıgıré sùràn (2 Korentø tián 12.19-21; 10.1-11)

¹ À wá bà á con, naa ku tətə nə, də à nɛɛ batwa nə. À nə yı á con, nə wá bürı lià tətə mama, ba nə fwa cına, tətə bürà. Nə wá fwa, ndə Yı sagı tətə nə swìn, ku wú: «Á me, sə á dí yáá á ni lià bələ, nə à yəə lià batwa nii sùràn liù yuu wa, á dān ga zıgı lá á bürı v bürà». ² Á nɛɛ bələ nıı túrı tətə, à nə twi á con, à dí yáá, à dı súú lià tətə, ba nə fwa cına tətə nii nə, də ba duən tətə də mama nii nə. Sıún nə, à ıúná də aba, à ga tətə bwé à dwi súú ba nii nə, sə ba lwarı də, à nə pıı à bà, à bá ıı ba liù mama, à dıgv vàn nə. ³ Á yəə də, á pìà, sə á na ku tətə nə bırı də, Zwezi-*Kərisə nə twá də nə v swìn. Á yəə də, v mù tà liù tətə, v nə ba dıàn jə á yáá con. U yı liù tətə, v nə tuıa də dıàn á tətəıı wa. ⁴ Ku yı cıgá, ba paa Zwezi-Kərisə dagarv tətə yuu wa, v ga wà dıàn jın. Yá sıún nə, v dān wulə mu wa, Yı dıàn tətə yurí. Nə də ba dıàn jə, nə mù də v mù nə vwə duən nə yurí. Yá nə dān wá twá də wá, nə ya mu wa Yı dıàn tətə yurí. Máná tətə, nə nə twi á con, nə wá bırı aba dıàn təntə.

⁵ Á dān buıa á tətə yuu wa zəni, á jón á cıgá nə keni á waa Zwezi-Kərisə nə wuuu. Á nə bın á tətə yuu wa nətu, á ba lwarı də Zwezi-Kərisə nə wulə də aba naaa? Də ku nə tà nətu, ku wá ya á kəri á tiàn á ga. ⁶ Á buıa də, á wá lwarı də, nə mù wà nə tiàn kəri nə ga. ⁷ Ku tətə nə dān lörı Yı

con, ku yi, sɛ ʋ san aba, á dǎnà ká tun yolwan mama. Ku tà nɛ pìà, sɛ nɛ ma bɪrɪ aba dɛ, nɛ mù kɛrɪ nɛ tìàn nɛ na dɛ, nɛ dí dǎn. Ku yi nɛ pìà, sɛ á tun zɛnɪ cɪcɪ. Yá nɛ mù con, ku nɛtʋ dǎn nɛ swɛ, ku yi ndɛ nɛ kɛrɪ nɛ tìàn nɛ ga, ku tà nɛ yáá. ⁸ Nɛ wàrɛ cígá tɛ nɛ nɛ zɪga. Nɛ pìà nɛ fwa cígá yìèn cɪcɪ. ⁹ Ku yi cígá, dɛ á mù nɛ jɛ Yɪ dǎn tɛ, yá nɛ mù ba dǎn jɛ, nɛ yáá wulɛ pupwɛn wa. Ku tɛ nɛ dǎn lɔrɪ Yɪ con, ku yi, sɛ ʋ san aba, sɛ á va yáá wuuu. ¹⁰ Mɛ ku mù nɛ pɪn, à púpúnɪ sagɪ ku tɛ, à pɪn aba, dɛ à bwálɪ tɛ núná dɛ aba. À ba pìà, sɛ à bà à yí á con, dɛ yìèn wulɛ, tɛ nɛ wá pa, à caga á nii nɛ. *Yuu-Tiu yi ʋ ken ʋ dǎn tɛ à jɪn wa, sɛ à ma dǎn á jìàn Yɪ cwɛɲɛ tɛ wa. Ku tà ʋ pɪn tɛ nɛ, sɛ à ma cùgò aba.

(Filipè tíán 4.4-9)

¹¹ À nubɪa-ba, ku tɛ nɛ súrɪ lá, á yana pupwɛn wa. Á sɪá, sɛ Yɪ san aba, sɛ á va yáá wuuu. Á sɪá, sɛ ba kwè aba, sɛ á ja pubɔɲa nɛdʋ. Á yana duɛn nɛ dɛ bɪcan sɪó. Yá sonu dɛ bɪcan sɪó Yɪ dǎn wá ya dɛ aba. ¹² Á júná duɛn dɛ zilɛ zɛnzɛn dɛ sonu, ndɛ Kɛrɪsɛ là nɛ mɛ, sɛ ba fwa nɛtʋ. Kɛrɪsɛ là tɛ mama, ba nɛ wulɛ yɛbɛ, jùnɪ aba.

¹³ Yuu-Tiu Zwezi-Kɛrɪsɛ nɛ wá fwa ʋ pubwanʋ tɛ á yɪra. Yɪ wá fwa ʋ sonu tɛ á yɪra. Yá Yɪ-*Sɪɲu tɛ, ku nɛ pɪn, nɛ vwɛ duɛn nɛ, wá ya dɛ á mama.

**Sagi tɛ, Polɛ nɛ púpúní v pa
Galasi
Kərisɛ lià tɛ nɛ
Galasi tián sagi tɛ yuu wa sugu**

Liù tɛ, v nɛ púpúní sagi kv tɛ
Ku yi *tuntɔnɔ Polɛ nɛ púpúní kv.

Lià tɛ nɛ, Polɛ nɛ púpúní

Polɛ púpúní sagi kv tɛ v pa *Kərisɛ lià púlɛ kapɔpɔ nɛ, tɛ nɛ wulɛ Galasi nagwanaa tɛ wa, v nɛ dɪga tɛ dɛn.

Sagi tɛ wa sugu

Polɛ púpúní *Zwifɛ-ba karnyɪna-ba yɪɪ, ba yà nɛ twi v viru kwa nɛ, ba gugurɛ *Kərisɛ lià púlí tɛ dɛ ba kàrà tɛ, ba yà nɛ ba pià, sɛ ba twá sɔyɔwájú tɛ nii nɛ. Polɛ kwɛ Kərisɛ lià tɛ, sɛ ba dàn ká twá ba kàrà tɛ nɛ. Ba mù yà pià, sɛ ba *gwɛɲɛ Kərisɛ lià bara tɛ, ba nɛ tà Zwifɛ-ba, ba ga zilí Yɪ *nii tɛ mama, v nɛ pɪn *Moyizɛ nɛ. Ku tɛ nɛ sùrí lá, ba mù Kərisɛ lià tɛ, ba nɛ tà Zwifɛ-ba, dɛ wa lià duɛn yà tɛ twá ba yofwamɪnan tɛ nɛ, ndɛ lià tɛ nɛ, ba nɛ yèri Zwezi-Kərisɛ.

Polɛ pià v bɪɪ ba, sɛ ba lwarɪ dɛ, kv nɛ zɪgɪ máná tɛ wa, Zwezi-Kərisɛ nɛ tɪga dagarv tɛ yuu wa, nɛ kúv tà Yɪ *nii tɛ, v nɛ pɪn *Moyizɛ nɛ, nɛ kəni nɛba cwɛɲɛ wa. Nɛ dàn ti nɛ tián. Kərisɛ liù tɛ, v nɛ ti v tián cígá cígá, kv yi Yɪ-*Siɲu tɛ wulɛ dɛ wá, v ga yá v tián v pa kv Siɲu tɛntɛ nɛ, sɛ kv kɛ wá cwɛɲɛ wa.

Polɛ jùnì Galasi Kərisɛ lià tɛ
(Romɛ tián 1.1-2)

¹ À mù Polɛ nɛ púpúní sagi kv tɛ, à pɪn *Kərisɛ lià púlɛ tɛ nɛ, tɛ nɛ wulɛ Galasi nagwanaa tɛ wa. À yi Zwezi-Kərisɛ *tuntɔnɔ. Ku tà ləzoni nɛ pɪn nii nɛ. Ku yi Zwezi-Kərisɛ dɛ nɛ nyuna Yɪ, v nɛ bwin wá, v li tian wa, nɛ tɪn nɛ, sɛ à ya tuntɔnɔ. ² À mù dɛ lià tɛ mama, ba nɛ yi à nubɪa Kərisɛ yɪɪ, ba nɛ wulɛ à con, jùnì aba. ³ Nɛ nyɪna Yɪ dɛ nɛ *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisɛ nɛ wá fwa pubwanv á yɪra, ba ga pa aba bɪcan sió. ⁴ Zwezi-Kərisɛ sɛɛ, v ti nɛ yuu yɪɪ, sɛ v ma jon nɛba nɛ cuna wa. V dàn van nɛba, v li síún lɔv kv tɛ yokɔkwɪnan tɛ jìàn wa. V fwa kv nɛtv, v pa kv tɛ, nɛ nyuna Yɪ yà nɛ pià, nii sú. ⁵ Nɛ pɪan dun Yɪ nɛ, máná dɛ máná, kv nɛ ba zwɛɛ! Amɪna!

Yɪ sɔyɔwájú tɛ yi nɛdv
(Galasi tián 3.1-5; 4.9-20; 5.1-12)

⁶ Yɪ yi v twá Zwezi-*Kərisɛ nɛ, v kúrí aba dɛ pubwanv. Ku mù nɛ pɪn, kv gwárí nɛ zɛnzɛn dɛ, nɛtv tɛ, á nɛ vɛvɛri lala, á yá Yɪ, á pií á twá sɔyɔwájú don nɛ. ⁷ Cígá mama, kv tà sɔyɔwájú don wulɛ, kv sùrí Zwezi-Kərisɛ sɔyɔwájú tɛ nɛ. Yá lià duɛn dàn nɛ wulɛ, ba nɛ kəni yìɛn gurɛ gurɛ á bɪcanɪ wa, ba ga pià, sɛ ba lwán Zwezi-Kərisɛ sɔyɔwájú tɛ.

⁸ Yá liù don dân nê swîn suywánú don, v biri aba, ku nê tà Zwezi-Kêrisê suywánú tê, nê nê swîn nê biri aba, sê Yü cùgù ku tíú. Dê ku nê swê, ku yí nê têtê wa liù, nê à yêé *malika, ka nê nan yí ka cú, sê Yü cùgù ku tíú. ⁹ Nê dí yáá, nê swîn ku, yá nê tê kúú píí nê bwé ku wa síún nê. Liù don nê swîn suywánú don, v biri aba, ku nê tà Zwezi-Kêrisê suywánú tê, á nê nì, sê Yü cùgù ku tíú.

¹⁰ Á nê swîn nêtu, ku tà à pià, sê lèzoni bu à nê, ku yí à pià, sê Yü nê bu à nê. Á ba pià, sê lèzoni nê sóní nê. Dê à yá nê pià, sê lèzoni nê sóní nê, à yá bá ya Zwezi-Kêrisê tètùndò.

*Yü kúrí Polê, sê v ya v tontunu
(Tòtunan 22.3-16; 26.9-20; 9.1-20, 23-30)*

¹¹ Á nubia-ba, à pià, sê á lwarí dê, Zwezi-*Kêrisê suywánú tê, à nê swîn à biri tê, wà lèzoni con nan. ¹² Ku ma tà lèzwênê nê swîn ku suywánú têtê, v biri nê. Ku ma kúú tà lèzwênê nê kàrí nê ku kàrà. Ku yí Zwezi-Kêrisê têtê nê biri ku nê. ¹³ Á yá dí yáá, á nì à tótunεε yá nê yí nêtu, mángá tê wa, à yá nê wulê *Zwifê-ba yijuncwêhê tê wa. Ku mángá têtê wa, à yá kèni càn Kêrisê lià púlê tê nê zènzèn, à ga pià, sê à pa tê nyu lá. ¹⁴ Á mù dê à duên tián Zwifê-ba, nê yá nê wulê nê nyina-ba yijuncwêhê têtê wa, à mù yá nê zilí yìèn tê mama nii zènzèn, à doni à duên tián tê zonu. Á yá ken à pubuŋa mama, nê nyina-ba yofwamunan tê nê dê yawala. ¹⁵ Ku yí nêtu, yá Yü yá dí yáá, v kúrí nê v tún, dê à nuu tê wà nê luri. Yá mángá nê yí, sê à tun à pa wá, v fwa pubwanu à yira, ¹⁶ v pa à lwarí v biú tê à waa con, sê à dân swîn v yoo, à biri lià tê dê, ba nê tà Zwifê-ba. Ku mángá têtê wa, à wà liù bwe, sê v kàrí nê ku tê, à nê me, sê à pa ku cígá. ¹⁷ Á ma kúú wà *Zwerizalemê vèli, sê à na lià tê, ba nê dí à yáá, ba yí *tontuna tê dê. Ku mángá têtê têtê wa, à vèli Arabi nagwanaa. Á vèli têtê kwa nê, à píí à bà Damasê.

¹⁸ Ku buna batwa nii nê, à dân vèli Zwerizalemê, sê à lwarí Sefasê*, yá à dân yin v con dian fugê dê bonu. ¹⁹ Yá à dân nê wà tontuna tê liù don mama ni, dê ku nê tà Zwakê, v nê yí *Yuu-Tiu nyánú. ²⁰ Yü yêé dê, yoo ku tê, à púpúní bwálí ku tê wa, yí cígá, ku tà kunkun à kuni.

²¹ Ku kwa nê, à nan Zwerizalemê nê, à va à twá lá, à jírí Siri nagwanaa tê, dê Silisi luv nii tê wa. ²² Kêrisê lià púlê tê, ba yá nê wulê Zwide nagwanaa tê wa, yá tê wà nê ni ba yíá wa. ²³ Ba yá yí à yoo nê, ba nêñ dê, lià swîn, ba wú: «Bεε tê, v yá nê fifin nêba dân yí Zwezi-Kêrisê suywánú tê, v swîn v biri síún nê. Yá v mù yá ga nê pià, sê v pa ku suywánú têtê nyu lá». ²⁴ Ku nêtu dân pin, ba bwi Yü nê, à mù yiri.

2

*Polê jérí Zwezi-Kêrisê tontuna Zwerizalemê nê
(Tòtunan 15.1-29)*

¹ Buna fugê dê banta nii nê, à mù dê Barènbasê píí nê va *Zwerizalemê. Á jun Titê, dê à kê lá, à ja va. ² Yü yá biri nê dê, à me, sê à va lá. Yá mángá tê, nê dân nê vèli nê yí lá, à mù dê *Kêrisê lià púlí yáá tián tê nan kwa, nê na duên nê cici. Á dân ma man suywánú tê dêñ, à nê swîn à biri lià

* 1:18 1.18 Sefasê yá jê yiri don, ba nê bonê Piyera.

tə nə, ba nə tà *Zwifə-ba. À yà ba pià, sə tutuŋi tə, à nə tun, də tutuŋi tə, à nə tunja síun nə, jì tutu. ³ Titə yà yì *Gərekə, v m̀ yà ga nə yì à twadon. Yá Kərisə lià púlí yáá tián tə wà wá kálú, sə ba pa v *gwəŋə wá. ⁴ Yá lià duən də dān yun lá nə, ba nə yì kunkun lià, ba nə yì nə nubia Kərisə yurí. Ba m̀ lià təntə dān sàgè, ba zv nə púlí tə wa, ba swìn də, Titə m̀, sə v pa ba gwəŋə wá. Ba m̀ lià təntə yì, ba zva nə púlí tə wa, sə ba ma na, nə nə twá də Zwezi-Kərisə, nə ma tí nə tián nətə. Ba pià, sə nə tē pií nē twá Yú *nii tē nə, v nə pín *Moyizə nə də diàn. ⁵ Nə dān nə wà sēe, nə twá lià təntə pubuŋa tə nə, máŋá mancın tətə. Nə m̀ ba pià, sə ba cùgù Zwezi-Kərisə suywáŋú tə, ku nə yì cígá cıci. Nə pià, sə nə cì suywáŋú təntə də ku cígá tə nə, nə pa aba, ba dān ká lwañ ku. ⁶ Máŋá tə, à nə tún à nii, à burí Kərisə lià púlí yáá tián tə, ba wà swìn də, yoo mùri Zwezi-Kərisə suywáŋú tə wa, à nə swìn à burí lià tə nə. À m̀ con, à yèð də, Yú ba lià kúrí, v ma kwanı ba duən. Ku m̀ nə pín, lià təntə nə yì Kərisə lià púlí tə yáá tián, nə à yèð ba nə tà yáá tián, ku ba dēñ jə ku pa à m̀ nə. ⁷ Yá ba m̀ lià təntə dān yəni də, ku yì Yú nə pín nə suywáŋú tə, à nə burí lià tə, ba nə tà Zwifə-ba, ndə v nə dí yáá, v pa nii Piyerə nə, sə v va v swìn ku, v burí Zwifə-ba nə. ⁸ Yú nə tun Piyerə pubuŋa wa, sə v va Zwifə-ba con. V m̀ nə kúù tun à də pubuŋa wa, sə à va lià tə con, ba nə tà Zwifə-ba. ⁹ Lià yà ywàŋá Zwakə də Sefasə* də Zwan ndə diè tətəŋi banı nə Kərisə lià púlí tə wa. Ba lià batwa təntə dān nı də, Yú cígá pín nə ku tutuŋi təntə v pubwanu tə yurí. Ba dān jın à m̀ də Barə nabasə jın nə, ba zuzvə, sə ku burí də, nə m̀ də ba m̀ yì nımaru nədu lià. Nə m̀ dān m̀, sə nə va lià tə con, ba nə tà Zwifə-ba, sə ba də ga va Zwifə-ba con. ¹⁰ Yoo nədu cıci nə ba lòri nəba, sə nə fwa. Ku m̀ nə yì, sə nə san ba Kərisə lià púlí tə nə, tə nə yì zura. Yá m̀ ku m̀ nə, à də yà pià, sə à tun də yawala.

*Polə caga Piyerə nii nə Antıswə nə
(Tutunán 11.1-17; 15.7-11)*

¹¹ Ku kwa nə, Sefasə† twi Antıswə wa. À dān ma caga v nii nə lià tə mama yáa con, yolwan tə yurí, v nə fwa. ¹² Ku yì cígá, máŋá don yun lá, Sefasə də *Kərisə lià tə, ba nə tà *Zwifə-ba, yá də wodiu duən nə. Yá máŋá tə wa, lià duən nə nan Zwakə con, ba bə Sefasə con, v dān lı v tián Kərisə lià tə, ba nə tà Zwifə-ba yura, v kúù ba wodiu dé də ba, v yà nə dəri Zwifə-ba fən, ba yà nə kálí, sə bēe mama *gwəŋə tə yurí. ¹³ Kərisə lià tə duən tə mama, ba nə yun lá, ba nə yì Zwifə-ba, də jigə níó bələ tián ndə Sefasə nə. Barə nabasə də tətə jigə níó bələ tíú, ndə ba nə. ¹⁴ À dān nə nı də, ba tələ Zwezi-Kərisə suywáŋú tə cígá tə wa, à swìn Sefasə con lià tə mama yáa con, à wú: «N yì Zwifə, yá n yà ja n tián, n ma fwa ndə liù tə nə, v nə tà Zwifə yəb. N wà n tián ma fwa ndə Zwifə nə. Bēēe dān nə pín, síun nə, n dān ma pià, sə n kálú lià tə, ba nə tà Zwifə-ba, n pa, ba ya ndə Zwifə-ba nə?»

*Zwifə-ba də lià tə, ba nə tà Zwifə-ba m̀, sə ba kə ba waa Zwezi-Kərisə
nə
(Galasi tián 5.1-6)*

* 2:9 2.9 Sefasə yà jə yurí don, ba nə boŋə Piyerə. † 2:11 2.11 Sefasə yà jə yurí don, ba nə boŋə Piyerə.

15 Nə mù yí *Zwifə-ba nə luru nəba, nə tà dwíé tə, ba nə yèrì Yú *nii tə, v nə pín *Moyizə nə. 16 Də ku nətə mə, nə tə yəè də, liù mə, sə v kə v waa Zwezi-*Kərisə nə, sə v ma ya cígá tíú Yú yáá con. Ku tà liù tə, v nə twá Yú nii tə nə, v nə pín Moyizə nə, nə wá ya cígá tíú Yú yáá con. Nə də tətə yí nə ken nə waa Zwezi-Kərisə nə, sə Yú wánì v jələ nəba ndə lià tə nə, ba nə yí cígá tián v mù Yú yáá con. Liù mama wàrì Yú nii tə, v nə pín Moyizə nə, v zílí, sə ku pín, Yú jələ wá ndə cígá tíú nə v yáá con. 17 Nə mù Zwifə-ba pià, sə nə ya cígá tián Yú yáá con, nə nə ken nə waa Zwezi-Kərisə nə yí. Yá Yú dǎn nə twá ku nətə wa, v buri nəba də, nə yí cuna lià, ba nə ba Yú nii tə, v nə pín Moyizə nə twá, ku nətə pià ku buri bēèè? Ku pià ku buri də, ku yí Zwezi-Kərisə nə ken nəba cuna tə wa naaa? Abada! Ku tà nətù! 18 Də à mù nə píí à twá Yú nii tə nə, v nə pín Moyizə nə, à yà nə víga, sə à twá ku nə, ku buri də, à tɔŋa cuna Yú yáá con. 19 Yú nii tə tətə, v nə pín Moyizə nə, pín à tí. Yá Yú nii təntə kúú ba diàn jə à yuu wa, ku nətə dǎn ga wá pa, à ya mu wa, à pa Yú nə. 20 À dǎn yí ndə ba paa à mù də Zwezi-Kərisə mə dagarə tə yuu wa. Yá ku kúú tà à tətə nə wulə, ku dǎn yí Zwezi-Kərisə mu tə nə wulə à waa. À mu tə, à dǎn nə jə wulə luv wa, ku yí à ken à waa Yú-Biu tə nə, à ma wulə. V mù nə sóní nə, v ga sèe, v tí à yuu yí. 21 À ba pià, sə Yú pubwanu tə, v nə fwa à yura, ya ndə tutu nə. Də liù nə wáá Yú nii tə nə, v nə pín Moyizə nə, v twá, ku pín Yú jələ wá ndə liù tə nə, v nə yí cígá tíú v mù Yú yáá con, Zwezi-Kərisə yí v tíga tutu.

3

Yú nii tə, v nə pín Moyizə nə, də liù nə ken v waa Zwezi-Kərisə nə yoo (Galasi tián 4.9-20; Romə tián 8.14-17)

1 Á mù Galasi tián-ba, bēèè nə pín, á yí ləyərən nətən? Wáà nə gıgarı aba v dugv? Á buri aba zəni zəni, nətə Zwezi-*Kərisə nə tíga dagarə tə yuu wa. 2 Á dǎn bwe aba yoo nədə ku tə, sə á le nə. Yú nə pín aba v *Sıju tə, ku yí á nə zílí v *nii tə, v nə pín *Moyizə nə, yí naaa? Yú pín aba v Sıju tə, á nə cugv Zwezi-Kərisə suywǎjú tə, á ga kə á waa v nə yí. 3 Bēèè dǎn nə pín, á yí ləyərən nətən? Ku jıju tə nə, Yú-Sıju tə yà nə yí á diàn. Bēèè dǎn nə pín, á ma píí á jələ á tətə diàn yuu wa síún nə? 4 Á nı yìèn kapuv, tə nə tən, ku ga yí ndə tutu nə á mù con nə. Tə yìèn təntə yí tutu, naaa? 5 Yú nə pín aba v Sıju tə. V mù ga nə fwa yomilan á tətəŋi wa. Ku yí á nə zílí v nii tə, v nə pín Moyizə nə, yí naaa? Nə à yəè ku yí, á nə cuga Zwezi-Kərisə suywǎjú tə, á ga kəni á waa v nə yí?

Abərahəmə ken v waa Yú nə

6 Ku púpúní Yú sagı tə wa, ku wú: «*Abərahəmə ken v waa Yú nə, ku pa Yú jələ wá, ndə liù tə nə, v nə yí cígá tíú, v mù Yú yáá con». 7 Ku nətə dǎn pià ku buri aba də, ku yí lià tə, ba nə ken ba waa Yú nə, nə yí Abərahəmə bia cígá cígá. 8 Ku púpúní Yú sagı tə wa fuən fuən də, máŋá wá bà, lià tə, ba nə tà *Zwifə-ba, wá kə ba waa Yú nə. Yá Yú dǎn wá jələ ba, ndə lià tə nə, ba nə yí cígá tián v mù Yú yáá con. Ku mù yí, Yú dí yáá v swìn suywǎjú tə, v buri Abərahəmə, v wú: «Á wá fwa pubwanu dwíé tə mama yura, ba nə tà Zwifə-ba, luv mama wa, n mù yí». 9 Ku mù dǎn nə wá pa, lià tə mama, ba nə ken ba waa Yú nə, v wá fwa pubwanu

ba yira, nde v ne fwa pubwanv Abèrahame yira, v ne ken v waa v mù Yü nê.

¹⁰ Yü wá cùgù lià tē mama, ba nê buŋa dē, ba wàà v mù Yü *nii tē, v nê pün *Moyizē nê, ba zilí, ba ma yaní cígá tián v yáá con. Kú púpúní Yü sagí tē wa, kú wú: «Liù tē, v nê wá Yü nii tē, v nê pün Moyizē nê, mama zilí máŋá mama wuuu, Yü wá cùgù kú tiú». ¹¹ Nê yèð dē, liù mama wàri v yaní cígá tiú Yü yáá con, v nê zilí Yü nii tē, v nê pün Moyizē nê, zèni yiri. Nê ní, kú nê púpúní Yü sagí tē wa, kú wú: «Liù tē, v nê ken v waa Yü nê, mē v mù nê yí cígá tiú Yü yáá con. Yá kú mù nê wá pa, v na cígá cígá mui». ¹² Liù tē, v nê zilí Yü nii tē, v nê pün Moyizē nê, kú tà v ken v waa Yü nê. Kú púpúní Yü sagí tē wa, kú wú: «Liù tē, v nê twá Yü nii tē nê, v nê pün Moyizē nê, v wá na cígá cígá mui». ¹³ Yá Zwezi-Kerisē dān nê yè ñeba, v jon Yü nii tē, v nê pün Moyizē nê, kú yà nê wá cùgù ñeba, tē jun wa. Mē v mù dān nê pií v jon nê yuu cuna tē v zin. Kú púpúní Yü sagí tē wa, kú wú: «Yü wá cùgù liù tē, ba nê kuru ba goli tiú yuu wa». ¹⁴ Mē Zwezi-Kerisē tiga nêtv, sē lià tē, ba nê tà Zwifē-ba, dē wání ba na pubwanv tē, Yü nê kàn nii dē, v wá fwa Abèrahame yira. Yá nê dān nê ken nê waa Zwezi-Kerisē nê, nê wá na Yü-*Sijü tē, Yü nê kàn nii, sē v pa ñeba.

*Yü nii tē, v nê pün Moyizē nê, ba v nikaní tē yáá nê cì
(Matíe 7.20; Romè tián 4.13-17; 10.4-13; Efezè tián 3.6)*

¹⁵ À nubta-ba, à pià à tí tta yuu yoo kú tē, à ma biri aba yoo. Dē lià bēlè nê ken nii nēdv, ba ga kàn nii, ba pa duən nê won yuu wa, liù don mama wàri ba nimarv tēntē v cùgà. Yá liù mama ga wàri yoo v súrí kú nê dē. ¹⁶ Mē Yü *nimarv nikaní tē dē yí nētv. Yü kàn nii, v pa Abèrahame dē v biú tē nê, v nê wá luri. Yü wá swìn, v wú, Abèrahame dē v bia tē, v nê wá luri, sē kú dān ká ya nde kú yí v bia tē mama. Biú tēntē nê yí *Kerisē. ¹⁷ Á nēñè yoo tē, à nê pià, sē à swìn. Yü jun nimarv dē Abèrahame, v ga kàn nii dē wá. Kú buna biēnta dē fitwa (430) kwa nê Yü dān pün v *nii tē *Moyizē nê. Yá v nii tēntē kúv wàri v nimarv tē kú cùgà. Kú yà nê wàà kú cùgà v nii tē, v nê kàn dē Abèrahame, yá wàri kú jì. ¹⁸ Dē kú nê yí liù nê zilí Yü nii tē, v nê pün Moyizē nê, nê wá pa, v na tori Yü con, kú kúv tà Yü nikaní tē yiri. Yá Yü ga fwa zèni Abèrahame yira, v yá nê kàn nii dē wá yiri.

¹⁹ Bèèèe yiri Yü dān ma pa v nii tē Moyizē nê? Yü pün wá v nii tē, sē kú pa, nê lwarí yoo tē, kú nê yí cuna v yáá con. Yá Yü nii tēntē dān yá mē, sē kú ya lá wuuu, kú ja vèli máŋá tē wa, Abèrahame biú tē nê wá bà. Mē v mù biú tēntē nê, Yü yá pün v nikaní tē. Yü nii tēntē yí *malíke nê ja kú, tē bà, yá bēè* dān ga ya tē mù dē lèzoni pwèrè wa, v jon kú, v swìn, v biri lèzoni nê. ²⁰ Dē liù nê wulè lià bēlè pwèrè wa, kú pià kú biri dē, kú tà ba ladva cici yiri. Yá Yü nikaní tē mù ga yí v cici yoo. ²¹ Kú nētv dān yí kú biri dē, Yü nii tē, v nê pün Moyizē nê, dē Yü nikaní tē ziga duən nê naaa? Abada! Kú tà nētv. Dē Yü yá nê pün nii, kú nê wáà mui kú pün lèzoni nê, ba yá wá twá nii tēntē nê, ba jì cígá tián Yü yáá con. ²² Kú swìn Yü sagí tē wa dē, lèzoni tē mama yí ba wulè cuna wa wuuu. Mē kú mù

* **3:19** Bèèèe tēntē, v nê yün Yü dē lèzoni pwèrè wa, nê yí Moyizē.

nə pɪn, Yɪ nɪkən tə nii mə, sə kʊ sú, kʊ pa là tə mama nə, ba nə ken ba waa Zwezi-Kərisə nə.

²³ Də máná tə nə wà yí, sə nə kə nə waa Zwezi-Kərisə nə, Yɪ nii tə, ʋ nə pɪn Moyizə nə, yà pɪn, nə jì ndə bán diè là nə. Yá nə dān yà dànì də, Yɪ bɪrɪ nəba, sə nə kə nə waa ʋ nə. ²⁴ Yɪ nii tə, ʋ nə pɪn Moyizə nə, yà kəni nəba cwəŋə wa máná mama wuuu, kʊ va kʊ yí máná tə, Zwezi-Kərisə nə twi, sə nə kə nə waa ʋ nə, sə kʊ pa nə ya cígá tián Yɪ yáá con. ²⁵ Yá máná dān nə yí, sə nə ken nə waa Yɪ nə, nə kúù tà Yɪ nii tə, ʋ nə pɪn Moyizə nə, jɪn wa nə nə wulə. ²⁶ Cígá, á nə ken á waa Zwezi-Kərisə nə, kʊ pɪn á mama jì Yɪ bia. ²⁷ Á liù tə mama, ba nə ləgə níá wa, kʊ twá də Yɪ yɪrɪ tə, ʋ wulə mɪu wa də Zwezi-Kərisə, yá ʋ ga nyɪn də wá də. ²⁸ Pwɪa dān kúù təlɛ *Zwifə-ba də *Gərekə-ba pwərə wa. Pwɪa kúù təlɛ ywəŋə də là tə, ba nə tɪ ba tiàn, pwərə wa. Pwɪa kúù təlɛ bara də kana pwərə wa. Kʊ nətɔ dān pià kʊ bɪrɪ də, á mama də Zwezi-Kərisə ʋwə duən nə, á dān ga yɪ won nədʋ. ²⁹ Yá də á nə yɪ Zwezi-Kərisə nə tɪ aba, á yɪ Abərahame dwíí tə wa là. Á yɪ là tə, á nə jə tori Yɪ nɪkən tə wa, ʋ nə kàn nii, sə ʋ pa Abərahame niàn nə.

4

(Romə tián 8.14-17)

¹ Á nəŋə kʊ tə, à nə pià à swɪn yəbə nə yɪ nətʋ. Kʊ yɪ ndə bisumaa nə mə, sə ʋ zàn ʋ tɪnɪ ʋ nyɪna wiən nətʋ. Máná tə wa, ʋ tə nə yɪ nəmaa, ʋ yɪ ndə yonɔ nə. Yá ʋ mù ga nə mə, sə ʋ tɪnɪ ʋ nyɪna tɛ wiən tə mama. ² ʋ bisíní nə, ʋ yɪ ʋ wulə là duən jìàn wa, ba ywəŋá ʋ də ʋ wiən tɛ yuu, kʊ ja vələ máná tə, ʋ nyɪna tə nə lɪ ʋ tún. ³ Mə kʊ yɪ nətʋ nə də con. Máná tə, nə yà nə yèrì Yɪ yìèn tə, nə yà yɪ ndə bisíná nə, yá lɔw wiən yà jə diàn nə yuu wa, ndə tə ywəŋə nə. ⁴ Máná tə, Yɪ nə lɪ ʋ tún, dān nə yí, ʋ tɪn ʋ biú Zwezi tə lɔw wa. Yɪ pɪn, kən lɔrɪ wá, ʋ ga twá *nii tə nə, Yɪ nə pɪn *Moyizə nə. ⁵ ʋ twi, sə ʋ pa là tə, ba nə twá Yɪ nii tə nə, ʋ nə pɪn Moyizə nə, tɪnɪ ba tiàn, sə nə ga jì ʋ mù Yɪ bia. ⁶ Á nəŋə, kʊ tə nə bɪrɪ də, nə yɪ Yɪ bia. Yɪ tɪn ʋ biú tə *Sɪŋu ʋ pa kʊ bà, kʊ zʋ nə pubɔŋa wa. Mə Sɪŋu təntə dān nə pɪn, nə wáá nə swɪn, nə wó: «Baba! Nə nyɪna Yɪ!» ⁷ Kʊ nətʋ dān bɪrɪ də, n kúù tà yonɔ, n yɪ Yɪ biú. Yá ʋ dān wá pa mú tori tə, ʋ yà nə tanɪ, sə ʋ pa mú, n nə yɪ ʋ biú tə yɪrɪ. Yɪ tətə nə tɔŋa zəni təntə.

(Galasi tián 3.1-4; 5.1-12)

⁸ Máná don yɪn lá, á yá wà Yɪ lwarɪ. Á yá ga jùnn wiən duən, tə nə tà Yɪ cígá cígá. ⁹ Yá síún nə, á dān lwarɪ Yɪ. Kʊ tə nə dwə, Yɪ dān yəé á yoo. Kʊ dān fwa nətə, á ma pií á twá lɔw wiən tə kwa, tə nə ba diàn jə míámíán? Bèèèe nə pɪn á ma pià, sə tə mù wiən təntə kúù pií tə tɪnɪ aba ndə ywəŋə nə? ¹⁰ Á kúù pií á zilí dtan duən, nə à yəé cànnì duən, nə à yəé bɪna duən. ¹¹ Á yoo tə jə pucɔnɪ kʊ pa nə, à tɔtuncaran tə, à nə tɪn à pa aba, nə wá jì tɔtɔ yɪrɪ.

¹² Á nɔbɪa-ba, à lòrì aba, sə á ya ndə à nə, à də nə yɪ ndə á nə yɪrɪ. Á wà lwanɪ mama fwa à yɪra.

¹³ Á yəé də, à dí yáá nə twi á con, kʊ yɪ à yayɪgʊ tə nə pɪn, à ya á con, à ma swɪn Zwezi-Kərisə suywəŋú tə, à bɪrɪ aba. ¹⁴ Á yayɪgʊ yɪn càn kʊ pa

aba. Yá dè ku nètɔ mama, á wà nè zɔnɪ, sè á dɔnɪ nè, á kè vàn nè. Á tɛ sɛɛ, á jon nè, á kè á con ndè Yɪ *malɪka nè, nè à yèé ndè Zwezi-Kərisə tətə nè. ¹⁵ Ku mánjá təntə wa, á pwíí yà poli zənzən. Bɛɛɛɛ dān nè pɪn, á kúú təlɛ pupwən təntə wa sɪún? À yəni də, á yà nè wàá á yíá á lɪ, á kəni à yíá tɛ nè, á yà nè lɪ tɛ á kè lá. ¹⁶ Yá sɪún nè, à dān jigé á dɔnɪ, cígá tɛ yɪrɪ, à nè swɪn á con naaa? ¹⁷ Lìà wulə á nii nè də yawala. Yá ba yawala təntə ba zɪən. Ba yɪ ba pià, sè ba pwèé á mù dè à mù Polə duən nè, sè á ja yawala dè ba mù. ¹⁸ Ku zɪən, sè á ja yawala dè yoo tɛ, ku nè zɪən, mánjá mama wuuu. Ku tà mánjá tɛ, à nè wulə á con cɪcɪ. ¹⁹ À bɪa-ba, á yoo kúú pií ku yì nè, ndə kapuə pùé nè yàá yì nètɔ, v lɔrɪ mánjá wa. Ku wá yì nè nètɔ mánjá mama wuuu, ku ja vɛli mánjá tɛ wa, á nè wá jì ndè Zwezi-Kərisə nè. ²⁰ À swè də, à yà nè wulə á tətəŋi wa, mánjá ku tɛ wa, sè á swɪn sɪràn duən á con, tɛ nè wulə à bɪcan wa. Ku nè tà nètɔ, à mù kúú yèrɪ ku tɛ, à nè wá swɪn á con.

*Sara dè Agarə yoo
(Ebərə-ba 12.18-24)*

²¹ Á mù lià tɛ, á nè pià, sè á twá Yɪ *nii tɛ nè, v nè pɪn *Moyizə nè, á swián yoo ku tɛ, á bɪrɪ nè. Á wà ku tɛ, Yɪ nii tɛ nè bɪrɪ, nì naaa? ²² Ku púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa də, *Abərahámə lɔrɪ bɪa bələ. V mù də Agarə nè lɔrɪ biú tɛ don, v mù də Sara ga lɔrɪ v don tɛ də. Agarə yà yɪ yonɔ, yá Sara mù yà tà yonɔ. ²³ Biú tɛ, Abərahámə də yonɔ tɛ nè lɔrɪ duən nè, yɪ ku twá dè ləzwənə pùé fɪra. Yá biú tɛ, v mù də kan tɛ, v nè tà yonɔ tɛ, nè lɔrɪ duən nè, yɪ ku twá də Yɪ nikanɪ tɛ. ²⁴ Yièn təntə tɔn, sè tɛ bɪrɪ nɛba yoo ku tɛ. Ku mù kana bələ təntə yɪ ndè Yɪ *nimarɔ bələ tɛ nè, v nè kàn də v lià tɛ. Yonɔ Agarə yɪ Yɪ nimarɔ tɛ, v nè tún də Moyizə *Sinayi paan tɛ yuu, v ga yɪ ywəŋə v lɔrɪ. ²⁵ Agarə dān yɪ ndè Sinayi paan tɛ nè, ku nè wulə Arabi nagwanaa wa. Vàn don də nè, v mù nè yɪ ndè *Zwerizalemə tɛ nè, ku nè wulə tɪa yuu zən. Ku tɪv təntə lià tɛ mama yɪ ywəŋə. ²⁶ Yá Zwerizalemə tɛ, ku nè wulə Yɪ sáñ nè, yɪ ndè kan tɛ nè, v nè tà yonɔ. Mə v mù nè yɪ nè nuu. ²⁷ Ku púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, ku wú:

«Kan tɛ, v bari nè dɔgɔ wá, lɔrɪ bɪa, v doni kan tɛ, v nè wulə v bari con.

Ku mù nè pɪn, n mù kan tɛ, n ba biú lɔrɪ, n tɛ mɛ, sè n kə n tiàn pupwən wa, n ga mun n kə yɪ nè, də n nè yèrɪ biú lɔrɪ nè yì nètɔ tɛ mɛ».

²⁸ Á nubɪa-ba, á yɪ Yɪ bɪa cígá cígá. Yɪ nè kàn nii təntə. Á yɪ ndè *Yizakə nè, Yɪ nè kàn nii də Abərahámə də, v wá lɔrɪ wá. ²⁹ Abərahámə mánjá tɛ wa, v biú tɛ, v nè lɔrɪ də ləzwənə pùé fɪra tɛ, yà kəni càn biú tɛ nè, Yɪ-*Sɪnɪ tɛ nè pɪn, v lɔrɪ. Də zən mama, ku yoo təntə tɛ tɔŋa nètɔ. ³⁰ Yá ku dān púpúní Yɪ sagɪ tɛ wa, ku wú: «Dɪŋɪ yonkan tɛ də v biú tɛ, n pa ba víí, v nè wá mɛ, sè v tì biú tori n con tɛ yɪrɪ. Ku yɪ kan tɛ, v nè tà yonɔ tɛ, biú nè mɛ, sè v tì biú tori təntə!» ³¹ Á nubɪa-ba, ku mù nè pɪn, nè mù tà yonkan tɛ bɪa, nè dān yɪ kan tɛ, v nè tà yonɔ, bɪa.

5

*Zwezi-Kərisə pɪn, nè tɪ nè tiàn
(Galasi tián 2.3-5; 3.1-7)*

¹ Zwezi-*Kerisə van nəba v jon, sə nə wàní nə tɪnɪ nə tìàn cígá cígá. Á dǎn kə̀nə̀ diàn, sə á tɪnɪ á tìàn mǎ́ǎ́ mama wuuu. Á kúú dǎnà ká sèe, sə á píí á jì ywə̀ŋə̀ yoo mama wa.

² Á mù Polə̀ swìn á con də̀, á nə̀ŋə̀ á nə̀ pɪn, ba *gwə̀ŋə̀ á bara Yɪ *nii tə̀ yɪɪ, v nə̀ pɪn *Moyizə̀ nə̀, á nə̀ keni á waa Zwezi-Kerisə̀ nə̀ tə̀, kúú ba dǎn jə̀. ³ Á tə̀ kúú píí à líí aba də̀, liù tə̀ mama, v nə̀ pɪn, ba gwə̀ŋə̀ wá, ku mɛ, sə̀ v zilí Yɪ nii tə̀ mama, v nə̀ pɪn Moyizə̀ nə̀. ⁴ Á mù lià tə̀, á nə̀ bɪŋə̀ də̀, á wá ya cígá tián Yɪ yáá con, á nə̀ zilí v nii tə̀, v nə̀ pɪn Moyizə̀ nə̀ yɪɪ, á mù də̀ Zwezi-Kerisə̀ wá pwèe duən nə̀, yá Yɪ kúú wàri v pubwanu tə̀, v fwa á yura. ⁵ Nə̀ mù con, nə̀ ja yala də̀, Yɪ wá sèe nə̀ba ndə̀ lià tə̀ nə̀, ba nə̀ yɪ cígá tián v yáá con. Nə̀ keni nə̀ waa Zwezi-Kerisə̀ nə̀ wuuu, yá Yɪ-*Siŋu tə̀ dǎn pɪn nə̀ba diàn, nə̀ ma dǎnì ku nə̀tv tə̀. ⁶ Liù tə̀, v də̀ Zwezi-Kerisə̀ nə̀ vwə̀ duən nə̀, ba nə̀ gwə̀ŋə̀ ku tíú, nə̀ à yə̀é ba nə̀ wá wá gwə̀ŋə̀, tə̀ mama yɪ tutv. Yoo tə̀, ku nə̀ dé lá, ku mù nə̀ yɪ, sə̀ v kə̀ni v waa Zwezi-Kerisə̀ nə̀ wuuu, sə̀ v sóni v duən tə̀.

⁷ Dí yáá nə̀, á yá vèli á yáá wuuu. Síún nə̀, wàà dǎn nə̀ cìgà á yáá nə̀, v pa, á kúú ba cígá tə̀ nə̀ twá? ⁸ Ku tà Yɪ tə̀, v nə̀ kúri aba, sə̀ á ya v mù lià, nə̀ pɪn aba ku pubɪŋə̀ tə̀ntə̀. ⁹ Á nə̀ŋə̀ won tə̀, ku nə̀ nyɪn də̀ á yoo tə̀ntə̀. Ku yɪ ndə̀ sabwarɪ mancin nə̀ yáá pa dipen mun mama zàn tə̀ ŋòni. ¹⁰ Á mù də̀ á mù mɛ yɪ *Yuu-Tiu nə̀ tɪ nə̀ba. Ku mù nə̀ pɪn, à pùè ba cùgà də̀ á yoo. Á yə̀é də̀, nə̀ mɛ pubɪŋə̀ wá bà ku ya nə̀dv. Yá Yɪ wá bəri liù tə̀, v nə̀ gugurə̀ aba nə̀tv tə̀, bə̀rà, sə̀ v cùgù wá, də̀ ku tíú nə̀ swə̀ v yɪ nə̀tv mama. ¹¹ Á nubɪa-ba, á yə̀é cígá mama də̀, à mù kúú ba kəri à bɪɪ lià nə̀, sə̀ ba gwə̀ŋə̀ ba, sə̀ ba ma wàní ba ya cígá tián Yɪ yáá con. Ku yá nə̀ yɪ nə̀tv, à kəri à bɪɪ, *Zwifə̀-ba yá kúú bá kə̀ nə̀ càn wa. Yá à dǎn nə̀ swìn à bɪɪ də̀, Zwezi-Kerisə̀ nə̀ tɪgə̀ dagarv tə̀ yuu wa, yá kúú bá ya turan, ku pa liù mama nə̀. ¹² Á mù waa con, à yá swə̀, sə̀ bara tə̀, ba nə̀ gugurə̀ aba də̀ bɛe goŋu tə̀, yá gwə̀ŋə̀ ba pə̀ne tə̀ tətə̀ míámíán, ba li, sə̀ ba ga yá aba.

Á yá, sə̀ Yɪ-Siŋu tə̀ kə̀ aba cwə̀ŋə̀ wa

(Romə̀ tián 8.1-14; 13.12-14; Kolosə̀ tián 3.5-15)

¹³ Á nubɪa-ba, á mù con, Yɪ kúri aba v li, sə̀ v pa á tɪnɪ á tìàn. Yá á nə̀ tɪ á tìàn tə̀ yɪɪ, á dǎnà ká bún də̀, á mɛ, sə̀ á fwa á pùè fɪra yìèn tə̀. Ku tə̀, á nə̀ mɛ, sə̀ á fwa, á mɛ, sə̀ á sóni duən, sə̀ á tun á pa duən nə̀, ndə̀ ywə̀ŋə̀ nə̀. ¹⁴ Də̀ liù nə̀ zilí yɪ *nii tə̀, v nə̀ pɪn *Moyizə̀ nə̀, v wú: «Sóni n don, ndə̀ n tətə̀ nə̀», ku tíú zilí Yɪ nii tə̀ yìèn tə̀ mama nii. ¹⁵ Yá á dǎn nə̀ ba yoo tə̀ntə̀ fwa, á nə̀ píí á dɪŋɪ duən, á vuri ndə̀ ganə̀ŋə̀ nə̀, á mɛ, sə̀ á zùri á yura. Á wá cùgù duən míámíán.

¹⁶ Ku mù nə̀ pɪn, à dǎn swìn á con, sə̀ á yá, sə̀ Yɪ-*Siŋu tə̀ kə̀ aba cwə̀ŋə̀ wa. Yɪ-Siŋu tə̀ nə̀ kə̀ni aba cwə̀ŋə̀ wa, á ba fwa á pùè fɪra yokukwɪnan tə̀. ¹⁷ Lə̀zwə̀nə̀ pùè fɪra yìèn tə̀ yɪ tə̀ zɪgə̀ Yɪ-Siŋu tə̀ fɪra yìèn tə̀ nə̀. Yá Yɪ-Siŋu tə̀ də̀ fɪra yìèn tə̀ yɪ tə̀ zɪgə̀ nə̀ pùè fɪra yìèn tə̀ nə̀. Tə̀ yìèn bə̀lə̀ tə̀ntə̀ dǎn yɪ tə̀ zɪgə̀ duən nə̀. Ku mù dǎn nə̀ pɪn, á kúú wəri yìèn tə̀, á nə̀ swə̀, á fwa. ¹⁸ Də̀ ku nə̀ yɪ Yɪ-Siŋu tə̀ nə̀ kə̀ni aba cwə̀ŋə̀ wa, Yɪ nii tə̀, v nə̀ pɪn Moyizə̀ nə̀, kúú ba diàn ja á yuu wa.

¹⁹ Á nə̀ŋə̀, lə̀zoni fɪra yìèn tə̀, ba nə̀ swə̀, sə̀ ba fwa: Ba swə̀, sə̀ ba pə̀ni duən vɛɛ vɛɛ. Ba swə̀, sə̀ ba tun durən yìèn. Ba swə̀, sə̀ ba wàní ba fwa

yokokwɪnan tɛ mama, ba nɛ swɛ. ²⁰ Ba pɪn dun wonwanan nɛ, ba ga dugu Yɪ vɛn nɛ. Ba tɔŋa cɪrɪ yìèn. Ba liù mama yɪ v don dɔŋɔ. Ba dɪ jara dɛ duən. Ba ja wɔgwiɔ dɛ duən. Ba ja lɔŋa zɛnzɛn. Ba liù mama swɛ, sɛ v jɪgɪ dɛ v don. Ba swɛ, sɛ ba pwɛɛ dɛ duən. Ba liù mama nii yɪ ku cɪcɪ. ²¹ Ba swɛ ka zɪgɪ lià duən nɛ, ku tiàn wiən yɪrɪ. Ba swɛ, sɛ ba nyu swana, ba bubɔnɪ. Ba swɛ, sɛ ba dé wodirɛn zɛnzɛn duən nɛ, dɛ ba tɔnɪ. Ba swɛ, sɛ ba tun yìèn yiri mama, tɛ nɛ yɪ ndɛ yìèn tɛntɛ nɛ. Á dɛn pià, sɛ à swɪn ku á con, ndɛ à nɛ dí yáá à swɪn ku nɛtɔ. Lià tɛ mama, ba nɛ tɔŋa tɛ mù yìèn tɛntɛ bá na ba tori Yɪ sàñ tɛ wa.

²² Á nɛŋɛ wiən tɛ, Yɪ-Sɪŋu tɛ nɛ pɪn liù nɛ, ndɛ tìv nɛ zɪŋa ku bia nɛtɔ. Yɪ-Sɪŋu tɛ yáá pa lià swɛ duən. Ku yáá pɪn pupwɛn lià nɛ. Ku yáá kɛ bɪcɛnɪ sɪó lià wa. Ku yáá pa pɪnɔv lià nɛ. Ku yáá pa, lià jì woywanyɪna duən nɛ. Ku yáá pa, lià tɔŋa ba pɪn duən nɛ dɛ woywanɔv. Ku yáá pa, lià twá cɪgá tɛ nɛ, ndɛ ku nɛ mɛ nɛtɔ. Ku yáá pa, lià yɪ bwábwà. Ku yáá pa, lià yɛð ba tiàn janɔ. ²³ Yɪ nii tɛ, v nɛ pɪn Moyizɛ nɛ, ba yìèn tɛntɛ nɛ zɪga. ²⁴ Lià tɛ mama, ba nɛ yɪ Zwezi-*Kɛrisɛ nɛ tɪ ba, ba dugu ba pùé fɪra yokokwɪnan tɛ mama, ndɛ ba paa tɛ dagarɔ yuu, sɛ tɛ cùgò. ²⁵ Yɪ-Sɪŋu tɛ nɛ pɪn, nɛ wulɛ mu wa. Nɛ dɛn yá nɛ tiàn nɛ pa Yɪ-Sɪŋu tɛ nɛ, sɛ ku kɛ nɛba cwɛŋɛ wa.

²⁶ Nɛ dàná ká pa, nɛ jì fwɛ lià, nɛ ma pià duən nii nɛ, nɛ ga zɪga lià duən nɛ ku tiàn wiən yɪrɪ.

6

(Romɛ tián 2.3-11; Ebɛrɛ-ba 6.10-12; 2 Korɛntɛ tián 9.6)

¹ Á nubɪa-ba, á mù yɪ lià tɛ, á nɛ zilí Yɪ-Sɪŋu tɛ nii. Á dɛn nɛ nɪ liù dɛ v wulɛ v tɔŋa tutɔnkukwɪnɔ, á mɛ, sɛ á san ku tív nɛ dɛ bɪcabwanɔ, sɛ v píi v bà cɪgá cwɛŋɛ tɛ wa. Yá à dɛn swɪn á liù mama con, sɛ v cɪ v tiàn nɛ zɛnɪ, *Sɪtana dàn ká dɛdɛn, sɛ v yigu v dɛ tɛtɛ, v pa v tɔn yokokwɪnɔ. ² Á sanja duən nɛ, á zɪn duən yun zɪla. Á nɛ fwa nɛtɔ, á wá zilí Zwezi-Kɛrisɛ nii tɛ, v nɛ swɪn á con.

³ Dɛ liù nɛ buŋa dɛ, v yɪ zɛnzɛn, yá v ga tà won mama, ku yɪ v tiàn v gɪgarɪ. ⁴ Liù mama dɛn mɛ, sɛ v ywáñ v tɛtɛ tutɔnɛɛ tɛ, v jɛn tɛ zɪɛn naaa? Dɛ tɛ nɛ zɪɛn, tɛ mù nɛ mɛ, sɛ tɛ pa v jwɛ. Ku tà v nɛ pià, sɛ v ja v tiàn, v ma man dɛ liù don nɛ wá pa, v jwɛ. ⁵ Ku pià ku bɪrɪ dɛ, liù mama tutɔŋɪ yɪ n yuu zɪl.

⁶ Liù tɛ, v nɛ yɪ liù don nɛ swɪn Yɪ sɔgɔ tɛ, v bɪrɪ wá, v mɛ, sɛ v pa v jɪjɛ tɛ vɛn don ku tív nɛ.

⁷ Á dàná ká gɪgarɪ á tiàn. Liù mama wàrɪ Yɪ v kukulɪ. Won tɛ, lɛzwɛnɛ nɛ dùè, mɛ ku mù nɛ, v wá za. ⁸ Liù nɛ fwa v pùé fɪra yokokwɪnan, ku yɪ ndɛ wiən nɛ, v dwɪ. Yá ku tɛ, v nɛ wá za, ku yɪ v wá cùgò míámíán. Liù tɛ, v dɛ nɛ kúv yɪ Yɪ-Sɪŋu tɛ nɛ, kɛnɪ cwɛŋɛ wa, v dɛ yɪ ndɛ wiən nɛ, v dwɪ. Yá ku tɛ, v dɛ nɛ wá za, ku wá pa, v na muɪ, ku nɛ ba zwɛɛ Yɪ con. ⁹ Nɛ tɔŋa zɛnɪ máŋá mama wuuu, nɛ dàn ká gwàrɪ. Máŋá nɛzɛŋu biàn, nɛ nɛ wá na wozɛŋu dɛ, nɛ nɛ jɪn nɛtɔ, nɛ ja va, nɛ yɪ ku yígúré wa. ¹⁰ Ku mù yɪrɪ sívɔn nɛ, nɛ tɛ nɛ jɛ máŋá, sɛ nɛ ma tun, nɛ dɛn tɔŋa zɛnɪ lià tɛ mama yɪra. Ku tɛ nɛ dwɛ, nɛ tɔŋa zɛnɪ zɛnzɛn lià tɛ yɪra, ba dɛ nɛ ken ba waa Zwezi-Kɛrisɛ nɛ, ndɛ nɛ dɛ nɛ.

Sagɪ tɛ yígúré sòrán
(Filipò tián 3.2-11)

¹¹ Á dǎn ywǎǎ́ púpúná nɛfaran tɛtɛ. Tɛ yɪ à mù Polɛ tɛtɛ nɛ púpúní tɛ, dɛ à tɛtɛ jɪn. ¹² Lìà duǎn wulɛ, ba yua nɛ yɪ, sɛ lìà bu ba nɛ, sɛ kɪ bɪrɪ dɛ, ba mù nɛ zɪɛn. Mɛ ba mù nɛ swìn á con, ba ga pìà ba kálú aba, sɛ á *gwɛɲɛ aba. Ba tɔɲa kɪ nɛtɪ tɛ, sɛ lìà dǎn ká kɛ cǎn ba nɛ. Ba yèé dɛ, ba nɛ kàrì dɛ, Zwezi-*Kɛrisɛ tɪga dagarɔ tɛ yuu wa ba cɔna yɪrɪ, lìà wá kɛ cǎn ba nɛ. ¹³ Ba mù lìà tɛntɛ tɛtɛ, ba nɛ gwɛɲɛ ba, ba Yɪ *nɪi tɛ, ɔ nɛ pɪn *Moyizɛ nɛ, mɛ zilí. Kɪ yɪ ba pìà, sɛ á gwɛɲɛ aba, sɛ ba twá kɪ nɛ ba fwa fwɛ. ¹⁴ À mù fwa fwɛ dɛ yoo nɛɔ cɪcɪ. Kɪ mù nɛ yɪ, nɛ *Yuu-Tɪu Zwezi-Kɛrisɛ nɛ tɪga dagarɔ tɛ yuu wa. ɔ nɛ tɪga dagarɔ tɛ yuu wa yɪrɪ, tɪa ka tɛ yuu wɪɛn tɛ yɪ ndɛ tɛ tɪga à yáá con. Á dɛ ga yɪ ndɛ à tɪga tɛ wɪɛn tɛ yáá con. ¹⁵ Bɛɛ nɛ gwɛɲɛ, nɛ à yèé ɔ wà gwɛɲɛ, kɪ nɛɔɔ mama ba dɛɲ ja. Yoo tɛ kɪ nɛ dé lá, kɪ mù nɛ yɪ, sɛ Yɪ pa nɛba mɪ nɛɔɔn tɛ. ¹⁶ Yɪ nɛ wá pa bɪcǎn síé, ɔ ga dɛrɪ lìà tɛ mama yɪnɛgɛ zɛnzɛn, ba nɛ wulɛ cwɛɲɛ nɛɔɔn tɛntɛ wa, dɛ *Yɪzɛrayɛlɛ dwíí tɛ mama, kɪ nɛ yɪ ɔ mù Yɪ nɛ tɪ.

¹⁷ Kɪ nɛ zɪgɪ zɛn, lìu mama kúɔ dǎn ká wɔwǎlɛ nɛ. Á yɪra jɛ cwara, tɛ nɛ bɪrɪ dɛ, à dí cǎn Zwezi-Kɛrisɛ yɪrɪ. ¹⁸ À nɔbɪa-ba, nɛ Yuu-Tɪu Zwezi-Kɛrisɛ nɛ wá fwa ɔ pubwǎnɔ tɛ á pubɔɲa wa. Amɪna!

Sagɪ tə, Polə nə púpúní v pa Efezə Kərisə lià tə nə Efezə tián sagɪ tə yuu wa svɡv

Liù tə, v nə púpúní sagɪ kv tə

Kv yɪ *tuntɔnɔv Polə nə púpúní kv. Mánǵá tə, v nə púpúní sagɪ tə, də v yɪ v wulə bǵán diè wa Romə nə.

Lià tə nə, Polə nə púpúní

Polə púpúní sagɪ kv tə v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə Efezə nə, də ba duən zənzən nə, ba nə wulə tián duən wa.

Sagɪ tə wa svɡv

Nəǵə kv tə yɪrɪ Polə nə púpúní ba nə: V pià, sə v ja v kàrì tə mama v kə duən yáá v bɪrɪ ba. Polə pià v bɪrɪ ba də, Yɪ piú v bwɪn Zwezi tián wa. Kv mù nə pɪn, won mama dǵán yɪ wodun lɔv wa. *Kərisə lià tə mɛ, sə ba vwə ba tián míámítán *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə. Kv nətv dǵán wá pa, ba ya dwíi nədv. Dwíi nədv təntə dǵán wá ya Kərisə lià púlí tə, kv nə yɪ v yɪra tə. Pwǵa kúú tǵlǵ Zwifə-ba də lià tə, ba nə tǵ Zwifə-ba pwərə wa, Zwezi tián tə yɪrɪ, v nə tɪǵa lià tə mama yuu yɪrɪ.

Bələ nii yoo tə yuu wa, Polə nə swɪn v sagɪ tə wa, v kàrì nətv tə, Kərisə liù nə súé də Yɪ-*Sɪɲu tə, v nə mɛ, sə v ya, sə v tun lɔv wa də v kàrá wa, də lià tə yáá con, ba nə yèrɪ Kərisə.

Polə jùnì Kərisə lià tə Efezə nə

(Tɔtvnan 18.19-21; 19.1-7; 20.17)

¹ Á mù Polə yɪ Yɪ nə kúrí nə də v tətə fira, sə à ya Zwezi-*Kərisə *tuntɔnɔv. Á mù nə púpúní sagɪ kv tə, à pɪn á mù lià tə nə, á nə wulə Efezə nə, á nə yɪ Kərisə nə tɪ, á nə keni á waa v nə. ² Nə nyina Yɪ də nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv á yɪra, ba ga pa aba bɪcan sié də.

Nətv Yɪ nə fwa zəni v lià tə yɪra

(Romə tián 8.15-17, 28-30; 2 Tesalonikə tián 2.13-14; 2 Timote 1.9-10)

³ Nə pɪán dun Yɪ nə, v nə yɪ nə *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə nyina. Yɪ twá də v mù Zwezi-Kərisə, v fwa zəni nə yɪra də wozəǵə yiri mama, tə nə yɪ v *Sɪɲu tə nyiən, tə ga nanǵa v mù Yɪ *sǵán nə. ⁴ Yɪ dí yáá v twá də Zwezi-Kərisə, v ma kúrí nəba, də v tə wà lɔv fwa, sə nə ya v mù nyiən. V kúrí nəba, sə yokukwɪɔn də mama dǵán ká ya nə yɪra v mù Yɪ yáá con. Yɪ nə swə nəba tə yɪrɪ, ⁵ v twá də Zwezi-Kərisə v li nəba v tún fuən fuən, sə nə ya v bɪa. V fwa kv, də v tətə fira tə, də v wɔywanɪ tə. ⁶ V fwa kv nətv, sə kv pa nə bv Yɪ nə v pubwanv tə yɪrɪ, kv nə bɪrɪ v dun tə. V twá v biswəné tə nə, v fwa kv pubwanv təntə nə yɪra. ⁷ Yɪ twá də Zwezi-Kərisə v yè nəba v jon də Zwezi-Kərisə jana tə, sə nə tɪnɪ nə tián. Yá v twá Zwezi-Kərisə nə, v kwen nə cuna tə, v li nə mù də v mù Yɪ pwərə wa. Yɪ fwa kv nətv, v ma bɪrɪ nəba, v pubwanv nə dáá zənzən nətv. ⁸ Kv yɪ cǵá, Yɪ fwa v pubwanv tə nə yɪra zənzən v ja lɛ tiá nə. V pɪn nəba

wubɔŋa yiri mama də yənu yiri mama. ⁹ U pɪn nə yəni v fira cígá tə, ka nə sègè tə. Ku cígá təntə, ka nə sègè nə yɪ v tətə fira wɔywanɪ tə, v nə ken v sɪrí, sə v twá Zwezi-Kərisə nə v fwa. ¹⁰ Yɪ lɪ máŋá v tún, v ga dàni də, ku máŋá təntə yí. Ku máŋá tə nə yí, v wá kə lanworu də tɪa yuu wiən tə mama duən nə, v pa Zwezi-Kərisə cɪcɪ dé pàrì tə yuu wa. ¹¹ Yɪ yáá fwa yoo mama ku twá v fira nə. Ku mù nə pɪn, v twá Zwezi-Kərisə v ma dí yáá v kúrí nɛba v tún, sə nə ya v mù là, v fira tə yɪrɪ. ¹² Mə nə mù nə yɪ təntən là, nə nə jə yala Zwezi-Kərisə con, Yɪ nə kúrí, sə nə bu v nə, v dun nəfaru tə yɪrɪ. ¹³ Mə ku yɪ nɛtu á də con. Á də nì cígá svɔv tə, ku nə yɪ Zwezi-Kərisə svɔwánjɔ tə. Yɪ twá ku svɔwánjɔ təntə nə, v ma jon aba á cuna wa. Yá á dàñ keni á waa Zwezi-Kərisə nə, Yɪ ga fwa v mumunv á yɪra. U mumunv təntə nə yɪ Yɪ-Sɪŋu tə, v nə kàn nii, v ma pa nɛba. ¹⁴ Ku mù Yɪ-Sɪŋu təntə dí yáá ku bɪrɪ nɛba də, nə wá na tori tə, Yɪ nə tún, sə v pa nɛba. Yá máŋá tə, Yɪ dàñ nə wá jon là tə, ba nə yɪ v mù là, v kə v con, v dàñ wá pa nɛba nə tori tə nə ga v con, v ga yè nɛba v jon, sə nə tɪnɪ nə tiàn. Yá tə yìèn tə mama dàñ wá ya Yɪ nyiən, sə tə pa dun wá.

Polə jònì Yɪ, Efezə Kərisə là tə yɪrɪ

(Kolosə tián 1.3-6, 9-13, 18-19; Filipə tián 2.9-11; 1 Piyerə 1.3-4)

¹⁵ Á mù Polə də nì nɛtu tə, á nə keni á waa *Yuu-Tiu Zwezi nə, wuuu, də nɛtu tə, á nə swè là tə mama, ba nə yɪ v mù nə tɪ. ¹⁶ Ku mù yɪrɪ nə, á də kəni Yɪ lɛèèe á yuu yɪrɪ, á ba kəni á zwèe, á ga swìn á yoo á yɪjɔnɪ wa, máŋá mama. ¹⁷ Yá á dàñ lòrì Yɪ, v nə yɪ nə Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə Yɪ tə, v nə yɪ dun nyina, sə v pa aba *Sɪŋu tə, ku nə pɪn wubɔŋa. Ku mù nə wá bɪrɪ wá aba, sə á yəni wá. ¹⁸ Á lòrì wá, sə v pìrì á pubɔŋa tə, sə á wàni á lwarɪ yala tə, á nə jə, v nə kúrí aba yɪrɪ. Á tə lòrì wá, sə v pa á lwarɪ ku tə nə yɪ dun tori tə, ku nə dáá zənzən, v nə tanɪ, sə v pa là tə nə, ba nə yɪ Kərisə nə tɪ. ¹⁹ Á tə lòrì wá, sə v pa á lwarɪ v diàn tə nə dáá zənzən nɛtu tə ja le. Yɪ bɪrɪ v diàn tə nə yɪ nɛtu, nə mù là tə yɪrɪ, nə nə keni nə waa v nə, wuuu. Yɪ diàn təntə dwə diàn mama. ²⁰ Mə diàn təntə nə, v ma pìf v bwin Zwezi-Kərisə v lɪ tɪan wa, v jèó v jɪzən* vàn nə, v sáñ tə wa. ²¹ Zwezi-Kərisə dàñ nə wulə wiən tə mama, nə jə diàn yuu wa, də yáá tiàn tə mama yuu wa, də diàn tiàn tə mama yuu wa, də pèegá tə mama diàn tə yuu wa, zən máŋá ku tə wa, də máŋá tə mama, ku nə biàn. U mù man don kúv təl. U mù yɪrɪ tə nə dwə yɪrɪ mama, ba nə wá bon. ²² Yɪ ken wiən tə mama Zwezi-Kərisə nɛɛ dèñ. U mù nə pɪn, sə Zwezi-Kərisə ya Kərisə là púlɪ tə Yuu-Tiu. ²³ Yá Kərisə là púlɪ tə dàñ yɪ ndə v yɪra nə. Zwezi-Kərisə mama míámíán yɪ v wulə v là púlɪ tə wa, v tə ga sú luv tə mama wa.

2

Yɪ jon nɛba də v pubwanv tə

(Kolosə tián 2.12-13; 3.1-3; Títə 3.3-8)

¹ Yɪ yáá con, á mù yá yɪ ndə á tɪga, á tutɔnkukwɪnan tə də á cuna tə yɪrɪ. ² Dí yáá nə, á də yá fwa tə mù yìèn təntə, ndə là tə nə, ba nə yɪ luv ku tə nə tɪ ba. Á yá zílì *Sɪtana nii, v nə yɪ *zinə pìú lanworu tə wa. Yá

* 1:20 Ka jòn pìú jɪzən vàn nə yɪ dun bwálì.

u mù Sıtana dǎn nǎ dí dǎn lǎzoni tǎ yuu wa, ba nǎ vıǵa Yıı nii. ³ Nǎ dǎ mama yǎ yı ndǎ ba nǎ. Yǎ nǎ dǎ yǎ yı nǎ twǎ nǎ tǎtǎ pǔǎ fıra yokǔkwınan tǎ nǎ, nǎ ma tıǵa tǎ tǎ, nǎ tǎtǎ yıra tǎ nǎ piǎ, dǎ tǎ tǎ, nǎ pubıǵa nǎ piǎ. Ku mù nǎ pın, nǎ dǎ yǎ yı liǎ tǎ, nǎ nǎ me, sǎ Yıı liǵa zǎn nǎ yuu wa, ndǎ lǎzoni tǎ duǎn tǎ nǎ. ⁴ Yǎ Yıı dǎri nǎ yınǎǵǎ zǎnzǎn. U sonu nǎfaru tǎ yıı, u sǎnı nǎba zǎnzǎn, ⁵ nǎ mù liǎ tǎ, nǎ yǎ nǎ yı ndǎ tıǵa nǎ v yǎǎ con, nǎ tutǔnkǔkwınan tǎ yıı. Yǎ v dǎn pın nǎ piı nǎ na mıı, nǎ mù dǎ Zwezi-*Kǎrisǎ. Yıı twǎ dǎ v pubwanu tǎ, v ma jon aba. ⁶ Yıı piı v bwin Zwezi-Kǎrisǎ dǎ nǎ mù, v kǎ duǎn nǎ. U jǎn nǎ mù dǎ Zwezi-Kǎrisǎ Yıı *sǎn tǎ wa. ⁷ U fwa ku nǎtv tǎ, sǎ ku pa mǎǵǎ tǎ mama, ku nǎ biǎn, liǎ lwarı, v pubwanu tǎ nǎ dǎǎ zǎnzǎn, ku ja lǎ tıa nǎ, dǎ v nǎ yı wıywanıǵıen dǎ nǎba nǎtv, Zwezi-Kǎrisǎ yıı. ⁸ Ku yı cıǵǎ, ku twǎ dǎ Yıı pubwanu tǎ, v ma jon aba á cına wa, á nǎ keni á waa Zwezi-Kǎrisǎ nǎ tǎ yıı. Yǎ ku tǎ á tǎtǎ nǎ fwa ku, ku yı won tǎ, Yıı nǎ tǎrı v pın. ⁹ Ku tǎ lǎzwǎnǎ tutıı nǎ pın ku yoo tǎntǎ tun, sǎ liı mama dǎn kǎ bu v tiǎn nǎ Yıı yǎǎ con. ¹⁰ Ku yı cıǵǎ, nǎ ya Yıı nǎ fwa nǎba, nǎ ma yı ku tǎ, nǎ nǎ yı. U twǎ dǎ Zwezi-Kǎrisǎ, sǎ v pa nǎ tun tutǔnzǎǵǎ. Yıı nǎ dí yǎǎ v tanı tǎ v tún, sǎ nǎ dǎn ti tǎ, nǎ ma tun.

Kǎrisǎ tıan tǎ yıı, Zwıfǎ-ba, dǎ ba tǎ, ba nǎ tǎ Zwıfǎ-ba, jigǎ dwıı nǎdv (Ebǎrǎ-ba 10.19-22; Kolosǎ tián 1.20-22; 1 Pıyerǎ 2.4-7)

¹¹ Á piǎ, sǎ á liı aba dǎ, ba wǎ aba lurı *Zwıfǎ-ba dwıı tǎ wa. Ku mù nǎ pın, Zwıfǎ-ba yǎ bǎǵǎ aba liǎ tǎ, á nǎ ba beǎ *ǵonı. Yǎ ba dǎ ga nǎ ǵwǎǵǎ ba nǎtv tǎ, ku yı lǎzoni nǎ fwa ku mıııııı tǎntǎ ba bıııııııı yıra dǎ ba tǎtǎ jun. Á dǎn piǎ á liı á tiǎn dǎ ku tǎ, á yǎ nǎ yın mǎǵǎ don wa. ¹² Ku mǎǵǎ tǎntǎ wa, á yǎ yǎrı *Kǎrisǎ. Á yǎ twǎ á tǎlǎ *Yıızǎrayǎlǎ liǎ dwıı tǎ wa, v mù Yıı nǎ kúrı v tún. Yǎ á yǎ twǎ á tǎlǎ Yıı *nımaru nıkanı tǎ dǎ wa, v nǎ kǎn dǎ v liǎ tǎ. Á yǎ yı á wulǎ, á ba yala jǎ. Á yǎ yı á wulǎ lıı wa, á ga yǎrı Yıı. ¹³ Yǎ sıún nǎ, á mù liǎ tǎ, á yǎ nǎ nıúná dǎ Yıı, á dǎn bǵǎlǎ dǎ wǎ, á dǎ Zwezi-Kǎrisǎ nǎ vwǎ duǎn nǎ tǎ yıı, v jana tǎ, tǎ nǎ lwǎ v tıan tǎ mǎǵǎ wa yıı. ¹⁴ Ku yı cıǵǎ, Zwezi-Kǎrisǎ nǎ pın, nǎ na bııan sıǎ. U mù nǎ pın Zwıfǎ-ba, dǎ ba tǎ, ba nǎ tǎ Zwıfǎ-ba, jı dwıı nǎdv. U mù nǎ li dıııı tǎ, ku yǎ nǎ yı ndǎ bǎrǎ* nǎ, ku nǎ pwǎǎ nǎba duǎn nǎ, v dııı. ¹⁵ U sǎǎ v pa v tiǎn, sǎ ba ǵı nǎ mù yıı, sǎ v ma kǵǎǎ Yıı *nıı tǎ, v nǎ pın *Moyızǎ nǎ, dǎ Yıı cıılǎn tǎ, sǎ v ma wǎnı v pa lǎzoni pıılǎ bǎlǎ tǎntǎ jı nǎdv, ba nǎ vwǎ ba tiǎn v nǎ yıı, sǎ v pa ba na bııan sıǎ. ¹⁶ Kǎrisǎ tıan tǎ dagarı tǎ yuu wa dǎn pın, dwıǎ bǎlǎ tǎntǎ dǎn jı nǎdv, ba dǎ Yıı ga piı ba kǎ duǎn yuu. Kǎrisǎ tıan tǎ nǎ kúı pın dıııı kúı tǎlǎ dwıǎ bǎlǎ tǎntǎ pwǎǎ wa. ¹⁷ Zwezi-Kǎrisǎ twı tıa yuu, sǎ v swın v sıyǵǎıı tǎ, ku nǎ pın bııan sıǎ, v bııı á mù liǎ tǎ, á nǎ nıúná dǎ Yıı, dǎ ba tǎ, ba dǎ nǎ bǵǎlǎ dǎ Yıı. ¹⁸ Ku dǎn twǎ dǎ v mù Zwezi-Kǎrisǎ, Zwıfǎ-ba dǎ ba tǎ, ba nǎ tǎ Zwıfǎ-ba, ma wǎǎ nǎ nyına Yıı yıra ba bolı. Yǎ Yıı-*Sıııı tǎ yı nǎdv, ku ga wulǎ nǎ mama con.

¹⁹ Ku nǎtv pın, á kúı tǎ vǎrǎ Yıı con, nǎ á yǎǎ liǎ tǎ, á nǎ yı dwıǎ nǎkaran liǎ. Yǎ á dǎn yı á wulǎ liǎ tǎ wa, ba nǎ yı Kǎrisǎ nǎ tı. Á yı v diǎ liǎ ndǎ ba nǎ. ²⁰ Á yı ndǎ diǎ wǎrǎ nǎ. Zwezi *tǔntına tǎ dǎ Yıı nii

* **2:14** 2.14 Zwıfǎ-ba Yıı *diǎ tǎ wa *Zwerızaleme nǎ, bǎrǎ yǎ wulǎ lá, ku nǎ pwǎǎ Zwıfǎ-ba dǎ dwıǎ tǎ duǎn tǎ nǎ.

*sùsùná tə də yí ndə diè tə dəkuu nə. Yá Zwezi-Kərisə tətə dàń nə yí ndə diè tə nigwancun wá rí nə. ²¹ U mù nə pín diè tə jə diàn, ku lwè ku zańa wuuu, sə ku jì Yí *diè, v nə wá ya ku wa. ²² Á mù də Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə tə pín, á də dàń yí diè təntə vàn don. Yá á mù də là tə duən tə mama dàń nə ken duən nə, á yí diè tə, Yí nə twá də v Sínjə tə nə, v ma wulə ku wa.

3

Zwezi-Kərisə cígá tə, ka nə sègə

(Kolosə tián 1.24-29; 1 Piyerə 1.10-12; Efezə tián 1.9-10)

¹ Á mù wulə bán diè wa, à nə swìn Zwezi-*Kərisə sɔy wánjə tə, à bɔrɪ á mù là tə, á nə tà *Zwifə-ba nə yírɪ. ² Ku yí cígá, á nì də, Yí twá v pubwanv tə nə, v kə tutɔŋɪ ku tə à jùn wa, sə à tun ku à pa aba. ³ U sùrí à yíá, v bɔrɪ nə v cígá tə, ka nə sègə, à ga púpúní ku, à kə duən nə mancɪn, sə à pa aba. ⁴ Á nə kàrì à sagɪ tə, á wá na də, à yèé Zwezi-Kərisə cígá tə, ka nə sègə tə dèń. ⁵ Dí yáá luv tə wa, Yí yà wà yoo təntə bɪrɪ ləzoni nə. Yá síún nə, v dàń pín v *Sínjə tə sùrí *tɔntɔna tə də nì *sùsùná tə yíá, ba nə yí v mù nə tɪ, v ga bɪrɪ ba ku. ⁶ Á nənə cígá tə, ka nə sègə, Yí nə bɪrɪ. Ba mù là təntə nə tà Zwifə-ba də Zwifə-ba mɛ dàń jìgə dwíi nədu là. Ku tə Yí nə kàn nì, sə v pa Zwifə-ba nə, ba nə sèe Zwezi-Kərisə sɔy wánjə tə, á də wá na á tori ku wa. ⁷ Yí fwa pubwanv à yíra, v lɪ nə v tún, sə à yà v tɔtɔnù, à swìn sɔy wánjə təntə à bɪrɪ là nə. U tun ku mù yoo təntə də v diàn tə. ⁸ Á mù nə mun zənzən là tə mama wa, ba nə yí Kərisə nə tɪ. Yá də ku nɔtv mama, Yí fwa v pubwanv tə à yíra, sə à swìn Zwezi-Kərisə sɔy wánjə tə à bɪrɪ là tə, ba nə tà Zwifə-ba. Zwezi-Kərisə yí liù tə, v yìèn tə dèń nə lù zənzən, là wà rì ku dèń ba lwarɪ. ⁹ U tə fwa v pubwanv tə à yíra, sə à gwin nɔtv Yí nə pià, sə v tun v cígá tə, ka nə sègə, v pa ka sù. U mù Yí nə fwa won mama, yá v ga sègə ku cígá təntə mù, mánjá də mánjá, ku nə ba zwèe, ku bà ku yí mánjá ku tə. ¹⁰ U tun ku nɔtv, sə v pa Yí twá Kərisə là púlí tə nə, v bɪrɪ wìən tə mama, tə nə dé pà rì də pèegá tə mama, ba nə wulə lanworu tə wa, nɔtv v nə jə wubɔŋa yíri mama. ¹¹ Mə ku yoo təntə nə v twá də nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə, v tun, ku twá ku tə nə, v yà nə pià, sə v fwa ku mánjá nə ba yìgə. ¹² Nə twá Zwezi-Kərisə nə, nə ga kəni nə waa v nə wuuu. Ku mù nə pín, nə dàń wáá Yí yíra nə bolí, yá fən kúv ba nəba jə. ¹³ Ku mù yírɪ nə, à lòrì aba, sə á dàna ká pa á jìàn gwà rì, càn tə nə dáá zənzən yírɪ, à nə wulə tə wa, á mù yírɪ. Tə càn təntə yí tə pín aba dun.

Zwezi-Kərisə sonu tə nə yí nɔtv

(Kolosə tián 2.1-3, 9-10; Zwidə 24-25)

¹⁴ Ku mù nə pín, à twí à nadwana yuu nə nyina Yí yáá con, à jùnì wá à pín aba. ¹⁵ Yí sán ləzoni tə mama, də tɪa yuu ləzoni tə mama yí, v mù nə pín ba wulə, v nə yí nə nyina tə yírɪ. ¹⁶ Á lòrì wá, sə v twá v *Sínjə tə nə, v pa á jìàn dàn zənzən, v dun tə cígá nə dáá zənzən tə yírɪ. Ku nɔtv dàń wá pa á yá *Kərisə là tə, á nə jə diàn á waa con. ¹⁷ Zwezi-Kərisə wá yá á bɪcàn wa, ndə v diè nə, á nə keni á waa v nə wuuu, tə yírɪ. U mù nə wá pa á sòní duən, sə á ja diàn zənzən, ndə tív ŋɔnan nə zva tɪa zənzən nɔtv. U wá pa á yá ndə ba nə tún diè dəkuu ku ja diàn, ba ga zàn ba

lwē diè tɛ kɔ yuu wa. ¹⁸ Kɔ m̀ nɛ wá pa, á m̀ dɛ là tɛ mama, ba nɛ yɪ Kərisə nɛ tɪ, wá wàní á na Zwezi-Kərisə sonu tɛ wani, dɛ kɔ dani, dɛ kɔ lun, dɛ kɔ yuu tia zɪgɔ nɛ mɛ nɛtɔ. ¹⁹ Á dani wá lwarɪ Zwezi-Kərisə sonu tɛ, nɛ dáá nɛtɔ, kɔ ja lɛ, lɛzoni nɛ wari kɔ dani ba lwarɪ abada. Yu nɛ wá pa á lwarɪ v sonu tɛntɛ, v ga pa á yɔa tɛ mama ji ndɛ Yu yɔa tɛ nɛ.

²⁰ Nɛ pian dun Yu nɛ, v nɛ wáa wiɛn tɛ mama v fwa, tɛ nɛ dwɛ tɛ tɛ miámíán, nɛ nɛ lori, nɛ à yéé nɛ nɛ buɲa. Kɔ nɛtɔ twá dɛ v diàn tɛ, tɛ nɛ tɔɲa dɛ nɛba. ²¹ V m̀ nɛ mɛ dɛ dun Kərisə là púlí tɛ wa, Zwezi-Kərisə yɪɪ, máɲá dɛ máɲá, wuuu kɔ nɛ ba zwèe. Amuna!

4

Kərisə là púlí tɛ yɪ dwíi nɛdɔ

(Kolosə tián 3.12-14; Romə tián 12.4-8; 1 Korentə tián 12.4-31)

¹ Á m̀ Polə wulə ban diè wa, à nɛ swin *Yuu-Tiu swyáɲɔ tɛ à bɪɪ á m̀ là tɛ, nɛ yɪɪ. Zwezi-*Kərisə nɛ kúrí aba sɛ á twá v nɛ. Á dani kwè aba, sɛ á ya cwɛɲɛ nɛzɛɲu wa, ndɛ kɔ nɛ mɛ nɛtɔ, á ma twá v nɛ. ² Á yana là tɛ, á nɛ muɲɛ á tiàn duən yáá con. Á yana bwábwá. Á jana pínú, sɛ á píní á yà duən nɛ dɛ sonu. ³ Á kɛnɛ diàn, sɛ pubuɲa nɛdɔ tɛ, Yu-*Siɲu tɛ nɛ pin aba ya dɛ aba wuuu. Kɔ pin á vwe duən nɛ dɛ bican sié. ⁴ Kərisə là púlí tɛ nɛ yɪ v yɪra tɛ. Yá v yɪra tɛ dɛ ga yɪ nɛdɔ cɪcɪ. Yu-Siɲu tɛ dɛ yɪ nɛdɔ cɪcɪ. Mɛ nɛtɔ nɛ Yu kúrí aba, sɛ á twá v nɛ, á ga ja yala nɛdɔ v con. ⁵ Yuu-Tiu yɪ nɛdɔ cɪcɪ. Nɛ keni nɛ waa v nɛ wuuu, kɔ dɛ ga yɪ cwɛɲɛ nɛdɔ cɪcɪ, kɔ nɛ pin nɛ yéé Yu. Ba lɛgɛ nɛba níá wa kɔ twá dɛ Yu yɪɪ tɛ, kɔ dɛ ga yɪ cwɛɲɛ nɛdɔ cɪcɪ, kɔ nɛ pin nɛ yɪ Yu nyiɛn. ⁶ Yu yɪ nɛdɔ cɪcɪ, v m̀ ga nɛ yɪ là tɛ mama nyina. V m̀ nɛ wulə là tɛ mama yuu wa. V wulə bwálí mama wa, là tɛ mama con, v yoo ga wulə là tɛ mama wa.

⁷ Nɛ liù mama nɪ tori Yu pubwanɔ tɛ wa, ndɛ Zwezi-Kərisə nɛ tãrɪ v pa nɛba nɛtɔ. ⁸ Kɔ m̀ nɛ pin, Zwezi-Kərisə yoo púpúní Yu sagi tɛ wa, kɔ wú:

«Máɲá tɛ wa, v nɛ zàn v di yɪ nɛ, v dí diàn v duɲa yuu wa, v ga ja ba v ja vií. Yá v dani pin tarpinan lɛzoni tɛ nɛ».

⁹ Kɔ nɛ swin, kɔ wú, «v zàn v di yɪ nɛ» tɛ, dani nɛ yɪ bèèè? Kɔ dani nɛ yɪ, v dí yáá v cú tia yuu wa, v lɛ v zɔ ka dani. ¹⁰ V m̀ liù tɛ, v nɛ cuè tia tɛ dani nɛ, mɛ v m̀ nɛ kúú digá yɪ nɛ ban ban, sɛ v sú bwálá tɛ mama wa. ¹¹ Zwezi-Kərisə nɛ pin tarpinan là duən nɛ, sɛ ba ya v *tɔntɔna. V pin ba duən dɛ nɛ, sɛ ba ya Yu nii *sùsùnà. V pin ba duən dɛ nɛ, sɛ ba swyáɲɔ tɛ sùsùnà. V pin ba duən dɛ nɛ, sɛ ba ywàn Kərisə là tɛ yuu, sɛ ba kàrɪ Yu sugɔ tɛ, ba bɪɪ ba. ¹² V fwa kɔ nɛtɔ tɛ, sɛ là tɛntɛ tɔn, sɛ kɔ pa là tɛ, ba nɛ yɪ Kərisə nɛ tɪ, wàní ba tɔn v tɔtɔɲi tɛ zɔni. Yá kɔ dani wá pa ba là tɛntɛ púlí tɛ, kɔ nɛ yɪ ndɛ v yɪra tɛ nɛ, jian wani tɛ dan Yu cwɛɲɛ tɛ wa. ¹³ Kɔ wá pa, nɛ mama dani twá duən, nɛ keni nɛ waa Yu-Biu tɛ nɛ wuuu, nɛ ga yɛni wá, nɛ sùrí lá. Nɛ yɛnu tɛ dani wá kwen kɔ sùrí zɛnzɛn, sɛ nɛ mama wani nɛ ya ndɛ Zwezi-Kərisə nɛ, won mama wa. ¹⁴ Yá nɛ kúú bá ya ndɛ bisíná nɛ, ba pubuɲa nɛ vɛli yáá dɛ kwa. Nɛ kúú bá sɛe nɛ jon kàrà yiri mama, là tɛ nɛ kàrɪ nɛba mwálí mwálí. Yá nɛ kúú bá jon kunkuna tɛ yíá swian sùrán tɛ, ba nɛ ma gigari

là tɛ, ba pɪn ba jén. ¹⁵ Nə dǎn mɛ, sɛ nə swɪn cígá duən con də sonu, sɛ kɪ pa nə wǎní nə bori yoo mama wa, nə yí Zwezi-Kərisɛ, ɪ nə yɪ ɪ púlí tɛ Yuu-Tiu. ¹⁶ Mə ɪ m̀ m̀ nə ken là tɛ mama duən nə, sɛ ba ya won nəɔ, ndə ləzwənə yɪra nandaran kəle nə pɪn, ɪ nandaran tɛ marɪ duən nə də diàn nəɔ. Ləzwənə yɪra nandaran tɛ mama nə tɪja tɛ tɔtɔnan, kɪ yáa pa yɪra tɛ mama bori. Mə Kərisɛ là púlí tɛ də yɪ nəɔ. Mǎnjá tɛ, là tɛ nə swə duən, kɪ yáa pa púlí tɛ mama vɛli yáa Yɪ cwənjə tɛ wa.

Yɪ pɪn nəba mu nəɔvɪn

(Kolosə tíán 3.1-13; Galasi tíán 5.16-25; 1 Zwan 4.7-11; 3.16-18)

¹⁷ Á nənjə yoo tɛ, à nə swɪn á con, à ga bwé kɪ wa də nə *Yuu-Tiu yɪri tɛ. Á swɪn, à wó: Á kúɔ dǎnà ká ya cwənjə tɛ wa, là tɛ nə yèri Zwezi-Kərisɛ nə wulə kɪ wa. Wiən tɛ, ba yáa nə buja, tɛ yoo yɪ woyanan. ¹⁸ Ba pubɔja tɛ yɪ ndə yikunu nə. Yá ba tɛlɛ mu tɛ wa, Yɪ nə pɪn. Ba yèri kɪ mu nəɔvɪn tɛntə yoo, ba zɪn nə ba nəh tɛ yɪri. ¹⁹ Ba kúɔ yèri cavɪra, kɪ pa ba wǎri ba tiàn ba janɪ. Ba mù yáa fwa yokukwɪnan tɛ mama, tɛ nə yɪ durən yièn, là duən wiən ga jə yimən tɛ pa ba.

²⁰ Á mù con, kɪ tà nəɔ ba kǎri aba, sɛ á twá Zwezi-Kərisɛ nə. ²¹ Kɪ yɪ ɪ mù yoo nə á ni də, ba swɪn. Yá ba kǎri aba ɪ cígá tɛ yièn tɛ. ²² Kɪ nəɔ tɛ yɪri, á dǎn là á tiàn cwənjə nəɔwan tɛ wa, á yà nə wulə fuən fuən. Á pùé yokukwɪnan fɪra yá dáá, tɛ nə gɪgarɪ aba, tɛ dɔga tɛ ga cùgá aba. Á liá á tiàn á mu nəɔwan tɛntə wa, ndə liù nə kòri gandwan ɪ yɪra nə, ɪ dɔgɪ. ²³ Á mɛ, sɛ á twá də *Siɲu tɛ, á lwǎn á pubɔja tɛ mama, sɛ ka jì pubɔndɔn, ²⁴ sɛ kɪ pa á ya mu nəɔvɪn tɛ wa, Yɪ nə pɪn aba, ndə liù nə zɪa gandɔn nəɔ. Mu nəɔvɪn tɛntə yɪ Yɪ tɛtə nə fwa, sɛ á twá cígá tɛ nə, sɛ á ya Yɪ nyiən cígá cígá.

²⁵ Kɪ mù tɛ yɪri, á pian á yá kɪnkɪn, sɛ nə swɪn cígá, nə bɪri duən nə, nə mama nə yɪ dwíi nəɔv tɛ yɪri. ²⁶ Mǎnjá tɛ, á luja nə zaɲa, á dǎnà ká pa tɛ yigu aba, tɛ pa á tun yolwan. Á luja tɛ mɛ, sɛ tɛ pií tɛ tu, də yɪ tɛ wá zwɪ. ²⁷ Á dǎnà ká pa *Sitana na yoo, ɪ ma wǎni aba. ²⁸ Nɪwɪna tɛ kúɔ wá mɛ, sɛ ba ɲɪ wiən. Ba dǎn mɛ, sɛ ba kə diàn, ba tun də cígá də ba jiàn, sɛ ba də wǎni ba na wiən, ba ma san là tɛ nə, ba nə piá sanɲ. ²⁹ Sukukwɪn mama wá mɛ, sɛ kɪ nan á nii wa. Á swián sùràn, tɛ nə ywán, tɛ ga jə sanɲ tɛ pa là tɛntə nə, tɛ ga daɲa là tɛ jiàn Yɪ cwənjə tɛ wa. Kɪ nəɔ dǎn wá pa, sùràn tɛntə fwa zəni là tɛ yɪra, ba nə cuga aba. ³⁰ Yɪ pɪn aba ɪ *Siɲu tɛ, sɛ kɪ ya mɪmɪnɪv kɪ bɪri də, á yɪ ɪ mù là. Á dǎnà ká cùgù Yɪ-Siɲu tɛntə pùé nə. Mə kɪ mù Siɲu tɛntə nə pɪn, nə yéé də, diɪn don nə, Yɪ wá jon á mù là tɛ mama, ɪ nə yə, sɛ á tɪni á tiàn.

³¹ Á dǎnà ká tɪn yièn tɛ, là nə fwa á yɪra, á bɪcanɪ wa. Á dǎnà ká tun dɔɲɪ. Á dǎnà ká pa á luja zàn. Á dǎnà ká dɪ jara də duən. Á dǎnà ká dé tɪjaɲa duən dǎn nə. Á pian wɔlɔɲɔ yɪri mama jén á tɛtɛɲi wa. ³² Á dǎn mɛ, sɛ á ya ywǎni á pa duən nə. Á dèré duən yinəgə. Á kwɪan yièn tɛ mama nə cùgù á pwərə wa, ndə Yɪ nə sɛ ɪ kwɛn á cɔna tɛ ɪ li á mù də ɪ mù pwərə wa, Zwezi-Kərisɛ yɪri.

5

Á yana poni wa!

(1 Tesalonikə tián 4.1-8; 1 Korəntə tián 6.9-11; Kolosə tián 1.9-10; 3.5-7, 16-17)

¹ Á yí bia tə, Yu nə swə aba. Á də dān fwa ndə v nə. ² Á swənə duən, ndə Zwezi-**Kərisə* nə sóni nəba nətv. U sonu tə pın, v pa v tián ndə vanu nə, ba ma fwa **jonji*. Ku jonji təntə yí ndə turalı nə, ku lwán nə ywán ku pa Yu nə.

³ Á yí Kərisə nə ti. Ku m̀ tə yırı, ku wà me, sə á pəñ duən vee vee, nə à yəé á ya lià tə, á nə tıja durən yìen, nə à yəé, lià wiən nə jə yimən tə pa aba. Ku tà nə wà me, sə ba ni də, ba swın tə yìen təntə, á tətəji wa.

⁴ Á dānà ká tun durən yoo yiri mama. Á dānà ká swın ləyəri sùràn, nə à yəé pupwalan sùràn. Tə sùràn təntə wà me də aba. Ku tə á dān nə me, sə á fwa, á dān me, sə á kə Yu lèèèe máná mama. ⁵ Á pià, sə á yəni zəni də, lià tə mama, ba nə pəni duən vee vee, də ba tə, ba nə tıja durən yìen tə, də ba tə, lià wiən nə jə yimən tə pa ba, bá na won mama Zwezi-Kərisə də Yu pəri tə wa. Lià tə, ba duən wiən nə jə yimən tə pa ba, tə wiən təntə yí ndə ba yí nə. Yá tə dān yí ndə wəwanan nə, ba nə pın dun tə, ba ga dıgv Yu vən nə.

⁶ Liù mama dān wà me, sə v gıgarı aba də sùwərən v dıgv. Mə tə m̀ yìen təntə nə pın, Yu lıja yáa zaıja ləzoni tə yuu wa, ba nə vı v nii tə.

⁷ Á dānà ká pa, á m̀ də ləzwənyiri təntə fwa won mama duən nə.

⁸ Fuən tə nə, á yà yí á wulə yikunu wa. Sıún nə, á dān yí á wulə poni wa, á nə yí **Yuu-Tiu* nyiən tə yırı. Á dān yana ndə lià tə, ba nə wulə poni wa, nə yí nətv. ⁹ Wbywanı tə mama, də yìen tə, tə nə tva tə me, də cígá yìen tə, yí poni nə pın tə tıja. ¹⁰ Á kəne diàn, sə á yəni yìen tə nə poli nə Yuu-Tiu púə nə. ¹¹ Lià tə nə tıja yikunu tutunan ba zəni mama tıja. Á m̀ dānà ká twá á tun tə yìen təntə. Ku tə á dān nə me, sə á fwa, á me, sə á dān gwın ku lià təntə yìen tə, á pa tə nan poni nə. ¹² Ku yí cígá, cavıra tətə jə nəba, sə nə swın lià təntə yìen tə, ba nə sègə ba tıja. ¹³ Yá máná tə wa, ba nə gwın lià təntə yìen tə, ba pa tə nan poni nə, poni tə dān yáa pa ba lwarı, tə nə yí nətv. Ku pià ku bırı də, won tə mama, ku nə nan poni nə, poni tə yáa pırv ku. ¹⁴ Ku m̀ nə pın, ba ma swın yoo ku tə, ba wú:

«N m̀ liù tə, n nə dwèe, sùrı n yía, n zàn. Zàn, n yá tıga nə, sə ku pa Zwezi-Kərisə pırv m̀ də v poni tə».

¹⁵ Á dān cia á tián nə də nətv tə, á nə yí. Á dānà ká pa á ya ndə lià tə nə, ba nə ba bıja. Á yana lià tə, á nə jə wəbıja. ¹⁶ Sıún máná ku tə yí yokəkwınan máná. Ku m̀ yırı nə, á m̀ me, sə á twá ku máná təntə nə zənzən, á ma tun tutonzəjə. ¹⁷ Á m̀ dānà ká pa, á ya ndə lià tə nə, ba nə ba yun jə. Á m̀ dān me, sə á lwarı ku tə nə yí Yuu-Tiu Yu fıra tə.

¹⁸ Á dānà ká nyw swana á bubunı. Mə tə m̀ nə yáa cùgv aba. Á m̀ dān pıan, sə Yu-**Sıju* tə nə sù aba. ¹⁹ Á nuıjə gwaran, də nuıjı, tə nə bırı Yu nə, də nuıjı tə mama, Yu-Sıju tə nə bırı aba, á ma dān duən jıàn. Á nuıjə tə, á ma bı Yuu-Tiu Yu nə də á waa mama. ²⁰ Á kəne nə nyına Yu lèèèe

wiən tə mama yurı, də nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə yurı tə. Á kəne v lèèèe máŋá mama wuuu.

Kana də ba bana nə me, sə ba ya duən nə nətv
(Kolosə tián 3.18-19; 1 Piyerə 3.1-7)

²¹ Á siá duən nii, á nə yi là tə, á nə zilí Zwezi-*Kərisə yurı. ²² Á mù kana tə, á liù mama me, sə v sèe v barı nii, ndə v nə sèe *Yuu-Tiu nii nətv. ²³ Ku yi cígá, bəe yi v kan yuu tíu, ndə Zwezi-Kərisə nə yi v púlí tə yuu tíu nətv. Ku púlí təntə yi ndə v yıra nə, yá v mù dàń nə jonə ku púlí təntə ku cuna wa. ²⁴ Mə nətv nə kana tə me, sə ba sèe ba bana tə nii yoo mama wa, ndə Kərisə là púlí tə nə sèe Zwezi-Kərisə nii nətv.

²⁵ Á mù bara tə, də á swéné á kana tə, ndə Zwezi-Kərisə nə sóní v púlí tə nətv, sə v ga pa v tiàn, sə v ti v púlí tə yurı. ²⁶ V kwen ku də v sugv tə, ndə ba nə sin won də níá, sə ku ya v nyiən. ²⁷ V fwa ku nətv tə, sə v pa, púlí tə va ku nan Yu yáá con də dun. V ba pià, sə durən, nə à yèé lwanı mancin, nə à yèé lwanı nyınyıga tətə ya ku yıra. V pià, sə ku ya Yu ciı nyiən, yokukwiıon də dàń ká ya ku yıra. ²⁸ Mə kanbana tə də me, sə ba fwa nətv. Ba me, sə ba sóní ba kana tə, ndə ba nə swə ba tiàn nətv. Bəe tə, v nə swə v kan, ku yi v tiàn nə v swə. ²⁹ Liù mama tə wà v tiàn dıŋı. Liù mama yi v yáá dé wodirən, v ma kını v tiàn, də v ywàŋá v tiàn yuu zəni, ndə Zwezi-Kərisə nə ywàŋá v púlí tə yuu nətv. ³⁰ Nə mama yi Kərisə yıra tə wa nandaran. ³¹ Ku púpúnı Yu sagı tə wa, ku wú: «Ku mù nə pın, bəe wá nan v yá v nuu də v nyına, v ga va v vwa v tiàn v kan nə. Yá ba bələ tə dàń wá jı won nədv». ³² Cígá tə, ka nə sègə yoo təntə wa, dəń lù zənzən. Á pià, sə à swın də, ku yi Zwezi-Kərisə də v púlí tə yoo nə, ku swın. ³³ Mə ku yi nətv, ku pa á də nə. Á liù mama me, sə v sóní v kan, ndə v nə swə v tiàn nətv. Á mù kana tə də me, sə á zilí á bana tə.

6

Bia də ba ninə də ba nyına nə me, sə ba ya duən nə nətv
(Kolosə tián 3.20-21)

¹ Á mù bisíná-ba, á zilé á ninə də á nyına nii. Ku ziən, sə là tə, ba nə vwə ba tiàn *Yuu-Tiu yıra fwa nətv. ² Təntən yoo tə, Yu nə pın v *nii tə ku yurı v swın, v wú: «Zilí n nuu də n nyına nii!» Mə ku mù nə yi təntən nii v nə kàn nikanı, v súrı ku nə, v wú: ³ «Ku mù nə wá pa, won mama ya zəni ku pa mán, n ga na mıdarı də luv wa».

⁴ Á mù bia nyına-ba də, á dàńá ká fwa á pa, á bia tə lıŋa zàn. Á me, sə á kərı ba, də á kəni ba cwəŋə wa, ndə Yuu-Tiu nə burı aba cwəŋə nətv.

Ywəŋə tə də là tə, ba nə yè ba, nə me, sə ba ya duən nə nətv
(Kolosə tián 3.22-25; 4.1; Titə 2.9-10)

⁵ Á mù ywəŋə tə, á siá là tə, ba nə yè aba tıa yuu wa nii. Á zilé ba zənzən, á vıvaga ba yáá con. Á tıŋa ba tıtıunan tə də á waa mama, ndə á nə sèe Zwezi-*Kərisə nii nətv. ⁶ Á dàńá ká tın ba tıtıunan tə, ba nə zıga ba ywàŋá aba ciı yurı. Á dàńá ká fwa ndə á pià, sə ləzoni bu á nə. Á zilé ba nii, ndə Zwezi-Kərisə tıtıúná nə tıŋa ku tə mama, Yu nə swə də, ba waa mama nətv. ⁷ Á tıŋa á pa là tə nə, ba nə tı aba, ndə ku yi á tıŋa á pın *Yuu-Tiu nə, ku tà là nə, á tıŋa á pın. ⁸ Á yèé də, yozəŋu tə mama,

liù nè fwa, v wá na ku ñwírán Yuu-Tiu yáá con, də v nè swə v yi yonɔ, nè à yəə v nè ti v tiàn.

⁹ Á mù lià tə, á nè yə ywəŋə tə, á də tɔŋə zəni á ywəŋə tə yɪra, ndə ba nè. Á dānà ká fugu ba. Á yəə də, Yɪ nè jəə Yɪ *sàñ nè, v ywǎŋá á mù də ba mù mɛ yuu nè. Yá v mù yáá con, liù mama ba v don dwə.

Á tíé Yɪ kwatara zɪla tə!

(1 Piyerə 5.8-9; Romə tián 13.12; 1 Tesalonikə tián 5.8)

¹⁰ Ku tə, à nè wá swìn, à ma gúrí, á pɪan á ja diàn, á nè vwə á tiàn *Yuu-Tiu də v diàn nəfarv tə nè yɪrɪ. ¹¹ Á tíé kwatara zɪla tə mama, Yɪ nè pɪn aba, á kə á yɪra. Ku wá pa, á wǎní á zɪŋi *Sɪtana nè də diàn, máŋá tə wa, v nè wá bà, sə v gɪarɪ aba v dugv. ¹² Kùd tə tà nè mù də ləzoni kùd. Ku yi nè mù də wiən tə nè jə diàn, də wiən tə nè dé pàrì lanworu tə wa, kùd. Mə tə mù nè dé diàn luv ku tə yuu wa, ku nè wulə yikunu wa. Ku yi nè mù də *zinə tə mama, tə nè jə diàn, tə ga wulə lanworu tə wa, kùd. ¹³ Ku mù yɪrɪ, á dān tíé Yɪ kwatara zɪla tə mama, á kə á yɪra. Ku mù nè wá pa, á wǎní á ta máŋá tə wa, ku nè yi càn ku pa aba. Yá á dān nè ta á zwèe, á tə wá ja diàn, á zɪŋi yɪ nè.

¹⁴ Á dān zɪga yɪ nè də wɔdɪv. Á pɪan Yɪ cígá tə ya ndə voru nè, á nè ma vwə á tǎŋá nè. Á yana cígá tián, sə ku wǎní ku cì á nè, ndə á nè zwɪ pamana lugu gǎnù nè, á ma cì á tiàn nè, kùd tə wa. ¹⁵ Á kəŋə sírɪ, sə á wǎní á swìn Zwezi-Kərisə suywǎŋú tə, ku nè pɪn bɪcàn síé lià nè, á bɪrɪ. Ku nətv yi ndə natara nè, á nè kən á nɛɛ nè, kùd tə wa. ¹⁶ Á kəŋə á waa Yɪ nè máŋá mama. Ku nətv yi ndə natana nè, á nè jə á jɪn, á ma cì Sɪtana cɪan tə yáá nè, tə dān ká yí aba. Tə cɪan təntə nè yi mən də, natana təntə yáá dəŋi tə. ¹⁷ Ku tə nè pɪn á sɛɛ də, Yɪ jon aba á cuna tə wa yi ndə lugu yupuu nè, ku nè púé á yuu nè, kùd tə wa. Á dān pwíé yupuu təntə á yuu nè. Yɪ sugv tə yi ndə lagɔrɪ sív nè, Yɪ-*Sɪŋu tə nè pɪn aba. Á tíé ku sív təntə, á ja á yɪra. ¹⁸ Á jǔná Yɪ máŋá mama, sə v san aba. Á lwərə Yɪ, ndə v Sɪŋu tə nè bɪrɪ aba nətv. Á jana pɪnú wuuu, á dānà ká pɪí á kə á kwa, á ma tɔn ku yoo tə, sə á lòrɪ Yɪ á pa lià tə duən tə mama nè, ba nè yi Kərisə nè ti. ¹⁹ Á lwərə Yɪ á pa á də nè, sə v kə v sùràn tə á nii wa. Ku nətv dān wá pa, á wǎní á swìn cígá tə, ka nè sègə v suywǎŋú tə wa, á bɪrɪ də wɔdɪv. ²⁰ À yi Zwezi-Kərisə *tɔntɔnv, à nè swìn v suywǎŋú tə á bɪrɪ. Yá mə ku mù dəñ nè nè, à wulə banzala wa. Á lwərə Yɪ á pa nè, sə à wǎní á swìn nəpon nəpon, ndə à nè mɛ, sə à swìn nətv, fən dān ká ja nè.

Sagɪ tə yígúré sùràn

(Kolosə tián 4.7-9)

²¹ Á pà, sə á də lwarɪ ku tə, à nè wulə ku wa, də ku tə, à nè fwa. Tɪswikə yi nè nubiswəŋə, v nè tɔŋə v pɪn *Yuu-Tiu nè də púé nədv. U wá swìn ku tə mama, à nè wulə ku wa, v bɪrɪ aba. ²² Mə ku mù yɪrɪ nè à tun wá á con, sə v pa á yəni nè nè yi nətv, sə v ga zùrɪ á bɪcànɪ. ²³ Nə nyɪna Yɪ də Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nè wá pa bɪcàn síé á mù, lià tə nè, á nè yi nè nubɪa Kərisə yɪrɪ. U mù nè wá pa á sóni duən, á ga kəni á waa Zwezi-Kərisə nè

wuuu. ²⁴Yu nə wá fwa pubwanɔ lià tə mama yira, ba nə swə nə Yuu-Tiu
Zwezi-Kərisə də sonu tə, kɔ nə ba zwèe.

**Sagɪ tɛ, Polɛ nɛ púpúní v pa
Filipɛ
Kərisɛ lià tɛ nɛ
Filipɛ tián sagɪ tɛ yuu wa sugu**

Liù tɛ, v nɛ púpúní sagɪ kv tɛ
Kv yɪ *tuntɔv Polɛ nɛ púpúní kv.

Lià tɛ nɛ, Polɛ nɛ púpúní

Polɛ púpúní sagɪ kv tɛ v pa *Kərisɛ lià tɛ nɛ, ba nɛ wulɛ Filipɛ tɪfaru wa. Filipɛ yɪ kv wulɛ Masedwanɛ nagwanaa tɛ wa. Polɛ nɛ dɪga Kərisɛ lià púlí tɛntɛ dɛn, kv mù ga nɛ yɪ Kərisɛ lià púlɛ tɛ wa tɛntɛn púlí nasara lɔv wa. Polɛ swɛ Kərisɛ lià púlí tɛntɛ zɛnzɛn.

Sagɪ tɛ wa sugu

Nɛnɛ kv tɛ yɪ Polɛ nɛ púpúní ba nɛ: Polɛ wulɛ bàn diɛ, *Kərisɛ lià tɛ Filipɛ nɛ ga pa zilɛ wiɛn bà, tɛ pa wá, yá v dàñ kɛni ba lɛɛɛ.

Polɛ pià v bɪrɪ dɛ, càn yí Kərisɛ lià tɛ, yá dɛ kv nɛtv mɛ, ba tɛ mɛ, sɛ ba ya pupwɛn wa, ba tɛ mɛ, sɛ ba vwɛ ba tián *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisɛ nɛ, ba mɛ, sɛ ba tuɲa ba pin duɛn nɛ, ba ga mɛ, sɛ ba sɔní duɛn dɛ ba waa mama, ndɛ v mù Polɛ nɛ.

Polɛ jònì Kərisɛ lià tɛ Filipɛ nɛ

¹ À mù Polɛ dɛ Timote nɛ yɪ Zwezi-*Kərisɛ tɔtɔnbɪa. Nɛ púpúní sagɪ kv tɛ, nɛ pin á mù, Filipɛ lià tɛ mama, á nɛ yɪ Zwezi-Kərisɛ nɛ ti. Nɛ púpúní kv, nɛ pin á yáá tián tɛ nɛ dɛ á tɔtɔnbɪa tɛ nɛ. ² Nɛ nyɪna Yɪ dɛ nɛ *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisɛ nɛ wá fwa pubwanv á yɪra, ba ga pa aba bɪcàn sió.

*Won tɛ, Polɛ nɛ lòrì Yɪ con, Filipɛ tián yɪrɪ
(Kolosɛ tián 1.3-11)*

³⁻⁴ Máná mama, à nɛ swɪn á yoo à nyɪna Yɪ con, à yáá kv v lɛɛɛ á yɪrɪ. Yá à yáá fwa kv nɛtv tɛ dɛ pupwɛn. ⁵ Kv zigɪ diɛn tɛ nɛ, á nɛ jigɛ *Kərisɛ lià, kv ja bà kv yí zɛn, á mù dɛ à mù nɛ tuɲa duɛn nɛ, nɛ swɪn Zwezi-Kərisɛ suywájú tɛ, nɛ bɪrɪ. Kv mù nɛ pin, à kɛni Yɪ lɛɛɛ. ⁶ Á yɛð dɛ, cigá mama Yɪ dɪga tɔtɔnzɛnɲu dɛn á bɪcàn wa. Yá kv ja vɛlɛ diɛn tɛ nɛ, Zwezi-Kərisɛ nɛ wá pií v bà, v wá fwa kv, v zwɛɛ.

⁷ Yɪ fwa v pubwanv tɛ à yɪra, v ga fwa kv vàn don á dɛ yɪra. Ba vwɛ nɛ dɛ banzala, yá à wá swɪn Zwezi-Kərisɛ suywájú tɛ, à bɪrɪ. Á wá pa ba lwarɪ dɛ, kv yɪ cigá, lià tɛ, ba nɛ bɪrɪ bɪrà tɛ yáá con, dɛ diàn. Kv mù nɛ pin, à jɛ cigá, sɛ à ja pubɲa tɛntɛ dɛ á mama, à nɛ ken á yoo à bɪcàn wa. ⁸ Á yoo yì nɛ zɛnzɛn. Yɪ yɛð zɛni dɛ, kv tà kunkɔn nɛ à kɔni. Kv yɪ Zwezi-Kərisɛ sonu tɛ nɛ, à ma swɛ aba.

⁹ Yá won tɛ, à dàñ nɛ lòrì Yɪ con, kv mù nɛ yɪ, sɛ á sonu tɛ sùrí, wuuu kv ja lɛ. Kv mù nɛ wá pa aba yɛnu, sɛ á wàní á lwarɪ nɛtv tɛ, á nɛ mɛ, sɛ á fwa. ¹⁰ Yá á dàñ wá wàní á kúrí kv tɛ nɛ jɛ funɛ. Kv nɛtv tɛ dàñ wá pa, diɛn tɛ, Zwezi-Kərisɛ nɛ wá pií v bà, á bɪcàn wá ya nɛpon, á ga bá ja

yokukwɪnan, ba nè wá caga á nii tɛ nè yɪrɪ. ¹¹ Yá ku máǵá tɛ wa, á wá ya lià tɛ, á twá dɛ Zwezi-Kərisɛ, á ma tɔŋa tɔtɔnzɔŋɛ zɛnzɛn, tɛ nè bɪrɪ dɛ, á yɪ cíǵá tián Yɪ yáá con. Ku mù nè wá pa, lià pa dun Yɪ nè, ba ga bu v nè.

Zwezi-Kərisɛ dwə won mama

(Marəkə 9.38-40; Romə tián 14.7-8; 2 Korəntə tián 5.1-9)

¹² À nubɪa-ba, yìèn tɛ, tɛ nè yɪ nè, à pià, sɛ á lwarɪ dɛ, tɛ san tɛ pa Zwezi-*Kərisɛ suywǎǵú tɛ kwen ku va yáá. ¹³ Ku yɪ cíǵá, mɛ ku twá dɛ tɛ mù yìèn tɛntɛ, tɛ nè yɪ nè, pamana tɛ mama, ba nè wulɛ bɔrà diè tɛ wa, dɛ ba duən tɛ mama ma yèé dɛ, ku yɪ Zwezi-Kərisɛ yɪrɪ, ba vwɛ nè dɛ banzala. ¹⁴ Ba vwɛ nè dɛ banzala ku ga pa lià tɛ zɔnɪ, ba nè yɪ à nubɪa Kərisɛ yɪrɪ, tɛ jɛ *Yuu-Tiu diàn v cwɛŋɛ tɛ wa. Yá ku dàñ pɪn, ba kwen ba swɪn Yɪ sugv tɛ dɛ wudɪv, fɛn dɛ ga ba ba jɛ.

¹⁵ Ba wa lià duən yɪ ba swɪn Zwezi-Kərisɛ suywǎǵú tɛ dɛ wugwɪv, ba ma jɪga à mù Polɛ nè. Yá ba duən mù yɪ, ba swɪn ku, dɛ ba waa mama. ¹⁶ Ba mù fwa ku dɛ sonu, ba ga yèé dɛ, Yɪ nè ken nè yèbɛ, sɛ à swɪn Zwezi-Kərisɛ suywǎǵú tɛ dɛ diàn, à bɪrɪ dɛ, ku yɪ cíǵá. ¹⁷ Ba duən tɛ mù yɪ ba swɪn Zwezi-Kərisɛ suywǎǵú tɛ, sɛ ba ma jɪǵɪ dɛ nè. Ba sùràn tɛ tà dɛ ba waa mama. Ba fwa nɛtv, ba ga buŋa dɛ, ba wá súrɪ à càn tɛ, à nè wulɛ tɛ wa, à banzala tɛ wa. ¹⁸ Ku tà à yáá. Ba duən pubɔŋɪ wáá pubunkukwɪnan tɛ yanɪ. Ba duən dɛ pubɔŋɪ wáá pubɔnzɔŋɛ tɛ yanɪ. Yá ba ga nè swɪn Zwezi-Kərisɛ suywǎǵú tɛ, à mù Polɛ tɛ wulɛ pupwɛn wa, ku yoo tɛ yɪrɪ. Cíǵá mama, à tɛ wá kwen à jwɛ, à súrɪ lá wuuu. ¹⁹ À yèé dɛ, ku nɛtv nè wá pa Yɪ jon nè. Ku nɛtv wá twá dɛ á yɪjɔnɪ dɛ Zwezi-Kərisɛ *Sɪju tɛ, ku dɛ nè sanja nè. ²⁰ À swɛ, sɛ yoo ku tɛ tun. À jɛ ku yala, dɛ à waa mama. Ku mù nè yɪ, sɛ à cɪ yoo dàñ ká ya lá, cavɪra nè wá ja nè ku yɪrɪ, sɛ à tɛtɛ dàñ wá kwen, à li à waa con síún nè, ndɛ fuən tɛ nè. Yá ku dàñ nè twá à lɔv wulu nè, nè à yèé à tɪan nè, ba wá pa dun Zwezi-Kərisɛ nè. ²¹ À mù Polɛ con nè, Zwezi-Kərisɛ nè pɪn, à mu tɛ jɛ dɛñ. Yá tɪan dàñ jɛ nywarɪ tɛ pa nè.

²² Yá à mu nè wulɛ lɔv wa, à tɛ wáá tɔtɔnzɔŋɛ à fwa. Ku mù nè pɪn, à kúv yèrɪ ku tɛ, à nè wá kúrɪ à tɪ. ²³ À dàñ yɪ à wulɛ yìèn bɛlɛ tɛtɛŋɪ wa. Vàn don nè, à swɛ zɛnɪ, sɛ à tɪ, sɛ à ya dɛ Zwezi-Kərisɛ. Ku mù ga nè wá ya ywánɪ dɛ nè zɛnzɛn. ²⁴ Yá vàn don dɛ nè, á mù yɪrɪ nè, à mu nè wulɛ lɔv, sɛ à san aba, ku dɛ jɛ funɛ zɛnzɛn, ku donɪ. ²⁵ À yèé dɛ, cíǵá mama ku yɪ nɛtv, à ga yèé dɛ, à bá tɪ, à wá ya dɛ aba. À wá san aba, sɛ á va yáá Yɪ nyiən tɛ wa. Yá á dàñ wá jwɛ, á nè kenɪ á waa Zwezi nè wuuu, tɛ yɪrɪ. ²⁶ Máǵá tɛ, à nè wá píí à bà á con, á dàñ wá bu Zwezi-Kərisɛ nè zɛnzɛn á ja le, à nè píí à bà á con yɪrɪ.

(1 Tesalonikə tián 2.12-16; Ebərɛ-ba 10.32-36; Tɔtvonan 14.22)

²⁷ Yoo tɛ ku nè dwɛ, ku mù nè yɪ, sɛ á ya lià tɛ, á nè twá ku tɛ nii nè, Zwezi-Kərisɛ suywǎǵú tɛ nè bɪrɪ aba. À pià dɛ, à nè wá bà, à na aba, nè à yèé à nè wá twɛ, sɛ à nɪ dɛ, á zɪga diàn, á ga jɛ nɪmarv. À pià, sɛ à nɪ dɛ, á kɛnɪ diàn dɛ waa nɛdv, Zwezi-Kərisɛ suywǎǵú tɛ yɪrɪ, á nè sɛɛ. ²⁸ Yá á kúv ba, á duŋa tɛ fɛn duri míámíán. Ku mù nè wá bɪrɪ dɛ, ba mù yɪ ba tɪ ba jén míámíán Yɪ yáá con, á mù ga wulɛ cwɛŋɛ wa, ku nè wá jon aba á cuna wa. ²⁹ Yá ku yoo tɛntɛ yɪ ku nan Yɪ. Yɪ nè pɪn aba yuywǎǵú. Ku

tà, sè á kèni á waa v nè wuuu, cɪɪ. Kɪ yɪ, sè á dé càn dè v yɪrɪ. ³⁰ Sún nè, à mù dè á mù mè dàñ nè saña duən nè, nè jaña. Á dí yáá á na jaña tɛ, à nè jaña. Yá sún nè, á nèn dè, à tɛ wulè jaña tɛ wa.

2

Á yana ndè Zwezi nè

(Romè tián 15.1-7; 2 Korèntè tián 8.9; Kolosè tián 1.15-20; Ebərə-ba 1.1-4)

¹ Á ken á waa Zwezi-*Kèrisè nè. Kɪ nɛtɪ pɪn sùrí á bɪcɪnɪ naaa? U sonu tɛ dàñ á jàn naaa? Á nɪ tori Yɪ-*Sɪŋu tɛ tarpiun tɛ wa naaa? Yɪ fwa pubwanɪ á yɪra naaa? Yɪ dèri á yinɛgɛ zɛnzɛn naaa? ² Dè kɪ nè yɪ nɛtɪ, à lɔrɪ aba, sè á sóní duən dè Kèrisè sonu tɛntɛ, sè á ja pubɔŋa nɛdɪ, sè á nii ya nɛdɪ. Á nè fwa nɛtɪ, à pupwɛn tɛ dàñ wá ya cígá cígá pupwɛn.

³ Á dàñá ká jɪɪ dè duən. Á dàñá ká bu á tiàn nè. Á kèni á tiàn tɪa duən yáá con. Á ywàŋá là tɛ ndè là tɛ nè, ba nè wulè á yuu wa. ⁴ Á liù mama dàñ ká bún kɪ tɛ nè zɪɛn, kɪ pa v mù cɪɪ nè yoo. U mè, sè v bún kɪ tɛ nè zɪɛn, kɪ pa ba duən tɛ dè nè.

⁵ Á pɪan, á pubɔŋa tɛ ya ndè Zwezi-Kèrisè pubɔŋa tɛ nè.

⁶ U dè Yɪ mè yá yɪ nɛdɪ. Yá v ga wá pa kɪ ya yoo v nè ba pià, sè v yá kɪ.

⁷ U yá v dun tɛ mama, v ga jì yonɪ. U jìgɛ lɛzwɛnɛ, ba lɔrɪ wá, ndè ba nè lɔrɪ lɛzoni tɛ nɛtɪ. ⁸ U sɛɛ v mun v tiàn, v ga zilí Yɪ nii, v va v tɪ*. ⁹ Kɪ mù nè pɪn, Yɪ tɪ wá, v kɛ dun bwálí wa, tɛ nè dwɛ won mama. Yɪ pɪn wá yɪrɪ tɛ, kɪ nè dwɛ yɪrɪ mama. ¹⁰ Kɪ twá kɪ yɪrɪ tɛntɛ nè, là tɛ mama, dè wɪɛn tɛ mama Yɪ sàñ nè, dè tɪa yuu wa yɛbɛ, dè tɪa dèñ mè, wá bà ba tɪ Zwezi yáá con, ba bu v nè. ¹¹ Liù mama wá sùrí v nii, v ga swɪn, v bɪrɪ dè Zwezi-Kèrisè yɪ *Yuu-Tiu. Yá kɪ dàñ wá pa dun nè nyina Yɪ nè.

Kèrisè là tɛ yɪ ndè poni nè

¹² Á nubisoni-ba, máná tɛ wa, à mù dè á mù nè yɪn duən nè, á zilí Yɪ nii. Kɪ mè, sè á tɛ zilí Yɪ nii sún nè, máná ka tɛ dè wa, à nè tɛlɛ á con. Yɪ jon aba á cuna wa, á dàñ tɪŋa kɪ tutɪnan. Á fwa kɪ nɛtɪ dè zilí zɛnzɛn dè á vɪvaga v yáá con, ¹³ Yɪ nè dí yáá v tanɪ aba v tún, sè á sóní yìɛn tɛ, tɛ nè poli v pùɛ, v ga pa aba diàn, sè á tɪn tɛ dè yɪrɪ. ¹⁴ Kɪ tɛ mama á nè fwa, á dàñá ká ŋɔŋwɪn. Yá á dàñá ká fwa tútɔnà dè duən. ¹⁵ Kɪ mù nè wá pa, á ya là tɛ, á nè ba yoo jɛ, ba nè wá caga á nii nè kɪ yɪrɪ. Á ga wá ya Yɪ là tɛ, á bɪcɪnɪ nè yɪ nɛpon Yɪ yáá con, á nè ba cuna jɛ. Á mù dè ŋwɪna dè wɔlwanyɪna-ba nè wulè lɔv kɪ tɛ wa, á mè, sè á ya ba wa, ndè poni nè, kɪ nè pɪpɪlɪ. ¹⁶ Á mè, sè á swɪn sùràn tɛ, tɛ nè pɪn mɪ, á bɪrɪ là nè. Á nè fwa nɛtɪ, dun tɛ Zwezi-*Kèrisè nè wá pɪí v bà, à mù Polè wá na dun v yáá con, á yɪrɪ. Kɪ nɛtɪ bɪrɪ dè, à càn tɛ, à nè dí tutɪŋɪ tɛ wa, dè à nè gwàrɪ tɛ wá tutɪ twɪ. ¹⁷ Á keni á waa Zwezi nè. Kɪ yɪ ndè *jonɪ nè, á nè pɪn Yɪ nè. Ba nè gɔa nè, à jɛ pupwɛn. Á mɪ tɛ wá ya jonɪ, kɪ sùrí á jonɪ tɛ nè. Yá á dàñ wá jwɛ dè á mama. ¹⁸ Á dè mè, sè á ja pupwɛn nɛtɪ, á jwɛ dè nè.

* 2:8 2.8 Kɪ ga yɪ, ba paa wá dagarɪ yuu, v tɪ.

*Timote dæ Epafæroditæ yoo**(1 Tesalonikè tián 3.1-11; 1 Korèntø tián 16.15-18)*

¹⁹ Dæ ku nè yi *Yuu-Tiu Zwezi fira, à jø yala dæ, à wá tun Timote á con síún. À pià, sè máǵá tæ wa, v nè píi v bà à con, sè v dàn à mù Polè jìàn, dæ tæ tæ v nè nì á con. ²⁰ Mæ v mù cici nè yi liù v wulè à con, v dæ pubuŋa tæ nè yi ndæ à nè, á yoo nè yi wá cígá cígá, ndæ à nè. ²¹ Lià tæ duèn tæ mama yi ba tæntian yièn cici nè ba buŋa. Yá ba ba Zwezi-*Kærisè yièn tæ yuu ywàǵá. ²² Ku nè yi Timote mù, á yèè nètʋ tæ, v nè buri dæ, v yoo ba kwèe. À mù dæ v mù mæ nè tʋŋa duèn nè, nè swìn Zwezi-Kærisè sʋyʋáǵú tæ, nè buri. V san nè tutʋŋi tæ wa, ndæ biù nè saŋa v nyina nè nètʋ. ²³ À jø yala dæ, à wá wàní à tun wá á con lala, dæ à nè nì à yièn tæ yáá. ²⁴ À jø yala dæ, ku nè yi Yuu-Tiu fira, à tètø Polè wá bà á con síún.

²⁵ À nì dæ, ku mæ, sè à pa Epafæroditæ, v nè yi à nubiu Kærisè yiri, píi v bà á con. Á tun wá à con, sè v ja saŋʋ tæ, à yà nè pià, v ja bà v pa nè. Yá à mù dæ v mù dán ken diàn nè tun Zwezi tutʋnan tæ zənzən. ²⁶ V yira luŋa zənzən, sè v na á mama. Yá á yoo ga jø wá, v nè yèè dæ, á nì dæ, v yira ba zurø yiri. ²⁷ Ku yi cígá, v yà tua yayigʋ, ku ga mancin, sè v mu zwèe. Yá Yü dán dæri v yinøǵø. Ku tà v mù cici yinøǵø nè, Yü dæri. Ku yi dæ à mù Polè mæ, sè pucunì nɛfaru don kúð dán ká yí nè, ku sùrí. ²⁸ Ku mù nè pin, à bɪbari, sè à pa, v bà á con, sè á na wá, sè á ya pupwən wa, sè à dæ pucunì tæ fʋ ku mun. ²⁹ V yi á don Kærisè liù nè Yuu-Tiu cwəŋə tæ wa. Á ziló ba mù læzwənyirø tæntø. Máǵá tæ wa, v dán nè twi, sè á sèe, á jon wá dæ pupwən. ³⁰ V jon á yuu tutʋŋi v tun, v mu yà ga pià ku nan, tutʋŋi tæ yiri, á yà nè pià, sè á tun á pa nè, dæ á yà nè wulè à con. Ku yà ga mancin, sè v mu zwèe Kærisè tutʋŋi tæ yiri.

3*Zwezi-Kærisè dwø won mama**(Galasi tián 5.1-6; 6.12-14; 1 Korèntø tián 9.24-27; 2 Piyerø 1.5-11)*

¹ À nubia-ba, sugʋ tæ, à nè wá ma zwèe nè yi ku tæ: Á mù dæ *Yuu-Tiu vwø duèn nè. Á dán yana pupwən wa. Ku ba nè wuwali, sè à píi à bwé ku tæ wa, à nè dí yáá à swìn á con. Yá á mù con nè, ku mù nè wá pa, á nì ku dæn cígá cígá. ² Lià wulè, ba tʋŋa yokʋkwinan. Ba yi ndæ kukuri nè. Ba yoo nè yi, sè ba *gwəŋə bæe. Yá ku ga yi yotutʋ. Á cia á tiàn nè dæ ba tæ! ³ Nè mù nè yi lià tæ, nè nè gwəŋə nè tiàn, yá ku ga jø dæn. Ku tà ba mù. Nè mù nè jø Yü-*Siŋu tæ diàn, nè ma tʋŋa nè pin Yü nè. Nè pin dun nè tiàn nè Zwezi-Kærisè yiri. Nè ba nè waa kəni læzoni yofwamunan nè.

⁴ Dæ lià duèn nè buŋa dæ, ba mù nè wáá ba waa ba kəni læzoni yofwamunan nè, à mù Polè nè dwø ba. À dæ yà wáá à waa à kəni tæ nè. ⁵ Á nəŋə yièn tæ, nè pin à dwø ba: *Ebərə-ba nè luri nè, à ga yi Ebərə cígá cígá. Á yi *Yüzərayelə-ba dwíí, Benzwamen* dwíí dəkúu tæ wa. Ba luri nè, ba gwəŋə nè, à luri dtan nana dtun nè. ⁶ Ku nè yi Yü *nii tæ yoo wa, à yà yi *Farizian. Á yà jø yawala zənzən, *Zwifə-ba Yü nii tæ yoo wa.

* 3:5 3.5 Benzwamen yi *Zwakobø talukwa biù, v nè sùrí v bia nii nè, bia fugø bələ. Zwakobø yi Yüzərayelə yiri don. Yüzərayelə dwíí tæ pwèe pulø fugø bələ. Tø fugø bələ nii nyian yiri na yi Benzwamen.

Ku mù nè pìn, à yà fíftn Kərisə lià púlí tə. Ku nè kúú yí ka twá Zwifə-ba Yú níi tə nè zəni, sə ku ma bırı də, à yí cígá tíú, à yà zilí Yú níi tə mama. Yá à yà ba yoo mama jə ba nè wá caga à níi nè ku yırı. ⁷ À yà jələ tə yìèn təntə də, tə mù nè jə nywarí. Yá síún nè Zwezi-Kərisə yırı, à dān jələ tə mama ndə tutu nè. ⁸ Cígá mama, tə mama yí ndə tutu nè. À yəé à Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə. Ku mù yənu təntə ga nè dwə won mama. U mù yırı nè à sèe, sə à kwìn tə mama nè, à ga jələ tə mama ndə ywəren nè, sə à wàní à ya Kərisə liù. ⁹ À pià, sə ku twá, à nè ken à waa Zwezi-Kərisə nè, à ma ya cígá tíú Yú yáa con. À kúú bá pià, sə à ya cígá tíú Yú yáa con, à nè zilí Yú níi tə yoo v nè pìn *Moyizə nè yırı. Yú dān nè pìn, à yí cígá tíú, à nè ken à waa Zwezi nè yırı. Ku tà à tətə. Ku mù nè pìn, à dān yí v mù liù míámíán. ¹⁰ Yoo tə à nè pià, ku mù nè yí, sə à yəni Zwezi-Kərisə. Yá à pià, sə à yəni diàn tə, v nè ja píí v bwin v nan. Yá à dān pià, sə à dé càn də wá, sə à ya ndə v nè, máǵá tə wa, v nè tga. ¹¹ Də ku nè swə ku yí nətə mama, sə à də píí à bwin à nan ndə v nè.

Ka dəri ka va yáa wuuu yoo

(Romə tián 16.17-18; Ebəə-ba 13.14; 1 Zwan 3.1-3)

¹² Ku tà à pià, sə à swìn də, à manwarí à na ku tə à nè pià. À ma kúú ba pià, sə à swìn də, à yoo mama manwarí ku zìèn. Yá à dān yí à kəni diàn, sə à wàní à ja wièn təntə, ndə Zwezi-Kərisə nè sèe nè nətə. ¹³ À nubia-ba, ku tà à wú, à manwarí à ja tə wièn təntə. Yá yoo nədə nè, à dān fwa. Ku mù nè yí, à swèéé wièn tə, tə nè kèéń, à ga kəni diàn, sə à yí wièn tə, tə nè wulə yáa. ¹⁴ À dān yí à dəri, à vələ yáa wuuu, sə à wàní à yí lá. Ku mù nè wá pa, à na nwírán tə, Yú nè kúrí nəba, sə v pa nəba. Nwírán təntə nè yí, sə à ya də wá Yú sàń nè, Zwezi-Kərisə yırı.

¹⁵ Nə mù jigə nəkwina Yú cwəŋə tə wa. Nə mɛ, sə nè bún nətə. Də á nè bún yiri don, Yú nè wá bırı ku aba. ¹⁶ Ku nè swə, ku yí nətə mama, nè vələ nè yáa wuuu, cwəŋə tə wa, nè nè yin ka wa, ku bà ku yí zèn.

¹⁷ À nubia-ba, á mama yana, ndə à nè yí nətə. Á ywəǵá lià tə, ba nè yí ndə nè nè, sə á də ya nətə. ¹⁸ À dí yáa à swìn tə yìèn təntə á con, nɛɛ kapuv. Síún nè, à kúú píí à bwé tə wa, ku dān ga yí də yinta. Lià dáa zənzən ba tutuɛɛ nè bırı də, ba yí Zwezi-*Kərisə, v nè tga dagarv tə yuu wa, duŋa. ¹⁹ Ba mù lià təntə puswənə wièn nè yí ba yú. Ba tuŋa yìèn tə nè jə cavira, yá ba ga tə pìn dun ba tiàn nè, də ku mɛ. Ba pubuŋa mama dān yí ka wulə tta yuu wièn tə con. Máǵá don biàn Yú nè wá cùgò ba. ²⁰ Ku nè yí nè mù, nè mù yí Yú *sàń lià. Ku yí nè *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə, v nè jon nəba nè cuna wa, nè dāní, də v naja Yú sàń nè, v cwi nè con. ²¹ U nè twi máǵá tə wa, v wá lwań nè yira tə, tə nè ba dun jə, v pa tə jì ndə v tətə yira tə nè, tə nè jə dun. U wá fwa ku nətə tə də diàn tə, tə nè pìn, v wulə wièn tə mama yuu wa.

4

¹ À nubisoni-ba, ku mù yırı nè, á dān ziga zəni, də *Yuu-Tiu máǵá mama wuuu. À nubia-ba, à swə aba zənzən. À ga pià, sə à píí à na aba cígá cígá. À wulə pupwən wa á yırı. Yá à wá na dun yupuu á mù yırı.

Sagi tɔ kwìè bwálí

(Filipè tián 2.1-3; 1 Tesalonikè tián 5.16; 1 Piyerò 5.7; Kolosè tián 4.2; Zwakè 3.17-18)

² À kwè Evodi dɛ Sentiswɛ, ba mù kana bɛlɛ tɛntɛ sɛ ba ja nimaru, ba nɛ yi *Yuu-Tiu lià tɛ yiri. ³ Yá n mù liù tɛ, n nɛ yi pùè nɛdu tíú, n ga yi à tɔtɔndon, à lòri mú, sɛ n san kana bɛlɛ tɛntɛ nɛ. À mù, dɛ ba mù, dɛ Kɛleman, dɛ tɔtɔnà tɛ duɛn nɛ kálí nɛ tiàn nɛ swìn Zwezi-Kerisè suywájú tɛ nɛ biri. Yi púpúní ba mama yira sagi wa. Ku nɛtu biri dɛ, ba jɛ mi tɛ, ku nɛ ba zwèe v con.

⁴ Á wulɛ dɛ Yuu-Tiu Á dàñ yana pupwɛn wa diun mama. À tɛ kúú bwé ku wa: Á yana pupwɛn wa! ⁵ Á pian lià tɛ mama lwarí dɛ á jɛ pubwanu. Yuu-Tiu túrí bwɛlɛ. ⁶ Á dàñ à ká pa, won mama yoo ja aba. Yoo mama nɛ twi, sɛ á twá dɛ yijuni, á lòri won tɛ, á nɛ pià Yi con. Á nɛ lòri Yi con nɛtu, sɛ á kɛ v lèèè dɛ. ⁷ Yá Yi wá pa bican sié aba, tɛ nɛ dwɛ won tɛ mama nɛ nɛ wáá ku dèñ nɛ ni. Bican sié tɛntɛ dàñ wá pa, á fira dɛ á pubɔja ya dɛ Zwezi-Kerisè.

⁸ Á nubɔ-ba, ku tɛ, à nɛ wá swìn à gúrí nɛ yi yìèn tɛtɛ. Á nɛnɛ yìèn tɛ nɛ mɛ, sɛ tɛ ya à pubɔja yìèn: Tɛ mù nɛ yi yozɛnɛ tɛ, lià nɛ bwí tɛ nɛ, dɛ yìèn tɛ, tɛ nɛ yi cígá yìèn Yi yáá con. Dɛ tɛ tɛ ba cuna jɛ. Dɛ tɛ tɛ ba nɛ mɛ, sɛ ba sóní, ba ga biri dɛ, tɛ zìèn. Dɛ yofwamɔnan nɛzɛnɛ ba nɛ bwí tɛ nɛ. ⁹ Á dɛ dàñ fwa yìèn tɛntɛ à nɛ biri aba, dɛ tɛ tɛ, á nɛ sèe, dɛ tɛ tɛ, á nɛ ni, dɛ tɛ tɛ, á nɛ ni dɛ, à fwa. Yá Yi tɛ, v nɛ pun nɛba bican sié, dàñ wá ya dɛ aba.

Polɛ kɛni ba lèèè ba zilé tɛ yiri

(Eberɛ-ba 13.3, 5, 16; Filipè tián 1.7; 2 Korɛntɛ tián 9.6-15)

¹⁰ *Yuu-Tiu pin, à jɛ pupwɛn, á nɛ kúú píí á wulɛ á sanɛ nɛ yiri. Á bɔja à yoo, ku dán, yá á wá wàní, sɛ á san nɛ. ¹¹ Ku tà à swìn nɛtu, won nɛ mùri nɛ yiri. À mì nɛtu tɛ, à nɛ wá ya pupwɛn wa, yoo mama wa. ¹² À yèé, nɛtu à nɛ wá fwa dɛ, won nɛ mùri nɛ. À ma kúú yèé, nɛtu à nɛ wá fwa dɛ, à nɛ jɛ wièn zɛnzɛn dɛ. Yoo mama wa, à mì ka dé ka sú, à ga mì niàn janu dɛ. À mì ka ja wièn zɛnzɛn, à ga mì won nɛ mùri nɛ dɛ. ¹³ À wáá tɛ yìèn tɛntɛ mama, à fwa dɛ diàn tɛ, Zwezi-Kerisè nɛ pin nɛ. ¹⁴ Yá dɛ nɛtu mama, á fwa zɛni dɛ, á nɛ san nɛ à yojanan tɛ wa. ¹⁵ Á mù Filipè tián-ba, á yèé dɛ, ku jju mama à swìn Zwezi-*Kerisè suywájú tɛ, Masedwanɛ nagwanaa tɛ wa. Yá à nɛ píí à vírí, máǵá tɛ wa, á mù cíci nɛ san nɛ. Kerisè lià púlí don mama wá lá yin à mù dɛ ba mù nɛ pin wièn duɛn nɛ, nɛ ga jon wièn duɛn con, dɛ ku nɛ tà á mù cíci. ¹⁶ Á nɛ kúú yin Tesalonikè dɛ nɛ, á nɛ bɛlɛ mɛ, á nɛ pin, won tɛ, ku nɛ mùri nɛ, bà ku pa nɛ. ¹⁷ Ku tà á zilé wièn tɛ, à pià. Ku tɛ, à nɛ pià, ku mù nɛ yi, sɛ Yi pa aba ku ñwírán zɛnzɛn, ndɛ tíú nɛ zun bia zɛnzɛn nɛtu. ¹⁸ Á ni tɛ tɛ mama, á nɛ tun à nɛ, tɛ ga búrí nɛ. Máǵá tɛ, à nɛ ni wièn tɛ, Epafɛroditɛ nɛ ja bà, v pa nɛ, won mama kúú wá nɛ mùri. Tɛ wièn tɛntɛ yi ndɛ tirali nɛ, ku lwán nɛ ywán zɛni. Tɛ ga yi ndɛ *jonj nɛ, ku twá Yi fira nɛ, v ga swè tɛ. ¹⁹ Yi yi dun nɛfaru tíú, yá v ga wá pa aba, ku tɛ mama nɛ mùri aba, Zwezi-Kerisè yiri. ²⁰ Dun tɛ mama mɛ, sɛ tɛ ya nɛ nyina Yi nyièn, máǵá mama, wuuu, ku nɛ ba zwèe. Amuna!

Sagɪ tɛ jònà bwálí

²¹ Á jòná là tɛ mama, ba nɛ yɪ *Kərisə nɛ tɪ, á pa nɛ. Kərisə là tɛ, ba nɛ wulɔ yəbɛ, dɛ jònì aba. ²² Kərisə là tɛ mama jònì aba. Ba tɛ, ba nɛ jònì aba, ba doni, kɔ mù nɛ yɪ *Romə-ba pìú nɛfarɔ kàrá là tɛ.

²³ *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə pubwanɔ tɛ wá ya dɛ á pubɔɾa tɛ.

Sagi tæ, Polæ næ púpóní v pa Kolosæ Kærisæ lià tæ næ Kolosæ tián sagi tæ yuu wa sugv

Liù tæ, v næ púpóní sagi kv tæ

Kv yv *tuntuvv Polæ næ púpóní kv. Máná tæ, v næ púpóní sagi kv tæ, dæ v yv v wulæ bàn diè Romæ næ.

Lià tæ næ, Polæ næ púpóní

Polæ púpóní sagi kv tæ, v pa *Kærisæ lià tæ næ, ba næ wulæ Kolosæ næ.

Sagi tæ wa sugv

Næþ kv tæ yv Polæ næ púpóní ba næ: Lià duæn kàrì kunkun kàrì, ba ma gıgarı *Kærisæ lià tæ Kolosæ næ. Ba pià, sæ Kærisæ lià tæ piı ba twá ba nbara-ba yofwamunan tæ næ. Polæ pià v bırv dæ, Kærisæ tæ, v næ wulæ mu wa, næ dwæ won mama. V mû cıcv næ jø nii, v ga jø diàn luv diàn mama yuu wa.

Kærisæ lià púli tæ yv ndæ v yıra næ, v tətæ ga yv yıra tæntæ yuu. Kærisæ lià tæ næ kæn ba waa Kærisæ næ yvı, ba mû dæ Kærisæ tæ, v næ tiga, v piı v bwin, tæ dån vwæ duæn næ. Ba yáá læ ba níá wa, kv twá dæ Yıv yvı, ba ma bırv kv yoo tæntæ. Mæ kv twá yoo kv tæ næ Kærisæ lià tæ ma bırv kv. Kv nætv dån pın ba jì læzwændura.

Polæ jònı Kærisæ lià tæ Kolosæ næ

¹ Á mû Polæ yv Yıv næ kúri næ, dæ v tətæ fıra, sæ à ya Zwezi-*Kærisæ *tuntuvv. Á mû dæ Timote, v næ yv næ nubıv Kærisæ yvı, næ púpóní sagi kv tæ. ² Næ pın kv Kærisæ lià púli tæ næ, kv næ wulæ Kolosæ næ. Á mû næ yv næ nubıa á næ yv Kærisæ næ tv, á næ keni á waa Zwezi-Kærisæ næ wuuu dæ púé nædv. Næ nyına Yıv næ wá fwa pubwanv á yıra, v ga pa aba bıcvanı sıé.

Polæ ken Yıv læèèè Kolosæ tián yvı

(Efezæ tián 1.15-19; Filipæ tián 1.3-6; 1 Tesalonikæ tián 1.2-4; 3.5-11)

³ Máná mama, næ jònı Yıv, v næ yv næ *Yuu-Tıv Zwezi-*Kærisæ nyına, næ pın aba. Næ næ wulæ næ jònı Yıv næ pın aba, næ yáá kæ v læèèè á yvı. ⁴ Næ nı, nætv tæ á næ keni á waa Zwezi-Kærisæ næ wuuu, yá á ga tæ swæ lià tæ mama, ba næ yv Kærisæ næ tv. ⁵ Máná tæ, Zwezi-Kærisæ suywánıv tæ, kv næ yv cígá sugv tæ, næ twı á con, kv pın á jø yala Yıv con. Yala tæntæ yv won tæ, Yıv næ tanı, sæ v pa aba v sán næ. ⁶ Kv suywánıv tæntæ vëli kv yı luv tæ mama wa, kv ga tæ púli kv súrı wuuu. Mæ nætv næ, kv tvıa á dæ con, kv næ zigı dıv tæ næ, á næ nı Yıv pubwanv tæ yoo, á ga lıwarı, Yıv pubwanv tæ næ yv cígá cígá nætv. ⁷ Kv yv Epaferasæ næ kàrì kv suywánıv tæntæ, v bırv aba. V yv næ nubıswænæ. Næ mû dæ v mû me næ tvıa Yıv-Tıv Zwezi-Kærisæ tvıvıv tæ duæn næ. V tvıa v pın Zwezi-Kærisæ næ dæ púé nædv, á mû yuu

yiri. ⁸ Yá v mù dàń nè swìn, v pa nè yèni nètv, Yü-*Sinju tē nè pın á swē duən.

(Filipē tían 1.9-11; Zwan 1.1-3, 14, 16)

⁹ Kū mù nè pın, kū nè zigı dıun tē, nè nè nı kū nètv tē, nè yáá jònı Yü nè pın aba máná mama. Yá nè dàń lòrı Yü, sē v pa á yèni kū tē nè yı v fıra, tē zèni zèni, sē v ga pa á na wubıña mama, dē yènu mama, kū nè yı v *Sinju tē nè pın. ¹⁰ Kū nètv wá pa, á wàni á twá kū tē nè *Yuu-Tiu nè pıà, á ga tıña kū tē nè poli v pùé nè. Á dàń wá tun tütünzèñe yiri mama, á ga wá lwarı Yü wuuu, á sùrı lá. ¹¹ Nē tē lòrı Yü, sē v twá v diàn tē nè bıri v dıun tē nè, v pa aba diàn. Yá á dàń wá wàni á na pınú wuuu, á dānà ká pıi á kē á kwa. ¹² Á kènē nè nyına Yü lèèèe dē pupwən. U pın á jı lıà tē, á dē nè wáá torı á nı v con, v nè tún, sē v pa lıà tē nè, ba nè yı v mù nè tı, bwálı tē nè, kū nè wulē poni wa. ¹³ U mù nè van nèba v ıı, sē yıkuu yıèn dān ká dō diàn nè yuu wa. U dàń ken nèba v bıü Zwezi-Kerisē, v nè swē, pəri tē wa. ¹⁴ Mē v bıü tēntē nè kwen nè cuna tē v ıı nè mù dē Yü pwērē wa. Yá v mù ga nè yè nèba v jon, sē nè tun nè tiàn.

Zwezi-Kerisē yı won mama Yuu-Tiu

(Efezē tían 2.13-19)

¹⁵ Zwezi-*Kerisē yı Yü tē, lıà nè wàri ba nı ba yıá wa, nyınyıga. U mù nè yı Yü bıü. U yın lá dē won mama tē wá fwa. ¹⁶ Yá Yü yı v twá dē v mù, v ma fwa wiən tē mama, tē nè wulē lanworu wa dē tıa yuu wa. Tē wiən tēntē nè yı wiən tē, lıà nè na dē ba yıá, dē tē tē, ba nè ba na dē yıá. U fwa *malıke dē tē yun tiàn, dē pèégá tē mama, diàn tē, dē wiən tē nè jē diàn, dē wiən tē nè dō pəri. Tē wiən tēntē mama yı Yü twá dē v bıü tē, v ma fwa tē. Yá tē ga yı Yü fwa, v pa Zwezi nè. ¹⁷ Zwezi-Kerisē yá wulē, dē won mama tē tēlé. Yá wiən tē mama dàń yı, v mù nè pın, tē wulē tē bwálı nè. ¹⁸ Kerisē lıà púlı tē yı ndē v mù Kerisē yıra nè, v tētē dàń ga yı yıra tēntē yuu. U mù nè yı tēntē liü, v nè nan, v mù ga nè dí yáá, v bwın v zàn tıan wa. Kū dàń bıri dē, v wulē wiən tē mama yuu wa. ¹⁹ Kū yı Yü tētē fıra, sē v bıü tē ya kū tē mama mıámıán, v mù Yü nè yı. ²⁰ U mù Yü nè kúw swē, sē v twá v bıü tē nè, v pa v dē won mama pıi ba kē duən yuu. U twá dē v bıü tē jana, tē nè nan v tıan tē máná wa dagarı tē yuu wa, v ma kē bıcan sıé v mù, dē tıa yuu wiən tē, dē lanworu wiən tē mama pwērē wa.

²¹ Á dē con dí yáá nè, á yà núná dē Yü. Yá á yà yı Yü dıña, á nè bıña yokukwınan, á ga tıña tē yokukwınan tēntē yiri. ²² Yá sıún nè, Yü dàń pın, á mù dē v mù pıi á kē duən yuu, v bıü tē nè jigē læzwənē v ga tı tē yiri. Yü fwa nètv, sē v pa á wàni á bà, á zigı v yáá con, ndē lıà tē nè, cuna mama nè tēlé á yuu wa, yokukwınan dān ká ya á yıra Yü yáá con, liü mama nè wàri yolwan v swìn á yuu wa. ²³ Á dàń nè mē, sē á kē á waa Zwezi-Kerisē nè wuuu, á dānà ká yá. Á zıga dē diàn kū wa. Á dānà ká pıi á lwán pubıña dē yala tē, á nè jē dē Zwezi-Kerisē suywánı tēntē, ba nè swìn ba bıri aba. Yá ba swìn kū ba bıri tıa yuu læzoni tē mama. Mē kū suywánı tēntē ka swìn ka bıri nè yı à mù Polē dē tıtııı.

Nètv Polē nè tıña Kerisē lıà púlı tē yiri

(Efezē tían 3.1-13; 1 Korèntē tían 2.7-13)

24 À mù Polè jè pupwèn dè càn tɛ, à nè dé á mù yiri, mánjá kú tɛ wa. À wulè à dé càn tɛ, tɛ nè ga, sɛ nè dé Zwezi-*Kerisè tutuɲi tɛ yiri, sɛ kú san v púlí tɛ nè, kú nè yí ndè v yira nè. 25 À jigè Kerisè lià púlí tɛ tótùnù, sɛ à tun tutuɲi tɛ, Yí nè pín nè. Tutuɲi tɛntè nè yí, sɛ à swìn v sugu tɛ mama à biri aba. 26 Sugu tɛntè yí cígá tɛ, ka nè sègè lià tɛ mama yáá nè, kú mánjá nè ba yigè. Yá síún nè, v dàń biri kú lià tɛ nè, ba nè yí Kerisè nè tí. 27 U fwa nɛtv, v yà nè pià v biri lià tɛntè nè dè, yosègu tɛntè, v nè pià, sɛ v fwa yí yoo nɛfarv. Yá v ga wá san dwíó tɛ duèn tɛ mama nè, ba nè tà *Zwifè-ba. Cígá tɛntè, ka nè sègè nè yí Zwezi-Kerisè yoo wulè á bɛcaní wa. Yá á dàń twá dè v mù, á jè yala dè, á wá na tori Yí dun tɛ wa. 28 Mè v mù Zwezi-Kerisè yoo nè, nè swìn nè biri lià tɛ nè. Nè yáá kwè liù mama, nè ga kàri wá dè wubuɲa tɛ mama, Yí nè pín nèba. Nè pià, sɛ lià tɛ mama twá Zwezi-Kerisè nè, ba ya lià tɛ, Yí yìèn tɛ bɛga ba yun wa. 29 Kú mù nè pín, à dàń ma kèni diàn zɛnzɛn à tɲa. Yá kú yí Zwezi-Kerisè diàn nɛfarv tɛ, v nè pín nè, dàń nè pín, à jè diàn, à ma tɲa nɛtv.

2

1 Kú yí cígá, à pià, sɛ á lwarí, à nè tun zɛnzɛn nɛtv, à pa á mù Kolosè Kerisè lià tɛ nè, dè ba tɛ nè, ba nè wulè Lawodise nè, dè lià duèn zɛnzɛn nè, ba tɛ nè wá nè ní ba yíá wa. 2 À fwa nɛtv, sɛ à ma zùri Kerisè lià tɛ mama bɛcaní, sɛ ba vwa duèn nè, ba ga sóní duèn. À pià, sɛ á na yènu tɛ mama míámíán. Kú nɛtv dàń wá pa á lwarí Yí cígá tɛ, ka nè sègè. Cígá tɛntè, ka nè sègè, nè yí Zwezi-Kerisè yoo tɛ. 3 Wubuɲa dè yènu yí wièn, tɛ nè zìèn zɛnzɛn, tɛ ga yí yosègu Zwezi-Kerisè biri nèba. 4 À swìn yìèn tɛ tɛ á con, sɛ liù mama dàń ká wàni v twá swiàn sùràn nè, v ma gɛgarí aba v dɛgu. 5 À mù nè swè à ñúná dè aba, à pubuɲa tɛ wulè dè aba. À fwa pupwèn dè, á nè tɲa yoo mama, ndè kú nè mè, sɛ kú tun nɛtv, á ga kèni á waa Zwezi-Kerisè nè wuuu, á ba á kwa kèni.

Zwezi-Kerisè yí nè wubuɲa cígá cígá

(Efezè tián 2.1-10; 3.14-19; 1 Tesalonikè tián 4.1-2; 1 Timote 6.20-21; Romè tián 6.3-11)

6 À sèe, sɛ Zwezi-*Kerisè ya á *Yuu-Tiu. Kú mù tɛ yiri, kú dàń mè, sɛ á ya dè wá. 7 Á dàń yana dè wá, ndè tíú ñɛnan nè zva tia dèni nɛtv. Á zɛga diàn, á ma kè á waa v nè wuuu, ndè ba nè kàri aba nɛtv. Á kène Yí lèèèe zɛnzɛn mánjá mama. 8 Á cia á tiàn nè, á dàná ká pa liù gɛgarí aba, v dɛgu dè yíá swiàn sùràn, tɛ nè ba dèni jè. Swiàn sùràn tɛntè yí tɛ nan lèzoni yofwamínan wa, dè lɛv wièn, tɛ nè jè diàn nè yuu wa, kú tà Zwezi-Kerisè con tɛ nan. 9 Kú tɛ mama míámíán Yí nè yí, mè kú mù nè Zwezi-Kerisè dè yí. 10 Yá á mù dè Zwezi-Kerisè dàń nè vwè duèn nè tɛ pín, á dè jè wièn tɛ mama míámíán, tɛ nè wulè v con. U mù nè wulè wièn tɛ mama yuu wa, tɛ nè dé pàri lèzoni yuu wa.

11 Á dè Zwezi-Kerisè nè vwè duèn nè tɛ pín, v lí á yokukwínan tɛ mama, sɛ tɛ kúù dàń ká ja diàn á yuu wa. U nè kwèn aba nɛtv tɛ, yí ndè bara *goɲu nè. Yá kú dàń nè tà ndè lèzoni nè gwəɲə nɛtv, kú yí Zwezi-Kerisè tian tɛ yiri. 12 Ba nè ləgè aba níá tɛ wa, kú biri dè, ba gùri aba, ndè Zwezi-Kerisè nè tɛga ba ga gùri wá. Yá kú tɛ kúù biri dè, á pií á twá v

nə á bwin á nan tian wa. Ku pìà ku swìn də, á pın cígá də, Yı nə bwin Zwezi-Kərisə v lı tian wa, yá v jə diàn, sə v bwin á də. ¹³ Fuən nə, á mù yá yı ndə tıga nə, á cuna tə yırı. Ku súrı á nə tà Yı là tə yırı. Yá síún nə, Yı pıı v bwin á mù də Zwezi-Kərisə, v ga fwa pubwanv nə yıra. V kwen nə cuna tə mama, v lı nə mù də wá pwərə wa. ¹⁴ Ba paa Zwezi-Kərisə dagarv tə yuu wa. Ku mù nə pın, sagı tə, ku nə bırvı də, nə yı cuna là, tə cùgù. Yı dǎn bırvı də, sagı təntə kúv ba dǎn jə. Ku yı ndə ba paa ku də Zwezi-Kərisə dagarv tə yuu wa. Yá síún nə, nə cuna tə mama dǎn zwèe. ¹⁵ Zwezi-Kərisə mù dí diàn wiən tə mama yuu wa, tə yá nə jə diàn ləzoni yuu wa, də wiən tə nə dǎ pǎrì, v ga cùgù tə diàn mama. V ken cavıra tə nə luv mama yáá con, ndə ba nə ta kùv ba də, ba vanja ywəŋə.

(Romə tián 14.1-6, 17; Galasi tián 4.9-11; 1 Tımote 4.1-8)

¹⁶ Ku mù tə yırı, á dǎnà ká sèe á pa liü cəgə aba, ku tə yırı, á nə dǎ, nə á yəé ku tə yırı, á nə nywın. Á dǎnà ká pa liü lı dian v tún v pa aba, sə tə ya á cǎnı á dǎ, nə á yəé, sə tə ya á síó dian. ¹⁷ Yıèn təntə kúv ba dǎn jə. Tə yı ndə yıwara nə, ku yá nə bırvı cígá tə, ka nə bıàn. Zwezi-Kərisə tətə nə yı cígá təntə. ¹⁸ Á dǎnà ká pa là tútúnı də aba ku tə, á nə me, sə á fwa tə yuu wa. Ba mù là təntə yáá kəni cǎn ba tiàn nə. Ba pın dun *malıke nə, ba ga fwa ndə ba cuə ba tiàn tia, ku ga yı kunkun. Ba yáá swìn də, Yı bırvı ba yoo ku tə, ku ga yı kunkun. Tə sùrǎn təntə yı fwıə sùrǎn, tə nə yı yəu, ku nə yı tutv. Ba pubvŋa tə yı ləzwəŋə pubvŋa. ¹⁹ Ba mù là təntə də Zwezi-Kərisə kúv wá duən nə vwe. V mù nə yı nə Yıu-Tıu, yá nə mù də v mù nə vwə duən nə, ndə yuu də yıra nə vwə duən nə nətv. Zwezi-Kərisə pın nə vwa duən nə, nə tvŋa, ndə nandaran yıřə yıřə nə vwə duən nə, ku nədv mama ga jə ku tutvŋı. Yá yuu tə nə pın diàn tə mama nə, tə ga tvŋa tutvŋı nədv. V mù nə saŋa nəba, v pın nə vəli yáá wuu Yı cwəŋə tə wa.

²⁰ Á yəé də, á twá Zwezi-Kərisə nə, á tı. Ku mù tə yırı, luv wiən, tə nə jə diàn, kúv ba diàn jə á yuu wa. Bèeèe dǎn nə pın, á tə ma fwa, ndə á yı luv nə tı aba? Bèeèe nə pın á sèe culən tə, ba nə bırvı aba, ba wú: ²¹ «Á dǎnà ká tı ku tə, á dǎnà ká dǎ ku tə, á dǎnà ká dwen ku tə yıra!» ²² Culən təntə yı tə wulə wiən tə, ba nə ma tvŋa, tə ga cùgà yırı. Tə yı ləzoni cıvı pubvŋa, ba ma kǎrì aba. ²³ Wiən təntə yı ndə wubvŋa wiən nə, ba tətə nə zilı tə ba pubvŋa wa. Ba tətə dǎn cwi ba tiàn tia, ba ga kəni ba tiàn cǎn wa. Culən təntə yı ndə tə jə dǎn, yá tə ga yı tutv. Tə wǎrì tə saŋa, sə là tə lı ba tiàn ba pùə yokukwınan fıra tə wa.

3

Zwezi-Kərisə pın aba mı nədvŋ

(Filipə tián 3.18-21; 1 Zwan 3.1-3; Efezə tián 5.3-8; 4.17-31)

¹ Yı nə pın, á mù də Zwezi-*Kərisə pıı á bwin á nan tian wa də duən. Ku mù tə yırı, á pıan Yı sǎn wiən tə fıra ja aba. Mə Zwezi-Kərisə jəé lá nə, Yı jızən* vǎn nə. ² Á pıan á pubvŋa tə ya wiən tə yuu wa, tə nə wulə Yı *sǎn nə, ka dǎn ká ya luv wiən yuu wa. ³ Á tıga də Zwezi-Kərisə. Yá Yı dǎn twá də Zwezi-Kərisə, v ma pa aba mı nədvŋ tə. Yá mı nədvŋ təntə yı ku sègə Yı con. ⁴ Zwezi-Kərisə nə yı á mı cígá cígá. Dun don

* 3:1 3.1 Ka jǎn pıv jızən vǎn nə yı dun bwǎlı.

nə, v wá piì v ba v nan nə yíá yuu də v dun tə. Kú máńǎ tə wa, á də wá twá də wá á na dun.

⁵ Kú mù nə pín, á dǎn mə, sə á lı yokókwinan tə á bıcan wa, tə nə yı lıv wiən, á pa tə nyu lá. Tə mù nə yı ka pèñ duən vεε vεε, nə à yèé ka tun durən yièn, nə à yèé ka cwàri, nə à yèé ka pià pùé fira yokókwinan, nə à yèé ka pa lià duən wiən jə yimən tə pa aba. Á nə pín lià duən wiən jə yimən tə pa aba, kú bırı də, á pín dun tə wiən tantə nə ndə wɔɔwanan nə, á ga dɔɔv Yı vǎn nə. ⁶ Mə yokókwinan təntə yırı nə, Yı lıɔa wá zàn lià tə yuu wa, ba nə vı, sə ba zilí v nii tə. ⁷ Fuən tə nə, á də yà tɔɔa yièn təntə.

⁸ Sıún nə, á də dǎn dɔɔa yièn təntə mama. Tə mù nə yı lıɔa, də dɔɔɔ, də wɔɔlɔɔ, də tıɔaɔa sùrǎn, də sɔɔfaran, tə nə naɔa á nii wa. ⁹ Á dǎnà ká kúnı kúnkún á kə duən nii nə. Á yı lià tə, á nə nan á yá á yua nədwan tə, də kú tɔɔnɛɛ mama. ¹⁰ Yá sıún nə, á dǎn zɔa yua nədɔɔn wa. Yı nə pín aba yua nədɔɔn təntə. V mù nə kwɛn kú máńǎ mama, sə kú ya ndə v tətə mı tə nə, sə kú pa, á wǎní á lɔaɔı, v nə yı nətv zəni zəni. ¹¹ Kú mù tə yırı, pɔɔıa kúv tǎlé lià tə, ba nə nı Yı mı nədɔɔn tə, pɔɔwə wa. *Zwifə-ba də *Gəɔəkə-ba dǎn jıgə nədv. Lià tə, ba nə *gɔɔɔı bara, də ba tə nə ba bara gɔɔɔı də jıgə nədv. Vərə tə, də lià tə, ba yíá nə wǎ pɔɔı, də ywəɔə tə, də lià tə, ba nə tı ba tiàn tə mama dǎn yı nədv. Zwezi-Kərisə cıɔı dǎn nə wulə ba mama yuu wa, v ga tɔɔa ba liù mama bıcan wa.

¹² Yı kúrí aba, v pià, sə á ya Kərisə nə tı, v ga swə aba. Kú mù tə yırı, á pıan á ja bıcabwanv, sə á ya wɔɔywanına, sə á cú á tiàn tıa, sə á ya bwǎbwǎ, sə á ja pınú də. ¹³ Kú dèñ nə yı á pına yièn tə, tə nə tɔɔa á pɔɔwə wa. Á liù tə, v nə jə yoo də v don, sə á kwɛn kú, sə kú zwèe, ndə Zwezi-Kərisə nə kwɛn á cuna tə, v pa tə zwèe nətv. ¹⁴ Kú tə nə dwə tə mama nə yı, sə á sónı duən, sə kú pa á vwa duən nə, sə á yoo mama ga ya zəni. ¹⁵ Bıcan sıé tə Zwezi-Kərisə nə pın aba, wá tıvı á pubɔɔɔa mama. Yı kúrí aba, sə á ya won nədv, sə á ja bıcan sıé təntə. Á dǎn kənə Yı lèèèe máńǎ mama.

¹⁶ Zwezi-Kərisə sugv tə də kú yozəɔə tə mama wá ya á pubɔɔɔa wa. Á kǎrà duən, sə á kwè duən də wɔɔbɔɔɔa tə mama, á nə jə. Á kənə Yı lèèèe də á waa mama, v pubwanv tə yırı. Á nuɔə gɔɔaran, də nuɔı, tə nə bɔɔı Yı nə, də nuɔı tə mama, Yı-*Sıɔu tə nə bırı aba. ¹⁷ Won tə mama, á nə fwa, kú nə yı á nii sùrǎn, nə à yèé á tɔɔtɔɔn wa, á fwa kú *Yuu-Tıu Zwezi yırı. Á kənə nə nyına Yı lèèèe, kú twá də nə Yuu-Tıu Zwezi.

Kərisə lià púlı nə mə, sə kú ya nətv

(Efezə tián 5.22-33; 6.1-9; 1 Pıyerə 3.1-7; 2.18-25; Titə 2.9-10; 1 Timote 6.1-2)

¹⁸ Á mù kana tə, á liù mama mə, sə v sèe v bırı nii, ndə v nə sèe *Yuu-Tıu nii nətv. ¹⁹ Á mù bara tə də, á swóné á kana tə, á dǎnà ká tun yanyɔna də ba.

²⁰ Á mù bısiná-ba, á zilé á ninə də á nyına nii yoo mama wa. Mə kú mù nə poli nə Yuu-Tıu pùé nə. ²¹ Á mù bıa nyına-ba də, á dǎnà ká fwa, á pa á bıa tə lıɔa zàn, sə kú gwǎri ba jıàn. ²² Á mù ywəɔə tə, á sıá lià tə, ba nə yè aba tə nii, yoo mama wa, lıv kú tə wa. Á dǎnà ká zilí ba nii ba yíá wa cıɔı, sə kú dǎn ká ya ndə á pià, sə ba bıv á nə. Á tɔɔa ba tɔɔtɔɔn tə də á

bıcan mama, á nê zilí Yuu-Tiu tē yırı. ²³ Tıtuıı tē mama á dān nē tııa, á tııa kú dē á bıcan mama. Á tııa ndē kú yı á tııa á pın Yuu-Tiu nē, kú tã liã nē, á tııa á pın. ²⁴ Á yēð dē, kú yı Yuu-Tiu nē wá ıwın aba. Á wá na á tori v con. Zwezi-*Kerise nē yı Yuu-Tiu, yá kú ga yı v mū nē, á tııa á pın. ²⁵ Liū tē, v nē tııa lwanı, Yuu-Tiu Zwezi-Kerise wá ıwın v lwanı tē ıwırán v pa wá. Yá liū mama bá doni n don dē.

4

¹ Á mū liã tē, á nē yē ywēı tē, á jana ba dē cígá, ndē kú nē me nēıv. Á lie á tiã dē, á dē jē Yuu-Tiu v nē wulē Yı *sãn nē.

Saı tē yígúró sùràn
(Efezē tián 6.18-20; 5.14-17)

² Á nē jùnı Yı, sē á ja pınú wuu, á dãnã ká piı á kē á kwa. Á kēnē Yı lēēē dē yawala máıá mama. ³ Á júnã Yı á pa nēba, sē v pa nē na cwēı, nē ma swın v sugv tē, sē nē bıı Zwezi-*Kerise cígá tē, ka nē sēgē, liã nē. Mē kú mū yırı nē, ba vwa nē dē banzala. ⁴ Á tē júnã Yı á pa nē, sē á wãnı á swın v sugv tē á bıı nēpon nēpon, ndē kú nē me, sē á swın nēıv.

⁵ Á pıan á ja wubııa liã tē, ba nē wã ba waa ken Zwezi-Kerise nē, yáá con. Yı nē pın aba máıá nēzēıu mama, sē á ti kú á ma tın kú tē nē me, sē á tın. ⁶ Á pıan á nii sùràn ya ywãnı, tē ga ja fıra máıá mama. Ba nē bwe aba, sē á yēni á nē me, sē á le nēıv.

(Efezē tián 6.21-22; Filemon 22-25)

⁷ Á pıã, sē á tın Tıswıkē, v nē yı nē nubıswēnē, á con. V yı liū tē, v nē tııa Zwezi-Kerise tıtuıı tē dē, dē püē nēıv. Á dē v mū me nē tııa *Yuu-Tiu tıtuıı tē duēn nē. Máıá tē, v nē wá bá á con, v wá bıı aba won tē mama, á nē wulē kú wa. ⁸ Mē kú mū yırı nē, á tın wá á con, sē v pa á yēni, nē nē yı nēıv, sē v ga zııı á bıcanı dē. ⁹ Á tın v mū dē Onezimē, v nē yı nē nubıswēnē, sē ba kwē duēn. Onezimē dē yı liū tē, v nē twá Zwezi-Kerise nē dē püē nēıv. V yı á mū wa liū. Ba liã bēlē tēntē dãn wá swın yoo tē mama, kú nē wulē yēbē, ba bıı aba.

¹⁰ Arısetarēkē, á mū dē wá nē wulē bãn diē tē wa, jùnı aba. Marēkē, v nē yı Barēnabasē nubıı tē, dē jùnı aba. Á dí yáá á swın v yoo á con. Máıá tē, v dãn nē twı á con, sē á ja wá zēni. ¹¹ Zwezi, v yıı don nē yı Zwisētıse tē, dē jùnı aba. Mē ba mū liã batwa tēntē cíı nē yı *Zwıfē-ba, á mū dē ba mū nē tııa Yı pãrı tıtuıı tē. Ba zııı á bıcan zēnzēn. ¹² Epafērasē, v dē nē yı á mū wa liū, jùnı aba. V yı Zwezi-Kerise tııtıın tē, v nē jùnı Yı zēnzēn máıá mama, v pın aba. V lōrı Yı, sē v pa á ya liã tē, Yı yıēn tē nē bıga á yuu wa, á ga zıga zēni á ma tııa Yı fıra, máıá mama. ¹³ Á tētē wáá á bıı nēıv tē, v nē tııa zēnzēn, v pın á mū, dē Lawodıse tián, dē Yerapolıse tián nē. ¹⁴ Nē nubıswēnē dımtıııv Likē dē Demasē dē jùnı aba.

¹⁵ Á júnã Kerise liã tē mama, ba nē wulē Lawodıse nē á pa nē. Á júnã Nııfa dē Kerise liã tē, ba nē yáá jėrı duēn v diē wa, á pa nē. ¹⁶ Máıá tē, á nē kãrı saıı kú tē, á zwēē, sē á pa kú va kú pa Lawodıse Kerise liã pılı tē dē nē, sē ba dē kãrı kú. Kú kwa nē, sē á dē kúı lwanı, á jon á saıı tē

don tɛ Lawodise tián con, á kàrì. ¹⁷ Á swìán Arɛswipɛ con, sɛ ʋ kɛ ʋ yíá lá, ʋ tɔn tɔtɔŋi tɛ, Yuu-Tiu nɛ pɪn wá, ʋ pa kɔ zwèe.

¹⁸ Á mù Polɛ tɛtɛ nɛ púpúní bwálí kɔ tɛ wa dɛ à jɪn à ma jùnì aba. Á dānà ká swèeé dɛ, ba vwa nɛ dɛ banzala. Yu nɛ wá fwa pubwanɔ á yira.

Təntən sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Tesalonikə Kərisə lià tə nə Tesalonikə tián təntən sagı tə yuu wa svə

Liù tə, v nə púpúnı sagı kv tə
Kv yi *tuntəv Polə nə púpúnı kv.

Lià tə nə, Polə nə púpúnı

Sagı kv yi təntən sagı tə, Polə nə púpúnı v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə Tesalonikə nə. Tesalonikə yi kv wulə Masedwanə nagwanaa tə wa.

Sagı tə wa svə

Nəjə kv tə yırı, Polə nə púpúnı ba nə: Polə nə dıga *Kərisə lià púlı təntə dən Tesalonikə nə. Yá v dán yá mə, sə v dəri v jén *Zwifə-ba duən yáá nə, ba nə wə v kàrà tə sèe, ba ga zıga v nə. Polə dán púpúnı sagı kv tə, v pa Kərisə lià púlı tə nə, sə kv pa v tutəjı tə kwen kv tən kv va yáá wuu.

Polə pià v bırı də, v pùé poli, yoo mama nə vèli zəni, Kərisə lià púlı nədun təntə wa yırı. Polə bwı ba nə, ba nə vèli yáá tə yırı, v dán ga daña ba jìàn, sə ba tə kwen ba tən kv ba doni nətv. Ba cígá yá dànı *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə túrı tə. Yá twara yá jə Kərisə lià tə duən, ba duən yá nə tı də Yuu-Tiu tə wə twi tə yırı. Polə pià, sə v bırı ba tga təntə yoo nə wá ya nətə.

Polə jònı Kərisə lià tə Tesalonikə nə

¹ À mù Polə də Siləven də Timote nə púpúnı nə pın *Kərisə lià púlı tə nə, kv nə wulə Tesalonikə nə. Kv púlı təntə də nyına Yı də *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə. Yı nə wá fwa pubwanv á yıra, v ga pa aba bıcan sıó.

Nətv tə Tesalonikə lià nə ken ba waa Zwezi nə
(*Filipə tián 1.3-6; Kolosə tián 1.3-8; 1 Tesalonikə tián 2.13-14*)

² Nə yjəvı mama wa, nə yáá lòrı Yı nə pın aba, na ga kəni Yı lèèèe máná mama, á mama yırı. ³ Nə yáá líı á yoo máná mama, nə nyına Yı yáá con. Nə líı nə tiàn tutəjı tə, á nə keni á waa Zwezi nə, wuu á ma tən. Nə líı nə tiàn də kv tə á sonu, tə nə tıja də, á nə zıga diàn yala tə wa, á nə jə nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə con. ⁴ Nə nubıa-ba, nə yèé də, Yı sóni aba. U kúrı aba, sə á ya v mù lià. ⁵ Nə swın svywánú tə nə bırı aba. Kv tà də nii svàran cíci, kv yın də Yı diàn tə də Yı-*Sıju tə tutəjı tə. Yá nə yá ba bèéé də, svywánú tə yi cígá. Á yèé nə nə jun nə tiàn nətv, nə ja yá á tətəjı wa, sə nə ma san aba. ⁶ Kv mù nə pın, á yi ndə nə mù də Yuu-Tiu nə yi nətv. Á dí càn zənzən, á ma jon Yı svəv tə. Yı-Sıju tə nə pın aba pupwən. ⁷⁻⁸ Yuu-Tiu svəv tə zıgı á con, kv ma yi Masedwanə nagwanaa də Akayi nagwanaa. Kv nətv dán pın á jı lià tə, Masedwanə də Akayi Kərisə lià tə mama nə mə, sə ba jı ndə á nə. Kv tə nə súrı lá, ba swın nətv tə, á nə keni á waa Yı nə, bwálı mama nə. Kv mù nə pın, nə mù con, kv ba dən jə, sə nə kúv swın ka yoo. ⁹ Lià tə mama yáá swın

nə yoo. Ba maŋa nətu tə, á nə sèe á ja nəba, máŋá tə wa, nə nə twi á con. Ba maŋa nətu tə, á nə lwàn pubuŋi á bà Yui con, ku pa á sèe á dugu woŋwanan, sè á ga tun á pa Yui nə. Yui təntə nə wulə mu wa, v ga yi cígá. ¹⁰ Yá á dān dānì dē, v biú Zwezi tə, v piú v bwin v zìn tian wa, piú v nana yui v biàn. U mù Zwezi tə nə jon nəba Yui bùrà tə wa, ku nə biàn.

2

Tutuŋi tə, Polə nə tun, Tesalonikə nə yoo

(Tutunan 20.18-21, 31-35; 2 Korəntə tián 4.1-2, 5; 6.3-10; 12.12-15)

¹ Nə nubia-ba, á tətə yèé ku zəni dē, nə nə twi á con tə, ku wà tutu yin. ² Á yəni dē, nə dí càn dē ba fifin nəba Filipə nə, ku tə wà dān. Ku kwa nə, nə nyina Yui pin fən kúú ba nəba jə, sə nə swin suywáŋú tə, nə biri aba dē, yìèn nə swə tə ziga, sə tə cì ku yáá nə dē. ³ Nə kwìè tə, nə nə kwè lià tə nə wà kunkun, nə à yèé pubunkukwutun sùràn, nə twá nə ma kwè ba. Yá nə wà síri ken, sə nə pa ba jén. ⁴ Yui dān nə ni dē, nə me, sə v pa nəba suywáŋú tə, v ma pa ku nəba. Ku mù nə pin, nə dān nə swin ku tà, sə nə ma poli ləzoni pwií, ku ya, sə nə ma poli Yui pùé. U mù nə yèé nə pubuŋi tə dēn, nə lù nətu. ⁵ Ndə á nə yèé ku nətu, nə tə wà gigara sùràn swin á con mama, nə ga tə wà sùràn swin, sə nə ma pià səbia. Yui yèé yoo təntə zəni. ⁶ Nə wà pià, sə nə na dun ləzoni yáá con, ku nə yi á mù yáá con, nə à yèé ba duən yáá con. Yá nə yà ga nə ya Zwezi.*Kərisə *tuntuna tə, nə yà wàá diàn nə dé á yuu wa. ⁷ Ku ga wà nətu yin. Nə waa yin bwànì á yuu wa máŋá tə wa, nə nə yin á con, ndə nuu nə ywāŋá v bia yuu nətu. ⁸ Nə wubwanu təntə nə pin nə wà sóni, sə nə swin Yui suywáŋú tə cici nə biri aba. Nə sóni dē, ku nə yi tian dē, sə nə sèe nə ti á yiri. Ku nətu tə biri dē, á yoo cà ku pa nəba. ⁹ Nə nubia-ba, á dān wàá á tián á líi tutuncaran tə, nə nə yáá tun, dē gwaru tə ku nə yáá yí nəba yoo. Nə yáá tun titun dē yicau, sə ku pa nə dān ká ya á liú mama yuu zil. Yá nə swin Yui suywáŋú tə nə biri aba.

¹⁰ Nə yin dē á mù lià tə, á nə kení á waa Zwezi nə wuuu, nə biri aba dē, nə yi lià tə, ba nə yi Yui nə ti, nə yi cígá tián Yui yáá con. Yoo mama yà təlè nə yuu wa, liú nə wàá nə nii nə v caga ku yiri. Á mù ni ku tə, nə nə yin, Yui dē ga na ku. ¹¹ Á yèé dē, ku tə, nə nə tun dē á liú mama, ku ya ndə nyina dē v bia nə. ¹² Nə kwè aba, nə pa á bicani zùri. Nə zigì diàn nə lōri aba, sə á yà lià tə, á nə me, dē Yui kúri aba, sə á twá á ya v pàri tə wa, dē v dun tə wa.

(1 Tesalonikə tián 1.6-10; 2 Tesalonikə tián 1.4-5)

¹³ Nə nə swin Yui sugu tə á con, á ken á waa ku nə ndə Yui sugu nə. Á wà ku cígá pin ndə ləzoni sugu nə. Ku cígá ga ya Yui sugu tə, ku nə tunja á mù lià tə, á nə ken á waa Zwezi nə bicani wa. Ku mù nə pin, nə kəni Yui lèèèe wuuu. ¹⁴ Nə nubia-ba, á dē yi ndə Kərisə lià púlé tə nə yi nətu, tə nə wulə *Zwide nagwanaa wa, tə dē Zwezi-Kərisə nə vwə duən yira. Ku mù nə pin, á tətə dwíi tián tə ma kə càn á nə, ndə *Zwifə-ba dē nə ken càn ba nə nətu. ¹⁵ Mə ba mù nə gva *Yuu-Tiu Zwezi dē Yui nii *sòsònà tə, ba ga fifin nəba. Ba mù ba Yui pùé poli, ba ga ya liú mama duŋu. ¹⁶ Ba mù nə kəni diàn ba cì nə nə, sə nə dān ká swin Yui sugu tə nə biri lià tə, ba nə tà Zwifə-ba, sə ku jon ba ba cuna tə wa. Ba fwa nətu, ba ma síri ba cuna tə wuuu. Yui bùrà tə dān twi ku ja ba, dē máŋá don wa.

*Polø swø, sè v pií v va Tesalonikø
(Romø tíán 1.9-13; Tøtønan 17.14-16; 14.22)*

17 Nø nubia-ba, nè mù dè á mù pwèe nè yá duøn, máñá mancun wa. Nø kúð tèlè duøn nè, yá nè bicanu ga tø bønja á yoo wuuu. Á fira jun nèba zønzøn! Yá nè yà sóní, sè nè pií nè na aba nè yía wa. Ku mù nè pun, nè dàñ ma bubarí, sè ku yoo tøntø wàní ku tun. 18 Nø yà pià, sè nè pií nè bà á con. Á mù Polø dódédn, sè à bà á con, ku nœ cé duøn, yá *Sítana cì nè yáá nè, ku wà wàní. 19 Nø jø yala nè wulø pupwøn wa á yurí. Máñá tø wa, nè *Yuu-Tiu nè wá pií v bà, á wá ya ndø dun yupuu nè, v nè wá pa nèba. 20 Á mù cígá nè ya nè dun dè nè pupwøn.

3

1 Nø dàn wuuu nè ga, nè kúð wàri nè dànì. Nø nì dè nè mœ, sè nè ya Atenø wa yøbø cici. 2 Ku mù nè pun, nè ma tun Timote á con. U yí nè nubiu Kørisø yurí, v nè tønja v pun Yü nè. U dè swìn Zwezi-Kørisø suywáñú tø v biri. Nø tun wá á con, sè v bà v kwè aba v pa á zigi diàn, sè á kø á waa Zwezi nè wuuu. 3 Nø pià, sè á liù mama dàn ká dugv Yü cwønø tø, càn zønzøn tø yurí, nè nè wulø tø wa. Á tøtø yèð dè, ku yoo tøntø mœ, sè ku tun nè mù lià tø yura, Yü nè kúrí. 4 Máñá tø wa, nè nè yin á con, nè yà dí yáá nè swìn á con dè, ba wá kø càn zønzøn nè nè. Á dè yèð dè, ku mù máñá tøntø dàñ nè yí. 5 Á dàñ nè kúð wàri à píni, à dànì á yoo wa. Ku mù nè pun, à ma tun Timote á con. Á tun wá, sè v bà, v na nøtv tø, á tø nè kení á waa Zwezi nè wuuu. Føn yà jø nè dè, *Sítana nè wá bà v dódédn aba, sè v yigu aba v pa á tun yokukwìtøn. Dø ku nè jigø nøtv, v wá pa nè tøtvøtø tø mama jì tøtvø.

6 Síún nè, Timote pií v nan á con, v bà nè con. U swìn v biri nèba dè, yìøn tø mama ziøn á con. U swìn dè, á kení á waa Zwezi nè wuuu. U biri nèba, nøtv á nè sonu dè, nøtv tø á nè tø líí nè yoo zøni zøni máñá mama. U biri nèba, nøtv tø, á nè pià, sè á pií á na nèba, ndø nè dè nè pià, sè nè na aba nøtv. 7 Nø nubia-ba, ku mù dàñ nè pun, nè wøwalv tø mama wa, dè nè càn zønzøn tø mama wa, nè bicanu zùri, dè á nè kení á waa Zwezi nè. 8 Á ziga diàn *Yuu-Tiu nyiøn tø wa. Ku mù nè pun síún nè, nè mu kúð pií ku siñø cígá cígá. 9 Bèèèè won nè, nè wá tun, nè ma kø Yü lèèèè á yurí? Nø wàri nè nyina Yü lèèèè nè køni nè zwèe, pupwøn tø yurí, nè nè jø á yuu wa Yü yáá con. 10 Títun dè yicav mama, nè yáá lòri Yü cígá cígá, sè v pa nèba cwønø, sè nè pií nè na aba nè yía wa. Nø pià nè súri won tø, ku tø nè mùri aba, á nè kení á waa Zwezi nè, yoo wa.

11 Nø nyina Yü tøtø, dè nè Yuu-Tiu nè wá kwøn cwønø, sè nè wàní nè bà nè na aba. 12 Yuu-Tiu wá pa á sonu tø, á nè swø duøn tø súri wuuu. Yá, sè ku sonu tø wàní ku yí lià tø duøn tø mama, ndø nè sonu tø yiri tø nè, nè nè swø aba. 13 Yuu-Tiu nè wá pa á zigi diàn. U wá pa, á ya v lià tø v nè ti, cuna dàn ká ya á yuu wa, liù nè wá cøgø aba ku yurí, ba nè wá caga á nii nè tø yurí, nè nyina Yü yáá con ku máñá tø wa, nè Yuu-Tiu Zwezi nè wá pií v bà dè lià tø mama, ba nè yí Kørisø nè ti.

4

*Nøtv tø Yü nø swø, sø v lià ya yoo
(1 Piyerø 1.14-16, 22; 4.1-5; 1 Korentø tián 6.13-20)*

¹ Nø nubia-ba, kv tø nø nø kúv wá swìn, nø súrí lá, nø biri aba nøtv tø, á nø me, sø á ya, sø kv poli Yü pùø. Á cigá twá kv nii nø. Nø dàñ tø lòri aba pwøpwø, nø ga kwè aba dø *Yuu-Tiu Zwezi yiri tø, sø á tø tun kv, á doni nøtøn. ² Á yøø kwiè tø, Yuu-Tiu Zwezi nø pìn, nø ma kwè aba. ³ Kv tø Yü nø pià, kv mù nø yi, sø á yà lià tø, v nø yá á tiàn míámíán Yü jìàn wa. U pià, sø á cì á tiàn nø, á dàná ká pøni duøn nø vee vee. ⁴ U pià, sø á liù mama lwarì, v nø me, sø v ja v tiàn nøtv, v ma swe v kan, sø kv biri dø v yi Yü nø ti, ndø liù tø, v nø Yü tø nø me, sø zilø ga ya kv wa. ⁵ Á dàná ká twá á pùø yokukwìnan fira tø nø, ndø liù tø nø, v nø yèri Yü, nø yáá fwa nøtv. ⁶ Kv mù yoo tøntø wa, sø liù mama dàñ ká fwa yoo tø, kv nø wá me v don yira v nø yi v nubiu *Kørisø yiri. U wá me, sø v cùgù v yìèn. Nø dí yáá nø swìn kv yoo tø á con cigá cigá, nø tún lá. Yuu-Tiu wá kø càn lià tø nø, ba nø tønja tø yolwana tøntø. ⁷ Á yøø dø, Yü wá nøba kúrí, sø nø tún duran yìèn. U kúrí nøba, sø nø yà lià tø, nø nø yá nø tiàn míámíán. ⁸ Kv mù nø pìn, liù tø, v nø viga kàrà kv tø, kv ya Yü nø v viga. Kv tà læzwønø nø v viga. Yá Yü nø pìn aba v *Sìñu tø.

⁹ Kv nø yi nøtv tø, á nø me, sø á sóni duøn yoo wa, kv kúv ba dàñ jø, sø nø púpúnì kv nø biri aba. Yü tøtø nø dí yáá v biri aba nøtv, á nø me, sø á sóni duøn. ¹⁰ Mø kv mù sonu tøntø nø, á swø lià tø mama, ba nø yi à nubia Kørisø yiri, ba nø wulø Masedwanø nagwanaa tø mama wa. Nø nubia-ba, nø tø lòri aba, sø á tun kv, á doni nøtøn. ¹¹ Á køni diàn, sø á ya duøn nø dø siø, sø á liù mama ywáñ v tøtø tutunan yuu, sø á tøtø nø tun dø á tøtø jìàn, á ma pià á nii wodiu, ndø nø nø biri kv aba nøtv. ¹² Kv nøtv tø nø wá pa lià tø, ba nø tà Kørisø lià zilí aba. Yá á kúv ba ya liù mama yuu zilì.

*Ka pü ka bwin ka nan tian wa yoo
(1 Korentø tián 15.19-58)*

¹³ Nø nubia-ba, nø pià, sø á lwarì cigá tø, ka nø wulø lià tø, ba nø tìga tø yoo wa. Kv nøtv wá pa, á dàñ ká ya pucunì wa, ndø lià duøn nø, ba nø ba yala jø, dø ba wá ya dø Yü. ¹⁴ Nø pìn cigá dø, Zwezi tìga, v piì v bwin v nan tian wa. Yá mø nøtv tøtø nø, Yü wá bwin tìga tø, ba nø keni ba waa Zwezi nø, v súrí Zwezi nø.

¹⁵ Á nønø kv tø, *Yuu-Tiu nø kàri nøba, nø nø pià, nø swìn nø biri aba. Kv mù nø yi, mánjá tø wa, Yuu-Tiu nø wá piì v bà, nø mù lià tø, nø nø tø wá ti tø, nø bá dé tìga tø yáá. ¹⁶ Yü wá pa nii. *Malike più tø wá swìn dø kori nøfarv. Ba wá wúrí Yü nabwana. Kv mánjá tø wa, Yuu-Tiu tøtø wá nan Yü nø v cú. Yá *Kørisø lià tø, ba nø tìga, wá dí yáá ba bwin ba nan tìga wa. ¹⁷ Kv kwa nø, nø mù lià tø, nø nø wulø mu wa, nø dàñ wá zàn, nø twá ba nø. Nø wá dì bakwan tø wa, nø jóri Yuu-Tiu lanworu tø wa. Yá nø dàñ wá ya dø Yuu-Tiu mánjá mama wuu. ¹⁸ Á twá sòràn tø tø nø, á ma zùri duøn bicanì.

5

Ka kə sírí máǵá mama, ka dàn Zwezi yoo

(Matie 24.36-51; Likə 12.35-40; 21.34-36; Romə tián 13.11-14)

¹ Nə nubia-ba, ku kúð ba dən jə, sə ba púpúní ba pa aba, sə á lwarí máǵá tə də dún tə, nə *Yuu-Tiu nə wá púí v bà. ² Á tətə yəé ku zəni də, Yuu-Tiu túrí dún tə wá ya, ndə ɲwìàn nə yáá ɲv, titun nə máǵá tə wa, ba nə ba v yoo buɲa. ³ Máǵá tə wa, læzoni nə wá swìn, ba wú: «Luv zùrì! Yolwan kúð bá bà». Mə ku máǵá tə wa, nə ba wá cùgù míámíán naa nəd. Ku wá dì ba yuu, ndə kan púé nə yáá yí nət, v luri máǵá wa. Yá ba liù mama bá jén. ⁴ Nə nubia-ba, á mù tà yikunu wa lià, sə ku dún təntə ma twi ku dì á yuu ndə ɲwìàn nə. ⁵ Á mù mama yí poni lià, á yí yícau lià. Nə tà yikunu lià, nə yí poni lià. ⁶ Ku mù yiri nə, nə mù dànà ká dwèe, ndə lià duən nə. Nə mù kúð wá mɛ, sə nə dwèe, sə nə ya lià tə, nə nə buɲa zəni. ⁷ Mə titun nə nə, lià yáá dwèe. Mə titun nə nə, lià yáá nyu swana ba sú. ⁸ Nə mù lià tə, nə nə yí yícau lià, nə mɛ, sə nə ya lià tə, nə nə buɲa zəni. Nə mɛ, sə nə kəni nə waa Zwezi nə wuuu, nə ga sóní lià tə, ku mù nə wá ya ndə pamana lugu gànù nə, nə nə zua. Nə ga jə yala də Yí wá jon nəba nə cuna tə wa. Nə tí yala təntə nə, ma fwa ndə pamana lugu yupuu nə. ⁹ Yí nə kúrí nəba, sə v twá də nə *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə, v jon nəba. V wá nəba kúrí, sə v cùgù nəba də v lɲa tə, tə nə dáá zənzən. ¹⁰ Ku mù yiri nə, Zwezi-Kərisə tiga nə yiri, sə nə vwə nə tiàn v nə ma ya mi wa, də nə nə tiga, nə à yəé də nə mi nə wulə máǵá tə wa, v nə wá bà. ¹¹ Ku mù yiri nə, sə á dàn duən jìàn, sə á san duən nə, ndə nət tə á nə dí yáá, á tɲa ku.

Sagí tə yígúré sòràn

(Ebərə-ba 13.7, 17, 20-21; Galasi tián 6.1-2; Romə tián 12.17-21; 1 Korəntə tián 1.8-9)

¹² Nə nubia-ba, nə lòrì aba, sə á zilé lià tə, ba nə tɲa á pwərə wa. Ba mù lià tə *Yuu-Tiu nə tún, sə ba ywǎn á yuu wa, sə ba kwè aba. ¹³ Á zilé ba zənzən, sə á sóní ba ba tutɲi tə yiri, ba nə tɲa. Á pɲan bican sié ya á pwərə wa.

¹⁴ Nə nubia-ba, nə kwè aba, sə á caga yayɲyina tə nii nə, sə á zùrì ba tə, fən nə jə ba jìàn. Á sanɲ labwana tə nə, á jana pínú ba mama yoo wa. ¹⁵ Á cia á tiàn nə, sə liù mama dàn ká tun lwaní, v ma ɲwín lwaní. Máǵá mama, sə á tun zəni duən yira də læzoni tə mama yira.

¹⁶ Dún mama, sə á ya pupwən wa. ¹⁷ Á jùnà Yí máǵá mama, á dànà ká yá. ¹⁸ Á kəni Yí læèe won mama wa. Yí nə swə ku nət tə, á nə vwə *Kərisə yira tə yiri.

¹⁹ Á dànà ká cì Yí-*Siɲu tə tutɲi yáá nə. ²⁰ Yí yáá twá v nii *sùsòndə nə, v kàrì aba. Á dànà ká mun kàrà təntə. ²¹ Yoo mama wa, sə á dí yáá á ywǎn ku wa, á kúrí ku tə, ku nə ziən, á l á pa á tiàn nə. ²² Yoo mama wa, cia á tiàn nə də lwaní yiri mama.

²³ Yí tə, v nə pɲ bican sié pa, sə á ya v mù nyiən míámíán. V mù nə wá cì, sə á tətə mama, də á pubɲa tə, də á jərə tə, də á yira tə dàn ká ja lwaní, ba nə wá swìn tə yoo, dún tə nə nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá

píi ɔ bà. ²⁴ Yɪ kúrí aba. Yá ɔ mù ga nè yɪ pùé nɛɔ. Yá ɔ mù nè wá tun ku yoo tɛntɛ.

²⁵ Nè nubɪa-ba, á jùná Yɪ dɛ á pa nɛba. ²⁶ Á jùná là tɛ duɛn tɛ mama, ba nè yɪ á nubɪa Kərisə yɪɪ, dɛ zɪlé zɛnzɛn dɛ sonu, ndɛ Kərisə là nè mɛ, sɛ ba fwa nɛɔ. ²⁷ À lòrì aba pwəpwə dɛ Yuu-Tiu yɪɪ tɛ, sɛ á kàrì sagɪ ku tɛ là tɛ mama yáá con, ba nè yɪ nubɪa Kərisə yɪɪ. ²⁸ Nè Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nè wá fwa pubwanɔ á yɪɪ.

**Bələ nii sagi tə, Polə nə púpúní v pa
 Tesalonikə
 Kərisə lià tə nə
 Tesalonikə tián bələ nii sagi tə yuu wa sugv**

Lìu tə, v nə púpúní sagi kv tə
 Kv yi *tuntunv Polə nə púpúní kv.

Lìà tə nə, Polə nə púpúní

Sagi kv tə yi bələ nii sagi tə, Polə nə púpúní v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə Tesalonikə nə.

Sagi tə wa sugv

Polə púpúní v sagi kv tə, sə v ma kàrà Tesalonikə Kərisə lià tə.

U təntən v kəni Yui lèèèe, ba pùé nə yi nəd v də Yui ba ga swə duən tə yiri. U kəni Yui lèèèe, ba nə jùnì Yui, ba ga zıga diàn Yui tutuŋi tə wa yiri. U dān kàrì ba Zwezi-*Kərisə túrì tə nə me, sə kv ya nət v. Polə kàrì Kərisə lià tə, sə ba zıgı diàn Yui cwəŋə tə wa, də cuna nə swə tə pùli luv wa zənzən, nə à yèé càn nə yí ba. U biri ba, sə ba jun Yui máŋá mama. Ba wa lià duən də yà ba tutuŋi pià kv pa ba tuŋa yokokwınan. Ba mù lià təntə swın də, Yuu-Tiu wá pií v bà síún síún. Kv mù tə yiri, ka tun tutuŋi kúv ba dēn ja. U caga yayınyına ba nii nə, sə ba tun ba ma na nii wodiu, ndə v mù Polə də lià tə duən tə, ba nə tun Yui tutuŋi tə, nə tun kv nət v.

Polə jùnì Kərisə lià tə Tesalonikə nə

¹ À mù Polə də Siləven də Timote nə púpúní sagi kv tə. Nə púpúní kv, nə pın *Kərisə lià púlì tə nə, kv nə wulə Tesalonikə nə. Kv púlì təntə də nə nyına Yui də *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə. ² Nə nyına Yui də Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv á yira, ba ga pa aba bıcan sié.

Yuu-Tiu wá bà, v bə̀rì luv bə̀rà

(1 Tesalonikə tián 1.3-7; Filipə tián 1.3-6, 27-30; Matıə 13.40-43; 25.31-46)

³⁻⁴ Nə nubıa-ba, á keni á waa Zwezi nə wuuu, á ga tə kəni á waa v nə á sírì wuuu. Yá sonu tə, á nə swə duən tə, də yi kv sírì wuuu. Á wulə càn də wəwalv wa, á ga tə jə pínv wuuu, á dānà ká pií á kə á kwa. Kv nət dān pın, nə jə á yoo, nə ma bwı nə tiàn nə, *Kərisə lià púló tə wa. Kv mù nə pın, nə me, sə nə kə Yui lèèèe máŋá mama wuuu, á yuu yiri.

⁵ Kv càn təntə biri də, Yui bə̀rà tə yi cígá nə v twá, v ma bə̀rì ka. Tə mù nə wá pa á ya lià tə, á nə me, sə á zv Yui pàrì tə wa. Mə kv mù yiri nə, á dí càn tə. ⁶ Yui mù wá twá də cígá, v ma kə càn lià tə nə, ba nə kəni càn á nə. ⁷ Yá v dān wá pa sié, á mù lià tə nə, á nə dé càn tə. Nə mù də á mù, nə wá na sié təntə, máŋá tə wa, *Yuu-Tiu Zwezi nə wá pií, v nan Yui *sáñ v bà də *malıke, tə nə jə diàn. ⁸ U wá ya mənvoo tətəŋi wa, v ma bà, sə v ma kə càn lià tə nə, ba nə yə̀rì Yui, də ba tə, ba nə ba nə Yuu-Tiu Zwezi suywáŋv tə də nii zilí. ⁹ Ba càn tə, tə nə wá yí ba, tə mù nə me də ba, tə ga wá cə̀gò ba míámıán, kv ja vələ máŋá mama wuuu, kv nə ba zwèe.

Ba bwálí wá ya ñóní dè Yuu-Tiu, ba ga wá ya ñóní dè v dun tɔ, tɔ nɛ buri v diàn tɔ. ¹⁰ Tɔ mù yìèn tɔntɔ wá tun Zwezi-Kərisə túrí dun tɔntɔ nɛ. U dān wá pa lià tɔ mama, ba nɛ yí v mù nɛ tí, pa wá dun. Ba tɔ mama, ba nɛ keni ba waa v nɛ, wá balu wá. Á dɛ wá ya ku lià tɔntɔ wa, á nɛ pín cígá kàrà tɔ nɛ, nɛ nɛ kàrà nɛ buri aba tɔ yiri.

¹¹ Ku mù nɛ pín, nɛ jònì Yí, mánjá mama wuuu, nɛ pín aba. Nɛ yàá lòrì Yí, sɛ v pa, á ya lià tɔ, á cígá nɛ mɛ, sɛ v kúrí aba, sɛ á ya v lià. Nɛ yàá lòrì wá, sɛ v twá dɛ v diàn tɔ, v pa á tun ku tɔ nɛ zìɛn. Nɛ lòrì Yí, sɛ v pa á tun yozɔɲɛ tɔ, á nɛ tɔɲa, sɛ tɔ va yáá wuuu, á nɛ keni á waa v nɛ wuuu tɔ yiri. ¹² Ku mù nɛ wá pa, nɛ Yuu-Tiu Zwezi yiri tɔ na dun, ku twá dɛ aba. Yá v dɛ ga wá pa, á dɛ na dun. Ku nɛv tɔ wá twá dɛ pubwanu tɔ, nɛ ñyina Yí dɛ nɛ Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nɛ wá fwa á yira.

2

Yuu-Tiu túrí tɔ yoo

(1 Zwan 2.18; 4.1-3; Matìə 24.23-44)

¹ Nɛ nubia-ba, nɛ *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə wá pìí v bà. Yá nɛ dān wá kun duən nɛ v sɛpuni nɛ. Ku mù nɛ pín, nɛ lòrì aba, ² á dānà ká sɛɛ, á pa ba gugurə á pubɔɲa tɔ. Á dānà ká pa fɛn ja aba dɛ, á nɛ nì dɛ, Yuu-Tiu túrí dun tɔ yí. Liù nɛ swìn á con dɛ, Yí-*Sìɲu tɔ nɛ buri wá ku yoo tɔntɔ, á dānà ká sɛɛ ku. Nɛ à yèé, v nɛ swìn á con dɛ, ku yí nɛ mù nìi sugu nɛ, á dānà ká sɛɛ ku. Nɛ à yèé tɔtɔ ba nɛ pín aba sagí, ba ga buri dɛ, ku sagí tɔntɔ nan nɛ mù con, á dānà ká sɛɛ ku. ³ Á dānà ká sɛɛ, sɛ liù mama twá yoo nɛv tɔntɔ nɛ, v ma gɪgarí aba v dɔgɔ. Mánjá tɔ, ku diin tɔntɔ nɛ biàn, sɛ ku yí, ku mɛ, sɛ lià zɛnzɛn ba nɛ ken nìi nɛv, ba v Yí *nii ya luv wa. Yá cuna liù wá buri v tiàn luv wa. Mɛ v mù cuna liù tɔntɔ nɛ, Yí li v tún vān nɛ, sɛ v cùgù. ⁴ Ku bɛɛ tɔntɔ nɛ wá zɪgɪ won tɔ mama nɛ, lɛzoni nɛ bonɔ <Yí>, nɛ à yèé ba nɛ pín dun ku. U wá bún dɛ, v dwɔ tɔ mama. Yá v wá zu Yí *diè tɔ tɔtɔ wa, v jèñ lá. U ja v tiàn, v ma jì Yí.

⁵ Á lie á tiàn dɛ, à dí yáá à swìn ku yoo tɔntɔ á con, mánjá tɔ wa, à nɛ yin dɛ aba. ⁶ Síún nɛ, á yèé ku tɔ nɛ cìgà yìèn tɔntɔ yáá nɛ, sɛ tɔ tun. Tɔ wá tun, dɛ tɔ mánjá nɛ yí. ⁷ Cuna liù tɔ mù dí yáá, v wulə v tɔɲa diàn tutunan, tɔ nɛ sɛgè. Ku dān ga, sɛ won tɔ, ku nɛ cìgà v yáá nɛ, kɛɛn ku yá bwálí nɛ. ⁸ Ku mánjá tɔntɔ wa, cuna liù tɔ dān wá buri v tiàn. Yá Yuu-Tiu Zwezi dān wá gɔ wá dɛ v nìi voo. U wá cùgù wá dɛ diàn tɔ, v nɛ wá ja bà. ⁹ *Sítana diàn tɔ nɛ wá pa cuna liù tɔ bà. Liù tɔntɔ wá fwa kunkun yomilan yiri mama, dɛ kunkun mumunan, dɛ kunkun yogwaran. ¹⁰ U wá twá kunkun yìèn nɛ, v ma tun lwaní yiri mama. U wá ja tɔ, v ma gɪgarí lià tɔ, ba nɛ jén míámíán Yí yáá con, ba vɪga, sɛ ba sóní cígá tɔ, ka nɛ wá jon ba, ba cuna tɔ wa yiri. ¹¹ Ku mù nɛ pín, Yí ma tun diàn ba con, tɔ nɛ wá pa, ba jén, sɛ ba pa cígá kunkun tɔ nɛ. ¹² Ku yí nɛv, sɛ ku pa Yí buri lià tɔ mama bura, ba nɛ wá cígá tɔ sɛɛ, ba nɛ sóní, sɛ ba tun kunkun yìèn tɔ, sɛ v cùgù ba.

Yí kúrí aba, sɛ v jon aba á cuna wa

(1 Piyerə 1.3-9; 5.10-11)

¹³ Nɛ nubia-ba, *Yuu-Tiu sóní á mù zɛnzɛn. Nɛ mù con nɛ, nɛ nɛ mɛ, sɛ nɛ kɛ Yí lèɛɛ, mánjá mama á yiri. Yí nɛ kúrí aba, luv jɪv mama wa,

sə v jon aba á cuna wa. U twá v *Siɲu tɛ nɛ, dɛ á nɛ sɛɛ cígá tɛ nɛ, v pa á jì v nyiən. ¹⁴ Mə ku mù yiri nɛ, Yu twá dɛ sɔyɔwájú tɛ, nɛ nɛ swìn á con, v ma kúrí aba. U pià, sɛ á dɛ na tori nɛ Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisɛ dun tɛ wa.

¹⁵ Nɛ nubɪa-ba, ku mù tɛ yiri, á zɪgá diàn, sɛ á ja kàrì tɛ, nɛ nɛ kàrì aba, á pa á tiàn nɛ. Ku nɛ yì kàrà tɛ, nɛ nɛ swìn á con dɛ nii, nɛ à yèé kàrà tɛ, nɛ nɛ púpúní nɛ pa aba, sɛ á ja tɛ mɛ. ¹⁶ Nɛ Yuu-Tiu Zwezi-Kərisɛ tɛtɛ dɛ nɛ nyina Yu sóní nɛba. U fwa pubwan v nɛ yira, v pa nɛ bicanì zùrì máǵá mama, ku nɛ ba zwèe. Yá nɛ ga jə yala, tɛ nɛ zìən. ¹⁷ Ba mù nɛ wá zùrì á bicanì. Ba mù nɛ wá pa, á zɪgɪ diàn á ga fwa won tɛ mama, ku nɛ zìən, á tɔtɔnan dɛ á sùràn wa.

3

Á lòrì Yu, á pa nɛba (Romə tián 15.30-32)

¹ Nɛ nubɪa-ba, ku tɛ, nɛ nɛ wá swìn nɛ ma gúrí, á dān lòrì Yu á pa nɛba. Á lòrì Yu, sɛ *Yuu-Tiu sɔgɔ tɛ wànì ku sú tɪa tɛ mama, sɛ ku na dun, ndɛ ku nɛ jə dun á con nɛtɔ. ² Á tɛ lòrì Yu, á pa nɛba, sɛ v jon nɛba ləzwənkukwɪnan, dɛ ləzwənwɔɪnyɪna ba jìàn wa. Ku cígá mama wa, ku tà là tɛ mama, nɛ ken ba wa Zwezi nɛ. ³ Yuu-Tiu mù yì pùé nɛdɔ tíú. U mù nɛ wá pa á zɪgɪ diàn, v ga cì á nɛ dɛ *Sɪtana. ⁴ Á fwa ku tɛ, nɛ nɛ pɪn aba nii, sɛ á fwa, á ga tɛ wá fwa ku. Yuu-Tiu pɪn nɛ jə á diàn ku yoo tɛ wa. ⁵ Nɛ Yuu-Tiu nɛ wá pa á sóní Yu á bicanì wa, sɛ á píní á dān Zwezi-*Kərisɛ.

Ka tɔn tɔtɔɲɪ nɛ zìən yoo

(1 Tesalonikò tián 2.9-10; 4.11-12)

⁶ Nɛ nubɪa-ba, nɛ pɪn aba nii ku tɛ dɛ nɛ *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisɛ yiri tɛ. Á pwiá á tiàn á ya yɪɲɔtɪ dɛ liù tɛ mama, v nɛ yì nɛ nubiu Kərisɛ yiri, v nɛ ya yayɪnyɪən, v nɛ ba kàrà tɛ, nɛ nɛ bɪrɪ aba, nii zìlí. ⁷ Á tɛtɛ yèé nɛtɔ tɛ, á nɛ mɛ, sɛ á fwa, sɛ á ma ya ndɛ nɛ nɛ. Á yèé dɛ, nɛ nɛ yɪn dɛ aba, nɛ wá yayɪnyɪna yɪn. ⁸ Nɛ wá liù wodiu dí tɔtɔ. Nɛ tɔn nɛ gwàrì, nɛ tɔn tɪtɪn dɛ yɪcav mɛ, sɛ nɛ dān ká ya á liù mama yuu zìlí. ⁹ Nɛ nɛ fwa ku nɛtɔ tɛ, ku ba pià ku bɪrɪ dɛ, nɛ yà ba cwɛɲə jə, sɛ á san nɛba. Ku ya nɛ pià nɛ bɪrɪ aba nɛtɔ tɛ, á nɛ mɛ, sɛ á fwa, sɛ á twá ku nɛ. ¹⁰ Ku mù nɛ pɪn, máǵá tɛ wa, nɛ nɛ yɪn á con, nɛ swìn á con, nɛ wú: «Dɛ liù nɛ ba pià, sɛ v tɔn, sɛ ku tíú dān ká dé wodiu dɛ!»

¹¹ Nɛ nɛn dɛ, á wa là duən ya yayɪnyɪna. Ba ba won tɔɲa, dɛ ku nɛ tà, sɛ ba kə ba tiàn là duən yiən wa. ¹² Nɛ kwɛ ba là tɛntɛ, nɛ ga pɪn ba nii ku tɛ dɛ Yuu-Tiu Zwezi-Kərisɛ yiri tɛ. Nɛ swìn ba con, sɛ ba tɔn ba tɔtɔnan máǵá mama sɛnbwen, sɛ ba ma na ba nii wodiu.

¹³ Nɛ nubɪa-ba, á mù dānà ká gwàrì, dɛ ka fwa zəni. ¹⁴ Dɛ liù nɛ ba ku tɛ, nɛ nɛ swìn sagɪ ku tɛ wa, nii zìlí, sɛ á ja ku tíú yoo á pubɔɲa wa. Á pwiá á tiàn dɛ wá, sɛ ku pa cavɪra ja wá. ¹⁵ Á dānà ká fwa wá ndɛ á dɔɲə nɛ. Ku mɛ, sɛ á kwɛ ku tíú, ndɛ á nubiu nɛ.

Sagɪ tɛ yígúré sùràn

¹⁶ *Yuu-Tiu tɛ, v nɛ pɪn bican sɛé tɛ, nɛ wá pa aba bican sɛé. Yuu-Tiu Zwezi nɛ wá ya dɛ á mama, máǵá mama wa, yoo yiri mama wa. ¹⁷ Ku tɛ

ya à tətə Polə nə púpúní də à juun, à wú: «Polə jònì aba». Á nəhə nətu tə, à nə yáá tún à jìàn à saga tə mama wa, də nətu, à nə púpúní: ¹⁸ Nə Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə wá fwa pubwanu á yira.

Təntən sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Timote nə Timote təntən sagı tə yuu wa sugv

Liù tə, v nə púpúnı sagı kv tə

Kv yi *tuntunv Polə nə púpúnı kv. Májá tə wa, v nə púpúnı kv, də v yi v wulə bǎn diè wa Romə nə.

Liù tə nə, Polə nə púpúnı

Sagı kv tə yi təntən sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Timote nə. Timote nyına tə *Zwifə, v nuu ga yi Zwifə. U jigə *Kərisə liù, v ga yi Polə karbiu. Timote jigə Polə twaduən tə wa liù don, v yà nə swə zənzən. Yièn yà nə wulə Kərisə lià púlé tə wa, Polə yáá tun wá lá nə, sə v va v ywǎn tə yuu. Polə pın wá nii, sə v ya Efezə nə, v dǎn Kərisə lià tə jǎn də v kǎri ba.

Sagı tə wa sugv

Efezə *Kərisə lià tə yi ba tə wulə ba tanı ba tiàn. Yá Kərisə lià duən də wulə ba kǎri kunkun yièn. Polə púpúnı kv, v ma biri Timote nə kwiè tə, v nə me, sə v pa Efezə Kərisə lià tə də ba yáá tiàn tə nə.

Polə pià v biri Timote də, v me, sə v ja cígá kǎrà tə v waa con. U me, sə v twá Yu sagı tə wa sǔrǎn tə nii nə, ndə kv nə me nǔv. U me, sə v tun sǔywǎjú tə tǔtunan tə wuuu, v dǎn ká yá. U me, sə v kwen Kərisə lià púlı tə, v kə cwəŋə nə, v ga kúri yáá tiàn nəzəŋə.

*Polə jǎnı Timote
(Titə 1.1-4)*

¹ À mù Polə yi Zwezi-*Kərisə *tuntunv. À mù nə púpúnı sagı kv tə. Yu jon nəba nə cuna wa. Zwezi-Kərisə də pın nə jə yala. Yá v mù nə pın nii, sə à ya ba tuntunv. ² À púpúnı sagı kv tə, à pın n mù Timote nə, n nə yi ndə à biú nə cígá cígá, n nə keni n waa Zwezi nə tə yırı. Nə nyına Yu də nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv n yıra. Ba mù nə wá dəri n yinəŋə zənzən, ba ga pa mú bıcan síé.

*Á cia á tiàn nə də kunkun karnyına-ba tə
(1 Timote 6.3-5; Titə 3.9; Galasi tiàn 3.10-12, 19-24)*

³ Májá tə, à nə vəli Masedwanə nagwanaa, à pın mú kwiè, sə n yà Efezə nə, n cı lià duən nə, ba dǎn ká biri kunkun kǎri. ⁴ Kv mù təntə kwa nə, sə n tə cı ba nə, ba dǎn ká jələ tə yomanan təntə mancnv tətə. Tə yi yièn tə, tə nə ba dǎn jə. Tə duən də ga yi ba nıbara-ba tə yièn tə twara, tə nə wǎri tə gǎli tə zwèe. Tə mù yièn təntə yá tǔtúná cıci nə, tə yáá zın, tə ga ba saŋa, sə Yu fıra tə tun də ba. Ba wáá Yu fıra təntə ba lwarı, də ba nə ken ba waa Zwezi nə. ⁵ Yoo tə yırı, n nə me, sə n swın kv nǔv tə ba con, kv mù nə yi, sə ba wǎni ba sóni duən. Ba sonu təntə me, sə kv ya də bıcan nəpon, kv nə ba pubnkukwınan jə, sə kv pa ba nə keni ba waa Zwezi nə tə ya cígá cígá. ⁶ Lià duən jén ba tiàn, ba kúv ba tə yièn təntə fwa. Yá ba nə jén tə dǎn nə pın, ba jə tǔtúná, tə nə ba nywarı jə. ⁷ Ba pià, sə ba ya Yu *nii tə, v nə pın *Moyizə nə dǎn, ba biri lià nə. Yá ba ga

yèrì ba tètè sùràn tē dèñ, ba nē swìn. Ba yèrì yìèn tē dèñ, ba nē kàrì tē yoo dē diàn, ndē ba yèé tē.

⁸ Nē yèé dē, Yù nii tē zìèn, dē ba nē ja kù ba tūja, ndē kù nē mē nētv. ⁹ Kù mù yiri, ba mē, sē ba lwarì dē, Yù nii tē tà v pìn lià tē yiri, ba nē yì cìgá tián. Á nēhè ləzwənyirə tē, Yù nē pìn v nii tē ba yiri: Kù mù nē yì wulunyina, dē lià tē, ba nē ba Yù nii zilí, dē lià tē, ba yáá nē tēlé dē Yù, dē cūna lià. Yù pìn v nii tē lià tē yiri, ba ba Yù yìèn tē zilí, dē ba tē, ba nē zūnì v mù Yù cwəhə tē, dē ba tē yiri, ba nē gwì ba ninē dē ba nyina, dē lagura yiri. ¹⁰ Yù pìn v nii tē lià tē yiri, ba nē pəni duən vɛɛ vɛɛ, dē bara tē yiri, ba nē ba kan pià, ba ga pià bara duən, ba ma fwa ba kana, dē ba tē yiri, ba nē janì lià ba yoli. Yù pìn v nii tē lià tē mama yiri, ba nē yì kunkuna, dē ba tē yiri, ba nē swìn kunkun yìèn. Yù pìn v nii tē lià tē mama yiri, ba nē tūja yìèn tē, tē nē zìga v cìgá kàrà tē nē. ¹¹ Kàrà tēntē dē swywájú tē yì nēdv. Swywájú tēntē nan Yù con. Yá kù mù nē buri v pupwən tē, dē v dun tē. Yá Yù tēntē nē ken swywájú tēntē yoo à jìàn wa, sē à swìn kù à buri.

Yù pubwanv tē, v nē fwa Polə yira

(Tutvnan 26.9-20; 1 Timote 6.12, 20-21; 2 Timote 2.15-18)

¹² À kəni nē *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə lèèè. U bún dē, à yì liù tē, v nē wáá à yuu wa v jələ, sē à tūn v tutvni tē dē pié nēdv, v ma kúrí nē, sē à tūn kù. U dāñ pìn nē diàn, sē à ma tūn kù tutvni tēntē. ¹³ Mánjá don yin lá, à nē twìn v mù Zwezi tēntē. Á fifin v Kərisə lià tē, dē à kəni càn ba nē. Dē kù nētv tē mama, à yinəgə zənzən jin wá. Ləyəri yà nē pìn, à fwa kù nētv tē, à ga wá cìgá pìn Zwezi nē dē. ¹⁴ Yá nē Yuu-Tiu dāñ fwa pubwanv à yira, kù nē dáá zənzən, kù ja lə. Á kəni à waa v nē wuuu, à dāñ ga jə Zwezi-Kərisə sonu tē. ¹⁵ Kù tē à nē pià, sē à swìn yəbə, kù ya svv tē, kù nē yì cìgá. Lià tē mama nē mē, sē ba sèe kù. Zwezi-Kərisə twi tia yuu, sē v jon lià ba cūna wa. Á mù ga nē yì ba yáá tíú, à cūna nē dwə ba, v nē jon. ¹⁶ Yá Zwezi-Kərisə dāñ dəri à mù liù tē, à cūna nē dáá tē doni ba duən, tē yinəgə zənzən. Kù mù nē pìn, v twá dē nē, sē v ma buri v pínú tē nē yì nētv. U buri kù, sē v ma dān lià tē, ba nē wá kə ba waa v nē, jìàn, sē ba ga na mu tē, kù nē ba zwèe v con.

¹⁷ À pià, sē lià tē pa dun Yù nē, ba ga bu v nē, mánjá dē mánjá, kù nē ba zwèe. Yù nē yì più tē, v pəri tē nē ba zwèe, abada. U mù nē ya Yù tē, v nē wulə mánjá mama wuuu, yii nē wəri wá kù ni, v ga yì v cici dē. Amuna!

¹⁸ À biú Timote, à pià, sē à swìn n con, sē n tūn n pa Yù nē, ndē Yù nii *sùsùnà tē diin nē swìn n yoo nētv. N dāñ pií n líí Yù nii sùsùnà tē sùràn tēntē yoo, sē n tūn Yù tutvni tē zəni zəni, ndē n nē pià, sē n jan jaŋa, ka nē zìèn. ¹⁹ N jaŋa tēntē wa, n tē mē, sē n kə n waa Zwezi nē wuuu. N pubvja tē ga wá mē, sē ka ya pubvkvkvv. Lià duən dvv ka ja pubvzvzv tēntē yoo vān nē. Kù mù nē pìn, ba yá dí yáá, ba kə ba waa Zwezi nē. Yá kù nē yí yáá, ba kúv ba ba waa kəni Zwezi nē. ²⁰ Kù mù ləzwənyirə tēntē wa, lià duən nē yì Yimene dē Aləkəzandərə. Á ken ba mù lià tēntē *Sitana jìàn wa, sē ba ma lwarì swian, ba kúv dān ká twìn Yù.

2

*Nøtv tø, ba nø jònì Yù
(Ebørø-ba 2.9)*

¹ Tøntøn yoo tø à nø kwè, sè ba fwa, ku mù nø yì, sè *Kørisø lià tø jun Yù, sè ba lòri Yù, sè ba kè Yù lèèèè, lià tø mama yuu yiri. ² Ba lòri Yù, ba pa pèegá tø nø, sè ba lòri Yù, ba pa lià tø nø, ba nø ywàḡá ba luv tø yuu, sè ba luv tø wànì ku zùri, sè sié ya ku wa. Ku nøtv wá san, sè nø wànì nø zilí Yù, nø ga twá wá zøni. ³ Mø ku mù yoo tøntø nø ywán, ku ga ziøn, ku pa Yù nø, v nø jon nøba nø cuna wa. ⁴ Mø v mù nø pià, sè v jon lià tø mama ba cuna wa. Ku nø súri lá, sè v pa ba lwarì v cígá tø. ⁵ Yù yì nødv, yá læzwændva nø wulø v mù Yù dè læzoni pwørø wa. Ku liù tøntø nø yì Zwezi-*Kørisø. ⁶ V mù nø pin v tiàn, sè v ti læzoni tø mama yuu yiri, sè v ma jon ba, ba cuna wa. Ku mù yoo tøntø nø biri, ku máḡá tø tøtø wa, dè Yù pià, sè v jon læzoni mama. ⁷ Mø ku mù yiri nø, Yù tún nø, sè à ya v *tuntunu, à swìn v sugv tø. À mù nø mē, sè à gwìn Yù sugv tø dèn à biri lià tø nø, ba nø tà *Zwifø-ba, sè ba kè ba waa Zwezi nø, sè à biri ba cígá tø dè. À biri ku cígá tøntø lià tø nø, ba nø tà Zwifø-ba. Ku tà kunkun nø à kuni, ku ya cígá nø à swìn.

*Bara dè kana nø mē, sè ba ya nøtv Kørisø lià jérø wa
(1 Piyerø 3.1-6; 1 Korøntø tiàn 14.34-35; Titø 2.3-5)*

⁸ À dån pià, sè bwálì mama nø, sè bara tø jun Yù. Ba nø zìn ba jìàn yù nø, sè ba ma jun Yù, ba mē, sè ba ya lià tø, Yù nø ti ba. Lijà wá mē, sè tø ya ba bicanì wa. Tütòná dè wá mē, sè tø ya ba pubuḡa wa. ⁹ À swø, sè kana tø dè zv ganan, ndø kan nø mē, sè v zv v gånø nøtv. Ba dån ká zv ganan tø, tø nø ba ziøn dè ba. Tø wá mē, sè tø ya jìjø tiàn ganan. Ba dån ká pan yun tø yiri nø yì jìjø tiàn nø panì. Ba dån ká nàn ba tiàn dè síán bian zanan, nø à yøø ganan tø, tø kwønø nø dáá zønzøn. ¹⁰ Ba bwanwiøn dån mē, sè tø ya ka tun zøni. Ku mù nø mē dè kana tø, ba nø swìn dè, ba mù zilí Yù. ¹¹ Kàrà tø máḡá wa, kana tø mē, sè ba cugv kàrà tø sønbnwen, sè ba sèè kàrà tø nii. ¹² À ba nii pin kan nø, sè v kàrà bara tø, nø à yøø, sè v ja diàn ba yuu wa. Kana tø mē, sè ba pú ba níø, ba jøn sønbnwen. ¹³ Ku dèn nø yì Yù tøntøn, v fwa Adamø. Ku kwa nø, v fwa Èvø. ¹⁴ Yá ku tà Adamø nø, *Sítana gígari, ku yì kan tø nø, v gígari. Ku nøtv dån pià ku biri dè, kan nø viga Yù nii tø. ¹⁵ Yá dè ku nøtv mama, Yù wá jon kan v cuna wa, v nø luri bia tø yiri. Yù wá jon wá, dè v nø kenì v waa Zwezi nø wuuu, dè v nø swø lià, dè v nø twá Yù nø zøni, dè v nø jø v tiàn zøni.

3

*Kørisø lià púlì yuu tiàn
(Titø 1.5-9; 1 Piyerø 5.1-4)*

¹ Sugv ku tø, à nø pià à swìn, ku ya cígá. Liù tø, v nø pià, sè v ya *Kørisø lià púlì yáá tiàn yuu tiú, ku tiú pià tvtønzhøju. ² Kørisø lià púlì yáá tiàn yuu tiú wá mē, sè v ja yokukwìnan, ba nø wá caga v nii nø tø yiri. V mē, sè v ya kan nødv bart. V mē, sè v ya liù tø, v nø buḡa zøni. V mē, sè v ya liù tø, v nø buḡa zøni. V mē, sè v ya liù tø, v nø tujà yiøn tø, ndø ku nø mē, sè tø tun nøtv. V mē, sè v ya liù tø, v nø sèè v jonø vørø zøni, v

pa ba zuri v diè wa. U me, sè v ya liù tɛ, v nè wàà là v kàrà zəni. ³ U wà me, sè v nywìn swana zənzən v bubun. Nə à yəò, sè v ya jariduru. U dān me, sè v ya liù tɛ, v nè yì bwàbwà. U wà me, sè v ya tutunyan. Nə à yəò, sè v sóni səbiu. ⁴ U me, sè v dí yáá v kwen v tətə diè tɛ zəni, sè v bia tɛ wàni ba sèe v nii, ba ga zilí v tətə cígá cígá. ⁵ Də liù nè wàrà v tətə diè v kwen, nətə nə v wá fwa, v ma kwen Kərisə là púlí tɛ mù? ⁶ Á nè pià, sè á kúri Kərisə là púlí yáá tián yuu tíú, á dānà ká kúri liù tɛ, v nè ken v waa Zwezi nə dura. Á nè kúri liù nətə, v wá fwa fwə, yá Yú bura tɛ wá ja wá, ndə ka nə jun *Sitana nətə. ⁷ Kərisə là púlí yáá tián yuu tíú me, sè là tɛ, ba nə tà Kərisə là, də tətə swìn v yozənjə yoo. Ku nə tà nətə, ku wáa ku pɪn ba goni wá. Yá cavira wá zu wá, Sitana ga twá ku nə, v ma ja wá.

Kərisə là púlí tütònà yoo

(Tütunan 6.1-6; 1 Korəntə tián 4.2)

⁸ *Kərisə là púlí tütònà də me, sè ba ya là tɛ, là nè me, sè ba zilí ba. Ba ga me, sè ba ya cígá cígá là. Ba wà me, sè ba nyw swana zənzən, ba ga wà me, sè ba twá yokukwɪnan nə, ba ma na səbiu. ⁹ Ba me, sè ba pa cígá sugv tɛ nə, ku nə sègə, Yú nə biri ba, də pubɪja tɛ, ka ziən. ¹⁰ Á nè pià, sè á kúri Kərisə là púlí tütònà, ku me, sè á dí yáá dádén ba, á na ku tɛ, ba nə yì. Də ba nə ba yokukwɪnan jə, là nè wá swìn tɛ yoo, sè á dān zɪgɪ lá, á kə ba Kərisə là púlí tütunan tɛ wa. ¹¹ Kərisə là púlí tütònà tɛ kana me, sè ba ya kana tɛ, là nè zilí ba. Ba wà me, sè ba ya là tɛ, ba nə swìn yolwana, ba pɪn là nə. Ba me, sè ba ya kana tɛ, ba nə buja zəni. Ba me, sè ba ya kana tɛ, ba nə yì pùé nədv tián yoo mama wa. ¹² Kərisə là púlí tütònə me, sè v ya kan nədv biri. U me, sè v wàni v tətə bia tɛ, də v tətə diè tɛ v kə cwənjə nə zəni. ¹³ Kərisə là púlí tütònà tɛ, ba nə tɪja zəni, ba wá na dun bwálí. Ba ga wá wàni ba swìn Zwezi-Kərisə sugv tɛ, də ba cígá mama, ba nə keni ba waa v nə tɛ yiri.

Yoo nəfarv, ku nə sègə

(Efezə tián 2.19-22; Zwan 1.1, 14; Romə tián 1.4; 16.25-26)

¹⁴ Á púpúní sagi ku tɛ n nə, à ga jə yala də, à wá bà à na mú, mánjá mancɪn wa. ¹⁵ Də à nə dán à wá twi, sè n twá sagi ku tɛ nə, n ma lwarɪ nətə tɛ, n nə me, sè n ya Yú bia tɛ wa. Yú bia tətə nə yì *Kərisə là púlí tɛ, ku nə yì Yú tɛ, v nə wulə mu wa, nə tɪ. Kərisə là púlí tətə nə zɪja sugv tɛ, ku nə yì cígá, ndə yonji nə zɪja dəyuu nətə.

¹⁶ Cígá tɛ, ka nə sègə ku yoo təntə wa, ka dēn lù zənzən. Liù mama wàrà ku yoo tətə, v tütóní. Ku mù nə yì Zwezi-Kərisə, v nə jigə ləzwənə. Yú-*Siɪju tɛ biri də, v yì cígá tíú Yú yáa con. *Malike nɪ wá. Là swìn v sugv tɛ, ba biri luv dwíó tɛ mama nə, Là keni ba waa v nə, tɪa yuu wa. Yú tɪ wá, v kə v con dun bwálí wa.

4

Konkɪn karnyina-ba yoo

(1 Zwan 4.1-3; Kolosə tián 2.16-23)

¹ Yú-*Siɪju tɛ cígá swìn də, talukwa mánjá tɛ wa, là duən, ba nə ken ba waa Zwezi nə, wá pií ba yá wá. Ba dān wá pií ba zilí *zinə nii, ba ga wá twá tɛ mù zinə tɛ kàrà nii nə. ² Ba wá dugv ba tián ba pa nió bələ tián, ba

nə yi kunkuna, ggarɪ ba, ba ga pa ba jén. Ba mù kunkuna tɛntɛ pubɔŋa tɛ tɪga míámíán, ndɛ gantwan nə dí mən. ³ Ba mù nə kàrì ba bɪrɪ dɛ, kɪ culi, sɛ kan dɛ bæ swe duən nə. Ba ga bɪrɪ dɛ, kɪ culi, sɛ là dé wodirən duən dɛ. Tɛ mù wiən tɛntɛ ga yi Yɪ fwa, sɛ ba dɔ́. Là tɛ, ba nə ken ba waa Zwezi nə, ba ga yəə cígá tɛ, ba nə ken Yɪ lèèèè, ba ga dé tɛ, kɪ ba yolwan mama jɛ. ⁴ Wiən tɛ mama, Yɪ nə fwa zìən. Won mama tɛlɔ́, ba nə mɛ, sɛ ba li ba dɔgbɔ, dɛ ba nə jon tɛ mama, ba ga kɛ Yɪ lèèèè tɛ yɪrɪ. ⁵ Yɪ sugɔ tɛ dɛ yɪjɔrɪ tɛ yáa pa won mama zìən, kɪ pa Yɪ nə.

Zwezi-Kərisə tɛtɔnzɛɲu yoo
(2 Timote 2.14-16; 4.1-2, 5)

⁶ N mɛ, sɛ n kàrì yìèn tɛ tɛ, n bɪrɪ là tɛ nə, ba nə yi n nubta Kərisə yɪrɪ. Kɪ nɛtɔ wá pa, n ya Zwezi-*Kərisə tɛtɔnbɪu nəzɛɲu. Kɪ ga wá bɪrɪ dɛ, n pɪn cígá Yɪ sugɔ tɛ nə, n ga twá kɪ nə zəni. N nə kenɪ n waa kɪ nə, dɛ kàrà nəzɛɲu tɛ nə. Yá kɪ tɛ bɪrɪ dɛ, sùràn tɛ dɛ kàrà nəywájú tɛ saɲa mú, tɛ pa n vɛli yáa wuuu, Yɪ cwɛɲɛ tɛ wa. ⁷ Dɔgbɔ ləyɛrən yomanan tɛ, tɛ nə tà Yɪ nyiən. ⁸ Dɛ liù nə fwa diàn won, kɪ yáa pa v yɪra ja diàn, kɪ ga wá san wá mancɪn mancɪn. Yá v nə twá Yɪ cwɛɲɛ tɛ mù nə zəni, kɪ mù saɲa wá zənzən kɪ dwiən. Kɪ wá pa v na mɪ nɛdɔn síún nə. Kɪ mɪ tɛntɛ ga wá ya mɪ tɛ, kɪ nə ba zwèè Yɪ con. ⁹ Kɪ mù sugɔ tɛntɛ yi là tɛ mama nə mɛ, sɛ ba sèe kɪ, ba pa ba tiàn nə. ¹⁰ Mɛ kɪ mù nə pɪn, nə ma tɔɲa dɛ nə jaɲa. Yá nə ken nə yala Yɪ tɛ nə, v nə wulə mɪ wa. V mù nə pià, sɛ v jon là tɛ mama ba cɔna wa. V mù nə wá jon là tɛ mama, ba nə ken ba waa Zwezi nə,

¹¹ Kɪ mɛ, sɛ n pa nii tɛ yìèn tɛntɛ yɪrɪ, sɛ n ga kàrì tɛ mama n bɪrɪ. ¹² Dàn ká sèe n pa, ba mun mú, n nə yi ləzwəndɔn tɛ yɪrɪ. N mɛ, sɛ n pa ba twá n tɛtɛ nə, ba ma lwarɪ nɛtɔ tɛ, ba nə mɛ, sɛ ba ya. Kɪ nɛtɔ tɛ wá twá n sugɔ nə, dɛ nɛtɔ n nə yi nə. Kɪ wá twá n nə swə là nɛtɔ nə, dɛ n nə kenɪ n waa Zwezi nə wuuu nɛtɔ, dɛ nɛtɔ tɛ, n bɪcan nə yi nɛpon Yɪ yáa con. ¹³ Kàrì Yɪ sugɔ tɛ máɲá mama wuuu, là tɛ yáa con, dɛ n pɪn ba kwìè, dɛ n bɪrɪ ba. Fwa nɛtɔ kɪ jɛ vɛlə dɪn tɛ, à nə wá bà. ¹⁴ Dàn ká gwìèn tarpɪɔn tɛ, Yɪ nə pɪn mú. Yɪ pɪn mú tarpɪɔn. Tɛntɛ kɪ twá Yɪ nii *sùsùnà tɛ sùràn nə, ba nə swìn n yuu wa. Kərisə là púlí yáa tiàn tɛ ga tún ba jìàn n yuu wa kɪ yɪrɪ. ¹⁵ Kɛ n diàn mama lá, sɛ n wàní tɔn kɪ tɔtɔɲɪ tɛntɛ, n pa kɪ nii sú. Fin n yíá kɪ yuu zəni, sɛ là tɛ mama na dɛ, n yi n vɛli n yáa wuuu, Yɪ nyiən tɛ wa. ¹⁶ Cɪ n tiàn nə, sɛ n cì kɪ tɛ, n nə kàrì tɛ dɛ nə. Ja pínú wuuu, n dàn ká pií n kɛ kwa. Dɛ n nə fwa kɪ nɛtɔ, kɪ wá pa Yɪ jon mú n cɔna wa, v ga twá mú v jon ba tɛ, ba nə cɔga n sugɔ tɛ.

5

Nɛtɔ tɛ, n nə mɛ, sɛ n ya Kərisə là tɛ yáa con
(1 Korɛntɛ tìán 7.34-35)

¹ N nə wulə dɛ bazɔnɔ, v nə fwa yoo, kɪ nə wà mɛ, dàn ká caga v nii nə dɛ diàn. N mɛ, sɛ n kwè wá bwàbwà, ndɛ v yà nə yi n nyɪna nə. Kwè balandɔra tɛ, ndɛ ba yà nə yi n nubta nə.

² Dɛ kazɔnɔ nə fwa yoo, kɪ nə wà mɛ, sɛ n kwè wá, ndɛ ba yà nə yi n ninə nə. Kwè kaninə tɛ, ndɛ ba yà nə yi n nakwana nə, n ga pa n bɪcan ya nɛpon ba yáa con.

³ Zilí kadəno tə, ba cígá nə yí ba cíci, sə n ga ywàn ba yuu. ⁴ Kadənu tə, v nə jə bia, nə à yəò nìán, ba mù nə mē, sə ba dí yáá ba ywàn ba diè là tə yuu. Ba mē, sə ba tun kú tə, ba nə mē, sə ba tun ba pa ba là tə nə, sə ba ma kə ba léeē. Mə yoo təntə nə Yú swə. ⁵ Kadənu don wulə, v nə yí kadənu cígá cígá, v nə wulə v cíci, v ga ba liù mama jə, sə v ywàn v yuu. U mù kadənu təntə yáá kə v yala Yú nə. U yáá jònì Yú títin də yícau, v lòri, sə Yú san wá. ⁶ Yá kadənu tə mù, v nə fwa v fira cíci, də v wulə mú wa tə mama, v yí ndə v tíga Yú yáá con. ⁷ Nèh kú tə n nə mē, sə n pa nii ba kú yuu wa, sə yìèn dàn ká ya ba yira, là nə wá caga ba nii nə tə yiri. ⁸ Də liù nə ba v dwíí tián nə saja, nə à yəò kú tə, kú nə dwə, v ba v diè là tətə nə saja, kú tíú víga Zwezi. U mù liù təntə waa lɔja kú dwən liù tə, v nə wà v waa ken Zwezi nə.

⁹ Dàn ká púpúní kadənu yiri n sùrí kadəno tə nə, á nə saja ba nə tə nii nə, də v nə ba bina sapwɔtwa jə. Kú sùrí lá, də v baru nə wà nədu yin. ¹⁰ Kadənu mē, sə v ya liù tə, ba nə bwí v tutɔnzəjə nə. U mē, sə v ya liù tə, v nə ywàn v bia yuu zəni, v ga sēe, v jonə vərə zəni v pa, ba zuri v diè wə. U mē, sə v ya liù tə, v nə sɔn* là tə, ba nə yí *Kərisə nə ti, nēē. U mē, sə v san là nə, ba nə wulə càn wa, v ga tun tutɔnzəjə, májá mama. ¹¹ Dàn ká púpúní kadəno tə, ba nə yí kaninə, tə mù yira kadəno yira sagú tə wa. N nə púpúní ba yira lá, májá tə wa, baru swíu fira nə jə ba, ba wá dɔgɔ Zwezi-Kərisə lá. Yá ba ga va ba swe baru nə. ¹² Ba yá fwa ndə ba twá Zwezi-Kərisə nə, ba ga píí ba yá wá. Kú mù nə pɔn, Yú bərə tə wá ja ba. ¹³ Kú nə sùrí lá, kú wá pa, ba jì yayɔnyɔna, ba twá dii wa ba vèli. Yá kú ga bá ya kú cíci. Ba wá ya sɔfaru tián. Là duən yìèn nə wá píí tə jə ba bian nə, ba ga wá swìn sùrán tə, ba nə wà mē, sə ba swìn. ¹⁴ Kú mù nə pɔn, à pià, sə n yá kadəno tə, ba nə yí kaninə tə, sə ba píí ba swe, ba lɔri bia, sə ba ywàn ba diè yuu nə zəni. À ba pià, sə nə dɔja twá ba nə, ba ma swìn yokɔkwɔn mama nə yuu wa. ¹⁵ Kadəno duən dí yáá ba dɔgɔ Zwezi cwəjə tə, ba píí ba va ba twá *Sitana nə. ¹⁶ Kan tə, v nə yí *Kərisə liù, nə jə kadəno v dwíí wa, v mù nə mē, sə v san ba. U wà mē, sə v pa ba jì Kərisə là púlí tə yuu zúli. Kərisə là púlí tə mē, sə kú san kadəno tə nə, ba cígá nə ba liù jə míámíán.

(1 Korəntə tián 9.7-14)

¹⁷ Á mē, sə á pa ɔwírán dəkuren bələ Kərisə là púlí yáá tián tə nə, ba nə tɔja zəni, ba swìn Yú sugv tə, də ba kàrì kú ba buri tə, á doni. ¹⁸ Yú sugv tə swìn, kú wú: «Májá tə wa, n nə jə nau, n ma tɔja n fɔɔ, kú wà mē, sə n wva kú nii nə, kú dàn ká dɔjɔ wobə tə». Kú kúw swìn kú sùrí lá, kú wú: «Tùtùnù mē, sə v na v ɔwírán».

¹⁹ Də liù nə swìn, v ma zɔga Kərisə là púlí tə yáá tíú tə don nə, dàn ká cɔgɔ kú tíú sugv, də ba nə wà là bələ də batwa yí, ba nə zɔga yáá tíú tə nə. ²⁰ Caga là tə, ba nə tɔja cuna tə, nii nə Kərisə là púlí tə mama yáá con, sə kú pa, fən zv ba duən tə, ba dàn ká tun tə yiri.

²¹ Á pɔn mú nii kú tə, də Yú də Zwezi-Kərisə də *malɔkə tə, v nə kúrí, sə n zilí kú tə, à nə swìn n con, tə nii zəni. Dàn ká kúrí kú vàn don n dɔgɔ. Dàn ká kúrí là tə, n ma tun kú. ²² Dàn ká bɔbari n tún n jìàn liù yuu wa,

* **5:10** 5.10 *Zwifə-ba con, ba yáa pa ba sɔn vee nēē, sə ba ma buri də, ba sēe wá ndə ba vee nə ba diè wa.

sə n pa wá tɔtɔŋi Kərisə lià púlí tə wa. Də n nə wà n tiàn nə cì, n wá twá n tɔn cuna tə. Cì n tiàn nə, sə n ya liù tə, n bɛcan nə yí nəpon.

²³ N kúú dàn ká nyu níá cɛcɛ. N dàn nyu diven† mancin mancin, n pùé yayigɔ tə, də n yayuran tə duən tə yiri, sə tə zwèe.

²⁴ Lià duən cuna ba sègè míámíán. Də ba nə swə, ba wá ku tiàn bɔrà bɔrì də. Ba duən cuna yí ba bɔrà tə bɔrì kwa nə, nə ba dán yáá na tə. ²⁵ Tɔtɔnzəŋə tə də ba sègè míámíán. Yá tɔtɔnzəŋə tə, nə wàri tə nɪ yii wa, də tətə wàri tə sègè, tə mɛ lá.

6

(Efezə tiàn 6.5-8; 1 Piyerə 2.18-20)

¹ Lià tə mama, ba nə yí ywəŋə, mɛ, sə ba zilí ba liù tə, v nə yè ba zənzən, sə ku pa liù mama dàn ká twɪn Yí, v dàn ká swɪn yolwan nə kàrà tə yuu wa. ² Ywəŋə tə, ba tiàn nə yí *Kərisə lià tə, ba wá mɛ, sə ba mun ba, ba mù də ba nə yí Kərisə lià tə yiri. Ywəŋə təntə dàn mɛ, sə ba kwɛn ba tun ba pa ba tiàn təntə nə, ba doni ba dí yáá tə. Lià təntə, ywəŋə tə nə tɔŋa ba pɪn ba də yí ba nubia Kərisə yiri, Yí ga swə ba.

Kɔnkɔn kàrì tə, də cígá cígá jɪjə tə yoo

(Romə tiàn 16.17-18; Ebərə-ba 13.5)

³ Nəŋ, ku tə n nə mɛ, sə n kàrì, sə n kwè lià tə. Liù don wulə, v nə kàrì kàrà yiri don. V mù liù təntə wá cígá pɪn nə *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə cígá sɔràn tə nə, v ga wá cígá pɪn nə kàrà tə nə, ka nə bɪri Yí nə swə, sə liù ya nətu. ⁴ Ku tíu yí fwíə nə jə wá, v ga yèri won mama. V yənu nə yí tútɔná, v ma dí jara yìèn yira bɔŋu yuu wa. Tə mù nə yáá pa v zɪga lià duən nə, ku tiàn wiən yiri. V jə tútɔná, v dé tɪjaŋa lià dəŋ nə, v ga bɔŋa yolwan v pɪn lià nə. ⁵ Ba yáá dí tútɔná wuuu ba pwəŋə wa, ba pubɔŋa tə ba zìən, ba ga kúú yèri cígá tə. Ba pubɔŋa wa nə, ba bɔŋa də, ba nə twá cwəŋə tə nə zəni, ba wá na səbta. ⁶ Ku yí cígá də, liù nə twá Yí cwəŋə tə nə zəni, v yí jɪjə tíú, də v nə poli v pùé də ku tə, v nə jə. ⁷ Nə wá won mama ja bà luv wa, nə ga bá wàní won mama nə ja víí. ⁸ Ku mù nə pɪn, nə nə na nə nii wodiu, nə ga jə ganan, nə mɛ, sə nə pa, tə cɛcɛ mɛ nɛba. ⁹ Lià tə, ba nə pià, sə ba na wiən zənzən, ba yáá pa *Sitana yígu ba, v kə yìèn wa, ndə ba nə zua nyali wa. Ku dán yáá pa ba sóní wokukwɪnan tə, tə nə cùgà lià tə. Yá tə mù nə yáá cùgù ba míámíán. ¹⁰ Yokukwɪnan yiri mama dəkúu nə yí ka sóní səbiu. Lià duən lɪ ba tiàn Zwezi cwəŋə tə wa, ba pià səbta zənzən. Ba dí càn zənzən ku yoo təntə yiri, ku ga yí ba tətə nə pià tə, ba pa ba tiàn nə.

Sagí tə yígúré sɔràn

(2 Timote 2.3-7; 4.7-8)

¹¹ N mù liù tə, n nə yí Yí liù, lɪ n tiàn tə mù yìèn tə mama wa. Kə n diàn mama, sə n wàní n tɔn ku tə nə yí cígá yìèn. Twá Yí cwəŋə tə nə zəni, sə n kə n waa Zwezi nə, máŋá mama wuuu. Sóní lià tə, sə n ja pínú, sə n ja pubwanu. ¹² Púrí n yira, n kə n waa Zwezi nə wuuu. Kə diàn, sə n wàní n ya mu tə wa, ku nə ba zwèe Yí con. Mə ku mù yiri nə, Yí kúrí mú. Máŋá tə, Yí nə kúrí mú, n tətə swɪn cígá sɔgu lià kapɔpu yáá con də, n ken n waa Zwezi nə. ¹³ Zwezi-*Kərisə tətə diun zɪgɪ, v swɪn cígá sɔgu

† 5:23 5.23 Ku yí swana yiri don, ku nə wáá pùé yayigɔ ku ywari.

tə *Pilate yáá con, v ga biri də, v mù wulə cígá cwəŋə wa. À dǎn pɪn mú nii kʊ tə, də Yɪ tə, v nə pɪn mu won mama nə, də v mù Zwezi-Kərisə. ¹⁴ Twá à sùràn tə nii nə, à nə dí yáá à swìn n con. Dàn ká dwá tə nii nə, dǎn ká fwa won tə, lià nə wá swìn, ba zigɪ n nə kʊ yɪrɪ. Ya nətʊ kʊ ja vələ, nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá píí v bà. ¹⁵ Yɪ tə, v nə yɪ pupwən tíú, lɪ mǎǵá v tún, sə v pa Zwezi-Kərisə píí v bà ka wa. V mù Yɪ nə yɪ diàn mama Yuu-Tiu. V mù nə ya pèégá tə mama píú, v ga yɪ yun tián tə mama Yuu-Tiu. ¹⁶ V mù Yɪ cɪcɪ nə wulə mǎǵá mama wuuu, v ba tɪ. V wulə poni wa, liù mama nə wàrɪ kʊ poni tə yɪra v boli. Liù mama yii tə wá v mù Yɪ nɪ. Liù ga wàrɪ wá n nɪ də. V mɛ, sə ba bu v nə, v mù nə jə diàn, tə nə ba zwèe abada. Amuna!

Nətʊ n nə mɛ, sə n kwè jɪjə tián tə

(Likə 12.15-21; 2 Timote 1.14)

¹⁷ Pa nii lià tə nə, ba nə yɪ síún lʊv kʊ tə jɪjə tián, sə ba dǎn ká fwa fwiə. Ba dǎn ká kə ba waa lʊv jɪjə wa, ka nə wá lɛ síún síún. Ba mɛ, sə ba kə ba waa Yɪ nə. V mù nə pɪn won mama búrí nəba, sə nə jwɛ. ¹⁸ Swìn ba con, sə ba tun zəni, sə ba jɪjə tə ya tutʊnzəŋə jɪjə. Ba mɛ, sə ba pa wiən lià nə də ba bɪcanɪ mama, sə ba tàrɪ ba jɪjə tə də lià duən. ¹⁹ Də ba nə fwa nətʊ, ba wiən tə, tə kwənə nə dáá, tə də wá ya jɪjə nəzəŋu Yɪ con, ka nə wàrɪ ka cùgà. Yá ba dǎn wá na mu tə, kʊ nə yɪ cígá, Yɪ con.

²⁰ À biù Timote, ywǎn kʊ tə, Yɪ nə pɪn mú, yuu zəni. Ja n tián, dǎn ká di tutóná tə, tə nə yɪ tutʊ, tə nə tà Yɪ nyiən. Dàn ká kə n nii yièn tə wa, ba nə wú, də tə yɪ yənu yièn, tə ga yɪ kunkun yièn. ²¹ Lià duən yà bún də, ba jə kʊ yənu təntə. Kʊ mù nə pɪn, kʊ tián kúv ba ba waa kəni kʊ tə nə, nə nə ken nə waa kʊ nə.

Yɪ nə wá fwa pubwanʊ á yɪra.

Bələ nii sagı tə, Polə nə púpúní v pa Timote nə Timote bələ nii sagı tə yuu wa sugu

Liù tə, v nə púpúní sagı kv tə

Kv yı *tuntunv Polə nə púpúní kv. Máná tə wa, v nə púpúní kv, də v yı v wulə bân diè wa Romə nə. Kv yın càn zənzən kv pa wá. U mu ya bwələ, sə kv zwèe, yá liù də yà təló, sə v san v nə.

Liù tə nə, Polə nə púpúní

Sagı kv yı bələ nii sagı tə, v nə púpúní v pa Timote nə, v nə yı v tutundon, v ga swə wá zənzən.

Sagı tə wa sugv

Polə təntən v kəni Yı lèèè Timote yırı. U dān swın Timote con, sə v zıgı diàn v tun Yı tutuı tə zəni də yawala, də lià nə swə ba kəni càn v nə, kv tutuı təntə yırı. U tə swın v con, sə v cı lià tə nə, ba nə dı tütúná tə nə ba dēn jə, tə nə ba saıa, sə lià tun Yı tutuı tə. U swın Timote con, sə v ya ndə v m̀ Polə yà nə yı nətv. U me, sə v twá cıgá tə nə, sə v kə v waa Zwezi nə wuuu, sə v soni lià, sə v ja pínú, sə v dān ká swèè kàrà nəzəıu tə, ba nə kàrı wá.

Sagı tə yígúré wa, v bırı nətv v tətə nə dí càn, də nətv tə Yı nə san wá.

Polə j̀nı Timote

¹ À m̀ Polə, yı Zwezi-*Kərisə *tuntunv. Kv nətv twá də Yı fıra tə. Zwezi-Kərisə tun nə, sə à swın mu tə yoo lià con. Yı kàn nii də, v wá pa kv mu təntə lià tə nə, ba nə vwə ba tıàn Zwezi-Kərisə yıra. ² À púpúní sagı kv tə, à pın n m̀ Timote nə. N yı à bıú tə, à nə swə zənzən. Nə nyına Yı də nə *Yuu-Tıu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv n yıra. Ba m̀ nə wá dərı n yınəgə zənzən, ba ga pa m̀ bıcan sıé.

Polə dān Timote j̀àn

(Tútənan 16.1-3; 2 Timote 2.1-12; Efezə tıàn 1.3-7; 2 Tesalonikə tıàn 2.13-15)

³ À m̀ Polə kəni Yı lèèè, à pın n m̀ Timote nə. À l̀rı Yı də bıcan nəpon, ndə à nıbara-ba tə nə juı Yı nətv. Máná mama, à nə wulə à l̀rı Yı, kv nə yı tıtın nə à yəè yıcau, à yá l̀rı Yı, à pın mú. ⁴ À líı à tıàn də, n nə kwi nətv, à viru tə máná wa. Yá à dān yá swə zənzən, sə à píı à na mú, sə à púé poli. ⁵ À yá bııa nətv tə, n nə ken n waa Zwezi nə wuuu. Kv təntən kv ya n nuı Loyısə nə ken v waa v nə. Kv zàn lá, kv pa n nuı Enısə. Yá à dān yəè də, n də ken n waa v m̀ Zwezi tə nə wuuu, n ga tà níé bələ tíú.

⁶ Mə kv m̀ nə pın, à ma líı mú yoo kv tə. Ja Yı tarpıv tə, v nə pın mú, sə n ma tun zəni. Máná tə wa, à nə tın à j̀àn tə n yuu wa, Yı pın mú tarpıv təntə. Kə n diàn lá n tun də kv tarpıv təntə. ⁷ Yı-*Sııı yá

ba pɪn, liù jì yáá ñwíán tíú. Kɔ mù nè pɪn, dàn ká pa, n ya yáá ñwíán tíú. Kɔ yáá pa nèba diàn, sè nè ma tɔn, nè pa Yɪ nè. Kɔ yáá pa nè sóní lià, kɔ ga pɪn, nè yèé nè tiàn janu.

⁸ Dàn ká pa cavɪra ja mú, sè n swìn nè *Yuu-Tiu yoo n burɪ lià nè. Dàn ká pa cavɪra ja mú, à mù Polè nè wulè bàn diè Zwezi-Kerisè yɪrɪ dè. N dè mɛ, sè n dé càn suywáŋú tɛ yɪrɪ, ndè à nè, dè diàn tɛ, Yɪ nè pɪn mú. ⁹ U mù Yɪ nè jon nèba nè cuna wa. U kúrí nèba, sè nè ya v mù lià. Kɔ tà nè tutɔnzɔŋɔ yɪrɪ, kɔ ya v tètè nè swè kɔ nɛtu, kɔ twá dè v pubwanu tɛ nè. Yɪ tètè nè sóní, sè v fwa kɔ nɛtu tɛ, dè lɔv tɛ wà fwa. Yɪ tètè nè twá dè Zwezi-Kerisè, v ma tɔn v pubwanu tɛ nè yɪra. ¹⁰ Zwezi-Kerisè jon nèba nè cuna wa, yá v zwèe tian diàn. Kɔ mù nè pɪn, síún nè, Yɪ pubwanu tɛntè dàn yɪ nèpon. Zwezi twá suywáŋú tɛ nè, v burɪ dè, lià tɛ wá na mu, kɔ nè ba zwèe Yɪ con.

¹¹ Yɪ tún nè, sè à ya v tɔntɔnu, à swìn suywáŋú tɛntè, dè à kàrí kɔ à burɪ lià nè. ¹² Mè kɔ mù yɪrɪ nè, à dé càn tɛ tɛ, yá cavɪra ba nè jè. À mù yèé liù tɛ, à nè keni à waa v nè. Yá à yèé dè, suywáŋú tɛntè, Zwezi nè pɪn nè, v wáá kɔ nè v cì, kɔ ja vèlè diun tɛ, v nè wá píí v bà.

¹³ Twá cígá sùràn tɛ nè, n nè nì à nii wa dè, à swìn, sè n dè sùràn ya ndè tɛ nè. Dàn ká lwáŋ won mama tɛ wa. N nè swìn tɛ sùràn tɛntè, Zwezi-Kerisè nè pɪn, sè n kè n waa v nè, yá n ga sóní lià dè. Kɔ mù yɪrɪ nè, ja tɛ sùràn tɛntè n bɪcan wa. ¹⁴ Ywáŋ suywáŋú tɛ yuu, Yɪ nè pɪn mú. Ywáŋ kɔ yuu dè Yɪ-*Sɪnju tɛ, kɔ nè wulè dè nèba.

¹⁵ N yèé dè, Kerisè lià tɛ mama, ba nè wulè Azi nagwanaa tɛ wa, vɪga nè ba dɔgɔ. Fɪzwelè dè Èrəmozwenè twá ba wulè ba wa. ¹⁶ À lòrì nè Yuu-Tiu, sè v dèrɪ Oneziforè mù, dè v diè lià yinègè zənzən. U mù yáá zùrì à bɪcan, v ga ba à cavɪra dèrɪ, dè ba nè vwè nè dè banzala tɛ. ¹⁷ U nè twi *Romè wa yèbè, v bɪbarɪ v pià bwálí tɛ, à nè wulè wuuu, halɪ v bà v na nè. ¹⁸ Nè Yuu-Tiu nè wá dèrɪ v yinègè zənzən, diun tɛ nè, v nè wá píí v bà, v bùrì ləzoni bùrà. N mù yèé tutunan tɛ, v nè tɔn v pa nè, máŋá tɛ wa, à nè yɪn Efɛzè nè, zəni.

2

Ka twá Zwezi-Kerisè nè dè waa nèdv yoo

(1 Korɛntè tián 9.24-25; Matìə 10.32-33)

¹ N mù Timote yɪ ndè à mù Polè biú nè. Zwezi-Kerisè fwa v pubwanu tɛ n yɪra. Kɔ mù nè pɪn, n dán pa n jìàn dàn. ² N nì Yɪ sugv tɛ à nii nè, à nè swìn lià zənzən yáá con. Tì kɔ sugv tɛntè, n ma kàrí lià tɛ duən tɛ, ba nè yɪ piè nèdv tián. Kɔ tián tɛntè dè kúù mɛ, sè ba wàní ba tì kɔ, ba ma kàrí lià duən dè.

³ Dè n nè tɔŋa, n pɪn Zwezi-Kerisè nè, sè n sèe n dé càn, ndè pamanu nèzəŋu nè sèe, v dé càn nɛtu. ⁴ Liù nè vèli pamanu, v nè pià, sè v poli v yuu tíú tɛ piè nè, v kúù wà mɛ, sè v fwa yìèn tɛ, pamanu nè wà mɛ, sè v fwa. ⁵ Kɔ yɪ ndè liù nè wulè v dèrɪ, v mù dè lià duən, sè ba jon ñwírán. U nè wà nɛtu, ba nè mɛ, sè ba dèrɪ dèru tɛ nii nè twá, v wàrì dun yupuu v nɪ kɔ wa. ⁶ Kɔ tɛ yɪ ndè liù nè, v nè ken v diàn lá, v ma varɪ kárá. Mè v mù nè wá yà tɛntən liù tɛ, v nè dí yáá v na v tori kárá tɛ cɪv, máŋá wa. ⁷ Bún sùràn tɛ tɛ yoo, à nè swìn n con. N nè bɔŋa tɛ yoo, *Yuu-Tiu wá pa, n nì tɛ mama dèní.

⁸ Lií Zwezi-Kørisø yoo, v nø tga, v píí v bwin v nan tian wa. Ba lortí wá píú *Davidø dwíí tø wa. Mø kv mù nø yi suywáñú tø, à nø swìn, à biri lià tø nø. ⁹ Kv suywáñú tøntø, à nø swìn, tø nø pín, à wulø banzala tø wa, à dé càn, ndø à fwa yolwan. Yá dø kv nøtv tø mama, ba tø wà Yü søgv tø ken bàn diè. ¹⁰ Kv mù nø pín, à sèe, sè à dé càn, lià tø yiri Yü nø kúrí, sè v twá Zwezi-Kørisø, v ma jon ba ba cuna wa, ba ga zv v dun tø wa, tø nø ba zwèe.

¹¹ Nøñ, sùrán tø, tø nø ba tütòná jø. Tø mù nø yi dø, nø nø twá Zwezi-Kørisø nø, nø ti, nø wá twá v nø, nø píí nø bwin nø nan dø. ¹² Dø nø nø jin pínú wuuu, nø wà píí nø kø nø kwa, nø wá dé pàri dø wá. Yá nø dàñ nø viga wá, v dø wá vi nøba. ¹³ U yi pùè nødv tíú. Kv mù nø pín dø, nø nø swø nø bà nø jì pwíí bølø tiàn dø, v mù tø yi pùè nødv tíú, v wàri v tiàn v píí v ten.

Tütònú nøzøju yoo

(1 Timote 1.3-7, 18-20; Zwakø 5.19-20)

¹⁴ Lií yoo kv tø lià tø mama, caga ba nii nø Yü yáá con, ba dàn ká fwa jara yièn yira bonju yuu wa. Tø mù jara tøntø ba won fwa tø pín ba, dø kv nø tà, sø tø cøgù lià tø, ba nø cuga tø. ¹⁵ N mù Timote, kø n diàn lá, sø n ya liù tø, n nø twá Yü puswønø nø. N me, sø n ya tütònú tø, n nø tunja zøni, n tutøji tø cavira dàn ká ja mú. Kv me, sø n swìn Yü søgv tø, kv nø yi cígá tø, n biri lià nø zøni zøni. ¹⁶ Dàn ká kø n nii løyøren yomanan tø wa, tø nø tà Yü nyiøn. Lià tø, ba nø jø yomanan tøntø, yáá píí mancin mancin, ba zv tutøkøkwinan tø, Yü nø ba pià. ¹⁷ Ba mù lià tøntø kàrà yi ndø naworu nø, kv nø wórí kv zwi wuuu. Mø Yimene dø Filetø wulø ba mù lià tøntø wa. ¹⁸ Ba mù kúv ba cígá tø nø twá. Ba mù swìn dø, Yü manwari v píí v bwin lià v li tian wa. Ba twá kv nøtv tø nø, ba ma gígarí lià tø, ba nø keni ba waa Zwezi nø wuuu ba duga. ¹⁹ Dø kv nøtv tø mama, kv tø Yü mù nø tún, kv ba lwání. Kv yi ndø ba nø tún diè døkoo nø, ba púpúní sùrán tø tø ka døkoo tø yuu wa. Tø sùrán tø swìn, tø wú: «*Yuu-Tiu yøé lià tø, ba nø yi v mù nø ti». Púpúná tø duøn tø swìn, tø wú: «Liù tø mama, v nø biri dø, v ya *Yuu-Tiu nø ti, kv tíú dàñ me, sø v yá køkøvn yièn fãñú nø».

²⁰ N nø zva jujø tíú diè wa, n wá na zila yirø yirø tø nø wulø lá. Zila tøntø duøn yi sián wùrú zøji, nø à yøé lugu wùrú zøji. Tø duøn dø yi dðò ba nø sárí, nø à yøé tiran nø ba ma fwa tø. Tø mù zila tøntø mama tutønán tà nødv. Zila tø nø zien nø, ba ma tunja càná diun nø. Tø duøn tø mù ya, ba ma tunja diun mama. ²¹ Mø nø yi nøtv. Dø liù nø cígá v tiàn nø dø yolwan tø mama, à nø swìn tø yoo, v yi ndø wùrú zøja tø nø, ba nø ma tunja càná diun nø. Yuu-Tiu wá li wá v tún vån nø, sø v ya v mù nyiøn. U tutøji zien kv pa Yuu-Tiu nø, v ga sèe, v tunja tutønzøju yiri mama. ²² Ci n tiàn nø dàn ká twá fwa yokøkøkwinan tø, løzwøndvøn tø nø swø, tø fãñú. Kø n diàn lá, n pià kv tø, kv nø yi cígá yoo, dø n waa mama. Kø n waa mama Zwezi nø wuuu, sø n sóní lià. Pa n mù dø lià tø, ba nø jùnì nø Yuu-Tiu dø bicán nøpon tø, ya duøn nø dø bicán sió. ²³ Lià nø wulø ba di løyøri tütòná, tø nø yi tutv, dàn ká kø n nii lá. N yøé dø, tø mù nø pín, lià tø fwa jara dø duøn. ²⁴ Kv wà me, sø Yuu-Tiu tütònú dè jara. U me, sø v zilí lià tø mama, sø v ya liù tø, v nø wáá v kàri, sø v ga ja pínú dø ba. ²⁵ U me, sø v ja bicabwanv, v ma biri lià tø, ba nø ziga v nø. Kv wáá kv pín,

Yi twá ku nè, v pín ba vøværi ba kwa, ba ma sé ba cuna. Yá ba ga lwarí cígá sugv tē. ²⁶ Ku wáá ku pín ba pubuŋa píí, ka twi cígá sugv tē nè, ba ga jon ba tiàn *Sitana jiàn wa, v yá nè jin ba ndē nyali, nè jun won nøtv, v pa, ba tuŋa ku tē, v nè swē.

3

Luv zaŋv máhá yoo

(2 Piyerø 2.1-22; Zwiðø 3; Titø 1.10-16)

¹ Líí n tiàn dē yoo, ku tē zøni. Ku mù nè yi, luv zaŋv máhá tē nè wá yá càn zønzøn tē. ² Líà tē wá sòní ba tiàn cici. Ba wá sòní sèbiu, ba ga wá yá lià tē, ba nè swē yiri. Ba wá yá fwiø lià, ba ga wá twín Yí. Ba wá v ba nyina-ba nii, ba ga wá yá yæri jwian lià. Ba wá yá lià tē, ba nè ba Yí yìèn tē zilí. ³ Ba wá yá lià tē, ba yoo nè dà zønzøn, ba ga ba læzoni yinøgø dæri. Ba wá yá lià tē, ba nè dé tijaŋa lià dèín nè, ba ga wá sòní jara. Ba wá yá lià tē, ba nè yi ndø ganaŋa nè, ba ga bá sòní won tē, ku nè zìèn. ⁴ Ba wá yá lià tē, ba nè gɨgarí lià ba dɨga, ba ga wá yá lià tē, ba nè súé dē luŋa. Ba wá yá fwiø lià zønzøn, ba ga wá sòní ba fura yìèn, ba doni Yí. ⁵ Ba wá fwa ndø Yí lià nè. Yá ba ga ba sèe, sø Yí diàn tē lwaín ba, sø ba ya v mù Yí lià cígá cígá. N mù Timote, pa n mù dē ba lià tøntø, ya yuŋvni dē duøn.

⁶ Ba mù lià tøntø yiri nè sègè ba zwí lià dii wa, ba gɨgarí kana tē, ba nè ba diàn jø Zwezi-Kørisø cwøŋø tē wa, ba pín ba sèe ba sùràn. Kana tøntø yuu cuna dáá zønzøn ba yuu wa, ba ga yi ba twá ku tē mama nè, ku nè ywán ku pa ba. ⁷ Ba yi kana tē, ba nè yáá swē, sø ba ni yoo mama. Yá ba ga wæri cígá yoo mù, ba lwarí míámíán. ⁸ Nøtv tē, Zwanæsø* dē Zwanbæresø nè zɨgí *Moyizø nè, mē nøtv bara tøntø dē zɨga cígá sugv tē nè. Ba yi lià tē, ba pubuŋa nè ba tuŋa, ba ga wá ba waa ken Zwezi nè cígá cígá. ⁹ Líà tē mama wá lwarí dē, ba ya læyørøn, ndø lià nè lwarí dē, Zwanæsø dē Zwanbæresø yi læyørøn nøtv. Ku mù nè pín, ba bá wáni ba va yáá.

Talíkwa kwìè tē, Timote nè mē, sø n twá tē nè

(2 Korøntø tiàn 6.3-10; 1 Piyerø 1.19-21)

¹⁰ N mù Timote, n mù twá à mù Polø nè yìèn tē tē wa: N yèé nøtv, à nè kàri. N yèé ku tē, à nè yi. N yèé, à nè buŋa, sø à fwa nøtv. N yèé, à nè kení à waa Zwezi nè nøtv. N yèé, à pínú nè mē nøtv. N yèé, à nè swē lià nøtv. N yèé, à nè jin pínú wuuu, à dân ká píí à kø à kwa nøtv, à ma twá Yí nè. ¹¹ N ní càn tē, à nè dí dē wuwalu tē, ku nè yí nè. N yèé yìèn tē mama, tē nè yí nè Písidi Antuswø nè, Yikoniomø nè, Lisøtøerø nè. Yá *Yuu-Tiu tē jon nè tē mama wa. ¹² Líà tē mama, ba nè pià, ba tí Zwezi-Kørisø cwøŋø tē cígá cígá, ndø Yí nè pià nøtv, ba wá dé càn lià duøn jiàn wa. ¹³ Yá lià tē mù, ba nè yi wulvnyina, ba nè gɨgarí lià ba dɨga, ba mù wá kwen ba cùgá, ba súri wuuu. Ba wá gɨgarí lià duøn ba dɨgɨ, ba ga wá gɨgarí ba dē ba dɨgɨ.

¹⁴ N mù Timote, vwa n tiàn kankan yìèn tē nè, ba nè ma kwè mú, n ga pa cígá mama tē nè. N yèé liù tē dē, v nè buri mú tē yìèn tøntø. ¹⁵ Vwa n tiàn kankan tē yìèn tē nè. N yøni Yí sagí tē dē, n tē yi bisumaa. Ku mù

* 3:8 3.8 Zwanæsø dē Zwanbæresø yá yi *Zwiðø-ba yura, ba nè ma boŋø *Ezwipøtø tiàn jinømori-ba.

Yi sagi tǝntǝ wǎá mú yǝnu ku pɪn. Ku mù yǝnu tǝntǝ nǝ wǎá mú ku bɪri nǝtu Yi nǝ jon mú n cɔna wa, n nǝ keni n waa Zwezi-Kǝrisǝ nǝ wuuu tǝ yɪrɪ. ¹⁶ Yiǝn tǝ mama, ba nǝ púpúní Yi sagi tǝ wa, ku ya Yi-*Siɲu tǝ nǝ pɪn, ba púpúní tǝ. Tǝ ziǝn, sǝ ba ja tǝ ba kǝrì lià. Tǝ mù nǝ wǎá lià tǝ bɪri dǝ, ba ba cígá jǝ. Tǝ mù nǝ yǎá caga lià nii nǝ dǝ, ba nǝ fwa yolwan. Tǝ mù nǝ bɪri, nǝtu lià nǝ mǝ, sǝ ba ya cígá wa. ¹⁷ Yi-Siɲu tǝ fwa ku nǝtu tǝ, sǝ ku pa Yi liù wǎní v mì ka fwa yozǝɲǝ mama.

4

(*Tɔtvɔnan 20.28-31; 2 Timote 2.3-7*)

¹ Dɪn don nǝ, Zwezi-*Kǝrisǝ wǎ pií v bà. U wǎ bà ndǝ più nǝ. U wǎ bɪrì tɪga tǝ bɪrà, v ga bɪrì ba tǝ, ba nǝ wǎ tɪ, dǝ bɪrà. À mù Polǝ dǎn pɪn nii ku tǝ n mù Timote nǝ, Yi yǎá con dǝ Zwezi-Kǝrisǝ yǎá con. ² Swɪn suywǎnú tǝ, n bɪri! Swɪn ku dǝ n bwé! Mǎǵá tǝ nǝ ziǝn, sǝ n swɪn ku. Ka nǝ kúò ba ziǝn dǝ, sǝ n tǝ swɪn ku. Bɪri lià tǝ, ba nǝ tɔɲa lwan tǝ, dǝ ba ba cígá jǝ, n ga caga ba nii nǝ. Kwǝ ba, sǝ ba fwa ku tǝ, ku nǝ ziǝn. Ja pínú dɪn mama, n ma kǝrì ba nǝtu. ³ Mǎǵá don wǎ bà, lià tǝ nǝ kúò bá cɔɲu ba tǝ, ba nǝ kǝrì cígá sùrǎn tǝ ba bɪri, ba nǝ pià, sǝ ba tɔn yokɔkwɔnan tǝ yɪrɪ. Ba wǎ pǝc karnyɪna duǝn, ba ma kɪkarɪ ba tiǎn, sǝ ba kǝrì ba yiǝn tǝ, ba nǝ swǝ. ⁴ Ba kúò bá cɔɲu cígá sùrǎn tǝ, ba dǎn wǎ pií, ba cuga kunkɔn yomanan. ⁵ N mù Timote, n mǝ, sǝ n ya liù tǝ, n nǝ yǝé yoo dǎn, mǎǵá mama, wuuu. Sǝe, sǝ n dé cǎn tǝ, sǝ n swɪn suywǎnú tǝ n bɪri lià nǝ. Tɔn tɔvɔɲɪ tǝ, Yi nǝ pɪn mú, n pa ku nii sú.

(*Filipǝ tiǎn 1.20-23; 1 Timote 1.19-20; Matiǝ 10.18-20*)

⁶ À mù Polǝ yi ndǝ vanɪ nǝ, ba nǝ tanɪ, sǝ ba ma fwa *jonɪ. Ku pià ku bɪri dǝ, à mǎǵá yí, sǝ à va Yi con. ⁷ À ta Zwezi-Kǝrisǝ yɪrɪ zǝnzǝn. À zwǝe ku tǝ, Yi nǝ pɪn nǝ, sǝ à fwa, ndǝ liù nǝ dǝri v va v yí bwǎlí tǝ, v nǝ mǝ, sǝ v yí lá. À ken à waa Zwezi nǝ wuuu, à wǎ pií à kǝ à kwa. ⁸ Sísún nǝ, à yǝé dǝ, Yi tún à ɲwírǎn v con, tǝ nǝ dǎnì nǝ. Nǝ Yuu-Tiu nǝ wǎ bɪrì nǝ bɪrà dɪn don nǝ. Ku dɪn tǝ nǝ, v wǎ pa nǝ cígá tíú yupuu tǝ. Ku tà à cíɪ nǝ, v wǎ pa ku, v wǎ pa ku lià tǝ mama nǝ, ba nǝ swǝ, sǝ v pií v bà.

Polǝ boɲǝ Timote, sǝ v bà v con

⁹ Timote, kǝ diǎn, n bà n yí nǝ lala! ¹⁰ Demasǝ vɪga nǝ v dɔɲu, síún luv ku tǝ wiǝn fɪra nǝ jǝ wǎ yɪrɪ. Yá v dǎn vǝli Tɛsalonikǝ. Kǝresansǝ dǝ vǝli Galasi, Titǝ dǝ ga va Dalǝmasi. ¹¹ Likǝ cíɪ nǝ wulǝ à con. Mǎǵá tǝ wa, n nǝ biǎn, sǝ n ja Marǝkǝ, n ja kǝ lá n bà. U wǎá à nǝ v saɲa. ¹² Tiswikǝ mù ya à mù nǝ tɔn wǎ Efɛzǝ nǝ. ¹³ Mǎǵá tǝ, n nǝ biǎn, sǝ n twǎ Karǝpisǝ con Tǝrowasǝ nǝ, n jon à gǎndǝ, à víí à yá lá, n ja bà n pa nǝ. N nǝ biǎn, sǝ n kǝ lá n ja saga tǝ n bà. Ku tǝ, ku nǝ dwǝ à yǎ swǝ, sǝ n ja tǝ tǝ, ba nǝ púpúní tanan tǝ wa, n ja bà.

¹⁴ Alekǝzandǝrǝ, v nǝ yi tarɔ, tɔn yolwan nǝfarɔ à yɪra. Nǝ *Yuu-Tiu nǝ wǎ ɲwɪn ku tǝ, v nǝ tɔn, tǝ ɲwírǎn v pa wǎ. ¹⁵ Cɪ n tiǎn nǝ dǝ wǎ, v cígá nǝ kǎrà tǝ yǎá nǝ dǝ diǎn.

¹⁶ À nǝ tǝntǝn à tún à nii lià tǝ, ba nǝ bɪrì bɪrà, tǝ yǎá con, liù mama wǎ v nii ken à kwa. Ba mama vɪga nǝ ba dɔɲu. Yi nǝ wǎ kwɛn ba cɔna, v li ba mù dǝ wǎ pwǝrǝ wa. ¹⁷ Dǝ ku nǝtu mǝ Yuu-Tiu tǝ wǎ nǝ vɪ v dɔɲu. U mù nǝ pɪn nǝ diǎn, à ma wǎní à swɪn v sɔɲu tǝ mama, à bɪri ndǝ ku

nə me nəv. Llà tə mama, ba nə tà *Zwifə-ba, nì kv. Yuu-Tiu nə san nə, à ma wàní à jon à tiàn tian jün wa. ¹⁸ Yuu-Tiu nə wá cì à nə də yolwan mama, v ga wá jon nə, v pa à zò v nyina Yü *sàñ tə wa. U mù nə me də dun dün mama wuuu. Amüna!

Sagı tə yígúró jònà

¹⁹ Jün Pərisəka də Akilasə n pa nə. Jün Oneziforə də v diè lià tə n pa nə. ²⁰ Erasətə wulə Korentə nə. Tərofimə mù yıra ba zurə, à ma yá wá Mile nə. ²¹ Kə diàn, sə n bà də waran tə máñá tə wà yí. Əbilisə də Pidansə də Linisə də Kəlodıa də lià tə duən tə mama, ba nə yı n nubıa *Kərisə yırı tə, jònà mú. ²² *Yuu-Tiu nə wá yà də mú. U wá fwa v pubwanv tə á yıra. Amüna!

Sagı tə, Polə nə púpúnı v pa Titø nə Titø sagı tə yuu wa sugv

Liù tə, v nə púpúnı sagı kv tə

Kv yı *tuntuvn Polə nə púpúnı kv. Májá tə wa, v nə púpúnı kv, də v yı v wulə bǎn diè wa *Romə nə.

Liù tə nə, v nə púpúnı

Sagı kv tə yı Polə púpúnı kv v pa Titø nə. Titø nyına tà *Zwifə, v tətə Titø ga yı Polə karbiu. V tun də Polə, sə ba ma swın suywǎnjú tə.

Sagı tə wa sugv

Nəjə kv tə yı, Polə nə púpúnı v nə: Titø yı v wulə Kəretə nagwanaa tə wa, kv nə wulə muv tətəjı tə wa. Kv nagwanaa tətə wulə nasara luv də ləzwənzwənən luv pwərə wa. Titø dǎn wulə kv bwǎlí tətə wa, v saja *Kərisə lià púlə tə nə, sə ba wǎní ba tanı ba tiàn.

Polə pià v lií Titø, Kərisə lià púlí yáá tíú nə me, sə v ya nətv. V púpúnı kv, sə v ma bırtı Titø nə kwìè tə, v nə me, sə v pa nəkwıa tə nə də kaninə tə nə, də ləzwəndun tə nə, də ywəjə tə nə, ndə Timote nə. V píí v lií ba nətv tə, ba nə me, sə ba ya, sə kv pa ba wǎní ba zilí Yı nii, ndə kv nə me nətv.

Polə jǎnı Titø

(2 Pjyerə 1.1-4)

¹ À mù Polə yı Yı tütünd, à ga yı Zwezi-*Kərisə *tuntuvn də. À mù nə púpúnı sagı kv tə. Yı tun nə, sə à san lià tə nə, v nə kúrí, sə ba kə ba waa Zwezi nə. Yá v ga pià, sə à pa ba lwarı cígá tə. Kv mù cígá tətə, bırtı ba nətv tə, ba nə me, sə ba ya, sə ba ma twá Yı cwəjə tə nə zəni.

² À fwa kv nətv tə, sə lià ja yala, də ba wá na mı tə, kv nə ba zwèe Yı con. Yı ba konkun konı. Kv mù nə pın, v kǎn nii, də luv tə wá fwa, də v wá pa nəba kv mı tətə. ³ Yá kv májá tə, Yı nə tún nə yí, v jon nəba nə cuna tə wa. V pın, ba lwarı v sugv tə. V pın nə kv sugv tətə, yá à dǎn ga swın kv à bırtı, ndə v nə pın nii, sə à swın kv nətv.

⁴ À púpúnı sagı kv tə, à pın n mù Titø nə. N yı ndə à biú nə cígá cígá, nə me bələ nə kenı nə waa Zwezi nə, tə yırtı. Zwezi-Kərisə jon nəba nə cuna wa. Nə nyına Yı də v mù Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanv n yıra, ba ga pa mú bıcan sıé.

Won tə Titø nə me, sə v fwa Kəretə nə

(1 Timote 3.1-7; 1 Pjyerə 5.1-4)

⁵ À yá n mù Titø Kəretə nagwanaa tə wa, sə n kwen yièn tə, tə nə ga, n pa tə zıgı zəni. À pià, sə n kúrí lià, sə ba dǎn ya *Kərisə lià púlí mama yáá tiàn tv mama wa. Mə kv mù nə à mù Polə dí yáá, à bırtı mú.

⁶ Liù tə nə me, sə v ya Kərisə lià púlí tə yáá tiàn tə wa, v me, sə v ya liù tə, v nə ba yièn jə, lià nə wá caga v nii nə tə yırtı. V me, sə v ya kan nədv bırtı. V bıa me, sə ba kə ba waa Zwezi nə. Ba tutunε də me, sə tə

ya zèni, sò là tò mama wàní ba na dè, ba ba duèn pèni vèe vèe. Ba ga tɛ mè, sò ba zilí v nìi dè. ⁷ Kèrisè là púlí yáá tián yuu tíú yi Yù tutuɲi tɛ v tuɲa. Ku mù nè pɪn, v mù liù tɛntɛ wà mè, sò v ja yièn, ba nè wá caga v nìi nè tɛ yɪrɪ. U wà mè, sò v ya fwìè tíú, nè à yèé, sò v ja lɪɲa zɛnzɛn. U wà mè, sò v nywìn swana v bubunɪ, nè à yèé, sò v yà jarɪdɪrɪv. U wà mè, sò v twá yokukwɪnan nɛ, v ma pià sɛbiu. ⁸ Nèh tɛ tɛ, v nè mè, sò v fwa: U mè, sò v yà liù tɛ, v nè jonɛ vɛrɛ zèni, v pa, ba zɪrɪ v diè wa. U mè, sò v sóní ku tɛ nè zìèn. U mè, sò v yà liù tɛ, v nè buɲa zèni, v ga tuɲa ku tɛ nè yi cígá yoo. U mè, sò v kɛ v tián míámíán Yù tutuɲi tɛ wa, sò v yà liù tɛ, v nè yèé v tián janv. ⁹ U mè, sò v ja cígá sugv tɛ, nè nè kàrì nè bɪrɪ là tɛ nè, v bɪcan wa. Ku mù nè wá pa v wàní, v kwè ba duèn tɛ dɛ ku sugv tɛntɛ. Ku ga tɛ wá pa v bɪrɪ nèpon nèpon dɛ, là tɛ, ba nè zɪga ku sugv tɛ nè, yi kunkuna. Mè là tɛntɛ yiri nè, n mè, sò n kúrí.

(Romè tián 16.17-18; 1 Timote 1.3-7; 2 Timote 3.5-9)

¹⁰ Lwarɪ dɛ, là dáá zɛnzɛn, ba nè ba liù mama nìi zilí. Ba yáá swìn sùràn tɛ nè ba dèh jɛ, ba ma gɪgarɪ là tɛ ba dugv. *Zwifɛ-ba tɛ, ba nè yi Kèrisè là tɛ, nè tuɲa ku yoo tɛntɛ, ba doni là tɛ mè. ¹¹ Kèrisè là púlí tɛ yáá tián tɛ mè, sò ba pa ku là tɛntɛ pú ba nìi. Ba mù nè dwé là tɛ mama dii duèn wa. Yièn tɛntɛ, ba nè kàrì tɛ, ba wà mè, sò ba kàrì tɛ. Ba fwa ku nɛtv tɛ, ba ma twá yokukwɪnan nɛ, ba pià sɛbiu. ¹² Ba wa liù don, v dɛ nè yi Kèrɛtɛ tíú, v nè yi ba yɛnu tíú, dí yáá v swìn v wú: «Máɲá mama Kèrɛtɛ tián yi kunkuna, ba ga yi ndɛ ganɲa nè. Ba yi yayɪnyɪna, yá wodiu cɪcɪ nè yi ba pubuɲa yoo». ¹³ Yá ku yoo tɛntɛ, v mù yɛnu tíú tɛ nè swìn, tɛ ya cígá. Ku mù nè pɪn, n dàh mè, sò n caga ba nìi nè zɛnzɛn, sò ku pa ba kɛ ba waa Zwezi nè wuuu, ndɛ ku nè mè nɛtv. ¹⁴ Caga ba nìi nè, sò ba kúv dàn ká cugv Zwifɛ-ba yomanan tɛ, sò ba dàn ká twá là tɛ, ba nè vɪga cígá tɛ sùràn tɛ nè. ¹⁵ Dɛ liù bɪcan nè yi nèpon Yù yáá con, won mama wá ya nèpon ku pa wá. Yá là tɛ, ba bɪcan nè tɛ nèpon Yù yáá con, ba nè wà ba waa ken Zwezi nè, won mama wàrì nèpon ku yanɪ ku pɪn ba. Ba yɛnu dɛ ba pubuɲa mè yi yozwɛnɛn. ¹⁶ Ba yáá swìn dɛ ba bwé, sò ba ma bɪrɪ dɛ, ba yèé Yù. Yá ba yokukwɪnan tɛ dàh nè yáá bɪrɪ dɛ, ba cígá yàrì Yù. Ba ba Yù nìi zilí, ba yi won tɛ, Yù nè culi nè, ba tuɲa, ba ga wàrì yozɛɲu mama ba tuɲa.

2

Kàrà tɛ, ka nè mè

(1 Timote 2.9-15; 1 Piyerɛ 3.1-6; Efezɛ tián 6.5-8; 1 Piyerɛ 2.18-20)

¹ N mù Titɛ, n mè, sò n kàrì kàrà tɛ, ka nè yi cígá, n bɪrɪ là tɛ nè. ² Bɪrɪ bazunɛn tɛ nè dɛ, ba mè, sò ba ya là tɛ, ba nè yèé yoo dèh. Ba mè, sò ba ya là tɛ, là nè mè, sò ba zilí ba. Ba mè, sò ba ya là tɛ, ba nè buɲa zèni. Ba mè, sò ba kɛ ba waa Zwezi nè wuuu, dɛ cígá cígá, sò ba sóní là tɛ duèn tɛ, cígá cígá, ba ga ja pínú dɛ zɛnzɛn.

³ Bɪrɪ kazunɛn tɛ nè, sò ba ya ndɛ nɛtv tɛ, Yù nè swɛ, sò ba ya. Ba wà mè, sò ba ya là tɛ, ba nè swìn yolwana, ba pɪn là nè. Ba wà mè, sò ba yà là tɛ, ba nè nywìn swana zɛnzɛn, ba nè wàrì ba jèni tɛ yɪrɪ. Ba mè, sò ba pa kwìè tɛ, tɛ nè zìèn là nè. ⁴ Dɛ ba nè fwa ku nɛtv tɛ, ba wá bɪrɪ kana tɛ, ba nè yi kaninɛ tɛ, sò ba sóní ba bana dɛ ba bɪa. ⁵ Kana tɛ, ba nè yi kaninɛ tɛ mè, sò ba twá dɛ ba, ba ma lwarɪ nɛtv, ba nè mè, sò ba ya là

tə, ba nə buŋa zəni, sə ba bɪcanɪ də ga ya nəpon. Ba mə, sə ba ywàñ ba diè yìèn yuu. Ba mə, sə ba sóni là, ba ga sèe ba bana nii. Də ba nə fwa nətɔ, là tə bá swìn yolwan, ba pa Yɪ sɔgɔ tə nə.

⁶ Kwè balandura tə, sə ba bɪn zəni ba waa con. ⁷ N tətə Titè mə, sə n ya liù tə, ba nə wá twá n nə, ba ma tun yozəŋə won mama wa. N tətə fwa yozəŋə cɪci, sə ku bɪri balandura tə nətɔ tə, ba nə mə, sə ba fwa. Yoo tə mama, n nə kàri ba, sə n pa ku ya də n cígá mama. Kàri ba kàrà yiri tə, ku nə wá pa là tə zilí mú. ⁸ Kàri yìèn tə, tə nə yɪ cígá, liù nə wàrà tə yira yoo v swìn. Ku mù nə wá pa là tə, ba nə pià ba swìn nə yolwan tə na, də yolwan mama təlɔ nə yira. Yá ku dàñ wá pa cavɪra ja ba.

⁹ Kwè ywəŋə tə, də ba mə, sə ba sèe liù tə, v nə yè, ba nii yoo mama wa. Ba mə, sə ba fwa ku tə, ba là tə, ba nə yè ba tə, nə swə, sə ba fwa. Yá, sə ba dàñ ká tútùnɪ ba nii wa. ¹⁰ Ba dàñ ká ŋɔ là tə, ba nə tɪ ba tə, wiən də. Ku tə ba dàñ mə, sə ba fwa, ku mù nə yɪ, sə ba tun tutúnzəŋə, sə tə bɪri də, ba sèe nii zəni. Də ba nə fwa nətɔ, ku wá pa là pa dun kàrà tə nə, nə nə kàri Yɪ yoo yuu wa, v nə jon nəba nə cuna wa.

(1 Piyerə 1.10-21; Romə tián 12.1-2; 1 Zwan 3.1-3)

¹¹ Yɪ bɪri v pubwanɔ tə nəpon nəpon, də v swə, sə v jon là tə mama ba cuna wa. ¹² V bɪri ku nətɔ tə nəba, sə ku pa nə dɔgɔ tutúnkɔkwɪnan tə, Yɪ nə ba pià, sə nə kúɔ dàñ ká pià lɔv wokɔkwɪnan tə. Yá nə tə nə wulɔ sɪún lɔv ku tə wa, nə mə, sə nə ya là tə, nə nə buŋa zəni, sə nə tun ku tə, nə yɪ cígá yoo, nə ga twá Yɪ cwəŋə tə nə zəni. ¹³ Nə mə, sə nə fwa nətɔ, nə ma dàni dɪn nəzəŋu tə, də ku biàn, sə nə na ku nə yii wa. Ku dɪn təntə nə yɪ dɪn tə, Zwezi-Kərisə nə wá pií v bà də v dun tə. V mù nə yɪ nə Yɪ nəfarɔ, v ga yɪ liù tə, v nə jonə nəba nə cuna wa. ¹⁴ V mù nə twi v tɪ nə yɪri, sə v ma yè nəba v jon nə yokɔkwɪnan tə wa, v pa Yɪ nə, sə nə bɪcan dàñ ya nəpon v yáá con. V fwa ku nətɔ tə, sə nə ya là tə, nə nə yɪ v mù nyiən, nə ga swə ka fwa yozəŋə mánjá mama wuuu.

¹⁵ Kàri tə yìèn tə tə, n ma kwè là tə. Dàn ba jìàn, sə n ga caga ba tə, ba nə cùgá tə nii nə. Yɪ pɪn mú diàn n nii sɔgɔ wa. Swìn də n nii təntə. Dàn ká sèe n pa là tə mun mú.

3

Kərisə là tə nə yɪ nətɔ

(1 Piyerə 2.13-16; Efezə tián 2.1-10; Romə tián 16.17-18)

¹ Lií *Kərisə là tə də, ba mə, sə ba sèe pèegá tə də yáá tián tə duən tə, ba nə ywàŋá ba lɔv tə yuu nii. Ba mə, sə ba sóni ka fwa yozəŋə mánjá mama. ² Swìn ba con də, ba wà mə, sə ba swìn yolwan ba pa liù nə. Ba wà mə, sə ba fwa jara də duən. Ba mə, sə ba yà là tə ba nə zilí là tə, sə ba ya bwàbwà, là tə duən tə yáá con.

³ Nə də tətə yà yɪn ləyərən mánjá don wa. Nə yà ba nii zilí. Nə yà ken nə waa yìèn nə, tə nə tà cígá. Nə yà yɪ nə fwa nə pùè yokɔkwɪnan tə, tə nə yɪ nə fɪra yìèn cɪci, nə wáá nə fwa. Nə yà yɪ tə mù yìèn təntə nə nə tɔŋa mánjá mama. Nə zɪga là duən nə ku tián wiən yɪri. Là tə yà dɔŋa nəba, nə də ga dɔŋa ba. ⁴ Də ku nətɔ mama, mánjá tə wa, Yɪ nə bɪri də, v waa ywán là tə yuu wa, v ga swə ba zənzən, ⁵ v jon nəba nə cuna wa. Ku tà nə nə tɔŋa cígá yìèn tə yɪri. Ku ya nə yinəgə zənzən nə

jùn wá. U sìn nè yuu cuna tɛ, sɛ nè yà lià tɛ, ba nè lɔrɪ dɔra. U *Siŋu tɛ diàn nè, v ma tɔn ku yoo tɛntɛ, sɛ nè wàní nè na mu nɛdɔn tɛ. ⁶ U twá Zwezi-Kerisɛ nè, v nè jon nèba nè cuna wa, v pa nèba v Siŋu tɛ. U pɪn ku sú nèba míámíán. ⁷ Yu pubwanu tɛ nè pɪn v jɛlɛ nèba, ndɛ lià tɛ nè, ba nè yi cígá tián v yáá con. Yá nè jɛ yala dɛ, nè wá twá nè na mu tɛ, ku nè ba zwɛɛ v con.

⁸ Sɔgv ku tɛ ya cígá sɔgv. Yá à dàn pià, sɛ n swìn ku yoo dɛ n bwé, sɛ ku dàn lià tɛ jìàn, ba nè ken ba waa Yu nè, sɛ ba kwen ba tɔn yozɛŋɛ. Mɛ yoo nè ku nè ziɛn, ku ga jɛ nywarɪ ku pa lià nè. ⁹ Cɪ n tiàn nè dɛ tótùná tɛ, tɛ nè ba dɛn jɛ. Lià nè tótùnɪ duɛn nɪbara-ba tɛ yìɛn yuu wa, dàn ká kɛ n nii lá. Dàn ká pa, n mù dɛ ba dɪ jara dɛ duɛn, n ga dàn ká tótùnɪ dɛ ba Yu *nii tɛ, v nè pɪn *Moyizɛ nè, tɛ yuu wa. Tɛ yìɛn tɛntɛ yi tutu, tɛ ga ba lià nè saŋa. ¹⁰ Dɛ liù nè sugɛ Kerisɛ lià, v pa ba pwɛɛ duɛn nè, dí yáá n dù súú v nii nè naa nɛdɔ. U tɛ nè wà yá, sɛ n tɛ bwé n dù súú v nii nè. Ku nɛtu kwa nè, v tɛ nè wà yá, sɛ n li n tiàn v yɪra míámíán. ¹¹ N yɛ́ɛ dɛ, ku mù lɛzwɛnyiri tɛntɛ kúú tɛlɛ́ cígá tɛ wa. U dàn yi cunu tɛ, v tutunɛɛ nè birɪ dɛ, Yu wá bɔ̀rɪ v bɔ̀rà, sɛ v cùgò wá.

Sagɪ tɛ yígúró sòràn

(1 Korɛntɛ tián 16.20-24)

¹² À wá tɔn Arɛtemasɛ, nè à yɛ́ɛ Tiswikɛ n con. Mánjá tɛ, ba nè yí lá, sɛ n kɛ diàn, sɛ n bà n yí nè Nikopolisɛ nè. À ken à sírí, sɛ à va à ya lá, dɛ waran tɛ mánjá ma lɛ. ¹³ Ku dàn mɛ, sɛ n kɛ diàn n san Zenasɛ nè v nè yi liù tɛ, v nè zɪga nè jurɪmu nè bɔ̀rà tɛ wa, dɛ Apolɔsɛ nè, sɛ ba wàní ba va ba cwɛŋɛ tɛ. San ba zɛni, sɛ won dàn ká mùrɪ ba. ¹⁴ Nɛ *Kerisɛ lià tɛ dɛ mɛ, sɛ ba kwè nɛtu tɛ, ba nè wá fwa yozɛŋɛ mánjá mama wuuu, sɛ ba ma san lià tɛ nè wiɛn nè mùrɪ ba. Dɛ ba nè fwa nɛtu, ku tɛ, ba nè yi, tɛ bá ya tutu.

¹⁵ Lià tɛ mama, ba nè wulɛ à con, jùnɪ mú. Jùn Kerisɛ lià tɛ dɛ mama. Ba dɛ ken ba waa Zwezi nè ndɛ nè nè, yá ba ga swɛ nèba. Yu nè wá fwa pubwanu á mama yɪra.

Sagɪ tɛ, Polɛ nɛ pɔpɔnɪ v pa Filemon nɛ Filemon sagɪ tɛ yuu wa sɔgɔ

Liù tɛ, v nɛ pɔpɔnɪ sagɪ kv tɛ

Kv yɪ *tɔntɔnɔ Polɛ nɛ pɔpɔnɪ kv. Mánǎ tɛ wa, v nɛ pɔpɔnɪ sagɪ kv tɛ, dɛ v yɪ v wulɛ bán diè wa *Romɛ nɛ.

Liù tɛ nɛ, v nɛ pɔpɔnɪ

Sagɪ kv yɪ Polɛ nɛ pɔpɔnɪ, v pa Filemon nɛ. Filemon yɪ Polɛ nɛ dí yáá v swɪn suywǎǎ tɛ v bɪrɪ wá, kv pa v jɪ *Kɛrɪsɛ liù.

Sagɪ tɛ wa svɔ

Nɛǎ kv tɛ yɪrɪ, Polɛ nɛ pɔpɔnɪ v nɛ: Onezimɛ yɪ Filemon yɔŋu, v nɛ nan v con v dɛrɪ. U vɛli Polɛ con, v kɛ v waa Zwezi-*Kɛrɪsɛ nɛ.

Onezimɛ dán wulɛ v saŋa Polɛ nɛ, v pa ba swɪn Zwezi-Kɛrɪsɛ suywǎǎ tɛ. Yá Polɛ dán ken v sírɪ, sɛ v pa, Onezimɛ píí v va v pa Filemon nɛ. Polɛ pià v bɪrɪ wá sagɪ kv tɛ wa dɛ, Kɛrɪsɛ lià tɛ mama yɪ nubɪa Kɛrɪsɛ yɪrɪ, dɛ ba nɛ tɪ ba tiàn, nɛ à yèè dɛ ba nɛ yɪ ywɛŋɛ. U dán lòrɪ Filemon, sɛ v sèe v ja Onezimɛ ndɛ v nubɪu nɛ, v nɛ swɛ wá zɛnzɛn.

Polɛ jònɪ Filemon

(2 Timote 1.3-5; 3 Zwan 2, 6)

¹ À mù Polɛ wulɛ bán diè wa, à nɛ twá Zwezi-*Kɛrɪsɛ nɛ yɪrɪ. À mù dɛ Timote, v nɛ yɪ nɛ nubɪu Kɛrɪsɛ yɪrɪ nɛ, pɔpɔnɪ sagɪ kv tɛ. Nɛ pɪn kv n mù Filemon nɛ. N yɪ nɛ nubɪswɛnɛ, n ga yɪ nɛ tɔtɔndon. ² Nɛ pià, sɛ sagɪ tɛ yɪ Apɪa dɛ, v nɛ yɪ nɛ nakɔa Kɛrɪsɛ yɪrɪ. Nɛ pià, sɛ kv yɪ Arɛswipɛ dɛ, v nɛ yɪ nɛ tɔtɔndon. U dɛ saŋa nɛba, v jaŋa Yɪ tɔtɔŋɪ tɛ wa. Nɛ pià, sɛ kv yɪ Kɛrɪsɛ lià púlɪ tɛ dɛ, kv nɛ wulɛ n mù Filemon sǎn nɛ. ³ Nɛ nyɪna Yɪ dɛ nɛ *Yuu-Tɪu Zwezi-Kɛrɪsɛ nɛ wá fwa pubwanɔ á yɪra, ba ga pa aba bɪcan síé. ⁴⁻⁵ À nɪ n sonu tɛ yoo, ba nɛ swɪn dɛ, n swɛ lià tɛ mama, ba nɛ yɪ Kɛrɪsɛ nɛ tɪ. À ga nɪ n waa tɛ, n nɛ keni Yuu-Tɪu Zwezi nɛ wuuu tɛ yoo, nɛ yɪ nɛtɔ. Kv mù yɪrɪ, à kɛnɪ à nyɪna Yɪ lièèè mánǎ mama, yá à líí n yoo à yɪjɔnɪ mama wa. ⁶ N keni n waa Yuu-Tɪu Zwezi nɛ. Yá kv dán pɪn nɛ yɪ won nɛdɔ. À dán lòrɪ Yɪ, sɛ kv nɛtɔ tɛ wǎnɪ kv pa n lwarɪ wozɛŋɛ tɛ, Yɪ nɛ pɪn nɛba, sɛ nɛ ma pa dun Zwezi-Kɛrɪsɛ nɛ, nɛ lɔv wulu wa. ⁷ À nubɪu, à pií à na pupwɛn nɛfarɔ, à bɪcan ga zùrɪ n sonu tɛ yɪrɪ. Kv twá dɛ n mù, lià tɛ mama, ba nɛ yɪ Kɛrɪsɛ nɛ tɪ, jìàn ma dàn.

Polɛ lwèe Filemon nɛ Onezimɛ yɪrɪ

(Kolosɛ tiàn 4.7-9; 1 Korɛntɛ tiàn 13.4-7)

⁸ À mù Polɛ jɛ yoo, à nɛ pià, sɛ à lòrɪ mú kv yɪrɪ. N tɛtɛ yèè dɛ, à jɛ cwɛŋɛ Zwezi-*Kɛrɪsɛ yɪrɪ, sɛ à bɪrɪ mú kv tɛ nɛ mɛ, sɛ n fwa. ⁹ Yá à dán nɛ pià, sɛ à bɪrɪ won tɛ, à nɛ lòrɪ n con dɛ sonu. À yɪ bazɔnɔ, à ga wulɛ bán diè wa, à nɛ twá Zwezi-Kɛrɪsɛ nɛ yɪrɪ. ¹⁰ À lwèe n nɛ, sɛ n sèe

Onezimə*. U ken v waa Zwezi nə, máǵá tə wa, v nə twi à con bàn diè tə wa. U dǎn jigə à biù Zwezi yırı. ¹¹ U yı liù tə, máǵá don wa, v nə wá nywarı jin v pa mú. Sıún nə, v dǎn jə nywarı v pa n mù də à mù mama nə. ¹² Yá à dǎn pın, v pıı v biàn n con nə. U jigə ndə à mù Polə tətə yıra tə vǎn don nə. ¹³ N yəə də, ba vwə nə də banzala, Zwezi-Kərisə suywǵú tə yırı. Ku mù nə pın, à yà sóní, sə à pa v mé à con, v san nə, v fwa ku tə, n yà nə mə, sə n fwa. ¹⁴ Á dǎn yà nə wá sóní, sə à tun yoo mama, də n nə ba ku swə. Á pià, sə zəni tə mama, n nə wá fwa à yıra, sə ku ya də n tətə fıra. ¹⁵ Ku wáá ku yanı də, n mù də Onezimə yà pwəe duən nə máǵá mancın wa, sə á piı á ya də duən máǵá mama wuuu. ¹⁶ Máǵá tə, v nə twi n con, n dǎn ja wá ndə n nubiu nə, n nə swə. N kúú dǎn ká ja wá ndə yonı nə. Á mù swə wá zənzən. N mù con nə, v yoo dǎn mə, sə ku ya cǎn ku donı. N də dǎn mə, sə n sóní wá, v nə yı ləzwənə, v ga yı liù tə, v nə yı n nubiu *Yuu-Tiu yırı. ¹⁷ Də n cíǵá nə jələ nə ndə n dabəe nə, sə n sèe Onezimə, ndə ku yı à tətə nə twi n con. ¹⁸ Də v yà nə tun mú lwanı, nə à yəə v nə mə, sə v ɲwín won v pa mú, kə tə yìèn təntə mama à mù yuu wa. ¹⁹ Á mù Polə tətə nə púpúnı yìèn tə tə də à tətə jıun: Á wá ɲwín mú won tə mama, Onezimə nə mə, sə v pa mú. Yá ku tà à mù nə wá swìn n con də, n də tətə jə à jııı. Ku mù nə yı n tətə mıı tə. ²⁰ Á nubiu, cíǵá mama, tun ku yoo təntə n pa nə, Yuu-Tiu yırı. Tun ku nətu n pa nə, sə à wǎní à na pupwən Kərisə yırı. ²¹ Á yəə də, n wá zilı à nii. Ku mù nə pın, à púpúnı n nə. Yá à yəə də, ku tə, n nə wá fwa, ku wá donı ku tə tətə, à nə swìn n con. ²² Ku nə súrı lá, tanı diè n tún à nə. Á jə yala də, á yıjııı tə wá san nə, sə à piı à bǎ á con.

Sagı tə yígúré sǝrǎn

²³ Epafərasə jǝnı mú. Á mù də v mù mə, nə wulə bàn diè tə wa, Zwezi-Kərisə yırı. ²⁴ Á mù, də Marəkə, də Arisətarəkə, də Demasə, də Likə nə tunja duən nə. Ba də mama jǝnı mú. ²⁵ Nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanı á pubıııja wa.

* **1:10** 10 Onezimə yırı tə dǎn nə yı <nywarı won>.

Sagɪ tə, ba nə púpúní ba pa Eberə Kərisə lià tə nə Eberə-ba sagɪ tə yuu wa sugu

Liù tə, v nə púpúní sagɪ ku tə

Liù mama yèrì liù tə, v nə púpúní sagɪ ku tə. Yá liù tə, v dàñ nə púpúní ku, yɪ *Zwifə, v nə jigə *Kərisə liù. U yəé Yɪ saga nədwara tə zəni zəni, v ga yəé *Gərekə-ba yìən zənzən.

Lià tə nə, v nə púpúní

U púpúní ku v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə zén ba yɪ *Zwifə-ba, ba vànà yà nə gwàrì, ba wa lià duən tətə yà nə pià ba dugu Yɪ cwəɲə tə.

Sagɪ tə wa sugu

Nəɲə ku tə yɪrɪ, v nə púpúní ba nə: *Kərisə lià təntə yà tə wà kàrì tə, tə nə pɪn diàn zənzən, dèñ nì, ku pa, ba vànà gwàrì.

Liù tə, v nə púpúní sagɪ tə, dàñ kàrì ba, sə ba lwarɪ ku tə nə yɪ Zwezi cígá cígá. U bɪrɪ ba də, Zwezi-Kərisə cɪcɪ nə yɪ Yɪ nimardun tə *jɔɲwanv. U mù nə yɪ liù tə, v nə wulə Yɪ də ləzoni pwərə wa, v kwen ba. U cígá yɪ ləzwənə, v cígá ga yɪ Yɪ də. U tga dagarv tə yuu wa, v ma fwa *jɔɲɪ, ku nə pɪn won mama nii sú.

Síún nə, nə kúb ba jwəɲə duən pià. Nə mama twá də Zwezi-Kərisə nə wáá Yɪ yura nə boli, fən ga ba nəba jə. Liù tə, v nə púpúní sagɪ ku tə pià, sə v dàñ Eberə-ba jìàn. Mə ku mù nə pɪn, v tì Yɪ nimardwan tə wa lià tə, ba nə dí yáá ba kə ba waa Yɪ nə, v ma maɲa v bɪrɪ ba. U kwè ba, sə ba yá ba tiàn Zwezi jɪun wa, v nə yɪ liù tə, ba nə wáá v nə ba twá ba janɪ pínú wuuu, ba dàñ ká píí ba kə ba kwa càn wa.

Yɪ twá v biú Zwezi-Kərisə tə nə, v ma swìn nə con

(Zwan 1.1-14; Kolosə tiàn 1.15-17; Eberə-ba 10.12-14; Filipə tiàn 2.6-11)

¹ Dí yáá nə, Yɪ twá v nii *sùsùnà tə nə, v ma swìn nə nɪbara-ba con, nəe kapuɸ. U twá conɪ yirə yirə də nə, v ma swìn ba con. ² Síún nə, Yɪ dàñ twá v biú tə nə, v ma swìn nə con nə, zən máná ku tə wa. Yɪ twá də v mù, v ma fwa luv, Yɪ ga li wá v tún, v ga tún máná də, sə v pa v tɪn wiən tə mama. ³ Yɪ twá v biú təntə nə, v pa v dun tə pɪpɪlɪ. U mù nə yɪ Yɪ nyɪnyɪga cígá cígá. U nii sugu jə diàn. Ku twá ku mù sugu təntə nə, v ma pa luv wiən tə mama zɪga tə bwálá nə. U mù nə sɪn ləzoni cɪna, v li ba yuu wa. Ku kwa nə, v dɪga Yɪ sán nə, v jəé Yɪ jɪzən* vàn nə, v dé pàrì də Yɪ tə, v nə yɪ piú nəfarv, v wulə tə mɛ yuu wa.

Zwezi-Kərisə dwə malɪkə

⁴ Ku mù biú təntə jə dun, v doni *malɪkə. Ku twá nətv, Yɪ ma pa wá yɪrɪ, ku nə dwə malɪkə yɪrɪ. ⁵ Ku yɪ cígá, Yɪ tə wá malɪka con swìn, v wú: «À pià à bɪrɪ də, n mù nə yɪ à biú. Zən ku tə, à mù Yɪ nə yɪ n nyɪna». Yɪ ma kúb wá malɪka con swìn, v wú:

* 1:3 1.3 Ka jəñ piú jɪzən vàn nə yɪ dun bwálí.

«À mù wá yà n nyina. N dɛ ga wá yà à biú».

⁶ Yɪ nɛ kúú pɪn ba lɔri v tɛntɛn biú tɛ tia yuu wa, v swɪn v yoo, v wú:
«Malika mama mɛ, sɛ ka bà ka pa wá dun».

⁷ Á nɛɲɛ, ku tɛ Yɪ nɛ swɪn malikɛ tɛ yuu wa. U swɪn, v wú:

«Malikɛ tɛ tɔɲa tɛ pɪn nɛ. Tɛ yi ndɛ voo nɛ, tɛ ga yi ndɛ mɛnvoɔ dɛ nɛ».

⁸ Yá Yɪ dǎn swɪn v biú tɛ mù yoo, v wú:

«N yi Yɪ, yá n ga wá yà piú wuuu, ku mǎɲá nɛ ba zwɛɛ. N wá dɛ pàri n
là tɛ yuu wa, cigá cwɛɲɛ wa. ⁹ N swɛ won tɛ, ku nɛ ti cigá cwɛɲɛ,
n ga culi ku tɛ nɛ yi yokɔkwɪɔn. Mɛ ku mù nɛ pɪn, n *Yuu-Tiu kúri
n mù, v pa v tiàn nɛ. U kúri mú, v lwá pupwɛn nuga† n yuu wa, sɛ
v pa n ya piú. U sɔni, sɛ v kúri mú, v ga yá n dabara».

¹⁰ Yɪ tɛ kúú swɪn, v wú:

«Ku jɪv mama wa, ku yi n mù Yuu-Tiu nɛ fwa tia tɛ, dɛ lanworu tɛ dɛ n
jɪàn. ¹¹ Tɛ wiɛn tɛ mama wá jɛn lá. Lanworu tɛ dɛ tia tɛ wá kwɪn,
ndɛ gǎnɔ nɛ kwɪn nɛv. Yá n mù ga wá yà lá wuuu. ¹² N wá pɛpɛni
tɛ ndɛ liú nɛ pɛpɛni v gangwɪv, v dugv vǎn nɛ. N ga wá lwǎn tɛ
yuu nɛ dɛ lanworu nɛvɔn, ndɛ liú nɛ lwǎn gǎndvra. Yá n mù wá
yà n nɛv wuuu, n bá lwǎn mama, n mu bá zwɛɛ».

¹³ Yɪ tɛ wá malika con swɪn, v wú:

«Báá yɛbɛ n jɛn à jɪzɛn vǎn nɛ, dɛ à ma kɛni n dɔɲa n nɛɛ dɛn nɛ».

Yá v swɪn ku nɛv v biú tɛ mù con. ¹⁴ Yá malikɛ tɛ mama yi siɲɛ, tɛ nɛ
tɔɲa, tɛ pɪn Yɪ nɛ. Yɪ yáá tɔn tɛ, v pa, tɛ saɲa là tɛ nɛ, ba nɛ mɛ, sɛ v
jon ba, v kɛ mu wa, ku nɛ ba zwɛɛ v con.

2

Yɪ jon nɛba nɛ cuna wa (Eberə-ba 4.1; 12.25)

¹ Yɪ twá v biú Zwezi-*Kerisɛ nɛ, v ma swɪn nɛ con. Ku mù nɛ pɪn, nɛ
mɛ, sɛ nɛ zùri nɛ yira zɛnzɛn dɛ sùrǎn tɛ, nɛ nɛ ni. Ku nɛ tà ku mù, nɛ
wá dwá cwɛɲɛ. ² Sugv tɛ, Yɪ nɛ twá *malikɛ tɛ nɛ, v ma swɪn, ku sugv
tɛntɛ jɛ dɛn zɛni. Là duɛn wá ku nii zilí, ba ga wá ku nii nɛ twá. Yɪ
pɪn, cǎn yí ba mù là tɛntɛ mama, sɛ tɛ mù nɛ ya ba ɲwírǎn, ba nɛ vɪga
tɛ yɪri. ³ Nɛ mù yi, Yɪ twá v biú tɛ tɛtɛ nɛ, v ma swɪn nɛ con dɛ, v wá
jon nɛba nɛ cuna wa. Ku pià ku birɪ dɛ, nɛ dɛ wàri nɛ jɛn cǎn tɛ yáá nɛ,
dɛ nɛ nɛ vɪga, sɛ nɛ zilí sugv tɛntɛ nii, ku dun nɛ dwɛ malikɛ tɛ sùrǎn tɛ.
*Yuu-Tiu nɛ tɛntɛn v swɪn dɛ, Yɪ wá jon nɛba nɛ cuna. Ku kwa nɛ, là
tɛ, ba nɛ ni ku sugv tɛntɛ yoo, ba dɛ kúú súri lá nɛ, ba birɪ nɛba, ku dun
nɛ yi nɛv. ⁴ Yɪ tɛtɛ twá v diàn mumɪnan nɛ, dɛ tutɔnan yirɛ yirɛ, tɛ nɛ
birɪ v diàn, dɛ yomɪlan nɛ, v ma birɪ dɛ, ba sùrǎn tɛ yi cigá. Yɪ tɛ kúú
twá v *Siɲu tɛ tarpɪnan tɛ nɛ, v ma birɪ ku yoo tɛntɛ, ku twá v fura tɛ nɛ.

Zwezi tɪga là mama yɪri

(Filipɛ tián 2.6-11; Galasi tián 4.4-5; Eberə-ba 5.7-10; 4.15-16)

⁵ Nɛ yi lɔv, ku tɛ nɛ biàn, tɛ yoo nɛ swɪn. Yɪ wá diàn pɪn *malikɛ nɛ,
sɛ tɛ mù nɛ tɪni ku lɔv tɛntɛ. ⁶ Yá ku dǎn kúú púpúní Yɪ sagɪ tɛ, bwálí
don nɛ, ku wú:

† 1:9 1.9 Yɪ nɛ kúri liú, sɛ v ya piú *Yɪzɛrayɛlɛ là dwí tɛ wa, ba yáá lwé nuga v yuu wa, sɛ ku
birɪ dɛ, v yi Yɪ nɛ kúri.

«Ləzwənə yi bəèèè, sə n ma buŋa v yoo? Bèèèè nə v yi, sə n ma ywàŋá v yuu? ⁷ N pɪn v mun máŋá mancɪn wa malɪke yáá con. Kɪ kwa nə, n pɪn v na dun də zilé, ndə ba nə pɪn dun piú nə nətu. ⁸ N ken wiən tə mama v nəe dən nə».

Yɪ pɪn, ləzoni jə diən wiən tə mama yuu wa. Kɪ nətu dən pɪn, Yɪ wə won mama yá kwa, ləzoni nə ba diən jə kɪ yuu wa. Yá də kɪ nətu mə, nə na zəni də, ləzwənə tə ba diən jə wiən tə mama yuu wa síún nə. ⁹ Á nəŋə kɪ tə, nə mù na: Máŋá mancɪn wa, Yɪ mun Zwezi malɪke tə yáá con. Yá síún nə, v dən yi dun də zilé tíú, v nə dí càn v tɪ tə yɪrɪ. Kɪ twá Yɪ pubwanv tə nə, Zwezi ma tɪ luv ləzoni mama yɪrɪ.

¹⁰ Yɪ nə fwa luv, luv ga yi kɪ wulə v mù yɪrɪ. Yá v ga pià, sə v bia tə ya dání, ba twá, ba zv v dun tə wa. Kɪ yi Zwezi nə wá jon ba ba cuna wa. Yá Yɪ dən yá mə, sə v pa v dé càn ndə ləzwənə nə, sə v ma wàní v tun kɪ tutɔŋɪ təntə, sə v ma pa v ya liú tə v yoo mama nə ziən, ¹¹ Zwezi nə sɪn ləzoni cuna v li. Kɪ nətu dən pɪn, v mù də là tə, v nə sɪn ba cuna tə v li, mama nyɪna dən yi nədu. Mə kɪ mù nə pɪn, cavɪra ba wá jə, sə v ja ba v boŋə v nubɪa. ¹² Máŋá don wa, Zwezi swɪn Yɪ con, v wú:

«Á wá swɪn n yɪrɪ tə yoo, à bɪrɪ à nubɪa nə. Á wá nun à bu n yɪrɪ tə nə, n púli tə tətəŋɪ wa».

¹³ Zwezi tə kúv swɪn, v wú:

«Á mù, à wá kə à waa mama Yɪ nə wuuu».

U tə swɪn, v súri lá nə, v wú:

«Á nəŋə à mù də à kwa là tə, Yɪ nə pɪn nə».

¹⁴ Ba là təntə mə yi ləzoni, ba nə jə yɪra də jana. Kɪ mù yɪrɪ nə, Zwezi-Kərisə də jigə ləzwənə ndə ba nə. U fwa kɪ nətu tə, sə v ma wàní v twá tɪan nə, v ma cògè liú tə, v nə jə tɪan diən v juɪn wa. Kɪ tíú nə yi *Sítana.

¹⁵ Lià tə yá yi ndə ywəŋə nə ba luv wulu mama wa, ba yá nə dəri tɪan fən yɪrɪ. Zwezi tɪan tə dən pɪn, ba jon ba tiàn. ¹⁶ Kɪ dən nə yi, Zwezi tà v twi, sə v san malɪke nə. Kɪ yi v twi, sə v san ba tə nə yi *Abərahame dwíí tə wa là nə. ¹⁷ Kɪ mù nə pɪn, v yá mə, sə v nyɪn də v nubɪa tə, ba won mama wa. U zɪgɪ nətu, v ma jì *jonwana yun tiàn nəkwɪa, v nə dəri lià yinəgə zənzən, v ga sɛe v tuŋa, v pɪn Yɪ nə, ndə kɪ nə mə nətu, sə v pa, Yɪ sɛe v sɪn luv lià mama cuna, v li ba mù də wá pwərə wa. ¹⁸ Cígá, Zwezi tətə dí càn. Kɪ yi máŋá tə wa, Sítana nə dódén, sə v yugə wá, v pa v tun yokukwɪn. Kɪ mù nə pɪn, v mù dən wáá v saŋa là tə nə, Sítana nə yugə ba də, sə v pa ba tun yokukwɪn.

3

Zwezi-Kərisə dwə Moyizə (Matie 21.33-38)

¹ Á mù, á nə yi à nubɪa *Kərisə yɪrɪ, á mù là tə, Yɪ nə kúri aba, sə á ya Kərisə nə tɪ, á buŋa Zwezi yoo. Yɪ li wá v tun, sə v ya nə Yɪ *jonwana yun tiàn nəkwɪa. Yá nə dən swɪn v yoo nə bɪrɪ, də nə kəni nə waa Yɪ nə wuuu. ² Máŋá don wa, *Moyizə yá sɛe Yɪ *nií tə də púə nədu, v tuŋa v pɪn Yɪ lià tə nə. Zwezi də fwa kɪ nətu, ndə Moyizə nə. U sɛe Yɪ nií tə də púə nədu, v tun v pa Yɪ lià tə nə. ³ Kɪ yi cígá, liú tə, v nə lwè diè, v mù nə jə dun, v doni diè tə tətə. Zwezi nə yi ndə liú tə nə, v nə lwè diè tə. Kɪ mù nə pɪn, v na dun, v doni Moyizə. ⁴ Diè mama jə ka dilòrú. Yá liú

tə nə lwè wiən tə mama, nə yɪ Yɪ. ⁵ Mánǵá don wa, ku nə kèeń, Moyizə mù yá sèe Yɪ nii tə də pùé nədɔ, ɔ tun ɔ pa Yɪ lià tə nə. Ʋ yɪn tótònù, yá ɔ ga yɪ liù tə, ɔ nə mɛ, sɔ ɔ swìn ku tə, Yɪ nə wá swìn tə, ɔ bɪrɪ lià tə nə. ⁶ Zwezi-Kərisə nə yɪ biú tə, ɔ nə ywàǵá ɔ nyɪna Yɪ diè tə yuu nə. Nə mù, nə yɪ Yɪ diè təntə, də nə nə sèe, nə zɪɣɪ diàn, nə kə nə waa ɔ nə wuuu, ya nə ga pɪn wá dun yala tə yɪrɪ, ɔ nə pɪn nəba.

Sió wulə Yɪ con

(1 Korəntə tián 10.1-12)

⁷ Á mù dǎn yɪ Yɪ lià. Ku mù nə pɪn ku yɪ, ndə Yɪ-**Siŋu* tə nə swìn, ku wú:

«Zən ku tə, á mù nə ni Yɪ sugɔ tə, ⁸ á dǎnà ká fwa zɪbaniun. Á dǎnà ká fwa ndə fuən tə nə, á nɪbara-ba nə zàn, ba ɔ Yɪ nii, kasɔɔ lanworu* tə wa».

⁹ Yɪ swìn, ɔ wú:

«Ku diɪn tə nə, á nɪbara-ba pià à nii nə, sɔ ba jón ku tə, à nə wá fwa. Ba ga yɪ lià tə, ba nə nɪ à mù Yɪ tɔtɔnan nə yɪ nətɔ, bɪna sapwilə.

¹⁰ Ku mù nə pɪn, à lɪɲa ma zàn ba mù lià tə yuu, à ga swìn, à wú: «Ba pubɔɲɪ vəvəri, tə yá nə wuuu, ba ga ba sèe, ba twá conji tə, à nə bɪrɪ ba.» ¹¹ Ku mù nə zìn à lɪɲa tə, à ma dù, də ba bá zɔ à sié bwálí tə wa, à nə tanɪ, à tún ba nə».

¹² Á nubɪa-ba, á cia á tiàn nə. Á wa liù nədɔ mama wá mɛ, sɔ ɔ ja pubunwan ɔ waa con, ku nə pɪn, ɔ ba Yɪ nii sèe, ɔ ga vəvəri ɔ yá Yɪ tə, ɔ nə wulə mɪ wa. ¹³ Diɪn mama ku nə zɪɣɪ jɪɣɔ ku vèli dədəni, á kwíè duən mǵá mama, ba dǎn ká wǎní á wa liù mama, ba gɪɣarɪ ba pa ɔ tun cɔna, tə nə wá pa ɔ ɔ, sɔ ɔ zilí Yɪ nii. ¹⁴ Nə ken nə waa Zwezi-**Kərisə* nə, nə ga jə ku tə nə, nə yá nə jə ku jɪɣɔ mama. Yá nə nə jun ku nə zəni, ku ja va ku yígúré, nə wá na tori də Zwezi-Kərisə. ¹⁵ Ku púpúní Yɪ sagɪ tə wa, ku wú:

«Zən ku tə, á mù nə ni Yɪ sugɔ tə, á dǎnà ká fwa zɪbaniun. Á dǎnà ká fwa ndə fuən tə nə, á nɪbara-ba nə zàn, ba ɔ Yɪ nii nətɔ, mǵá don wa».

¹⁶ Bèrə nə ni Yɪ sugɔ tə, ba ga zàn ba zɪɣɪ Yɪ nə? Ku yɪ lià tə mama, **Moyizə* nə pɪn ba nan **Ezwipətə* tə wa. ¹⁷ Bèré yuu wa nə Yɪ lɪɲa zàn bɪna sapwilə tə mama wa? Ku yɪ, tə zàn lià tə yuu wa, ba nə fwa cɔna tə. Ba mù lià təntə, tɪga kasɔɔ lanworu tə wa. ¹⁸ Yɪ diè dūrè, ɔ wú: «Ba bá zɔ à sié bwálí tə wa, à nə tanɪ, à tún ba nə». Bèrə yɪrɪ nə ɔ dùè ku dūrè təntə? Ku yɪ lià tə yɪrɪ, ba nə wá ɔ nii sèe. ¹⁹ Nə cíǵá nɪ də ba wá wǎní ba zɔ Yɪ sié bwálí tə wa, ba nə wá ba waa ken ɔ nə wuuu tə yɪrɪ.

4

(Eberə-ba 10.35-39)

¹ Yɪ kǎn nii ɔ pa nəba də, nə wá zɔ ɔ sié bwálí tə wa. Ku nikanɪ təntə wulə də zən mama, ku pa nə də nə. Ku mù tə yɪrɪ, nə dǎn zurə nə yɪra síún nə, sɔ á wa liù mama dǎn ká mé kwa. ² Ba swìn Zwezi-Kərisə suywǵɪtə tə, ba bɪrɪ nəba, ndə nətɔ tə nə, ba nə swìn ku, ba bɪrɪ nə nɪbara-ba nə. Ku sugɔ tə, ba nə ni, wá won fwa ku pa ba, ku mǵá tə wa. Ba nə ni ku, ba wá ku sèe, ba wá ba waa ken Yɪ nə. ³ Nə mù con, nə mù ken nə waa

* 3:8 3.8 Ku yɪ **Zwifə*-ba dwíí tə, ku nə nan yongaw, ku vèli lɔɔ nii tə wa, Yɪ nə pɪn ku.

Yı nə wuuu. Ku m̀nə pın, nə wáá Yı sié bwálí tə wa, nə zwı. Yı swın lià tə, ba nə wà ba waa ken v nə tə yoo, v wú:

«À lıja zàn ba yuu wa, à ga dù də, ba bá zv à sié bwálí tə wa, à nə tanı à t́n abada».

Yı tun v tutunan tə v zwèe, haltı, ku nə zıgı luv dèñ larıv májá wa. ⁴ Ku tə púpúnı, ku swın Yı sagı tə wa, dıan barpe nii dıun tə yuu wa, ku wú:

«Yı zwèe v tutunan tə mama dıan bardıv nii nə, v ga sıı dıan barpe nii dıun tə nə».

⁵ Yı sagı tə bwálí don də wa, Yı kúv swın, v wú:

«Ba bá zv à sié bwálí tə wa, à nə tanı à t́n, abada».

⁶ Ku dãn pià ku bırı də, lià duən m̀nə wáá Yı sié bwálí tə wa, ba zwı. Yá təntən lià tə m̀nə bá zv Yı sié bwálí təntə wa, ba nə ni suywánıv tə, ba ga wà ku nii sèe tə yıı. ⁷ Ku m̀nə nə pın, Yı tə ma piı v li dıun. V bonıv ku dıun tə <zèn>. Yá v dãn kúv twá də pıv *Davidə nii, v ma swın, ndə ku nə dí yáá ku púpúnı Yı sagı tə wa fuən fuən, ku wú:

«Zèn ku tə, á m̀nə nə ni Yı svıv tə, á dãnà ká fwa zıbanıun».

⁸ Á yèđ də Zwozuwe yà nə ja *Yızərayelə lià tə, v ja zv luv nii tə wa, Yı nə kàn nii, sə v pa ba. Yá ku ga tà, ku m̀nə nə yı sié bwálí tə. Ku m̀nə nə pın, Yı tə ma swın dıun don yoo, ku kwa nə. ⁹ Ku nətv pià ku bırı də, sié dıun don tə wulə, ku pa Yı lià tə nə. Ku sié dıun təntə yı ndə dıan barpe nii sié dıun tə nə, ndə Yı tətə nə tvn ku nətv. ¹⁰ Liü cígá nə zva Yı sié bwálí tə wa, ku tíı də yáá sıı v tutunan jın wa, ndə Yı nə sıı nətv. ¹¹ Ku m̀nə nə pın, nə dãn bıbara, nə zv ku sié bwálí təntə wa, sə nə liü mama dãn ká ya ndə Yızərayelə lià tə nə, ba nə wà Yı nii sèe, ku pa ba dıgv Yı cwəñə tə.

¹² Yı svıv tə pın mıı, ku ga jə dıàn. Ku goñi zəni ku doni lagııv sııv, ku nə jə níé bələ. Yı svıv tə də nəba ku zwı, ku janı nə bıcanı nə də nə kurən kənə nə. Ku m̀nə nə yáá bırıv ku tə, ləzwənə nə pià, sə v fwa, də ku tə, v nə bııja v waa con bııá. ¹³ Won tələ, ku nə sègə Yı yáá nə. V na wıən tə mama, v nə fwa, v yıá yuu nəpon nəpon. Mə, v mü yáá con nə, nə wá t́n nə nii.

*Nə fàrá nə yı Yı yıra də nə waa mama
(Ebərə-ba 9.11-12, 24; 10.21-23)*

¹⁴ Nə jə Yı *jonwana yun tíán nəkwıa. Ku tíıv tə nə yı Zwezi, v nə yı Yı-Bıı. V m̀nə nə vèli v yı Yı yıra. Yá nə dãn swın v yoo nə bırı, də nə ken nə waa Yı nə wuuu. Ku m̀nə nə pın, nə zıga dıàn, nə dãn ká piı nə kə nə kwa. ¹⁵ Nə jə Yı jonwana yun tíán nəkwıa, yıèn nə dádón wá zənzən, ndə nə nə, sə tə pa v tvn cvna. Yá v mü yı liü tə, v nə vıga, sə v tvn cvna. Ku m̀nə nə pın, v yı liü tə, v wáá càn v dé də nəba nə bıwànı tə wa. ¹⁶ Ku m̀nə tə yıı, nə fàrá nə bolı Yı tə yıra də nə waa mama. V mü Yı tə nə ja pubwanıv, v swə nəba. Nə nə yı v yıra, v wá dəri nə yınəgə zənzən, v ga fwa pubwanıv nə yıra. Yá v dãn wá san nəba, májá tə wa, ku nə wá tv ku mə, də nə pià sarıv.

5

(Ebərə-ba 7.26-28)

¹ Yı *jonwana yun tíán nəkwıa mama yı, Yı nə yáá kúıv wá lià wa, v li v t́n, sə v tvn Yı tvıñı tə ba yuu yıı. V mü nə pın *jonı wıən tə

Yıı nə, v ga fwa jonji, ba cuna tə yırı, ba nə fwa. ² Yıı jonwana yun tián nəkwiá tə də tətə jə yiən, v nə ba dián jə tə wa ndə ba nə. Ku mù nə pın, v wáá ku nətə tə nə, v twá v ma ni là tə nə yəri Yıı cwəŋə tə, ku pa ba jén ka wa yoo dən. ³ U də nə ba dián jə tə nə pın, v me, sə v fwa jonji, là tə cuna yırı, də v də tətə cuna yırı.

⁴ Liú təlól, v nə wá pa dun v tián nə, v swın də, v mù yı Yıı jonwana yun tián nəkwiá. Jonwana yun tián nəkwiá yı, Yıı nə yáá bon ku tiú tə, ndə v nə kúrí *Arón nətə tə. ⁵ Mə, ku yı nətə, ku pa Zwezi-*Kərisə nə. Ku tà v tətə nə pın dun v tián nə, v ga swın də, v ya Yıı jonwana yun tián nəkwiá. Ku ya Yıı nə kúrí wá, v swın, v wú:

«À piá à bırı də, n mù nə yı à biú. Zən ku tə, à mù Yıı nə yı n nyına».

⁶ Yıı tətə nə kúú swın bwálí don nə v ságtə tə wa, v wú:

«N yı jonwanə wuuu, ku máná nə bá zwèe, ndə Meləkisedekə* nə».

⁷ Zwezi-Kərisə nə yın tia yuu wa, v jun Yıı, v lóri Yıı, də v bwé, də v bubwi, v kəni yıı nə də yına. U yəé də, Yıı wáá wá v jonə tian wa. Yá Yıı cugv v kori, v san wá, v nə yı liú tə, v nə twá v mù Yıı cwəŋə tə nə zəni yırı. ⁸ Ku yı cígá, Zwezi-Kərisə ya Yıı biú. Yá də ku mama, v twá v càn tə nə, v ma kwè ka sèe nii. ⁹ Yıı pın Zwezi yı liú tə, v yoo mama nə zien. Ku mù nə pın, síún nə, là tə mama nə sèe Zwezi-Kərisə nii, ba wá twá wá, ba na mu tə, ku nə ba zwèe Yıı con. ¹⁰ Yıı ti wá, v ma fwa v jonwana yun tián nəkwiá ndə Meləkisedekə nə.

*Á kənə dián, á va yáá Yıı nyien tə wa
(1 Korəntə tián 3.1-3)*

¹¹ Nə jə yiən zənzən, nə swın yoo ku tə yuu wa, tə yiən tə dən gwiun dən nə cà, á nə jigə là tə, á nə ba yoo dən ni lala, tə yırı. ¹² Á mù dən yá yı là tə, á nə me, sə á ya là tə duən karyına-ba! Yá də síún mama, á tə yı là tə, ba nə me, sə ba tə kàrà aba Yıı sugv tə wa, təntən cígá yiən tə. Á tə yı ndə bisíná nə, á tə wàri wodiú kəkəru, á dé ndə nəkwiına nə. Yıı nə á tə pií á piá, sə á ŋwá. ¹³ Liú tə, v nə ŋwá yıı, v yı bisımaa, v tə ba Yıı sugv tə yənu jə, v ga wàri ku cígá tə v lwarı. ¹⁴ Wodiú tə nə jə dián, yı là tə nə yı nəkwiına nyien. Yá ku tə, ba nə fwa ba mi, dən pın, ba yèé zəni də lwanı swían ba pubuŋı wa.

(Eberə-ba 10.26-31; 12.15-17)

6

¹ Nə dən nə piá, sə nə ya nəkwiına tə yırı, nə dən me, sə nə yá təntən kàrà tə, ku nə swın Zwezi-*Kərisə yoo nə con, vən nə. Nə dən kənə dián, nə va yáá də kàrà tə, ku nə yı nəkwiına kàrà. Nə kúú bá pií nə swın yiən tə yoo, nə nə dí yáá, nə swın á con. Tə yiən təntə nə yı: ka vəvəri kwa ka ma sá cuna, ka yágá tətəntə tə, tə nə wá kə aba tian cwəŋə wa, nə à yəé, á ka kə á waa Yıı nə. ² Nə kúú bá pií nə bwé kàrà tə, ku nə bırı aba, ka lə là níá wa, ku twá də Yıı yırı, ka tún jian là yuu wa, də ka pií ka bwin tıga, də Yıı ka buri là talıkwa bura. Nə kúú dən ká pií nə bə tə yiən təntə yuu wa. ³ Nə dən wá bırı kàrà tə, ku nə yı nəkwiına nyien, sə nə va yáá, də Yıı nə pın cwəŋə.

* 5:6 5.6 Meləkisedekə yı Yıı jonwanə, ba nə swın v yoo bwálá duən nə.

⁴ Nə buŋa lià duən yoo, ba nə pií ba tv yokukwɪnan tɛ wa, ba tɔŋa. Ba yɪ lià tɛ, Yɪ poni tɛ yà nə pìrì ba. Ba mù lià tɛ, ba nə nɪ Yɪ tarpɪvɔn tɛ, ba ga na v *Siŋu tɛ dɛ, ⁵ ba nɪ Yɪ sɔgv tɛ nə ywán nɛtv, ba ga yɛni lɔv, tɛ nə biàn, diàn nə wá yà nɛtv. ⁶ Yá dɛ kv nɛtv mama, ba tɛ pií ba yá Yɪ. Liù kúv wàri v pɪn, ba lià tɛntɛ pií ba vɔvəri ba kwa, ba ma sé ba cuna tɛ, nɛɛ bɛlə nii nɛ. Ba mù lià tɛntɛ dǎn yɪ, ndɛ ba tɛ pií ba paa Yɪ-Biu Zwezi tɛ dɛgaru tɛ yuu wa. Yá ba mù ga nɛ pɪn cwɛŋɔ dɛ lià duən nɛ, sɛ ba twɪn Zwezi. ⁷ Nə tíf tia yoo, nə ma man. Tia tɛ yáa nywɪn dwèe níá tɛ nə dáá, tɛ nə twɪ ka yuu wa. Yá wiən tɛ nə yɪ wodirɛn dǎn yáá pɛn ka yuu wa, tɛ nə zɪən, tɛ pa, lià tɛ nə varɪ ka nɛ. Kv nɛtv dǎn yáá pa, Yɪ fwa zɛni ka tia tɛntɛ yuu wa. ⁸ Yá kv kárá tɛ dǎn nə yɪ casɔran dɛ gakukwɪnan nə ka nan, ka ba funɛ mama jɛ. Yá kv bá díán, sɛ Yɪ ma vɪ ka, v dɔgv. Yá kv yígúré wa, ka yɪ ba wá dɪ mɛn ka nɛ, ka dɛ ka cùgò.

(Eberə-ba 10.23-24, 32-36)

⁹ Nubisoni-ba, nə nə swɪn kv nɛtv, nə yèé zɛni dɛ, á mù con, kv ba tótúná jɛ. Á mù yɪ lià tɛ, á nə wulɛ cwɛŋɔ nɛzɛŋu yuu wa. Kv mù cwɛŋɔ tɛ nə wá pa, Yɪ jon aba á cuna wa. ¹⁰ Yɪ ya liù tɛ, v nə yɪ cígá tíú. U wàri kv tɛ, á nə fwa tɛ yoo v swèéé. U wàri á sonu tɛ, á nə bɪrɪ wá tɛ yoo v swèéé. Á tun, á pa lià tɛ nə, ba nə yɪ *Kərisɛ nə tɪ, á ma bɪrɪ kv sonu tɛntɛ, máŋá don wa. Yá á tɛ wulɛ, á fwa kv tɔtvɪ tɛntɛ sívɔn nɛ. ¹¹ Nə swɛ dɛ nə waa mama, sɛ á liù mama bɪbərɪ v tɔtvɪ tɛ wa, v ja va, v yɪ kv yígúré. Kv nɛtv wá pa kv tɛ mama, á nə jɛ kv yala, wàní kv jɛ kv pa aba. ¹² Nə ba swɛ, sɛ á ya lià tɛ, á yɪra nə yɪn. Á yana ndɛ lià tɛ nə, ba nə keni ba waa Yɪ nə wuuu, ba ga jɛ pínú, ba ma dǎn máŋá tɛ, ba nə wá na wiən tɛ, Yɪ nə kàn tɛ nii, sɛ v pa ba.

Yɪ nikanɪ tɛ, v nə pɪn Abərahame nə yoo

¹³ Máŋá tɛ, Yɪ nə kàn v nikanɪ tɛ, v pa *Abərahame nə, kv yɪ v dùè, v ma kàn kv nii tɛntɛ. Liù yá tɛlɔ́, v nə dwɛ v mù Yɪ, sɛ v tɪ kv tíú yɪrɪ v ma dù. Yɪ dǎn yɪ v tɛtɛ, v ma dù ka dūrɛ tɛ. ¹⁴ U swɪn, v wú: «Cígá mama, à wá fwa à pubwanv tɛ n yuu wa, à ga wá pa n dwíí pùli zɛnzɛn».

¹⁵ Abərahame yɪ v zùrɪ v yɪra, v ma diàn kv nikanɪ tɛntɛ. Kv kwa nə, kv tɛ Yɪ nə kàn kv nikanɪ, v pa wá, twɪ kv jɪ. ¹⁶ Ləzoni nə pià ba dù dūrɛ, ba yáá pià liù tɛ, v nə dwɛ ba, ba ma dù. Kv mù dǎn nə yáá bɪrɪ dɛ, ba sɔgv tɛ ya cígá, yá ba ga kúv wàri yoo don, ba pií ba swɪn kv yuu wa. ¹⁷ Mɛ kv yɪn nɛtv dɛ Abərahame. Abərahame dwíí tɛ yá mɛ, sɛ ba na zɛni wiən tɛ, Yɪ nə kàn tɛ nikanɪ, v pa ba. Yɪ ya pià, sɛ v bɪrɪ ba dɛ cígá mama, v bá lwán nii kv nikanɪ tɛ yuu wa, abada. Kv mù nə pɪn, v ma dù v sùrɪ nikanɪ tɛ nə. ¹⁸ Nikanɪ dɛ dūrɛ yɪ wiən bɛlə, tɛ nə wàri tɛ lwání. Yɪ wàri kɔnkɔn v kɔnɪ, v kɛni v nikanɪ tɛ, dɛ v dūrɛ tɛ wa, abada. Yá kv yoo tɛntɛ dǎŋa nə jǎn. Nə mù dǎn yɪ lià tɛ, nə nə yá tɛ mama, nə ga vwɛ nə tiàn Yɪ yɪra, sɛ nə ga wàní, nə ja yala tɛ, Yɪ nə tún v pa nɛba. ¹⁹ Yala tɛntɛ, nə nə jɛ, nə mɪ tɛ yɪrɪ, yɪ ndɛ tív ŋɔnan nɛ, tɛ nə pɪn, kv zɪga diàn. Yá liù tɛ, nə nə kɛn nə yala tɛ v nə, kv yɪ Zwezi. U mù nə zva Yɪ *sǎn tɛ wa, v twá Yɪ *diè tɛ mimii nii gǎnɔ tɛ wa, v zv v yí Yɪ dɛyaa tɛ wa, Yɪ nə wulɛ lá. ²⁰ Mɛ lá nə, Zwezi dí nə yáá, v tàà nə yɪrɪ, v zv. U jigɔ Yɪ *jonwana yun tiàn nɛkwɪa, ndɛ Mɛlɛkisedɛkə nə. U wá yá nɛtv, wuuu, máŋá dɛ máŋá, kv nə bá zwèe.

7

Meləkisedekə yi pùv, v ga yi jonwanu də

¹ Ku m̀ Meləkisedekə təntə, nə nə dí yáá, nə swìn v yoo, yi tuv tə, ba nə bonə <Salemə>, pùv. U ga yi Yıı tə, v nə wulə tə me yuu wa, *jonwanu də. *Abərahəmə nə vəli v ta pèegá duən, v dé, v pıı v biàn, Meləkisedekə nan v va v jəri wá, v ga ləri Yıı, sə v fwa zəni Abərahəmə yıra. ² Abərahəmə pın wiən tə mama, v nə ta pèegá tə v dé v pèe fugə nii nyiən Meləkisedekə nə. Ba nə gwin Meləkisedekə yıri tə dən, təntən nə, ku yi <ciğá pùv>. Bələ nii nə, v yi <Salemə pùv>, ku də dən nə yi <biçan siə pùv>. ³ Liü mama yəri Meləkisedekə nuu də v nyına. Ba yəri v nibara dəkuu. Liü mama yəri v luri máńá, nə à yəé v tıan máńá. U nyın də Yıı-Biu tə, v ga yi jonwanu, wuuu, ku máńá nə ba zwèe.

⁴ Á nəñə, Meləkisedekə nii nə dù nətı. Nə niçee Abərahəmə də tətə pın wá ku tə, v nə ta v dé, tə fugə nii nyiən. ⁵ Yıı *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, pın cwəñə *Levi dwıı jonwana tə nə, ku wú: Ba me, sə ba bwe ku tə mama, *Yızərayelə là tə nə ni, fugə nii nyiən, bwıə. Ba me, sə ba bwe ku bwıə Yızərayelə là tə con, ba də ga yi ba nubıa, Abərahəmə dwıı tə wa. ⁶ Meləkisedekə m̀ tá Levi dwıı tə wa liü. Yá də ku me, wiən tə mama, Abərahəmə nə ta v dé, Meləkisedekə ni tə fugə nii nyiən. Meləkisedekə ga tə yi liü tə, v nə ləri Yıı, sə v fwa zəni Abərahəmə yıra, v nə yi liü tə, v nə ni Yıı nikanan tə. ⁷ Ku bá tútóná jə, ku yi ləzwənfaru nə yáá ləri Yıı, sə v fwa zəni, v pa ləzwənbıə nə. ⁸ Levi dwıı jonwana tə nə jonə Yızərayelə là wiən fugə nii nyiən. Ba də yi ləzoni, ba nə ti. Meləkisedekə m̀ jon Abərahəmə wiən fugə nii nyiən, yá v m̀ Meləkisedekə tə wulə mıı wa, ndə Yıı sagı tə nə swìn ku yoo nətı. ⁹ Sın nə, ku yi Levi nián tə nə jonə Yızərayelə là tə wiən fugə nii nyiən. Ku yi nətı, nə ga wáá nə swìn də, Levi də tətə twá Abərahəmə dwanı nə, v pa v fugə nii nyiən Meləkisedekə nə. ¹⁰ Nə yəé, Abərahəmə də Meləkisedekə nə jəri duən, máńá tə wa, də ba tə wá Levi luri. Yá Levi dań yá wulə v niçee dwıı tə wa, ku nə biàn.

*Zwezi-Kərisə yi Yıı jonwanu ndə Meləkisedekə nə
(Ebərə-ba 9.6-12; 10.10-14; 19.22)*

¹¹ *Yızərayelə là tə Yıı *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, sagı tə wa, ku bırı də, Yıı *jonwana tə me, sə ba nan *Levi dwıı tə wa, sə ba ya Yıı jonwana ndə *Arçn nə. Yá ba dań wá ku tutıñı tə wáni ba tun, ba pa ku nii sú. Ku m̀ nə pın, ku me, sə Yıı jonwanu nan, v nə yi ndə Meləkisedekə nə. ¹² Yá də Yıı nə tın jonwana yırı don, ba nə tà jonwana ndə Levi nə, ku yi kálú, sə Yıı nii tə də, v nə pın *Moyizə nə, lwáń. ¹³ Sırrən tə tə yi nə *Yuu-Tıu yoo nə, tə swìn. U yi liü tə, v nə nan dwıı don wa. Ku m̀ dwıı tə wa, liü təlél lá nə, v nə tun jonwana tutıñı. ¹⁴ Nə yəé pwənə pwənə də, nə Yuu-Tıu Zwezi yi ba luri Zwida dwıı tə wa. Yá máńá tə, Moyizə nə swìn jonwana tə yoo, v wá ku dwıı tə yoo swìn. ¹⁵ Á nəñə won tə nə pın, yıən tə dən kwen, tə yi nəpon nəpon. Jonwanu don twı, v nə nyın də Meləkisedekə. ¹⁶ Yıı wá v nii tə, v nə pın Moyizə nə, twá, v ma tın Zwezi, sə v ya Yıı jonwanu. U yi v jigə Yıı jonwanu, v nə jə diàn, sə v ya mıı wa, ku nə bá zwèe abada, tə yıri. ¹⁷ Yıı sagı tə swìn ku yoo tə, ku wú: «N yi Yıı jonwanu wuuu, ku máńá nə bá zwèe, ndə Meləkisedekə nə».

18 Ku yi cígá, dí yáá nə cwəŋə tə, Yı nə tún, yá ba diàn jə, ku ga bá lià nə saŋa. Ku mù nə pın, Yı dugv ka mù fuən fuən cwəŋə təntə. 19 Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə, yá wari ləzoni ku pın, ba ji lià tə, ba yoo mama nə zien Yı yáá con. Yá síún nə, won wulə, ku nə dwə v nii təntə. U nii təntə yi yala tə, nə nə twá tə nə, sə nə boli Yı yira.

20 Ku tə nə súrí lá, máŋá tə, Yı nə tún v joŋwanv Zwezi-**Kərisə* tə, v dí yáá, v dù, v ma tún wá. 21 Yá Levi dwíi joŋwana tə mù yi ba yáá tún, ba ga ba dūrè dwi. Yá Yı dùè də Zwezi mù, v swìn, v wú: «À dùè də, n wá yá à joŋwanv wuuu, máŋá də máŋá, ku nə ba zwè. À mù Yuu-Tiu bá lwàn ku yoo tə». 22 Ku mù nə pın, nə me, sə nə lwarı də, **nimarv* tə, nə nə jə də Zwezi, zəni dwə nimardwan tə. 23 Ku tə nə súrí lá, Levi dwíi joŋwana tə yun dání zənzən, ba nə yáá ti, ba ga lwání duən yuu nə tə yiri. 24 Yá Zwezi mù tà nətv. U mù wulə mi wa wuuu, liù ga təlè, v nə wá lwàn v yuu nə, v ya Yı joŋwanv. 25 Ku mù nə pın, v jə diàn máŋá mama, sə v jon lià tə ba cuna wa, ba nə twá də wá, ba bà Yı con. U cígá nə wulə mi wa wuuu tə pın, v lóri Yı máŋá mama, v pın ba.

26 Zwezi yi Yı nə ti, v ba cuna jə, v ba durən jə. U pwèe v tiàn də lià tə nə fwa cuna. Yá Yı dān zın wá, v jəñ wiən tə mama yuu Yı sán nə. Ku mù nə pın, Zwezi nə yi Yı joŋwana yun tiàn nəkwia tə, v nə me də nəba. 27 U tà liù tə, v nə me, sə v fwa **jonj* diun mama. U tà liù tə, v nə wá dí yáá, v fwa jonj v tətə cuna yiri. Ku kwa nə, sə v dān fwa lià tə duən də cuna yiri, ndə Yı joŋwana yun tiàn nəkwina tə duən tə nə. Zwezi mù yi v tətə nə, v ma fwa jonj^{*}, naa nədv ciı, nə cuna yiri. Yá ku jonj təntə me nətv. 28 Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə, yáá pın cwəŋə, sə ba tún joŋwana yun tiàn nəkwina, ba nə yi ləzoni, ba nə bwànà yiən duən wa. Ku mù kwa nə, Yı dùè dūrè, ka nə jon v nii tə, v nə pın Moyizə nə, yuu nə. U twá dūrè təntə nə, v ma tún v biù tə, sə v ya Yı joŋwana yun tiàn nəkwia, v yoo mama nə zien v mù Yı yáá con, máŋá mama wuuu, ku nə ba zwè.

8

Zwezi yi nə Yı joŋwana yun tiàn nəkwia (Eberə-ba 9.6-12; 12.24)

1 Nə sugv tə wa, á nəŋə yoo tə, ku nə dé lá. Nə cígá jə Yı **joŋwana* yun tiàn nəkwia təntə, v jèə Yı **sán* nə, Yı tə, v nə jə diàn jızən^{*} vən nə. 2 U jèə v tuŋa v tutuŋi tə Yı dəyaa tə wa. Ku mù bwálí təntə nə yi Yı sán cígá cígá. Ku tà Yı **wulu gansili*[†] tə, ləzoni nə fwa də ba jìàn. Ku ya Yı tətə nə fwa ku. 3 Yı joŋwana yun tiàn nəkwia mama yi ba tún, sə v fwa zilə wiən, v pa Yı nə, sə v gu vāná, v ma fwa **jəŋə*, v pa wá. Zwezi də me, sə v ja won, v nə wá pa Yı nə. 4 Zwezi yá nə wulə luv wa, v yá bá ya Yı joŋwanv də tətə. Yı joŋwana duən wulə, ba nə pın zilə wiən Yı nə, ndə Yı **nii* tə, v nə pın **Moyizə*, nə pın cwəŋə nətv. 5 Ba mù Yı joŋwana təntə tuŋa Yı wulu gansili. Yá Yı wulu gansili təntə yi, ku tə nə wulə Yı sán nə, nyinyiga. Ku yi Yı wulu gansili tə cígá cígá, ka nə

^{*} 7:27 7.27 Ku jonj təntə nə yi v tiàn tə, v nə tıga dagarv tə yuu wa. Ywàn Matie 27 tə wa. ^{*} 8:1 8.1 Ka jəñ piú jızən vən nə yi dun bwálí. [†] 8:2 8.2 **Yızəraye* lià tə yá yi ku mù gansili təntə yiri wa nə, ba jùnı Yı, máŋá tə wa, Moyizə nə pın ba Yı **nii* tə. Ku máŋá tə wa, də ba tə wá Yı **diə* lwè də kapana.

wulè YU sàń nè, yuywara. Mánǎ tē, Moyizè tē nè wà YU wulu gansili tē fwa, YU pín wá nii, v wú: «Ywǎń, n wá fwa kú mama, ndè kú nyũnyũga tē nè, à nè birí mú paan‡ tē yuu wa». ⁶ Zwezi mù tũtũji tē, YU nè pín wá, dwè jonywana tē mama tũtũji tē zenzèn. Mè nètũ nè YU nikanı tē dè, v nè kàn dè wá, dwè dí yáá nikanı tē, v nè kàn dè nèba, nimardwan tē wa. Kú mù nè pín, v dǎń wulè YU dè lèzoni pwèrè wa, v kèni ba *nimarũ, kú nè dwè dí yáá nimarũ tē.

⁷ Tèntèn nimarũ tē yà nè ba yìèn jè, tē nè mùrì kú wa, kú yà ba dèn jè, sè ba lwǎń kú yuu nè dè bèlè nii nimarũ. ⁸ Nè nı dè, tèntèn nimarũ tèntè yuu wa, Yuu-Tiu caga v là tē nii nè, v wú:

«Á nèjè, mánǎ biàn, à nè wá fwa nimarũ nèdũn dè *Yızərayelè là tē, dè Zwida dwí là tē. ⁹ Kú nimarũ tē bá ya ndè dí yáá nimarũ tē nè, à nè fwa dè ba nıbara-ba. Kú nimarũ tèntè, à nè dí yáá, à fwa dè ba, à jun ba jun nè, kú dun tē nè, à van à ja nan *Ezwipètè wa».

Yuu-Tiu tē píı v swĩn, v wú:

«Ba wà à nimarũ tē nii nè twá. Kú mù nè pín, à dè ma dũgũ ba tia».

¹⁰ Yuu-Tiu kùb sùrí lá nè, v wú:

«Á nèjè nimarũ tē, à nè wá fwa dè Yızərayelè là tē, mánǎ, kú tē nè biàn, wa. À wá tún à conji tē ba pubũja wa, à ga wá pa, ba ja tē ba waa con. À wá yà ba YU, ba dè wá yà à mù là. ¹¹ Liù kùb bá ya lá, v nè wá zàn, v kàrì v tũ liù don, nè à yèè v nubiu, v wú: «Báá yèbè n Iwari Yuu-Tiu!» Ba mama tē míámíán wá yèni nè, kú nè zıgı bisımaa, kú ja va nèkwıa. ¹² À ga wá kwen ba cuna tē à lı à mù dè ba pwèrè wa. Yá à kùb ba píı à líı tē yoo».

¹³ Dè YU nè swĩn nimardũn tē yoo, sè nè yèni dè, tèntèn nyièn tē mù dǎń jigè wodwan. Yá won tē nè yı wodwan, kú nè kwın, kú pià kú birı dè, kú won tē kùb bá dǎn, kú ma jén lá nè.

9

Tèntèn nimarũ joni tē yoo

¹ Tèntèn *nimarũ tē yà jè bwálı tia yuu, yá nè lı, v kwen, v tún, ba jònı wá kú wa. Kú yà jè kú conji, ba nè tún ba twá tē nè, ba ma fwa yıjũnı tēntè. ² Kú yı cıgá, ba yà fwa YU *wulu gansili, kú nè jè dèbta bèlè. Ba bonè kú dèbiu don kwa con diè tē, kú nè yı YU nyièn. Kú diè tèntè wa nè, ba yà tún canzıv, kú pına barpe, dè dipen tē, ba nè tún ba pa YU nè, dè tabıv. ³ Gansili tē bèlè nii dèbiu tē mimiı jè gànũ don. Ba bonè kú bèlè nii dèbiu tēntè, dè dèyaa dèbiu tē, kú nè yı YU cıı nyièn.

⁴ Ba fwa síán *joni kúrí, ba tún kú bwálı tē wa. Mè lá nè, ba sũrı tıralı tē. Yá mè bwálı tēntè wa nè, nimarũ daka tē, kú nè pèri dè síán, yá wulè. Síán zũja yá wulè kú daka tē wa, dè kú wa wodiũ don, ba nè ma bonè «manè*». *Arøn daduu tē, kú nè péń vuran, dè yá wulè kú daka tē wa. Kapanrıpe bèlè tē, ba nè púpúnı nimarũ sũràn tē, tē yuu wa tē, dè yá wulè kú wa. ⁵ Daka tē yuu wa, ba fwa wièn bèlè, tē nè yı ndè *malıke nè, ba kè lá. Tè jè dun zenzèn, tē ga birı dè, YU wulè kú bwálı tē wa.

‡ 8:5 8.5 Kú yı paan, ka nè wulè kasoo lanworu wa, ba nè bonè ka *Sinayi. Ka mù paan tēntè yuu wa nè, YU pín v nii tē Moyizè nè. * 9:4 9.4 Manè yı wodiũ tē, YU nè pın *Yızərayelè là tē nè, kasoo lanworu tē wa.

Tə vana tə ywari púé bwálí tē nē, ba nē kəni jana tē, sē tē sūn cuna tē. Máná tēlé síún nē, sē à gwin tē yìən tēntē mama dēn, à buri aba. ⁶ Yū wulu gansili tē pwēe bwálá bələ. Dūn mama, Yū *jonwana tē zwi kú kwa con diè tē wa, ba fwa ba tutuŋi tē. ⁷ Yá kú dəyaa tē mù yī, Yū jonwana yun tiàn nəkwia tē cici nē wáá lá nē, v zwi buri wa, naa nədu. Kú bwálí tē wa, v mē, sē v ja vani tē, v nē ma fwa jonji tē, jana, v ja zv lá, v pa Yū nē, v tətē cuna yiri, dē cuna tē yiri, *Yizərayelə lià tē nē tun dē ba yəri. ⁸ Á nəŋə kú tē, Yū-*Siŋu tē nē pià, sē kú twá kú yoo tē nē, kú buri nəba. Kú pià kú buri nəba dē, máná tē mama Yū wulu gansili tē kwa con diè, tē nē wá yà lá, Yū dəyaa mimii tē bá súrí, sē lià zv. ⁹ Kú yoo tē nyinyiga yī, kú buri nəba yìən, tē nē biàn síún. Kú yī kú buri nəba dē, wiən tē, ba nē pūn Yū nē, dē jwəŋə tē, ba nē fwa, ba pūn wá, wàri yokukwīnan tē tē li ləzoni tē pubuŋi wa, ba nē fwa. ¹⁰ Tē conji tēntē yī tē wulə ləzoni yira yiri, ba wodiu yuu yiri, dē kú tē nē nywīn yuu yiri, dē naswīa yirə yirə yiri. Tē mù conji tēntē yà tún, tē yoo yà dé lá, kú ja va máná tē, Yū nē lwān wiən tē.

Zwezi-Kərisə jonji tē yoo
(Eberə-ba 12.24)

¹¹ Zwezi-*Kərisə yī v twi ndə Yū *jonwana yun tiàn nəkwia nē, sē Yū twá dē wá, v pa nəba wozəŋə tē, tē nē manwari tē wulə. V nan Yū *wulu gansili tē wa. Kú gansili tēntē tē ləzoni nē fwa dē ba jìàn. Kú pià kú buri dē, gansili tēntē tēlé tia yuu yəbə. Kú gansili tēntē zion, kú doni tia yuu nyien tē. ¹² Zwezi-Kərisə yī naa nədu cici nē, v zwa Yū wulu gansili tē dəyaa tē wa. Kú tē butulan, dē nabii jana nē, v ja zv kú bwálí tē wa. Kú yī v tətē jana nē, v ja zv, sē v ma yè nəba v jon, sē nē tuni nē tiàn, máná tē, kú nē ba zwēe. ¹³ Fuən nē, ba yáá gv butulan dē nabiran, ba li tē jana tē, ba mí lià tē nē cògò tē yuu wa. Ba yáá gv naciun, ba suru, ba pèe kú tunan tē, ba lwá lià tē yuu wa, ba nē fwa cuna. Ba nē fwa kú nətu tē, ba zwēe, ba lià tē dān ya Yū nē ti, ba cuna dē sūn, tē nan ba yira†. ¹⁴ Dē kú nətu tē nē yī cigá, sē nē lwarī dē, Zwezi-Kərisə jana tē dwē tē vana tē jana tē. Kərisə tē, v nē wà cuna tun, v twá Yū-*Siŋu tē diàn, tē nē ba zwēe tē nē, v pa v tiàn Yū nē, ndə jonji vani nē. V jana tē dān wá sūn yokukwīnan tē nē pubuŋi wa, tē li, sē nē kú dān ká fwa tutunkukwīnan, tē nē wá ja nəba, tē va tian wa. Kú mù dān nē wá pa, nē fwa Yū tē, v nē wulə mi wa, tutuŋi tē.

Jana tē yī tē buri Yū nimarv tē

¹⁵ Zwezi-*Kərisə yī liù tē, v kəni *nimardun Yū dē lià pwərə wa. Zwezi tga, sē v jon lià tē, ba nē fwa cuna nimardwan tē máná wa. Yá lià tē, Yū nē kúri, dān wá na wozəŋə tē, v nē kán nii, sē v pa ba. Tē wozəŋə tēntē wulə máná mama wuuu, tē ga ba cògà.

¹⁶ Liù wáá sagi v púpúní, kú nē buri nətu tē, ba nē mē, sē ba tārì v jijə, dē v nē tga. Kú dān nē yī v tian kwa nē, ba mē, sē ba swīn v wiən tē taru yoo. ¹⁷ Kú yī cigá, tian kwa, wotari sagi jə funə, dē liù tē, v nē púpúní kú sagi tē, nē tga. Liù tē, v nē púpúní kú, nē wá ti, kú sagi tē ba funə jə. ¹⁸ Kú mù nē pūn, Yū wà tēntən nimarv tē tətē tún, dē jana wá lwé. ¹⁹ Kú yī cigá, *Moyizə dí yáá v kàri Yū *nii tē mama, ndə kú nē púpúní Yū nii

† 9:13 9.13 Ba lià tēntē dān wáá ba pií ba tuŋa ba pūn Yū nē.

sagı tə wa nətu, *Yızərayələ lià tə mama yáá con. Ku kwa nə, v ti nabii jana, də bütulan jana, də níá, v kə duən nə. U kén tíu don vuran, ba nə bonə yizopə, də piə kuran tə nə yí ndə gunən nəstian nə, v kə jana tə wa. U dān li tə, v mí v kə Yıı nii sagı tə, də lià tə yuu wa. ²⁰ Máná tə nə, v nə wulə v mí tə, v kəni ba nə, v swin ba con, v wú: «Ku tə yí jana tə, Yıı nə ma kəni v nimarv tə v mü də á mü pwərə wa, sə á zilí ku nimarv tə nii». ²¹ Ku kwa nə, v yáá mí tə jana tə nətu, Yıı *wulu gansili tə yuu wa, də tütunzıla tə mama yuu wa, ba nə yáá ma fwa Yıı tütunı tə. ²² Ku nə yí də Yıı nii sagı tə mü, tütunzıla tə zıvı mama, durən sın tə nan də jana təntə. Yá jana dān nə wá lwé, Yıı bá sèe, v kwen cuna tə, v li nə mü də wá pwərə wa.

Zwezi-Kərisə vəli Yıı sán, nə mü yırı

²³ Wiən tə, ba nə ma fwa Yıı tütunı tə dí yáá nə, yà yí Yıı sán wiən tə nyınyıga. Tə wiən təntə yà mə, sə ba sın tə jana wa. Yá Yıı tütunzıla, tə nə wulə v sán nə, də mə, sə ba sın tə jana wa. Ku mü *jonı təntə mə, sə ku donı. Ku mü nə yí Zwezi jana tə. ²⁴ Zwezi-*Kərisə wá Yıı *wulu gansili tə, ləzoni nə fwa də ba jian, wa zwı. Ku gansili təntə yí Yıı sán tə nyınyıga. Yá Zwezi-Kərisə mü dān zva Yıı sán təntə wa. U wulə ku wa síún nə, v löri Yıı v pın nəba, Yıı yáá con. ²⁵ U wá lá zwı, sə v fwa jonı nəe kapupu, ndə Yıı *jonwana yun tian nəkwıa tə nə. Ba mü nə yáá zv Yıı wulu gansili tə dəyaa tə wa bıvı mama, də wiən duən jana. Zwezi-Kərisə mü yí v zva lá də v tətə jana. ²⁶ Ku yá nə wá nətu yın, v yá wá dé cən nəe kapupu, ku nə zıgı luv dən lanı máná, ku ja vəli wuuu. Cıgá, v twı, v bıvı v tian naa nədv, sə v ma zwəe fuən máná tə. U ti v tian, v ma fwa jonı, v ga twá v jonı tə nə, v ma cügü cuna diən. ²⁷ Liü mama yıı naa nədv cıci nə, v mə, sə v ti. Ku kwa nə, ku tíu vələ Yıı yáá con, sə Yıı bıvı v bıvı. ²⁸ Mə nətu nə, ku pa Zwezi-Kərisə nə. U ti v tian, v ma fwa jonı naa nədv cıci. U fwa ku, sə v ma wánı v li lià zənzən ba cuna wa. U tə wá píı v bıvı v tian, nəe bələ nii nə. Yá ku dān nə kúv tə, sə v li lià ba cuna wa, ku yı, sə v jon lià tə nə dānı wá.

10

Zwezi-Kərisə twı, sə v fwa kv tə, Yıı nə pià (Eberə-ba 9.7-15, 23-28)

¹ Yıı *nii tə, v nə pın *Moyızə nə, yí ndə wozənjə nə, tə nə bıən, nyınyıga nə. Yá ku dān nə tə cıgá cıgá tə, nə nə wá na tə nə ku bıvı nəba. Yıı nii yoo təntə pià, sə ba fwa *jwənjə yırı nədv bıvı mama. Ku mü nə pın, Yıı nii yoo təntə wərı lià tə, ba nə bolı Yıı yıra, ku pın ba yanı lià tə, ba yoo mama nə zıən v yáá con, abada. ² Ku mü jwənjə təntə yá nə jə diən, sə tə sın ba lià təntə cuna naa nədv, ba yá kúv bá píı, ba bıvı ba cuna tə yoo. Yá ba yá kúv bá píı ba fwa jonı, abada. ³ Yá ku dān twá ku mü jwənjə təntə nə, ba ma liı ba cuna tə yoo bıvı mama. ⁴ Ku nətu tə fwa, nabıran də bütulan jana nə wərı ləzoni cuna tə li abada tə yırı. ⁵ Ku mü nə pın, máná tə, Zwezi-*Kərisə nə bıən luv wa, v swin Yıı con, v wú: «N ba jonı, nə à yəð zilə wiən pià, yá n fwa yıra, n pa nə. ⁶ Váná tə, ba nə gva, ba sıvı jwənjə kúvı tə yuu, də jwənjə tə, ba nə fwa cuna yırı, ba n püə poli. ⁷ Ku mü yırı, à dān swin n con, à wú: Nəñ à nə, à

twi, sɛ à fwa ku tɛ, n mù Yɛ nɛ pià. Ku mù yoo tɛntɛ yi ku púpúní n sɛgɛ tɛ wa à mù yɛrɛ».

⁸ Zwezi-Kərisɛ dí yáá, ɔ swɛn Yɛ con, ɔ wú:

«N ba jwɛnɛ dɛ zilɛ wiɛn jɛlɛ. N ba vána tɛ, ba nɛ gwa, ba surɛ jonɛ kúrí yuu, dɛ jwɛnɛ tɛ, ba nɛ fwa cuna yɛrɛ, jɛlɛ. Tɛ ba n pùɛ poli».

Yá Yɛ nii tɛ, ɔ nɛ pɛn Moyizɛ nɛ, birɛ dɛ, tɛ jwɛnɛ tɛntɛ mama mɛ, sɛ tɛ fwa. ⁹ Zwezi-Kərisɛ kúb píí ɔ swɛn, ɔ wú: «Nɛ́n à nɛ, à twi, sɛ à fwa ku tɛ, n nɛ pià». Ku nɛtɔ dɛn pià ku birɛ dɛ, Zwezi-Kərisɛ mù ken fuɛn jwɛnɛ tɛ vɛn nɛ. Ʋ lwán tɛ dɛ, ɔ mù tɛtɛ jonɛ tɛ. ¹⁰ Ʋ fwa ku tɛ Yɛ nɛ pià. Ʋ tí ɔ tɛtɛ lɛzwɛndɔɔ tɛ, ɔ ma fwa jonɛ, ɔ pa nɛba naa nɛdɔ cɛcɛ, ku mù dɛn nɛ pɛn, nɛ sɛn nɛ tiàn, nɛ li nɛ cuna wa.

¹¹ Yɛ jonɛwanɔ mama mù yi dɛn mama, ɔ zɛga yɛ nɛ, ɔ fwa jwɛnɛ mánǵá mama, Yɛ yáá con. Ʋ yáá fwa jwɛnɛ yiri nɛdɔ, dɛ ɔ bwé, yá tɛ jwɛnɛ tɛ wàrɛ cuna tɛ li abada. ¹² Zwezi-Kərisɛ mù fwa jonɛ nɛdɔ cɛcɛ, cuna yɛrɛ, ku nɛ dɛ lá, mánǵá mama wuuu. Yá ku kwa nɛ, ɔ yi liú tɛ, ɔ dɛn nɛ jɛɛ Yɛ jɛzɛn* vɛn nɛ. ¹³ Síún nɛ, ɔ dɛn yi ɔ dɛnɛ, sɛ Yɛ kɛ ɔ dɛnɛ tɛ ɔ nɛɛ dɛn. ¹⁴ Zwezi-Kərisɛ twá jonɛ nɛdɔ nɛ, ɔ pa lià tɛ, ɔ nɛ sɛn ba cuna ɔ li, yoo mama dɛn zɛn mánǵá mama, wuuu.

¹⁵ Yɛ-*Sɛnɔ tɛ dɛ birɛ ku nɛtɔ tɛ nɛba. Ku mù nɛ pɛn, ku dí yáá, ku swɛn, ku wú:

¹⁶ «*Yuu-Tiu swɛn, ɔ wú: <Á nɛnɛ *nimarɔ tɛ, à nɛ wá fwa dɛ ba, ku dɛn tɛntɛ kwa nɛ. Á wá tún à conɛ tɛ ba pubɔnɛ wa, mánǵá, ku tɛ nɛ biàn wa. Á ga wá pa, ba ja tɛ ba waa con>».

¹⁷ Ʋ tɛ swɛn ku kwa nɛ, ɔ súrí lá, ɔ wú:

«Á kúb ba píí à líí ba cuna tɛ, dɛ ba yokúkɛnɛn tɛ, ba nɛ tun, tɛ yoo».

¹⁸ Yɛ nɛ kwen cuna ɔ li, ku kúb wá mɛ, sɛ ba fwa zilɛ wiɛn, ba ma li tɛ cuna tɛntɛ.

Nɛ dɛnà ká píí nɛ va nɛ kwa!

(Efezɛ tiàn 2.13, 18; 4.14-16; 6.4-20; 12.25-29)

¹⁹ À nubɛa-ba, Zwezi nɛ lwá ɔ jana tɛ pɛn, nɛ yɛɛ cɛgá mama, dɛ nɛ jɛ cwɛnɛ, sɛ nɛ ɔ bwálí tɛ, Yɛ nɛ wulɛ, yá fɛn ga tɛlɛ. ²⁰ Zwezi súrú cwɛnɛ nɛdɔn, ɔ pa nɛba. Ʋ cɛrɔ mimii nii gánɔ tɛ, ku nɛ pwɛɛ nɛ mù dɛ Yɛ duɛn nɛ. Ku cwɛnɛ tɛntɛ pɛn mi lià nɛ. Mimii nii gánɔ tɛ nɛ cɛrɔ tɛ yi, ku birɛ Zwezi tɛtɛ lɛzwɛndɔɔ tɛ, ba nɛ paa dagarɔ tɛ yuu wa. ²¹ Yá nɛ dɛn jɛ Yɛ jonɛwana yun tiàn nɛkwɛa, ba nɛ tún, sɛ ɔ ya Yɛ diɛ tɛ yuu wa. ²² Ku mù tɛ yɛrɛ, nɛ dɛn fàrá nɛ boli ɔ yɛrɛ dɛ biɛn nɛdɔ. Nɛ kɛnɛ nɛ waa mama míámíán Yɛ nɛ wuuu. Nɛ pɛn, Zwezi jana tɛ sɛn nɛ pubɔnkúkɛnɛn tɛ, tɛ li, sɛ nɛ ga swɛ nɛ yɛrɛ dɛ níá tɛ, nɛ ba durɛn jɛ. ²³ Yɛ fwa nikanɛ. Yɛ mù yáá fwa mánǵá mama ku tɛ, ɔ nɛ swɛn dɛ, ɔ wá fwa. Ku mù nɛ pɛn, nɛ kúb dɛnà ká pa nɛ jìàn gwàrɛ, nɛ swíán ku tɛ, nɛ nɛ jɛ ku yala tɛ yoo. ²⁴ Nɛ ywánǵá duɛn yuu. Nɛ dɛnɛ duɛn jìàn, sɛ nɛ ma wání nɛ sóní duɛn, nɛ ga fwa ku tɛ nɛ zɛn. ²⁵ Nɛ dɛnà ká dɛrɛ, nɛ yá nɛ Kərisɛ lià púlí tɛ nɛ, ndɛ ku nɛ yi lià duɛn yofwamɛn nɛ, ba nɛ yáá kúb ba ba púlí tɛ wa twi. Nɛ dɛnɛ duɛn jìàn. Nɛ fwa nɛtɔ wuuu, nɛ súrí lá, nɛ nɛ yɛɛ dɛ, Yuu-Tiu Zwezi-Kərisɛ túrí dɛn tɛ bwɛlɛ yɛrɛ.

* **10:12** 10.12 Ka jɛn píú jɛzɛn vɛn nɛ yi dɛn bwálí.

²⁶ Nə yəə cígá tə, nə ga sèe ka də. Ku kwa nə, nə nə sını, nə fwa cuna, nə dān me, sə nə yəni də, jonj təlól, ku nə wá li tə cuna tə nə yuu wa. ²⁷ Də nə nə fwa ku yoo tə, yoo tə, ku dān nə ga, ku mù nə yi, sə nə dān yoo tə, nə wá bà də nə vıvaga. Ku mù nə yi Yı bürà tə, də mən, tə yoo nə cə, tə nə wá dé Yı duŋa tə. ²⁸ Á yəə də, liù nə cùgù Yı *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, ku me, sə lià tə nə nı wá, yí bələ, nə à yəə batwa, ba swın də, v cígá cùgù ku. Ku kwa nə, ba dān wàá v mù liù təntə ba gwı, ba ga ba v yınəgə dəri. ²⁹ Mə ku yi nətı, ku pa liù tə nə, v nə cùgù Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə. Yá liù tə, v nə yalı Yı-Biu tə, ku dān wá yà nətə, ku pa v mù nə? Ku tíú təntə zını *nimaru jana tə, tə nə sını wá, tə li v cuna tə wa. Ku tíú twın Yı-*Sıju tə, ku nə pın, nə lwarı Yı pubwanı tə. Ku me, sə ku tíú na càn, v donı. ³⁰ Nə yəə Yı zəni, v nə swın, v wú: «Á yágá, sə à mù nə fwın à lıŋa lià tə nə vıga tə yuu wa. À wá ŋwın ku tə nə me də ba liù mama, à pa wá». Ku tə nə súrı lá nə, ku tə púpúnı Yı sagı tə wa, ku wú: «À mù Yıu-Tıu wá bürı à lià tə bürà». ³¹ Ku yi càn nəfarı, ku pa liù tə nə, Yı tə, v nə wulə mı wa, nə wá ja, v kə v jıàn wa!

³² Á lie á tiàn, ku tə nə tun, ku le máŋá tə wa, á yía nə twı tə porı Yı cwəŋə tə wa. Ku máŋá tə wa, á dí càn zənzən, yá á ga zıgı diàn, á dé diàn də yanwıa. ³³ Dıın don nə, á yi ba yáá twın, ba pa, á dé càn lià tə me yáá con. Nə à yəə, á yáá kə á nii lià tə kwa, ba nə fwa tə yıən tə ba yıra. ³⁴ Á cígá sèe, á dé càn, də lià tə nə wulə bán diè wa. Á sèe, sə ba jon á jıjə wiən, də pupwən, á nə yəə də, á jə jıjə wozəŋə tə nə dwə nətı, tə nə wulə wuuu, tə bá zwèe, yırı. ³⁵ Ku mù tə yırı, á dānà ká pa, fən ja aba yoo wa. Ku mù nə wá pa, á na ŋwırán, tə nə dáá. ³⁶ Á yi lià tə, á nə me, sə á ja pınú wuuu, á dānà ka pıı á kə kwa, á ma fwa ku tə, Yı nə pıà. Á nə fwa ku nətı tə, á wá na ku tə, Yı nə kàn nii, sə v pa aba. ³⁷ Ku púpúnı Yı sagı tə wa, ku wú:

«Ku ga máŋá mancın, sə liù tə, v nə biàn tə, bà. U wá bà sún sún. ³⁸ Liù tə, v nə ken v waa à nə, v yi cígá tíú à yáá con. Ku tíú ga wá yà mı wa, ku nə ba zwèe, Yı con. Yá ku tíú dān nə pıı v kə v kwa, à pùè kùbú bá ya ywánı də wá».

³⁹ Nə mù təlól də lià tə, ba nə pıı ba kəni ba kwa, sə ba jén. Nə mù yi lià tə, nə nə keni nə waa Yı nə wuuu, sə v jon nəba nə cuna wa.

11

*Nə kəŋə nə waa Yı nə wuuu, ndə nə nıbara-ba tə nə
(Zwan 8.56; 1 Pıyerə 1.8)*

¹ Də liù nə keni v waa Yı nə wuuu, ku dān nə yi bèeèe? Ku dān nə yi, v dí yáá, v yəə də, v jə wiən tə, v nə jə tə yala. Yá ku yi, sə v ya liù tə, də v nə yəə də, wiən tə, v nə ba na yıı wa, wulə cígá cígá, v ba tə yoo bèeé.

² Nə nıbara-ba tə ken ba waa Yı nə wuuu, ku mù yırı nə, Yı dān bırı də, v pùè poli ba yuu wa.

³ Nə də keni nə waa Yı nə wuuu. Ku mù nə pın, nə yəə də, ku yi ku twá v sugı tə nə, lıu ma fwa. Mə ku twá nətı, nə dān ma yəə də, ku yi, Yı twá wiən tə nə, nə yía nə ba na, v ma fwa wiən tə, nə yía nə na.

(Tıtvnan 7.2-7, 20-36)

⁴ Abelə* ken v waa Yui nə wuuu. Ku mù nə pɪn, v ma fwa *jonji, ku nə zɪən, ku doni Kayen jonji tə. Yui swɪn də, Abelə yi cígá tíú v mù Yui yáá con, v nə keni v waa v nə yiri. Ku mù nə pɪn, Yui ma sɛe v jon v jonji wiən tə. Abelə tɪga, yá v nə ken v waa Yui nə tə pɪn, v sɔgɔ tə wulə.

⁵ Enoke ken v waa Yui nə wuuu. Ku mù nə pɪn, Yui ma ti wá tɪa yuu, v ja di v con. Yui pɪn Enoke wá twá də tɪan, v ma bá v mù Yui *sáán. Yá ba yá kúú wàri wá, ba píí ba nɪ, Yui nə ti wá, v kə v con tə yiri. Yá máńá tə, Yui tə nə wá Enoke tɪ, v ja di v sán nə, ba swɪn v yoo də, v ya liú tə, v nə poli Yui pùé. ⁶ Ku yi liú tə, v nə ken v waa Yui cɪcɪ nə wuuu, nə wáá Yui pùé v poli. Liú tə, v nə boli Yui yira, v mɛ, sə v pa cígá də, Yui wulə, Yui ga yi liú tə, v nə pɪn ɲwírán lià tə nə, ba nə pià wá.

⁷ Nowe ken v waa Yui nə wuuu. Ku mù nə pɪn, Yui twá ku nə, v ma bɪri wá yìèn, tə nə biàn, tə yá nə ba na yíá wa. U ti Yui sɔgɔ tə, v ma fwa cígá. U fwa níá yuu bori nəfaru, sə v ma jon v diè lià. Ku yoo tɛntə, v nə fwa, ku bɪri də lià† tə duən tə mama fwa cɔna. Yá v dǎn nə ken v waa Yui nə tə pɪn, Yui lwarɪ wá, ndə liú tə nə, v nə yi cígá tíú v mù Yui yáá con.

⁸ *Abərahámə ken v waa Yui nə wuuu. Ku mù nə pɪn, Yui nə kúri wá, v sɛe Yui nii tə. U vɛli lɔv don wa, Yui nə kàn nii də, v wá pa wá. Máńá tə, v yá ma vɛli lá, v yá yèri bwálí tə, v nə vɛlə. ⁹ Abərahámə ken v waa Yui nə. Ku mù nə pɪn, v va v jɛn lɔv tə wa, Yui nə kàn nii də, v wá pa wá. U yin vee ku lɔv nii tɛntə wa bɪna də bɪna. U mù də v bɪa bɛlə tə nə yin gansilə tə wa. Ku mù nə yi *Yɪzakə də *Zwakəbə. Yui kàn ku mù nikanɪ tɛntə Yɪzakə də Zwakəbə də con, ndə Abərahámə nə. ¹⁰ Abərahámə cígá yá dǎnɪ, sə tɪv tə lɔwə, sə ku dəkuu də ga ja diàn. Yá Yui dǎn nə tún ku tɪv tə dəkuu, v mù ga nə lɔwə ku də.

¹¹ Sara ken v waa Yui nə wuuu. Ku mù nə pɪn, Yui pa, v wǎnɪ biú v lɔri. Yá v yá ga yi liú tə, v nə jɪgə kazɔv, v kúú wàri biú v lɔri. Sara yá yèə yoo nədu. U yá yèə də, Yui ba v nikanɪ yuu wa zańa. ¹² Ku mù nə pɪn, máńá tə wa, Abərahámə, v nə yi bɛɛ nədu, nə twi v bwǎnɪ, v nɪ dwíí. Ku kwa nə, dwíí tɛntə púlí ndə kacɪlace nə lanworu wa. Ba dáá ndə mɔv nii kasɪv də nə. Ba wàri Abərahámə bɪa tə nii ba gǎli.

¹³ Mə lià tɛntə mama nə keni ba waa Yui nə wuuu, ba ga tɪ, də ba tə wá wiən tə nɪ, Yui nə kàn nii, sə v pa ba. Ba mù yi, ba zɪgɪ kwa, ba na wiən tɛntə, ba ga fwa pupwɛn tə yiri. Ba swɪn nəpon nəpon də, ba yi vɛrə, ba nyina tɪv ga tɛlə tɪa ka tə yuu wa. ¹⁴ Lià tə nə swɪn ku nɛtɔ tə, bɪri nəpon nəpon də, ba pià ba nyina tɪv. ¹⁵ Ba yá kúú ba ku tə, ba nə nan ba yá, tə yoo buńa. Ku fɪra yá nə jə ba, ba yá tə wáá cwəńə ba nɪ, ba píí ba vɛli ba sán tɛntə wa. ¹⁶ Ku cígá mama yá yi tɪv tə nə zɪən, ku doni won don mama nə, ba yá pià. Ku yi bwálí tə nə wulə Yui sán nə, nə ba pià. Ku mù nə pɪn, cavira ba Yui jə, sə ba ja wá, ba bon ba nyina Yui. Ku yi cígá, v tɛtə nə tantɪ v, v pa ba.

¹⁷ Abərahámə ken v waa Yui nə wuuu. Yá Yui dǎn yá pià, sə v ja Abərahámə dǎn nə. Yui lòri wá, sə v ti v biú Yɪzakə, v ma fwa jonji v pa wá. Abərahámə dǎn ma ti v bidva kɛlən tə, sə v ma fwa jonji, v pa Yui nə. Máńá tə, Abərahámə fwa ku yoo tɛntə, də Yui dí yáá, v kàn nii də wá

* **11:4** 11.4 Abelə də Kayen yá yi nubia. Ba bɛlə tə mama yá yi Adamə də Ɛvə bɪa. Kayen nə gva Abelə. † **11:7** 11.7 Ku máńá tə wa, Yui pɪn dwá nəfaru ná, lià tə duən tə mama ga tɪ, ba mé ku níá tə wa.

nɛɛ kapupu. ¹⁸ Yɪ yà swìn Abərahāmə con, v wú: «Kv wá twá Yizakə, n m̀ Abərahāmə n ma na bia». ¹⁹ Abərahāmə yà yə̀ə̀ də, Yɪ jə̀ diàn, sə̀ v zìn tɪga tətə̀ tian wa. Kv m̀ nə̀ pɪn, Yɪ ma pɪ́ v pa wá v biú Yizakə, ndə̀ v nə̀ tɪga, v pɪ́ v bwin v nan tian wa.

²⁰ Yizakə ken v waa Yɪ nə̀ wuuu. Kv m̀ nə̀ pɪn, v ma l̀r̀i Yɪ, sə̀ v fwa zə̀ni, v pa Zwakobə̀ də Esav[‡] nə̀, yìèn tə̀ yɪrɪ, tə̀ nə̀ biàn.

²¹ Zwakobə̀ ken v waa Yɪ nə̀ wuuu. Kv m̀ nə̀ pɪn, máńá tə̀, v tian nə̀ yí, v twɪn Zwuzefə̀ bia tə̀ duən kwa, v l̀r̀i Yɪ, sə̀ v fwa zə̀ni, v pa ba liù mama nə̀. Yá v nyí v daduu yuu, v kwá tɪa, v pa dun Yɪ nə̀.

²² Zwuzefə̀[§] ken v waa Yɪ nə̀ wuuu. Kv m̀ nə̀ pɪn, v tian máńá nə̀ yí, v swìn *Yizərayelə̀ lià ka nan *Ezwpətə̀ nagwanaa tə̀ wa yoo. V pɪn ba nii, sə̀ ba lwarɪ nətʉ, ba nə̀ mɛ, sə̀ ba fwa də̀ v kuran tə̀.

²³ *Moyizə̀ nyɪna-ba ken ba waa Yɪ nə̀ wuuu. Kv m̀ nə̀ pɪn, ba nə̀ lɔrɪ wá, ba jin wá, ba sègè cànɪ batwa, ba nə̀ ni də̀ biú tə̀ zìen yɪrɪ. Yá fən wá ba jin, sə̀ ba cùgù nii tə̀, Ezwpətə̀ pɪú* Farawon tə̀ nə̀ tún. ²⁴ Moyizə̀ ken v waa Yɪ nə̀ wuuu. Kv m̀ nə̀ pɪn, v nə̀ twi v jì bɛɛ, v vɪga, sə̀ ba bon wá <Ezwpətə̀ pɪú Farawon b̀á biú>. ²⁵ U yà wáá ywání, v dé, v ga fwa pupwən cuna wa, kv nə̀ bá dān kv ma zwèe. Yá v kúri v tì, sə̀ v dí càn də̀ Yɪ lià tə̀. ²⁶ Kv yɪ nywarɪ n̄wirán tə̀, v nə̀ wá na yáá nə̀ v ywáńá. U ni də̀, v nə̀ dí cavɪra *Kərisə̀ yɪrɪ, kv jə̀ jujə̀ zə̀nzən. Kv nywarɪ tə̀ dwə̀ wiən tə̀, tə̀ kwə̀nə̀ nə̀ dáá, v nə̀ wá na Ezwpətə̀ nagwanaa tə̀ wa. ²⁷ Moyizə̀ ken v waa Yɪ nə̀ wuuu. Kv m̀ nə̀ pɪn, v nan Ezwpətə̀ nagwanaa tə̀ wa. Ezwpətə̀ pɪú tə̀ lɪja dān zàn v yuu, yá fən ga ba wá jə̀. V jin wɔduɪ zə̀nzən, ndə̀ kv yɪ v m̀ na Yɪ tə̀, liù don nə̀ wàrɪ v ni. ²⁸ Moyizə̀ ken v waa Yɪ nə̀. Kv m̀ nə̀ pɪn, v di cànà tə̀, ba nə̀ bonjə̀ *Pakə̀, dèń. U pɪn, ba kə̀ vāná jana mimie tə̀ nii nə̀, sə̀ tian *malika tə̀ dān ká b̀a, kv gv Yizərayelə̀ lià tə̀ liù mama tə̀ntən biú.

²⁹ Yizərayelə̀ lià tə̀ ken ba waa Yɪ nə̀ wuuu. Kv m̀ nə̀ pɪn, <mvv nəsɪan> tə̀ níá tə̀ pwèe, ba ga twá kv wa, ba va tɪa nəkɔrv yuu, ba nan. Yá Ezwpətə̀ nagwanaa lià tə̀ m̀ nə̀ pià, sə̀ ba galv, níá tə̀ púé ba mama yuu nə̀, ba ga mé lá.

³⁰ Yizərayelə̀ lià tə̀ ken ba waa Yɪ nə̀. Kv m̀ nə̀ pɪn, ba kɪkari Zweriko b̀oré naa tə̀ dɪan barpe, kv ga lán kv tv bvvv.

³¹ Kacwarv don yɪn lá, ba nə̀ bonjə̀ Rahabə̀. U də̀ ken v waa Yɪ nə̀ wuuu. U m̀ kan tə̀ntə̀ jin Yizərayelə̀ lià tə̀ zə̀ni. Ba lià tə̀ntə̀ yá twi, sə̀ ba balv Zweriko tvv tə̀, v m̀ ga nə̀ jin ba, v sègè. Kv m̀ nə̀ pɪn, Yizərayelə̀ lià tə̀ nə̀ gva lià tə̀, ba nə̀ wá Yɪ nii zilí tə̀, ba yá v m̀.

³² Bèèèè tətə̀ nə̀ à kúú wá swìn? Máńá t̀l̀ó, sə̀ à swìn Zwedeyon, də̀ Barakə̀, də̀ Saməson, də̀ Zwefə̀tə̀, də̀ *Davidè, də̀ Samiyelə̀, də̀ Yɪ nii *s̀s̀s̀nà tə̀ yoo. ³³ Ba m̀ lià tə̀ntə̀ ken ba waa Yɪ nə̀ wuuu. Kv m̀ nə̀ pɪn, ba ta k̀úú də̀ payun duən, ba ga dé diàn. Ba fwa yìèn tə̀ də̀ cígá, ba na won tə̀, Yɪ nə̀ kàn nii, sə̀ v pa ba. Ba pɪn, gə̀rən níé pú. ³⁴ Ba pɪn, mən tə̀ nə̀ jə̀ kələ̀ kələ̀ dən̄jɪ. Ba g̀rɪ ba jén lià yáá nə̀, ba nə̀ yá pià, sə̀ ba gv ba də̀ lagurɪ sɪán. Ba yá ba diàn jə̀, yá ba ga pɪ́ ba na diàn. Ba yɪn babɪa

[‡] 11:20 11.20 Zwakobə̀ də̀ Esav yá yɪ Yizakə̀ bia. § 11:22 11.22 Zwuzefə̀ yɪ Zwakobə̀ bia fugə̀ bə̀lə̀ tə̀ wa fugə̀ nədʉ nii biú. U nubta tə̀ jin wá, ba yə̀ baywələ̀ yuu wa, ba ja va Ezwpətə̀. U dí càn zə̀nzən, yá kv kwa nə̀, v dān jigə̀ piú. * 11:23 11.23 Ezwpətə̀ pɪú Farawon yá pià, v gv bisɪmabari tə̀ mama, Zwifə̀-ba nə̀ lɔrɪ. Kv m̀ nə̀ pɪn, ba sègè Moyizə̀.

kùù wa, ba ta vərə tə, ba nə yɪ ba dɪŋa, ba dɪŋɪ. ³⁵ Kana duən yɪn lá, ba nə ken ba waa Yɪ nə wuuu. Kɪ m̀ nə pɪn, ba pɪi ba na ba lià tə, ba yà nə tɪga, də ba bwin ba nan tɪga wa.

Yá ba kúù ken càn zənzən lià duən də nə, ba ga vɪ, sə ba pià cwəŋə, ba ma jén tə càn tə yáá nə. Ba yá kúri yozəŋu, tə nə dwə, ba ti. Kɪ m̀ nə yɪ, sə ba pií ba bwin ba nan tɪga wa. ³⁶ Ba twɪn ba wa lià duən. Ba mà ba də fɪfɪran. Ba vwa ba də banzala, ba kə bân dii wa. ³⁷ Ba dɪl ba wa lià duən də kapana, ba gv. Ba za ba lià duən, ba gwəŋə bələ. Ba gva ba wa lià duən də lagurɪ sián. Ba wa lià duən ba dii jə, sə ba pəŋ. Pee də b̀nɪ tanan nə yɪ ba ganan. Ba ba won mama jə. Lià fwa ba con zənzən, ba pa ba dé càn. ³⁸ Ba yɪ lià tə, ba twá kasɔɔ də pɛɛn yuu wa ba ywaŋa. Pɛɛn kwələn də tɪbunan buran wa nə, ba zwɪ ba pəni. Kɪ cigá wa nə, lià təntə yɪ dun tián Yɪ yáá con, ba doni lià tə, ba nə wulə lɔv kɪ tə wa. ³⁹ Ba lià təntə mama ken ba waa Yɪ nə wuuu. Kɪ m̀ nə pɪn, ba poli Yɪ pùé. Yá də kɪ m̀ tə mama, ba yíá wà won tə nɪ, Yɪ nə kàn nii də, v wá pa ləzoni nə. ⁴⁰ Cígá, Yɪ yá tant won nəzəŋu kɪ nə dwə, v tún nə nə. U swɪn də, v wá twá duən, v pa kɪ m̀ won təntə, nə m̀ də ba m̀ mɛ nə. Kɪ m̀ nə pɪn, ba m̀ lià təntə mama bá yí bwálí tə wa, ba yoo mama nə wá yá zəni, də nə nə twá nə təlè ba wa.

12

Càn nə yí nəba, sə nə tə va yáá wuuu!

(1 Korəntə tián 9.24-27; Filipə tián 3.11-14; 1 Piyerə 2.21-24)

¹ Fuən lià təntə mama, ba nə ken ba waa Yɪ nə tə, də yɪ ndə nə nə. Yá ba m̀ dān nə bɪrɪ nəba, nətv nə nə mɛ, sə nə kə nə waa Yɪ nə wuuu. Kɪ m̀ tə yɪrɪ, nə mɛ, sə nə dɔgv yìèn tə mama, tə nə cì nə nə, tə pa nə wàri yáá nə vèli, sə nə ga dɔgv cuna tə mama, nə nə wulə tə wa. Nə dān mɛ, sə nə dəri nə va, nə yí bwálí tə, Yɪ nə pià, sə nə va nə yí, də pínú.

² Nə kenə nə yáá Zwezi yuu wa. U m̀ nə yɪ liù tə, nə nə twá v nə, nə ma kə nə waa Yɪ nə wuuu. U m̀ ga nə wáá v pɪn, nə vèli nə yí bwálí tə, nə yoo mama nə wá yá zəni. U sèe v pián v pa ba ja wá, ba paa dagarv yuu wa, ba gv. U wá kɪ jələ ndə cavɪra nə, v ga yéə pupoli nii nə, kɪ nə tégé, kɪ dān wá. Síún nə, v dān jèə Yɪ jɪzən* vān nə, Yɪ pàri tə wa.

(Apokalise 3.19; 1 Piyerə 1.6-7, 13-17)

³ Á dān á ká pa á jìàn gwàri, sə á pií á kə á kwa. Á buŋa Zwezi yoo. Cuna lià fɪfɪn wá zənzən, v ga pián. ⁴ Á wulə á jaŋa, sə á li á tián cuna wa. Yá á liù mama tə wá jaŋa təntə jan, v ti ka wa. ⁵ Kɪ yɪ á swèéé də, á nə yɪ Yɪ bia tə, Yɪ kàri aba naaa? U swɪn, v wú:

«À biù, də *Yuu-Tiu nə firɪ mú, sə v ma kàri mú, sə n b̀n zəni, kɪ tà tutv!
U nə caga n nii nə, dān ká pa n pùé cùgù! ⁶ Yuu-Tiu yáá firɪ liù tə,
v nə swə, v kə cwəŋə wa. U yáá firɪ lià tə mama, v nə yéə də, ba yɪ v m̀ bia».

⁷ Á nə dé càn, kɪ yɪ Yɪ pià, sə kɪ kwən aba. Kɪ nətv bɪrɪ də, Yɪ yɪ v ja aba, v ma fwa v bisíná. Biù wulə, v nyɪna nə ba wá firɪ, sə v ma kə wá cwəŋə wa, naaa? ⁸ Də Yɪ nə ba liù firɪ, ndə v bia tə mama nə, kɪ bɪrɪ də, kɪ tíú tà v m̀ tətə bisúmaa, v yɪ liù don biù. ⁹ Nə nyɪna-ba tɪa ka tə yuu

* 12:2 12.2 Ka jèŋ più jɪzən vān nə yɪ dun bwálí.

wa, yáá firu nəba, nə ga tə zilí ba nii. Ku cígá wa, nə dàń mɛ, sə nə zilí nə nyina Yui nii, ɔ nə dwə nə nyina-ba tia yuu, nə doni. Də nə nə zilí ɔ nii, nə wá na mu tə, ku nə ba zwɛɛ ɔ con. ¹⁰ Ku yi cígá, nə nyina-ba yáá firu nəba, máńǵá mancun wa, ndə ba pubɔŋa nə pià nɛtu. Yá nə nyina Yui mù nə firu nəba, ku yi, ɔ ma kwen nəba, sə nə ya lià tə, yokokwɔɔn mama nə tɛlɛ nə yira, ndə ɔ tətə nə, máńǵá mama. ¹¹ Máńǵá tə wa, ba nə firu nəba, ku yáá cùgá nə pùɛ nə. Yá tə mù càn təntə kwa nə, lià tə, ba nə píńí, ba nan cwəŋə nə, ku yáá pa, ba wàńí ba tun tutɔnzəŋə zənzən, ba ma biru də, ba yi cígá tián Yui yáá con.

¹² Ku mù tə yiri, á mɛ, sə á pa, á jìàn, tə nə gwàrì, də á nadwana, tə nə ba diàn jə, píí tə ja diàn. ¹³ Á pian, á nɛɛ ti con, tə nə yi mənə mənə. Liù nə wulə á wa ndə gwàńú nə, ɔ dān ká kwen, ɔ mà ɔ nɛɛ nə ɔ dwan, sə ɔ na yazurə, ɔ ma va yáá wuuu.

Á ziga diàn, á dàna ká pií á kə á kwa!

¹⁴ Á fwa ku tə mama, á nə wáá, sə bican sié ya á mù də lià tə duən pwərə wa. Á pian á ya lià tə, á nə yá á tián míámíán Yui jìàn wa. Də ku nə tà nɛtu, á wàrì Yui á ni. ¹⁵ Á ywàńǵá á yuu nə zəni, sə á liù mama dān ká kwìn Yui pubwanu tə nə. Á kənə diàn, sə á liù mama dān ká ya ndə tiú nə, ku ŋunan nə cà. Liù nə yi nɛtu, ɔ yáá cùgù lià tə duən tə mama, ɔ pa ba də cà.

¹⁶ Á dàna ká pəń duən vɛɛ vɛɛ. Á dàna ká cùgù Yui cwəŋə tə, á kə durən ku nə! Mə nɛtu nə Esau fwa. Esau yi *Zwakobə zɔnu. ɔ ma ti ɔ nəkwɔni tə, ɔ ma lárí wodiu zɔŋa nədu ɔ nyánú con, ɔ dé. ¹⁷ Á yəé də, ku kwa nə, ɔ kwi yina, ɔ ma pià, sə ɔ nyina tə lòrì Yui, sə ɔ fwa zəni ɔ yira. ɔ dān yá pià, sə ɔ pií ɔ jon ɔ nəkwɔni tə, ɔ nyánú tə con. Yá ɔ nyina tə viɡa, ɔ wà sɛɛ.

(Apokalisə 21.2-3; Eberə-ba 2.1-3; 10.26-35)

¹⁸ Á mɛ, sə á lwarì də, á nɔbara-ba tə yi ba boli paan yira, ba ma lwarì Yui. Liù yá wáá ku mù paan təntə yira ɔ janu. Mənvoo yá jə paan təntə yuu wa. Ku yuu yá yi yikunu, voo ga fuli lá zənzən. Yá ku dān nə tà nɛtu á mù con. ¹⁹ Ba ni nabwana kori ku paan təntə yuu wa. Ba ni Yui də sugu lá. Ba nə ni sugu təntə, fən jun ba. Ba dān lòrì, sə kori tə dān ká pií ku bwé. ²⁰ Yoo tə, Yui yá nə pɔn ba nií ku yuu wa, yá dwə ba jìàn. Yui swìn, ɔ wú: «Liù nə dwen paan tə yira, nə à yəé ku nə yi vani tətə, ba mɛ, sə ba dɔli ku də kapana, ba gu». ²¹ Tə mù yiàn tə ken fən *Moyizə wa, ɔ swìn, ɔ wú: «Fən jə nə, à vɔvaga».

²² Yá ku tà nɛtu á mù con. Á mù boli paan tə yira, ba nə bonə <Siyon[†]>. Mə ku mù paan tə yuu wa nə, Yui tə, ɔ nə wulə mu wa, tu tə wulə. Ba bonə ku tu təntə *Zwerizalemə. Ku wulə Yui *sàń nə, yá *malɔkɛ miliyɔn dān wulə lá, tə dé cànà. ²³ Á yi á boli Yui təntən bisíná púlí tə yira, ɔ nə púpúní ba yira sagi wa Yui sàń nə. Á tə yi á boli Yui yira, ɔ nə bɔrì lɔu tə mama bɔrà. Á tə kúú yi á boli lià tə yira, ba nə jigə cígá tián Yui yáá con, ba yoo mama ga zìən. ²⁴ Á twi á yí Zwezi yira, ɔ nə kəni *nimaru nəduɔn Yui də ləzoni pwərə wa. ɔ mù nə lwá ɔ jana, ɔ ma sɔn nə cuna. Tə mù

[†] 12:22 12.22 Siyon yi paan tə, Zwerizalemə nə lwə ku yuu wa, yiri nədwan.

jana təntə buri nəba won tə, ku nə zian, ku doni won tə, Abelə jana tə nə buri nəba.

²⁵ Á cia á tiàn nə, á dànà ká vɪ, sə á cɔgv sɔgv tə, Yɪ tə nə swìn á con. Fuən lià tə vɪga, sə ba cɔgv v nii tə tia ka tə yuu wa. Yá ku dān pɪn, ba yá wàri càn tə, Yɪ nə wá kə ba nə, yáá nə, ba jén. Yɪ yɪ v nan v sáñ, v bà, sə nə cɔgv v sɔgv. Nə nə pià, sə nə jén càn təntə jɪn wa, nə dànà ká vɔvəri nə kwa, nə ma sá v nii tə. ²⁶ Fuən tə nə, Yɪ sɔgv tə pɪn tia vuvugu. Síún nə, Yɪ kàn nii v pa nəba də, v bá pa tia cɪcɪ vuvugu. Ku dān yɪ tia tə də lanworu tə mɛ nə wá vuvugu. ²⁷ Tə mù sùràn təntə, v nə swìn nətv tə, buri də, wiən tə mama, liù mama nə wàri v fwa, tə nə wáà tə vuvugə, tə wá vuvugu tə jén. Yá wiən tə mù, tə nə wàri tə vuvugə, wá yá lá, tə ba jén. ²⁸ Nə dān kəni Yɪ lèèè, v nə pɪn nəba pàri, ku nə wàri, ku lwàní tə yɪ. Nə bwia v nə, ndə ku nə ywán də wá nətv. Nə zilé wá, nə ga twá v cwəŋə tə nə zəni. ²⁹ Cígá, nə nyina Yɪ tə yɪ ndə mən nə, tə nə dé wuuu.

13

Kwiè bwálí

(Romə tiàn 12.10, 13, 15; Matie 19.4-6; 1 Tesalonikə tiàn 4.3-7; 1 Timote 6.6-10)

¹ Á mɛ, sə á sóní á duən *Kərisə lià tə, máŋá mama. ² Á dànà ká swèèé vərə nə twi, ba zuri á yuu wa, sə á ja ba zəni. Lià duən fwa ku nətv, ba ja *malikə zəni, tə nə twi, tə zuri ba yuu wa, ba ga wá lwarɪ də, ku yɪ malikə nə.

³ Á ywàŋá lià tə yuu, ba nə wulə bān diè wa. Á pɪn ku ya ndə á mù, də ba mù mɛ yá nə wulə ku bān diè tə wa. Á ywàŋá lià tə yoo, ba nə kəni càn ba nə. Á pɪn ku yá ndə á mù, də ku tiàn mɛ, nə ba kəni tə càn tə wa.

⁴ Liù mama mɛ, sə v zilí kasweri. Yá kan də v bari wá mɛ, sə ba tun durən yièn ba kasweri tə wa. Yɪ tə wá buri lià tə bura, ba nə pəni duən vɛ vɛ. Yɪ tə wá buri lià tə bura, ba nə cwàri.

⁵ Á cia á tiàn nə. Á dànà ká fin á yía mama, á kə səbiu yuu wa. Á yana pupwən wa, də ku tə, á nə jə. Yɪ tətə swìn, v wú: «Á bá yá mú. Á bá vəri mú, à dɔgv abada». ⁶ Yɪ nə swìn ku nətv dān pɪn, nə liù mama jìàn wáà tə daja, sə v swìn, v wú: «Fən ba nə jə, ləzwənə wàri nə won, v fwa. Yɪ nə saŋa nə, máŋá mama».

(1 Tesalonikə tiàn 5.12-13)

⁷ Á lie lià tə yoo, ba nə yɪn á yáá, ba kə aba Yɪ cwəŋə tə wa, ba ga swìn Yɪ sɔgv tə, ba buri aba. Á lie nətv tə, ba nə twá Yɪ nə, ku ja va, ku yí ba tian. Á kəŋə á waa Yɪ nə wuuu, ndə ba nə ken ba waa v nə wuuu, nətv.

⁸ Zwezi-*Kərisə ba lwàní mama. U yɪ won nədv, diàn də zən, ku ja vələ máŋá də máŋá tə, ku nə ba zwè. ⁹ Lià duən wulə, ba buri kəri nədvra yirə duən. Ku mù tə yɪ, á ziga diàn, lià təntə dān ká gɪgari aba, ba li Yɪ cwəŋə tə wa də sùràn duən. Ku zian də, Yɪ pubwanv tə nə pɪn, nə pubɔŋa wulə bwálí nədv. Yá ku dān nə yɪ cɔŋi, tə nə buri culən wodirən yuu wa, tə mù ba lià tə, ba nə twá tə culən təntə nə, saŋa. ¹⁰ *Zwifə-ba Yɪ *joŋwana tə fwa *jwəŋə Yɪ *wulu gansili joŋi kúri tə yuu wa. Yá nə ja joŋi don, Zwifə-ba Yɪ joŋwana təntə nə wàri ku wa joŋi won ba dé.

¹¹ Zwifə-ba Yɪ joŋwana yun tiàn nəkwia tə yáá fwa joŋi, v pa Yɪ nə. U yáá ja vana tə, ba nə gua, tə jana, v ja zv dəyaa tə wa, ku nə yɪ Yɪ cɪcɪ

nyien, sɛ Yɪ ma wàní v sèe, v kwen cuna tɛ, ba mù dɛ wá pwɛrɛ wa. Ba ga yáá ja váná tɛ mù tɛ, ba ja nan tɪv tɛ kasɔɔ nii nɛ, ba sɔrɪ. ¹² Mɛ kɪ yɪn nɛtv dɛ Zwezi. U yɪ, ba gwa wá tɪv tɛ kasɔɔ nii nɛ. U dí càn nɛtv, v twá v tɛtɛ jana tɛ nɛ, v ma sɪn lɛzoni cuna, v lɪ. ¹³ Kɪ mù nɛ pɪn, nɛ mù dàń naɲa, nɛ va, nɛ jóri Zwezi, tɪv tɛ kasɔɔ nii nɛ, sɛ ba yala nɛ mù dɛ v mù mɛ. ¹⁴ Tɪv tɛlɔ tɪa ka tɛ yuu wa, nɛ nɛ wá bà kɪ jèń. ¹⁵ Nɛ dàń mɛ, sɛ nɛ twá Zwezi nɛ, nɛ ma bu Yɪ nɛ máńá mama. Kɪ mù bùrà tɛntɛ yɪ kɪ naɲa nɛ níé wa. Yá kɪ dàń yɪ ndɛ jonɪ nɛ, nɛ fwa nɛ pɪn Yɪ nɛ, sɛ kɪ bu v yɪrɪ nɛ. ¹⁶ Á dàna ká swèéé, sɛ á fwa zɛni là yɪra. Á dàna ká swèéé, sɛ á fwa wɔywan saɲu ba yɪra. Kɪ nɛtv yɪ jonɪ nɛ, á fwa, á pɪn Yɪ nɛ, kɪ nɛ poli v pùé.

¹⁷ Á zilɔ á yáá tíán nii, sɛ á mun á tíán ba yáá con. Ba mù nɛ ywàńá á yun nɛ, ba ga mɛ, sɛ ba tún kɪ nii Yɪ con. Dɛ á nɛ zilí ba nii, ba wá fwa ba tutuɲi tɛ dɛ pupwɛn. Á nɛ ba ba nii zilí, ba wá caga á nii nɛ. Ba ga nɛ caga á nii nɛ, kɪ bá san á nɛ.

Sagɪ tɛ yígúré sùràn

(Romɛ tíán 15.30-32; Kolosɛ tíán 1.9-11; 1 Piyɛrɛ 5.10-11)

¹⁸ Á lwɛrɛ Yɪ, á pa nɛba. Nɛ yèé dɛ, nɛ wá yoo mama cùgù. Máńá mama nɛ swɛ, sɛ nɛ tun won tɛ, kɪ nɛ zɛn. ¹⁹ Á lòrɪ aba cígá mama. Á lwɛrɛ Yɪ, sɛ v pa nɛ cwɛɲɛ, sɛ à píí à bà á con lala.

²⁰ Yɪ nɛ pɪn nɛba bɪcan síó. U pɪn nɛ *Yuu-Tɪu bwin, v nan tɪga wa. U mù Zwezi dàń yɪ ndɛ payɪrv nɛfarv nɛ, v ywàńá nɛ yuu, ndɛ payɪrv nɛ ywàńá pee yuu nɛtv. U jɪn v tíán, v ma fwa *jonɪ nɛ yɪrɪ. Kɪ dàń twá v jana tɛ nɛ, v ma kɛ *nimarv nɛ mù dɛ Yɪ pwɛrɛ wa, kɪ nɛ ba zwèe. ²¹ Yɪ nɛ wá pa aba diàn, máńá mama, sɛ á ma wàní á fwa zɛni yɪrɪ mama, v nɛ swɛ. U mù nɛ wá twá Zwezi nɛ, v pa, nɛ tun kɪ tɛ nɛ ywán dɛ wá. Là mɛ, sɛ ba bu Zwezi-*Kɛrisɛ nɛ, máńá dɛ máńá, kɪ nɛ ba zwèe. Amɪna! ²² Á nubɪa-ba, à lòrɪ aba, sɛ á zùrɪ á yɪra, á ma cugv sùràn mancɪn tɛ tɛ, à nɛ púpúní á nɛ, sɛ à ma kwè aba.

²³ Á nɛɲɛ suywáńú: Ba lɪ Timote, v nɛ yɪ nɛ nubɪu Kɛrisɛ yɪrɪ, v yà nɛ wulɛ bàń diè. Á pià, sɛ à bà, à na aba. Dɛ v nɛ twi à con fuɛn, à mù dɛ v mù mɛ dàń wá kɛ duɛn, nɛ bà. ²⁴ Á jùnà á yáá tíán tɛ mama, dɛ Kɛrisɛ là tɛ mama, á pa nɛ. Là tɛ, ba dɛ nɛ yɪ Kɛrisɛ nɛ tɪ, ba nɛ wulɛ Yitali nɛ, jùnɪ aba. ²⁵ Yɪ nɛ wá fwa v pubwanv tɛ á mama yɪra.

**Sagi tɛ,
Zwakè
nɛ púpúní
Zwakè sagi tɛ yuu wa sugu**

Liù tɛ, v nɛ púpúní sagi ku tɛ

Ku wáá ku yanú Zwezi nyánú Zwakè nɛ púpúní ku. U yin *Kərisə lià púli tɛ yáá tián batwa tɛ wa liù don *Zwerizalemə nɛ.

Lià tɛ nɛ, v nɛ púpúní

Zwakè púpúní v sagi tɛ, v pa *Zwifə-ba nɛ, ba nɛ jigə *Kərisə lià, dɛ ba duən tɛ nɛ, ba nɛ tà Zwifə-ba, ba mɛ nɛ pwèe ba sú luv mama wa.

Sagi tɛ wa sugu

Nəjə ku tɛ yiri, v nɛ púpúní ba nɛ: Sagi ku tɛ yi yièn tɛ nɛ cé duən yuu wa sugu, Zwakè ga wà tɛ li v tún, sɛ ba lwarɪ nɛtu tɛ, tɛ nɛ púé duən kwa. Tɛ yièn tɛntɛ nɛ yi:

yoo tɛ, ku nɛ pin ba lwarɪ liù dɛn, dɛ v nɛ mɛ, sɛ v píní wuuu, v dàn
ká pií v kə v kwa,
dɛ wubɔŋa yoo,
dɛ yijɔni yoo,
dɛ jɔjɔ tián dɛ zura yoo,
dɛ liù pùé yokukwɪnan fira yoo,
dɛ yoo tɛ, ku nɛ dɛdɛn, sɛ ku yigu liù, ku pa v tun yokukwɪtu yoo,
dɛ Yɪ sugu tɛ dɛ ku nií zilɔ yoo.

Yoo tɛ, Zwakè nɛ swə, sɛ v swɪn, ku mù nɛ yi nɛtu tɛ, *Kərisə lià tɛ nɛ mɛ, sɛ ba ya dɪn mama. U swɪn zɛnzɛn yoo tɛ yuu wa, v nɛ tàà ku yiri, v púpúní v sagi tɛ: Nɛtu tɛ, liù nɛ ken v waa Zwezi nɛ, v nɛ mɛ, sɛ v tun, dɛ v nɛ ba ku tutɔŋi tɔŋa, ku yi tutu.

Tɛntɛn jònà bwálí

¹ À mù Zwakè nɛ púpúní sagi ku tɛ, à pin á mù *Zwifə-ba dwíé dəkuren fugə bɛlɛ tɛ nɛ, á nɛ dɛri á zu luv tɛ mama wa. À mù Zwakè nɛ jùnì aba. Á yi Yɪ dɛ *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə tutɔnbiu.

*Wubɔŋa yuu wa kàrà
(Romə tián 5.3-5; Matíə 7.7-11)*

² À nubɪa-ba, á mɛ, sɛ á jə pupwən zɛnzɛn, dɛ yièn yirə tɛ mama, tɛ nɛ wá wɔwalɪ aba. ³ Ndə á nɛ yəé nɛtu dɛ, á nɛ keni á waa Zwezi nɛ, á ga wá dugu tɛ yièn tɛ mama wa, á wá ya lià tɛ, á nɛ jə pínú. ⁴ Á mɛ, sɛ á ja pínú máŋá mama, á ja va á gúri tɛ yièn tɛ mama wa. Yá á dán wá ya lià tɛ, Yɪ yièn tɛ nɛ biga á yuu wa, á ga sú tɛ mɛ wa cígá cígá, won dɛ ga bá m̀ri aba.

⁵ Yá dɛ wubɔŋa nɛ m̀ri á wa liù don, ku mɛ, sɛ v lòri wubɔŋa Yɪ con. Yɪ yáà pa liù mama nɛ dɛ cígá cígá, v ga ba caga. Yá Yɪ dán wá pa tɛ ku tíú nɛ. ⁶ Liù tɛ, v nɛ lòri Yɪ con, v mɛ, sɛ v pa cígá dɛ, Yɪ wá pa ku tɛ, v nɛ lòri. U mɛ, sɛ v dàn ká bɛéé. Liù tɛ, v nɛ bɛéé, ku tíú yi ndə nakuli

nø, voo dån nø yugø ku køni, ku tø swø lá. ⁷⁻⁸ Ku mù læzwønyiri tæntø jø pwií bølø. U ba tæntian yoo jø, dø ku tø mama, v nø fwa. Ku tíú wà mē, sø v bún dø, *Yuu-Tiu wá pa wá won.

Zvri dø jijø yuu wa kàrà

⁹ Liù tø, v nø yi nø nubiu *Kørisø yiri, wàà zøv v yaní, yá v jø dun Yü yáá con. Ku mù nø pin, v mē, sø v bwí v tiàn. ¹⁰ Jijø tíú wá ti, ndø gapuni nø. Ku mù nø pin, nø nubiu tø, v dø nø yi jijø tíú, v dø mē, sø v bwí v tiàn, Yü nø mun wá tø yiri. ¹¹ Yícav nø pén, ku lují nø mà gapuni nø, ku yáá ti ku kò. Gav tø puni tø yáá tv, ku zøni tø ga jén. Mø ku wá ya nøtv, ku pa jijø tíú nø. U dø wá ti v jén, ndø gapuni tø nø. Ku yoo tæntø wá tun v tvònan tètøji wa.

Yü ba liù yigø, v pin v tvja yokøkwion

¹² Pupwøn liù nø yi liù tø, v nø jin pínú dø yìèn tø nø dódón, sø tø yigu wá, sø tø pa v tun yokøkwion. U nø pián v diàn wòwalv tø v zwèe, v wá na mü, ku nø ba zwèe Yü con, yupuu. *Yuu-Tiu nø kàn nii dø, v wá pa ku mü tæntø lià tø nø, ba nø swø wá. ¹³ Mánjá tø, yoo nø dódón, sø ku yigu liù, sø ku pa v tun yokøkwion, v wà mē, sø v swìn dø, ku yi Yü nø tun ku v nø. Liù wàri Yü v dódón, sø v yigu wá, v pa v tvja yokøkwion. Yá v tètø bá dódón, sø v yigu liù v pa, sø ku tíú tvja yokøkwion. ¹⁴ Liù tètø pùé yokøkwion fira nø yáá dódón, sø ku yigu wá, ku pa v tun ku, yá ku dån yáá gígarí wá ku kø cuna wa. ¹⁵ Ku kwa nø, pùé yokøkwion fira tø dån yáá ji cuna. Yá v dån nø tun cuna tø v zwèe, tø dån yáá ja tian tø bà.

Bwáli tø, yìèn nø zíga tø dódón, sø tø yigu liù, tø pin v tvja yokøkwion (Zwan 3.27; Galasi tián 6.7-10)

¹⁶ À nubisoni-ba, á dånà ká gígarí á tiàn! ¹⁷ Tarpiòn nøzøju tø mama, dø cigá cigá zilé won yi ku nanja Yü con. U mù Yü tæntø nø fwa poni. U mù Yü tæntø ba lwàní, ndø yiywara nø lwàní nøtv. ¹⁸ Yü twá v cigá sugv tø nø, v pa nøba mü. Yá v dån pià, sø nø ya ndø v tæntøn lià nø, wiøn tø mama yuu wa, v nø fwa.

Nøtv tø, nø nø mē, sø nø tvn dø Yü sugv tø (1 Piyerø 2.1-2; Matíø 7.21-27)

¹⁹ À nubisoni-ba, á mē, sø á yøni dø, á liù mama mē, sø v dt v tiàn tia, v ma cugv ba duøn tø sugv. Ku wà mē, sø v búbari v swìn. Ku wà mē, sø v lujá dø zàn lala. ²⁰ Á yøé dø, liù lujá nø zàn, ku tíú bá fwa ku tø nø zìøn Yü yáá con. ²¹ Mø ku mù nø pin, á dån mē, sø á yá durøn yiri mama, dø wòlvøju yiri mama. Yü ken v sugv tø á waa, ndø ba nø cwøn tíú nøtv. Á mē sø, á cugv ku sugv tæntø dø búcabwanv. Yá sugv tæntø nø wá pa, Yü jon aba á cuna wa.

²² Á mē, sø á fwa ku tø, Yü nø swìn v sugv tø wa. Á dånà ká cugv ku tø, Yü nø swìn, cici. Á nø búja dø, ka cugv tø cici nø mē aba, á yi á tiàn nø á gígarí. ²³⁻²⁴ Liù nø cugv Yü sugv tø, v ga ba fwa, ndø ku nø wú nøtv, ku tíú yi ndø liù tø nø, v nø ywàn v yáá zønjø wa. U nø kèeñ v yá zønjø tø, v swèéé v yáá tø nø yi nøtv. Mø nøtv nø, ku pa liù tø nø, v nø cuga Yü sugv tø, v ga ba fwa ndø ku nø wú nøtv. ²⁵ Yü sugv tø yi cigá sugv. Ku mù nø pin, liù tø, v nø ken v pubvja v sugv tæntø nø, v dån mē, sø v vwa v tiàn ku nø mánjá mama wuuu. Yá ku mù nø wá pa, v tvni v tiàn. Ku wà mē, sø

u cuɔv ku, u ga pií u swèéé ku máǵá don wa. U me, sè u twá Yú sɔvɔ tɔ nɔ, dɛ u waa mama. U mù liù tɛntɛ wá ya pupwɛn wa u tutuɲi mama wa.

²⁶ Liù tɛ, u nɛ buɲa dɛ, u twá Yú nɛ zɛni, u ga ba u nii jani, u yi u gigari u tiàn. Yá u nɛ twá Yú nɛ, tɛ yi tutu. ²⁷ Liù tɛ nɛ twá nɛ nyina Yú nɛ dɛ più nɛdu, u bican ga yi nɛpon, u me, sè u fwa yièn tɛ tɛ. U me, sè u san bitara dɛ kadɛnɛ nɛ, ba nɛ wulɛ pucɔni wa. Ku tɛ súri lá, u me, sè u dàn ká pa, lià tɛ, luv nɛ ti, ba cùgò wá.

2

Dàn ká ja liù, n ma kwaní u don kàrà

¹ À nubia-ba, á ken á waa Zwezi-*Kerise nɛ. U yi nɛ *Yuu-Tiu, u ga jɛ dun dɛ. Á wà me, sè á zilí liù don, á ga yá u don. ² Á nɛɲɛ yoo nɛ, sè nɛ ma man ku: Bɛɛ nɛ u ken síán jifila, u zu gànù, ku nɛ cɪcɪl, u ja bà á jórɔ wa. Zuru don dɛ, u nɛ zua gangwiru, u jɛ bà á jórɔ tɛ wa. ³ Á yáá zilí bɛɛ tɛ, u nɛ zua gànù, ku nɛ cɪcɪl tɛ, á swìn u con, á wú: «Jɛñ yáá bwálí nɛzɛɲu tɛ wa!» Á ga swìn zuru tɛ con, á wú: «N mù, zɪɪ yi nɛ lá con!» Nɛ à yèò: «Jɛñ tɛ à nɛɛ dɛn!» ⁴ Á cígá nɛ fwa ku nɛtu, á yi á kúri ba duɛn wa. Á ti u don, á ma kwaní u don. Ku nɛtu tɛ yi á pubuɲi kùkwɪnan tɛ nɛ pin, á ma pwèe ba duɛn wa.

⁵ À nubisoni-ba, á cuɔa zɛni. Á yèò dɛ, Yú kúri zura, lià tɛ, luv nɛ ti, ba yía yuu. Ba mù zura tɛntɛ keni ba waa u mù Zwezi nɛ wuuu. Ku mù nɛ pin, ba yi jɛjɛ tiàn, u mù Yú yáá con. Ku nɛ súri lá, ba lià tɛ wá twá ba dé pàri dɛ u mù Yú. Pàri tɛntɛ ya Yú nɛ kàn nii, sè u pa lià tɛ nɛ, ba nɛ swè u mù Yú. ⁶ Yá á mù dàñ ba zura zilí, á zonu ba. Á ga yèò zɛni dɛ, jɛjɛ tiàn tɛ nɛ yáá dé diàn á yuu wa. Ba mù nɛ yáá ja aba, ba va lià tɛ, ba nɛ bùrì bùrà, yáá con. ⁷ Mɛ ba mù jɛjɛ tiàn tɛ nɛ yáá kùkùlɪ Zwezi yiri nɛzɛɲu tɛ á nɛ twá ku nɛ, ba ma yi *Kerise lià.

⁸ Yú yi più. Yá á fwa zɛni, dɛ á nɛ twá u nii tɛ nɛ. Ku púpúní Yú sagi tɛ wa, ku wú: «Sóní n yira liù ndɛ n tɛtɛ nɛ!» ⁹ Ku mù nɛ pin, á nɛ kúri lià duɛn wa, á fwa cuna dɛ Yú. Yá Yú wá twá u *nii tɛ nɛ u biri dɛ, á yi cuna lià. ¹⁰ Á tíó ku tɛ, á ma man: Liù don yáá twá Yú nii tɛ yièn tɛ mama nii nɛ, yá ku tíú ga cùgò tɛ wa yoo nɛdu nɛ, u cùgò tɛ mama nɛ, Yú yáá con. ¹¹ Yú tɛ, u nɛ wú: «Dàn ká cwàri!» U mù nɛ kúú wú: «Dàn ká gu dɛ!» Yá n dàñ nɛ ba cwàri, n ga gu liù, n jìgɛ Yú nii tɛ mama cunu. ¹² Yú bùrà tɛntɛ wá pa, á tɪni á tiàn. Á pɪan á níé sùrán, dɛ ku tɛ á nɛ fwa, ya ndɛ lià tɛ nɛ, Yú nɛ wá bùrì ba bùrà. ¹³ Á nɛ ba liù yinɛgɛ dɛri zɛnzɛn, máǵá tɛ wa, Yú nɛ wá bùrì bùrà, u dɛ bá dɛri á yinɛgɛ zɛnzɛn. Liù tɛ, u nɛ dɛri lià yinɛgɛ zɛnzɛn, u wà me, sè u pa Yú bùrà fɛn ja wá.

Nɛtu liù nɛ wáà u biri dɛ, u keni u waa Zwezi nɛ (Galasi tiàn 5:6; Ebɛrɛ-ba 11.17-19, 31)

¹⁴ À nubia-ba, á tíó ku tɛ, á ma man: Liù don u nɛ swìn dɛ, u mù ken u waa Zwezi nɛ, yá u ga ba tutunzɛɲɛ tɛɲa, u ma biri ku, ku nɛtu tɛ ba dɛn jɛ. Yá ku tíú tɛ dàn ká bún dɛ, ku wá jon wá u cuna wa. ¹⁵ Á nɛɲɛ yoo, sè nɛ ma man ku: Á mù lià tɛ, á nɛ yi nubia *Kerise yiri, tɛ wáá á nubiu don á ni, ku tíú nɛ ba u yira gànù jɛ, u ga ba u nii wodiu dɛ jɛ. ¹⁶ Á wa liù don dàñ swìn ku tíú con, u wú: «Yú wá pa mú bican síí. Yú nɛ wá pa

mú gànò, v ga pa mú wodiu, n dé n sú». Də á nə wà wiən tə pɪn, tə wá san wá, sə v ma ya luv wa, ku nətʊ tə ba dɛ̀n jə. ¹⁷ Mə ku yɪ nətʊ, ku pa á mù Kərisə lià tə nə. Á nə ken á waa Zwezi nə, á ga ba ka tutunzəɲə tɔɲa, ku fwa ndə á kú̀b ba á waa kəni Zwezi nə. Yá ku dǎn yɪ ndə won nə tɪga.

¹⁸ Á wa liù don nə swìn, v wú: «Lià duən wulə, ba nə ken ba waa Zwezi nə, ba duən də wulə, ba nə tɔɲa tutunzəɲə». Á mù wá le ku tíú, à wú: «Biri nə, nətʊ tə liù nə wáá v waa v kení Zwezi nə, v ga ba tutunzəɲə tɔɲa. Yá à də wá twá à tutunzəɲə nə, à biri mú də, à ken à waa Zwezi nə». ¹⁹ N pɪn cígá də, Yɪ yɪ nədʊ. N fwa zəni. *Zinə də yə́ə ku nətʊ tə, yá fən yáá ga zv tə.

²⁰ Zɪbanənyɪn tíú, n bá yá, sə n nì naaa? Liù nə kení v waa Zwezi nə, yá v ga ba tutunzəɲə fwa, v nə kení v waa Zwezi nə tə cɪcɪ, ba dɛ̀n jə. ²¹ N yə́ə də, nə nɪbɛɛ *Abərahámə tí v biú *Yɪzakə, sə v ma fwa *jonɪ Yɪ jonɪ bwálí tə yuu wa, v pa Yɪ nə. Yá Yɪ dǎn jəli wá də, v yɪ cígá tíú v tutunzəɲə tə yɪrɪ. ²² N na də, Abərahámə nə ken v waa tə Yɪ nə, yá ku də v tutunzəɲə tə twá duən. Yá ku yɪ Abərahámə tutunzəɲə tə nə biri də, v ken v waa Yɪ nə cígá cígá. ²³ Mə nətʊ nə ku twá yoo tə, ku púpúní Yɪ sagɪ tə wa, nii ma sú: «Abərahámə ken v waa Yɪ nə. Ku mù nə pɪn, Yɪ jəli wá də, v yɪ cígá tíú v mù Yɪ yáá con». Yá ba dǎn bonjə Abərahámə <Yɪ dabɛɛ>. ²⁴ Á na də, ku yɪ ku twá liù tutunzəɲə nə, Yɪ ma jəli ku tíú də, v yɪ cígá tíú nə. Ku tà ku twá liù nə ken v waa Zwezi nə cɪcɪ yɪrɪ. ²⁵ Mə ku yɪn nətʊ ku pa, kacwarʊ tə nə, v yɪrɪ nə yɪ Rahabə. U jɪn *Yɪzərayelə* lià tə, ba nə tɔn máɲá don wa, v tɔv wa. U san ba, v pa ba píi ba twá cwəɲə don ba víi. Yɪ jəli wá də, v yɪ cígá tíú nə v tutunzəɲə tə yɪrɪ. ²⁶ Á yə́ə də, sɪɲu nə təlɛ́ ləzwənə yɪra, v yɪ v tɪga. Mə ku yɪ nətʊ də, nə nə kení nə waa Zwezi nə, yá nə tutunən ga ba ku biri, nə waa tə yɪ ndə won nə tɪga.

3

Á jana á níə zəni!

(Romə tían 3.13-14; Matíə 12.33-37)

¹ Á nubɪa-ba, á dǎnà ká pa, á ya dání zənzən, á nə yɪ karnyɪna-ba. Bùrà tə ba nə dǎnì, sə ba bùrì nə mù lià tə nə yɪ karnyɪna-ba tə, diàn wá doni ba duən tə nyiən. ² Nə yáá fwa cuna yiri yiri nɛɛ kapɔpɔ. Liù nə ba v sùràn swìn v fwa cuna tə wa, ku tíú tə yɪ liù tə, Yɪ yìèn tə nə bíga v yuu wa, v ga wáá v tíàn yoo mama wa. ³ Nə yáá kə kwíén sɪsan nii nə, sə nə pa, ka sɛə nə nii, sə nə tɪnɪ ka mama míámíán. ⁴ Á nəɲə níá yuu bori nə dáá nətʊ! Ku də ku dání tə mama, ku jə volan ku wa. Liù nə jə ku volan təntə nə, v wáá v pɪn, ku vəli bwálí tə, v nə píà. Voo nɛfarʊ nə swə ku yugə ku nətʊ mama, ku yɪ ku bwálí tə, liù tə nə kəni ku nə, ku yáá vəli. ⁵ Mə ləzwənə nəndəli yɪ nətʊ, ku yɪ nəmanbíə, ku yoo ga cà. Á nəɲə, ku nyɪn ndə mənɔpwana nə, ku wáá ku pɪn, gav nɛfarʊ kwé mən. ⁶ Ləzwənə nəndəli yɪ ndə mən nə, luv cuna tə mɛ wulə ku wa. Mən təntə yɪ tə nɛɲa mən diə. Mə tə mù cuna təntə, nə yáá cùgù nə mɪ tə mama, ku nə zɪɲɪ nə lɔrɪ, ku vəli nə tɪan. Ku ga yɪ nə yɪra tə wa wobíə don. Ku cuna tə yáá

* **2:25** 2.25 Lià təntə yá yɪ Yɪzərayelə lià nə tɔn ba, sə ba dí yáá ba va ba ywǎn Kanan luv nii tə. Mə ku luv nii təntə wa, ba yá mɛ, sə ba va ba ya. Yɪ yá kǎn nii də, v wá pa ba ku luv nii təntə.

pwarì nè yira tɛ mama. ⁷ Lɛzwɛnɛ wàá dìàn, ɔ dé vàná yiri mama yuu wa. Ʋ wàá dìàn, ɔ dé gaw vàná, dɛ zuŋi dɛ wonɛnɛn, dɛ níá wa wiɛn yuu wa. Ʋ cígá ga dé dìàn tɛ wiɛn tɛ yuu wa dɛ. ⁸ Yá lɛzwɛnɛ tɛlɛ, ɔ nè wáá dìàn, ɔ dé ɔ nɛndɛli yuu wa. Ku yi wolwan tɛ, liù nè wàrì ɔ janì, ɔ pɛn ku zɪga yáá nɛɔv. Ku súé dɛ cwan, ka nè li mi. ⁹ Nɛ bwi nè *Yuu-Tiu nè, ɔ nè yi nè nyina, dɛ ku nɛndɛli tɛntɛ. Yɪ fwa lɛzoni ndɛ ɔ nyinyiga nè. Yá mè ku nɛndɛli tɛntɛ tɛtɛ nè, nè ma zɪrɪ, nè kɛni ba nè. ¹⁰ Bùrà dɛ zɪra nanja ku nii nɛɔv tɛ wa nè. À nubɪa-ba, á dànà ká pa ku ya nɛtu dɛ aba. ¹¹ Nazɛɲɛ dɛ nakɔkwɪnan wàrì nabuliyii nɛɔv wa tɛ nanja. ¹² À nubɪa-ba, kapɪrɔ wàrì sián ku zɪja. Nɛ à yɛé kacɔv wáá kapɪra ku zɪja. Nacwɛɲɛ tɛ ku níá nè yi nakɔkwɪnan wàrì nɛzɛɲɛ ku buli abada.

Wɔbɔɲa tɛ, Kɛrisɛ liù nè mɛ, sɛ ɔ ja

(Efezɛ tián 4.1-3; Filipɛ tián 2.3; 1 Korɛntɛ tián 3.3; 1 Piyɛrɛ 3.4; Romɛ tián 14.19)

¹³ Liù wulɛ á wa, ku tíú nè jɛ wɔbɔɲa naaa? Liù wulɛ á wa, ɔ nè jɛ yɛnu naaa? Ku tíú mɛ, sɛ ɔ ya bwábwá, ɔ ga twá ɔ tutɔnzɛɲɛ, ɔ ma bɪrɪ dɛ ɔ jɛ wɔbɔɲa. ¹⁴ Á nè jɛ wɔgwɔ, á nè jɪga dɛ duɛn nè, sɛ á doni duɛn, á dán mɛ, sɛ á yá fwɛ tɛ nè. Yá á dànà ká kɔni kɔnkɔn, á zɪgɪ cígá tɛ nè. ¹⁵ Ku tíú wɔbɔɲa tɛntɛ tɛ ku nan Yɪ, ku yi *Sɪtana nè pɛn ku wá. Ku yi tia yuu yiɛn, ku ga yi lɛzwɛnɛ fɪra yiɛn. ¹⁶ Yoo mama yi gurɛ gurɛ, bwálí tɛ nè wɔgwɔ nè wulɛ, lià tɛ ga jɪga dɛ duɛn, sɛ ba doni duɛn. Yá yokɔkwɪnan yirɛ mama wulɛ ku bwálí tɛ nè. ¹⁷ Liù nè jɛ Yɪ wɔbɔɲa tɛ, ɔ bɪcan yi nɛpon. Ku wɔbɔɲa tɛntɛ kɛni sié lià bɪcanɪ wa, ku ga pɛn ba waa bwàni duɛn yuu wa. Ku mù nè kɛni nɪmarɔ lià pwɛrɛ wa. Ku pɛn lià dɛri duɛn yinɛgɛ zɛnzɛn, ku yoo ga zɛn. Ku mù wɔbɔɲa tɛntɛ ba lià kúri duɛn wa, ku ga tà níé bɛlɛ tíú wɔbɔɲa. ¹⁸ Lià tɛ, ba nè swɛ bɪcan sié, ba mù nè kɛni tɛ sié tɛntɛ, ba mù dɛ ba yira lià pwɛrɛ wa, ndɛ ba nè dùè wiɛn. Yá ku tɛ, ba nè wá na, ku wá bɪrɪ dɛ, ba yi cígá tián Yɪ yáá con.

4

Liù nè twɲa ɔ pùé yokɔkwɪnan fɪra, ɔ ba Yɪ nii zɪlɪ

(1 Timote 2.8; 1 Zwan 2.15-17; Likɛ 18.13-14)

¹ Jara dɛ janja wulɛ á pwɛrɛ wa. Tɛ yiɛn tɛntɛ nan yɛn tɛ bà? Ku yi á pùé yokɔkwɪnan fɪra nè pɛn, ku yi nɛtu. Tɛ yiɛn tɛntɛ nè wulɛ á yira tɛ wa, tɛ pa á zɪga duɛn nè. ² Á yíá zua lià wiɛn, á ga wàrì tɛ á nɪ. Yá ku dán pɛn á jì lagura. Á súé dɛ wɔgwɔ, á ga wàrì wiɛn tɛ, á nè pià á nɪ. Ku pa jara dɛ janja zàn á pwɛrɛ wa, ku yoo tɛ yɪrɪ. Á ba tɛ wiɛn tɛ jɛ, á wà tɛ lòri Yɪ con yɪrɪ. ³ Máná tɛ, á nè lòri dɛ, á ba nɪ, á pubɔɲa tɛ nè ba zɛn yɪrɪ. Ku yi á lòri, sɛ á ma tɔn á pùé yokɔkwɪnan fɪra.

⁴ Á yá Yɪ, ndɛ kacwari nè yá ɔ bari nɛtu. Á yɛé zɛni dɛ, lɔv ku tɛ wiɛn tɛ sonu yi Yɪ dɔɲɪ. Liù tɛ, ɔ nè pià, sɛ ɔ twá lɔv yiɛn tɛ tɛ kwa, ku tíú wá jì Yɪ dɔɲɪ. ⁵ Á dànà ká bún dɛ, ku tɛ Yɪ nè swɪn ɔ sɔgɔ tɛ wa, yi tutɔ. Ku swɪn dɛ, Yɪ súé dɛ wɔgwɔ nè siɲu tɛ fɪra tɛ yɪrɪ, ɔ nè pɛn nɛba. ⁶ Yá ku tɛ nè dwɛ tɛ mama, ku mù nè yi pubwanɔ tɛ, ɔ nè pɛn nɛba. Ku swɪn Yɪ sagɪ tɛ wa ku wó:

«Yu ziga là tè nè, ba nè jø fwie, v ga fwa pubwanv ba tè, ba nè mun ba tiàn yira».

⁷ Ku mù tè yiri, á zilí Yu nii. Á via *Sitana con, v wá dæri, v va yijvni, v yá aba. ⁸ Á twønø á yí Yu yira, v dæ wá twøn v yí á yira. Cuna là-ba, á lua á jìàn duræn wa. Pwií bælø tiàn-ba, á lua cuna á bicanu wa. ⁹ Á pian á yinægø ja á tiàn. Á kænø á tiàn lúé wa, á kwíá! Á mumun wá jì kwirø. Á pupwøn wá lwañ ka jì pucvni. ¹⁰ Á munjø á tiàn *Yuu-Tiu yáá nè! Yá v wa zìn aba.

Á dànà ká cægø duøn!

¹¹ Á nubia-ba, á dànà ká cægø duøn! Liù tè, v nè cægø v don, v nè yi v nubiu *Kærisø yiri, nè à yèé v nè bùrì v bùrà, ku tíú yi yoo tè, Yu nè pin v *nii tè, ku yuu wa v cægø. Ku ga yi Yu nii tè bùrà nè v bùrì. Yá dæ liù nè bùrì Yu nii tè bùrà, ku tíú kúv wari ku nii tæntø nè v twá. U dæn yi ku bùrà nè v bùrì. ¹² Yu cici nè pin v nii là nè. U mù cici nè wáá là bùrà bùrì. U mù cici nè wáá là v jonjø ba cuna wa. U mù cici nè wáá ba v cøgø dæ. Sø n mù! N mù nè yi wáá, n ma bùrì n don bùrà?

Á dànà ká ya fwie là!

(Likø 12.16-20)

¹³ He! Á mù, á cuga nè sívni nè! Á mù là tè, á yáá svín, á wú: «Zæn, nè à yèé jwian, nè wá va tiv ku tè, nè à yèé ku tè. Nè wá fwa binu lá, nè wá yoli wiøn, nè ga wá na nywari nætæn lá». ¹⁴ Á mù là tè, á nè yèri won tè nè wá yí á mu tè jwian nè. Á yi ndø fanyv nè, ku dání mancín, ku ga pií ku jén. ¹⁵ Á me, sø á svín, á wú: «Dø *Yuu-Tiu nè svøn nè mu tè, nè wá ya lvv wa, nè wá fwa ku tè dæ ku tè». ¹⁶ Yá á mù con ku tà nøtv. Á yi fwie là, á ga tè bwi á tiàn nè, dæ ku me. Á nè zìn á tiàn nøtv tè, ku yiri ba zien. ¹⁷ Liù tè, v nè yèé zøni tè, v nè me, sø v fwa, yá v ga ba ku fwa, v ken v tiàn cuna wa.

5

Á zurø á yira, jjøv tiàn-ba!

(Matjø 3.5)

¹ He! Á mù jjøv tiàn-ba! Á bubwiø á kø yi nè zønzen, pucvni yien tè yiri, tè nè wá yí aba! ² Á jjøv wiøn tè puá! Kwiu dí á ganan! ³ Á sæbiu tè dí svuv. Ku svuv tè wá ya won tè, ku nè wá pa ba bùrì á bùrà. Ku wá ya ndø mæn nè, ku dé á yira tè. Lv v zanjv máñá bwælø, yá á mù tè wulø á pæ wiøn tè, tè kwønø nè dáá, á pin á tiàn nè. ⁴ Tòtvnà nè tvn á kári wa, ba cø tè wiøn tè, á ba ba jwín. Ba là tæntø, á nè wá jwín tè, bubwiø ðigá ka tv *Yuu-Tiu zian wa. U mù nè wulø tè me yuu wa. ⁵ Á wulø lvv wa, ywání dæ jjøv fira wiøn wa. Á dí zøni, á nwi ndø vana nè, ba nè kvni, sø ba gv ba dé. ⁶ Á bùrì là tè nè yi cigá tiàn, ba nè wá yoo cøgø, bùrà. Á gva ba, ba ga wá ba tiàn nè cì.

Pínú dæ yijvni

(Ebørø-ba 10.35-37; 6.12; Zwakø 1.12; Matjø 5.33-37)

⁷ Á nubia-ba, á jana pínú, á ma diàn *Yuu-Tiu túrí tè. Á nøjø, valv nè jø pínú nøtv. U yáá diàn v kára wiøn, tè bà tè bi zøni tè pa wá. U yáá ja v

tian v diàn tonten dwèe tē dē talikwa dwèe tē nē yàá nà. ⁸ Á ziga diàn. Á dē mē, sē á ja pínú nētv, Yuu-Tiu túrí dūn tē nē bwələ yiri. ⁹ À nubia-ba, á dànà ká n̄w̄w̄n duən pwərə wa, sē Yū dān ká b̄r̄r̄ á b̄r̄r̄. Yuu-Tiu, v nē b̄r̄r̄ b̄r̄r̄ tē, túrí bwələ. ¹⁰ À nubia-ba, Yū nii *s̄s̄s̄n̄n̄ tē sw̄n̄ Yuu-Tiu yiri. Ba dí càn, yá ba ga ja pínú. Á tíś ba càn tē, dē ba pínú tē, á ma man á tian, sē á dē fwa ndē ba nē. ¹¹ Á n̄j̄, nē wáá nē sw̄n̄ dē, ba yī lià tē, ba nē yī pupwən lià, ba nē zigi diàn ba diàn tē yiri. Á ni dē, ba nē sw̄n̄ Zwəbē pínú tē yoo. Yá á n̄i k̄v̄ yígúré wa, k̄v̄ tē Yuu-Tiu nē tun v pa wá. Cígá, Yū yw̄n̄á nē yoo zēni. Yá v ga d̄eri nē yin̄ḡ zēnz̄n̄.

¹² À nubia-ba, k̄v̄ tē nē dwē tē mama, á dànà ká t̄i yī k̄v̄ tē, nē à ȳè t̄ia ka tē, nē à ȳè won yiri don mama yiri, á ma dù. Á nē s̄eē yoo, sē á le: «Awo!» Á nē wá k̄v̄ s̄eē, sē á sw̄n̄: «On on!» Á fwa k̄v̄ nētv, sē Yū b̄r̄r̄ tē dān ká ja aba.

(Marəkə 11.24)

¹³ Liù nē wulə á wa, v wulə càn wa, sē k̄v̄ tíú j̄n̄ Yū. Liù nē wulə á wa, v nē j̄ pupwən, sē k̄v̄ tíú nun n̄n̄j̄, v ma b̄v̄ Yū nē. ¹⁴ Liù nē wulə á wa, v nē yī, sē k̄v̄ tíú bon *K̄eris̄ lià p̄lí yáá t̄ián tē, sē ba k̄ n̄ga v yuu wa, ba l̄r̄i Yū ba pa wá, dē *Yuu-Tiu yiri tē. ¹⁵ Ba nē ken ba waa Zwezi nē, Yuu-Tiu wá pa, k̄v̄ tíú na yazurē, v ga z̄n̄. Yá v nē fwa c̄na, Yū wá s̄eē v k̄w̄n̄ tē v m̄ dē wá pwərə wa. ¹⁶ Á dān̄ sw̄l̄án̄ á c̄na, á b̄r̄i duən, á ga j̄n̄ Yū á pa duən nē, sē k̄v̄ pa á na yazurē. Cígá tíú ȳj̄n̄i t̄w̄n̄j̄ j̄ s̄an̄j̄ zēnz̄n̄. ¹⁷ Á lie Yū nii *s̄s̄s̄n̄n̄ Eli yoo. U yin̄ l̄zw̄n̄ nē nē nē. U l̄r̄i Yū, sē dwà dān ká nà. Yá dwà wá n̄i t̄ia yuu wa, k̄v̄ nē zigi k̄v̄ m̄n̄j̄ tē wa, k̄v̄ ja va b̄na batwa dē càn̄ bard̄v̄. ¹⁸ K̄v̄ kwa nē, v k̄ú̄ l̄r̄i, sē dwà b̄a ka nà. Yá Yū k̄ú̄ p̄n̄ dwà b̄a ka nà. Wiən̄ k̄ú̄ p̄n̄ tē z̄in̄ b̄ia t̄ia yuu wa.

Talikwa t̄w̄n̄j̄

(1 P̄yerē 4.8)

¹⁹⁻²⁰ À nubia-ba, á wa liù don nē d̄gv̄ Yū cígá cwənj̄ tē, liù don wáá v p̄ī v ja wá, v twi k̄v̄ cwənj̄ t̄ent̄ē wa. K̄v̄ tíú tē mē, sē v l̄war̄i dē, v nē p̄ī v ja wá, v nan v j̄n̄ tē wa, v b̄a Yū con tē, v jon̄ c̄n̄v̄ t̄ent̄ē t̄ian̄ j̄n̄ wa. Yá v c̄na nē swē tē dáá nētv yiri mama, Yū wá s̄eē v k̄w̄n̄ tē v m̄ dē wá pwərə wa.

**Təntən sagı tə,
Piyerø
nə púpóní
Piyerø təntən sagı tə yuu wa sugv**

Lìu tə, v nə púpóní sagı kv tə
Sagı kv tə yí *təntənu Piyerø nə púpóní kv.

Lìa tə nə, v nə púpóní
Piyerø púpóní v sagı tə v pa *Kərisə lìa tə nə, ba nə wulə luv tə mama wa. Silasə də san wá kv púpónú wa.

Sagı tə wa sugv
Nənjə kv tə yurı, v nə púpóní ba nə: *Kərisə lìa tə wulə cən wa, ba nə ken ba waa Zwezi nə tə yurı. Ba vənə wulə tə gwàrì.
Piyerø púpóní ba nə, sə v ma dən ba jìan ba nə ken ba waa Zwezi nə tə yurı, də yala tə yurı, ba nə jə də wá. U swìn ba con, sə ba twá Yı cwənjə tə nə zəni, də púé nədu.

Təntən jùnə bwáí

¹ Á mù Piyerø yí Zwezi-*Kərisə *təntənu. Á mù nə púpóní sagı kv tə, à pın á mù lìa tə nə, Yı nə kúrí. Á dəri á zv Pon, də Galasi, də Kapadɔsə, də Azi, də Bitini nagwanε tə wa. Á jigə vərə tə bwálá təntə wa. ² Á yı nə nyına Yı nə kúrí aba, v tún vən nə, kv nə ba yigə, ndə v nə tanı kv, sə kv ya nətv. Á twá v *Sıju tə nə, v pa á jì v lìa, á yá á tìan míámían Yı jìan wa, sə á sèe Zwezi-*Kərisə nii. Yá Zwezi-Kərisə jana tə dən wá sın á cuna tə, tə lı. Yı nə wá fwa pubwanv á yıra, v ga pa aba v bican sié, tə nə súrı wuuu.

Yı pın nəba Yı, kv nə ba zwèe v con

(Efezə tián 2.4-8; Romə tián 8.17-18; 16.25-26; 2 Korəntə tián 4.17-18)

³ Nə bwıa Yı nə. U yı nə *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə nyına. U mù nə piı v bwin Zwezi-Kərisə v lı tıan wa. Yá v dəri nə yinəgə zənzən. Kv pın v twá kv bwiun tə nə, v pa nəba mı nəduv də yala, máná mama wuuu. ⁴ Kv mù nə pın, nə yèé də, Yı tanı twərə v tún nə nə, Yı *sán nə. Wiən təntə wàrì tə cùgà. Durən wàrì tə tə zwı, tə zəni ga wàrì tə zwèe. ⁵ Nə mù keni nə waa Zwezi nə wuuu. Yı wá twá kv nə, v cì nə nə, də v diàn tə. U wá jon nəba v kə mı wa, kv nə ba zwèe v con. U wá bıri nəba mı təntə, luv zaıv máná wa.

⁶ Kv mù nə pın, yìen yiri mama nə swə tə mə, sə tə wəwalı aba, máná mancın kv tə wa, á mə, sə á tə ya pupwən nəfarv wa á jwε. ⁷ Yìen təntə wəwalı aba, sə ba ma lwarı də, á nə keni á waa Zwezi nə wuuu, cígá cígá. Nə wáa sían nə tı nə ma maıa kv. Sían yı won tə, ba yáa kə mən wa, sə ba ma na də, tə nə zìen. Yá tə ga yı won, tə nə wá cùgè tə jén dun don nə. Mə kv yı nətv də á də nə keni á waa Zwezi nə wuuu. Kv jə funə kv doni sían. Á nə zıgı diàn kv yoo tə wa, kv mù nə wá pa, Yı bıv á nə, v ga pa aba dun, v ga zilı aba máná tə, Zwezi-Kərisə nə wá piı v bà, v bıri v

tiàn, v nan á yía yuu. ⁸ Á wà Zwezi ni, yá á ga swə wá. Á ba wá na síun nə, yá á tə kəni á waa v nə wuuu. Ku m̀nə nə pɪn, á sú də pupwən nəfarv. Ku pupwən təntə dwə ku tə, liù nə wáá v swɪn də v nii. ⁹ Á keni á waa Zwezi nə wuuu. Ku ŋwírán nə yɪ, Yɪ nə jon aba, v kə mu tə wa, ku nə ba zwèe v con.

¹⁰ Máná don wa, Yɪ nii *s̀s̀ùnà ken diàn, sə ba lwarɪ ku tə nə yɪ, Yɪ jon ba v kə mu wa, ku nə ba zwèe v con. Ba dí yáá ba swɪn Yɪ pubwanv tə yoo, v nə tanɪ, sə v fwa á yɪra. ¹¹ Yɪ-*Sɪŋu tə yà wulə də ba. Yá ku m̀nə nə swɪn tə yìèn tə ba con. Ba yá ken cígá, sə ba lwarɪ máná tə də won tə nə, Kərisə càn tə də v dun, tə nə wá twá, tə ma bà. ¹² Yɪ-Sɪŋu tə gwɪn tə yìèn təntə dèñ, ku bɪrɪ ba. Yá tə yìèn təntə yà tà ba m̀nə wá na tə ba yía wa. Yá ku lwáñ, ku yɪ á m̀nə yɪrɪ. Síun nə, lià tə, ba nə swɪn sɔywáŋv tə, dàñ swɪn tə yìèn təntə, ba bɪrɪ aba. Ba swɪn tə də Yɪ-Sɪŋu tə, v nə tun tə, diàn. Yá Yɪ *malɪke tə tətə yà s̀nɪ, sə tə də yəni tə yìèn təntə.

Yìèn tə Kərisə liù nə mɛ, sə v fwa

(1 Tesalonikə tiàn 5.8-9; Efezə tiàn 5.1; 1 Korəntə tiàn 6.20; Titə 2.11-14)

¹³ Ku nətv tə yɪrɪ, á kənə á pubɔŋa bwálɪ nədɔ, sə á va yáá. Á pɪan á ya lià tə, á nə yèə yoo dèñ. Á kənə á yala mama, Yɪ pubwanv tə nə. Máná tə, Zwezi-*Kərisə nə wá pií v bà, v bɪrɪ v tiàn á yía yuu, v wá fwa v pubwanv təntə á yɪra. ¹⁴ Máná don yɪn lá, á yà yèrɪ Zwezi-Kərisə, á ga twá á pùə yokukwɪnan fɪra nə. Á kúv dàñ ká pií á twá tə nə. Síun nə, á dàñ yana ndə bisíná nə, ba nə s̀eə nii. ¹⁵ Yɪ dàñ kúrí aba, v ga yɪ bɪcapon tíú. Á də mɛ, sə á jì bɪcapon tiàn, ndə Yɪ nə, á tutɔnan mama wa. ¹⁶ Ku púpúnɪ Yɪ sagɪ tə wa, ku wú: «Á yana lià tə, á nə yɪ bɪcapon tiàn, ndə á m̀nə Yɪ nə ya bɪcapon tíú».

¹⁷ Á yɪjɔnɪ wa, á yáá bɔŋə Yɪ á nyɪna. V m̀nə nə yɪ liù tə, v nə ba liù kúrí, v ma b̀rɪ ku tíú b̀rà, ku tə yɪrɪ, v nə fwa. Máná tə wa, á nə wulə tia yuu wa, á dàñ mɛ, sə á zilí wá zənzən. ¹⁸ Ku yɪ cígá, á tun tutɔnkukwɪnan tə, á nyɪna-ba nə ma kwè aba. Tə yìèn təntə yà ba dèñ jə. Á yèə, Yɪ ŋwɪn ŋwírán nəfarv, v ma yè aba v jon, tə yìèn təntə yɪrɪ. Ku tə, v nə ŋwɪn, ku tà ndə səbiu nə, ku nə wáá ku cùgá. Ku tə, v nə ŋwɪn, yɪ ku cɪcɪ. ¹⁹ V pɪn Zwezi-Kərisə yɪ ndə *pabiə nə, ba nə gva, ba ma fwa *jonɪ. Cɔna yà təlèl v yuu wa, v ga ba durən jə. Yá ku yɪ Zwezi-Kərisə jana tə, tə nə jə funə zənzən, Yɪ ma yè aba v jon. ²⁰ Yɪ yà dí yáá v kúrí Zwezi-Kərisə, v tɪn ku yɪrɪ, də lɔv tə wá fwa. Ku kwa nə, v bɪrɪ wá aba lɔv zanv máná tə nə, á m̀nə zəni yɪrɪ. ²¹ Ku twá Zwezi-Kərisə nə, á ma kə á waa Yɪ nə. Yɪ pií v bwin wá v li tian wa, v ga pa wá dun. Ku m̀nə yɪrɪ, á keni á waa v nə wuuu, á ga jə yala də wá.

²² Á s̀eə á twá Yɪ sɔgv tə nii nə, ku nə yɪ cígá. Ku pɪn á bɪcanɪ yɪ nəpon á ga swə lià tə, ba nə yɪ Kərisə lià tə, də cígá cígá sonu. Á dàñ swɪn á con, sə á s̀nɪ duən zənzən máná mama də bɪcan nəpon. ²³ Á yèə də, Yɪ twá v sɔgv tə nə, v ma pa aba mu nədɔn. Ku sɔgv tə wulə wuuu, ku ba zwèe mama. Ku wá twá də ləzwənə tə, v nə wáá v ti, v ma pa aba mu təntə. ²⁴ Ku púpúnɪ Yɪ sagɪ tə wa, ku wú:

«Ləzoni tə mama yi ndə gav nə, ba dun də me yi ndə wopunə nə. Gav yáá kv, kv punə tə ga twi tia. ²⁵ Yá *Yuu-Tiu sɔgv tə mù dàń wulə wuuu, kv ba zwèe».

Kv mù sɔgv təntə nə yi Yui sɔywáńú tə, ba nə swĩn ba bırı aba.

2

¹ Kv mù yırı, á lta á tiàn wulɔɔv, də gıgıra yiri mama wa. Á dàna ká ya níə bələ tián. Á dàna ká zıga lià duən nə, kv tián wiən yırı. Á dàna ká swĩn yolwan á pa lià nə. ² Á yana ndə bisini nə, ba nə lɔrı síún, ba ga pià yılı máńá mama. Á mù yılı nə yi Yui sɔgv tə. Kv yi yılı tə, won nə wà kv waa gúlí. Kv mù nə wá pa á boru, kv ga wá pa Yui jon aba, á cuna tə wa.

³ Á cigá ni də, *Yuu-Tiu ywán zəni, ndə kv nə swĩn nətv, Yui sagı tə wa.

Zwezi yi ndə diè nigwancıın wáрі nə

(Efezə tián 2.20-22; Tvtɔnan 4.11-12; Matie 21.42-44; Romə tián 9.24-26)

⁴ Á dàń fərə á yí *Yuu-Tiu yira. U yi liú tə, v pin mı. U yi ndə kapan wáрі nə. Ləzoni vıga wá ba dɔgv, ndə wotɔtv nə. Yá Yui kúрі wá v tún, v ga jə funə zənzən, v mù Yui yáá con. ⁵ Á də yana ndə kapana tə nə, tə nə nəhə, sə Yui ti aba, v ma lwà diè, v pa v *Sińu tə nə. Kv twá də Zwezi-*Kərisə, á dàń wá ya v mù cıci *jɔńwana kv diè tə wa, sə á twá Yui-Sińu tə á tun á pa Yui nə, ndə *jɔńi nə á pin wá. Yá kv nətv tə poli Yui púə. ⁶ Kv púpúni Yui sagı tə wa, kv wú:

«Á nəhə, à tún kapan tiv tə wa, ba nə bońə <Siyon* >, sə à lwà à diè kv yuu wa. Kv yi diè tə nigwancıın wáрі. Á kúрі kv, kv ga jə funə zənzən à yáá con. Yá liú tə, v nə ken v waa kv kapan təntə nə, v bá dé cavıra mama».

⁷ Á mù lià tə, á nə ken á waa kv nə, kv yi won tə, kv nə pin á jə dun zənzən. Yá kv tà nətv lià tə con, ba nə wá ba waa ken kv nə. Kv púpúni Yui sagı tə wa, kv wú:

«Kv mù kapan təntə, dəlwəré tə nə vıga ba dɔgv vən nə, kv mù nə piı kv jı diè tə nigwancıın wáрі, kv yoo nə cá. Kv jigə kapan, lià mǎ ba nəe kv nə, ba twi».

Kv kúv púpúni Yui sagı tə wa, kv wú:

«Kv mù kapan təntə pin, lià dɔga cwəńə ba jén».

⁸ Kv yi ba nə wá Yui sɔgv tə niı sèe yırı. Yui nə ken, sə kv ya nətv ba yıra.

⁹ Yá á mù dàń yi dwíı tə, Yui nə kúрі. Á yi *jɔńwana púlı tə, á nə tvńa á pin v mù piú tə nə. Á dwíı tə ya Yui cıci nə ti. Á yi Yui tətə púlı v nə tún. U kúрі aba, sə á swĩn yièn nəfaran tə, v nə fwa, á bırı lià nə. U yi liú tə, v kúрі aba, v li yikunu wa, v kə v poni nəfarv tə wa. ¹⁰ Dí yáá nə, á yà tə Yui púlı, v nə tún. Yá síún nə, á dàń yi Yui nə ti. Dí yáá nə, Yui yà wá á yinəgə zənzən dəri. Yá síún nə, Yui dàń dəri á yinəgə zənzən.

Kərisə lià nə me, sə ba ya nətv

(Romə tián 13.1-8)

¹¹ Á nubisoni-ba, á lie á tiàn də, á yi vərə tta yuu wa. Yá á ga yi lià tə, á nə le. Kv mù tə yırı, à dàń kwè aba, sə á li á tiàn yièn tə wa, tə nə yi

* 2:6 2.6 Siyon yi paan tə, *Zwerizalemə nə lwə kv yuu wa, yırı nədwan.

ləzwənə pùé yokókwunan fira. Tə yìèn təntə yáá kəni dīàn, sə tə cùgù aba. ¹² Á pian á tótúnɛ mama ya zəni, là tə nə tà Kərisə là yáá con. Á nə jə á tiàn zəni, ba nə swə ba swìn də á fwa lwanı, ba wá na á tótúnzənjə tə, á nə tɔŋa. Yá ba dān wá bu Yı nə, dıın tə nə, v nə wá bā.

¹³ Á tàà *Yuu-Tiu yırı, á sèe là tə mama nii, ləzoni nə lı ba tın, sə ba yá á yun tiàn. Á siá piú tə nii, v nə jəé á luu nii pèégá tə me yuu wa. ¹⁴ Á siá yáá tiàn tə nii, piú nəfaru tə nə lı v tın. U yı v tın ba, sə ba kə là tə, ba nə fwa ku tə nə lwara, càn wa. Yá ba ga bu là tə nə, ba nə fwa ku tə nə zìen. ¹⁵ Yı fira tə yı, sə á fwa ku tə nə zìen, sə ləyərən tə, də là tə, ba nə ba yənu jə, ba ga cəgə aba, pú ba níé. ¹⁶ Á yana là tə, á nə tı á tiàn, Yá á dānà ká tàà á nə tı á tiàn tə yırı, á fwa lwanı liú yıra. Á dān me, sə á ya ndə nətu Yı tótùnà nə me, sə ba ya. ¹⁷ Á pian dun liú mama nə. Á swéné á duən Kərisə là tə. Á zilé Yı zənzən. Á pian dun piú tə nə.

Á díé càn ndə Kərisə nə

(Efezə tiàn 6.5-8; Titə 2.9-10; 1 Piyerə 3.14-18)

¹⁸ Ywənjə-ba, á siá là tə nii, ba nə yəé aba. Á zilé ba zənzən. Á dānà ká fwa ku, ba tə cıci yıra, ba nə jə aba də bıcabwanu. Á fwa ku ba tə də yıra, ba yoo nə dà. ¹⁹ Liú wáá càn v dé, v nə zilí Yı yırı, v ga wá won fwa, ku nə ba zìen. Ku tíú nə sèe, v dé tə càn tə, ku yı Yı pubwanu. ²⁰ Ba nə fıri aba á yolwana yırı, á nə fwa, ku ba dun jə ku pa aba. Yá ku dān nə yı zəni nə, á fwa, ba ga kə càn á nə, yá á pını á dé tə, ku yı Yı pubwanu. ²¹ Zwezi-*Kərisə tətə nə dí càn, v pa aba. U fwa ku nyınyıga, v bırı aba, sə á ma wanı á fwa, ndə v nə. Yı kúri aba, sə á dé càn nətu. ²² U yı liú tə, v nə wá cuna fwa. U ga yı liú tə, kunkun nə wá v nii wa nan. ²³ Ba nə twın wá, v wá ba twın, v ma ŋwın. Ba ken wá càn wa, v wá ba nii nə ba. U tı v tiàn, v kə Yı jìàn wa. Yá Yı nə bürı bürà, ku nə yı cıgá. ²⁴ Zwezi-Kərisə tətə nə zın nə cuna tə v yuu wa, v ja tı dagarv tə yuu wa. U fwa ku, sə nə ya là tə, nə nə lı nə tiàn cuna wa. U fwa ku, sə nə ya mı wa, nə ga fwa yìèn tə, tə nə yı cıgá. Ku twá v nuran tə nə, á nuran tə ma zwèe. ²⁵ Cıgá, á ya yı ndə pee nə, tə ywanja. Yá síún nə, á pií á bà á twá liú tə nə, v nə cı á nə, v ga ywānjá á yuu.

3

Kan də v bari nə me, sə ba ya nətu duən nə

(Kolosə tiàn 3.18-19; 1 Timote 2.9-15; Efezə tiàn 5.22-23)

¹ Síún nə, á mü kana-ba də con, á liú mama me, sə v sèe v bari nii. Á nə fwa nətu, á nə swə á wá yoo swìn ba con, á bana tə duən, nə wá ba waa ken Zwezi nə, ba wá twá ku nə, ba sèe wá. ² Ba wá na də, á yı là tə, á bıcanı nə yı nəpwənə á tótúnɛ mama wa, á ga jə zilé də. Ku mü nə pın, ba wá sèe Zwezi. ³ Kana vwe ba yun, sə tə ya zəni. Ba kəni síán zanan ba bıan nə, yá ba ga zwı ganzənjə. Yá á mü, á dānà ká pa tə wiən təntə, ba nə na yía wa, ya á bwanja wiən. ⁴ Ku tə nə me, á yana là tə, á nə jə bıcabwanu, á ga yı sənben. Ku nətu dān wá bırı də, á bwanja tə yı ku wulə á waa con. Ku mü bwanja təntə yiri ba zwèe. Yá ku bwanja təntə ga jə funə zənzən, Yı yáá con. ⁵ Mə funə kana tə, ba nə yı Yı cıci nə tı, ba nə jə yala Yı con, bwanja yá yı nətu. Yá ba ga sèe ba bana nii. ⁶ Mə nətu

nə *Abərahame kan Sara yà yɪn. U yà sèe v barɪ nii, v ga boŋə wá v <yuu tíú>. Á də jigə ndə Sara, də á nə fwa zəni ndə v nə, á ga wà sèe, á pa fən yiri mama zɔ aba.

⁷ Síún nə, á də kanbana-ba, á liù mama me, sə v ja v kan zəni. Á me, sə á lwarɪ də, kana tə bwànà, ba doni aba. Yɪ pɪn mu tə, ku nə ba zwèe v con, á mù də ba mù me nə. Ku twá də v pubwanv tə. Ku mù nə pɪn, á dān zilə ba ku nətɔ tə yɪrɪ. Á nə fwa nətɔ, won wàri á yijɔni yáá nə ku cì, sə Yɪ ba le.

Ka fwa zəni yoo

(Romə tián 12.14-21; Matie 10.24-31; 1 Piyerə 2.12, 19-20)

⁸ Sə á ma gúri, á swìn yìèn tə tə á con: Á pɪn, á mama ja pubɔŋa nədɔ. Á pɪn, á yojanv ya nədɔ. Á swónə á duən *Kərisə lià tə. Á dərə duən yinəgə. Á muŋə á tiàn duən yáá con. ⁹ Liù nə fwa aba lwanɪ, á dānà ká fwa ku tíú lwanɪ, á ma ŋwín. Liù nə twɪn aba, á dānà ká twɪn ku tíú, á ma ŋwín. Yá á dān me, sə á lòri Yɪ, sə v fwa zəni ku tíú yuu wa. Yɪ kúri aba, sə á na zəni tə, v nə wá fwa á yɪra. ¹⁰ Ku púpúni Yɪ sagɪ tə wa, ku wú:

«Liù nə pià, sə v ya lɔv wa zəni də pupwən, ku tíú dān ká swìn sukukwɪnan v nii wa. U me, sə v cì v tiàn nə, v dān ká kɪna kunkun dək. ¹¹ Ku tíú me, sə v li v tiàn yoo tə wa, ku nə lwara. U dān me, sə v fwa ku tə nə zìen, v ga pià bɪcan siə də v yanɔwa mama. ¹² *Yuu-Tiu ywàŋá lià tə mama yuu, ba nə yɪ cígá tián. Máná tə, ba nə jòni wá, v yáá cuga ba yijɔni. Yá Yuu-Tiu dān zɪga lià tə nə, ba nə fwa ku tə nə lwara».

¹³ Wàá dān nə wá fwa aba lwanɪ, də á nə ken á yawala mama lá, sə á fwa ku tə nə zìen? ¹⁴ Yá á nə swə, á na càn cígá tə yɪrɪ, á me, sə á ya pupwən wa. Á dānà ká dəri ləzoni fən. Á dānà ká pa ku yoo yì aba. ¹⁵ Ku tə nə mēe, á pɪn dun Kərisə nə, á waa con. U mù nə ya á Yuu-Tiu. Á kənə á síri máná mama, sə á wàni á le lià tə mama, ba nə bwe aba, á yala tə yuu wa, á nə jə də Zwezi-Kərisə. Á fwa ku yoo tə də bɪcabwanv, sə á ja zilə zənzən. ¹⁶ Á pɪn, á pubɔŋa ya pubɔnzəŋu. Ku nətɔ wá pa cavɪra ja lià tə, ba nə swìn ba zɪga á nə, ba twɪn aba, á tɔtɔnɛɛ mama nə zìen Zwezi-Kərisə cwəŋə tə wa yɪrɪ. ¹⁷ Á nə dí càn, á nə fwa zəni yɪrɪ, ku ga yɪ Yɪ fɪra, ku zìen ku doni, á nə dí càn, lwanɪ yɪrɪ, á nə fwa.

(1 Piyerə 2.21-24; Ebərə-ba 11.7; Romə tián 6.3-4)

¹⁸ Cígá, Zwezi-Kərisə tətə tɪga nə cɪna tə yɪrɪ, naa nədɔ. U mù liù tə, v nə yɪ cígá tíú, v tɪga lià tə yɪrɪ, ba nə tɔŋa kunkun yìèn. U fwa ku tə, sə v ma van aba, v pa Yɪ nə. Ba li v mu lɔv wa, yá Yɪ-Sɪŋu tə pɪn, v piì v bwin v nan. ¹⁹ Yɪ-Sɪŋu tə dān pɪn, v va v swìn Yɪ sugv tə lià tə con, ba nə wulə tɪga bwálí nə bān diə wa. ²⁰ Ba mù lià təntə yɪ lià tə, ba nə vɪga, sə ba zilí Yɪ nii fuən fuən, máná tə wa, Yɪ nə fwa pínú də ba.

Mə ku máná tə wa, Nowe yá wulə v fwa nía yuu bori tə. Lià wà dání yɪn, ba nə zɔa nía yuu bori təntə wa. Lià nana cɪcɪ nə jon ba tiàn nía tə, máná wa. ²¹ Ku yoo təntə nə yɪ, ba nə ləgə aba nía tə wa, ku twá də Yɪ yɪrɪ tə, nɪɪnɪyga. Ku mù dān nə jəŋə aba síún nə á cɪna tə wa. Ku mù nía swɪv təntə, ba nə fwa aba, tà, sə ku sɪn á yɪra durən. Ku nía swɪv tə yɪ lòri tə, á nə lòri Yɪ con, sə v pa á pubɔŋa ya pubɔnzəŋu. Ku nía swɪv

tə jonə aba á cuna wa. Ku nətu twá də Zwezi-Kərisə v nə pií v bwin, v nan tian wa. ²² Zwezi-Kərisə diğà Yü sàñ, v jèə Yü jizən* vàn nə. Yü dí yáá, v pa *malike tə də wiən tə mama nə jə diàn, sèe Zwezi-Kərisə nii.

4

Á fwa ku tə, nə yi Yü fira

(Romə tiàn 6.6-13; Efezə tiàn 4.17-24)

¹ Nə yèə də, *Kərisə dí càn v yira tə wa. Ku mù yiri, á də me, sə á ya là tə, á nə ken á sirí, sə á də dé càn, ndə v nə. Liù tə, v nə dí càn v yira tə wa nətu, ku tíú də v cuna pwèe duən nə. ² Ku tíú dāñ ya liù tə, v nə kúú ba ləzoni pùə yokukwīnan fira nə twá. Yá dian tə, ku tíú mu nə ga, sə v fwa luu wa, v dāñ yi liù tə, v nə twá Yü fira nə. ³ Á dí yáá, á cəgù á máñá ku nə dáá, á ma fwa yìèn tə, là tə, ba nə yèri Zwezi-Kərisə nə, fwa. Á dāñ yaga tə yìèn təntə. Dí yáá nə, á yà ba á tiàn janı yìèn tə wa. Á yà twá á pùə yokukwīnan fira nə. Á yà nywīn swana á búbunı, də á dé wodirən zənzən, á ja le, də á tıña cavıyìən, tə nə lwara zənzən. Á yàə jèñ duən nə, á nywīn swana zənzən. Yá á dāñ bwı wənywanan tə nə, ku ga yi yoo tə, Yü nə culi cígá cígá. ⁴ Síún nə, á kúú ba sèe á twá là tə, ba nə yèri Zwezi-Kərisə tə, á fwa ba yokukwīnan tə, sə á pəni duən vee vee. Yá ku dāñ gwári ba. Ku mù nə pın, ba dé tıjıña á dèñ nə. ⁵ Ba wá tın ba ní Yü yáá con. U mù nə yi liù tə, v ken v sirí, sə v buri là tə, ba wulə luu wa, də ba tə ba tiga, bura. ⁶ Ku mù nə pın, ba dāñ swīn Yü soywāñú tə, ba bırı tiga tə nə, də ba tə wá tı, yá Yü nə swə v buri ba bura, ku tə yiri, ba nə fwa, máñá tə wa, ba nə yin luu wa, ba dāñ wá bə ba ya mu wa də Yü.

Á tıña zəni də tarpıvı, Yü nə pın aba

(Likə 21.34-36; Galasi tiàn 6.10; Romə tiàn 12.5-11)

⁷ Luu wiən tə mama máñá bwələ, sə tə zwèe. Ku me, sə á ya là tə, á nə buña zəni, á ga yèə yoo dèñ, sə á wani á jun Yü zəni. ⁸ Sonu yáa pa, ba swèeé liú cuna kapıvı. Ku mù yiri, yoo tə nə wulə tə mama yuu wa, ku mù nə yi, sə á sını duən, máñá mama. ⁹ Á jonə vərə tə, ba nə yi *Kərisə là duən, ba nə twi á con, á pa ba zurı á diè wa zəni. Á dānə ká fwa ku də ııwıwıan. ¹⁰ Á liú mama me, sə v ya liù tə, v nə zıga diàn, v ga ywāñá Yü tarpıvı tə yuu zəni. U me, sə v ti tarpıvı yiri tə, Yü nə pın wá, v ma san là duən tə nə. ¹¹ Liù tə, v nə swīn Yü soyv tə, ku tíú me, sə v swīn ku tə, Yü nə ken v nii wa. Liù tə, v nə tıña, v pın v duən nə, sə ku tíú tə tın də diàn tə, Yü nə pın wá. Á fwa nətu, sə dun tə mama wani tə twá Zwezi-Kərisə nə, tə ya Yü nyiən. U mù Yü tə nə ti dun də diàn máñá də máñá, ku nə ba zwè. Amına!

Kərisə là càn tə yoo

(Matie 5.10-12; Tıtvnan 5.41; 14.22; 2 Tesalonikə tiàn 1.4-12)

¹² Á nubisoni-ba, á wulə càn wa, ndə ba ken aba mən wa. Á dānə ká pa ku di á yuu, ndə yoo tə nə, ku nə yi yovee. Mə ku wá twá nətu, ba ma lwarı də, á ken á waa Zwezi-*Kərisə nə. ¹³ Ku tə nə me, á yana pupwən

* **3:22** 3.22 Ka jèñ piú jizən vàn nə yi dun bwalı.

wa, á dè nè wulè á dé Zwezi-Kerisè càn tɔ yiri. Á nè dé tɔ càn tɔtɔ, máǵá tɔ wa, ɔ nè wá píí, ɔ bà biri ɔ tiàn ɔ dun tɔ wa, kɔ wá pa á sú dè ɔ pupwɛn tɔ.

¹⁴ Ba nè twɛn aba, á nè yi Zwezi-Kerisè karbia tɔ yiri, á yana pupwɛn wa. Kɔ mù yiri nè, Yɛ-*Sɛnu tɔ, kɔ nè jɛ dun tɔ, wulè dè aba. ¹⁵ Á liù mama kè cígá, ɔ dàn ká dé càn, ɔ nè yi laguru yiri, nè á yèò, ɔ nè yi ŋwiàn yiri, nè á yèò, ɔ nè yi cunu yiri, nè á yèò, ɔ nè kènɔ ɔ nii, lià yièn wa yiri. ¹⁶ Yá ɔ dàn nè dí càn, ɔ nè yi Kerisè liù yiri, ɔ dàn ká pa kɔ cavira ja wá. Ʋ mè, sɔ ɔ pa dun Yɛ nè, ɔ nè jɛ Kerisè yiri tɔ yiri.

¹⁷ Máǵá yí, Yɛ nè wá bɔ̀rì lià bɔ̀rà. Ʋ wá dí yáá, ɔ bɔ̀rì ɔ tɔtɔ lià tɔ bɔ̀rà. Aa! Nè yi ɔ lià, yá ɔ wá dé yáá ɔ bɔ̀rì nè tɔtɔ bɔ̀rà. Kɔ dàn wá ya nɛtɔ, kɔ pa lià tɔ nè, ba nè vɛga, sɔ ba zilí ɔ suywáǵú tɔ? ¹⁸ Kɔ púpúní Yɛ sagi tɔ wa, kɔ wú: «Dè kɔ nè yi càn, kɔ pa liù tɔ nè yi cígá tiú nè, sɔ ɔ nan Yɛ bɔ̀rà tɔ jun wa, kɔ dàn wá ya nɛtɔ, kɔ pa liù tɔ nè, ɔ nè tun tutɔnkukwɛnan Yɛ nè ba pià, dè cuna liù nè?» ¹⁹ Kɔ mù tɔ yiri, lià tɔ, ba nè dé càn Yɛ fira tɔ yiri, sɔ kɔ tiàn tɔ fwa zɛni wuuu. Sɔ ba ti ba tiàn mama ba kè Yɛ jun wa. Ʋ mù Yɛ nè fwa ba, ɔ ga yi pùò nɛɔv tiú.

5

Kerisè lià púlí yoo

(Tɔtɔnan 20.28; 1 Timote 3.1-7; Zwakè 4.6, 10; 1 Tesalonikè tiàn 5.6-8; Efejè tiàn 6.10-18)

¹ Sɛn nè, á swɛn *Kerisè lià púlí yáá tiàn tɔ con, ba nè wulè á pwɛrɛ wa. Á dè tɔtɔ yi yáá tiú don, ndɛ ba nè. Á nɛ Zwezi-Kerisè, máǵá tɔ wa, Á dè wá twá, á ya Zwezi-Kerisè dun tɔ wa, Yɛ nè wá biri. ² Á ywàǵá Yɛ lià tɔ yuu, Yɛ nè pin aba, sɔ á ywàñ ba yuu, ndɛ payira nè ywàǵá pee yuu nɛtɔ. Á dànà ká fwa kɔ ndɛ, kɔ yi ba kálí aba. Á ywàǵá ba yuu dè á waa mama, ndɛ Yɛ nè pià, sɔ kɔ ya nɛtɔ. Á dànà ká fwa kɔ, ba nè wá ŋwín aba yiri. Á fwa kɔ dè yanɔwɛ. ³ Á pian á ya lià, ba duɛn tɔ nè twá á nè, ba lwarɛ nɛtɔ, ba nè mè, sɔ ba ya. Yɛ pin lià tɔ, sɔ á ywàñ ba yuu. Á dànà ká dé diàn ba yuu wa. ⁴ Zwezi-Kerisè yi ndɛ payira yuu tiú nè. Á nè fwa nɛtɔ, dun tɔ, ɔ nè wá bà, ɔ biri ɔ tiàn, á wá na dun yupuu tɔ, kɔ zɛni nè ba zwèè.

⁵ Á mù læzwɛndɔn-ba, á siá yáá tiàn tɔ nii. Á mama muɛò á tiàn duɛn yáá con. Kɔ púpúní Yɛ sagi tɔ wa, kɔ wú:

«Yɛ zɛga fwiè lià nè, yá ɔ fwa pubwanɔ lià tɔ yira, ba nè muɛò ba tiàn».

⁶ Kɔ mù yiri nè, á muɛò á tiàn ɔ yáá con, sɔ ɔ mù nè zin aba yɛ nè, máǵá tɔ wa, ɔ nè li ɔ tún. Yɛ jɛ diàn tɔ mè yuu wa. ⁷ Ʋ mù nè ywàǵá á yuu nè. Á kènɔ yièn tɔ mama, tɔ nè wɔwalɛ aba, ɔ jun wa.

⁸ Á cia á tiàn nè, sɔ á ya lià tɔ, á nè yèò yoo dèñ. Á dànà ká dwèè. *Sɛtana yi á duɛɔ. Ʋ yi ndɛ gɛru nè, kɔ baa, kɔ kɛkari, kɔ ga pià liù, sɔ kɔ dó. ⁹ Á kènɔ á waa Zwezi nè wuuu, sɔ á zɛɛ diàn, á ta Sɛtana. Á dàn ga yèò dè, lià tɔ duɛn, tɔ ba nè yi á nubɛa Kerisè yiri, ba nè wulè lɔv bwálí mama, dè na càn, ndɛ á dè nè.

¹⁰ Yɛ dàn nè fwa pubwanɔ á yira. Ʋ twá dè Zwezi-Kerisè, ɔ kúrí aba, sɔ á ya ɔ dun tɔ wa, tɔ nè ba zwèè. Á wá dé càn máǵá mancɛn. Kɔ kwa nè, Yɛ tɔtɔ wá kwen aba ɔ zɛɛ. Ʋ wá pa á zɛɛ diàn á ma twá Zwezi-Kerisè

nə, á ga wá dàn á jìàn. Yá won kúù ba wàní, ku pa á pìí á kə á kwa. ¹¹ U mù nə jə diàn, máná də máná, ku nə ba zwe. Amuna!

Sagı tə yígúré sòrán

(1 Tesalonikə tián 5.23-28)

¹² Siləven yi nə nubiu *Kərisə yiri, v nə twá v nə də pùé nədu. Yá à dān twá v nə, à ma púpúní sagıbiə ku tə á nə. À púpúní á nə, sə à ma kwè aba, à ga bırı aba Yıı pubwanu tə nə yi nətu, ku pa aba, cígá mama. Á duga á tián á pa Yıı pubwanu təntə nə. ¹³ Kərisə lià púlí tə, ku nə wulə Babilonə nə tə, jùnì aba. Ba yi lià tə, Yıı nə kúrí, ndə á də nə. À biú Marəkə də jùnì aba. ¹⁴ Á jùnà duən də zilé zənzən də sonu, ndə Kərisə lià nə me, sə ba fwa nətu.

Yıı wá pa bican sié á mù lià tə mama nə, á mù də Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə.

**Bələ nii sagı tə,
Piyerə
nə púpóní
Piyerə bələ nii sagı tə yuu wa sugu**

Lìu tə, v nə púpóní sagı kv tə

Sagı kv tə yi *tuntunu Piyerə nē bələ nii sagı tə, v nə púpóní.

Lìa tə nə, v nə púpóní

Piyerə púpóní v sagı tə v pa *Kərisə lià tə nə, ba nə wulə luv tə mama wa.

Sagı tə wa sugu

Nəgə kv tə yırı, v nə púpóní ba nə: Sagı kv tə kv zıga lià tə nə, ba nə kàrì kunkun kàrì tə, tə nə zıga Zwezi-*Kərisə suywánú tə nə. Ba lià təntə yáa pwèe Kərisə lià tə duən nə, ba ga vaŋa ba, ba kəni ba tutunēe kəkwinan tə wa. Piyerə swın ba con, sə ba twá Yı cwəŋə tə zəni də pùé nədv, v nə kúrí ba tə yırı. Kv m̀ yırı nə, ba mē, sə ba twá Yı sagı tə cígá kàrì tə nə, ba wà mē, sə ba cəgə kunkun karyına-ba sòràn tə. *Yuu-Tiu Zwezi wá píí v bà. Kv mē, sə lià dān wá də bıcan sié, də pupwən. Ba mē, sə ba ya lià tə, ba nə poli Yı pùé.

Təntən jònà bwálí

¹ À m̀ m̀ Simon Piyerə à yi Zwezi-*Kərisə tutunbiu, à ga yi v *tuntunu. Á púpóní sagı kv tə, á m̀ lià tə nə, á nə ni yuywanjv, á kə á waa Zwezi nə, ndə nə də nə ni yuywanjv nə kə nə waa v nə nətə. Kv nətə tə twá də Zwezi-Kərisə cígá tə nə. V m̀ nə yi nə Yı, v m̀ ga nə jon nəba nə cuna wa. ² Yı də nə *Yuu-Tiu Zwezi nə wá fwa ba pubwanv tə á yıra, ba ga pa aba ba bıcan sié, tə nə sùrí wuuu, kv twá á yənu tə nə, á nə yèé ba.

(Zwan 17.2-3; Titə 2.11-14; Filipə tián 1.9-11; 3.8-14; Eberə-ba 6.11-12)

³ Yı twá v diàn tə nə, v pa nəba wiən tə mama, tə nə mē də nəba, sə nə ma twá v nə zəni, nə nə yèé wá yırı. V m̀ nə twá v tətə dun yofaran tə nə, v ma kúrí nəba. ⁴ Mə kv twá yièn təntə, Yı ma kàn nii də, v wá pa nəba wiən nəfaran, tə nə ziən zənzən. V fwa kv nətə, sə kv pa á dān nə ni tə wiən təntə, sə á wàni á li á tiàn yokukwinan tə wa, tə nə sùé luv. Yièn təntə yi ləzoni pwíi yokukwinan fira, tə ga cùgá luv tə. Yá á dān wá ya ndə Yı nə. ⁵ Kv m̀ tə yırı, á kənə á kajanja mama lá. Á ken á waa Zwezi-Kərisə nə. Á pian yofwamanan nəzəŋə sùrí kv nə. Á pian yənu sùrí yofwamanan nəzəŋə tə nə. ⁶ Á pian, á yəni á tiàn janv, á sùrí yənu tə nə. Á pian, á ja pínú wuuu, á dānà ká píí á kə á kwa, á sùrí á nə yèé á tiàn janv tə nə. Á pian, á twá Yı cwəŋə tə nə zəni, á nə jə, á sùrí pínú wuuu, á dānà ká píí á kə á kwa tə nə. ⁷ Á pian, Kərisə lià tə duən sonu sùrí, á nə twá Yı nə zəni tə nə. Á pian, lià tə mama sonu sùrí lià tə duən tə, ba nə yi á nubıa Kərisə yırı tə, sonu tə nə. ⁸ Də á nə tıŋa tə yièn təntə, tə sùrí wuuu, tə wá pa, á mu tə ba ya tutv. Kv wá ja nywarı kv

pa *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə. Yá á ga wá yəni wá yənu, ku nə súrí wuuu. ⁹ Yá liù tə, v nə ba tə yièn təntə tənə, v ya ndə liliu nə, v ga ba yuḡonɪ na. U swèéé də, Yu yá sɪn v cuna nədwara tə v li.

¹⁰ À nubia-ba, Yu kúrú aba, v ga li aba v tún. Ku mù nə pɪn, á kənə kajaŋa, sə ku yoo təntə ja diàn, Ku twá á tətunɛ nə. Á nə fwa ku nətɔ, á bá mà á nɛɛ nə, á tɔ Yu cwəŋə wa abada. ¹¹ Yá ku nətɔ dañ wá pa, Yu pa á zv nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə sañ tə wa, ku nə wulə máŋá mama wuuu. U mù Zwezi-Kərisə jon nəba nə cuna wa.

(1 Piyerə 1.10-12; 2 Timote 3.16)

¹² Á nəŋə, ku tə nə pɪn, à tə ma wá líí aba tə yièn təntə wuuu. À yèè də, á dí yáá á yèè tə yièn təntə, yá á ga zɪga diàn cígá tə wa, ba nə burɪ aba. ¹³ Yá à dañ nɪ də, ku zɪən də, à tə nə wulə luɔ wa, sə à twá sagɪ ku tə nə, à ma zɪn aba dɔtɪan nə. ¹⁴ Á swɪn ku, à nə yèè də à tɪan bwələ, ndə nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə burɪ ku nə nətɔ. ¹⁵ Ku mù nə pɪn, à wá kə cígá mama, à kə aba cwəŋə tə nii nə. Á fwa nətɔ, sə ku pa, á líí tə yièn təntə, máŋá mama, à tɪan kwa nə.

¹⁶ Máŋá don wa, nə swɪn nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə diàn tə yoo, nə burɪ aba. Yá nə ga swɪn də, v wá píí v bà. Ku yoo təntə tà yomanan, tə nə nan ləzoni swɪan wa, nə twá nə ma swɪn ku. Nə tətə nə nɪ v dun tə nə yíá wa. Ku mù nə pɪn, nə swɪn ku yoo təntə. ¹⁷ U nɪ dun tə nə ba don jə, v nyɪna Yu con. Nə ni də, Yu tə, v dun nə dwə tə mama, v swɪn, v wú: «U tə ba tə yɪ à biswənə tə, v nə poli à pùé.» ¹⁸ Nə ni ku mù kori təntə də, ku naŋa yɪ, də nə yá wulə də wá, ku mù paan* tə yuu wa, Yu nə burɪ v tiàn. ¹⁹ Yá nə dañ pɪn cígá Yu nii *sùsùna tə sùràn tə nə, ba nə swɪn, nə doni won mama. Ku zɪən də, á nə zùrí á yɪra, də ba sùràn tə, ba nə swɪn. Tə yɪ ndə cànú nə. Cànú tə yáá pɪpɪlɪ yikunu wa, ku ja vələ tɪɪlakunu, máŋá tə naŋun† tə, nə wá pénn, ku pa á na zəni zəni. ²⁰ Á nəŋə yoo tə, ku nə wulə yièn tə mama yuu wa. Ku mù nə yɪ Yu nii sùsùndə wá mɛ, sə v gwin Yu nii tə sùràn tə, tə nə púpúní Yu sagɪ tə wa də v təntɪan yənu. ²¹ Yu nii sùsùna tə sùràn tə, tà tə nan ləzwənə fɪra wa. Ku yɪ Yu-*Sɪnu tə nə yigɔ ba, ku pa ba swɪn tə sùràn təntə, tə nə nan Yu.

2

Kunkun karnyɪna-ba wá bà

(Tɔtɔnan 20.29-30; Zwiðə 3-16; Apokalisə 2.14, 15; 2 Timote 3.1-9)

¹ Máŋá don wa, kunkun sùsùna yɪn *Yɪzərayələ lià tə wa. Yá máŋá don kúú wá bà, kunkun karnyɪna-ba wá ya á də tətəŋi wa. Ba mù kunkun karnyɪna-ba wá twá tɪa tɪa, ba kə ba kunkun kàrɪ tə, tə nə dɔga lià á pwərə wa. Ba wá vɪ *Yuu-Tiu, v nə yè ba v jon ba cuna wa. Yá naa nədu ba wá van cuna nəfarɔ, ba dɪ ba yuu wa. ² Lià zənzən wá twá, ba nə ba ba tiàn janɪ tə nə. Yá lià dañ wá swɪn yolwan, ba zɪgɪ cígá cwəŋə tə nə ba mù yɪrɪ. ³ Ba mù kunkun karnyɪna-ba wá kuna kunkun, ba ma gɪgarɪ aba, ba jon á wiən ba dé, á wiən tə yimən nə jə ba, yɪrɪ. Yá ba mù lià təntə bùrà bùrɪ ku zwèe, ku máŋá nə ba yigə. Liù tə, v nə wá cùgù ba tə, ba dwèe. U bá dán, v ma cùgù ba míámíán.

* 1:18 1.18 Ywàñ Matie 17.1-13. † 1:19 1.19 Naŋon təntə yɪ Zwezi yoo nə ku burɪ. Ywàñ Apokalisə 22.16.

Yı yəə nətv, v nə wá jon cígá tián tə

⁴ Yı wá *malıke tə tətə nə cùgù v nə máńá don wa, yá tutv. U jin tə v dilı tıga bwalı nə, v vwa tə, v tın yikunu wa. U ma dani diın tə, v nə wá buri tə bura. ⁵ Yı wá Nowe máńá lià tə nə tun cuna tə də, yá tutv. U pin dwá nəfaru bə ku nà. Ku níá tə pèe ba mù lià tə, ba nə tıja tutunkukwınan, Yı nə ba pià. U wá ba liù mama jon, də ku nə tà Nowe, də lià barpe duən cıci nə Yı jon, ku fuən luv təntə wa. Nowe yá swın ku tə nə yı cígá, v buri lià tə. ⁶ Yı buri *Sodmə də Gomərə tián tə də bura, sə v cùgù tə. U pin mən dé tə tıan təntə. Yá v dani twá ku mù yoo tə nə, v ma buri won tə, nə biàn lià tə yuu wa, ba nə tıja tutunkukwınan tə, Yı nə ba pià. ⁷ Yá ku máńá tə wa, Yı jon Lotə, v nə yı cígá tiú, v pa v nan, Sodmə tiv tə wa. Máńá tə, Lotə yá nə wulə Sodmə tiv tə wa, v dí càn zənzən, ba mù lià təntə, ba nə tıja tutunkukwınan tə, Yı nə ba swə, jin wa. ⁸ U nə ni ba yokukwınan tə diın mama, v ga nəi ba sukukwınan tə, ba nə swın, diın mama, tə yièn təntə yá yı wá v bican wa zənzən, v nə yı cígá tiú tə yırı. ⁹ Tə yièn təntə mama buri də, Yı yəə cwənjə tə, v nə wá ti, v ma jon lià tə, ba nə twá v cwənjə tə zəni, yièn ga wuwalı ba. U yəə cwənjə tə, də v nə wá twá, v ma ja lià tə, ba nə tıja kunkun yièn tə. U wá ja ba v tın, ku ja va ba diın tə, v nə wá buri ba bura.

Kunkun karnyına-ba nə yı nətv

¹⁰ Yı wá pa, càn yı lià tə, ba nə twá ba pùé yokukwınan fıra nə, ba nə tıja durən yièn, ba ga vı *Yuu-Tiu Yı diàn tə, də ba twın tə. Ba mù kunkun karnyına-ba, à nə swın ba yoo, ba yoo dà. Yá ba ga ba fən dəri sə ba twın dun wiən tə. ¹¹ Yá *malıke tə jə diàn, tə doni ba mù lià təntə, tə ga ba sèe, tə twın wiən təntə Yuu-Tiu Yı yáa con.

¹² Ba mù lià təntə dani fwa yièn ndə ganaıa nə, tə nə yəri tə yáa. Ganaıa yı tə wulə, sə ba də ba janı, ba gwı. Ba níé súé də turan, ba nə ma twın wiən, ba nə yəri tə dən. Ba cígá ga yı ba wá ti, ndə ganaıa təntə nə.

¹³ Yı wá pa, ba dé càn. Càn təntə nə yı ba njırán ba tutunəe nə tà cígá tə yırı. Máńá mama, ba swə, sə ba fwa ku tə nə lwara də, ku nə swə ku yı yıcau tətə wa də. Ba nə wulə də aba, ba tutunəe tə yáa kə cavıra á nə. Yá tə ga ba ywán tə pa aba. Ba swə, sə ba yièn ba ma kuni kunkun, ba buri aba də, ba nə dé cànà də aba. ¹⁴ Ba bə won don pià, də ku nə tà kana, sə ba fwa bacwan də ba. Ba ba lwanı fwa ba swı. Ba nə ni liù tə, v nə ba diàn jə Yı cwənjə tə wa, ba yáa yıgu ku tiú, ba pa v fwa cuna. Máńá mama, lià duən wiən jə yimən tə pa ba. Tə yièn təntə nə buri də, Yı wá buri ba bura. ¹⁵ Ba dugv cígá cwənjə, ba ga ti jıún cwənjə. Ba twá Bewərə biú Balamə jıún cwənjə tə nə, ku nə yı səbiswənə cwənjə. U sónı, sə v fwa tutunəe tə nə tà cígá, sə v ga na səbiu. ¹⁶ Yá Yı twá də bina, v ma caga v nii *sùsùndù Balamə nii nə, v cuna tə yırı. Bina nii ba swın, yá ka swın Balamə con də ləzwənə kori. Ka cígá v nə, sə v dani ká fwa ku mù yutəlu yoo təntə.

¹⁷ Ba mù kunkun karnyına-ba tə, à nə swın ba yoo á con tə, yı ndə nabulıya nə, tə nə kua. Ba yı ndə bakwan nə, voo nəfaru nə fulı ku yigə, dwá ga ba ni. Yı kwən yikunu bwalı, v tın ba nə. ¹⁸ Ba yı lià tə, ba nə swın sufaran. Ba sùràn tə ga ba dən jə. Ba swın sùràn təntə, sə tə twá lià tə pùé fıra yokukwınan nə. Ku lià təntə dani nə zəzən ba li ba tiàn, lià tə wa, ba nə jén, ku tə nə wá diàn tə piı, ba jén. ¹⁹ Ba mù kunkun

karnyına-ba yàá kàn nii là tə con də, ba wá pa ba tını ba tiàn. Yá ba tətə dān ga yı ba cuna tə ywənjə, ba ba ba tiàn tı. Won nə dí diàn liù yuu wa, kú tiú yı kú yonju.

²⁰ Kú yı cígá, là tə, ba nə yəé Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə, v jon ba ba cuna wa. Yá ba lı ba tiàn luv kú tə gıgara yièn tə wa. Là təntə nə piı, ba kə ba tiàn tə yièn təntə wa, ba pa tə dé diàn ba yuu wa, ba yígúré wá ya càn, kú doni dí yáá. ²¹ Kú yá wá kwanı kú pa ba, də ba yá nə wá cígá cwənjə tə yəni, kú doni ba nə yəni ka, yá ba ga kúv ba Yı nii tə, ba nə pın ba zılı.

²² Yoo tə nə wá yı ba là təntə, bırı nəba də, kú tə nə swın zwansısarı tə wa, yı cígá. Kú swın, kú wú: «Kú yı ndə kukurə nə tını, ka piı ka dé». Kú swın zwansısarı don wa, kú wú: «Kú yı ndə ba nə swə too, kú ga piı kú va kú tu titaran wa, kú həbəli».

3

Yuu-Tiu ka piı ka bà yoo

(Zwidə 17-19; Matıə 24.37-38; 2 Tesalonikə tiàn 1.7-10; Apokalisə 20.11)

¹ Á nubisoni-ba, á nənjə, á sagı bələ nii nyiən nə, á púpúnı á nə. Tə saga bələ tə mə wa, á nə púpúnı, á swın yièn á con, á nə ma líı aba. Á pià, sə á bún tə yièn tə yoo də pubuŋa, kú nə ziən. ² Á pià, sə á líı á tiàn sùràn tə yoo, Yı nii *sùsnà tə nə swın á con fuən fuən. Á líı Yı cwənjə tə sùràn də yoo, á *tuntuna tə nə swın, ba bırı aba. Tə sùràn təntə nan *Yuu-Tiu. U mù nə jon nəba nə cuna wa. ³ Á lwara də, luv zanı máńá wa, mómunyına, ba nə swə ka kukulı là, wá bà. Ba wá ya là tə, ba nə tıŋa ba pié yokukwınan fıra. ⁴ Ba wá swın, ba wú: «U wá swın də, v wá bà, naaa? Sə v wa yèn nə? Nə nıbara-ba nə tələ, kú ba yigə. Won mama ga tə wá lwáń. Wiən tə mama tə yı ndə, nətu tə luv dəń lanı máńá nə yın.» ⁵ Ba swın kú nətu tə, yá ba ga kúv ba pià ba líı yoo nədu kú tə. Ba swéé də, luv dəń lanı máńá wa, Yı twá v nii sugv nə, v ma fwa lanworu də tıa. U pın tıa pén kú nan níá wa, kú ga yı kú twá níá nə, tıa ma fwa. ⁶ Mə níá nə nə, Yı kúv twá, v ma cügü tıa yuu wiən tə mama, də dwá nəfarv təntə, kú nə twı kú nə kú máńá tə wa. ⁷ Yı nə kúv twá sugv təntə nə, v pa nii də, zèn lanworu kú tə də tıa tə, wá tın tə diàn dıın tə, v nə wá pa tə mama dé mən. Kú yoo təntə wá tın dıın tə nə, v nə lı v tın, sə v bırı bırı tə. Kú dıın tə nə, v wá cügü là tə mama, ba nə tıŋa tütunkukwınan tə, v nə ba pià.

⁸ Á nubisoni-ba, yoo nədu nə, á wá mə, sə á swéé kú yoo. Á mə, sə á lwartı də, Yuu-Tiu Yı con nə, dıın nədu yı ndə bına mürü nə. Yá bına mürü də yı ndə dıın nədu nə. ⁹ Là duən buŋa də, Yuu-Tiu nikanı tə dánı, kú nii ba sú. Kú nətu tı cígá. Yá kú dān nə yı pınú, v fwa də aba. U ba pià, sə á ladva jén. U pià, sə á mama vəveri á kwa, á ma sá á cuna tə.

¹⁰ Yuu-Tiu ka piı ka bà tə, wá dı là yuu ndə ŋwàń nə. Kú dıın təntə nə, lanworu tə wá jén də zəzugu nəfarv. Mən wá dé wiən tə mama nə wulə lanworu tə wa. Yá tıa tə də ka yuu wiən tə mama wá dé mən, tə jén lá nə.

(Likə 21.34-36; 1 Tesalonikə tiàn 5.1-10; Apokalisə 21.1)

¹¹ Tə wiən tə mə wá jén, ndə nətu nə, kú nə swın. Á dān mə, sə á fwa kú tə, Yı nə swə, á ga twá v cwənjə tə zəni. ¹² Də kú dıın təntə, Yı nə wá

bùrì bùrà, tē nē ma bìàn, á kēnē á kajaŋa lá, sē ku bà lala. Ku dùn tēntē nē, lanworu tē wá kwé mēnvoò, ku ga nyu lá. Ku mù lanworu tē dē ku wa wiən tē mama wá kwé mēn tē nyian tē jén. ¹³ Nē mù dàń yi nē dàńì lanworu nēdùn dē tia nēdùn, yoo mama nē wá tun dē cígá lá nē, ndē Yu nē kàn nii nētù tē, v pa nēba.

¹⁴ À nubisoni-ba, ku mù nē pɪn, máŋá tē, á nē dàńì ku dùn tēntē, á kēnē diàn, sē Yuu-Tiu bà, v yí aba, dē á ba yolwan dē cuna jē, Yu yáá con. Ku mē, sē v bà v yí, dē á yi là tē, á nē wulē bican sié wa dē Yu. ¹⁵ Á lwara dē, nē Yuu-Tiu Yu pínú tē, yi ku saŋa aba, sē v ma jon aba á cuna wa. Nē nubiswēnē, Polē twá wubɔŋa tē nē, Yu nē pɪn wá, v ma púpúní ku yoo tēntē tētē, v pa aba. ¹⁶ Saga tē mama wa, v nē púpúní tē yìèn tēntē yuu wa, v yáá swìn ku nētù. Sùràn wulē tē saga tē wa, là nē ba tē dēń nēń mwálí mwálí. Là tē nē ba yēnu jē, dē là tē, ba nē ba diàn jē Yu cwēŋē tē wa, wàrì tē dēń ba nì. Ba yáá lwàn tē mù sùràn tēntē, ndē ba nē lwàní Yu sagi tē sùràn tē duən nētù tē. Ba fwa ku yoo tē nētù, ku ga wá pa Yu cùgò ba.

¹⁷ À nubiswēnē-ba, á mù con nē, á mù dí yáá á yèé tē yìèn tē yoo. Á dàń cia á tìàn nē, sē ba mù là tēntē, ba nē ba Yu nii zìlí tē, dàń ká yigu aba, ba kē ba jíún cwēŋē tē wa. Ku nētù dàń ká pa á ba zēni ziga Yu yìèn tē wa. ¹⁸ Á dàń vèlē yáá wuuu, dē nē Yuu-Tiu Zwezi-Kērisē. U wá fwa pubwanu á yira, ku nē sùrí wuuu, sē á ga yēni wá yēnu, ku nē sùrí wuuu. U mù nē jon nēba nē cuna wa. U mù nē mē dē dun, ku nē zigt sín ku ja vèlē máŋá dē máŋá wuuu, ku nē ba zwēe. Amuna!

**Təntən sagi tə,
Zwan
nə púpúní
Zwan təntən sagi tə yuu wa svgu**

Liù tə, v nə púpúní sagi kv tə

Lià zənzən buŋa də, kv yi *təntən v Zwan nə púpúní kv. Mə v mù Zwan təntə tətə nə púpúní Zwezi-*Kərisə svywáŋv tə.

Lià tə nə, Zwan nə púpúní

Zwan púpúní sagi kv tə v pa *Kərisə lià púlé tə nə, ba nə gugurə tə də kunkun kàrà.

Sagi tə wa svgu

Yièn yà zva *Kərisə lià púlé tə wa. Kərisə lià púlí tə wa lià duən yà gıgarı Kərisə lià duən ba dɔga. Ba yà kàri kunkun kàrà Zwezi yuu wa, də nətv liù nə mə, sə v ya Kərisə liù yuu wa.

Zwan pìà v bırı ba də, Zwezi-Kərisə yi ləzwənə cígá cígá. V yi Yı tə, v nə wulə mı wa, biù. Yı yi poni, Yı yi sonu. Nə twá də Zwezi də Yı-*Sıŋv tə nə, nə ma yəó kv nətv tə. V mù nə sın nə cuna tə mama v lı. Cígá cígá Kərisə liù yi liù tə, v nə twá kàrà tə nə, ba nə bırı wá kv jıju mama, ndə kv nə mə nətv. Zwezi-Kərisə ti v mı, v ma lárı lià tə duən yuu nə. Kv nətv dān bırı də, v swə Yı v ga yəó Yı də. Cígá cígá Kərisə liù də dān mə, sə v ti v mı tə, v ma lárı v duən Kərisə lià tə yuu nə.

Zwezi yi mı svgu

(Zwan 1.1-14; 1 Zwan 5.11-13)

¹ Nə cvgu liù kori. Nə ni wá də nə yía. Nə balv wá zəni. Nə dwen v yıra də nə jìàn. V mù nə yi liù tə, v nə yın lá, kv jıju mama. Kv liù təntə nə yi svgu tə, kv pın mı lià nə. ² Liù tə, v nə yi mı, bırı v tiàn nəba. Yá nə mù ni wá. Mə v yoo nə nə dān swın, nə bırı aba. Nə swın v mù liù təntə yoo á con. V mù nə yi mı tə, kv nə ba zwèe Yı con. V mù yà nə yın də nə nyına Yı tə. V mù liù tə v nə bırı v tiàn nəba, ³ nə ni wá, nə ga ni v kori. V mù yoo nə, nə swın á də con, sə á də ja nımarv də nəba. Nə də con nə, nə də jə *nımarv də nyına Yı, v də v biù Zwezi-*Kərisə. ⁴ Tə yièn tə yi, nə púpúní tə á nə, sə kv pa nə pupwən tə sú.

Á yana poni lià

(Efezə tiàn 5.8-14; Titə 2.14)

⁵ Á nəŋə svgu tə, nə nə ni v con, yá nə dān ga pìà nə swın kv nə bırı aba. Svgu təntə nə yi: Yı yi poni Yı. Yá yı kunu təló v con. ⁶ Nə nə swın də, nə jə *nımarv də Yı, yá nə ga tɔŋa yı kunu wa yièn, nə yi kunkuna, nə ga ba cígá tə niı nə twá. ⁷ Yı yi poni Yı. Yá nə nə yi poni lià ndə v nə, nə wá ja nımarv duən pwərə wa. Yá Yı biù Zwezi jana tə, tə nə nan v tiàn tə máŋá wa, dān wá sın nə cuna tə mama, tə lı.

⁸ Nə nə swın də, nə ba cuna tɔŋa, nə yi nə gıgarı nə tiàn, cígá ga təló də nəba. ⁹ Nə nə swın nə bırı də, nə fwa cuna, Yı wá sèe v kwən tə cuna tə, nə mù də wá pwərə wa. Yá v ga wá sın nə kunkun yièn tə mama. Yı

wá fwa ku, v yoo nə yi pùè nədɔ tíú, v ga yi cígá tíú tə yiri. ¹⁰ Yá nə nə swìn də, nə ba cɔna tɔn, ku yi nə bɪri də, v yi kɔnkɔnɔ, v sɔgv tə ga tɛ̀lé nə waa.

2

Zwezi nə wá zɪgɪ nə jɪrɪmɔ Yɪ yáá con
(Zwan 13.34-35; 14.21-24; 15.12-14)

¹ À bisíná-ba, à púpúní tə yìèn tə mama á nə, sə á dànà ká fwa cɔna. Yá liù nə cùgò, nə jə liù, v wá zɪgɪ nə jɪrɪmɔ, ku yoo tə wa. Ku tíú wulə nyɪna Yɪ sɔpuni nə. Ku liù tə nə yi Zwezi-**Kərisə*. Yá v mù dàñ nə yi cígá tíú. ² V mù tətə nə tɪga ndə nə yuu **jɔŋi vani* ba nə gua, sə ku sɪn nə cɔna tə. Ku tà nə mù cɪci cɔna tə ka li yiri, ku yi là tə də mama cɔna yiri.

³ Won tə nə bɪri nəba, də nə yə̀é Yɪ, ku yi, də nə nə zili v nii yìèn tə. ⁴ Liù nə wú, v yə̀é Yɪ, v ga ba v nii yìèn tə zili, ku tíú yi kɔnkɔnɔ, cígá ga tɛ̀lé ku tíú con. ⁵ Liù tə, v nə jɪn v sɔgv v bɪcan wa, Yɪ sonu tə cígá súé wá. Ku nətɔ tə bɪri də, nə mù də Yɪ vwə duən nə. ⁶ Liù tə, v nə swìn də, v wá vwə v tiàn, Yɪ yura máŋá mama wuuu, ku tíú mɛ, sə v ya ndə Zwezi nə yi nətɔ.

Ka sóní duən yoo

⁷ À nubisoni-ba, ku tə, à nə púpúní á nə, ku tà **nii yoo nədɔn yoo*. Ku nii təntə, à nə púpúní ku yoo á nə, yi nədwan. Ku nii yoo tə yɪn də aba, ku jɪɔ mama. Ku mù nə yi sɔgv nədwan tə, á nə ni. ⁸ Nii nədwan tə yoo, à nə púpúní, à pa aba tə, ku nii yoo tə yi nədɔn də. Ku twá Zwezi də aba, ku ma bɪri ku tiàn də, ku yi cígá. Yikunu vù, nə ga manwarɪ nə na poni, ku pɪpɪ. ⁹ Də liù nə swìn də, v wulə poni wa, ku tíú ga ba v don tə, v nə yi v nubiu **Kərisə yiri*, swə, v mù liù təntə tə wá yikunu wa nan. ¹⁰ Liù tə, v nə swə v don, v nə yi v nubiu *Kərisə yiri*, ku tíú tə wulə poni wa, máŋá mama wuuu. Yá won ga tɛ̀lé v waa con, ku nə wá pa v dugɔ Yɪ cwəŋə tə. ¹¹ Yá liù tə, v dàñ nə ba v don, v nə yi v nubiu *Kərisə yiri*, swə, ku tíú tə wulə yikunu wa, v ga vələ tə wa. V yèri bwálí tə, v nə vələ, yikunu tə nə púé v yíá nə yiri.

(Romə tiàn 12.2; Zwakə 4.4; Matie 6.24)

¹² À bisíná-ba, à púpúní á nə, sə á swìn á con də, Yɪ twá Zwezi yiri tə nə, v ma sèe v kwen á cɔna tə, v li á mù də wá pwərə wa. ¹³ À nyɪna-ba, à púpúní á nə, á nə yə̀é liù* tə, v nə yɪn lá, lɔv jɪɔ mama wa yiri. À púpúní á nə, balandɔra-ba, á nə dí diàn **Sítana tə yuu wa yiri*. ¹⁴ À bisíná-ba, à púpúní á nə, á nə yə̀é á nyɪna Yɪ tə yiri. À nyɪna-ba, à púpúní á nə, á nə yə̀é liù tə, v nə yɪn lá lɔv jɪɔ mama wa yiri. Balandɔra-ba, à púpúní á nə, á nə dà, yá Yɪ sɔgv tə ga wulə á waa, máŋá mama wuuu tə yiri. Ku súrí lá, á dí diàn Sítana tə yuu wa. ¹⁵ Á dànà ká sóní lɔv yìèn tə, nə à yə̀é ku wa wiən tə. Liù nə swə wiən tə nə wulə lɔv ku tə wa, ku túb ba nyɪna Yɪ swə. ¹⁶ Á nəŋə wiən tə mama, tə nə wulə lɔv wa: Tə mù nə yi, ləzwəne pùé yokɔkwɪnan fira, də v yíá ka zɔ là wiən, də v wojan fwíə. Tə wiən təntə wá nyɪna Yɪ con nan, tə yi tə wulə lɔv ku tə wa. ¹⁷ Á lwara də, lɔv

* 2:13 2.13 Ku yi Zwezi yoo nə ku swìn.

də ku yokokwɪnan fɪra tɔ wulɔ tɔ kɛɛn. Yá liù tɔ, v dān nɔ fwa Yɪ fɪra, ku tíú wulɔ mu wa, ku nɔ ba zwɛɛ v con.

(1 Zwan 4.1-6; 2 Zwan 7-11; Zwan 16.13-15)

¹⁸ À bisíná-ba, luɔ zaɲɔ máɲá bwəlɔ. Á nì dɔ, ba swìn dɔ, Zwezi-*Kərisə dɔɲɔ wá bà. Yá síún nɔ, Zwezi-Kərisə dɔɲa dáá, ba nɔ wulɔ. Ku nɔtv tɔ pɪn, nɔ lwarɪ dɔ, ku yɪ luɔ zaɲɔ máɲá nɔ bwəlɔ. ¹⁹ Zwezi-Kərisə dɔɲa tɔ nan nɔ tətɔɲɪ wa. Yá ba dān yá tà nɔ wa lià fuɛn. Dɔ ba yá nɔ yɪ nɔ wa lià, ba yá bá nan ba yá nɔba. Ku nɔtv tɔ fwa, sɔ ku ma bɪrɪ dɔ, ba mama yá tà nɔ wa lià. ²⁰ Yá á mù jon Yɪ-*Siɲu tɔ. Ku yɪ Zwezi-Kərisə nɔ pɪn ku aba. Mɔ ku mù nɔ pɪn, á mù mama yə̀ɔ cígá tɔ. ²¹ Ku tà à púpúní á nɔ, sɔ à swìn dɔ, á yèrɪ cígá tɔ. Ku yɪ à púpúní, sɔ à bɪrɪ dɔ, á yə̀ɔ ka. Á dān mɛ, sɔ á yə̀nɪ dɔ, kunkun nɔdv dɔ ba cígá tɔ con naɲa. ²² Wáa nɔ yɪ kunkunu? Ku yɪ liù tɔ, v nɔ swìn dɔ, Zwezi tà Kərisə. V mù nɔ yɪ Zwezi-Kərisə dɔɲɔ. V mù nɔ vɪ nyɪna Yɪ dɔ v biú tɔ mama bəlɔ. ²³ Liù tɔ, v nɔ vɪga biú tɔ, ku tíú tɔ vɪga nyɪna tɔ dɔ. Liù tɔ, v nɔ sɛɛ biú tɔ, ku tíú tɔ sɛɛ nyɪna tɔ dɔ. ²⁴ Á zɪga yoo tɔ yuu wa, á nɔ nì ku dān lanɲ wa. Á nɔ zɪga ku tɔ yuu wa, á nɔ nì máɲá tɔ wa, ku nɔ tun, ku bɪrɪ dɔ, á wá vwɔ á tìan nyɪna Yɪ dɔ v biú Zwezi yɪra máɲá mama wuuu. ²⁵ Yá á nɔɲɔ, biú tɔ kàn nii dɔ, v wá pa nɔba mu tɔ, ku nɔ ba zwɛɛ Yɪ con.

²⁶ À púpúní tɔ yìɛn tɔ, à pa aba, lià tɔ yɪrɪ, ba nɔ wulɔ ba gɪgɪrɪ aba. ²⁷ Á mù con nɔ, Kərisə pɪn aba Yɪ-Siɲu tɔ. Ku súɔ aba, yá á kúv ba liù don kàrà pià. V Siɲu tɔ cígá kàrà aba yìɛn tɔ mama, yuu wa. Tɔ tɔ yuu wa, ku nɔ kàrɪ aba, tɔ yɪ cígá, tɔ tà kunkun. Ku mù nɔ pɪn, á twá kàrà tɔ nii nɔ, v Siɲu tɔ nɔ bɪrɪ aba. Yá á ga wulɔ dɔ Zwezi-Kərisə máɲá mama wuuu.

(Zwan 1.12-13; Romɔ tìan 8.14-19; 1 Zwan 5.18)

²⁸ À bisíná-ba, ku mù tɔ yɪrɪ, á vwɔ á tìan Zwezi-Kərisə yɪra máɲá mama wuuu. Ku mù nɔ wá pa dɪn tɔ, v nɔ wá píí v bà, sɔ nɔ zɔn nɔ yə̀nɪ dɔ, fən təlɔ, cavɪra dɔ dān ká ja nɔba v yáá con. ²⁹ Á yə̀ɔ dɔ, Yɪ yɪ cígá tíú. Á dān mɛ, sɔ á yə̀nɪ dɔ, liù tɔ, v nɔ tɔɲa dɔ cígá, yɪ v biú.

3

Lià tɔ, ba nɔ yɪ Yɪ bia yoo

¹ Á nɔɲɔ tɔ nɔ, nyɪna Yɪ nɔ sóní nɔba zənzən nɔtv. V sonu tɔ pɪn, v boɲɔ nɔba v bia. Yá nɔ cígá ga yɪ Yɪ bia dɔ. Lià tɔ, luɔ nɔ tɪ ba, wá Yɪ yə̀nɪ. Ku mù nɔ pɪn, ba yèrɪ nɔ dɔ. ² À nubisoni-ba, síún nɔ, nɔ dān yɪ Yɪ bia. Yá won tɔ, nɔ nɔ wá yá, Yɪ tɔ wá ku bɪrɪ. Nɔ dān nɔ yə̀ɔ dɔ, Zwezi-*Kərisə nɔ wá píí v bà, máɲá tɔ wa, nɔ wá na nɔtv tɔ, v nɔ yɪ. Yá nɔ wá lwań, nɔ jì ndɔ v nɔ. ³ Liù tɔ mama, v nɔ jə yala tɔntɔ Zwezi-Kərisə con, ku tíú yáá kɔ dìan, sɔ v kwɛn v bɪcan, sɔ ku ya nɔpon Yɪ yáá con. Yá v dān wá yá ndɔ Zwezi-Kərisə tɔtɔ nɔ, v bɪcan nɔ yɪ nɔpon Yɪ yáá con.

Cɔna liù ba Yɪ nii yìɛn zìlì

⁴ Liù tɔ mama, v nɔ tɔɲa cɔna, ku tíú vɪga Yɪ *nii. Ku dān pià ku bɪrɪ dɔ, cɔna yɪ ka vɪ Yɪ nii zìlɔ. ⁵ Á yə̀ɔ dɔ, Zwezi-*Kərisə twi tta yuu wa, sɔ v li lià cɔna. Yá v tɔtɔ yuu ba cɔna jɔ. ⁶ Liù tɔ mama, v dɔ wá dān nɔ vwɔ

duən nə, máǵá mama wuuu, kúú ba cǔna fwa. Yá liù tǝ v nə tǔǵa cǔna, ku tíú tǝ wá wá nǝ, v ga yǝrǝ wá dǝ.

⁷ À bisíná-ba, á dǎnà ká pa liù mama gǝgǝrǝ aba. Liù tǝ, v nə tǔǵa dǝ cǝgá, ku tíú yǝ cǝgá tíú, ndǝ Zwezi-Kǝrisǝ tǝtǝ nə yǝ cǝgá tíú nǝtv. ⁸ *Sítana nə tǔǵa cǔna, ku jǝv mama. Ku mù nə pǝn, liù tǝ, v nə tǔǵa cǔna v yǝ Sítana nə tǝ. Yǝ-Biu Zwezi-Kǝrisǝ twǝ tǝa yuu wa, sǝ v cǝgǝ Sítana tǝtǝnǝn tǝ mama.

⁹ Liù tǝ mama, v dǎn nə ya Yǝ biú, v jǝ Yǝ mu tǝ. U ga ba cǔna tǔǵa. Yǝ dǎn nə yǝ v nǝnǝ. Ku mù nə pǝn, v wǎrǝ cǔna v tǔǵa. ¹⁰ Mǝ ku twá nǝtv, ba ma lwarǝ Yǝ bǝa tǝ dǝ Sítana bǝa tǝ swǝn duən wa. Liù tǝ mama, v nə ba tǔǵa dǝ cǝgá, ku tíú tǝ Yǝ biú. Liù tǝ dǝ, v nə ba v don, v nə yǝ v nubiu Kǝrisǝ yǝrǝ, swǝ, v dǝ tǝ Yǝ biú.

Nii sonu dǝ bǝcan sonu yoo
(Zwan 15.12-21; 1 Zwan 4.7-8, 16-21)

¹¹ Ku tǝ, ba nə swǝn, ba pa á nǝ, ku jǝv mama, ku mù nə yǝ, sǝ nə sǝnǝ duən. ¹² Nǝ wá mǝ, sǝ nə ya ndǝ Kayǝn nə. U mù yá yǝ *Sítana nə tǝ. Kayǝn gǝa v nyánú. Yá bǝǝǝ nə pǝn, v ma gǝ v nyánú tǝ? Ku yǝ v mù Kayǝn tǝtǝnǝn yá yǝ tǝtǝnkǝnkǝnǝn, yá v nyánú tǝ tǝtǝnǝn ga zǝǝn. Ku mù nə pǝn, v ma gǝ wá. ¹³ À nubǝa-ba, á dǎnà ká pa ku dǝ á yuu dǝ lià tǝ, lǝv nə tǝ ba nə dǔǵa aba. ¹⁴ Nǝ swǝ nə duən tǝ, ba nə yǝ nə nubǝa *Kǝrisǝ yǝrǝ. Ku mù nə pǝn, nə yǝǝ dǝ, nə nan tǝn wa, nə zǝ mu wa, ku nə ba zwǝǝ Yǝ con. Liù tǝ, v nə ba v don, v nə yǝ v nubiu Kǝrisǝ yǝrǝ, swǝ, ku tíú tǝ wulǝ tǝn wa, tǝ nə ba zwǝǝ. ¹⁵ Liù tǝ mama, v nə dǔǵa v don, v nə yǝ v nubiu Kǝrisǝ yǝrǝ, ku tíú yǝ lagǝrv. Yá á ga yǝǝ dǝ, lagǝrv nǝdv tǝtǝ ba mu tǝ, ku nə ba zwǝǝ Yǝ con, tǝ jǝ, v pa v tǝn nə. ¹⁶ Zwezi-Kǝrisǝ nə tǝ v mu, v ma lǎrǝ nə yuu nə. Yá ku dǎn twá dǝ v mù, nə lwarǝ won tǝ, ku nə yǝ sonu tǝ. Nǝ dǝ dǎn mǝ, sǝ nə tǝ nə mu tǝ, nə ma lǎrǝ nə duən tǝ, ba nə yǝ nə nubǝa Kǝrisǝ yǝrǝ, yuu nə. ¹⁷ Ku wáa ku pǝn jǝǝ tíú don nǝ v don, v nə yǝ v nubiu Kǝrisǝ yǝrǝ, yǝjanu wa, v ga vǝ, sǝ v san wá. Nǝtv nə ba wáa ba swǝn dǝ, Yǝ sonu tǝ wulǝ jǝǝ tíú tǝtǝ bǝcan wa?

¹⁸ À bisíná-ba, nə sonu tǝ mǝ, sǝ ku ya cǝgá cǝgá sonu, ba nə na ku, nə tǝtǝnǝn wa. Nǝ dǎnà ká ja nii sonu tǝ, ku nə swǝn sǝrǝn tǝ nə ywán cǝcǝ. ¹⁹ Mǝ nǝtv, nə nə wá twá nə ma lwarǝ dǝ, nə yǝ cǝgá tǝn. Yá mǝ nǝtv, nə nə wá twá, nə ma ja bǝcan siǝ Yǝ yáa con. ²⁰ Nǝ yǝǝ dǝ, Yǝ dwǝ nə pubǝǵa tǝ, v ga yǝǝ won mama. Ku mù nə yǝ, dǝ nə nə cǝga nə tǝn nii nə nə bǝcan wa, ku ba dǝǝn jǝ.

²¹ À nubisoni-ba, dǝ nə dǎn nə ba nə tǝn nii nə cǝga nə bǝcan wa, nə wá zǝn nə yǝnǝ dǝ, fǝn tǝlǝ Yǝ yáa con. ²² Nǝ zilǝ Yǝ nii yǝǝn tǝ, yá nə ga tǔǵa ku tǝ, v nə swǝ. Ku mù nə pǝn, won tǝ mama nə nə lǝrǝ v con, v wá pa ku nǝba. ²³ Á nǝǵǝ, ku tǝ nə yǝ v nii yoo tǝ. Ku mù nə yǝ, sǝ nə kǝ nə waa v biú Zwezi-Kǝrisǝ nə. Yá nə ga sǝnǝ duən, ndǝ Kǝrisǝ nə pǝn nǝba nii ku yoo tǝntǝ yuu wa nǝtv. ²⁴ Liù tǝ, v nə zilǝ Yǝ nii yǝǝn tǝ, ku tíú vwǝ v tǝn Yǝ yǝrǝ, máǵá mama wuuu, Yǝ dǝ ga wulǝ dǝ wá máǵá mama wuuu. Yá ku twá dǝ Yǝ-*Siǝnǝ tǝ, v nə pǝn nǝba, nə yǝǝ dǝ, Yǝ wulǝ dǝ nǝba, máǵá mama wuuu.

4

Yi-Siju tē dē kunkuna yoo
(1 Zwan 2.18-27; 2 Zwan 7-11)

¹ À nubisoni-ba, á dànà ká kē á waa lià tē mama nē, ba nē swìn dē, ba súé dē Yi-*Siju tē. Sín nē, kunkun sùsùnà súé luv wa. Á mē, sē á dí yáá, á mìn ba á lwarì dē, Siju tē, ba nē jē, nē ya Yi-Siju tē. ² Á nējē nētù tē, á nē wá twá, á ma lwarì dē, ku nē ya Yi-Siju tē. Liù tē mama, v nē swìn v buri dē, Zwezi-*Kerisē cígá nan Yi con, v bà, v pa, kan luri wá tta yuu wa, ku tíú yi Yi nē ti wá. ³ Liù tē mama, v nē ba cígá tē buri Zwezi-Kerisē yoo tēntē yuu wa, ku tíú tà Yi nē ti wá. Ku tíú súé dē Kerisē dūjv tē siju tē. Á dí yáá á nì dē, Kerisē dūjv tēntē wá bà. Sín nē, v manwari v wulē luv wa.

⁴ Á bisíná-ba, á mù yi Yi nē ti aba. Yi-Siju tē, ku nē súé aba, ku diàn dwē siju tē, ku nē wulē lià tē con, luv nē ti ba. Ku mù nē pin, á dí diàn kunkun sùsùnà tē yuu wa. ⁵ Ba mù yi luv nē ti ba. Ku mù nē pin, ba swìn tē tē, lià tē luv nē ti ba, nē swìn. Ku mù yiri nē lià tēntē cuga ba sùràn tē. ⁶ Nē mù ya Yi nē ti nēba. Liù tē, v nē yéé Yi, v yáá cugv nē sugv. Yá liù tē, v nē tà Yi nē ti wá, v ba nē sugv cuga. Mē ku twá nētù, nē ma lwarì siju tē, ku nē yi cígá, dē kunkun siju tē swíán duēn wa.

Sóni Yi, sē n sóni n duēn
(1 Zwan 3.11-24; Zwan 3.16-17; Romē tián 5.5-8)

⁷ À nubisoni-ba, sonu yi ku nan Yi con. Ku mù nē pin, nē swéné duēn. Liù tē mama, v nē jē sonu, v ya Yi biú, yá v ga yéé Yi dē. ⁸ Yi ya sonu Yi. Liù tē, v nē ba sonu jē, v wá Yi lwarì. ⁹ Á nējē nētù tē, Yi nē twá, v ma buri v sonu tē nēba. U tun v bidua kēlèn tē tta yuu wa, sē nē twá dē wá, nē na mu tē, ku nē ba zwèe v con. ¹⁰ Á nējē nētù tē, v sonu tē nē yi. Ku tà, nē nē sóni Yi tē yiri, ku ya, v nē swē nēba tē yiri. Yá v dān tun v biú tē, sē v ti, ndē nē yuu *jonj vani nē, ba nē gva, sē ku li nē cuna tē.

¹¹ À nubisoni-ba, dē Yi nē sóni nēba sonu tēntē yiri, nē dē dān mē, sē nē sóni duēn. ¹² Liù mama tē wá Yi ni. Dē nē nē swē duēn, Yi wulē dē nēba, mánjá mama wuuu, yá v sonu tē súé nēba cígá cígá.

¹³ Yi pin nēba v Siju tē. Ku mù nē pin, nē yéé dē, nē vwē nē tiàn Yi yira, mánjá mama wuuu. Yi dē ga vwē nēba, mánjá mama wuuu. ¹⁴ Yá nē mù dān ni, nē ga swìn nē buri dē, nyina Yi tun v biú Zwezi tē tta yuu wa, sē v jon lēzoni ba cuna wa. ¹⁵ Liù tē, v nē swìn, v buri dē, Zwezi ya Yi-Biu, Yi wulē dē ku tíú, mánjá mama wuuu, v dē ga wulē dē Yi, mánjá mama wuuu. ¹⁶ Nē mù yéé sonu tē, Yi nē swē nēba. Yá nē pin cígá ku yoo tē nē dē. Yi ya sonu Yi. Liù tē, v nē jē sonu, v wulē dē Yi mánjá mama wuuu. Yi dē ga wulē dē wá, mánjá mama wuuu. ¹⁷ Dē nē nē súé dē sonu cígá cígá, ndē ku nē mē nētù, ku mù nē wá pa, nē zēn nē yēni dē, fēn tēlé dūn tē nē, Zwezi nē wá pií v bà, sē v bùrì bùrà tē. Nētù tē, Zwezi dān nē yi, mē nētù nē dē yi luv wa. ¹⁸ Sonu wa ba fēn jē. Ku mù nē pin, liù tē, fēn nē jē, v wá swí dē sonu. Liù nē yéé dē, cān biàn v yuu wa, ku mù nē yáá pa fēn jē wá. Ku mù nē pin, liù tē fēn nē jē, v ba cígá cígá sonu jē.

¹⁹ Yi nē dí yáá v sóni nēba. Ku mù nē pin, nē mù jē sonu tē. ²⁰ Dē liù nē swìn dē, v swē Yi, v ga dūja v don, v nē yi v nubiu Kerisē yiri, ku

tíu yi kunkunu. Də v nə ba v nubiu tə swə, v ga na wá v yíá wa, v wàrà Yü tə, v nə ba na v yíá wa, v sóní. ²¹ Á nəhə yoo tə, Yü nə pın nəba v nii tə ku yuu wa. Liù tə, v nə swə Yü, v mē, sə v sóní v nubiu də.

5

Kərisə lià dí diàn luv wiən yuu wa
(2 Zwan 5-6; Zwan 1.29-34; 3.36; 20.31)

¹ Liù tə mama, v nə pın cígá də, Zwezi nə yi *Kərisə, ku tíu ya Yü biù. Yá liù tə mama, v nə swə v nyina Yü, v swə v bia tə də. ² Á nəhə nətu, nə nə wá twá nə lwarı də, nə swə Yü bia tə. Ku mù nə yi, nə nə swə Yü, yá nə ga zilí v nii yìèn tə.

³ Á nəhə, ku tə nə biri də, nə swə Yü. Ku mù nə yi, nə nə zilí Yü nii yìèn tə. Yá Yü nii yìèn tə ka zilí ga ba cà.

⁴ Liù tə mama, v nə ya Yü biù dí diàn, luv yìèn yuu wa. Á nəhə nətu tə, nə nə dí diàn luv yìèn yuu wa. Ku mù nə yi nə waa tə, nə nə ken Yü nə. ⁵ Liù təlél, v nə dí diàn luv yìèn yuu wa, də ku nə tà liù tə, v nə pın cígá də, Zwezi ya Yü-Biu.

Yìèn tə, tə nə biri də, Zwezi yi Yü-Biu

⁶ Zwezi nə ya liù tə, v nə twi də níá* də jana. Ku tà níá cıci nə, v ja bà. Ku yi níá də jana nə, v ja bà. Yü-*Siñu tə nə pın, ba lwarı də, ku yoo təntə yi cígá, Yü-Siñu tə swın cígá. ⁷ Wiən batwa nə biri ku yoo təntə. ⁸ Ku mù nə yi Yü-Siñu tə, də níá tə, də jana tə. Yá tə wiən batwa tə mē yi yoo nədu təntə nə tə biri.

⁹ Liù nə swın yoo v biri nəba, nə yáá jon ku. Yá Yü nə swın yoo v biri, ku mù nə dwə. Á nəhə ku tə, Yü nə swın v biri v biù tə yoo yuu wa.

¹⁰ Liù tə, v nə ken v waa Yü-Biu tə nə wuuu, v jə Yü sùràn təntə v waa con. Liù tə, v nə wà v waa ken Yü-Biu tə nə, v ja Yü v ma ji kunkunu, v nə wà cígá pın Yü sùràn tə nə, v nə swın v biù tə yoo yuu wa yırı. ¹¹ Á nəhə, tə sùràn təntə nə: Yü pın nəba mu tə, ku nə ba zwèe v con. Yá v biù tə dǎn nə yi mu təntə dəkuu. ¹² Liù tə, Yü-Biu tə nə wulə də wá, ku tíu tə jə mu təntə. Liù tə, Yü-Biu tə nə təlél də wá, ku tíu ba mu təntə jə.

¹³ Á púpúní sagı ku tə, à pın aba, sə á lwarı yoo ku tə. Ku mù nə yi, á nə keni á waa Yü-Biu tə nə wuuu, á jə mu tə, ku nə ba zwèe Yü con.

(Zwan 15.7; Marəkə 11.24; 1 Zwan 3.6-9)

¹⁴ Yá á nəhə nətu tə, nə nə zən nə yəni də, fən təlél Yü yáá con. Də nə nə lòri won, ku twá də v fira tə, v cuga nəba. ¹⁵ Də nə dǎn nə yèè də, v cuga nəba won tə mama, nə nə lòri v con, nə yèè də, v wá pa ku nəba də.

¹⁶ Də liù nə ni v don, v nə yi v nubiu *Kərisə yırı, də v tunja cuna, tə nə bá ja wá tə va tian wa, sə v jun Yü. Yá Yü wá pa mu v don təntə nə, v nə yi v nubiu Kərisə yırı. Ku nətu tə jə nywarı, ku pa lià tə nə, ba cuna tə nə bá kə ba tian wa. Yá cuna duən dǎn nə wulə tə yígúré nə yi tian. Ku tà cuna yiri təntə yırı nə, à swın á con, sə á jun Yü. ¹⁷ Tətonyiri mama ku nə yi kunkun yoo, ku ya cuna. Yá cuna duən wulə, tə nə ba liù tian wa kəni.

* 5:6 5.6 Níá tə yi, ka lə Zwezi níá wa yoo nə, ku biri. Jana tə yi, Zwezi tian tə yoo nə, ku biri.

¹⁸ Nə yə́ə́ də, liù tə mama, ʋ nə ya Yɪ biú, Yɪ-Biu Zwezi nə cì ʋ nə, ʋ kúù ba cuna tɔŋa. Ku mò nə pɪn, *Sɪtana wàrì won mama, ʋ fwa ʋ yɪra.

¹⁹ Nə yə́ə́ də, nə ya Yɪ nə ti. Yá Sɪtana nə dí ðiàn lià tə mama yuu wa, ba nə yɪ lɔʋ nə ti ba.

²⁰ Nə yə́ə́ də, Yɪ-Biu Zwezi twi, ʋ ga pa nəba wɔbɔŋa, sə nə lwarɪ Yɪ tə, ʋ nə yɪ cígá cígá Yɪ. Ku twá də ʋ biú Zwezi-Kərisə, nə ðáń wulə, də ʋ mò cígá cígá Yɪ. ʋ mò nə yɪ cígá cígá Yɪ, ʋ nə pɪn mi tə, ku nə ba zwè.

²¹ À bìsíná-ba, á cia á tiàn nə də worɔwanan tə.

**Bələ nii sagı tə,
Zwan
nə púpúní
Zwan bələ nii sagı tə yuu wa sugu**

Liù tə, v nə púpúní sagı kv tə

Lìa zənzən bəŋa də, kv yi Zwezi karbiu Zwan nə púpúní kv. Zwan tə, v nə púpúní sagı tə don tə, mə v mù nə púpúní kv tə də. *U yà bəŋə v tiàn <nəkwiə>.*

Lià tə nə, Zwan nə púpúní

Zwan púpúní sagı kv tə, v pa *Kərisə lià púlí don nə, kv nə wulə bwálí don nə.

Sagı tə wa sugu

U ja kv púlí təntə v bəŋə <kan tə də v bia tə>. Kan təntə, Yu nə kúrí v tún, yi *Kərisə lià púlí don. Yá v bia tə dań nə yi Kərisə lià tə. *U kàrì ba, sə ba ya cígá wa máŋá mama, sə ba soni duən. Kv tə nə súrì lá, v swìn ba con, sə ba cì ba tiàn nə də kunkun karnyna-ba, ba yà nə kàrì kunkun kàrà Zwezi-Kərisə yuu wa, sə ba ma gıgarı Kərisə lià duən ba dugv.*

Təntən jùnà bwálí

¹ À mù *nəkwiə tə nə púpúní sagı kv tə, à pın n mù, kan tə də n bia tə nə. Yu nə kúrí mú v tún. À swə n də n bia tə də cígá cígá sonu. Kv tà à cıci nə swə aba, kv ya à mù də lià tə mama, ba nə yəə Yu cígá cígá tə.

² Yu cígá tə wulə də nəba, kv ga wá ya də nəba máŋá də máŋá, kv nə ba zwèe.

³ Nə nyına Yu də v biú Zwezi-*Kərisə wá twá də cígá də sonu, ba fwa pubwanv nə yıra. Ba mù nə wá dəri nə yinəgə zənzən, ba ga pa nəba bıcan sié.

Cígá də sonu yoo

(Zwan 13.34-35; 1 Zwan 5.1-3)

⁴ À pùé poli zənzən, də à nə nì də, n bia tə duən zilí Yu cígá tə nii, ndə nyına Yu nə pın nəba nii yoo təntə yuu wa, sə nə ya nətv. ⁵ Yá síún nə, à dań lòrì kv tə, n mù kan tə con. Kv mù nə ya, sə nə sóní duən. Kv tà yodvun yuu wa nii nə, à púpúní, sə à pa mú. Kv ya yoo tə, nə nə dí yáá, nə yəə kv jıjv mama yuu wa, nii. ⁶ Sonu yi won tə, kv bırı də, nə twá yoo tə nə, Yu nə pın v nii tə kv yuu wa zəni. Á nəŋə yoo tə, Yu nə pın v nii tə kv yuu wa, á nə dí yáá á yəə kv jıjv mama, á ga mə, sə á twá kv nə zəni.

Á cia á tiàn nə də kunkun kàrà tiàn

(1 Zwan 4.1-6; 2.18-23)

⁷ Kunkun kàrà tiàn twi, ba sú luv tə nii. Ba mù ba sèe, ba swìn ba bırı də, Zwezi-*Kərisə yi v nan Yu con v bà, v pa kan lırtı wá tta yuu. Liù tə, v nə ba kv yoo təntə swìn v bırı, v ya kunkun kàrà tíú. *U ya liù tə, v nə yi Zwezi-Kərisə dıŋv.* ⁸ Á dań cia á tiàn nə, sə nə tutvŋı tə, nə nə dí yáá nə tvn, dàn ká va tvv, sə á wàní á na kv ŋwírán mama.

⁹ Liù tē mama, v nē ba Zwezi-Kərisē kàrà tē nii zìlí zəni, máǵá mama wuuu, v nē jén v va ɣɪɣɔɪ, ɣɪ təlól dē kɔ tɪú. Liù tē, v nē zìlí Zwezi-Kərisē kàrà tē nii zəni, v wulə dē nyɪna ɣɪ dē v biú Zwezi-Kərisē, máǵá mama wuuu. ¹⁰ Dē liù nē twi á con, v ga wà kàrà tētə ja bà á con, á dānà ká sèe, á pa kɔ tɪú zɔ á diè wa. Á dānà ká ʒɔn wá tətə. ¹¹ Liù tē, v nē ʒɔn wá, v mò dē wá jē nɪmarɔ v tɔtɔnkɔkwɪnan tē yuu wa.

Sagɪ tē yígúré sɔ̀ràn

¹² À jē yìàn zənzən, à nē pià, sē à swìn á con, yá à ga ba pià, sē à púpúní tē sagɪ wa dē púpúná mba. À bɔɪa, sē à tətə bà á con, sē à swìn á con dē nii, sē kɔ pa nē pupwən tē nii sù cíǵá cíǵá.

¹³ N nubua* tē, ɣɪ nē kúrí v tún, bɪa tē, ʒèni mú.

* **1:13** 1.13 Nubua tētə ɣɪ *Kərisē lià púlí tē, Zwan nē wulə kɔ wa.

Batwa nii sagi tɛ, Zwan nɛ púpúní Zwan batwa nii sagi tɛ yuu wa sugu

Liù tɛ, v nɛ púpúní sagi kv tɛ

Lià zɛnzɛn bɔɲa dɛ, kv yí *tɔntɔnv Zwan nɛ púpúní kv. Zwan tɛ, v nɛ púpúní saga bɛlɛ tɛ duɛn tɛ, mɛ v m̀ m̀ nɛ púpúní kv tɛ dɛ. V yà bɔɲɛ v tiàn <nɛkwia>.

Liù tɛ nɛ, Zwan nɛ púpúní

Zwan púpúní sagi kv tɛ, v pa liù don nɛ, ba nɛ bɔɲɛ Gayisɛ.

Sagi tɛ wa sugv

V púpúní kv, v ma bv Gayisɛ nɛ, v nɛ twá Yú cígá tɛ nɛ, v ga sanɲa *Kerisɛ lià tɛ nɛ yiri. Kv kwa nɛ, v swìn bɛɛ don yoo, ba nɛ bɔɲɛ Diyotɛrɛfɛ. V buri dɛ, bɛɛ tɛntɛ wà zɛni fwa, v nɛ wà v sugv tɛ jon, v ga wà sɛɛ v pa, Kerisɛ lià tɛ zuri v diè wa yiri.

Kv m̀ tɛntɛ dɛ kwa nɛ, v kúv b̀ liù don dɛ nɛ, ba nɛ bɔɲɛ Demetɛriyisɛ. V m̀ bɛɛ tɛntɛ yí lɛzwɛnzɛɲu, v ga ya cígá tíú lià tɛ mama yáá con.

Zwan j̀nì Gayisɛ

1 À m̀ *nɛkwia tɛ nɛ púpúní sagi kv tɛ, à pɛn n m̀ Gayisɛ nɛ. N yí liù tɛ, n yoo nɛ cà à nɛ zɛnzɛn, à ga swɛ m̀ dɛ cígá cígá sonu dɛ. ² À nubiswɛnɛ tɛ, à yilori nɛ ya, sɛ won mama kwɛn kv pa m̀, sɛ n yazurɛ dɛ ya zɛni, sɛ n ga twá Zwezi-*Kerisɛ nɛ zɛni.

Gayisɛ zilí Yú cígá tɛ nii zɛni

(Matíɛ 10.40-42)

³ À pùɛ poli zɛnzɛn, máɲá tɛ wa, *Kerisɛ lià duɛn nɛ twi nɛ con, ba swìn n yoo dɛ, nɛtv tɛ, n nɛ yèé Yú cígá tɛ. Ba buri, nɛtv n nɛ zilí Yú cígá tɛ nii. ⁴ À ba pupwɛn don jɛ ka nɛ kúv dwɛ, à nɛ ni dɛ, ba swìn dɛ, à bia tɛ zilí Yú cígá tɛ nii. ⁵ À nubiswɛnɛ tɛ, n yí liù tɛ, n nɛ fwa zɛni lià tɛ yira, ba nɛ yí nubia Kerisɛ yiri, ba nɛ yí vɛrɛ tɛtɛ. Kv nɛtv buri dɛ, n twá *Yuu-Tiu nɛ dɛ pùɛ nɛdv. ⁶ Ba swìn n sonu tɛ yoo, ba buri Kerisɛ lià púlí tɛ yáá con. À lòri m̀, sɛ n san ba, sɛ ba wàní ba k̀ɛɛn, ba va ba cwɛɲɛ tɛ. Fwa nɛtv, sɛ kv pa dun Yú nɛ. ⁷ Kv ya ba nan, sɛ ba swìn Yú-Tiu yiri tɛ yoo ba buri. Yá ba ga wà won mama jon lià tɛ con, ba nɛ yèri Zwezi-Kerisɛ. ⁸ Nɛ m̀ Kerisɛ lià tɛ dáɲ nɛ mɛ, sɛ nɛ san ba m̀ lià tɛntɛ nɛ, sɛ kv pa, nɛ m̀ dɛ ba m̀ mɛ ya t̀t̀nà Yú cígá tɛ yiri.

Diyotɛrɛfɛ dɛ Demetɛriyisɛ yoo

(Likɛ 20.46-47; 1 Korɛntɛ tiàn 4.18-21; 1 Piyɛrɛ 2.12)

⁹ À púpúní sagi kukuɛ, à pa *Kerisɛ lià púlí tɛ nɛ. Yá Diyotɛrɛfɛ, v nɛ swɛ, sɛ v ya ba yáá tíú tɛ, vɲa, sɛ v zilí nɛ nii. ¹⁰ Kv m̀ nɛ pɛn, máɲá tɛ wa, à nɛ wá bà, à wá líí aba t̀t̀nk̀kwɛnɛn tɛ, v nɛ tɲa. À wá líí aba

sùràn tɛ, dɛ kunkun tɛ dɛ, v nɛ kunu v kɛni nɛ nii nɛ. Yá dɛ v nɛ fwa nɛtu tɛ mama, ku tɛ wá v fira yí. Ku mù nɛ pin, v dán vi, sɛ v jon lià tɛ duɛn tɛ, ba nɛ yi nubia Kərisə yiri, ba nɛ twi á con, v kɛ v diè wa. Nubia tɛ duɛn nɛ pià ba jon ba, ba kɛ ba diè wa, v yàá caga ba nii nɛ. Yá v ga dɛyi ba mù lià tɛntɛ, ba nɛ pià ba jon ba, v li Kərisə lià púlí tɛ wa.

¹¹ À nubiswənɛ, n mù dán ká twá n kwè yolwan fəŋú. N mɛ, sɛ n kwè, ku tɛ nɛ ziɛn fəŋú. Liù tɛ, v nɛ fwa zəni, v ya Yɪ nɛ ti wá. Yá liù tɛ, v nɛ fwa yolwan, v yəri Yɪ tɛtɛ.

¹² Ba mama swɪn Demetəriyisə zəni tɛ yoo. Yá Yɪ cígá tɛ dɛ tɛtɛ biri v zəni tɛ. Nɛ dɛ swɪn v zəni tɛ yoo nɛ biri. Yá ku tɛ, nɛ nɛ swɪn tɛ yi cígá.

Sagɪ tɛ yígúré sùràn

¹³ À jɛ yìɛn zənzən, à nɛ pià, sɛ à swɪn n con. Yá à ga ba pià, sɛ à púpúní tɛ sagɪ wa dɛ púpúná mua. ¹⁴ À buŋa dɛ, à wá na mú síún, sɛ nɛ swɪn duɛn con dɛ níá.

¹⁵ Yɪ nɛ wá pa mú bɪcan sié. N dabara tɛ dɛ jùnì mú. Vəli nɛ dabara tɛ liù mama con, n jon wá n pa nɛba.

Sagı tə Zwidə nə púpóní Zwidə sagı tə yuu wa sugu

Liù tə, v nə púpóní sagı kv tə

Kv yí Zwidə nə púpóní kv. V yí Zwakə nubiu, kv wáá kv pın v yí Zwezi nyánú.

Lìà tə nə, v nə púpóní

Zwidə púpóní sagı kv tə v pa *Zwifə-ba nə, ba nə jigə *Kərisə lià.

Sagı tə wa sugu

Yièn zva *Kərisə lià təntə tətəŋi wa. Ba wa lià duən yà kàri kunkun yièn, ba ga tɔŋa kv tə mama, ba nə swə. Ba pwèe Kərisə lià púlí tə duən nə. Ba twın *malıke tə, ba ga vı Zwezi tə, v cıci nə yí karnyına, v ga yí *Yuu-Tiu də.

Zwidə pıi v kàri Yı sagı nədwan tə wa yièn duən, də *Zwifə-ba yièn duən, ba nə yəə tə, ba dwí tə saga tə wa, v ma kàri Kərisə lià təntə, v nə púpóní ba nə. V burı nətə tə, Yı nə cùgù Sodəmə tiàn də Gomərə tiàn *Yızərayelə lià fuən tə nə. Kv kwa nə, v daŋa Kərisə lià tə jìàn, sə ba burı də, ba swə lià tə, ba nə jén tə, sə ba ga dəri ba yinəgə.

Təntən jùnà bwálí

¹ Á mù Zwidə yí Zwezi-*Kərisə tɔtunbiu, à ga yí Zwakə nubiu. Á púpóní sagı kv tə, à pın á mù lià tə nə, nə nyına Yı nə kúri v tún. Yı swə aba, v ga cı á nə, v pın Zwezi-Kərisə nə. ² Yı nə wá dəri á yinəgə zənzən, v ga pa aba bıcan sió. V mù nə wá pa, v sonu tə ya də aba zənzən!

Yoo tə nə wá yí kunkun karnyına-ba

(2 Piyerə 2; 3.1-3)

³ Á nubisoni-ba, à yà sóni zəni, sə à púpóní á nə, Yı nə jon nə mama nə cuna tə wa yırı. Yá kv daŋ yí kálú, sə à púpóní á nə, sə à ma wàní à dən á jìàn. Á daŋ ŋwíán á yáá, á ta á pa Zwezi soywánú tə nə, Yı nə pın nə mù, lià tə nə yí *Kərisə nə ti nə, naa nədu, kv ga me nətə. ⁴ Lià duən twá tıa tıa ba bà á con. Ba yı lià tə, ba yáá nə təlè də Yı. Ba vəvəri nə nyına Yı pubwanu sugu tə, sə ba ma wàní ba tun pupwalan yièn tə nə jə cavıra. Zwezi-Kərisə cıci nə yí nə karnyına də nə *Yuu-Tiu. Ba mù lià tə ga vı wá. Halı, kv nə ba yigə, Yı swın v sagı tə wa də, v wá bürı ba bürá, v cùgù ba. ⁵ Á yəə kv tə mama, à nə pià, sə à swın á con zəni zəni. Yá də kv mama, à tə wá líí aba yoo kv tə. Yuu-Tiu jon *Yızərayelə lià tə *Ezwipətə luv lià jìàn wa. Kv kwa nə, v gva ba wa lià tə, ba nə vıga, sə ba sèe v nii tə. ⁶ Á tə líí á tiàn yoo, tə nə yí *malıke duən. Tə malıke təntə wá sèe, tə jèŋ pàri tə wa, Yı nə pın tə. Tə nan bwálí tə nə, Yı yà nə pın tə. Yı daŋ ma vwə tə də banzala, v kə yikunu wa, tə nə yí ndə tıtın nə, sə tə ya lá, máŋá mama wuuu. V ken tə lá, v ma dani bürá dıın nəfaru tə, sə v bürı tə bürá. ⁷ Á tə kúú líí á tiàn, yoo tə nə tun *Sodəmə

də Gomərə nə, də tə yira tian tə nə. Tə tian təntə fwa cuna yiri nədu. Tə wa lià tə, yà cwàri də duən. Ba yà pəni duən vee vee, də ba pəni wiən, tə nə tà ləzoni tətə. Ku mù nə pın, ba ken ba mù lià təntə mən wa, tə nə ba dənji mama, sə ba dé càn. Yá ba dān yı won tə, nə nə wàá ku nə, nə twá nə ma lwarı.

⁸ Mə ku yı nətu á tətənji wa. Lià təntə yiri wulə də aba, ba tɔŋa yièn, ndə tə tian tə lià tə nə. Ba pandwıa wa, ba yáa buŋa də, Yı bırı ba yièn, ku ga yı kunkun. Ba dān ga yı lià tə, ba nə pəni duən vee vee, ba ma fwa durən yièn ba tətə yira. Ba goni Yuu-Tiu diən tə. Yá ba ga twın malıke tə, tə nə jə dun. ⁹ Yá malıke pıú Miswelə* də tətə ga wà piı v twın *Sıtana turan təntə yiri. U ga tótúnı də Sıtana *Moyizə tıgı tə yırı. Yá ba ka van duən təntə wa, malıka Miswelə wà dádén, sə v bürı Sıtana bürà, v nə twın Moyizə tə yırı. Sıgı tə, v nə swın nə yı: «Yuu-Tiu nə wá bürı n bürà, sə v kə mú càn wal!» ¹⁰ Yá ba mù lià təntə twın ku tə, ba nə yèri tətə. Ku tə, ba nə twá ba yıdırı tə nə, ba ma yəó ku yənu təntə, də yı ndə vána yənu nə, ku nə yı tıtu. Yá ku yənu yiri təntə, tıtuŋı ga yı, sə ku cügü ba. ¹¹ Càn nə wá yı ba, ba nə zwa Kayen† tıtuŋa tə wa yırı. Càn nə wá yı ba, ba nə taa səbiu yırı, ba tɔŋa kunkun yièn, ndə Balamə‡ nə. Càn nə wá yı ba, ba də nə zàn ba círı, ndə Kore§ tíán tə nə yırı. Ku mù nə pın, tian wá dé ba də. ¹² Cıgá, ba mù nə tɔŋa cavıyien á mù *Kərisə lià tə, wodirən ka dé duən nə máŋá wa. Ba yáa dé, ba nyu, ba ja le tia nə, á wadınən tə máŋá wa. Cavıra ga ba ba jə. Ba yı ba cíı yoo nə ba buŋa. Ba yı ndə bakwan nə, tə nə ba dwá nı, voo nə pəe ku ja kèeń. Ba yı ndə tíán tə nə, tə nə wá bıa zın, tə bıa zıŋı máŋá wa. Tə tíán təntə yı ndə tə tıga míámıán, tə ŋunan ga gwın, tə nan kàrá wa. ¹³ Ba pın, ba cavıyien tə tà tia mama, ndə muv níá pıń nə yáa pàli tə nan, ku bəbəru kasıu yuu nətu. Ba yı ndə kacıace nə, tə nə kúú yèri bwálı tə, tə nə wá va. Yıu pià bwálı v tın ba nə. Ku bwálı təntə yı tıtu máŋá mama wuuu, ku yıkuu tə ga dwə tıtan mama.

¹⁴ Enoke yı ləzoni nıbara ba nii barpe liú. U mù nə dàa Adamə nə. U dí yáa v swın ba mù lià təntə yoo, v wı: «Á nəŋə, Yuu-Tiu nə, v bıàn də v malıke miliyın, ¹⁵ sə v bürı lià mama bürà. U wá kə cuna lià tə mama càn wa, ba yokukwınan tə mama yırı, ba nə fwa, ba ma zıgı v nə. U wá kə cuna lià tə, ba nə jə fwıə, càn wa, ba turan tə mama yırı, ba nə twın ba ma zıgı v nə». ¹⁶ Ba lià təntə mù pwıı ba poli, abada. Ba mù yı ba zəzən ba kwi wuuu. Ba ga yı ba fıra yokukwınan tə nə, ba twá, ba ma wulə. Ba yáa swın sufaran, ba ga bwı lià tə nə, ba nə yəó də, ba wá na won ku tíán con.

Kərisə lià tə kwiə

* **1:9** 1.9 Yoo ku tə yəbə, ku tələ Yı sagı tə wa, ku wulə Zwıfə-ba saga duən wa. † **1:11** 1.11 Kayen yı Abelə zunu. Ba me bələ yı Adamə də Evə bıa. Kayen yá yı wolwanyien Yı yáa con. U mù nə gwa v nyánú Abelə. ‡ **1:11** 1.11 Balamə yı vuru. Pıú don bon wá, sə v pa v zırı v kə *Yızərayelə lià tə nə, sə Yı cügü ba. Yá v dān wá wánı v zırı, v kə ba nə. Ku yı v piı v löri Yı, v pa ba zəni. Ku kwa nə, v kúú piı v bıri conı piú tə nə, sə Yı cügü Yızərayelə lià tə. Ku mù nə yı, sə v twá kana nə, də nəŋü tə, ba nə gwa wıŋwanan nə. § **1:11** 1.11 Kore jın Yızərayelə lià duan, v kə v kwa, v ma zıgı *Moyizə də *Aron nə, Yı nə kúrı, sə ba ya ba yáa tíán. Yı ma pa, tia tə súrı ka nii ka ləri Kore də v diə lià mama.

¹⁷ Yá á mù, à nè yɪ à nubisoni *Kərisə yɪɪ, á lie á tìàn Yɪ s̀r̀àn t̀ə, nè *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə *t̀ont̀ona t̀ə nè dí yáá, ba sẁin t̀ə yoo, ba bɪɪ. ¹⁸ Ba sẁin d̀ə, luv zaɲv máɲá wa, là wá mun aba. Yá ba d̀án wá yà là t̀ə, ba yáá nè t̀əl̀é d̀ə Yɪ, ba ga twá ba t̀əntian pùè yokokwɪnan fira nè. ¹⁹ M̀ə ba mù nè p̀ẁèe Kərisə là t̀ə duən wa. K̀v yɪ ba t̀ət̀ə pubɔɲɪ nè, ba twá, ba ga ba Yɪ-*Sɪɲu t̀ə nè twá.

Sagɪ t̀ə yígúré s̀r̀àn

(2 Piyerə 3.17-18; Kolosə t̀ián 2.6-7; 2 Tesalonikə t̀ián 3.3-5; Zwakə 5.19-20)

²⁰ Yá á mù, á nè yɪ à nubisoni *Kərisə yɪɪ, k̀v yɪ Yɪ nè pɪn, á s̀èe Zwezi suywáɲú t̀ə. Á d̀án v̀eli yáá wuuu, k̀v wa. Á j̀ònà Yɪ d̀ə Yɪ-*Sɪɲu t̀ə saɲv.

²¹ Á yana Yɪ sonu t̀ə wa, máɲá mama wuuu. Á jana yala, d̀ə nè *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nè wá d̀əri á yinègə zənzən. Yá v wá pa aba mu t̀ə, k̀v nè ba zwèe Yɪ con. ²² Á d̀ərə ba t̀ə, ba nè wà ba waa mama ken Zwezi nè, yinègə. ²³ Á jonə ba duən, á vanja ba á lɪ b̀r̀à t̀ə wa, k̀v nè wá pa, ba k̀ə ba mən wa, ndə ba nè van sɪsɪv ba lɪ mən wa. Á d̀ərə ba duən t̀ə d̀ə yinègə. Á d̀án nè cɪa á t̀ián nè, á d̀ànà ká pa ba yokokwɪnan t̀ə pwarɪ aba.

²⁴⁻²⁵ Yɪ cɪcɪ nè j̀ə dun. U mù nè m̀e d̀ə dun, d̀ə p̀àr̀i, d̀ə d̀ián d̀ə wanv. K̀v zɪɲ sɪún, k̀v ja v̀ələ wuuu! U twá nè Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nè, v ma jon ǹəba nè cuna wa. U wàá á nè v c̀i, v pɪn, á ba cuna fwa. U wàá v pɪn, á twi á nanja v yáá con, d̀ə á ba yoo mama j̀ə, ba nè wá caga á nii nè k̀v yɪɪ, d̀ə pupwən, v dun t̀ə wa. Amuna!

Yìèn tə, Yu nə biri Zwan nə, v ma gúrí <Apokalisè> Apokalisè sagi tə yuu wa sugu

Liù tə, v nə púpúní sagi ku tə

Lià zənzən buŋa də, ku yi Zwezi karbiu Zwan nə púpúní ku. Mə v mù Zwan təntə tətə nə púpúní Zwezi-**Kərisə* sɔyɔwáŋú tə. U yá kwɪn zənzən máŋá tə wa, v nə púpúní sagi ku tə. Ba yá jin wá, ba ja va ba dɔgu Patəmɔsə nə, ku nə yi muv tətəŋi nagwanaa.

Lià tə nə, v nə púpúní

Zwan púpúní sagi ku tə v pa **Kərisə* lià púlé tə nə, lià tə nə dé càn tə wa, ba nə ken ba waa Zwezi-*Kərisə* nə yiri. Ku máŋá tə wa, də **Romə*-ba yá kəni càn *Kərisə* lià tə nə.

Sagi tə wa sugu

**Kərisə* lià tə v ànà wulə tə gwàrì. Ba ba *Kərisə* na də v biàn, sə v dé diàn lwanu yuu wa.

Zwan púpúní ba nə, sə v ma dàn ba jìàn zənzən, ba nə ken ba waa Zwezi-*Kərisə* nə, ba ga ja yala də wá yiri. Zwan pià, sə v twá nətɔ, v ma biri də lwanu yi, ndə tə diàn dwə won mama. Yá Zwezi-*Kərisə* yi luu mama piú, v mù cici ga nə yi **Yuu-Tiu*. U pàrì tə dwə tia yuu pèégá tə pàrì tə. Ku wá twá də v mù Yu də lià tə, ba nə yi Yu nə ti ma dé diàn míámíán diin don nə. Sagi ku tə wa yìèn tə Yu nə biri, ku yi, sə tə san nəba, sə nə lwanu yìèn tə mama, nə wá twá *Kərisə* tutɔŋi tə də v ka bwin ka nan tian wa tə nə, tə ma bà. Tə wá bà síún nə, də máŋá tə ka nə biàn, tə pa lià tə mama nə, ba yi v nyièn tə.

*Sagi tə yuu wa sugu
 (Apokalisè 22.6-10)*

¹ Sagi ku tə yi yìèn tə, Yu nə pin Zwezi-**Kərisə* nə, sə v biri v tutɔnbiə tə nə, sə ba ma lwanu, ku tə nə mə, sə ku bà síún síún. Zwezi tun v **maluka*, sə ku swìn tə yìèn təntə, ku biri à mù Zwan nə, à nə yi v tutɔnbiu. ² À mù Zwan swìn ku tə mama, à nə ni, à ga swìn Yu sugu tə, v nə pin Zwezi-*Kərisə* nə, sə v biri nə. ³ Pupwəŋ liù nə yi liù tə, v nə kàrì də ba tə, ba nə cuga sagi ku tə yìèn tə, ba ga sɛc tə sùràn tə nii. Tə yi Yu nii sùràn. Tə yìèn tə də máŋá ga bwələ.

*Zwan jònì Kərisə lià púlé barpe tə nə wulə Azi nə
 (Apokalisè 5.8-13; Matie 24.30-31)*

⁴ À mù Zwan nə púpúní à pin á mù, **Kərisə* lià púlé barpe tə nə, tə nə wulə Azi nagwanaa wa.

Yu nə wá fwa pubwanu á yira, v ga pa aba bican siò. U mù nə yi liù tə, v nə yin lá fuən fuən, v nə wulə, v ga tə biàn. U **Sinjən barpe**, tə nə wulə v padaw tə yáá con, nə wá fwa pubwanu á yira, ku ga pa aba bican siò də.

* 1:4 1.4 Ku yi Yu-Sinju nədu tə də ku diàn barpe.

⁵ Zwezi-Kërisë dë wá fwa pubwanu á yira, u ga pa aba bican sié. U mù nè yí liù tē, u nè swìn Yü cígá tē u buri dē pùè nēdu. U mù nè yí tēntēn liù, u nè nan, u mù ga nè dí yáá u bwin u nan tian wa. U mù dān nè yí tia yuu pèegá mē yuu tiú. Zwezi-Kërisë swē nēba, yá u tīga, u jana ga nan, u ma jon nēba nè cūna wa. ⁶ U dān tē pīn, nè twá nè yí Yü pàrì tē lià. U tē pīn nè jì Yü *jonwana, sē nè tun nè pa u nyina Yü nè. Dun dē diàn mē, sē tē yá u mù Zwezi-Kërisë nyiēn, máná dē máná, ku nè ba zwēe. Amūna!

⁷ Á cuga zēni, u nan bakwan tē wa, u ma biàn. Lēzwēnē mama wá na wá dē ba tē tētē ba nè zuē wá ba pórí†. Yá dwíé tē mama tia yuu wá kwi yinogē kurē u yiri. Ku yí cígá nè! Amūna!

⁸ *Yuu-Tiu Yü nè swìn, u wú: «À yí Alēfa dē Omega, ku mù nè yí tēntēn dē talikwa liù. À mù nè yí liù tē, u nè yin lá fuēn fuēn, u nè wulē, u ga biàn. À mù nè wulē tē mē yuu wa».

Zwezi-Kërisë pīn, Zwan na wá u dun tē wa

⁹ À mù Zwan yí á nubiu *Kërisë yiri, à dē ga dé cān zēnzēn dē aba. À mù dē aba yí Yü pàrì tē lià. Á mù dē à mù twá dē Zwezi, nè na pīnú wuuu, nè dān á ká pīi nè kē nè kwa. Á mù yí ba jin nè, ba ja va, ba dugu Patēmōsē nè muu tētēni wa, à nè swìn Yü sugu tē, Zwezi-Kërisë nè buri nè tē yiri. ¹⁰ *Yuu-Tiu dun‡ tē nè, Yü-*Siñu tē twi, ku sú nè, à ga nì kori don à kwa, ku nè swìn dē diàn, ndē nabwana kori nè, ¹¹ ku swìn, ku wú: «Ku tē, n nè na, púpúní ku, n kē sagi wa, n ga tun ku, n pa, ku va Kërisë lià púlé barpe tē wa. Kërisë lià púlé barpe tēntē wulē: Efezē, dē Sēmīrēnē, dē Perēgamē, dē Tiatirē, dē Sarōdē, dē Filadelēfi, dē Lawodise tian tē wa».

¹² À pīi à vōvōri, sē à lwarì liù tē, u nè swìn à con. À nè vōvōri à zwēe, à nì síán canzulan barpe tē zīga. ¹³ Yá won dān zīga tē canzulan tēntē tētēni wa, ku nè yin ndē lēzwēnē nè. U yá zua ganzudarū, ku cú ku ja u napira nè, u ga vwē síán voru u nyūni nè. ¹⁴ U yukuran yá yí nēpon ndē gumuē nè, pari tētētē. U yíá yá yí ndē mēnvoō nè. ¹⁵ U nēē yá yí ndē cūna lugu nè, ku nè siàn, ku nan mēn wa. Yá u kori dē yá yí ndē níá nè dáá, tē ga curi nè. ¹⁶ U yá jē kacilacē barpe u jizēn jin tē wa. Laguri siú, ku nè jē níé bēlē fula fula, yá naña u nīi wa. U yáá yá yí ndē yū nè biga, yicau ga twēñē yíá wa nētu.

¹⁷ À nè nì wá, à tua u nēē nè ndē à tīga. U ma tún u jizēn jin tē à yuu wa, u ga swìn, u wú: «Dān ká pa fēn ja mú! À mù nè yí tēntēn dē talikwa liù, ¹⁸ à yí liù tē, u nè wulē mu wa. Á cuga zēni, à yá tīga, yá à dān pīi à bwin, à wulē mu wa, máná dē máná, ku nè ba zwēe. Á jē tian dē tīga bwálí mimii mē borbia à jiàn wa». ¹⁹ N dān púpúní yīēn tē, n nè nì n tún. Ku mù nè yí ku tē, ku nè wulē ku tunja síún nè, dē ku tē nè wá bà, ku tun mē, n tún. ²⁰ À wá buri mú yosēgu tē, ku nè wulē kacilacē barpe tē, n nè nì dē, à jē à jizēn jin wa dē síán canzulan barpe tē yuu wa. Kacilacē barpe tē buri *malikē§, tē nè pià tē buri Kërisë lià púlé barpe malikē tē. Yá canzulan barpe tē dē yí Kërisë lià púlé barpe tē nè ku buri.

† 1:7 1.7 Ywān Zwan 19.17-37. ‡ 1:10 1.10 Ku dun tēntē yí laadi dun tē. § 1:20 1.20 Dē ba nè wú malika, ku yí Kërisë lià púlí tē mama yoo, ku swìn.

2

*Sagi tē, kv nē mē, sē kv pa Efezē Kērisē lià pūlí tē nē
(Tūtunan 20.17, 28-31; Efezē tián 1.15-16; 5.2; Eberē-ba 6.10-12)*

¹ Liù tē kúò swìn à con, v wú: «Púpúní, n pa *malíka tē nē, ka nē pià ka bırı Efezē *Kērisē lià pūlí tē.

Púpúní dē, sɔgv kv tē yi liù tē, v nē jē kacılacē barpe tē v jızən jıın wa, v ga vėli sıán canzılan barpe tē tətəñi wa, nē swìn kv:

² À yəé á tūtunē nē yi nətú. À ma yəé á kajaña nē yi nətú. À tē ga yəé, á nē jē pínú wuuu, kv pa á wà pií á kē á kwa nətú. À yəé dē á wàri wulunyına á píní. Á dédén lià tē, ba nē wú, ba yi Zwezi-Kērisē *tuntuna, yá ba ga tà kv, á na dē, ba yi kunkuna. ³ Á jun pínú wuuu, kv pa á wà pií, á kē á kwa. Á dí càn à yırı, yá á jıın ga wà gwàri. ⁴ Yá kv tē, à dān nē caga á nii nē kv yırı síún nē, kv mù nē yi á nē kúò ba nē swē ndē kv nē yın nətú kv jıjv nē. ⁵ Á pirē á líí á tián dē, á yá fwa zēni jıjv mama, yá á pií á kē á kwa. Á dān vövərə á kwa, á ma sá á cuna tē, sē á ga fwa kv tē, á yá nē fwa kv jıjv mama. Á nē wà lwān, à wá bà á con, à lí á cànú tē kv bwálí tē wa. ⁶ Yá yozəñu tē, á nē wulē kv wa, nē yi, á nē culi Nikolayitē-ba tūtunē tē, ndē à dē nē culi tē nətú.

⁷ Liù mama dān mē, sē v kē dián, v súrí v zıan, sē v ma cɔgv kv tē, Yı-Sıñu tē nē swìn Kērisē lià púló tē con. Liù tē nē, v nē wá dé dián lwanı yuu wa, v zv Yı sán tē wa, à wá pa v dé tíú bia tē, tē nē pun mıı».

*Sagi tē, kv nē mē sē kv pa Sēmırənē Kērisē lià pūlí tē nē
(Matıē 5.10-12; Zwakē 1.12)*

⁸ Liù tē kúò swìn à con, v wú: «Púpúní, n pa *malíka tē nē, ka nē pià ka bırı Sēmırənē Kērisē lià pūlí tē yuu.

Púpúní dē, sɔgv kv tē yi liù tē, v nē yi təntən dē talıkwa liù nē swìn kv. Ú mù nē yi liù tē, v nē tıga, yá v dān pií v bwın, v wulē mıı wa».

⁹ V swìn, v wú:

«À yəé á càn zənzən tē dē á zırı tē yoo. Yá á ga yi lià tē, á nē yi jıjv tián Yı yáá con. À yəé lià tē nē swìn dē ba yi *Zwifē-ba dwíı, yá ba ga tà Zwifē-ba tē, tıjaña tē yoo. Ba mù lià təntəyı *Sıtana kwa lià. ¹⁰ Á wá na càn, yá á nē dānà ká pa fən ja aba. Á cɔga zēni, Sıtana wá pa, ba kē á wa lià duən bān diè wa, sē á dé càn, sē v ma na kv tē, á nē yi. Á wá na dıan fugē wəwalv. Á dān yana püè nədú tián, kv ja vėli á tıan, á wá na mıı tē, kv nē ba zwēe.

¹¹ Liù mama dān mē, sē v kē dián, v súrí v zıan, sē v ma cɔgv kv tē, Yı-Sıñu tē nē swìn Kērisē lià púló tē con.

Liù tē nē, v nē wá dé dián lwanı yuu wa, nē bələ nii tıan tē bá yı wá».

*Sagi tē, kv nē mē, sē kv pa Perəgamē Kērisē lià pūlí tē nē
(Zwidē 3-4, 11)*

¹² Liù tē kúò swìn à con, v wú: «Púpúní, n pa *malíka tē nē, ka nē pià ka bırı Perəgamē Kērisē lià pūlí tē yuu.

Púpúní dē, sɔgv kv tē yi liù tē, v nē jē lagırı síú, kv nē jē níé bələ fula fula, nē swìn kv, v wú:

13 <À yèé dè tɔv tɔ, á nɔ wulɔ kɔ wá, yɪ *Sɪtana patɔv. Bɛɛ don yá wulɔ, ba nɔ boŋɔ Antipasɔ. U yɪ liù tɔ, v nɔ swɪn à yoo v bɪrɪ dɔ pùé nɔdɔ. Ba jun wá, ba gɔ á tɔtɔŋɪ wá Sɪtana patɔv tɔntɔ wá. Mánǵá tɔ kɔ nɔ tɔn, kɔ tɔ wá pa, á pií á kɔ á kwa. Á tɔ vwɔ á tiàn à nɔ zɔni zɔni, kɔ mánǵá tɔntɔ wá. 14 Yá dɔ kɔ mɛ, kɔ tɔ à dàñ nɔ caga á nii nɔ, kɔ yɪrɪ síún nɔ, kɔ mù nɔ yɪ á lià tɔ, ba nɔ wulɔ Balamɔ kàrà cwɔŋɔ tɔ wá. Balamɔ yá kwè Balakɔ fuɔn fuɔn, sɔ v pa *Yɪzɔrayelɔ lià tɔ dé woŋwanan nánǵá, sɔ v pa, ba pèñ duɔn vɛɛ vɛɛ, sɔ kɔ kɔ ba cuna wá. 15 Lià duɔn dɔ tɔ wulɔ á con, ba dɔ nɔ wulɔ Nikolayitɔ kàrà cwɔŋɔ tɔ wá, kɔ nɔ yɪ ndɔ tɔ yìèn tɔntɔ nɔ. 16 Á dàñ vɔvɔrɔ á kwa, á ma sá á cuna tɔ. Kɔ nɔ tà kɔ mù, à wá bà á con lala, à ga wá ta lià tɔntɔ dɔ lagɔrɪ síú tɔ, nɔ nanǵá à nii wá.

17 Liù mama dàñ mɛ, sɔ v kɔ diàn, v súrí v zɪan, v ma cɔgv yoo tɔ, Yɪ-Sɪŋu tɔ nɔ swɪn Kɔrisɔ lià púlɔ tɔ con nɔ. Liù tɔ, v nɔ wá dé diàn lwanɪ yuu wá, à wá pa wá wodiu tɔ, kɔ nɔ sègè, ba nɔ boŋɔ <manɔ>. Á wá pa wá kapan nɔpon, yɪrɪ nɔdɔn nɔ púpúní kɔ yuu wá. Liù mama yèrɪ kɔ yɪrɪ tɔ dɔ kɔ nɔ tà liù tɔ cɪcɪ nɔ, ba nɔ pɪn kɔ.»

Sagɪ tɔ, kɔ nɔ mɛ, sɔ kɔ pa Tɪatirɔ Kɔrisɔ lià púlɪ tɔ nɔ

(1 Tesalonikɔ tiàn 1.2-3; Tɔtvnan 15.28-29; 1 Korɛntɔ tiàn 10.8, 19-22)

18 Liù tɔ kúú swɪn à con, v wú: «Púpúní, n pa *malɪka tɔ nɔ, ka nɔ pià ka bɪrɪ Tɪatirɔ *Kɔrisɔ lià púlɪ tɔ. Nèñ kɔ tɔ Yɪ-Biu tɔ v yíá nɔ yɪ ndɔ mɛnvoɔ nɔ, v nɛɛ ga yɪ ndɔ cɪnɪa lugu nɔ, nɔ swɪn:

19 <À yèé á tɔtvnɛɛ nɔ yɪ nɔtv. Á yèé dɔ, á swɔ duɔn, yá á ga tɔ kɔni á wá à nɔ. Á yèé, á nɔ sanǵá lià duɔn nɔ nɔtv. Á yèé, á nɔ jɔ pínú wuuu, kɔ nɔ pɪn, á ba pií á kɔni á kwa nɔtv. Á ga yèé dɔ síún nɔ, á tɔtvnan tɔ dáá, tɔ doni á tɔntɔn nyiɔn tɔ. 20 Yá à tɔ jɔ yoo, à nɔ wá caga á nii nɔ kɔ yɪrɪ síún nɔ. Kɔ yɪ kan tɔ, ba nɔ boŋɔ Zwezabelɔ, v nɔ kɔvɪ á con dɔ, v yɪ Yɪ nii sɔsvnkana tɔ yuu wá. Á yàá yá wá, á pa v kàrɪ à tɔtvnbɪa tɔ, v ma gɪgarɪ ba, v pɪn, ba pɔni duɔn vɛɛ vɛɛ dɔ v pɪn, ba dé woŋwanan nánǵá. 21 Á pɪn mánǵá kɔ mù kan tɔntɔ nɔ, sɔ v vɔvɔrɪ v kwa, v ma sá v cuna tɔ. Yá v vɪga kɔ nɔtv tɔ, v ga pià, sɔ v tɔ pɔni dɔ lià vɛɛ vɛɛ, v ja ya lá. 22 Á cuga zɔni, kɔ mù nɔ pɪn, à wá pa v tɔ yayɪgv, v pèñ tɪa, v dé càñ zɔnzɔn. Á wá kɔ ba tɔ dɔ, ba nɔ tɔŋǵa bacwan tɔ, dɔ wá càñ zɔnzɔn wá, dɔ ba nɔ wá ba tiàn lɪ yokɔkwɪnan tɔ wá, ba ga vɪ v tɔtvnɛɛ tɔ. 23 Á wá gɔ v lià tɔ dɔ mama, ba nɔ wulɔ v tɔtvnɛɛ tɔ wá. *Kɔrisɔ lià púlɔ tɔ mama dàñ wá lwanɪ dɔ, à mù yɪ liù tɔ, à nɔ yèé lɔzoni pubɔŋɪ, dɔ kɔ tɔ nɔ wulɔ ba wá con. Yá à ga wá ŋwɪn kɔ tɔ nɔ mɛ dɔ á liù mama tɔtvɔŋɪ, à pa wá. 24 Yá á mù lià tɔ duɔn tɔ, á nɔ wulɔ Tɪatirɔ Kɔrisɔ lià púlɪ tɔ wá, á nɔ wá kàrà kɔkwɪvɔn tɔntɔ nɔ twá, á mù wá pià, sɔ á yɔni kɔ tɔ ba nɔ boŋɔ *Sɪtana yosɔgɔn tɔ dèñ. Á dàñ swɪn á con dɔ à ba yoo don jɔ, à swɪn á con, sɔ á tɔn. 25 Á dàñ nɔ jana kɔ tɔ, á nɔ jɔ kɔ yɪra zɔni, kɔ ja vɔlɔ mánǵá tɔ, à nɔ wá bà.

26 Liù tɔ, v nɔ wá dé diàn lwanɪ yuu wá, v nɔ wá tɔn à tɔtvnan tɔ, kɔ ja va kɔ yí lɔv zanɔv dɔ v wá yá, à wá pa, v dé diàn lɔv dwíé tɔ mama yuu wá. 27 U wá dé pàrɪ ba yuu wá dɔ diàn. U wá cùgò ba, ndɔ ba nɔ

lwe tıran nəkəni nətı. Mə nətı nə, à nyına Yıı pın diàn təntə à tətə nə. ²⁸ Yá à wá pa jııv fuən fuən kacılacə tə, nə yáá pən tə, kú tíú nə.

²⁹ Liù mama dān mə, sə v kə diàn, v súrı v zıan, v ma cıgv kú tə, Yıı-**Sııu* tə nə swın Kərisə lià púlé tə con.»

3

Sagı tə, kú nə mə, sə kú pa Sarədə Kərisə lià púlı tə nə

(Zwakə 2.14; Matıə 7.21-23; 24.42-51)

¹ Liù tə kúv swın à con, v wú: «Púpúnı, n pa **malıka* tə nə, ka nə pià ka bıı Sarədə **Kərisə* lià púlı tə yuu.

Púpúnı də, sıgv kú tə yı liù tə, v nə jə **Sııən* **barpe* tə də kacılacə barpe tə v jıın wa, nə swın kú v wú:

«Á yəé, á tutıncə nə yı nətı. Á yıı nan kú pa lià buıa də, á yı lià tə, á nə wulə mı wa. Yá á ga yı lià tə, á nə yı ndə tıga nə, Yıı yáá con. ² Á zāıá dwıan nə, á ga dān lià tə gıganı tə duən jıān, ba də nə yá wulə ba tı, à nə nı á tutıncə tə, tə nə wá mə à nyına Yıı yáá con yıı. ³ Á piı á liı á tiān nətı tə, á nə nı Yıı sıgv tə, á ga cıgv kú. Á jana kú á bıcan wa, sə á ga vəvəri á kwa, á ma sá á cına tə. Á nə wá dwıan nə zān, à wá bà, à di á yuu ndə ıwıān nə. Á bá yəni máıá tə, à nə wá bà. ⁴ Yá á lià duən tə wulə Sarədə wa, ba nə wá sèe, ba zu durən wa. Á wá pa ganpwənə lià təntə nə ba zu, ba ga wá va də nə ba nə mə də kú nətı tə yıı.

⁵ Mə lià tə mama, ba nə wá dé diàn tə lwanı yuu wa tə, wá zu ganpwənə nətı. Á bá pupugu ba yıı tə Yıı sān mı sagı tə wa. Yá á dān wá swın ba yoo də ba yı à mù lià, à nyına Yıı də v malıke tə yáá con.

⁶ Liù mama dān mə, sə v kə diàn, v súrı v zıan, v ma cıgv kú tə, Yıı-*Sııu* tə nə swın Kərisə lià púlé tə con.»

Sagı tə, kú nə mə, sə kú pa Filadeləfi Kərisə lià púlı tə nə

(2 Pıyerə 2.9; 1.10-11)

⁷ Liù tə kúv swın à con, v wú: «Púpúnı, n pa **malıka* tə nə, ka nə pià ka bıı Filadeləfi **Kərisə* lià púlı tə yuu.

Púpúnı də, sıgv kú tə yı liù tə, v nə ba man don jə, v ga yı cígá tíú tə nə swın kú.

U mù nə yı liù tə, v nə jə piıv **Davidə* mimii borıa tə. U nə súrı, liù tələ, v nə wáá v sunə. U nə kúv sun, liù tələ, v nə wáá v súrı».

⁸ Liù tə kúv swın à con, v wú:

«Á yəé á tutıncə nə yı nətı. Á cıga zəni, à súrı cwəıə à pa aba, liù ga tələ, v nə wáá kú nə v cı. Á yəé də á diàn ba dáá, yá á ga twá à sıırān tə nii nə, á wá swın də, á yəri nə. ⁹ Á nəıə nətı tə, à nə wá fıwa **Sıtana* kwa lià tə, ba nə wú, ba yı **Zwıfə*-ba dwıı yá kú ga yı kunkun ba kunı. Á cıga zəni, à wá kálıv ba lià təntə, à pa ba bà, ba tu ba nadwana yuu á yáá con, sə ba ma lwanı də à swə aba. ¹⁰ Á mù sèe à sıgv zəni zəni, á jıın pııv wuuu, á ga wá piı á kə á kwa. Kú mù yıı nə, à də wá cı á nə, máıá tə wa, yiān nə wá bà, tə wıwalı aba tıa ka tə yuu wa. Cıgá,

* 3:1 3.1 Kú yı Yıı-*Sııu* nəvı tə də kú diàn barpe.

yìèn wá bà tta yuu læzoni tē mama yuu wa, sē tē pa ba lwarı ku tē, liù mama nē yi. ¹¹ À wá bà lala. Á jana ku tē, á nē jē ku nē, zēni zēni, sē liù mama dān ká wàní, v jon á zilé won tē, Yu nē wá pa aba.

¹² À wá pa liù tē, v nē wá dí diàn lwanı yuu wa, jì ndē diè tētēñi banja nē à nyuna Yu diè tē wa, yá v kúù bá nan abada. Á wá púpúní à nyuna Yu yırı tē dē v tuw nēfarv tē yırı, à tún v yuu wa. Ku tuw tē nē yi *Zwerizalemē nēdun tē, Yu nē wá pa, ku nan v sàñ nē, ku cú. À wá púpúní à yırı nēdun tē dē ku mù lià tēntē yuu wa.

¹³ Liù mama dāñ mē, sē v kē diàn, v súrı v zıan, sē v ma cugv ku tē, Yu-*Siñu tē nē swın Kērisē lià púló tē con nē».

*Sagi tē, ku nē mē, sē ku pa Lawodise Kērisē lià púlı tē nē
(Likē 14.34-35)*

¹⁴ Liù tē kúù swın à con, v wú: «Púpúnı, n pa *malıka tē nē, ka nē pià ka biri Lawodise *Kērisē lià púlı tē yuu.

Liù tē, v yırı nē yi «Amına», tē nē swın. V mù nē yi liù tē, v nē swın à yoo v biri dē pùè nēdv, v ga yi cígá tíú. Wiēn tē dē mama, Yu nē fwa, yi tē nan v mù con.

¹⁵ V swın, v wú:

«Á yèó á tvtvñε nē yi nētv. Á yèó dē, á ba lıñ, Yu cwēñtē tē wa, á ma ba zurē dē. Á yà mē, á nē tà ku tē, sē á ya ku don. ¹⁶ Yá á dāñ nē yi ndē níá nē yi pwala pwala, á ba lıñ, á ma ba zurē tē yırı, à wá tunı aba à li à nii wa. ¹⁷ Á swın dē á yi jıjē tíán tē, á nē jē wiēn tē mama, tē nē mē dē aba, á pa á tíàn nē, á ga kúù bá won mama pià. Yá á dāñ ga yēri dē, Yu yáá con, á yi basarvnyına, á yi yinēgēnyına, á yi zura, á yi ndē lilirēn nē, á ga yi ndē wala nē, á ba gāñv jē. ¹⁸ Ku mù yırı, à dāñ kwē aba, sē á yē à con síán tē, tē nē twá mēn wa, tē pırv tē nan, sē á ma jı cígá cígá jıjē tíán. Á yē ganpwēnē dē à con, á ma pú á yıra tē nē, sē cavıra kúù dān ká ja aba, á nē yi wala tē yırı. Á yē yía tantā dē à con, á kē á yía tē wa, sē á wàní á na lá zēni. ¹⁹ Lià tē mama, à mù nē swē, mē ba mù nē à yáá caga ba nii nē, à ga fırv ba. Á vāvērē á kwa, á ma sá á cuna tē, á ga ja yawala. ²⁰ Á nēñtē, à zıga mimii nē, à ga mã ku nē. Liù tē, v nē ni à kori, v ga súrı mimii tē, à wá zv ku tíú con, à dé dē wá, yá ku tíú dē wá dé dē nē.

²¹ À wá pa liù tē, v nē wá dé diàn lwanı yuu wa, jēñ à yıra, à padav tē yuu, ndē à dē nē dí diàn lwanı yuu wa, yá à ga jēó à nyına Yu yıra, v padav tē yuu nētv tē.

²² Liù mama dāñ mē, sē v kē diàn, v súrı v zıan, v ma cugv ku tē, Yu-*Siñu tē nē swın Kērisē lià púló tē con nē».

4

Yu padav tē dē nēkwına sapva dē banıa tē yoo

¹ Ku kwa nē, à mù Zwan kúù ywāñ. Nēñ à ni mimii, ku nē súrı Yu sàñ nē. Á kúù ni tēntēn kori tē, ku nē dí yáá, ku swın à con, ku ga yi, ndē nabwana kori nē tē. Ku swın à con, ku wú: «Dì yēbē, sē à biri mú yoo tē, ku nē biàn, sē ku tun ku kwa nē».

² Yı-Sınu tē zəzən ku bā, ku sū nē. Nēn à dān nı padav, ku tégé Yı sán tē wa. Yá liù yá jèé ku padav tēntē yuu. ³ Liù tē, v yá nē jèé ku yuu, yá pıpılı, ndē kapan yiri don dē nē, ku nē tūñè mēn, ba nē ma boñè <zasəpə>, v ga tē pıpılı ndē kapan yiri don dē nē, ba nē boñè <sarəðvanə>. Padav tē yı ku kıkarı dē dwā sıù, ku nē yı ndē kapan don nē, ku dē nē tūñè mēn, ba nē ma boñè <emerodə>. ⁴ Padεε sapva dē banıa kıkarı ku mō padav tēntē. Yá *nəkwına sapva dē banıa dān jèé tē yuu wa. Ba zva ganān nəpwənə. Ba ga pú síán dun yupurən ba yun nē.

⁵ Yá dwā baa, ka pıpılı, kwərə duən dē dān yá nanja padav tē con. Yá mənvoō barpe tē nē sɜrv, yá wulə tē pıpılı padav tē yáá con. Mə tē mō mənvoō tēntē, nē yı Yı-Sınu tē dē ku diān dəkuren barpe tē.

⁶ Padav tē yáá con, ku yı ndē mōnaa nē tégé lá nē, ku nē ga tunjə mēn ndē zəñə nē. Wiən banıa yá kıkarı padav tē, tē kə tətəñi wa. Tə wiən tēntē yáá dē tē kwa mama yá yı yía cıci. ⁷ Təntən won tē yı ndē gəru nē. Bələ nii won tē yı ndē nabıə nē. Batwa nii won tē yáá yı ndē ləzwənə yáá nē. Banıa nii won tē yı ndē zunpuu nē, ku nē pəri yı nē. ⁸ Tə wiən banıa tē, nədv mama jə vānā bardv, tē nē wāá tē pəri. Yá tē ga jə yía, tē nē kıkarı tē mama, yía duən ga tē wulə vānā tē dēñ dē. Tıtın dē yıcau, tē wiən banıa tē mō yı tē swın máñá mama, tē wú: «Yı dwə won mama! Yı dwə won mama! Yı dwə won mama! *Yuu-Tıu Yı nē jə diān tē mama yuu wa. U mō nē yın lá fuən fuən, v nē wulə, v tē ga wá biān».

⁹ Mə nətv nē wiən tēntē dān pın dun, liù tē nē, v nē jèé padav tē yuu wa dē tē zilí v nii dē tē kəni v lēēē. U mō nē yı liù tē, v nē wulə mı wa, máñá dē máñá, ku nē ba zwēē. ¹⁰ Máñá mama, wiən tē nē fwa nətv, nəkwına sapva dē banıa tē dē yáá tv ba nadwana yuu liù tē yáá con, v nē jèé padav tē yuu wa, ba ga pın wá dun. U mō nē yı liù tē, v nē wulə mı wa, máñá dē máñá, ku nē ba zwēē. Ba dān yáá lı ba dun yupurən, ba tın padav tē yáá nē, ba ga swın, ba wú:

¹¹ «Nə *Yuu-Tıu Yı, n yı liù tē, n nē mē, sə nē pa mú dun, sə nē zilí mú. Diān tē mama wulə n con, n nē fwa wiən tē mama yırı. Yá ku yı ku twá n tətə fıra nē, n ma fwa tē, n pa tē wulə».

5

Zwezi-Kərisə wáá sagı tē nii v lwàrì

(Romə tián 11.33-34; Filipə tián 2.5-11; Apokalisè 1.5-6; 7.9-12)

¹ Ku kwa nē, à nı liù tē, v nē jèé padav tē yuu wa, dē v jə sagı v jızən jıın wa. Sagı tē yáá bələ tē mama yá púpúnı, ba ga pıpırı ku, ba kə duən nē. Ku nii yá marı bwálá barpe dē mō tanponan barpe. ² Yá à dān nı *malıka, ka nē jə diān dē ka baa, ka kəni yı nē, ka swın, ka wú: «Wáá nē wulə, v nē mē, sə v lwàrì ku mō tanponan barpe tē, sə v súrı sagı ku tē?» ³ Yá liù mama dān təlól, v nē nan Yı sán, nē à yèé tıa yuu, nē à yèé tıga bwálı nē, ku tíu nē mē, sə v súrı sagı tē, v ywān ku wa. ⁴ Yá à dān kwi zəznən, liù nē təlól, v nē mē, sə v súrı ku, v ywān ku wa tē yırı. ⁵ *Nəkwıa tē don dān ma swın à con, v wú: «Dān ká kwı! Nēñ pıù *Davidə nāu tē, *Zwıda dwıf dəkuu tē wa, yı ndē gəru nē, v nē dı diān, won mama yuu wa. U wá lwàrì sagı tē tıran mō tē dē ku tanponan barpe tē, v ga súrı ku».

⁶ Ku kwa nè, à nì liù dè v zɪga padav tɛ, dè wièn* bania tɛ dè nèkwina sapua dè bania tɛ tɛtɛŋi wa. Ka yà yì *pabiè nè, ba nè ken siù ka bian nè. Ka yà jè nyuran barpe dè yíá barpe. Yíá barpe tɛ nè yì *Siŋɛn† dè barpe tɛ, Yù nè tɔn tɪa tɛ mama yuu wa. ⁷ U mù liù tɛntɛ twi, v jon sagi tɛ, ku nè wulè liù tɛ, v nè jèé padav tɛ yuu, jizan jɪun wa. ⁸ Mángá tɛ wa, v nè jon ku sagi tɛntɛ, wièn bania tɛ, dè nèkwina sapua dè bania tɛ tua ba nadwana yuu, v yáá con. Ba liù mama yà jè kunkolu dè síán wùrú zɔŋɪ tɛ nè súé dè tɪralɪ, sɛ ba sɔrv tɛ. Tɛ mù nè biri lià tɛ, ba nè yì Yù nè tɪ, yɪjɔnɪ tɛ. ⁹ Ba dàń wulè ba nuŋɛ nundɔn, ba wú:

«N yì liù tɛ, n nè mɛ, sɛ n tɪ sagi tɛ, n lwàrì ku tɔran mɔɔ tɛ dè ku tanponan barpe tɛ, n nè yì ba ken siù n bian nè, sɛ ku twá n jana tɛ nè, n ma yè lià n jon, n pa Yù nè tɛ yɪrɪ. N yè dwié dèkurèn yiri mama lià, dè nendèli yiri mama lià, dè lɔv nii mama lià, dè lɔv dwié tɛ mama wa n jon ba cɔna wa, n pa Yù nè. ¹⁰ N tɛ pɪn ba jì n pàrì tɛ wa lià. N tɛ pɪn ba jì Yù *jonwana, sɛ ba tɔn, ba pa nè Yù tɛ nè, yá ba ga wá dè pàrì tɪa yuu wa».

¹¹ À kúú ywàń, à ga na malɩkɛ nè dáá zɛnzɛn, à ga nì tɛ kwɛrɛ. Tɛ yà yì tɛ kɪkarɪ padav tɛ, dè wièn bania tɛ, dè nèkwina sapua dè bania tɛ. Tɛ yà yì miliyɔn dè miliyɔn dè mùrù dè mùrù. ¹² Tɛ baa tɛ kɛ yù nè, tɛ swìn, tɛ wú:

«Pabiè, ba nè ken siù ka bian nè, tɛ mɛ, sɛ ka na pàrì, dè jɪjɛ, dè wɔbɔŋa, dè diàn, dè zilé, dè dun, dè bɔrà».

¹³ Yá à dàń nì dè wièn tɛ mama, Yù nè fwa, tɛ nè wulè Yù sàń, dè tɪa yuu, dè tɪga bwálí nè, dè mɔv wa swìn, tɛ wú:

«Bɔrà, dè zilé, dè dun, dè pàrì wulè, máŋá dè máŋá, ku nè ba zwèe, tɛ pa liù tɛ, v nè jèé padav tɛ yuu dè liù tɛ, v nè yì ndè pabiè tɛ nè».

¹⁴ Yá wièn bania tɛ dàń swìn, tɛ wú: «Amuna!»

Yá nèkwina tɛ dè dàń tua ba nadwana yuu, ba dè wulè ba pɪn ba dun Yù nè.

6

Tɛntɛn mɔɔ tanponan tɛ, ka lwàrì yoo

(Matìə 24.6-8; Likə 18.7-8; Apokalisë 7.13-14)

¹ À ywàń, à na liù tɛ, v nè yì ndè *pabiè nè dè v lwàrì sagi tɛ tɛntɛn mɔɔ tanpon tɛ. Ku máŋá tɛ wa, à nì dè wièn bania tɛ wa won don swìn dè kori, ku nè dáá, ndè dwà nè baa nè, ku wú: «Bàá yèbè!» ² À kúú ywàń, dè nèń sisan nèpon. Liù tɛ, v nè diğá ka yuu, yà jè tɔan. Ba pɪn wá dun yupuu, yá v dàń nan dè bari, sɛ v ta v dè.

³ Ku kwa nè, liù tɛ, v nè yì ndè pabiè nè tɛ, kúú lwàrì bɛlɛ nii mɔɔ tanpon tɛ. Yá à kúú nì dè wièn bania tɛ wa bɛlɛ nii nyiɛn tɛ dè kúú swìn, ku wú: «Bàá yèbè!» ⁴ Yá sisan don, ku nè yì nèsián, ndè mɛn nè, twi ku nan. Liù tɛ, v nè diğá ku yuu tɛ, nì cwɛŋɛ, sɛ v pa sié dàn ká yà tɪa yuu wa, sɛ lɛzoni kè síán duɛn bian nè. Yá ba dàń pɪn wá lagɔrɪ siù nèfaru.

⁵ Ku kwa nè, liù tɛ, v nè yì ndè pabiè nè tɛ, kúú lwàrì batwa nii mɔɔ tanpon tɛ. À kúú nì dè wièn bania tɛ wa batwa nii nyiɛn tɛ dè kúú swìn, ku wú: «Bàá yèbè!» À ywàń dè nèń, sisan nèzonu ka twi ka nan. Liù tɛ,

* 5:6 5.6 Ku yì lɛzwɛnɛ. † 5:6 5.6 Ku yì Yù-Siŋu nèdu tɛ dè ku diàn barpe.

u nè dìgà ku yuu, yà jè səkəri u juu wa. ⁶ Yá à nì sɔgɔ ndə kori nè, ku nè nan wiən bania tɛ tətəŋi wa, ku wú: «Muna zɔŋa yi cɔnta sɛbikulu* nɛdu. Yá muna yiri don zɔŋi batwa yi sɛbikulɔ nɛdu. Dàn ká sùrí nɔga tɛ dɛ swana tɛ mù sɛbiu!»

⁷ Ku kwa nè, liù tɛ, u nè yi ndə pabiə nè tɛ, kúú lwàrì bania nii mɔɔ tanpon tɛ. Á kúú nì dɛ wiən bania tɛ talikwa nyiən tɛ, swìn, ku wú: «Báà yəbè!» ⁸ Á ywǎn dɛ nɛn sisan, ku nè yi ndə pupóó nè. Liù tɛ, u nè dìgà ku yuu wa, yiri nè yi <tiən>. Yá liù tɛ, ba nè bonɔ <tiga bwálí> yà nè kwen wá. Ba yá nì diàn, sɛ ba gu tia ka tɛ ləzoni pwiú bania vǎn nɛdu. Ba jè diàn, sɛ ba pa ləzoni gu duən, dɛ laguri sùú, dɛ niən, dɛ yayipwaran, dɛ tia ka tɛ yuu wojankadiren gu là.

⁹ Ku kwa nè, pabiə tətɛ kúú lwàrì bonu nii mɔɔ tanpon tɛ. Á kúú nì *jɔŋi kúrí, yá lià jəri dǎn tégé ku sɛpuni nè. Jəri tɛntɛ yi lià tɛ, ba nè ken sùú ba biən nè, ba nè twá Yu sɔgɔ tɛ nè, ba ga swìn ku ba biri tɛ yiri. ¹⁰ Ba mà nii, ba kɛ yi nè, ba wú: «N yi nè *Yuu-Tiu Yu tɛ, u nè ba man don jə, u ga yi cígá tiú. Mǎŋá kɔkaa wa nè, n wá bɔrì lià tɛ, ba nè gwa nɛba tia yuu wa bɔrà, sɛ n kɛ ba cǎn wa, ku yiri?» ¹¹ Ba pun ganpon ba liù mama nè, yá ba ga swìn ba con, ba wú: «Á tɛ dǎnǎ mancɔn, á tɛ wá cé. Ku mɛ, sɛ ba tɛ gu á duən tɛ, ba nè yi á nubia *Kərisɛ yiri, dɛ ba tɛ ba nè yi á tɔtɔnduən tɛ, ba sùrí á nè».

¹² Ku kwa nè, á kúú ywǎn, pabiə nè tɛ kúú lwàrì bardu nii mɔɔ tanpon tɛ. Tia tɛ vɔvaga zɛnzɛn. Yɔcav tɛ jigə nɛzɔnu ndə ganzonu nè. Cǎnǎ tɛ dɛ mama jigə nɛstɔn ndə jana nè. ¹³ Yá kacilacɛ nan yi, tɛ twi tia, ndə voo nɛfaru nè vɔvɔg kapiɔ, ku bia ga twi nɛtu. ¹⁴ Lanworu tɛ pəpəni ku tiàn, ndə ba nè pəpəni sara nɛtu. Yá pɛɛn tɛ mama dɛ tia tɛ mama, ka nè wulə tətəŋi wa, dǎn zǎn tɛ yipɛɛ nè. ¹⁵ Tia yuu pèégá tɛ, dɛ ləzwɛnfaran tɛ, dɛ pamana yun tiàn tɛ, dɛ jijə tiàn tɛ, dɛ lɔv ladira tɛ, dɛ ywəŋə tɛ mama, dɛ lià tɛ nè ti ba tiàn tɛ dəri, ba sɛgə pɛɛn buran dɛ pìrǎn kwələn wa. ¹⁶ Yá ba dǎn swìn pɛɛn tɛ dɛ pìrǎn tɛ con, ba wú: «Á twia nè yuu wa, sɛ á sɛgə nɛba, sɛ nè ya yiŋɔni, liù tɛ yáá nè, u nè jèə padav tɛ yuu. Á sɛgə nɛba, sɛ pabiə tɛ, dǎn ká cùgù nɛba dɛ u lɔŋa tɛ. ¹⁷ Ku yi cígá, ba lɔŋa diun nɛfaru tɛ twi, yá liù tɛlɛ u dǎn nè wá wǎnì u jon u tiàn?»

7

Yi lià tɛ yoo

(Apokalisè 14.1-5; 21.3-4; Zwan 10.16; Romə tiàn 11.25-26; Apokalisè 21.3-4)

¹ Ku kwa nè, à nì *malikɛ bania dɛ tɛ zɔga yi nè, tia tɛ sapara bania tɛ wa. Tɛ cìgá voo tɛ nè naja sapara bania tɛ wa, sɛ ku dǎn ká fulu tia tɛ, dɛ muv tɛ, dɛ tiú mama yuu wa. ² Yá à tɛ kúú nì malika don, ka nan yi yipɔn con, ka di yi dɛ ka juu wa, won, ba nè fwa mumunan, ku nè yi Yu tɛ, u nè wulə mu wa, nyiən. Ka zin ka kori, ka kɛ yi nè, ka swìn malikɛ bania tɛ con, ba nè pin tɛ diàn, sɛ tɛ cùgù tia dɛ muv tɛ, ka wú: ³ «Á tɛ dǎnǎ ká cùgù tia tɛ, dɛ muv tɛ, dɛ tiàn tɛ. Á yá, sɛ nè dí yáá nè fwa mumunan, nè Yu tɛ tɔtɔnbia tɛ tɛlɛ nè». ⁴ Yá à dǎn nì dɛ ba swìn lià tɛ nii, ba nè ken mumunan tɛ ba tɛlɛ nè. Ba yi lià mùrù bíí dɛ mùrù

* 6:6 Cɔnta sɛbikulɔ nɛdu yi yiŋɔni nɛdu tɔtɔŋi ŋwírǎn.

sapwilè dè mùrò bania (144 000), yá ba mama ga yí *Yüzərayelə dwíé tə wa ləzwənbə.

⁵ *Zwida dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000, ba mà tanpon tə ba télé nə.

Ribən dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

Gadə dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

⁶ Azərə dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

Nefətali dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

Manasə dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

⁷ Simeyon dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

*Levi dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

Yısakarə dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

⁸ Zabilon dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

Zwuzəfə dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

Benzwamen dwíí dəkúu tə wa, yí là 12 000.

Ba là təntə mama yí, ba mà tanpon ba télé nə.

⁹ Kú kwa nə, à tə ywàǵá də nən là kapəp, liù nə wàrì ba nii v gəlì. Ba yí luv dwíé tə mama wa, də dwíé yiri mama là, də luv nii mama là, də nəndəli yiri mama là. Ba yà yí ba zıga padav tə də liù tə, v nə yí ndə *pabiə nə tə, yáá con. Ba yà zva ganpwəne, ba ga jə kùrì nɛɛ ba jìàn wa.

¹⁰ Yá ba dǎn baa ba kə yí nə, ba swìn, ba wú:

«Kú yí Yı tə, v nə jəé padav tə yuu də pabiə tə, nə jon nəba nə cuna tə wa».

¹¹ Yá malıke tə mama dǎn zıga, tə kıkarı padav tə, də *nəkwına tə, də wiən bania tə. Malıke tə tua tə yáá yuu padav tə yáá con, tə wulə tə pın dun Yı nə, ¹² tə swìn, tə wú:

«Kú yí cígá! Nə *Yuu-Tiu Yı nə mɛ, sə ba bu v nə, v mɛ, sə v na bürà, də zilé, də wubuşa, də ləeəe kənu, də dun, də pàrì, də diàn. V mù nə mɛ də tə yìèn təntə, máǵá də máǵá, kú nə ba zwèe. Kú yí cígá».

¹³ Nəkwıa tə don dǎn ma swìn à con, v wú: «Là tə, ba nə zva ganpwəne tə, nə yí labərə? Ba yí ba nan yèn?» ¹⁴ À mù Zwan ma le wá, à wú: «À Yuu-Tiu, n mù nə yəé kú swìn, nə bırı nə!» V dǎn ma swìn à con, v wú: «Kú yí là tə, ba nə dí càn zənzən talıkwá máǵá tə wa. Ba sın ba ganan pabiə tə jana wa, tə ga pìrì.

¹⁵ Mə kú mù nə pın, ba wulə Yı padav tə yáá con, ba pın wá dun yıcau də titın, v *diè tə wa. Liù tə, v nə jəé padav tə yuu, wá pú ba yuu nə. ¹⁶⁻¹⁷ Pabiə tə, v nə wulə padav tə tətəŋi wa, wá yìrì ba, v ga wá ja ba, v ja va nabuliya tə bwálí nə, tə níá nə pın mı. Kú mù nə pın, niən kúú bá ja ba, nanyonı də bá ja ba. Yıcau kúú bá mà ba nə, lıŋı də bá yí ba. Yá Yı wá mùrì ba yınıa tə mama».

8

Mə tanpon barpe nii nyiən tə ka lwàrì yoo (Apokalisë 5.8)

¹ *Pabiə nə tə kúú lwàrì mə tanpon barpe nii nyiən tə. Kú máǵá təntə wa, kú ken siii Yı sǎn nə, kú ja va ndə lugu nədu də fan nə.

² Yá à dǎn nı *malıke barpe, tə nə zıga Yı yáá con, yá ba dǎn ga pa tə nabwanan barpe.

³ Ku kwa nè, malika don dàń twi, ka ziga *jonji kúrí tẹ yira. Yá síán kurpotu, ba nè ma sùrì tiralì, ga wulè ka jun wa. Ba pín ka tiralì zènzèn, sè ka sùrì tẹ, ka pa Yù nè. Ka mù ga nè wá tì là tẹ dẹ, ba nè yì Yù nè tì tẹ, yìjùnì tẹ dẹ ka pa Yù nè, ku mù síán jonji kúrí tẹ yuu, ku nè wulè padau tẹ yáá. ⁴ Tiralì tẹ nywìń dẹ là tẹ, ba nè yì Yù nè tì yìjùnì, twá malika tẹ jun nè, tẹ dì Yù yáá con. ⁵ Malika tẹ tì tiralì kurpotu tẹ, ka kẹ jonji kúrí tẹ mèn, ka sù ka nii, ka dìlì tta yuu wa. Ku nẹtu tẹ pín, dwà baa, ka pìpìlì, kwèrè duèn dẹ yin lá, tta tẹ dẹ ga vɔvaga.

Tèntèn nabwanan bania tẹ wúrú yoo

⁶ *Malike barpe tẹ, tẹ nè jẹ nabwanan barpe tẹ, dàń ken tẹ sírì, sè tẹ wúrú tẹ. ⁷ Tèntèn malika tẹ wúrú ka nabwana tẹ. Dwà kafina dẹ mèn tẹ nè gùlì dẹ jana nan, tẹ lwá tta yuu. Yá tta tẹ pwiú batwa vàn nẹdu tẹ don, dẹ tián tẹ, dẹ pwiú batwa vàn nẹdu, dẹ galu tẹ mama dí mèn.

⁸ Malika bẹlè nii nyièn tẹ dẹ wúrú nabwana tẹ. Ba dìlì won don múnáa tẹ wa, ku nè yì ndẹ paan nẹfaru nè, ku mama nè kwé mèn. Mùv tẹ pwiú batwa vàn nẹdu jigè jana. ⁹ Wièn tẹ, Yù nè fwa, nè wulè múnáa wa, tẹ ga jẹ mu tẹ síí, pwiú batwa vàn nẹdu tiga. Níá yuu bwèrè tẹ dẹ pwiú batwa vàn nẹdu cùgù.

¹⁰ Malika batwa nii nyièn tẹ wúrú ka nabwana tẹ. Kacilaco nẹfaru, ku nè kwen mənvoò, ndẹ malì mèn nè, nan lanworu tẹ wa, ku tu. Ku tua múnáa nẹfaran tẹ pwiú batwa vàn nẹdu dẹ nabuliyia wa. ¹¹ Kacilaco tẹntè yiri nè yì «wocìcau». Níá tẹ pwiú batwa, vàn nẹdu lwáń ku jì wocìcau. Yá níá tẹntè dàń jigè nacìcau. Ku mù nè pín, tẹ gu là zènzèn, ba nè nyva tẹ.

¹² Malika bania nii nyièn tẹ wúrú ka nabwana tẹ. Yìcau tẹ pwiú batwa, vàn nẹdu jigè yìkunu. Ku yoo tẹ tun càńà tẹ yira, ku ga tun kacilace tẹ dẹ yira. Ku nẹtu dàń pín, tẹ nẹdu mama pwiú batwa, vàn nẹdu jigè nẹzonu. Yá yìturi pwiú batwa, vàn nẹdu jigè yìkunu. Tìtun dẹ pwiú batwa, vàn nẹdu jigè yìkunu.

¹³ À kùb wyań à na zunpuu, ku wulè yù nè ban ban, ku pèri. À nì dẹ ku baa ku kẹ yù nè, ku wú: «Mánjá tẹ, malike batwa tẹ duèn tẹ nè wá wúrú tẹ nabwanan batwa tẹ, lẹ wá bà, lẹ wá bà, lẹ wá bà, tta yuu lẹzoni yuu wa».

9

Bonu nii nabwana tẹ wúrú yoo (Apokalisè 16.10-11)

¹ *Malika bonu nii nyièn tẹ wúrú ka nabwana. À nì kacilaco, ku nan yù nè, ku tu tta. Ba pín ku buu tẹ, ku dẹń nè lù zènzèn tẹ borbiu. ² Ku sùrì buu tẹntè, nywìń ga nan ku wa, tẹ dì yù nè. Tẹ nywìń tẹ yì ndẹ mənvoò nẹfaru nywìń nè. Buu tẹ nywìń tẹ pín, yìcau tẹ dẹ lanworu tẹ jì yìkunu. ³ Jèrèn nan nywìń tẹ wa, tẹ sù tta. Yá ba dàń pín tẹ cwan, ka nè yì ndẹ nija cwan nè. ⁴ Ba dàń ga swìn tẹ con, tẹ dàń ká fwa lwanì tta yuu gav tẹ yira, nè à yèé wolù nẹdu yira, nè à yèé tìú nẹdu yira. Yá tẹ dàń nè wáá lwanì tẹ fwa là tẹ yira, ba nè ba Yù tẹ jẹ ba tóló nè. ⁵ Ba wá tẹ diàn pín, sè tẹ gu là tẹntè, ba dàń nè pín tẹ cwèjè, sè tẹ kẹ ba càń wa, càńì bonu. Yá càń tẹntè, tẹ nè wá kẹ ba nè, wá yá ndẹ nèn nè dija liù nẹtu. ⁶ Ku mánjá tẹntè wa, lẹzoni wá pià tian, yá ba ga bá na tẹ, abada. Ba wá pià, sè ba tì, tian ga wá dèrì, tẹ va yìjùnì, tẹ yá ba. ⁷ Tẹ jèrèn tẹntè yì ndẹ

sösen nê, ba nê tanî, sê ba ja va kùù. Tê yun wa, wiên duên ya wulê lá, tê nê yi ndê síán yupurên nê, tê yee ga yi ndê læzoni yee nê. ⁸ Tê yukuran tê yi ndê kana yukuran nê, yá tê yelê ga yi ndê gërên yelê nê. ⁹ Tê nyuna tê yi ndê pamana lugu gànù nê. Yá tê vana tê kwirê yi ndê kùù bwêrê tê, sösen nê dáá nê yáá vanja, tê ja dêri, tê velê kùù. ¹⁰ Tê yá jê dêbêlê dê tê suran ndê niŋa nê. Ku ga yi tê dêbêlê tê wa nê, tê diàn tê nanja, tê ma kênî cân læzoni nê, ku ja velê cânî bonu. ¹¹ Tê piú nê yi *Sitana maluka tê, ka nê ywànjá bvu tê, ku dàñ nê lù zenzên, tê yuu. Ebêrê-ba sugu wa, ba bonjê ka <Abadun*^{*}, *Gerekê-ba dê sugu wa, ba bonjê ka <Apultun>.

¹² Tântên læ tê kèeñ. Nêñ, læ bêlê duên, tê nê wá bà ku kwa nê.

Bardu nii nabwana tê wúrú yoo
(Apokalisë 16.12-16)

¹³ *Maluka bardu nii nyiën tê wúrú ka nabwana. À dàñ ma nì kori don, ku swìn, ku nanja síán *jonjî kúrí nanyuran banja tê con, ku nê wulê Yü yáá con. ¹⁴ Kori tê dàñ swìn maluka bardu nii nyiën tê con, ka nê jê nabwana tê, ka wú: «Kùrí malukê banja tê, ba nê vwê dê banzala munaa nêfaru tê nii nê, ba nê bonjê <Efêratê>.» ¹⁵ Yá ba dàñ kùrí malukê banja tê, tê nê ken tê sírí, tê dàñî ku binî tê, ku cânà tê dê máñá tântê têtê, ku diun tê. Tê ken tê sírí, sê tê gu læzoni pwùù batwa wa vãn nêdu don tia yuu wa. ¹⁶ À nì dê, ba swìn pamana tê nii, ba nê diğà sösen tê, ba buri nê. Ba swìn dê ba yi là miliyùn biêlê. ¹⁷ Mê ku tê, Yü nê pa, à na tê nê yi nêtu. À nî sösen dê là nê diğà tê yuu, ba là tê yá zua pamana lurên ganan. Lurên tântê yi nêstian, ndê mên nê. Tê ga yi pùpùù ndê nywìñ nê. Tê mù nê yi sêmun ndê jirêbuu nê dê. Sösen tê yun yi ndê gërên yun nê. Tê níé wa mên dê nywìñ dê jirêbuu nê nanja lá. ¹⁸ Tê wiên batwa tântê gua læzoni pwùù batwa vãn nêdu tê don. Tê gua ba dê mên, dê nywìñ, dê jirêbuu tê nê nanja tê níé wa. ¹⁹ Sösen tê diàn yá yi tê nanja tê níé tê dê tê dêbêlê wa. Tê dêbêlê tê yi ndê diŋa nê, tê ga jê yun dê. Yá ku yi tê yun tântê nê, tê ma fwa ku tê nê lwara.

²⁰ Læzoni tê, ba nê ga lá, wiên tântê nê wà gwî, wà sêe ba wêvêri ba kwa, ba ma sá wiên tê ba nê fwa dê ba juun. Ba tê pin dun *zine tê nê dê woŋwanan tê nê, ba nê fwa dê ba têtê juun. Tê woŋwanan tântê yi ba fwa dê síán, nê à yêé dê cuna, nê à yêé dê kapana, nê à yêé dê daran. Tê woŋwanan tântê yíá ba na, tê zian ba nêñ, tê ga wârî tê velî. ²¹ Ba mù læzoni tântê wà ba kwa wêvêri, ba ma sá ba laguru tê, nê à yêé ba curî tê, nê à yêé ba ka pên duên vee vee tê, nê à yêé ba ñwîràn tê.

10

Sagibiê tê, ba nê pin Zwan nê tê, yoo

¹ À nî *maluka don, ka nê jê diàn zenzên dê ka nan Yü sâñ ka cwi. Ka yá pèpêri ka tiàn dê bakwan. Ka yuu con kûkarî dê dwà siú, ka yáá tê ga yi ndê yicav nê. Ka nêe tê dê yi ndê ywêŋjê nê, tê nê jê mên. ² Ka yá jê sagibiê, ku nê súrí ka juun wa. Yá ka dàñ tún ka jizên naa tê muv yuu wa, ka ga tún ka jigwiê naa tê tia yuu wa. ³ Ka dàñ ga zin ka kori, ka kè yü nê, ka bubwi ndê gëru nê yáá baa nêtu tê. Ka nê bubwi nêtu tê kwa

* 9:11 9.11 Ku yiri tântê dàñ nê yi cûcûranyîen liù.

nə, dwà baa nəe barpe. ⁴ Mánjá tə, dwà nə baa nəe barpe tə, à yà pià à púpúní, yá à dàń nì kori, ku nə nan Yı *sán, ku swìn à con, ku wú: «Dàn ká púpúní ku tə, dwà tə nə baa nəe barpe ka swìn tə, n pa ba lwarı. Ja ku n con nə!»

⁵ Yá malıka tə, à nə nı də ka zıga yı nə, muv tə də tıa tə yuu wa, dàń zın ka jızən jıun tə, ka te yı nə. ⁶ Ka dùè də Yı tə, v nə wulə muı wa, mánjá də mánjá, ku nə ba zwèe, v nə fwa lanworu tə də wiən, tə nə wulə ku wa. V fwa tıa də ka yuu wiən, v fwa muv də ku wa wiən. Ka dùè də Yı yı tə ka swìn də, ku kúv ba ja ka lı mánjá, ka ma dàń. ⁷ Yá mánjá tə, malıka barpe nii nyiən tə nə wá kə ka sírı, ka wúrí ka nabwana tə, ku mánjá tə wa, Yı dàń wá pa, v cígá tə, ka nə səgə, tun ka nii sú. V yá swìn ku suywáńú təntə, v tütünà tə nə yı v nii *sùsùnà tə con.

⁸ Yá kori tə, à yà nə nı, də ku nan Yı sán, ku biàn tə, kúv píı ku swìn à con, ku wú: «Vəli, n jon sagıbiə tə, ku nə súrı, ku wulə malıka tə jıun wa, ku nə zıga yı nə, muv tə də tıa tə yuu wa». ⁹ À dàń vəli malıka tə con, à ga swìn ka con, sə ka pa nə sagıbiə tə. Ka ma swìn à con, ka wú: «Jon ku, n ləri! Ku wá yá lán lán n nii wa, ndə turan nə. Yá ku ga wá yá càn kwalu kwalu n pùə wa». ¹⁰ À jon sagıbiə tə, malıka tə jıun wa, à ləri. Ku yı lán lán à nii wa ndə turan nə. Yá à dàń nə ləri ku, ku jigə càn kwalu kwalu à pùə wa. ¹¹ Ba dàń ma swìn à con, ba wú: «N me, sə n tə bwé n swìn Yı nii sùràn tə, n bırı luv nii kapupu lià nə, də luv dwıś kapupu, də nəndəli yiri kapupu lià nə, də pèegá kapupu nə».

11

Lìà bələ tə, ba nə swìn cígá tə, ba bırı (Líkə 21.24)

¹ Ku kwa nə, ba dàń pın nə muv, ba nə ma mańa wiən, ku nə yı ndə dabiə nə, ba ga swìn, ba wú: «Zàn, n ga man Yı *diə tə də ku *jonı kúrı tə, sə n gəlì lià tə nii, ba nə wulə ku wa, ba pın dun Yı nə. ² Yá Yı dii tə yáá tə nə dà, kàrá con tə mù, dàń ká man ku. Yı pın yáá təntə, luv dwıś tə duən tə mama, ba nə yəri Zwezi-*Kərisə nə luv wa. Dwıś təntə wá nuńa tıv tə, ku nə yı Yı nyiən tə də nəe, halt, ku ja vələ cànı sapwilə də bələ». ³ Yı kúv ma swìn, v wú: «Á wá tun à lià bələ, ba nə wá swìn à cígá tə, ba bırı. Ba lià təntə zva pucunı ganan. Ba wá swìn à sugu, ba bırı lià nə dıan mùrù də biələ də sapwıtwa (1 260)». ⁴ Ku lià bələ təntə nə yı ndə *oliviye tián bələ tə də canzılan bələ tə, tə nə zıga *Yuu-Tıu yáá con, v nə dé pəri tıa yuu wa. ⁵ Liù nə pià, sə v fwa ba lwant, mən yáá nan ba nii wa, tə dé ba dıńa tə, tə cùgù. Cígá, liù nə pià, v cùgù ba, ku me, sə ba gv ku tíu nətv. ⁶ Ba jə diàn, sə ba ja, dwà ka dàń ká nà, mánjá tə wa, ba nə wá swìn Yı nii sùràn tə. Ba ga jə diàn, sə ba lwań níá, ba pa, tə jı jana. Ba jə diàn də, sə ba kə yacara yiri mama lià tə nə, ba nə wulə tıa yuu wa, mánjá tə mama, ba nə pià.

⁷ Mánjá tə wa, ba nə wá swìn Yı sùràn tə, ba zwèe, wojjiru tə nə nańa *Sitana malıke buv tə wa, ku dəń nə lu zənzən tə, dàń wá zıgı ba nə də kùv. Yá ku wá ta ba, ku dé, ku ga wá gv ba. ⁸ Ba wá yá ba tıga tə kanporu

wa, tuv nɛfaru* tɛ tɛtɛŋi wa. Mɛ kv bwálí tɛntɛ wa nɛ, ba paa ba *Yuu-Tiu dagarv yuu wa. Yira tɛ tɛ nɛ biri tuv tɛntɛ nyunyiga nɛ yi *Sodomɛ dɛ *Ezzipɛtɛ.† 9 Luv nii mama lià, dwié yiri mama lià, dɛ nɛndɛli yiri mama lià, dɛ luv dwié tɛ mama wa, wá ywáñ ba tɛga tɛ, kv ja vɛlɛ dian batwa dɛ fan. Yá ba bá pa cwɛŋɛ, sɛ ba guri tɛga tɛntɛ. 10 Tia yuu lɛzoni wá jwɛ ba mù lià bɛlɛ tɛntɛ tian tɛ yiri, ba ga wá yá pupwɛn wa. Ba wá tun zilɛ wiɛn duɛn yira, ba mù Yuu nii *sùsùná bɛlɛ tɛntɛ tian tɛ yiri, ba nɛ wɔwáli tia yuu lɛzoni zɛnzɛn tɛ yiri.

11 Dian batwa dɛ fan tɛ kwa nɛ, Yuu pin *sinju, kv nɛ pin mu, bà kv zv ba, yá ba dàñ ga zàn, ba zɛga ba nɛɛ nii nɛ. Fɛn nɛfarv dàñ zva lià tɛ, ba yá nɛ ywàŋá ba. 12 Ba nì kori tɛ nɛ jɛ diàn dɛ kv baa, kv nan yu nɛ, kv swin ba con, kv wú: «Á dia yɛbɛ!» Yá ba dàñ dià yu nɛ bakwan wa, ba dɔŋa tɛ ga na ba. 13 Luv dwié tɛ wa, tia vuvugu zɛnzɛn, yá tuv tɛ pwíú fugɛ vàn nɛdɔ buburi duɛn yuu wa. Lɛzoni mùrɔ barɛ (7 000) tɛga, kv mù tia tɛ vuvugu tɛntɛ wa. Fɛn zva ba duɛn tɛ, ba ga pa dun Yuu nɛ, v nɛ wulɛ v sàñ nɛ.

14 Bɛlɛ nii lɛɛ tɛ kɛɛñ. Kv kwa nɛ, nɛñ, batwa nii lɛɛ tɛ nɛ, tɛ nɛ wá bà síún síún.

Nabwanan barɛ nii nyiɛn tɛ yoo

(Apokalisë 12.10; 19.6)

15 *Malika barɛ nii nyiɛn tɛ wúru nabwana. Kwɛrɛ tɛ nɛ jɛ diàn baa, tɛ nan Yuu sàñ nɛ, tɛ wú:

«Luv parì tɛ twi nɛ *Yuu-Tiu dɛ *Kɛrisɛ tɛ, v nɛ tun wá. V wá dé parì, máná dɛ máná, kv nɛ ba zwɛɛ».

16 *Nɛkwina sapva dɛ bania tɛ, yá nɛ jɛó Yuu yáá nɛ padaran tɛ yuu wa nɛ tɛ, tva ba yáá yuu, ba wulɛ ba pin dun Yuu nɛ. 17 Ba swin, ba wú:

«Nɛ kɛni n lɛɛɛ Yuu-Tiu Yuu tɛ, n nɛ wulɛ tɛ mɛ yuu wa. N mù nɛ yin lá, n mù ga nɛ wulɛ. Nɛ pin mú dun, n diàn nɛfarv tɛ nɛ pin, n tún n parì tɛ yiri. 18 Luv dwié tɛ mama luja yá zaŋa Yuu yuu wa. Yá Yuu luja tɛ twi síún nɛ. Máná dàñ yí, sɛ n buri tɛga bura. N wá ŋwín n tutunbia tɛ, ba nɛ yi n nii *sùsùná tɛ. N wá ŋwín lià tɛ mama, ba nɛ yi n mù nɛ ti, dɛ ba tɛ mama, ba nɛ zilí mú, dɛ ba lɛzwɛnbii dɛ ba lɛzwɛnfaran. Yá n dàñ wá cùgò lià tɛ, ba nɛ cùgà tia tɛ, kv máná tɛntɛ wa».

19 Kv kwa nɛ, Yuu *diè tɛ Yuu sàñ tɛ wa dàñ sùrí. Yuu diè tɛ wa, *nimaru daka tɛ nan yá yuu. Dwá pipulɛ, ka baa, kwɛrɛ duɛn dɛ yin lá, tia tɛ dɛ ga vɛvaga, dwakafina dɛ ga nan, tɛ lwá dɛ diàn.

12

Kan dɛ tidɛn yoo

(Apokalisë 2.26-27; 1 Piyɛrɛ 5-8)

1 Kv kwa nɛ, mimumv nɛfarv don nan yu nɛ. À ni kan don, yicav tɛ nɛ pɛpɛri wá ndɛ gànɔ nɛ, càná tɛ ga wulɛ v nɛɛ dɛñ. Kacilacɛ fugɛ bɛlɛ nɛ

* 11:8 11.8 Sodomɛ yá yi tikokwɛn, kv nɛ sùé dɛ lià tɛ, ba nɛ tunja kv tɛ mama, ba nɛ swɛ, Yuu ma cùgò kv. Yizɛrayɛlɛ lià tɛ yá yin ywɛŋɛ Ezzipɛtɛ nɛ. † 11:8 11.8 Sodomɛ yá yi tikokwɛn, kv nɛ sùé dɛ lià tɛ, ba nɛ tunja kv tɛ mama, ba nɛ swɛ, Yuu ma cùgò kv. Yizɛrayɛlɛ lià tɛ yá yin ywɛŋɛ Ezzipɛtɛ nɛ.

yi v dun yupuu, ku nê púé v yuu nê, ku kíkari. ² Kan tê yâ jê pùé v pià, sê v luri. Yá v luri tê cân dân pin, v bubwi.

³ Mímuv tê don kúú nan yi nê. Nêñ, ku yi tîdên nêfarv, nêstian ndê mên nê, ku nê jê yun barpe dê nyuran fugê nan ku zîga. Dun yupuu yâ púé ku yuu tê nêdv mama nê. ⁴ Ku dêbêli bíbalí kacilace, tê nê wulê lanworu tê wa, pwúv batwa vâv nêdv don, ku lwá tia yuu wa.

Tîdên tê dân zân ku zîga kan tê, v nê pià v luri, tê yáá con. Yá májá tê wa, v dân nê luri, ku pià ku dé v biú tê. ⁵ V luri biú. V mù bibêe têtê nê wá dé pârì luv dwié tê mama yuu wa dê diàn. Yá ba dân jon v biú tê, ba ja va Yui con, v padav tê nê wulê lá. ⁶ Kan tê ma dêri, v va kasoo lanworu wa. Yui yâ kwen bwálí, v tún v nê lá, sê v li v nii nê, ku ja vêlê dîan mùv dê biêlê dê sapwitwa (1 260).

(Likê 10.18-19)

⁷ Kúú dân twi ku zân Yui *sán nê. *Malíke piú Miswêlê dê v malíke tê ta tîdên tê. Tîdên tê dê dê ku malíke ta ba zîgi ba nê. ⁸ Yá tîdên tê dân nê wá diàn dí ba yuu wa. Ku dê ku malíke tê yâ kúú ba tê bwálí jê Yui sán nê. ⁹ Ba dilí ku mù tîdên nêfarv têtê dê ku malíke tê tia yuu wa. Ku mù nê yi dên nêdwan tê, ba nê boñê <*zini piú>, nê à yêé *Sitana. Ku mù nê gîgarí lià tê nê wulê tia ka tê yuu mama wa.

¹⁰ À dân ni kori, ku nê jê diàn dê ku baa, ku nan Yui sán nê, ku swìn, ku wú:

«Síuv nê, májá dân yí, yá Yui jon lià Sitana jiàn wa. Nê nyina Yui biri v diàn tê, dê v pârì tê nê yi nêv. *Kêrisê tê, v nê tun tê, dê ga biri dê, Yui ken diàn v jin wa. Ku yi cígá, ba yigu liú tê, v nê swìn v zîga ba tê nê, ba nê yi nê nubia Kêrisê yiri, ba li Yui sán nê, ba di tia. V mù nê yi liú tê, v yâ nê swìn, tijaña sùrân v ma zîga ba nê, títv dê yicav, nê nyina Yui tê yáá con. ¹¹ Nê nubia tê dí diàn v yuu wa, liú tê nê yi ndê pabiê nê tê jana tê yiri, tê nê lwá dê Yui sugv tê yiri, ba nê swìn ba biri lià nê. Ba sêe, sê ba ja ba mu tê, ba ma lárí tian. ¹² Ku mù tê yiri, á yana pupwên wa, á mù lià tê, á nê wulê Yui sán tê wa. Yá lêe dân wá yâ tia yuu wa dê muv wa, Sitana nê cuê tê con tê yiri. V súé dê liña, v nê yêé dê, v májá tê nê ga kúú ba dáá yiri».

¹³ Májá tê, tîdên tê nê ni dê ku yi, ba dilí ku tia tê yuu wa, ku pe kan tê nê luri bibêe tê, ku kê ku yáá. ¹⁴ Ba pin zênpurên nêfarv vâvâ bêlê kan tê nê, sê v ma pèri, v va kasoo lanworu wa. Bwálí wulê kasoo lanworu têtê wa, Yui nê wá li v nii nê lá, bina batwa dê fan. Yá v dê ku mù tîdên tê kúú bá boli duên. ¹⁵ Tîdên tê tûv níá ku li ku nii wa, ndê mûnaa nê, kan tê kwa con, sê tê pèe wá tê ja jén. ¹⁶ Yá tia tê san kan tê nê, ka súri ka nii, ka nyv mûnaa tê, tîdên tê nê tûv ku li ku nii wa, ku dilí kan tê kwa tê. ¹⁷ Tîdên tê liña zân kan tê yuu wa, ku dân ma piú ku va ku zin kúú kan tê bia giganí nê, ba nê yi lià tê, ba nê sêe ba twá Yui *nii yìên tê nê, ba ga swìn Zwezi sùrân tê, ba biri dê ba twá tê nê. ¹⁸ Tîdên tê dân ma kèên ku va, ku zîga muv tê vâv nê.

13

*Wojjiru tê nê nan muv tê wa nê yoo
(Apokalisë 17.3, 7-17)*

¹ Ku kwa nè, à nɪ wɔjɔjɪrɪ don dɛ ku nɔɲa muv wa. Ku wɔjɔjɪrɪ tɛ yà jɛ nyɔran fugɛ dɛ yun barpɛ. Nyɔv nɛɔv mama yuu yà jɛ dun yupuu. Yun tɛ nɛɔv mama yuu wa, yɪra yà púpúná, tɛ nɛ twɪn Yɪ.

² Wɔjɔjɪrɪ tɛ, à nè nɪ tɛ, yɪ ndɛ gwɪɛ nè. Ku nɛɛ tɛ yɪ ndɛ kanyakuru nɛɛ nè, ku nii tɛ ga yɪ ndɛ gɛru nii nè. Yá tɔdɛn tɛ dǎn pɪn ku diàn tɛ, dɛ ku padav tɛ, dɛ pàrì nɛfarv wɔjɔjɪrɪ tɛ nè. ³ À nɪ wɔjɔjɪrɪ tɛ yuu nɛɔv don, ba nè mà ba tún nɔran ku yɪra, ndɛ ku wá tɪ. Yá ku nɔran tɛntɛ dǎn pií tɛ zùrì. Ku dǎn gwári tɪa yuu lià tɛ mama, ba ga dɛri ba twá ku kwa. ⁴ Lià tɛ mama dǎn tva tɪa tɔdɛn tɛ yáá con, ba pa ku dun, ku nè pɪn pàrì wɔjɔjɪrɪ tɛ nè yɪrɪ. Ba tva tɪa wɔjɔjɪrɪ tɛ yáá con, ba ga wú: «Liù tɛlɛ, v nè mɛ dɛ wɔjɔjɪrɪ tɛ. Liù tɛlɛ v nè wáá v tɛ, v zɪga ku nè».

⁵ Ba pɪn cwɛɲɛ wɔjɔjɪrɪ tɛ nè, sɛ ku swɪn fwɪɛ sùràn dɛ yìɛn tɛ nè twɪn Yɪ. Ba tɛ kúv pɪn ku cwɛɲɛ, sɛ ku dɔ ku pàrì tɛ, cànì sapwilɛ dɛ bɛlɛ. ⁶ Ku dǎn sùrì ku nii, ku swɪn yìɛn, ku ma twɪn Yɪ dɛ ku cùgà v yɪrɪ tɛ nè, dɛ ku twɪn v bwálí tɛ, v nè wulɛ tɛ, dɛ lià tɛ nè wulɛ Yɪ *sàn tɛ wa. ⁷ Ba pɪn ku cwɛɲɛ, sɛ ku ta ku zɪgɪ lià tɛ nè, ba nè yɪ *Kɛrisɛ nè tɪ, sɛ ku ta ba, ku dɔ. Ba pɪn ku cwɛɲɛ, sɛ ku dɔ diàn dwíɛ dɛkurɛn yɪri mama lià, lɔv nii mama lià yuu wa, nɛndɛli yɪri mama lià yuu wa, dɛ lɔv dwíɛ tɛ mama wa. ⁸ Yá tɪa yuu lià tɛ mama, ba yɪra nè wá púpúní mu sagɪ tɛ wa, mǎɲá tɛ wa, Yɪ nè fwa lɔv, dǎn wá tɪ wɔjɔjɪrɪ tɛ yáá con, ba pa ku dun. Mu sagɪ tɛntɛ yɪ *pabɪɛ tɛ, ba nè ken sùv ka bɪan nè tɛ, nè tɪ ku.

⁹ Liù mama dǎn mɛ, sɛ v kɛ diàn, v sùrì v zɪan, sɛ v ma cùgɔ zɛnì!

¹⁰ Liù tɛ, v nè mɛ, sɛ v dɔɲa ja wá, ba ma fwa ku tɛ, ba nè pià, ba wá ja ku tíú tɛ. Liù tɛ, v nè mɛ, sɛ ba gv dɛ lagɔrɪ sùv, ba cígá wá gv ku tíú dɛ lagɔrɪ sùv. Ku nɛtv tɛ yɪrɪ, lià tɛ nè yɪ Kɛrisɛ nè tɪ tɛ mɛ, sɛ ba kɛ ba waa Zwezi-Kɛrisɛ nè, ba ga ja pínú wuuu, ba dǎn ká pií, ba kɛ ba kwa.

*Wɔjɔjɪrɪ tɛ nè nan tɪa tɛ yoo
(Apokalisè 19.20; 14.9-11)*

¹¹ Ku kwa nè, à nɪ wɔjɔjɪrɪ don dɛ ku nan tɪa ku di. Ku yà jɛ nyɔran bɛlɛ, tɛ nè yɪ ndɛ pabɪɛ nyɔran nè, ku ga swɪn ndɛ tɔdɛn nè.

¹² Ku yà wulɛ ku tɔɲa dɛ muv wɔjɔjɪrɪ pàrì tɛ, ku mù muv wɔjɔjɪrɪ tɛ yáá con. Yá ku dǎn kálú tɪa dɛ ka yuu lɛzoni mama, ku pa ba tɪ ku yáá con, dɛ ba pɪn dun ku mù tɛntɛn wɔjɔjɪrɪ tɛntɛ nè. Mɛ ku mù muv wɔjɔjɪrɪ tɛntɛ, nè ba mà ba tún nɔran ku yɪra, ndɛ ku wá tɪ. Yá nɔran tɛntɛ dǎn pií tɛ zùrì. ¹³ Ku mù bɛlɛ nii wɔjɔjɪrɪ tɛntɛ yà fwa diàn mɪmɪnan nɛfaran. Ku yà pɪn, mɛn nan yɪ nè, tɛ cú tɪa yuu, lɛzoni tɛ mama yá yuu. ¹⁴ Ku yà gɛgarɪ tɪa yuu lɛzoni dɛ ku diàn mɪmɪnan tɛ, ba nè pɪn ku cwɛɲɛ, sɛ ku fwa muv wɔjɔjɪrɪ tɛ yáá con. Ku dǎn swɪn tɪa yuu lɛzoni con, sɛ ba ma wɔjɔjɪrɪ tɛntɛ, ba nè za dɛ lagɔrɪ sùv, ba tún nɔran ku yɪra, ku ga pií ku bwɪn tɛ nyɔnyɔga. ¹⁵ Ba pɪn cwɛɲɛ bɛlɛ nii wɔjɔjɪrɪ tɛ nè, sɛ ku pa tɛntɛn nyɛn tɛ nyɔnyɔga tɛ, ba nè ma tɛ wàní, ku na mu ku sií, sɛ ku wàní ku swɪn yìɛn. Ba pɪn ku cwɛɲɛ, sɛ ku pa, ba gv lià tɛ mama, ba nè ba tɪa twɪ, ba pɪn ku dun. ¹⁶ Wɔjɔjɪrɪ tɛ pɪn, ba fwa mɪmɪnɔ lià tɛ mama jɪzɛn jìan nè, nè à yèɛ ba tɛlɛ nè. Ku yɪn lɛzwɛnbii dɛ lɛzwɛnfaran dɛ jɪjɛ tìan dɛ zura dɛ lià tɛ nè tɪ ba tìan dɛ ywɛɲɛ. ¹⁷ Yá liù mama bá wàní won v yoli, nè à yèɛ v jon v yè, dɛ ku tíú tɛ nè ba ku mɪmɪnɔ tɛ jɛ. Ku mɪmɪnɔ tɛntɛ

nə buri, wojjiru tə yiri tə nə yi nətʊ, nə à yèé, nanba tə, ku nə buri ku yiri tə.

¹⁸ Mə yəbə nə wubɔŋa mə, sə ku ya lá. Liù tə, ʋ nə jə yənu, nə wáá ku nanba təntə dèñ ʋ jəli ʋ lwarɪ. Ku nanba təntə buri bæ ləzoni nanba. Ku yi biərdʊ də sapwɪtwa də bardʊ (666).

14

Pabiə tə də ʋ kwa lià tə yoo

(Ebərə-ba 12.22-24; Apokalisè 7.3)

¹ Á cɔga zəni, à ywǎn də à na, *pabiə tə, ka zɪga yɪ nə paan tə, ba nə boŋə <Siyon* >, tə yuu wa. Lià m̀r̀ bɪí də m̀r̀r̀ sapwilə də m̀r̀r̀ bania (144 000) yà wulə də wá, ba yà nə jə ʋ yiri tə, də ʋ nyɪna Yɪ tə yiri tə, tə nə púpúní ba télé nə. ² À nì kori, ku nə nan Yɪ sǎn, ku yi ndə níá nə dáá, tə ga dəri tə biàn, ku ga yi ndə dwà nə baa də diàn. Ku kori təntə, à nə nì tə, yi ndə kunkodurə nə wulə, ba dwí ba kunkolu. ³ Ba dǎn wulə ba nuŋə nuŋə nədɔn Yɪ padav tə yáá, də wiən bania tə, də *nəkwɪna tə yáá con. Liù t̀l̀, ʋ nə wáá ku nuŋə tə ʋ kwè, də ku nə tà ba lià m̀r̀r̀ bɪí də m̀r̀r̀ sapwilə də m̀r̀r̀ bania (144 000) təntə, Yɪ nə yè lià təntə ʋ jon, tia ka tə yuu wa. ⁴ Ba lià təntə yi lià tə, ba nə cigà ba tiàn nə, ba wà durən yièn fwa. Ba yi lià tə, ba nə wà cwàri də duən. Ba yi pabiə nə tə kwa bwálí tə mama, ka nə vələ. Yɪ yè lià təntə ʋ jon ləzoni pwərə wa, sə ba ya ʋ mù Yɪ də nə, tə təntən lià. ⁵ Kunkɔn wà ba lià tə nii wa nan. Ba yi lià tə, ba nə ba yoo jə, ba nə wá caga ba nii nə ku yiri.

Yɪ b̀rà tə yoo

(Tɔtɔnan 17.30-31; Apokalisè 18; 19.19, 20)

⁶ Ku kwa nə, à nɪ *malɪka tə don, ka nə pəri, ka nan yɪ nə ban ban. Ka yà jə sɔywǎŋɔ, ku nə wulə mǎŋá mama wuuu, sə ka swɪn ka buri tia yuu ləzoni nə, də lɔv dwíé tə mama wa nə, də dwíé dəkurən yiri mama lià nə, də nəndəli yiri mama lià nə, də lɔv nii mama lià nə. ⁷ Malɪka tə zɪn ka kori, ka kə yɪ nə, ka wú: «Á zilé Yɪ, sə á ga pa wá dun, mǎŋá nə yí, sə ʋ b̀ri ləzoni b̀rà yiri. Á twɪa Yɪ yáá con, á pa wá dun. ʋ mù nə fwa lanworu, də tia, də muv, də nabuliɪa».

⁸ Malɪka don, ka nə yi bələ nii nyiən, twá təntən nyiən tə kwa, ka bà, ka swɪn, ka wú: «Ku tua, *Babilɔnə tiv nəfaru tə tua buuu. Babilɔnə tián yà pɪn lɔv dwíé tə mama wa, twá ba nə, ba pəni duən vɛɛ vɛɛ, ndə ba nyɔ swana ba bubunɪ».

⁹ Malɪka don, ka nə yi batwa nii nyiən, twá təntə nyiən bələ tə kwa, ka bà, ka zɪn ka kori ka kə yɪ nə, ka wú: «Liù tə, ʋ nə tua wojjiru tə də ku nyɪnyɪga tə yáá nə, ʋ pa ku dun, yá ku túu ga jə wojjiru tə mɪmɪnɔ ʋ télí nə, nə à yèé ʋ jɪn nə, ¹⁰ Yɪ liŋa tə wá zàn ʋ yuu wa zənzən, ndə ba nə lwa swana tə nə dá wùrú zɔŋa wa, ba pa ʋ nyɔ ʋ bubunɪ. Yá Yɪ dǎn wá kə ku ləzwənyiri təntə, mən də jirəbuu wa, sə tə pa ʋ dé càn, ʋ malɪke tə də *pabiə nə tə yáá con. ¹¹ Mən tə dǎn wá kə càn ba ləzwənyirə təntə nə, tə nywɪŋ ga zaŋa, mǎŋá də mǎŋá, ku nə ba zwè. Yá ba na sié yɪcav də titɪn. Ba yi lià tə, ba nə tua wojjiru tə də ku nyɪnyɪga tə yáá con, ba pa

* 14:1 14.1 Ku yi paan tə, *Zwerizalemə nə lwè ku yuu wa, yiri nədwan.

ku dun. Yá ba yi làà tē, ba nē sēe, ba pa ba fwa wojjiru tē yiri tē mumunv ba yira».

¹² Kū nētū tē yiri, làà tē, ba nē yi Kērisē nē ti, ba nē twá v *nii yìèn tē nē, ba ga kē ba waa Zwezi-Kērisē nē mē, sē ba ja pínú wuuu, ba dàn ká pìi ba kē ba kwa.

¹³ À nì kori, kú nē nan Yū *sàñ kú nē swìn, kú wú: «Púpúní, kú nē zīgí síún nē: Pupwēn làà nē yi làà tē, ba nē ken ba waa *Yuu-Tiu nē, ba ga zīgí lá ba ti. Yū-*Sínjū tē le, kú wú: «Kú yi cígá, ba wá síí ba tutuncaran tē jūn wa, yá tē mù dàñ nē burí kú tē, ba nē tūn.»

(Matìe 13.37-43)

¹⁴ À nē ywànjá dē nēñ, bakwan nēpon nē, won yá jèé kú bakwan tē yuu wa, kú yi ndē lēzwēnē nē. U yá púé síán yupuu v yuu nē, v ga jē síkwara, kú nii nē yi fula fula, v jūn wa. ¹⁵ *Malíka don nan Yū *diè tē wa, ka zìn ka kori, ka kē yi nē, ka swìn liù tē con, v nē jèé bakwan tē yuu wa, ka wú: «Tia yuu wiēn tē bígá tē mē, sē ba gian tē. Mánjá yí, sē ba gian tē! Ja n síkwara tē, n ma gian tia yuu wiēn tē!» ¹⁶ Liù tē, v nē jèé bakwan tē yuu wa, dàn ma ja v síkwara tē, v ma gian tia yuu wiēn, tē nē bígá tē mama, v zwēe.

¹⁷ Malíka don dē tē nan Yū diè tē wa, kú nē wulē Yū sàñ nē. Ka dē yá jē síkwara, kú nii nē yi fula fula. ¹⁸ Malíka don dē ka nē jē diàn mēn yuu wa, nan *jonjì kúrí tē con, ka zìn ka kori, ka kē yi nē, ka swìn ka tē nē jē síkwara tē, kú nii nē yi fula fula tē con, ka wú: «Ja n síkwara tē, kú nii nē yi fula fula tē, n ma pùrí kacan, tē nē bígá, tē wulē tia yuu kacan kárá tē wa!» ¹⁹⁻²⁰ Malíka tē dàñ ma ja ka síkwara tē, ka ma pùrí kacan, tē nē wulē tia yuu wa, Ka ti tē, ka lwá zōō nēfarv wa, sē ka kaja tē, ka ma fwa swana, sē kú burí Yū luja nē zaŋa zēnzēn nētū. Ba ttaga kacan tē. Zōō nēfarv tē wa kú yá nē wulē tū tē nii nē. Jana nan kú bwálí tē wa, tē dēri tia, tē va kilomētērē biētwa (300). Kacan níá tēntē yi jana, tē dàñ ga luŋē zēnzēn. Sisan nē zva tē wa, tē wá di, tē yí ka nii kwíēn.

15

Malíke barpe tē dē yacara yirē yirē tē yuu yoo
(Apokalisë 19.1-4; 11.19; 16.1)

¹ Kú kwa nē, à nì mumunv don lanworu tē wa, kú yi nēfarv, kú ga yi wobalv. À nì *malíke barpe, tē nē wáá yacara dēkurēn barpe tē kēni làà nē. Mē tē mù talíkwa yacara barpe tē nē Yū wá twá, v ma tūn v luja tē, v pa tē sú.

² Kú kwa nē, à tē nì won ndē muv nē, kú nē yi ndē zēŋē nē, kú nē gùlí dē mēn. À nì ba tē, ba nē dí diàn wojjiru tē dē kú nyunyiga tē yuu wa dē won tē, kú yiri tē nē yi nanba tē, yuu wa. À nì ba dē ba ziga kú mù muv tē, kú nē yi ndē zēŋē nē tē, yuu wa, ba ga jē kunkwēlēn tē, Yū nē pín ba. ³ Ba wulē ba nuŋē Yū tutunbiu *Moyizē nuŋē tē, tē nē yi liù tē, v nē yi ndē *pabiē nē tē dē nuŋē, Ba nuŋē ba wú:

«Nē *Yuu-Tiu Yū, n wulē tē mē yuu wa, kú tē n nē fwa dáá, kú ga jē fira. N yi dwíé tē mama pìú luv wa. N conjì tē yi mēnē mēnē, tē ga yi cígá conjì dē. ⁴ Yuu-Tiu, làà tē mama zilí mú, ba ga bwí n yiri tē nē. N mù cíci nē yi Yū. N dwē won mama. Luv dwíé tē mama wa wá

bà, ba tu n yáá con, ba pa mú dun, ba nē wá na n tótunan, tē nē yi cígá tē yiri».

⁵ Ku mù tēntē kwa nē, à ni Yü *diè tē, ka sùrí Yü *sàñ nē, yá Yü *nimaru gansili tē ga wulē ka wa. ⁶ Malike barpe tē nē kani yacara dēkurēn barpe lià nē tē, nan Yü diè tē wa. Tē zva ganpwōnē, tē nē tuñē mēn, tē ga vwa síán vwōrēn tē nyuna nē. ⁷ Wiēn bania tē wa won don pin síán wùrú zūñi barpe, malike barpe tē nē. Ku tē nē wulē wùrú zūñi tēntē wa, biri Yü luja tē. U mù Yü nē wulē mu wa, mánjá dē mánjá, ku nē ba zwēe. ⁸ Yü dun tē dē v diàn tē pin, nywīñ sù Yü diè tē. Liù mama yá kúv wàrì diè tēntē wa v zwi, ku jē vōlē mánjá tē, malike tē yacara dēkurēn barpe tē me nē wá bà tē tun tē zwēe.

16

Malike barpe tē dē càñ yirē yirē tē yoo (Apokalisè 8.6-9.21)

¹ À nì kori, ku nē jē diàn dē ku baa, ku nan Yü *diè tē wa. Kori tē swìn *malike barpe tē con, ku wú: «Á vōlē, á lwá ku tē nē wulē wùrú zūñi barpe tē tē wa, ku nē biri Yü luja tē, tia yuu wa».

² Tēntēn malika tē vōli, ka lwá ka wùrú zūñi tē tia yuu wa. Nōran kōkwīnan, tē nē wùrì báá báá báá, zēn, tē tu lià tē yira, ba nē jē wojjiru tē mumunv tē ba yira, ba ga twi ku nyinyiga tē yáá con, ba pin ku dun.

³ Bōlē nii malika tē lwá ka wùrú zūñi tē muv tē wa. Níá tē zēn tē jì jana, ndē tigi jana nē. Yá muv tē wa wiēn tē dē mama tiga.

⁴ Batwa nii malika tē lwá ka wùrú zūñi tē mōnēē dē nabuliyta wa. Tē dē níá tē zēn tē jì jana. ⁵ À dàñ nì dē malika tē, ka nē ywànjá níá yuu wa, swìn, ka wú:

«N mù nē yi cígá tíú. Yá n ga tē wulē wuuu. N mù nē yin lá fuēn fuēn. N mù cici nē yi Yü, n nē dwē won mama. Ku yi cígá, n bōrì yìēn tē tē bōrà, ndē ku nē me nētv. ⁶ Ba mù lià tēntē gva lià tē, ba nē yi *Kōrisē nē ti, dē n nii *sùsōnà tē jana ga lwá tia. Yá síun nē, n dàñ pin níá tē jì jana, sē ba nyv. Ku mù nē me dē ba».

⁷ À dàñ nì kori, ku nē nan jōñi kúrí tē con, ku swìn, ku wú: «Ku yi cígá, *Yuu-Tiu Yü tē, n nē wulē tē me yuu wa. N bōrà tē yi cígá cígá bōrà, ku ga me, sē ku ya nētv».

⁸ Bania nii malika tē lwá ka wùrú zūñi tē yicav tē yuu wa. Yicav tē ma ni cwēñē, sē ku dé lià tē dē ku mēn tē. ⁹ Ku bári tē dàñ dí lià tē zēnzēn, yá dē ku nētv me, ba twīn Yü dē ba swìn sukōkwīnan ba pin v yiri tē nē. Yü tēntē nē jē diàn, v mù nē pin yacara tēntē yí ba. Yá ba lià tē ga wá sēe ba vōvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna tē, sē ba pa dun Yü nē.

¹⁰ Bonu nii malika tē lwá ka wùrú zūñi tē wojjiru tē padav tē yuu wa. Ku payuu tē zēn ku jì yikunu bwálí. Lià tē dàñ ga dūñi ba nēndōlē ba yira nē wùrì yiri. ¹¹ Ba wulē ba twīn Yü tē, v nē wulē v sàñ nē, yawurē tē dē ba yira nōran tē yiri. Yá ba ga bá sēe, sē ba vōvəri ba kwa, ba ma sá ba tōtunkōkwīnan tē.

¹² Bardv nii malika tē lwá ka wùrú zūñi tē òfēratē mōnaa nēfarv tē wa. Ku níá tē zēn tē dàñ wv, sē tē yá cwēñē, tē pa pēegá tē nē, ba nē nanja yü yipian con ba biàn. ¹³ À nì *zinē batwa, tē nē yi ndē nyēnswōrēn nē, dē tē nanja tīdēn tē, dē wojjiru tē, dē kunkun sùsōnò nii nē. ¹⁴ Tē yi *zinē tē

nə jə *Sutana diàn tə ma tɔŋa ɔ diàn mɔmɔnu. Tə mù zinə batwa tə vəli tɔa mama yuu pɛgá tə con. Tə vəli, sə tə kə ba duən yáá, sə tə ma ta kùd də Yı tə, ɔ nə wulə tə mɛ yuu wa, diın nəfaru tə nə, ɔ nə lı ɔ tın.

15 Yá Zwezi swın à con, ɔ wú: «Á cɔga zəni, à biàn, sə à di á yuu ndə ŋwìàn nə. Pupwən liù nə yı liù tə, ɔ nə ba dwèe ku mánjá tə wa, ɔ ga jə ɔ ganan ɔ yıra nə, ɔ dän ká va də yaswələ, sə ba na ɔ cavıra». 16 Zinə tə dän ken pɛgá tə duən nə, bwálı tə wa, ba nə boŋə də *Ebərə sugu, ba wú: <Arəməgedon>.

17 Barpe nii malika tə lwá ka wùrú zɔŋa tə lanworu tə wa. Kori tə, nə jə diàn zən ku baa, ku nan Yı diè tə wa, padav tə con, ku swın, ku wú: «Ku fwa, ku zwèe!» 18 Dwá pıpıı ka baa, kwərə duən də yın lá, tıa tə ga vuvugu. Ku nə zıgı mánjá tə mama, ləzoni nə wulə tıa yuu wa, tıa yá tə wá vuvugu zənzən ku yı nətı. 19 Tıv nəfaru tə, ba nə boŋə *Babılənə tə, dän pwèe twərə batwa, yá dwíé tə lıv mama wa tıfaran tə mama dän tua. Yı wá ku tə, Babılənə tıan nə fwa tə yoo swèéé, yá ɔ cògə ba. ɔ lıŋa tə zàn ba yuu wa zənzən, ndə ba nə lwá swana ba sú wùrú zɔŋa, ba pa ba nyu ba bubıı. 20 Mıv tətəŋi wa tıan tə mama jén, yá pɛɛn tə də kúv ba na. 21 Dwakafına nəfaran nan yı, tə twı lià tə yuu nə. Tə dwakafına təntə nədv mama yá yı kilo də kilo. Yá ləzoni tə dän wulə ba twın Yı, dwakafına tə nə kəni yacara ba nə yırı. Ba twın wá, tə yacara təntə nə dáá zənzən tə ja lɛ tə yırı.

17

Kacwaran yáá tíú tə yoo (Apokalisë 16.19, 18)

1 Ku kwa nə, *malıke barpe, tə nə jə wùrú zɔŋı barpe tə wa, malıka don twı ka swın à con, ka wú: «Báá yəbə! À wá bırı mú bɔrà tə nə wá ja kacwaran yáá tíú tə nətı. Ku mù kacwaru təntə yı tıv tə, ku nə lwə nacoŋi kapupu nii nə. 2 Tıa yuu pɛgá tə fwa bacwan də ku mù kan təntə. Ku twá də ɔ mù kacwaran yáá tíú təntə, tıa yuu lià ma zı bacwan wa, ndə ba nyu swana ba bubıı».

3 Yı-*Sıŋu tə cuə à yuu wa, malıka tə ga tı nə, ka ja va ka tın kasɔ lanworu wa.

Ku bwálı tə wa, à nı kan də ɔ jèé wojjıru don nəstıan mwın yuu wa. Ku yá jə yun barpe də nyuran fugə. Ku yıra mama yá súé də yıra tə nə púpúná, tə nə twın Yı. 4 Ku kan tə zıa ganstıan mwın də gansısınu. ɔ nän ɔ tıàn də síán də kapana wonanan də zanan. ɔ yá jə síán wùrú zɔŋa ɔ jıàn wa. Ku síán wùrú zɔŋa təntə yá súé də cavıyən də durən, tə nə nan ɔ kacwan tə wa. 5 Yırı don púpúnı kan tə tálı nə, ku nə yı yosəgu. Ku yırı təntə nə yı *Babılənə tıv nəfaru. Ku mù nə yı kacwaran tə də tıa yuu cavıyən tə dəkuu. 6 À nı ku kan təntə də ɔ nyuə jana ɔ sú, ndə swana nə jə wá. Jana təntə yı lià tə, ba nə gba ba nə yı *Kərisə nə tı, tə yırı, də ba nə swın Zwezi cígá tə, ba bırı tə yırı. À nə nı wá, ku gwárı nə. Ku cígá gwárı nə zənzən.

7 Malıka tə dän ma swın à con, ka wú: «Bèèèe nə pın, ku gwárı mú? Ku nə yı wojjıru tə nə jə yun barpe, də nyuran fugə tə, də kan tə, ɔ nə jèé ku yuu wa yoo, à mù wá bırı mú ku yosəgu tə.

⁸ Wojiiru tɛ, n yà nɛ nɪ dɛ kv wulɛ tɛ, kúú tɛ̀lɛ́. Kv dǎn nɛ wá píi kv nan buu tɛ, kv dǎn nɛ lù zɛnzɛn, tɛ wa, kv va jíún bwálí nɛ kv cùgò míámíán. Yá kv wá gwárí tia yuu lɛzoni tɛ, Yɪ nɛ wá ba yira púpúní mu sagi tɛ wa, kv nɛ zigí mǎjá tɛ, v nɛ fwa luv. Kv wá gwárí ba, dɛ ba nɛ wá na wojiiru tɛ, dɛ kv yin lá, kv ga kúú tɛ̀lɛ́, yá kv tɛ wá píi kv bà kv nan.

⁹ Mə yəbə nə yənu dɛ wubɔɔŋa mɛ tɛ ya lá. Yun barpe tɛ bɪrɪ pɛɛn barpe tɛ, kan tɛ nɛ jɛ́ɛ́ tɛ yuu wa. Yá tɛ mù tɛtɛ nɛ kúú bɪrɪ pɛɛgá barpe tɛ dɛ. ¹⁰ Ba pɛɛgá barpe tɛ wa, pɛɛgá bonu tva. Bardu nii piú tɛ wulɛ v dɛ v pàrì síún. Ba talukwa piú tɛ tɛ wá twi. Yá mǎjá tɛ, v dǎn nɛ wá bà, v wá dɛ v pàrì tɛ mǎjá mancɪn wa. ¹¹ Wojiiru tɛ, kv yà nɛ yin lá, kv ga kúú tɛ̀lɛ́ tɛ dɛ tɛtɛ bɪrɪ nana nii piú don. Kv dɛ tɛtɛ yɪ pɛɛgá barpe tɛ wa piú don. Yá mǎjá tɛ wa, kv mù nɛ wá bà, kv wá va jíún bwálí nɛ, kv cùgò míámíán. ¹² Nyuran fugɛ tɛ, n nɛ nɪ tɛ, bɪrɪ pɛɛgá fugɛ tɛ, ba tɛ nɛ wá pàrì nɪ, sɛ ba dɛ. Yá ba wá na pàrì, ba dɛ lugu nɛdu dɛ wojiiru tɛ. ¹³ Ba pubɔɔŋa yoo yɪ nɛdu, ba dǎn ga pin ba diàn tɛ, dɛ ba pàrì tɛ wojiiru tɛ nɛ. ¹⁴ Ba wá zɪn kúú dɛ liú tɛ, v nɛ yɪ ndɛ *pabiɛ tɛ nɛ. Yá v wá ta ba v dɛ, v nɛ yɪ yun tián tɛ mɛ *Yuu-Tiu, dɛ pɛɛgá tɛ mɛ Piú, tɛ yɪrɪ. Yá v mù dɛ lià tɛ, v nɛ kúrí v li v tún, ba nɛ sɛɛ v nii dɛ piú nɛdu, wá dɛ diàn pɛɛgá tɛ yuu wa dɛ wá».

¹⁵ Malika tɛ kúú píi, ka swɪn à con, ka wú: «Níá tɛ, n nɛ nɪ dɛ kacwarv tɛ jɛ́ɛ́ tɛ yuu wa, luv nii mama lià, dɛ púlɛ́ tɛ mama, dɛ luv dwíɛ́ tɛ mama, dɛ suyirɛ́ mama lià nɛ tɛ bɪrɪ. ¹⁶ Yá nyuran fugɛ tɛ, n nɛ nɪ dɛ wojiiru tɛ wá ti dɔɔŋɪ dɛ kacwarv tɛ. Tɛ wá jon kv tɛ mama, kacwarv tɛ nɛ jɛ, tɛ ga wá yá wá yaswɛ́lɛ́. Tɛ wá dɛ v yira nǎŋú tɛ, tɛ ga dli kv giganɪ mɛn wa. ¹⁷ Yɪ ken tɛ pubɔɔŋa wa, sɛ tɛ tun, tɛ twá kv tɛ nɛ, v nɛ dí yáá v tanɪ v tún, sɛ tɛ tun dɛ pubɔɔŋa nɛdu. Yá tɛ dǎn wá pa tɛ pàrì tɛ wojiiru tɛ nɛ, kv ja vɛli mǎjá tɛ, Yɪ sùràn tɛ mama nii nɛ wá bà, tɛ sú. ¹⁸ Kan tɛntɛ, n nɛ nɪ tɛ, nɛ bɪrɪ tɪfarv tɛ, kv nɛ dɛ diàn, tia pɛɛgá tɛ mɛ yuu wa».

18

Babilonə tɪrɪ tɛ yoo

¹ Kv kwa nɛ, à nɪ *malika don, ka nan Yɪ *sǎn nɛ, ka cú. Ka malika tɛntɛ yɪ diàn nɛfarv tiú. Yá tia tɛ dǎn piuv dɛ ka dun tɛ. ² Ka zɪn ka kori ka kɛ yɪ nɛ, ka wú:

«Kv tva, *Babilonə tɪv nɛfarv tɛ tva buuu. Kv jigɛ *zinɛ diɛ, kv jigɛ bwálí, zinɛ yiri mama, dɛ zɔ́ŋɔ́ kukwɪnan yiri mama, ba nɛ culi, zwɪ tɛ sɛgɛ kv wa. ³ Babilonə tɪfarv tɛ tva, kv tɪv tɛntɛ tián pin, dwíɛ́ tɛ luv mama wa twá ba nɛ, tɛ zv bacwan wa, ndɛ ba nyɔa swana ba bubɔɔnɪ. Yá ba pin, tia yuu pɛɛgá tɛ twá, ba zv bacwan wa. Ba tɛ pin, tia yuu baywɛ́lɛ́ tɛ dɛ twá ba jɛ́ɛ́ nɛfarv tɛ nɛ, ba jì jɛ́ɛ́ tián».

⁴ À nì kori don, kv nɛ nan Yɪ sǎn, kv bà, kv wú:

«Á nanja, á yá kv tɪv tɛntɛ, á mù lià tɛ, á nɛ yɪ á mù lià. Á nanja lá, sɛ á dǎnà ká twá á tun ba cuna tɛntɛ. Á nanja lá, sɛ á dǎnà ká twá á dɛ ba yacara tɛ. ⁵ Cígá, cuna tɛ, ba nɛ fwa, tɛ dáá zɛnzɛn duɛn yuu, tɛ di tɛ jɛ yɪ nɛ. Yɪ wá Babilonə tián kɔnkɔn yièn tɛ swɛɛé. ⁶ Á fwa kv tɛ, tɪv tɛntɛ tián nɛ fwa á yira, á ma ŋwín ba. Á ŋwíán ba cuna tɛ, ba nɛ tun á yira nɛɛ bɛ́lɛ́, á pa ba. Ba jɛ swana wùrú zɔɔŋɪ, ba

nə ma pɪn aba swana á nywìn. Á lwíá swana tə nə dáá, tə doni ba swana tə nəe bələ, á kə ba wùrú zɔŋɪ təntə wa, á pa ba də nə, sə ba nyu. ⁷ Nətu tə, ba nə bɪrɪ ba dun, ba ga tɔŋa jɪjə yìèn, mə nətu nə, á mə, sə á kə ba càn də pucɔni wa. Á mə, sə á fwa ba nətu. Ba swìn ba waa con nə, ba wú: «Nə yɪ ndə pakan nə, ɔ nə tà kadənu, ɔ ga wàrɪ pucɔni ɔ nɪ abada.» ⁸ Kɔ mù təntə yɪrɪ nə, kɔ yacara tə mama wá bà naa nədu. Tə càn təntə nə yɪ tian, pucɔni, niən də mən, tə nə wá dé kɔ tɪv tə. Kɔ wá fwa nətu, *Yuu-Tiu Yɪ tə, ɔ nə bɪrɪ kɔ bɪrà, sə ɔ cògò kɔ, nə yɪ diàn tíú tə yɪrɪ».

⁹ Tɪa yuu pèegá tə mama, ba nə fwa bacwan, də kɔ mù tɪv təntə tíán, ba nə nɪ tori ba jɪjə wiən tə wa, wá kwi yɪnɪa, ba ga ya pucɔni wa tɪv tə tɔrɪ tə yɪrɪ. Ba wá fwa kɔ nətu tə, máŋá tə wa, ba nə wá na mən, tə nə dé tɪv tə, nywìn də tə zaŋa, tə di yɪ. ¹⁰ Ba wá zɪɠ kwa kwa, tə càn tə fən nə jə ba yɪrɪ. Ba wá swìn, ba wú:

«Lɛɛ yí, lɛɛ yí Babilɔnə tɪfaru tə! N yɪ tɪv tə, kɔ nə jə diàn, yá n bɪrà twi, ka bɪrɪ naa nədu».

¹¹ Yá tɪa yuu baywələ tə də wá kwi yɪnɪa, yá ba ga ya pucɔni wa, kɔ mù tɪv tə yɪrɪ, liù nə kúú təlɛ, ɔ yə ba yolu zɪla tə yɪrɪ. ¹² Tə zɪla təntə yɪ: síán, də cɪnɪa, də kapana wonanan zɪla, tə yoo nə cà, də zanan, də gankɪkalkɪ yɪrɪ mama tə duən, də ga yɪ nəstɪan mwɪn də wiən tə, ba nə fwa də dòò, tə nə zìən. Də tə tə, ba nə fwa də tún yelə, də tə tə, ba nə fwa də tìv dòò tə, kɔ yoo nə cà, də wiən tə, ba nə fwa də cɪnɪa, də tə tə, ba nə fwa də lugu, də kacuncɔpwiən, wiən ba nə mà. ¹³ Kɔ sùrɪ wiən tə, nə yɪ tralɪ yirə yirə nə, də wiən duən, ba nə sɔrɪ, tə lwán nə ywán, də swana, də nɔga, də dipen mun, də pamɪna, də mɪan, də pee, də səsən, də tərəkɔrən, də ywəŋə. ¹⁴ Baywələ təntə dān wá swìn, ba wú:

«N puswən wiən tə vɛli yɪŋɔni, tə ga yá mú. Tə wiən tə mama, tə yoo nə cà, nə à yèé, tə nə zìən yii wa, n kwìn tə nə. Yá tə kúú təlɛ».

¹⁵ Baywələ tə də nə yoli kɔ tɪv tə wa, ba jì jɪjə tíán tə, wá zɪɠ kwa kwa, tə càn tə fən nə jə ba, sə tə dān ká yí ba, tə kə lá yɪrɪ. Ba wá kwi yɪnɪa, ba ga wá yá pucɔni wa. Yá ba dān wá swìn, ba wú:

¹⁶ «Lɛɛ yí, lɛɛ yí tɪfaru tə. Tɪfaru təntə yá yɪ ndə kan nə ɔ zɔa gankɪkalkɪ, tə duən də ga yɪ nəstɪan mwɪn. ɔ yá kwən ɔ tíàn də síán, də kapana wonanan tə yoo nə cà, də zanan. ¹⁷ Yá ɔ jɪjə wiən tə mama dān nyɔa lá, naa nədu cɪci wa».

Lià tə mama, ba nə virí níá yuu bwərə tə, də ba yun tíán, də lià tə nə wulə tə wa, də lià tə mama nə tɔŋa muɔ tə yuu wa, dān yá zɪga yɪŋɔni. ¹⁸ Ba ywán, ba na tɪv tə, nə dé mən tə nywìn, də tə zaŋa, tə di yɪ nə. Yá ba dān wá bubwi ba swìn, ba wú: «Tɪv yá təlɛ, kɔ nə wáá kɔ maŋa də tɪfaru kɔ tə.» ¹⁹ Ba lià tə dān pèe purən, ba lwá ba yun wa, ba kwi, ba bubwi, ba ga kə ba tíàn pucɔni wa. Ba dān bubwi, ba wú:

«Lɛɛ yí, lɛɛ yí tɪfaru kɔ tə. Kɔ yɪ kɔ twá kɔ mù tɪfaru tə nə, ba tə mama nə jə níá yuu bwərə muɔ tə yuu wa, ma jì jɪjə tíán. Yá kɔ zəzən kɔ cògò, kɔ jì tɔtv, naa nədu cɪci wa».

²⁰ Yɪ sàñ lià-ba, á yana pupwən wa, kɔ tɪv tə tɔrɪ tə yɪrɪ. Á mù lià tə, á nə yɪ Kərisə nə tɪ, də á mù Zwezi *tɔntɔna-ba, də á mù Yɪ nii *sùsùnà-ba, á də yana pupwən wa. Yɪ nə bɪrɪ tɪv bɪrà, ɔ ma pa aba cígá yɪrɪ.

²¹ Ku kwa nè, malika don, ka nè jø diàn, ti kapan, ku nè yì ndø kapan nøfaru nè, ba ma gà mun. Ka dili ku muv tø wa, ka ga wú:

«Mø nøtv nè, ba wá yigu Babilonø tv nøfaru tø, ba di tia dø diàn. Yá ku kúò bá píí ku na. ²² Ba kúò bá ni kondurø tø konkolu kori, dø gwaga tø gwaran kori Babilonø wa. Ba ma kúò bá ni wii tø dø nabwanan tø kori ku wa. Ba kúò bá na juu tutuŋi liù mama, v nè fwa tutuŋyiri mama ku wa. Ba kúò bá ni mun gáran kori ku wa. ²³ Cànú mæn poni kúò bá ya ku tv tø wa. Ba kúò bá ni fúru zøzugu ku wa. Ku wá yà nøtv, ku baywøø tø yà nè dwø tia yuu baywøø tø mama yiri. Ku mù tv tøntø tián ga nè tvn ba cırı tø, ba ma gıgarı dwié tø luv mama wa, ba dıgu. ²⁴ Yá ku mù tv tøntø waa nè, ba ni Yı ni sùsùnà tø jana, dø là tø, ba nè yı Yı nyiæn jana, dø là tø mama, ba nè ken siù ba bıan nè tia yuu wa, jana».

19

*Nøtv là nè bwı Yı nè Yı sàñ tø wa
(Apokalisë 18.20-24; 11.15-17; 21.1-5)*

¹ Ku kwa nè, à ni kori, ku nè jø diàn, ku nè yì ndø lakapuvu nè swın Yı *sàñ nè, ku wú:

«Aluɔya! Nø nyına Yı nè jon nøba nè cuna wa. U mù nè ti dun, v ga jø diàn dø. ² U bürà tø yı cígá bürà, ku me, sø ku ya nøtv. U bürì kacwaran yáá tíú tø bürà, v yà nè cùgà tia yuu là tø dø, v nè pın ba pøni duæn vøe vøe tø. Yá v dån fwın v lıŋa ku kan tø yuu wa, v ga cùgù wá v tütònà tø yırı, v ga bwe v tütònà tø jana tø bwıø v con».

³ Ba là tøntø nè wulø Yı sàñ nè tø, kúò píí ba swın nøø bølø nii nè, ba wú:

«Aluɔya! Tv tø nè dé mæn tø, nywılın yı tø zaŋa, máŋá dø máŋá, ku nè ba zwèe».

⁴ *Nøkwına sapva dø banıa tø, dø wiæn banıa tø dån tua Yı yáá con, ba pa wá dun, v nè jøø padav tø yuu wa, ba swın, ba wú:

«Aluɔya, ku yı cígá!»

⁵ Kori don nan padav tø yuu, ku wú:

«Á bwıa nè nyına Yı tø nè, á mù là tø me, á nè yı v tütunbıa, á nè zilı wá! Á læzwænbi dø læzwænfanan pıan dun Yı nøl»

⁶ Yá à ni kori, ndø lakapuvu kori nè, ku ga yı ndø níá nè dáá, tø ga døri tø bıàn, ku ga yı ndø dwà nè baa dø diàn nè dø ku swın, ku wú:

«Aluɔya! Nø *Yuu-Tiu Yı tø, v nè wulø tø me yuu wa, tún v parı tø. ⁷ Nø pwèlø nè pùø, nè yana pupwæn wa, sø nè ga pa dun *pabiø tø, ka fúru tø máŋá nè yı yırı. Ka fúru kan tø tanı v tián, v dånı ka. ⁸ Yá ba dån pın, v zv gankıkala ku nè yı parı, ku ga pıpıı. Ku ganzøŋu tø bırı là tø, ba nè yı *Kørisø nè ti, tutunan tø, tø nè yı cígá cígá yiæn».

⁹ *Malıka tø swın à con nè, ka wú: «Púpúnı yiæn tø tø: Pupwæn wulø dø ba tø, ba nè bon ba, ndø pabiø nè tø, fúru tø wa!» Ka tø ma kúò swın à con, ka wú: «Tø yı cígá sùràn, tø nè nanja Yı con». ¹⁰ Á dån ma tv ka nøø nè, sø à pa ka dun. Yá ka dån swın à con nè, ka wú: «Cı n tián nè, dån ká fwa ku yoo tøntø! Á dø yı Yı tütunbıa, ndø n nè, à ga yı ba tø, ba

nə yi n nubia Kərisə yiri, ba nə swìn v sɔgɔ tɛ ba biri lià nə, tutundon. N me, sə n pa dun Yıi nə m̀b̀ú!» Kɔ yi Zwezi-Kərisə suywáńú tɛ nə pın, Yıi nii s̀s̀s̀nà tɛ swìn v nii s̀r̀r̀n tɛ.

*Liù tɛ, v nə ðìgà s̀s̀sanpon tɛ yoo
(Zwidè 15; 2 Tesalonikè tián 2.8)*

¹¹ Kɔ kwa nə, à ywáń, dɛ nɛń, Yıi *sàń tɛ kɔ s̀r̀r̀, s̀s̀sanpon ga zıga lá nə. Ba bonɛ liù tɛ, v nə j̀èé ka yuu, p̀uè nɛdɔ tıú dɛ cígá tíú. V m̀b̀ nə b̀r̀r̀ b̀r̀rà dɛ cígá, v ga yi cígá, v ma tɛ dɛ. ¹² V yá yi ndɛ mənvoò nə, dun yupurən, tɛ nə dáá, yà p̀úé v yuu nə. V j̀ə yiri don, kɔ nə p̀úp̀úní v yira, liù don nə ỳèr̀, dɛ kɔ nə tà v tɛtɛ. ¹³ Yá v yà zva gandaru, kɔ nə swe dɛ jana. V yiri nə yi <Yıi Sɔgɔ>. ¹⁴ Kwatara tɛ nə wulə Yıi sàń nə p̀úé v kwa s̀s̀senpwənə yuu wa. Ba zva gankkalan nɛpwənə, tɛ nə yi pari. ¹⁵ Lagurı s̀ìú, kɔ nə j̀ə nii fula fula, nańa liù tɛ, v nə j̀èé s̀s̀sanpon tɛ yuu, nii wa. Kɔ m̀b̀ nə wá ta luv d̀wíé tɛ mama wa. V wá dɛ p̀àr̀ ba yuu wa dɛ diàn. V wá pa Yıi tɛ, v nə wulə tɛ me yuu wa, lińa zàn ba yuu wa, ndɛ ba nə tıtáti kacan zɔɔ nɛfaru wa, sə ba li tɛ níá nɛtɔ. ¹⁶ Yiri p̀úp̀úní v gandaru tɛ dɛ v ciin yira, kɔ wó, v yi: «P̀èégá me P̀ìú, yun tián me *Yuu-Tiu».

¹⁷ À nı malıka don dɛ ka zıga yıcau tɛ wa. Ka zın ka kori, ka kə yi nə, ka swìn zunı tɛ mama con, tɛ nə p̀əri yıi nə ban ban, ka wú: «Á biàn yəbə, á kun duən nə, á dɛ Yıi cànà nɛfaru tɛ!» ¹⁸ Á biàn, á dɛ p̀èégá nàńú, dɛ pamana yun tián nàńú, dɛ ladıra nàńú, dɛ s̀s̀sen, dɛ lià tɛ nə ðìgà tɛ nàńú! Á biàn á dɛ ba tɛ nə tı ba tián, dɛ ba tɛ nə yi ywəńə nàńú, dɛ ləzwənbii nàńú, dɛ ləzwənfaran nàńú!»

¹⁹ Yá à dāń nı wojjiru tɛ, dɛ tta yuu p̀èégá, dɛ ba kwatara, ba twi ba kun duən nə, sə ba m̀b̀ dɛ liù tɛ, v nə ðìgà s̀san tɛ, dɛ v dɛ kwatara tɛ, ta k̀b̀ dɛ duən. ²⁰ Ba dāń ma ja wojjiru tɛ dɛ kunkun s̀s̀s̀ǹ. Liù tɛntɛ fwa diàn mımınu wojjiru tɛ yáá con. V gıgarı lià tɛ, nə pın ba fwa wojjiru tɛ mımınu tɛ ba yira, ba ga twı kɔ nyinyıga tɛ yáá con, ba pın kɔ dun. Ba diłı tɛ mama bələ mənvoò nɛfaru wa dɛ tɛ nəńə. Bwálı tɛntɛ wa, mən tɛ yi tɛ dɛ dɛ tɛ wa jirəbuu. ²¹ Ba kwatara tɛ gıgarı tɛ m̀b̀ yi liù tɛ, v nə ðìgà s̀san tɛ, lagurı s̀ìú tɛ nə nańa v nii wa tɛ, nə gva ba. Zunı tɛ mama dāń ma zuzugv ba nàńú, tɛ sú.

20

*Bına m̀b̀r̀ p̀àr̀ tɛ yoo
(Apokalisè 5.9-10)*

¹ Kɔ kwa nə, à nı *malıka, dɛ ka nan Yıi sàń ka cú. Ka jə buu tɛ, kɔ dɛń nə l̀ú zənzən, borbiu dɛ banzala nɛfaru ka jin wa. ²⁻³ Malıka tɛ jin tıdən tɛ, kɔ nə yi dən nɛdwan tɛ, kɔ nə yi <*zınə p̀ìú> k̀kkwıun, ka m̀b̀ ga nə yi <*Sıtana>, ka vwa. Ka dāń diłı kɔ Sıtana malıke buu tɛ wa, kɔ dɛń nə l̀ú zənzən tɛ, sə kɔ fwa bına m̀b̀r̀. Ka tagv buu tɛ nii dɛ borbiu, ka ga m̀à tanpon lá nə. Kɔ nɛtɔ dāń wá pa, kɔ k̀b̀ bá piı, kɔ gıgarı d̀wíé tɛ luv mama wa, kɔ ja vələ bına m̀b̀r̀ (1 000) tɛ, ka zwèe. Kɔ kwa nə, kɔ me, sə ba k̀r̀r̀ kɔ, ba dɔgɔ mánjá mancın wa nə.

⁴ À nı padaran, lià nə j̀èé tɛ yuu wa. Lià tɛntɛ yà nı cwəńə, sə ba b̀r̀r̀ lià b̀r̀rà. À nı lià, ba nə tıga, j̀èr̀ı. Ba lià tɛntɛ yi ba za ba gv, ba nə swìn Zwezi-*Kərisə suywáńú tɛ, kɔ nə yi Yıi sugɔ tɛ, ba biri, tɛ yiri. Lià

təntə vɪga, sə ba tʊ wɔjɪjɪru tɛ dɛ kʊ nyɪnyɪga tɛ yáá con, ba pa tɛ dun. Ba lià təntə vɪga, sə ba kɛ wɔjɪjɪru mɪmɪnan tɛ ba tɛlɛ dɛ ba juɪn nɛ. Yá ba lià təntə dǎn nɛ pií ba bwin ba wulɛ mu wa, ba ga wulɛ, ba dé pàrì dɛ Zwezi-Kərisɛ, kʊ ja vɛlɛ bɪna m̀r̀r̀. ⁵ Mə təntən tɪga ka bwin ka nan tɛ nɛ. Tɪga tɛ duən tɛ mù bá pií ba bwin, kʊ ja vɛlɛ bɪna m̀r̀r̀ tɛ ka zwɛɛ. ⁶ Lià tɛ, ba nɛ twá ba wulɛ təntən tɪga tɛ ka bwin ka nan tɛ wa, yɪ puwɛn lià, ba ga yɪ *Kərisɛ nɛ tɪ ba. Bɛlɛ nií tian tɛ ba diàn jɛ ba mù yuu wa. Yá ba dǎn ya Yɪ dɛ Kərisɛ *jonwana, ba ga wá yà dɛ wá, ba dé pàrì, kʊ ja vɛlɛ bɪna m̀r̀r̀ tɛ ka zwɛɛ.

Sítana tʊrɪ tɛ yoo

⁷ Mǎnǎ tɛ, bɪna m̀r̀r̀ tɛ nɛ wá zwɛɛ, ba wá k̀r̀r̀ *Sítana, ba lɪ v buɔ tɛ wa, kʊ yá nɛ yɪ v bǎn dià. ⁸ Yá v dǎn wá nan v va, sɛ v gɪgarɪ dwíé tɛ luɔ mama wa, ba nɛ wulɛ tɪa tɛ sapara banɪa tɛ wa. Luɔ nié təntə yɪra nɛ yɪ Gɔgɔ dɛ Magɔgɔ*. V ken duən yáá nɛ, sɛ ba ta k̀̀. Ba nii wá yà dání, ndɛ muɔ nii kasɪv nɛ. ⁹ Ba dǎn nan bwálá mama ba bà, ba kun duən nɛ bwálá nɛdʊ. Yá ba dǎn vɛli ba kɪkarɪ lià tɛ, Kərisɛ nɛ tɪ ba, bwálí tɛ wa, ba nɛ wulɛ tɪv tɛ, Yɪ nɛ swɛ zɛnzɛn tɛ wa. Yá mɛn dǎn nan yɪ nɛ tɛ cú, tɛ dɛ ba mù lià təntə, Sítana nɛ ken duən yáá nɛ, tɛ gu. ¹⁰ Ba dɪlɪ Sítana, v nɛ gɪgarɪ ba tɛ, mɛnvoo nɛfarʊ dɛ tɛ wa jɪrɛbuu wa. Mə bwálí təntə wa nɛ ba dɪlɪ wɔjɪjɪru tɛ dɛ kʊnkʊn s̀s̀s̀ǹ. Ba mama dǎn wá dé càn yɪcau dɛ tɪtɪn mǎnǎ dɛ mǎnǎ, kʊ nɛ ba zwɛɛ.

Talɪkwa b̀r̀r̀ ka b̀r̀r̀ yoo

(2 Piyerè 3.7-12; Zwan 5.26-29; Tɔtvonan 17.30-31)

¹¹ Kʊ kwa nɛ, à nɪ padav nɛpon nɛfarʊ dɛ liù, v nɛ jèé kʊ yuu. Tɪa tɛ dɛ lanworu tɛ dɛrɪ tɛ jén v yáá con. Tɛ yá kúv tɛlɛ. ¹² Yá à dǎn nɪ tɪga tɛ mama, ləzwɛnbii dɛ ləzwɛnfaran, ba zɪga padav tɛ yáá con. Ba súrú saga, ba ga súrɪ sagɪ don dɛ, kʊ sagɪ tɛ nɛ yɪ mu sagɪ. Ba twá kʊ tɛ nɛ púpúní saga tɛ wa nɛ, ba ma b̀r̀r̀ tɪga tɛ b̀r̀r̀, ndɛ ba tɔtvonɛ tɛ nɛ bɪrɪ nɛtʊ. ¹³ Muɔ pɪn tɪga, ba nɛ mé kʊ wa, tian dɛ tɪga bwálí dɛ pɪn tɪga, tɛ nɛ wulɛ tɛ con. Ba dǎn twá ba tɪga tɛ tɔtvonan nɛ, ba ma b̀r̀r̀ nɛ ba liù mama b̀r̀r̀. ¹⁴ Ba dɪlɪ tian dɛ tɪga bwálí nɛ mɛnvoo nɛfarʊ wa. Mə kʊ mù yɪ nɛɛ bɛlɛ nii tian tɛ. ¹⁵ Ba dɪlɪ liù mama, v yɪrɪ nɛ wá púpúní mu sagɪ tɛ wa, mɛnvoo nɛfarʊ təntə wa.

21

Lanworu nɛdʊn dɛ tɪa nɛdʊn tɛ yoo

(2 Piyerè 3.13-14; Romè tián 8.17-18)

¹ Təntən lanworu tɛ dɛ təntən tɪa tɛ nyɔa lá. Muɔ dɛ yá kúv tɛlɛ. Yá à dǎn nɪ lanworu nɛdʊn dɛ tɪa nɛdʊn. ² Kʊ kwa nɛ, à nɪ tɪv tɛ, kʊ nɛ Yɪ nyɪɛn, kʊ nɛ yɪ *Zwerizalemə nɛdʊn tɛ, dɛ kʊ nan yɪ nɛ Yɪ *sǎn nɛ, kʊ cwi. Yɪ yá kwen kʊ ndɛ fúru kan nɛ kwen v tiàn nɛtʊ, sɛ v ma jérɪ v bari. ³ À nɪ kori, kʊ nɛ jɛ diàn, dɛ kʊ baa, kʊ nan padav tɛ con, kʊ wú: «Nɛn, Yɪ dǎn wulɛ ləzoni tɛtɛnɪ wa. V wá yá dɛ ba, ba ga wá yá v mù lià, ba nɛ nan dwíé tɛ mama wa. Yɪ tɛtɛ dǎn wá yá dɛ ba, v ga wá yá ba

* **20:8** 20.8 Mə nɛtʊ ba bonɔ lià tɛ, ba nɛ yɪ Yɪ lià tɛ dɔnɔ tɛ.

YU. ⁴ Yá v wá mùrí ba yinua mama. Tian, də pucɔni, də bubwiə, də càn kúú bá ya lá, təntən wodura tə mama nə nyua lá yiri».

⁵ Liù tə, v nə jəó padav tə yuu, ma swin, v wú: «Nəí, wiən tə mama yi wodura nə à pii à fwa». V tə ma swin, v sùrí lá nə, v wú: «Púpúní sùrán tə tə n tún. Tə yi cígá sùrán, tə ga me, sə lià twá tə nə». ⁶ V swin à con, v wú: «Kv fwa kv zwəe. Á yi Aləfa də Omega, kv mù nə yi à yi təntən liù, à ga yi yígúré liù də. Liù tə nanyɔni nə jə, à wá pa wá nabuliyia tə kv níá nə pin mu, sə v nyv tutv. ⁷ Liù tə nə wá ta v dé diàn lwaní yuu wa. Á wá yá v YU, v ga wá yá à biú. ⁸ Yá lià tə, ba nə ba cwənjə nədv ti, də lià tə, ba nə dugv YU cwənjə tə, də lià tə, ba nə tunja caviyiən, də lagura, də lià tə nə cwəri, də lià tə nə fwa cırı yièn, də lià tə nə bwí wonwanan nə, də konkuna tə mama, ba mù lià təntə bwálí yi kv wulə mənvoov nəfarv də kv wa jirəbuu tə wa nə. Mənvoo nəfarv təntə nə yi nəc bələ nii tian tə».

*Zwerizalemə nədv tə yoo
(Ebərə-ba 11.10, 16)*

⁹ Kv kwa nə, *malika don twi à con. Malika təntə nan malike barpe tə nə jə wùrú zvɛi barpe tə, tə nə súé də talikwa yacara barpe tə wa. Ka swin à con, ka wú: «Báá yəbə! Á wá bırı mú fúru kan tə, liù tə, v nə yi ndə *pabiə nə, nə kúrí v swe».

¹⁰ YU.*Sinu tə cuə à yuu wa. Malika tə kúú ti nə, ka ja di paan nəfarv, kv yuu nə dara də tia.

Malika tə dān ma bırı nə tiv tə, kv nə yi YU nyiən. Kv mù nə yi tiv tə, kv nə yi *Zwerizalemə tə, kv nə nan yi nə YU *sān nə, kv cwi. ¹¹ YU dun tə yá piri kv. Tiv tə yá pipili ndə kapana, ba nə ma nājà, kv də nə pipili, ndə zənjə nə, kv yoo nə cà, ba nə ma bonjə <zasəpə>. ¹² Béré nəfarv, kv yuu nə dara də tia, yá kıkari tiv tə. Kv yá jə mimiə fugə bələ. Malike fugə bələ yá cì mimiə tə nə. Yira yá púpúní tə mimiə tə yuu, tə nə yi *Yizərayələ lià dwíé dəkurən fugə bələ tə yira. ¹³ YU yiptan con mimiə batwa, jigwiə saparv tə con mimiə batwa, jizən saparv tə con mimiə batwa, YU yizwía con mimiə batwa. ¹⁴ Béré tə yá yi ka ziga pìrán fugə bələ yuu wa. Tə pìrán təntə lwiu tə nədv mama yuu wa nə, ba púpúní pabiə tə tuntuna fugə bələ tə yira lá nə.

¹⁵ Malika tə nə swin à con yá jə síán mu, kv nə maɲa wiən, sə v ma man tiv tə, də kv mimiə, də kv bəri. ¹⁶ Malika tə man tiv tə dāni də kv waní kv na də tə mama me duən. Kv man tiv tə dāni də dòò tə, kv yá dwə kilometərə mùrù bələ (2 000). Tiv tə waní də kv yuu tia ziga yá me də kv dāni tə. ¹⁷ Malika tə man béré tə, kv ni də kv yi metərə 72. Malika tə yi ləzoni nə maɲa wiən nətv nə kv man.

¹⁸ Béré tə yi kapan tə, ba nə ma bonjə <zasəpə>, tə nə ba ma lwá kv. Tiv tə mama yi síán parí, nə ba ma fwa kv, kv ga yi ndə zənjə nə, kv nə pipili. ¹⁹⁻²⁰ Tiv tə dəkuu pìv kapana tə yi ba nān tə də kapana yirə yirə, tə mama yoo nə cà. Tiv tə dəkurən fugə bələ tə nədv mama yá jə kapan yiri don. Kapana təntə yira nə yi: zasəpə, safirə, kaləsıdvənə, emerodə, sarədonikəsə, sarədvənə, kərisolitə, berilə, topazə, kərizopərazə, dirəkvəzə, ametisətə. ²¹ Mimiə fugə bələ tə yi kapana fugə bələ tə yoo nə cà. Mimiə mama yi kv fwa də zənjə nədv. Tiv tə kanporu yá yi, kv fwa də síán tə nə yi parí, kv nə yi ndə zənjə nə, kv nə pipili.

22 À wà Yü *diè ni tüv të wa. *Yuu-Tiu Yü të, v nè wulè të me yuu wa, də pabiè nè të, nè wulè kü wa, yá lià të ga pín ba dun. 23 Tüv të ba yícau də cànà pià, sə të pa kü poni. Yü dun të də yi liù të, v nè yi ndə pabiè nè të, nè pírì kü mama də poni. 24 Dwié të luv mama wa wá yà kü poni të wa. Tia yuu pèegá të də wá ja ba jüè të, ba bà kü wa. 25 Kü mimie të bá sun yícau wa, abada. Titin bá yá lá, kü mü nè pín, të bá sun. 26 Kü bwálí të wa nè, ba wá ja dwié të luv mama wa jüè, də ba dun ba nè pín, ba ja bà. 27 Won të, kü nè jə durən bá zu lá. Liù të nè tɔŋa caviyiən də liù të nè kɔni kɔnkɔn də bá zu lá. Kü yi lià të cɪci, ba yira nè púpúni pabiè nè të mü sagi të wa, nè wá zu lá nè.

22

1 Kü kwa nè, malika të biri nè munaə të, kü níá nè pín mü. Kü níá të yi napwənə píri píri píri, ndə zəŋə nè púpili nətv. Munaə të níá yi, të dəri të naŋa Yü də pabiè të padav të con. 2 Tüv të kanporu tətəŋi wa də munaə të bəbərən bələ të yuu wa nè, tüv të, kü yáá nè pín mü yá wulə lá. Kü tüv të zɪŋa bia nəe fugə bələ biri wa. Cànà mama, kü yáá zɪn bia. Tüv të vuran të yi ba ma ywarí dwié të luv mama wa, të ga nè pín ba yazurə. 3 Won mama kúv bá ya lá, Yü nè wá cùgò. Yü də pabiè nè, padav të wá yà tüv të wa. Yü tutɔnbia të nè wá pa wá dun. 4 Ba wá na v yáá, v ga wá púpúni v yiri bá télé nè. 5 Titin kúv bá ya lá, yá ba kúv bá pià cànú mən, nè à yəð yícau poni, Yuu-Tiu Yü nè wá pa poni píri ba yiri. Yá ba daŋ ga wá twá ba dé pàri də Yü, kü nè ba zwèe máŋá də máŋá.

Zwezi túri të yoo

(Apokalisè 1.1-3, 7-8; Matie 16.27; Galasi tián 6.7-8)

6 *Malika të swin à con nè, ka wú: «Süràn të, të yi cígá süràn, të ga me, sə lià twá të nè. *Yuu-Tiu të, v pín v *Siŋu të v nii *sùsùná të nè. V mü ga nè tun v malika, sə ka biri v tutɔnbia të yiən të, nè me, sə kü bà síun síun». 7 Zwezi swin, v wú: Á cuga zəni, à biàn síun síun. Pupwən liù nè yi liù të, v nè jə sagi kü të süràn të, të nè yi Yü nii süràn v wa con.

8 Kü yi à mü Zwan nè ni, à ga na të wiən təntə. Máŋá të, à nè ni, à ga na të wiən təntə, malika të nè biri nè à zwèe, à tva tva ka nəe nè, sə à pa ka dun. 9 Yá ka daŋ swin à con nè, kü wú: «Cɪ n tiàn nè, dàn ká fwa kü yoo təntə! À də yi Yü tutɔnbia ndə n nè, à ga yi ba tə, ba nè yi n nubia *Kərisə yiri, ba nè yi Yü nii sùsùná të wa liù. À yi ba tə nè jə sagi kü të wa süràn të ba waa con të liù don. Pa dun Yü cɪci nə!»

10 Malika të kúv swin à con, ka sùri lá nè, ka wú: «Dàn ká sègə sagi kü të süràn, të nè yi Yü nii süràn të, máŋá të nè bwələ yiri, swin të n biri. 11 Liù të, v nè télé cígá wa, me, sə v kwen v nan cígá wa, v sùri lá. Liù të, v nè beri v tiàn cuna wa, me, sə v kwen v beri v tiàn, v sùri lá. Liù të də v nè wulə cígá wa, me, sə v kwen, v ya cígá wa, v doni. Liù të, v nè yi Yü nyiən, me, sə v kwen, v tun Yü fira, v doni». 12 Zwezi swin, v wú: «Á cuga zəni, à biàn síun síun. À ja liù mama tutɔŋi ŋwírán, à biàn, sə à ma ŋwín wá. 13 À yi Aləfa də Omega, kü mü nè yi təntən də talikwa liù. À yi təntən liù, à ga yi yígúré liù də.

14 Pupwən lià nè yi lià të, ba nè sɪn ba ganzwɪran, kü pa ba na cwəŋə, ba dé tüv të bia, të nè pín mü, kü të pa ba na cwəŋə, ba twá Yü tüv të

mimiə, ba zu ku wa. ¹⁵ Yá là tē, ba nē tɔŋa cavɔyɛn tē, ndə kukuri nē, də ba tē nē fwa cɪɪ yìèn, də là tē, ba nē cwàrì də duən vɛɛ vɛɛ, də lagura tē, də là tē nē bwɪ wɔŋwanan nē, də là tē mama nē swə kunkun, ba ga tɔŋa kunkun yìèn, ba là tētə ba bwálí jə ku tɔ tē wa. Ba là tētə wá mé kàrá wa».

¹⁶ Zwezi kúú swìn, v wú: «À mù Zwezi nē tɔn à malɩka tē, sə ka swìn tē yìèn tētə à là tē púlé tē wa. À yɪ pìú *Davidə dwíí tē wa biú. À mù nē yɪ jɪɔ nanɔn tē, ku nē pén ku pɪpɪ tē».

¹⁷ Yɪ-*Sɪŋu tē də fúru kan tē dǎn swìn, ba wú: «Báá!» Liù tē, v nē nèn tē sùràn tētə mɛ, sə v swìn, v wú: «Báá yəbə!» Liù tē nanyɔn nē jə, ku tíú mɛ, sə v bə v nyu níá. Liù tē, v nē pìà níá tē nē pɪn mu, ku tíú mɛ, sə v na tē tɔtɔ!

¹⁸ À mù Zwan nē swìn liù tē mama con, v nē nèn Yɪ *nii sùràn tē, sagɪ ku tē wa, à wú: «Liù tē, v nē sùrí yoo tē nē, Yɪ wá kə wá yacara wa, ndə sagɪ ku tē nē bɪɪ, càn yirə yirə tē nətɔ. ¹⁹ Yá liù nē kúú lɪ Yɪ nii sùràn tē sagɪ ku tē wa, v dugɔ, Yɪ bá pa wá cwəŋə, sə v twá v dé tìú tē bɪa tē nē pɪn mu tē. Yá Yɪ bá pa wá cwəŋə, sə v twá v zu tɔ tē wa, ku nē yɪ Yɪ nyɛn, ndə ku nē púpúní Yɪ sagɪ tē wa». ²⁰ Zwezi tē, v nē swìn tē yìèn tētə v bɪɪ, nē swìn v sùrí lá, v wú:

«Cígá, à bɪàn síún síún».

Amuna! Báá Yuu-Tiu Zwezi!

²¹ Yuu-Tiu Zwezi nē wá fwa pubwanu á mama yɪra.